This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

N.i.5204 Stack

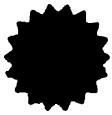

ASHMOLEAN LIBRARY
OXFORD

—

Ex Libris
EDUARD FRAENKEL
Corpus Christi Professor of Latin, 1935–53

—

1970

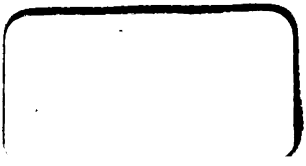

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ

ΤΑ ΗΘΙΚΑ.

PLUTARCHI

CHÆRONENSIS

MORALIA,

ID EST

OPERA, EXCEPTIS VITIS, RELIQUA.

GRÆCA EMENDAVIT,
NOTATIONEM EMENDATIONUM, ET LATINAM XYLANDRI
INTERPRETATIONEM CASTIGATAM, SUBJUNXIT,
ANIMADVERSIONES EXPLICANDIS REBUS AC VERBIS, ITEM
INDICES COPIOSOS, ADJECIT,

DANIEL WYTTENBACH,

HIST. ELOQ. LITT. GR. ET LAT.
IN ILLUSTRI ATHEN. AMSTELOD. PROFESSOR.

TOMUS IV.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.
MDCCXCVII.

ASHMOLEAN
OXFORD
MUSEUM

Hoc Volumine IV, continentur,

PLUTARCHI MORALIA,

GRÆCE ET LATINE,

INTERJECTA EMENDATIONUM NOTATIONE.

		PAG.
LIX.	ΕΡΩΤΙΚΟΣ. *Amatorius Liber.*	1
LX.	ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ. *Amatoriæ Narrationes.*	75
LXI.	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ. *Maxima cum principibus Viris Philosopho esse differendum.*	111
LXII.	ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ. *Ad Principem ineruditum.*	127
LXIII.	ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ. *An Seni Respublica gerenda sit.*	143
LXIV.	ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ. *Præcepta gerendæ Reipublicæ.*	203
LXV.	ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ. *De unius in Republica Dominatione, populari Statu, et paucorum Imperio.*	309
LXVI.	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ. *De vitando Ære alieno.*	317
LXVII.	ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ. *De Vitis decem Oratorum.*	337

PAG.

LXVIII. ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ. 419
De Comparatione Ariſtophanis et Menandri.

LXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ. 429
De Herodoti Malignitate.

LXX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ. ΒΙΒΛΙΑ Ε'. 513
De Placitis Philoſophorum. Libri V.

LXXI. ΑΙΤΙΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ. 681
Quæſtiones Naturales.

LXXII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩ, ΚΥΚΛΩ, ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ. 721
De Facie quæ in Orbe Lunæ apparet.

LXXIII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ. 829
De primo Frigido.

LXXIV. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΤΕΡΟΝ ΥΔΩΡ Η ΠΥΡ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΝ. 871
Aquane an Ignis ſit utilior.

LXXV. ΠΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΤΕΡΑ, ΤΑ ΧΕΡΣΑΙΑ Η ΤΑ ΕΝΥΔΡΑ. 959
Terreſtriane an aquatilia Animalia ſint callidiora.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΟΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΟΣ.

PLUTARCHI

AMATORIUS LIBER.

α'. ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Ἐν Ἑλικῶνι φής, ὦ Αὐτόβουλε, τοὺς περὶ Ἔρωτος λόγους γενέσθαι, οὓς
F ἔστι χαλάμβυος, εἴτε καταμνημονεύσας, τῷ πολλάκις ἐπανερέσθαι τὸν πατέρα, νυνὶ μέλλεις ἡμῖν δεηθεῖσιν ἀπαγγέλλειν.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Ἐν Ἑλικῶνι μὲν δὴ ταῖς Μούσαις, ὦ Φλαουϊανέ, τὰ Ἐρωτικὰ θεσπιέων ἀγώνων· ἄγουσι γὰρ ἀγῶνα πενταετηρικὸν, ὥσπερ ἐν ταῖς Μούσαις, ἐν τῷ Ἔρωτι, φιλοτίμως πάνυ καὶ λαμπρῶς.

I. FLAVIANUS. In Helicone ais, Autobule, ſermones de Amore fuiſſe habitos, quos vel conſcriptos abs te vel memoria comprehenſos, quod de iis ſubinde e patre quæſiviſti, nunc nobis rogatu noſtro es enunciaturus.

AUTOBULUS. In Helicone apud Muſas, Flaviane, Amatoria agentibus Theſpienſibus: nam certamen quinquennale celebrant ut Muſis, ita etiam Amori, magnifice admodum et ſplendide.

ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Οἶσθα οὖν ὃ σοῦ μέλλομεν δεῖσθαι πάντες οἱ περὶ τὴν ἀκρόασιν ἥκοντες;

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Οὐκ· ἀλλὰ εἰσομαι λεγόντων. 749

ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Ἄφελε τὸν λόγον τὸ νῦν ἔχον ἐποποιῶν τε λειμῶνας καὶ σκιὰς, καὶ ἅμα κιττοῦ τε καὶ λάκκων ἀμφιδρομὰς, καὶ ὅσα ἄλλα τοιούτων τόπων ἐπιλαβόμενοι γλίχονται τὸν Πλάτωνος Ἰλισσὸν, καὶ τὸν ἄγνον ἐκεῖνον, καὶ τὴν ἠρέμα περισάντη πόαν περυχίαν, περθυμότερον ἢ κάλλιον ἐπιγράφεσθαι.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Τί δὲ δεῖται τοιούτων, ὦ ἄριστε Φλαουϊανὲ, περιμίων ἡ διήγησις; εὐθὺς ἡ περόφασις, ἐξ ἧς ὡρμήθησαν οἱ λόγοι, χρὴν αὐτῇ τῷ πάθει, καὶ σκιῆς δεῖται, τά τε ἄλλα δράματος ὧδὲν ἐλλείπει· μόνον εὐχώμεθα τῇ μητρὶ τῶν Μουσῶν, ἵλεως εἶναι, καὶ συναγασύ- B ξειν τὸν μῦθον.

F. 8. ὃ σοῦ] Diſtincte ita ſcripſi, ut Xyl. verſ. et Mez. Accedit E. ὅσον. Vulgo, ὅσον.
A. 4. λάκκων] B. E. σμιλάκων. Paulo ante, ἱμερῶν dedit Xyl. pro ἱππείων.
A. 9. ἡ περόφασις] ἡ addidi e Baſ. Xyl. Mez.
B. 1. ἵλεως εἶναι] E. ἵλεω παρεῖναι.

FLAVIANUS. Sciſne quid petituri abs te ſimus, quotquot ad audiendum confluximus?

AUTOBULUS. Non, ſed novero ubi dixeritis.

FLAVIANUS. In præſentia noli ſermoni inſerere poëtarum prata et umbras, hederæque et aquæ diſcurſus, aliaque id genus, quæ nonnulli in locorum deſcriptionem trahentes ſatagunt Platonis Iliſſum, et viticem illum, leniterque ſurſum emiſſam herbam, ſtudioſius quam rectius tranſcribere.

AUTOBULUS. Neque vero, mi Flaviane, narratio his opus habet exordiis. Ipſa ſtatim occaſio, unde cœpta fuit diſputatio, chorum flagitat, ſcenaque indiget, et reliqua nihil a dramate abſunt. Precemur modo matrem Muſarum, ut propitia ſit, noſque in ſermone commemorando adjuvet.

β. Ὁ γὰρ πατὴρ, ἐπεὶ πάλαι πρὶν ἡμᾶς γενέσθαι, τὴν μητέρα νεωστὶ κεκομισμένος ἐκ Φ γενομένης τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ διαφορᾶς καὶ στάσεως, ἀφίκετο τῷ Ἔρωτι θύσων ὑπὲρ τῆς ἑορτῆς, ἧκε τὴν μητέρα· καὶ γὰρ ἐκείνης ἡ εὐχὴ καὶ θυσία· τοὺς δὲ φίλων οἴκοθεν μὲν αὐτῷ παρῆσαν οἱ συνήθεις, ἐν δὲ Θεσπιαῖς εὗρε Δαφναῖον τὸν Ἀρχιδάμου, Λυσάνδρας ἐρῶντα τῆς Σίμωνος, καὶ μάλιστα τοὺς μνωμένων αὐτῇ εὐημερούντα, καὶ Σώκλαεα ἐκ Τίθορας ἥκοντα τὸν Ἀριστίωνος· ἦν δὲ καὶ Πρωτογένης ὁ Ταρσεὺς, καὶ Ζεύξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, ξένοι· Βοιωτῶν δὲ, ὁ πατὴρ ἔφη, τοὺς γνωρίμων τοὺς πλείστους παρεῖναι. Δύο μὲν οὖν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐν πόλιν, ὡς ἔοικεν, ἡσυχῇ πως φιλοσοφοῦντες ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ ἀφ' τῶν θεάτρων ἀλλήλοις συνῆσαν· ἔπειτα φεύγοντες ἀργαλέον ἀγῶνα κιθαρῳδῶν, ἐντεύξεσι

B. 4. κεκομισμένος] Sic omnes libri, Ald. Baſ. Xyl. B. E. Vulgo, κεκοσμημένος.

B. 6. ἑορτὴν, ἦγε] Sic omnes libri, Ald. Baſ. Xyl. B. E. Vulgo, ἑορτὴν, ἢ ἦγε, quod Steph. habuit ex Leonic. et Schott.

B. 9. Λυσάνδρας] Ita Leonic. Schott. Mez. Amiot. et verſ. Xyl. Vulgo, manifeſto vitio Λύσανδρον.

II. Pater, cum jamdudum, ante nos natos, matre recens ducta, ob diſſidium quoddam et rixam quæ parentibus eorum inciderat, veniret Amori ſacrificatum, matrem una ad feſtivitatem adduxit: hujus enim erat votum et ſacrificium. Domo ſecum comites habuit familiares: Theſpiis autem invenit Daphnæum Archidami filium, qui Lyſandram Simonis filiam amabat, omnium procorum gratia primus erat: Soclarum quoque Ariſtionis filium Tithora venientem: aderant etiam hoſpites, Protogenes Tarſenſis, et Zeuxippus Lacedæmonius. De Bœotis notorum plurimos aiebat pater ibidem fuiſſe. Biduum itaque aut triduum ea in urbe placide philoſophando in palæſtris et theatris una exegerunt: deinde fugientes moleſtum citharœdorum cer-

καὶ σπουδαῖς προειλημμένον, ἀνέζευξαν οἱ πλέοντες, ὥσπερ ἐκ πολεμίας, εἰς τὸν Ἑλικῶνα, καὶ κατηυλίσαντο πρὸς ταῖς Μούσαις. Ἕωθεν οὖν ἀφίκετο πρὸς αὐτοὺς Ἀνθεμίων καὶ Πεισίας ἄνδρες ἔνδοξοι, Βάκχωνι δὲ τῷ καλῷ λεγομένῳ προσήκοντες, καὶ τέγγον τινὰ δι' εὔνοιαν ἀμφοτέροις τοῖς ἐκείνου διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους. Ἦν γὰρ ἡ Θεσπιὰς Ἰσμηνοδώρα γυνὴ πλούτῳ καὶ γένει λαμπρά, καὶ, νὴ Δία, τὸν ἄλλον εὐτακτος βίον· ἐχήρωσε γὰρ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἄνευ ψόγου, καίπερ οὖσα νέα καὶ ἰσχνὴ τὸ εἶδος· τῷ δὲ Βάκχωνι φίλης ὄντι καὶ συνήθους γυναικὸς υἱῷ πρᾴτοντα γάμον κόρης κατὰ γένος προσηκούσης, ἐκ τῆς συμπαρεῖναι καὶ διαλέγεσθαι πολλάκις, ἔπαθε πρὸς τὸ μειράκιον αὐτή· καὶ λόγους φιλανθρώπους ἀκούουσα καὶ λέγουσα πρὸς αὐτόν, καὶ πολλὸς ὁρῶσα γεννάδων ἐραστῶν, εἰς τὸ ἐρᾶν προῆλθε,

C. 9. ἀφίκετο] Malim ἀφίκοντο, cum Mez.
D. 8. ἴσασι] Credo legendum, ἴσασί τι.

tamen prenſationibus et ſtudiis præoccupatum, plerique tanquam ex hoſtico caſtra moventes in Heliconem ſe ſubduxerunt, et apud Muſas diverterunt. Prima luce venerunt ad eos Anthemion et Piſias, viri celebres, et uterque Bacchonis, qui formoſus uſurpabatur, neceſſarius, ac quodammodo ob benevolentiam ejus diſcordes. Res ita habet. Erat Theſpiis mulier genere et opibus pollens Iſmenodora, et quæ reliquo tempore pudice vixiſſet: nam ſatis diu vidua abſque crimine manſerat, quanquam ætate integra et forma non pœnitenda. Ceterum evenit, ut cujuſdam amicæ et familiaris mulieris filio Bacchoni Iſmenodora uxorem ambiret puellam quandam cognatam; ergo quia ſæpe cum eo colloquebatur et una erat, affecta nonnihil eſt amore adverſum adoleſcentem: cumque audiret de eo dici in bonam partem, et ipſa humaniter loqueretur, videretque multitudinem generoſorum amatorum, amare eum

καὶ διενοεῖτο μηδὲν ποιεῖν ἀγενὲς, ἀλλὰ γημαμένη φανε-
ε ρῶς συγκαταζῆν τῷ Βάκχωνι. Παραδόξου δὲ τοῦ
πράγματος αὐτοῦ φανέντος, ἥ τε μήτηρ ὑφεωρᾶτο τὸ
βάρος τῆς οἰκίας καὶ τὸν ὄγκον ὡς οὐ κατὰ τὸν ἐρασθέν·
τινες δὲ καὶ συγκωμῳδοὶ τῷ μὴ κατ' ἡλικίαν τῆς Ἰσ-
μηνοδώρας διατιθέμενοι τὸν Βάκχωνα καὶ σκώπτοντες,
ἐρωδιάσεσι τοῦ ἀπὸ ἀπουδῆς ἐπιζαμένων ἦσαν ἀντα-
γωνιστικοὶ πρὸς τὸν γάμον. Ἠδύνατο γὰρ ἔφηβος ἔτι ὢν
γ χήρᾳ συνοικεῖν· ὁ μὲν ἄλλα τὰς ἄλλας ἐάσας, πα-
ρεχώρησε τῷ Πεισίᾳ καὶ τῷ Ἀνθεμίωνι βουλεύσασθαι τὸ
συμφέρον, ὧν ὁ μὲν ἀνεψιὸς αὐτῇ ἦν πρεσβύτερος, ὁ δὲ
Πεισίας αὐστηρότατος τοῦ ἐρασθέντος· διὸ καὶ πρὸς τὸν
γάμον ἀντέπραττε, καὶ κατηγόρει τοῦ Ἀνθεμίωνος ὡς
προϊεμένου τὴν Ἰσμηνοδώραν τὸ μειράκιον· ὁ δὲ ἐκεῖνον οὐκ
ὀρθῶς ἔλεγε ποιεῖν, ἀλλὰ, τἄλλα χρηστὸν ὄντα, μιμεῖσ-
θαι τοὺς φαύλους ἐραστὰς, οἴκου καὶ γάμου καὶ πραγμάτων

F. 1. παραχώρησε] Sic Baſ. Xyl. eoque ducit Ald. παραχωρῆσαι. Vulgo, παραχωρεῖται, quod Steph. ſumſit a Leonic. Schott. Anon. nec diſſentiunt B. E.

F. 3. ὧν ὁ μὲν] μὲν aſſumſi ex B. E. Baſ. Mez. Vulgo abeſt.

cœpit: nihil vero indignum ſe ipſa facere cogitavit, ſed contracto matrimonio vitam cum Bacchone degere. Quæ res cum per ſe videretur inſolens, tum mater quoque adoleſcentis ſuſpectam habuit domus amplitudinem filio graviorem: quidam etiam æqualium et venationis ſociorum, eo quod ætas Iſmenodoræ non cum ipſius adoleſcentia congrueret, Bacchonem terrentes, et dicteriis inceſſentes, difficiliores matrimonii oppugnatores iis ipſis fuere qui ſerio id diſſuadebant. Tamen Baccho aliis omiſſis, Piſiæ et Anthemioni quid ex re foret deliberandum dedit: quorum hic patruelis ſenior ejus, Piſias amatorum acerrimus erat, ideoque nuptias pro virili impediebat, et Anthemionem culpabat qui Iſmenodoræ adoleſcentem proderet. Contra Anthemio eum male aiebat facere, et cæteroqui probum, hic æmulari vi-

μεγάλων ἀποστερῶντα τὸν φίλον, ὅπως ἄθικτος αὐτῷ καὶ νεαρὸς ἀποδύοιτο πλεῖον χρόνον ἐν ταῖς παλαίστραις. 95

γ'. Ἵνα οὖν μὴ παροξύνοντες ἀλλήλους κατὰ μικρὸν εἰς ὀργὴν προαγάγοιεν, ὥσπερ ἀμαθεῖς ἐλθόντες καὶ βραδεῖς τὸν πατέρα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, παρεγένοντο· καὶ τῷ μὲν ἄλλων φίλων οἷον ἐκ παρασκευῆς τῷ μὲν ὁ Δαφναῖος παρῆν, τῷ δὲ ὁ Πρωτογένης· ἀλλὰ οὗτος μὲν ἀνέδην ἔλεγε χαλεπῶς τὴν Ἰσμηνοδώραν· ὁ δὲ Δαφναῖος, Ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, τί ἂν τις προσδοκήσειεν, εἰ καὶ Πρωτογένης ἔρωτι πολεμήσων πάρεστιν, ᾧ καὶ παιδιὰ πᾶσα καὶ σπουδὴ πρὸς Ἔρωτα καὶ δι' Ἔρωτος,

Λήθη μὲν λόγων, λήθη δὲ πάτρας, B

ἐκ ὡς τῷ Λαΐῳ πέντε μόνον ἡμερῶν ἀπέχοντι τῆς πατρίδος· βραδὺς γὰρ ὁ ἐκείνων καὶ χερσαῖος Ἔρως· ὁ δὲ σὸς ἐκ Κιλικίας Ἀθήναζε

—— λαιψηρὰ κυκλώσας πτερά

F. 9. ἄθικτος αὐτῷ] Ita Steph. ex Leonic. et Schott. Reliqui omnes ἀθίκτως αὐτῶν. In ἄθικτος tamen consentit E.
A. 9. παιδιὰ] Ita Xyl. Mez. et res ipsa postulat. Vulgo, παιδία.

tiosos amatores, dum domo, matrimonio, rebusque magnis amicum privaret, ut is intactus et recens ipsi diutissime in palæstris se nudaret.

III. Ergo ne se invicem irritantes paulatim excandescerent, advenerunt arbitrium patri et qui cum eo erant deferentes. De reliquis amicis, tanquam de composito, Pisiæ Daphnæus patrocinabatur, Anthemioni Protogenes. Qui cum effuse insectaretur Ismenodoram, O Hercules, inquit Daphnæus, quid non exspectemus, quando etiam Protogenes adest bellum Amori facturus? cui seria et joca omnia circum Amorem et propter Amorem sunt: cujus causa oblitus literarum, oblitus patriæ est: a qua non quinque duntaxat dierum spatio abest Laii exemplo, qui tardus fuit et terrestris Amor. Tuus vero, Protogenes, Amor e Cilicia usque Athenas

—— *alas præpetes rotans*

ἀφαπόντιος πέπαται, τὰς χελὰς ἐφορῶν ἢ συμπλανώμενος. Ἀμέλει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐγεγόνει τοιαύτη τις αἰτία τῷ Πρωτογένει τῆς ἀποδημίας.

δ'. Γενομένου δὲ γέλωτος, ὁ Πρωτογένης, Ἐγὼ δέ σοι δοκῶ, ἔφη, Ἔρωτι νῦν πολεμεῖν, οὐχ ὑπὲρ Ἔρωτος ἀφαμάχεσθαι τοῖς ἀκολασίαις καὶ ὕβρει αἰσχίστοις πρόσχημασι καὶ πάθεσιν εἰς τὰ κάλλιστα καὶ σεμνότατα C τῶν ὀνομάτων εἰσβιαζομένου; Καὶ ὁ Δαφναῖος, Αἴσχιστα δὲ χελεῖς, ἔφη, γάμον καὶ συνοδον ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἧς ἡ γένεσις ἀπ' ἔσης ἱερωτέρα κατάζευξις; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφην ὁ Πρωτογένης, ἀναγκαῖα πρὸς γένεσιν ὄντα, σεμνύνουσιν οὐ φαύλως οἱ νομοθέται καὶ κατευλογοῦσι τοῖς τὰς πολλάς· ἀληθινῆ δὲ Ἔρωτος ἀπ' ὀπῶν τῇ γυναικωνίτιδι μέτεστιν, ἀπ' ἐρᾶν ὑμᾶς ἔγωγέ φημι τὰς γυναιξὶ προσπεπονθότας, ἢ παρθένοις, ὥσπερ οὐδὲ μιᾶ γάλακτος, οὐδὲ μέλιτός κηρίων ἐρῶσιν, οὐδὲ D σιτόται καὶ μάγειροι φιλοφρονοῦσι παίνοντες τὸν

trans mare advolavit, ut formosos viseret, cumque iis oberraret. Videbatur autem principio talis quædam causſa Protogeni ſuæ fuiſſe peregrinationis.

IV. Oborto riſu, Protogenes, Ego vero, inquit, tibi videor nunc Amorem impugnare, non pro Amore propugnare adverſus intemperantiam et libidinem, quæ turpiſſimis factis atque affectibus in honeſtiſſima ſe nomina intrudit? Turpiſſimum vero vocas, aiebat Daphnæus, nuptias, et viri cum muliere conſuetudinem? qua nulla eſt aut fuit unquam ſanctior conjunctio? Hæc quidem, reſpondebat Protogenes, ad generationem neceſſaria non male laudibus vehunt legumlatores, et apud multitudinem prædicant. Veri Amoris ne minima quidem partitula in gynæceo exſtat: negoque ego, vos, erga mulieres aut virgines affectos, amare. Nam neque muſca lac, neque favos apis amat; neque ſaginatores et coqui benevolentiæ cauſſa vitulos et

σκότῳ μύσχυς καὶ ὄρνιθας. Ἀλλ' ὥσπερ ὅτι σιτίον ἄγαν καὶ ὄψον ἡ φύσις μετρίως καὶ ἱκανῶς τὴν ὄρεξιν, ἡ δὲ ὑπερβολὴ πάθος ἐνεργασαμένη, λαμπρύνεται τις, ἢ φιλοψία καλεῖται· οὕτως ἔνεστι τῇ φύσει τὸ δεῖσθαι τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἡδονῆς γυναικὸς καὶ ἀνδρός, τὸ δὲ ὅτι τοῦτο κινῆσαι ὁρμὴν σφοδρότητι καὶ ῥώμῃ γενομένην πολλὴν καὶ δυσκάθεκτον, ὁ περσικὸν τοὺς Ἔρωτας καλεῖσιν. Ἔρως γὰρ εὐφυοῦς καὶ νέας ψυχῆς ἀφάμενος εἰς ἀρετὴν ἀφὰ φιλίας τελευτᾷ· ταῖς δὲ πρὸς γυναῖκας ἐπιθυμίαις ταύταις, ἂν ἄριστα πίσωσιν, ἡδονὴν ἔχειν χαρπεῦσθαι καὶ ἀπόλαυσιν ὄψεως καὶ σώματος, ὡς ἐμαρτύρησεν Ἀρίστιππος τῷ κατηγοροῦντι Λαΐδος αὐτὸν, ὡς ὑ φιλούσης, ἀποκρινάμενος, Ὅτι καὶ τὸν οἶνον οἴεται καὶ τὸν ἰχθὺν μὴ φιλεῖν αὐτὸν, ἀλλ' ἡδέως ἑκατέρῳ χρῆται. Τέλος γὰρ ἐπιθυμίας, ἡδονὴ ἢ ἀπόλαυσις. Ἔρως δὲ προσδοκίαν φιλίας ἀποβαλὼν, οὐκ ἐθέλει παθαμύειν, οὐδὲ θεραπεύειν ἐφ' ὥρᾳ τὸ λυπεῖν καὶ

aves in tenebris ſaginant. Sed quemadmodum ad cibum natura moderato et ſufficiente ducit appetitu, nimius jam vitium ingenerat, quod guloſitas et helluatio dicatur ſane: ita comparatum eſt natura, ut vir et mulier mutuo a ſe voluptatem expetant: quæ vero ad hoc movet concupiſcentia, vehementior facta et effrænis, non convenienter Amor vocetur. Amor enim, ubi generoſam adoleſcentis attigit indolem, in virtutem per amicitiam deſinit: his autem cupiditatibus, quibus mulier et vir ſe invicem avent, ſi res optime cadat, licet corporis voluptate potiri, et formæ ætatiſque fructum percipere: ſicut Ariſtippus teſtatum fecit, qui Laidem apud ſe vituperanti quod non amaret, reſpondit, *A vino quoque et piſce non puto amari me, tamen utroque libenter veſcor.* Nam finis concupiſcentiæ voluptas eſt et fruitio: Amor, exſpectatione amicitiæ amiſſa, non vult permanere, neque colere formæ gratia id quod moleſtum eſt,

ἀκμάζον, εἰ καρπὸν ἦθος οἰκεῖον εἰς φιλίαν καὶ ἀρετὴν ἐκ-
διδοῖεν. Ἀκούεις δὲ τινος τραγικοῦ γαμέτην λέγοντος
πρὸς τὴν γυναῖκα,

F Μισεῖς; ἐγὼ δὲ ῥᾳδίως μισήσομαι,
Πρὸς κέρδος ἵλεως τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.

Τούτου γὰρ οὐδέν ἐστιν ἐρωτικώτερος ὁ μὴ διὰ κέρδος
ἀλλ' ἀφροδισίων ἕνεκα καὶ συνουσίας ὑπομένων γυναῖκα
μοχθηρὰν καὶ ἄκαρπον· ὥσπερ Στρατοκλεῖ τῷ ῥήτορι Φι-
λιππίδης ὁ κωμικὸς ἐπεγελῶν ἐποίησεν,

Ἀποστριφομένης τὴν κεφαλὴν φιλεῖς μάλις.

Εἰ δ' οὕτω καὶ τοῦτο τὸ πάθος δεῖ καλεῖν Ἔρωτα θῆλυν
καὶ νόθον, ὥσπερ εἰς κυνόσαργες συντελοῦντα τὴν γυναι-
κωνῖτιν· μᾶλλον δέ, ὥσπερ ἀετόν τινα λέγουσι γνήσιον καὶ
751 ὀρεινόν, ὃν Ὅμηρος μέλαινα καὶ θηρευτικὴν προσεῖπεν,
ἄλλα δ' γένη νόθων ἐστὶν ἰχθῦς θαλάττια καὶ ὄρνιθας ἀρ-
γὰς λαμβανόντων, ἀπορέμβοι δὲ πολλάκις ἀναφέγ-
γονταί τι λιμῶδες καὶ ὀδυρτικόν· οὕτως Ἔρως ὁ γνήσιος, ὁ
παιδικός ἐστιν, οὐ πόθῳ φίλεων, ὡς ἔφη τὸν παρθένιον

neque id quod floret, ſi non fructum ingenii ad amicitiam et virtutem commodum efferat. Audis tragicum quendam maritum hæc uxori dicentem:

Odiſti? ego me inviſum facile patiar tibi,
Lucro meamque ducam contumeliam.

Nihilo magis hoc amator eſt, qui non ob lucrum, ſed rei venereæ cauſſa perfert uxorem pravam et inhumanam: ſicut Philippides comicus Stratoclem oratorem deridens fecit,

Averſæ retro verticem quam vix amas?

Si tamen hic quoque affectus ſit Amor nominandus, effeminatus et ſpurius, et in gynæceum tanquam ad Cynoſarges pertinens: immo, ſicuti aquilam quandam dicunt germanam et montanam, quam Homerus nigram et venatricem vocavit: alia autem ſunt ſpuriarum genera, quæ circum paludes captant piſces et aves ignavas, et ſæpe cibi egentes lugubrem edunt præfame ſonum: ſic germanus Amor eſt puerorum: non fulgens deſiderio, ut de virgineo

Ἀναχρέων, οὐδὲ μύρων ἀνάπλεως καὶ γεγανωμένος, ἀλλὰ λιτὸν αὐτὸν ὄψῃ καὶ ἄθρυπτον ἐν σχολαῖς φιλοσόφοις, ἢ που περὶ γυμνάσια καὶ παλαίστρας, περὶ θήρας νέων ἀξυμάλα καὶ γενναῖον ἐγκελευόμενον πρὸς ἀρετὴν τοῖς ἀξίοις ἐπιμελείας· τὸν δὲ ὑγρὸν τοῦτον καὶ οὐσερὸν ἐν κόλποις ἀμφιξύοντα καὶ κλινιδίοις γυναικῶν ἀεὶ διάκονα τοῦ μαλ- B
θακοῦ, καὶ θρυπτόμενον ἡδοναῖς ἀνάνδροις καὶ ἀφίλοις καὶ ἀνεν-θουσιάστοις, καταβάλλειν ἄξιον· ὡς καὶ Σόλων κατέβαλε, δούλοις μὲν γὰρ ἐρᾶν ἀρρένων παίδων ἀπεῖπε καὶ ξηραλοι-φεῖν, χρῆσθαι δὲ συνουσίαις γυναικῶν οὐκ ἐκώλυσε. Καλὸν γὰρ ἡ φιλία καὶ ἀγαθόν· ἡ δὲ ἡδονὴ, κοινὸν καὶ ἀνελεύθερον. Ὅθεν οὐ δοῦλον ἐρᾶν παίδων ἐλευθέριόν ἐστιν οὐδὲ ἀγαθόν· συνουσίας γὰρ οὗτος ὁ Ἔρως, καθάπερ τοῦ γυναικῶν.

ε'. Ἐπὶ δὲ πλείονα λέγειν προθυμούμενον τὸν Πρω-

B. 7. οὐ δοῦλον] Corrigendum, οὐδὲ δοῦλον, itaque verti. Paulo ante, in μὲν γὰρ, addidi γὰρ ex E.

B. 8. συνουσίας] Vulgo, ὁ συνουσίας, quod Steph. a Leonic. Schott. Anon. ſumſit. Ald. E. ὁ συσία: B. ὁ συσίας: hinc Baſ. Xyl. ὁ σύσι. Hoc ex diſſenſu veram effeci lectionem. Mox addendum ὁ ante τῶν γυναικῶν.

Anacreon ait, neque unguentis delibutus: ſed nudum eum et abſque mollitie videbis in ſcholis philoſophorum aut circa palæſtras et gymnaſia, ac venationes adoleſcentium, acuta et generoſa admodum voce ad virtutem eos exhortantem qui digni ſunt accuratione: mollem autem iſtum et domo affixum invenies in mulierum gremiis et ſpondis verſantem, ſemper mollia conſectantem, et voluptatibus indulgentem a fortitudine, amicitia, inſtinctu animi divino alienis, dignum qui damnetur. Damnavit quidem Solon, qui puerorum amore et ſicca unctione ſervis interdixit, concubitu mulierum non item. Eſt amicitia de rebus pulchris et ſcitis: voluptas vulgare quippiam et illiberale. Ita liberale non eſt, ſervum amare puerum: non enim hic Amor coitum habet, ut Amor mulierum.

V. Plura dicere cupientem Protogenem repreſſit Daph-

τογένης, ἀντικρύσας ὁ Δαφναῖος, Εὖ γε, νὴ Δία, ἔφη, τῷ Σόλωνος ἐμνήσθης, καὶ χρηστέον αὐτῷ γνώμονι τῆς ἐρωτικῆς ἀνδρός,

C Ἔσθ' ἥδης ἱρατοῖσιν ἐπ' ἄνθεσι παιδοφιλήσῃ
Μηρῶν ἱμείρων καὶ γλυκεροῦ γόματος.

Παρέλαβε δὲ τῷ Σόλωνι καὶ τὸν Αἰσχύλον λέγοντα,

—— σέβας δὲ μηρῶν οὐ κατηδίσω
Ὦ δυσχάριστε τῶν φυκιῶν φιλημάτων.

Ἔπειτα μὲ ὁ καταγελῶσιν αὐτῶν εἰ καθάπερ ῥύτας καὶ μάντεις εἰς τὰ μηρία καὶ τὴν ὀσφὺν ἀποβλέπειν τὰς ἐραστὰς κελεύουσιν· ἐγὼ δὲ παμμέγεθες τοῦτο τεκμαίρομαι σημεῖον εἶναι τῆς γυναικῶν· εἰ γὰρ ἡ παρὰ φύσιν ὁμιλία τοὺς ἄῤῥενας οὐκ ἀναιρεῖ τὴν ἐρωτικὴν εὔνοιαν οὐδὲ D βλάπτει, πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἐστὶ τῆς γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν Ἐρωτα τῇ φύσει χρώμενον εἰς φιλίαν ἀφὰ χάριτος ἐξικνεῖσθαι. Χάρις γὰρ οὖν, ὦ Πρωτόγενες, ἡ τοῦ θήλεως

C. 5. φυκιῶν] Recepi a Schott. Anon. T. V. B. et alio loco ita exstat. Vulgo, φυκιῶν.
C. 6. ῥύτας] Sic E. Mez. Vulgo, ῥήτας.
D. 1. τῶν γυναικῶν ἢ] Xyl. vers. et Mez. τὸν γυναικῶν καὶ: in postremo non assentior.

neus, inquiens, Recte, per Jovem, Solonis est a te facta mentio, eoque utemur judice amatoris:

Amorem femora in floribus expetit amantis,
Et femora, et dulcis corporis.——

Adjunge etiam Soloni Æschylum:

Femoris honorem non reveritus es tamen,
Ingrate, mi pro tot frequentibus osculis.

Alii enim derident eos, si velut sacrificulos et ariolos amatores jubent in femora et coxam inspicere. Ego autem hoc permagnum pro mulieribus argumentum censeo. Si enim consuetudo naturæ adversa cum viris nihil adimit amatoriæ benevolentiæ, neque eam lædit, multo magis probabile est, mulierum quam virorum Amorem naturæ opera utentem per gratiam ad amicitiam pervenire. Quod enim, Protogenes, mulier viro obsequi-

ὑπειξις τῇ ἄρρενι κέκλῆται παρὰ τοῖς παλαιοῖς· ὡς καὶ Πίνδαρος ἔφη τὸν Ἥφαιστον ἄνευ χαρίτων ὑπὸ τῆς Ἥρας γενέσθαι· καὶ τὴν ὑπὸ γάμων ἔχουσαν ὥραν ἡ Σαπφὼ παρασυρεύουσα φησὶν ὅτι,

Σμικρά μοι φαῖνεται ἔμμεναι φαίνεται κἀχαρις·

ὁ δὲ Ἡρακλῆς οἶδέ τινος ἐρασταῖς,

Βίᾳ δὲ παράξας χαρίτων, ἢ πείσας κόρην.

Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀρρένων ἀκόντων, μετὰ βίας λεγομένη καὶ λεπλασίας· ἂν δὲ ἑκουσίως, συὶ μανίᾳ καὶ ὀλιγωρίᾳ βαίνεσθαι, καὶ Πλάτωνα, νόμῳ τετράποδος καὶ παιδαγωγείᾳ παρὰ φύσιν ἐπιδιδόντων, ἄχαρις παντάπασι καὶ ἀσχήμων καὶ ἀναφρόδιτος. Ὅθεν, οἶμαι, καὶ ὁ Σόλων ἐκεῖνα μὴ ἔγραψε νέος ὢν ἔτι καὶ σπέρματος πολλοῦ μεστὸς, ὡς ὁ Πλάτων φησί· ταύτῃ δὲ προσβύτης γενόμενος,

Ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς μοι σὺν φίλα καὶ Διονύσου,
Καὶ Μουσέων, ἃ τέθηλε ἀνδράσιν εὐφροσύνας·

E. 1. Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν—ἑκουσίως;] Locus ita conſtituendus: Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀρρένων ἀκόντων μὲν καὶ μετὰ βίας λεγομένη λεπλασία· ἂν δὲ ἑκουσίως.—Ita certe Latina correxi. Pro μανίᾳ vertit μαλακίᾳ Xyl. atque habent B. E.

um præſtat, *gratia* fuit ab antiquis dictum: quo ſenſu Pindarus dixit, *Vulcanum e Junone ſine gratiis natum:* et quæ nondum tempeſtiva nuptiis eſſet, eam ſic compellat Sappho:

Videre mihi parva eſſe puella, et gratiarum expers.

Et ex Hercule quidam quærit,

An vi puellam cognoviſti, an gratia?

Maſculorum autem concubitus, ſive vi et cum invitis factus, ille qui dicitur *prædonis raptus:* ſive cum volentibus, conjunctus mollitiei et inſaniæ, ſecundum Platonem præbentibus ſe conſcendi et conſeri, modo quadrupedum et contra naturam, omnino eſt ingratus, fœdus, et nihil habens venuſtatis. Itaque arbitror Solonem iſta ſcripſiſſe juvevenem adhuc, et, ut idem Plato ait, ſemine turgentem: provecta autem ætate iſthuc:

Grata mihi Veneris nunc ſunt, et dona Lyæi,
Muſarumque: viris dant ea lætitiam:

ὥσπερ ὰν ζάλης καὶ χειμῶνος τὸν παιδικῶν ἐρώτων ἐν τῇ γαλήνῃ τῇ περὶ γάμον καὶ φιλοσοφίαν ζεύγνυσθαι τὸν
F βίον. Εἰ μὲν οὖν τὸ ἀληθὲς σκοπεῖσθε, ὦ Πρωτόγενες, ἓν καὶ ταὐτόν ἐστι τοῖς παῖσὶ καὶ γυναιξὶ πάθος τὸ τοῦ Ἔρωτος· εἰ δὲ βέλτιον φιλονεικῶν αἱρεῖν, οὐ μέτριον δόξειε ποιεῖν ὁ παιδικὸς οὗτος, ἀλλ' ὥσπερ ὀψὲ γεγονὼς καὶ παρ' ὥραν τοῦ βίου νόθος καὶ σκότιος, ἐξελαύνειν τὸν γνήσιον Ἔρωτα καὶ προσβύτερον. Χθὲς γὰρ, ὦ ἑταῖρε, καὶ πρώην μὴ τὰς ἀποδύσεις καὶ ἀπογυμνώσεις τῶν νέων ὠδῖνας εἰς τὰ γυμνάσια καὶ περισαπατεβόμβος ἡσυχῇ καὶ περισεμβαλὼν, εἶτα χρόνον ὀλίγον τοῖς παλαίστραις πλεο-
752 φύσας, οὐκ ἔτι κἀθεκτός ἐστιν, ἀλλὰ λοιδορεῖ καὶ προπηλακίζει τὸν γαμήλιον ἐκεῖνον καὶ συνεργὸν ἀθανασίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, σεννυμφίῳ ἡμῶν τὴν φύσιν εὐθὺς ἐξαπίνης διὰ τὴν γενέσεων. Οὗτος δὲ ἀρνεῖται τὴν ἡδονήν· ἀ-

E. 10. χειμῶνος τῶν] Vulgo interjectum καὶ delevi, cum Mez.

F. 5. ἐξελαύνειν—καὶ προσβύτερον] Prius ſumſi a Mez. καὶ addidi ex B. E. Vulgo, ἐξελαύνει—προσβύτερον.

cum jam veluti ex æſtu et tempeſtate puerilium amorum vitam in tranquillitate matrimonii et philoſophiæ collocaſſet. Enimvero ſi verum quærimus, Protogenes, una et eadem eſt Amoris erga mulieres et pueros affectio. Si autem contendendi ductus ſtudio divellere vis; gravis culpæ damnabitur puerilis Amor, qui cum tarde in vita, et intempeſtive, quaſi ſpurius et occultus, exſtitiſſet, germanum Amorem expellat. Heri enim, amice, aut nudiuſtertius, poſt denudationes corporum adoleſcentium, in gymnaſia obrepens, taciteque illiciens et provocans, paulatim deinde in palæſtris pennas adeptus, non compeſci porro poteſt, ſed contumelioſe circumſcribit Amorem illum conjugialem, qui generi humano immortalitatem parat, naturam noſtram peſſum euntem illico reſuſcitans generando. Is vero maſculorum Amorem voluptatem infitiatur,

τῷ πεπυρωμένῳ χαλκοῦ ὑπ' ῥέοντος, ἂν ὀπτήσῃ τις, ἀναστόμωσιν καὶ ῥᾳδίαν συνεξυγραινόμενος· καὶ τοῦτον οὐκ ἀνοχλεῖ τὸ Λυσάνδρας κάλλος, ἀλλὰ συνδιακεκαυμένῳ καὶ γέμοντι πυρὸς. δ'. Πολὺν χρόνον ὁ πλησιάζων καὶ ἀπόμβρος ἀναπίμπλαται καὶ δῆλός ἐστιν, εἰ μὴ ταχὺ φύγοι πρὸς ἡμᾶς, συνδιακησόμενος. Ἀλλ' ὁρῶ, εἶπε, γινόμενον ὅπερ ἂν μάλιστα προυδόκησεν Ἀνθεμίων, προσκρούοντα τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμαυτόν· ὥστε παύομαι. Καὶ ὁ Ἀνθεμίων, Ὠνησας, εἶπεν, ὡς ἔοικέ γε ἀπ' ἀρχῆς λέγειν τι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

ζ'. Λέγω τοίνυν, ὁ Πεισίας ἔφη, προκηρύξας ἐμοῦ γε ἕνεκα πάσαις γυναιξὶν ἐρᾶσθαι, ὅτι ὁ γυναικὸς ὁ πλεῖστός ἐστι φυλακτέος τῷ νεανίσκῳ, μὴ συμμίξαντες αὐτὸν ὄγκῳ καὶ βάρει τοσούτῳ, λάθοιμεν ὥσπερ εἰ χαλκῷ καλλίτερον ἀφανίσαντες. Μέγα γὰρ ἂν ἐλαφρᾷ γυναικὶ καὶ λι-

D. 10. πυρὸς. δ'. πολὺν χρόνον ὁ] Ita reliqui, quando Ald. Baſ. B. E. item habebant. Xyl. cum Leonic. Schott. ex δ'. fecit διά. Mez. rectius ὧδε: poſſis et τῷδε *huic* corrigere. Mox ὁ delendum.

E. 4. καὶ ἐμαυτόν] καὶ delendum cum Mez. ἐμαυτὸν dedi ex eodem et E.

E. 5. ὡς ἔοικέ γε] Forte, ὥσπερ ἔοικέ σε.

ut a fluente et ignito ære, ſi quis affundat, colliquatur emollitumque fluit: et hunc non perturbat Lyſandræ pulchritudo: ſed cum hocce (Plutarcho) jam peruſto et ignis pleno dudum degens, ejus contagio afficitur; neque obſcurum eſt, niſi celeriter ad nos confugiat, colliquatum hominem iri. Interim video id fore, quod maximo opere effectum vellet Anthemio, ut offendam arbitros et me ipſum: itaque deſino. Sane hoc ad rem conducit, aiebat Anthemio, nam ab initio ſtatim aliquid de propoſito argumento dicendum fuerat.

VII. Hic Piſias, Dico igitur, proclamans, Bacchoni per me quidem licere omnes amare mulieres, cavendum ei eſſe ab Iſmenodoræ divitiis: ne, dum eum in tantum faſtum molemque admiſcemus, imprudentes tanquam in ære ſtannum aboleamus. Magnum enim eſt, ſi adoleſcente cum muliere tenui et humili

τῇ μειρακίῳ συνελθόντος εἰς ταυτὸν, ἡ κρᾶσις οἴνου δίκην ὑπερακτέος· ταύτῃ δὲ ὁρῶμεν ἄρχειν καὶ κρατεῖν δοκοῦσαν· οὐ γὰρ ἂν ἀπορρίψασα δόξας καὶ γένη τηλικαῦτα καὶ πλούτους, ἐμνᾶτο μειράκιον οὐκ χλαμύδος, ἔτι παιδαγωγεῖσθαι δέομενον. Ὅθεν οἱ νῦν ἔχοντες αὐτοὶ σοφίσεσθαι καὶ σοφρονίζουσιν, ὥσπερ ἀκύπτερα, τὰ γυναικῶν τὰ περιττὰ κήματα, τρυφὰς ἐμποιοῦντα καὶ χαυνότητας ἀκρασίας καὶ χιλίους, ὑφ' ὧν ἐπαιόμενοι πολλάκις ἀποπέ-
753 τονται· κἂν μόνοις, χρυσᾶς, ὥσπερ ἡ Αἰθιοπία, πέδαις δεδέσθαι βέλτιον ἢ πλούτῳ γυναικός.

η'. Ἐκεῖνα δὲ οὐ λέγεις, Πρωτογένης ἔφη, ὅτι κινδυνεύομεν ἀναστρέφειν ἀτόπως καὶ γελοίως τὸν Ἡσίοδον, ἂν ἐκεῖνο λόγος,

Μήτε τριήκοντ' ὢν ἔτεων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,

F. 6. τὰ περιττὰ] Non dubitavi reponere quod manifeſtum eſt et monitum a Salm. et Reiſk. Vulgo, τὰ περὶ τά. Paulo ante ἡ κρᾶσις eſt ex E. Mez. pro vulgato εἰ κρᾶσις.

F. 7. ἐκατοντάδας καὶ χιλίους] Corrupta puto: nec aliorum nec meæ mihi placent correctiones. Pro χιλίους B. E. κιλίους. Mez. χιλιάδας. Jun. χιλιάδας. Reiſk. χαυνότητας ἐμπιπλῶντα καὶ κιβδηλίας, quorum ultimum non ineptum. Toup. Ep. Crit. p. 108.

A. 3. οὐ λέγεις, Πρωτογένης εἶπεν] Ita repoſui cum verſione Xyl. flagitante ſenſu. Vulgo, οὐ λέγει Πρωτογένης, εἶπεν.

conjuncto, maſculus ſexus, ut vinum aqua dilutum, antecellit. Atqui hæc imperatura et ſuperior eſt futura, quantum apparet: non enim alias projecta gloria tanta, et nobilitate generis, atque opibus, ambiviſſet adoleſcentulum chlamyde etiamnum indutum, et cui adhuc pædagogis ſit opus. Itaque ii qui ſapiunt, ipſi, tanquam alas, mulierum præcidunt nimias divitias, quæ eas ita inanes faciunt et leves, ut ſæpe avolent. Alioqui præſtat aureis compedibus ligatum manere, quod fit in Æthiopia, quam divitiis uxoriis.

VIII. Hoc vero non dicis, aiebat Protogenes, inepte et ridicule Heſiodi præceptum a nobis inverti? ſiquidem is dixit:

Tum tibi conjugii mature fœdus initur,
Cum triginta annos, vel paulo plusve minusve

Μήτ' ἐπιδεὶς μαίδια συκαλᾶ· γάμος δέ τοι ὥριος ἔτος.
Ἡ δὲ γυνὴ τίτας' ἰδοῦσα, σώφρων δὲ γαμοῖτο·

ἡδὺ ἡμεῖς οὕτω τοσούτοις γυναικὶ πρεσβυτέρᾳ καθάπερ οἱ φοίνικες ἢ σύκᾳ * ᾠὰ ἄωρον ἄνδρα προσάψωμεν. Ἐρᾷ γὰρ αὐτοῦ, νὴ Δία, καὶ καίεται· τίς οὖν ὁ κωλύων ἔτι κομάζειν ἔτι θύειν, ᾄδειν τὸ προσκλαυσίθυρον, ἀναδεῖν τὰ εἰκόνια, παίζειν τοῖς τῆς ἀτεκμαίρας; ταῦτα γὰρ Ἑρωτικά· καὶ καλὸ ἀμαθίᾳ ὀφρὺς, καὶ παυσάμενον τερφθῆναι, καὶ σχῆμα λαβεῖν τῷ τῆς παίδους οἰκεῖον. Εἰ δὲ αἰσχύνεται καὶ σωφρονεῖ, κοσμίως οἴκοι καθήσθω προσμένουσα τοὺς μνωμένους καὶ ἀσυδάζοντας· ἐρᾶν δὲ φάσκουσαν γυναῖκα φυγεῖν τις ἂν ἔχοι καὶ βδελυχθείη, μήπω γε λάβοι γάμου προοιμιάζεσθαι ἀρχὴν τοιαύτην ἀκρασίαν.

Θ'. Παυσαμένου δὲ τοῦ Πρωτογένους, Ὁρᾷς, εἶπεν ὁ πα-

A. 9. οὕτω τοσούτοις—προσάψωμεν] Primum mutem in τοῦτον τοσούτον. Alterum difficilius sanatu: forte, καθάπερ αἱ φοίνικες συκάμινον, ἄωρον ἄνδρα π.
B. 4. καθὸ αἰσθάνεται—λαβοῦσα—φυγεῖν τις ἂν ἔχοι] Corrigo, καθιέρθω ἡ ἰφρὺς—λαβέτω—φύγοι τις τῶν ἐχόντων.
B. 10. ὁ πατὴρ—βουλόμενον] Prius additum ex E. Reliqua ita corrigenda—σωφρονεῖ—ἀλλὰ φεύγοντα τ. π. γάμου τ. χ.—ἄμεινον οὖ δ. π. αὐτὸς ἰέναι, ἢτι δ. τ. σὺ. βούλοιτο.

Impleris vitæ: quater quater, aut
super unum
Nata annos nubet.—

nos totidem fere majori natu mulieri tanquam palmulas et ficus * et immaturum virum applicabimus. Amat, dices, eum, et uritur. Quid vero prohibet, quin comessatum ad fores ejus ipsa eat, cantet carmen quod a fletu ad januam vocatur paraklausithyrum, imagunculas sertis ornet, omni conatu cum rivalibus decertet: hæc enim Amatoria sunt; tum supercilium demittatur, luxu abstineat, et formam induat huic morbo convenientem. Si vero pudet et casta est, domi desideat modeste, exspectetque procos, et studia ambientium ejus nuptias. Mulierem quidem amare profitentem quis non fugiat et abominetur, metuens ne impudicitiam hanc faciat sui matrimonii principium?

IX. Postquam loqui desiit Protogenes, Videsne, inquit pater, mi Anthemio, rursum

τὴν, ὦ Ἀνθεμίων, ὅπι πάλιν κοινὴν ποιῶσι τὴν ὑπόθεσιν καὶ
C τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἡμῖν τοῖς οὐκ ἀρνουμένοις, οὐδὲ φεύ-
γουσι τὸν περὶ γάμων Ἔρωτος εἰς χορευτὰς; Καὶ, ναὶ μὰ
Δία, εἶπεν ὁ Ἀνθεμίων, ἀμύνει μοι πλειόνων ὧν αὐτὸς ἐρᾷ· εἰ δὲ τῷ πλούτῳ βοηθήσων, ὦ μάλιστα δυστυ-
χοῦμεν Πεισίᾳ καὶ ἐμοί. Τί δῆτα, εἶπεν ὁ πατήρ, οὐκ ἂν ἔγ-
κλημα γένοιτο γυναικὸς, εἰ δι' ἔρωτα καὶ πλοῦτον ἐπαρ-
θήσεται Ἰσμηνοδώρᾳ, βαρεῖα γὰρ καὶ πλουσία· τί δὲ εἰ
καλὴ καὶ νέα; τί δὲ εἰ γένει σεμνὴ, καὶ ἔνδοξος; αἱ δὲ
σώφρονες οὐδὲ αὐστηρὸν καὶ κατηξυπτιωμένον ἐπαχθὲς, *
καὶ δυσκαρτέρητον ἔχουσι, καὶ ποιναὶ καλοῦσιν αὐτὰς, καὶ
τοῖς ἀνδράσιν ὀργαὶ μᾶλλον, ὅτι σωφρονοῦσιν; Ἆρα οὖν
D κρεῖττον ἐξ ἀγορᾶς γαμεῖν Ἀβρότονόν τινα Θρᾴτταν, ἢ
Βακχίδα Μιλησίαν ἔγγυον ἐπαγομένους δι' ὧνπερ κατεσ-

C. 7. εἰ καλὴ—εἰ γένει—σεμνὴ;—] εἰ—εἰ—ex Leonic. Schott. Anon. T. V. B. Tum legendum κατηξυπτιωμένον ἐπαχθὲς πολλάκις καὶ δυσκ. ἔχουσι καὶ σεμνάς. Conf. p. 142. A. σεμνὰς est in Ald. Bas. Xyl. Ab initio item cum Mez. legam: βαρεῖα γὰρ καὶ πλουσία.

D. 2. δι' ὧνπερ—Ἀγαθοκλείᾳ] Forte, κατηυμένον. B. E. δι' ὧνπερ καὶ κατασυμένον: locum non expedio. Ἀμφονίκα ex B. E. Xyl. Mez. pro Ἀμφισσα. Ἀγαθοκλεία e Xyl. pro Ἀγαθοκλία.

eos cauſſam et materiem orationis communem ac neceſſariam facere nobis, qui non negamus, neque fugimus, quin conjugialis Amoris in choro ſimus. Et profecto per Jovem, inquit Anthemio, defende Amorem longiore oratione, quippe ipſe amans: præterea adverſus objectionem de divitiis eſt agendum, qua maxime terret Piſias. Tum pater meus iſta dixit. Quid tandem non dabitur mulieri vitio, ſi propter amorem et divitias Iſmenodoram rejiciamus? Eſto enim imperioſa et dives: quid formoſæ et juvenculæ faciemus? quid nobilitate ſua ſuperbienti et illuſtri? Pudicæ vero nonne auſteritatem, moleſtam et intolerabilem habent, dicunturque Furiæ, quia præ pudicitia maritis iratæ ſunt? Nonne igitur optimum eſt e foro nuptum ducere Abrotonum aliquam Thracicam, aut Bacchidem Mileſiam, quæ eo ipſo quod emitur, ſpondeat ſe

συμμάτων; Ἀλλὰ καὶ ταύταις ἴσμεν οὐκ ὀλίγους ἀρίστα δουλεύσαντας· αὐλητρίδες δὲ Σάμιαι καὶ ὀρχηστρίδες, Ἀριστόνικα καὶ τύμπανον ἔχουσα Οἰνάνθη καὶ Ἀγαθοκλεία διαδήμασι βασιλέων ἐπέβησαν. Ἡ δὲ Σύρα Σεμίραμις οἰκέτευσε μὲν ἦν βασιλικῷ θεράπαινα παλλακευομένη· Νίνου δὲ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐντυχόντος αὐτῇ καὶ σφόδρα ἐρασθέντος οὕτως ἐκράτησε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε ἀξιῶσαι καὶ μίαν ἡμέραν αὐτῷ θρόνου ἐν τῷ δείπνῳ καθεζομένῳ, ἔχουσαν τὸ διάδημα καὶ χρηματίζουσαν· δόντος δὲ ἐκείνου, καὶ κελεύσαντος πάντας ὑπηρετεῖν ὥσπερ αὐτῷ καὶ πείθεσθαι, μετρίως ἐχρῆτο τοῖς ὑφ' ἑαυτὴν ὑπαγμασι, πειρωμένη τὸν δορυφόρων· ἐπεὶ δὲ εἶδε μηδὲν ἀντιλέγοντας μηδὲ ὀκνοῦντας, ἐκέλευσε συλλαβεῖν τὸν Νίνον, εἶτα δῆσαι, τέλος δὲ ἀποκτεῖναι· θεραπόντων δὲ πάντων, ἐβασίλευσε τῆς Ἀσίας ἐπιφανῶς πολὺν χρόνον. Ἡ δὲ Βελεστίη, θεὸς Διός, οὐ βάρβαρον ἐξ ἀγορᾶς γύναιον, ἧς ἱερὰ καὶ ναοὺς Ἀλεξανδρεῖς ἔχουσιν· ὑπηρέ-

obedientem viro fore? Sed tamen et harum nonnullis novimus viros turpiſſime ſerviſſe: quando etiam tibicinæ Samiæ et ſaltatrices, Ariſtonica et tympanum gerens Œnanthe atque Agathoclia, regiis diadematibus inſultaverunt. Semiramis Syra ancilla fuit famuli regii, et pellex, quam cum Ninus rex ille magnus congreſſus dilexiſſet, adeo ſubegit eum atque contemſit mulier, ut poſtulaverit etiam ab eo concedi ſibi, uti per unum diem ipſa in ſolio regio ſederet, daretque mandata: quod ubi rex conceſſit, imperavitque univerſis, ut Semiramidi perinde atque ſibi obtemperarent et juſſa capeſſerent; principio ea ſtipatorum pertentans animos moderate quædam juſſit; at poſtquam vidit eos nihil refragari, alacriterque obire mandata, capere eos Ninum, mox vincire, tandem necare juſſit: quibus factis, ipſa regnum Aſiæ ſplendide per multos annos geſſit. Beleſtia vero, dii boni, nonne barbara et emta mulier fuit? cujus templa et fana Alexandrini habent, Veneris

φαντος δ' ἔρωτα τῦ βασιλέως, Ἀφροδίτης Βελεσταῖς; Ἡ δὲ σύνναος μὲν ἐνταῦθα καὶ συνίερος τῦ Ἔρωτος ἐν Δελφοῖς, χατάχρυσος δ' ἑστῶσα μετὰ τῶν βασιλέων καὶ βασιλειῶν, ποίᾳ ποθοὺ τῶν ἐραστῶν ἐχράτησεν; Ἀλλ', ὥσπερ ἐκεῖνοι δι' ἀσθένειαν ἑαυτῶν καὶ μαλακίαν ἔλαθον γενόμενοι λεῖα γυναρίων, οὕτω πάλιν ἄδοξοι καὶ πένητες
754 ἕτεροι πλουσίαις γυναιξὶ καὶ λαμπραῖς συνελθόντες, οὐ διεφθάρησαν, οὐδ' ὑφῆκάν τι τῦ φρονήματος, ἀλλὰ μεμόνοι καὶ κρατοῦντες μετ' εὐνοίας συγκατεβίωσαν. Ὁ δὲ συφέλλων τὴν γυναῖκα, καὶ συνάγων εἰς μικρὸν, ὥσπερ δακτύλιον, ἴχνος, ὡς μὴ ῥαδαρᾷ δηλῶν, ὅμοιός ἐστι τοῖς ἀποκείρουσι τὰς ἵππους, εἶτα ποῖς ποταμὸν καὶ λίμνην ἄγουσι καθορῶσαν δ' εἰκόνα τὴν εἰκόνα τῦ ὄψεως ἀχαλλῆ καὶ ἄμορφον, ἀφιέναι τὰ φρυάγματα λέγεται, καὶ ποθαδέχεσθαι τοὺς τῶν ὄνων ἀπεδάστας. Πλοῦτον δὲ γυναικὸς

F. 3. βασιλέως, Ἀφροδίτης] Vulgo, βασιλέως, καὶ Ἀφροδίτης, quod Steph. ſumſit a Leonic. Schott. delevi καὶ cum B. E. Mez. ejus loco ἢ habet Xyl. Ald. Baſ.

F. 4. ἐν Δελφοῖς, κατάχρυσος δ'] Lego, ἐν Δελφοῖς δὲ κατάχρυσος ——.

A. 4. ὥσπερ δακτύλιον, ἴχνος] Corrigo, ὥσπερ δακτύλιον δακτύλου ἰσχνῦ.

Beleſtiæ nomine, ob amorem rege id permittente. Quæ vero hic communi cum Cupidine templo et ſacris fruitur, aureaque ſtat Delphis juxta reges et reginas, Phryne, quanam dote ſuos ſubegit amatores? Verum ſicut iſti ob ſuam imbecillitatem et mollitiem imprudentes mulierum præda ſunt facti, ita rurſum alii ignobiles atque pauperes ductis divitibus ſplendidiſque uxoribus, corrupti non ſunt, neque de animi magnitudine quicquam dimiſerunt, ſed honorati et imperantes ipſi amice cum iis vixere. Qui vero uxorem in arctum cogit et comprimit, veluti annulum digito ob gracilitatem alias delapſurum, ſimilis eſt eorum qui equas tondent, et deinde ad fluvium vel lacum adducunt: nam ſuam formam conſpicientes fœdatam, ferociam dicuntur amittere, ac pati porro ab afinis ſe conſcendi. Illi-

αἱρεῖσθαι μὲν τὴν ἀρετῆς ἢ γένους, ἀφιλότιμον καὶ ἀνελεύθερον· ἀρετῇ δὲ καὶ γένει προσόντα φεύγειν ἀδέλτερον. B
Ὁ μὲν γὰρ Ἀντίγονος ὠχυρωμένῳ τὴν Μουνυχίαν τῷ φρουρῶντι χαίρειν ἐκέλευε ποιεῖν μὴ μόνον τὸν κλοιὸν ἰσχυρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν κύνα λεπτὸν, ὅπως ὑφαιρῇ τὰς εὐπορίας τοῦ Ἀθηναίων· ἀνδρὶ δὲ πλουσίᾳ καὶ καλῇ οὐ προσήκει μηδὲ τὴν γυναῖκα ποιεῖν ἄμορφον ἢ πονηρὰν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐγκρατείᾳ καὶ φρονήσει, καὶ τῷ μηδὲν ἐλαττωθῆναι τοῦ δεῖ ἐκείνῃ, ἴσον παρέχειν καὶ ἀδούλωτον, ὥσπερ ὑπὸ ζυγὸν ῥοπὴν τῷ ἤθει προσλήπτου καὶ βάρος, ὑφ' οὗ κρατεῖται καὶ ἄγεται, καὶ ἅμα συμφερόντως. C
Καὶ μὴν ἡλικία γε πρὸς γάμον καὶ ὥρα δοκεῖ τὰ τέτταρα ἔχουσα καὶ γαμοῦσα εὐάρμοστός ἐστιν· ἀκμάζειν δὲ τὴν γυναῖκα συνῳδάνομαι· (καὶ ἅμα τῷ Πεισίᾳ προσμειδιάσας,) Οὐδενὸς γὰρ (ἔφη) τῶν ἀντερασῶν πρεσβυτέρα, οὐδ' ἔχει φολιὰς, ὥσπερ ἔνιοι τῶν Βακχῶνι προσαναχρωννυμένων. Εἰ δὲ

C. 1. καὶ ἅμα] Forte, καλῆς ἅμα καὶ—.

berale eſt divitias uxoris virtute aut genere antiquiores ducere: junctas autem his rebus averſari, ſtultum. Antigonus præfecto muniendæ Munychiæ ſcribens, jubebat non modo millum facere validum, ſed et ipſum canem macerare: nimirum ut Athenienſium opes attereret. At marito divitis vel formoſæ mulieris non convenit, ut eam deformem pauperemve reddat: ſed ut ſeipſum continentia ac prudentia, nihilque eorum quæ uxor habet ſtupendo, æqualem ei ſuique juris præſtet, moribuſque ſuis veluti in trutina pondus momentumque ſibi paret, quo uxorem deprimat et ſibi obtemperantem habeat, ſimul utiliter et honeſte. Quinetiam ætate Iſmenodora ad nuptias idonea eſt, ut quæ parere poſſit: audio enim in ipſo eam nunc ætatis vigore eſſe: (ſimulque ad Piſiam arridens) Nullo enim (aiebat) rivalium grandior natu eſt, neque canos habet, ut nonnulli eorum qui Bacchonem adſectantur: quorum ſi tempeſtiva

ἔστι παθ' ἥβαν ὁμιλῶσι, τί κωλύει κἀκείνην ὀπιμελεῖσθαι ἢ νεανίσκου βέλτιον ἡγιοσοῦν νέας; δύσμικτα γὰρ τὰ νέα καὶ δυσκέραστα, καὶ μόλις ἐν χρόνῳ πολλῷ τὸ φρύαγμα καὶ τὴν ὕβριν ἀφίησιν, ὅταν ἀρχὴν δὲ κυμαίνει καὶ ζυγομαχεῖ καὶ μᾶλλον ἂν Ἔρως ἐγγένηται, καὶ, καθάπερ πνεῦμα κυβερνήτου μὴ παόντος, ἐτάραξε καὶ συνέχεε τὸν γάμον οὐκ ἄρχειν δυναμένων ἔστε ἄρχεσθαι βελομένων. Εἰ δὲ ἄρχοι βρέφους ἡ ἥβη, καὶ παιδὸς ὁ διδάσκαλος, ἐφήβου δὲ γυμνασίαρχος, ἐραστὴς δὲ μειρακίου, γενομένου δὲ ἐν ἡλικίᾳ νόμος καὶ φρατηρ, ἀδεὴς δὲ ἀναρχος, ἀδὲ αὐτοτελὴς, τί δεινὸν εἰ γυνὴ τὸν ἔχουσα πρεσβύτερα κυβερνήσει νέον βίον ἀνδρὸς ὠφέλιμος μὲν οὖσα καὶ φρονεῖν μᾶλλον, ἡδεῖα δὲ καὶ φιλεῖν καὶ παρεσπής; Τὸ δὲ ὅλον, ἔφη, καὶ τὸν Ἡρακλέα Βοιωτὸν ὄντας ἔδει σέβεσθαι, καὶ μὴ δυσχεραίνειν καὶ παρ' ἡλικίαν γάμους, γινώσκοντας ὅτι καὶκεῖνος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μεγάραν Ἰολάῳ συνώκισεν ἑκκαιδεκαέτει τότε ὄντι τριάκοντα ἔτη τότε γεγενημένῳ.

habetur conſuetudo, quid impedit, quin ipſa quoque adoleſcentem tractare poſſit melius, quam quævis juvencula? Difficulter enim commiſcentur juvenes, et vix longo temporis decurſu ferociam libidinemque exuunt: initio æſtuant et jugum detrectant, maxime autem ſi quis amor exſiſtat, is, ſicut ventus gubernatore abſente navem, facile matrimonium conturbat atque confundit, cum juvenes invicem regere et parere non poſſint. Jam ſi nutrix infantem, puerum magiſter, ephebum gymnaſii præfectus, amator amaſium, adultum lex et prætor regit, ac nemo ſui prorſus juris, et omnis imperii immunis eſt: quid mali habet res, ſi cordata mulier ætate minoris mariti juvenis gubernet vitam, utilis, quia prudentia eum ſuperet, ſuavis autem et grata amando futura? In ſumma vero venerari nos, qui Bœoti ſumus, Herculem decet, et matrimonio ætate inæqualium non eſſe iniquos, cum ſciamus, hunc Megaram uxorem ſuam annos natam tres ſupra triginta Iolao nuptum dediſſe, annum tunc agenti ſextum ſupra decimum.

ί. Τούτων λόγων, ὁ πατὴρ ἔφη, παρόντων αὐτῶν, ἐλθεῖν τῷ Πεισίᾳ ἑταῖρον ἀπὸ πόλεως ἵππῳ θέοντα, πρᾶγμα θαυμαστὸν ἀπαγγέλλοντα καὶ παρολμηθέν. Ἡ γὰρ Ἰσμηνοδώρα αὐτὸν μὴ, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἀκόλαστος ἔχειν οἰομένη τὸν Βάκχον πρὸς τὸν γάμον, ἀρχήνεσθαι δὲ τῆς ἀποτρέποντας, ἔγνω μὴ προέσθαι τὸ μειράκιον τοῖς οἰκείοις φίλοις τῆς μάλιστα ταῖς βίοις νεανίσις καὶ συν- F
ερῶντας αὐτῇ καὶ τῶν γυναικῶν τὰς συνήθεις μεταπεμψαμένη καὶ συγκροτήσασα, παρεφύλαττε τὴν ὥραν ἣν ὁ Βάκχος ἔσχεν ἀπιὼν εἰς παλαίστραν πρὸ τῆς οἰκίας αὐτῆς παρεξιέναι κοσμίως· ὡς οὖν τότε περαίνει μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν ἀλλήλους, αὐτὴ μὲν ὀλίγον τὰς θύρας ἀπήντησεν ἡ Ἰσμηνοδώρα, καὶ τῆς χλαμύδος ἔθιγε μόνον, οἱ δὲ φίλοι καλὸν καλῶς ἐν τῇ χλαμύδι καὶ τῇ δι- 755
ολίᾳ συναρπάσαντες, εἰς τὴν οἰκίαν παρήνεγκαν ἀθρόοι, καὶ τὰς θύρας εὐθὺς ἀπέκλεισαν· ἅμα δὲ αἱ μὲν γυναῖκες ἔνδον αὐτῷ τὸ χλαμύδιον ἀφαρπάσασαι περι-

F. 1. συμπόντας] An συναίζοντας?

X. Dum hæc illi inter ſe colloquuntur, Piſiæ ſocius (ſic enim narrabat pater) equo citato ex urbe venit, mirum renuncians, audaxque facinus. Etenim Iſmenodora exiſtimans, ut erat probabile, ipſum Bacchonem neutiquam a nuptiis abhorrere, tantum eos vereri qui dehortabantur; ſtatuerat adoleſcentem non dimittere. Itaque accitis qui amicorum maxime erant audaces, ejuſque amori favebant, et mulieribus familiaribus, re cum iis compoſita, horam exſpectavit, qua Baccho erat in palæſtram præter domum ipſius iturus. Qui ut eo venit unctus, duobus aut tribus comitantibus, ipſa ſub fores ei occurrit Iſmenodora, et chlamydem modo ejus attigit: amici autem pulchrum pulchre in chlamyde ipſa et læna arreptum frequentes intra domum pertulerunt, ſtatimque fores occluſerunt. Simul et mulieres intus Bacchoni chlamydem deripuerunt, et nup-

Καλὸν ἱμάτιον νυμφικὸν· οἰκέται δὲ περικύκλῳ δραμόντες, ἀνέστεφον ἐλαίᾳ καὶ δάφνῃ τὰς θύρας οὐ μόνον τὰς τῆς Ἰσμηνοδώρας, ἀλλὰ καὶ τὰς τῆ Βάκχωνος· ἡ δὲ αὐλητρὶς αὐλοῦσα διεξῆλθε τὸν γειτονιόν. Τῶν δὲ Θεσπιέων καὶ τῶν ξένων οἱ μὲν ἐγέλων, οἱ δὲ ἠγανάκτων καὶ τὸν γυμνασιάρχους παρώξυνον· ἄρχουσι γὰρ ἰσχυρῶς τῶν ἐφήβων, καὶ προσέχουσι τὸν νοῦν σφόδρα τοῖς ὑπ' αὐτῶν πραττομένοις. Ἰὼ δὲ λόγος ὁδεὶς τῶν ἀγωνιζομένων,
B ἀλλ' ἀφέντες τὸ θέατρον ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς Ἰσμηνοδώρας, οἱ λόγοις ἦσαν ἐν φιλονεικίαις πρὸς ἀλλήλους.

ια'. Ὡς οὖν ὁ τῆ Πισίᾳ φίλος ὥσπερ ἐν πολέμῳ προσελάσας τὸν ἵππον αὐτὸ τοῦτο τεταραγμένως εἶπεν, ὅτι Βάκχωνα ἥρπασεν Ἰσμηνοδώρα, τὸν μὲν Ζεύξιππον ὁ πατὴρ ἔφη γελάσαι καὶ εἰπεῖν, ἅτε δὴ καὶ φιλευριπίδην ὄντα,

Πλούτῳ κεκοσμημένη, θηλυτὰ δὴ γύναι φρονεῖς·

B. 8. Θηλυτὰ δὴ γύναι] Ita cum Xyl. pro vulgato Θηλυτὰ δὲ γύναι. Forte verum fit, Θηλυτά γ' ὦ γύναι. B.E. quidem habent ὦ.

tialem injecerunt veſtem: ſervi autem circumcurſitantes olea lauroque fores non Iſmenodoræ modo, ſed Bacchonis etiam redimiverunt: et tibicina canens per vicum tranſivit. Theſpienſium vero et hoſpitum alii riſere, alii indignati ſunt, ac gymnaſio præfectos inſtigaverunt, quorum eſt validum in ephebos imperium, et valde diligenter attendunt eorum facta: ſed qui certabant, nihil iſtos morati, theatro relicto, ad fores Iſmenodoræ accurrerunt, ibique inter ſe collocuti et altercati ſunt.

XI. Poſtquam ergo Piſiæ amicus tanquam in bello advenit concitati equi curſu, idque ipſum perturbate renunciavit, raptum eſſe ab Iſmenodora Bacchonem; Zeuxippum aiebat pater riſiſſe, utque erat Euripidis ſtudioſus, verſum hunc pronunciaſſe,

Luxurians opibus, more hominum mulier agis:

τὸν δὲ Πεισίαν ἀναπηδήσαντα βοᾷν, Ὦ θεοί, τί πέρας ἔσαι τῆς ἀκατεπάυστης τιὼ πόλιν ἡμῶν ἐλαθερίας; ἤδη γὰρ εἰς ἀνομίαν τὰ πεφάγματα ἀφ' τῆς αὐτονομίας βαδίζει· καίτοι γελοῖον ἴσως ἀγανακτῶν τοὺς νόμων καὶ C δικαίων, ἡ γὰρ φύσις παρανομεῖται γυναικοκρατυμένη· τί τοιοῦτον ἡ Λῆμνος; ἴωμεν ἡμεῖς, ἴωμεν, ἔπου, ὅπως καὶ τὸ γυμνάσιον ταῖς γυναιξὶ παραδῶμεν καὶ τὸ βουλευτήριον, εἰ παντάπασιν ἡ πόλις ἀνανεύρισται. Πεφάροντος δὲ τοῦ Πεισίου, ὁ μὲν Πρωτογένης οὐκ ἀπελείπετο, τὰ μὲν συναγανακτῶν, τὰ δὲ πραΰνων ἐκεῖνον· ὁ δὲ Ἀνθεμίων, Νεανικὸν μέν, ἔφη, τὸ τόλμημα, καὶ Λήμνιον ὡς ἀληθῶς· αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν· σφόδρα ἐράσης γυναικός. Καὶ ὁ Σώκλαρος ὑπομειδιῶν, Οἴει γὰρ ἁρπαγὴν, ἔφη, D γεγονέναι καὶ βιασμὸν, οὐκ ἀπολόγημα καὶ τραπέγημα τοῦ νεανίσκου νοῦν ἔχοντος, ὅτι τὰς τῶν ἐρωτῶν ἀγκύλας ἀφυγὼν ἐξητιμόλησεν εἰς χεῖρας καλὰς καὶ πλουσίας

C. 9. αὐτὰ γὰρ ἴσμεν] Lego cum Mez. αὐτὰ γὰρ ἴσμεν: itaque verti.

Piſiam vero exſilientem clamaſſe, Proh deum fidem, quis finis erit evertentis civitatem noſtram licentiæ? jam enim libertas noſtra in violationem legum excidit: quanquam ridiculum fortaſſe eſt ob leges et jus indignari, cum ipſi naturæ vis fiat, injuſte ſub mulierum redactæ imperium: quid Lemnus tale habuit? eamus nos, eamus, ut gymnaſium quoque et curiam mulieribus tradamus, ſi omnino enervata eſt civitas. Ergo præeuntem Piſiam Protogenes comitatus eſt, partim ſocius indignationis, partim eum demitigans. Anthemion autem, Audax profecto, inquit, facinus hoc eſt, et re vera Lemnium, quod inter nos dictum ſit, mulieris vehementer amantis. Tum renidens Soclarus, Putas vero, inquit, raptionem vimque factam eſſe, non defenſionem et callidum artificium aſtuti adoleſcentis, qui ex ulnis amatorum profugerit in manus pulchræ et for-

γυναικός; Μὴ λέγε τοιοῦτο, ἔφην, ὦ Σάκλαρε, μηδ' ὑπονόει ὅτι Βάκχωνος, ὁ Ἀνθεμίωνι, ἡ γλὼ εἰ μὴ φύσει τὸν τρόπον ἁπλοῦς ἦν ἡ ἀφελής, ἐμοὶ γοῦν ἀπεκρύψατο τὴν πλοῦν μεταδιδοὺς ἁπάντων, ἴν τι τούτοις ὠφελιμώτατον ὄντα τῆς Ἰσμηνοδώρας βοηθὸν. Ἔρωτι δὲ μάχεσθαι χαλεπὸν, οὐ θυμῷ, κατὰ Ἡρά-
E κλειτον· ὅ, τε γλὼ ἂν θελήσῃ, ἡ ψυχῆς ἀνεῖται καὶ χρημάτων καὶ δόξης. Ἐπεὶ τί κοσμιώτερον Ἰσμηνοδώρας ἐν τῇ πόλει; πότε δὲ εἰσῆλθε λόγος αἰσχρὸς, ἢ ὑφέξεως ὑπόνοια φαύλης ἔθιγε τῆς οἰκίας; Ἀλλ' ἔοικε θεία τις ἄνωθεν εὐλαβείᾳ τὴν ἀνθρωπον ὑπὸ τινος, καὶ κρείττων ἀνθρωπίνης λογισμοῦ.

ιβ'. Καὶ ὁ Πεμπτίδης ὑπομειδήσας, Ἀμέλει καὶ σώματός τις, ἔφη, νόσος ἐστὶν, ἣν ἱερὰν καλοῦσιν· ὥστ' οὐκ ἄτοπον εἰ καὶ ψυχῆς τὸ μανικώτατον πάθος καὶ μέγιστον,

D. 6. καὶ γὰρ—τιλῶν] γὰρ additum ex B. E. cetera cum Mez. et Reisk. ita corrigenda, ἐμοί γ' ἂν ἀνεκρύψατο, τῶν τ' ἄλλων——.

E. 5. ὑπόνοια] Sic B. E. Vulgo, ὑπόνοια.

E. 7. Πεμπτίδης] Sic Baf. Xyl. quo accedit fere Ald. B. E. Πεμπίδης: hinc Leonic. Πεμπτίδης, quod vulgavit Steph.

moſæ uxoris? Noli hæc, aiebat Anthemion, dicere aut ſuſpicari de Bacchone, qui, etiamſi non fuiſſet natura ſimplex et candidus, tamen me hoc non celaſſet, cui et alia ſua arcana credebat omnia, et ſciebat me hac in re promtiſſimum eſſe Iſmenodoræ adjutorem. Amori autem, non iræ, ut aiebat Heraclitus, repugnare difficile eſt, qui quod cupit, vel vitæ vel pecuniæ vel ſuorum redimit. Nam quid modeſtius Iſmenodora in urbe fuit? quando aut turpis de ea ſermo, aut ſuſpicio facti inhoneſti de ejus domo incidit? Sed videtur profecto divino aliquo inſtinctu, qui humanam excedat rationem, impulſa fuiſſe.

XII. Ibi Pemptides arridens, Nimirum, aiebat, corporis quidam eſt morbus, qui ſacer dicitur; ut abſurdum non ſit, morbum animi furioſiſſimum et maximum a qui-

ἱερὸν καὶ θεῖον ἔνιοι προσαγορεύουσιν. Εἶτα ὥσπερ ὁ Αἰγύπτῳ ποτὲ γείτονας ἑώρων δύο ἀμφισβητοῦντας, ὄφεως προσερπύσαντος εἰς τὴν ὁδὸν, ἀμφοτέρων μὲν ἀγαθὸν δαίμονα καλούντων, ἑκατέρου δ' ἔχειν ἀξιοῦντος ὡς ἴδιον· οὕτως ὁρῶν ὑμῶν ἄρτι τοὺς μὲν εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν ἕλκοντας τὴν Ἔρωτα, τοὺς δ' εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, ὑπερφυὲς καὶ θεῖον ἀγαθὸν, οὐκ ἐθαύμαζον εἰ τηλικαύτην δύναμιν ἔχει καὶ τιμὴν τὸ πάθος, οἷς ἦν περισπουδαστὸν ἐξελαύνειν αὐτὸ πανταχόθεν, καὶ κολάζειν, ὡς τῶν τύπων αὐξανόμενον καὶ σεμνυνόμενον. Ἄρτι μὲν οὖν ἡσυχίαν ἦγον· οἶμαι γὰρ ἰδίοις μᾶλλον ἢ κοινοῖς ἑώρων τὴν ἀμφισβήτησιν οὖσαν· νυνὶ δὲ 756
ἀπηλλαγμένος Πεισίᾳ, ἡδέως ἂν ὑμῶν ἀκούσαιμι πρὸς τί βλέψαντες ἀπεφήναντο τὸν Ἔρωτα θεὸν οἱ πρῶτοι τοῦτο λέξαντες.

ιγ'. Παυσαμένου δὲ τοῦ Πεμπτίδου, καὶ τοῦ πατρὸς ἀρξαμένου τι περὶ τούτων λέγειν, ἕτερος ἦκεν ἐκ πόλεως,

F. 6. εἰ τηλικαύτην] εἰ ſumſi ex B. E. Vulgo, ἐπεὶ, quod Schott. et Leonic. habent, forte factum ex Ald. ἐπεί. Ante ὑπερφυὲς Mez. ſupplet ὡς.
A. 5. Πεμπτίδου] Sic Baſ. Xyl. B. E. Vulgo, Πεμπτίδιου.

buſdam ſacrum et divinum appellari. Cæterum ſicut in Ægypto aliquando vidi vicinos duos litigantes, cum ſerpens arrepſiſſet, ambos eum bonum genium vocare, ita quidem, ut ſibi eum uterque vindicaret: ita non ſum miratus, Amorem, ingens ac divinum bonum, a veſtrum aliis in virorum conclavia, ab aliis in gynæceum trahi, quando tanta vis, tantus honor eſt Amori, ut a quibus omnino expelli debebat et opprimi, ii eum amplificent atque prædicent. Et adhuc quidem me continui, quod de re propria magis quam communi videbam eſſe diſceptationem: nunc autem, Piſia digreſſo, libenter e vobis audivero, quonam reſpexerint ii, qui primi nomen dei Amori fecerunt.

XIII. Poſtquam conticuit Pemptides, et pater cœpit aliquid de hac re dicere, alius ex urbe venit, qui verbis Iſme-

† Ἀνθεμίωνα μεταπεμπομένης τῆς Ἰσμηνοδώρας· ἐπέτεινε γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ τῶν γυμνασιαρχῶν ἦν διαφορὰ, τῷ μὲν οἰομένῳ δεῖν τὸν Βάκχωνα ἀπαιτεῖν, τῷ δὲ πολυπραγμονεῖν οὐκ ἐῶντος. Ὁ μὲν οὖν Ἀνθεμίων ἀναστὰς ἐβάδιζεν· ὁ δὲ πατὴρ τὸν Πεμπτίδην ὀνομαστὶ προσαγορεύσας, Μεγάλα μοι δοκεῖς ἅπτεσθαι, εἶπεν, καὶ
B πολυβόλα πράγματος, ὦ Πεμπτίδη, μᾶλλον δὲ ὅλως τὰ ἀκίνητα κινεῖν τῆς περὶ θεῶν δόξης ἣν ἔχομεν, περὶ ἑκάστου λόγον ἀπαιτῶν καὶ ἀπόδειξιν· ἀρκεῖ γὰρ ἡ πάτριος καὶ παλαιὰ πίστις, ἧς οὐκ ἔστιν εὑρεῖν τεκμήριον σαφέστερον,

Οὐ δ' ἄνεμος τὸ σοφὸν εὕρηται φρενός,

ἀλλ' ἕδρα τις αὐτὴ καὶ βάσις ὑφεστῶσα κοινὴ πᾶσι εὐσέβειαν, ἐὰν ἐφ' ἑνὸς ταραττήται καὶ σαλεύηται τὸ βέβαιον αὐτῆς καὶ νενομισμένον, ὄκνηρὰν γίνεται πᾶσι καὶ ὑποπτον. Ἀκούεις δὲ δήπου τὸν Εὐριπίδην ὡς ἐθορυ-

B. 7. αὕτη] Addidi ex E.
B. 10. ὑποπτος] Sic B. E. Mez. Vulgo, ὑποπτίως.

nodoræ Anthemionem arceſſeret. Nam tumultus creſcebat, et gymnaſii præfectis inter ſe non conveniebat, cum alter repoſcendum Bacchonem cenſeret, alter negotio non neceſſario ſuperſedendum duceret. Proinde ſurrexit Anthemion, et abiit. Pater autem Pemptidem nominatim alloquens, Videre, inquit, rem mihi tentare magnam, audaxque facinus, atque adeo immobilia, quod dicitur, movere, cauſſam poſtulans reddi ac demonſtrari noſtrarum de diis opinionum. Sufficit enim antiqua et a majoribus ad nos propagata perſuaſio, qua nullum evidentius inveniri poteſt argumentum:

Neque enim ſcientiam hanc mens callida repperit:

ſed fundamentum quoddam et baſis pietati communis eſt poſita, cujus ſi uno in loco labefactetur ſtabilitas et firmitas, reliqua omnia ruinam minabuntur. Audiviſti haud dubie quo tumultu exceptus fuerit Euripides, cum hoc feciſſet

ἔνθη ποιησάμενος ἀρχὴν τῆς Μελανίππης, Ζεὺς γάρ C
οἶδα πάλιν λόγῳ, μεταλαβὼν δ' ἐχθὲς ἄλλον ἐξάρχειν,
ὡς ἔοικε, τῷ δράματι γεγραμμένῳ παντελῶς ἢ ἀκρι-
βῶς, ἤλλαξε τ' εἶχον, ὡς τῶν γράψαντα, Ζεύς, ὡς λέ-
γεται τῆς ἀληθείας ὕπο. Τί οὖν διαφέρει τοῦ περὶ
τοῦ Διὸς δόξαι ἢ τῆς Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ Ἔρωτος εἰς ἀμφι-
βολίαν τῷ λόγῳ θέσθαι; ἢ γὰρ ἄδηλον; ὃ γὰρ νῦν αἰτεῖ
θερμὸν βωμὸν ὁ Ἔρως καὶ θυσίαν, οὐδὲ ἔπιπλος ἐκ τινος
βαρβαρικῆς δεισιδαιμονίας, ὥσπερ Ἄττῃ τινὲς καὶ Ἀδω-
ναῖοι λεγόμενοι, δι' ἀνδρογύνων καὶ γυναικῶν παρδύεται,
καὶ χρύφα τιμὰς ἀποκρύπτουσι καρπέμβολος, ὥστε παρ- D
εισγραφῆς δεῖσθαι φεύγειν καὶ παθείας τῆς ὑπὸ θεοῖς. Ἀλλ'
ὅταν Ἐμπεδοκλέους ἀκούσῃς λέγοντος, ὦ ἑταῖρε,

Καὶ φιλότης ἐν τοῖς ἴση μῆκός τε πλάτος τε,
Τὴν σὺ νόῳ δέρκευ, μηδ' ὄμμασιν ἧσο τεθηπώς·

C. 1. Ζεὺς—λόγῳ] λόγῳ dedi ex B. E. pro vulgato ἐγώ. Ita enim legendum, Ζεὺς ὅς ἐστιν, οὐ γὰρ οἶδα πάλιν λόγῳ κλύων. Vid. Fragm. Eur. Muſgr. T. III. p. 570.

C. 2. μεταλαβὼν—ἤλλαξε τὸν εἶχον] Forte, μεταλαβὼν δὲ ἀρχὴν ἄλλην ἐδράμει—ἤλλαξε τε τὸν εἶχον.

D. 5. σὺ νόῳ] Sic feci ex B. E. σὸν νόῳ, et alibi eſt ut exhibui. Vulgo, σὸν νῷ.

Melanippæ principium,

Quicumque tandem eſt Juppiter: nam
nil ſcio,
Niſi fama quod narravit:

ſumto alio principio fidens tragœdiæ, diligentiſſime et ad publicos conventus accommodate ſcriptæ, mutavit verſum, iſque nunc ſic legitur,

Qui dictus eſt a veritate Juppiter.

Neque vero refert, utrum de Jove vel Minerva, an vero de Amore quæ perhibentur, in dubium voces. Non enim nunc primum aram et hoſtiam Cupido exigit, neque ab aliqua barbarica ſuperſtitione advena eſt, ſicut Attæ quidam et Adonaei qui dicuntur, ab feminaribus et mulieribus introductus, ut libidine quadam inconvenienti fruatur, et ſpherito tanquam ſpurius inter deos ad cauſſam dicendam citetur. Enimvero Empedoclea iſta legens, amice,

Eſt in eis et amor, plane quam cætera longus,
Quamque eadem latus: ſed eum tu conſpice mente,
Nec ſtupidus fruſtra hunc oculorum lumine quære:

ταῦτα οἴεσθαι χρὴ λέγεσθαι περὶ Ἔρωτος· οὐ γάρ ἐστιν ὁρατὸς ἀλλὰ δοξαστὸς ἡμῖν ὁ θεὸς ὅτος ὢν τοῖς πάνυ παλαιοῖς· ὧν ἂν περὶ ἑκάστου τεκμήριον ἀπαιτῇς, παντὸς ἀπλόμυθος ἱερεῦ, καὶ παντὶ βωμῷ σοφιστὴν ἐπάγων πεῖραν, οὐδὲν ἀσυκοφάντητον οὐδὲ ἀβασκάνιστον ἀπολείψεις. Πόρρω γὰρ οὐκ ἄπειμι,

E Τὴν δ' Ἀφροδίτην οὐχ ὁρᾷς ὅση θεός·
Ἡ δ' ἐστὶν ἡ σπείρουσα κἀνδιδοῦσ' Ἔρον,
Οὗ πάντες ἐσμὲν οἱ κατὰ χθόν' ἔκγονοι.

Ζείδωρον γὰρ αὐτὴν Ἐμπεδοκλῆς, Εὔκαρπον δὲ Σοφοκλῆς, ἐμμελῶς πάνυ καὶ πρεπόντως ὠνόμασαν. Ἀλλ' ὅμως τὸ μέγα τοῦτο κἀθαυμαστὸν, Ἀφροδίτης μὲν ἔργον, Ἔρωτος δὲ πάρεργόν ἐστιν Ἀφροδίτῃ συμπαρόντος· μὴ συμπαρόντος δὲ, κωμῳδῆ τὸ γινόμενον ἄζηλον ἀπολείπει καὶ ἄτιμον καὶ ἄφιλον. Ἀνέραστος γὰρ ὁμιλία, καθάπερ πεῖνα καὶ δίψα, πλησμονὴν ἔχουσα πέρας, εἰς ὃ δεῖ ἐξικνεῖται κα-

D. 10. ἀξαστάνιστον] Forte natum ex duplici meliore lectione, ἀδάσκαστον et ἀξασάνιστον.

E. 1. ὁρᾷς] Sic E. Mex. et auctor Euripides. Fragm. Oedip. xvii. Vulgo, ὁρᾶς. Verſus nonnullos excidiſſe arbitratur Valckenarius ad Hippol. 449.

intelligendum eſt hæc de Amore dici. Neque enim viſu deus, ſed intelligentia a nobis cernitur iſte, unus de antiquiſſimis: de quorum ſingulis ſi certum indicium quæras, omnia templa pervagans, et quamvis aram ſophiſticum ſub examen vocans, nihil calumniæ et inquiſitionis relinques immune. Ne procul abeam.

A. Non ego ſatis video, qualis dea ſit Venus.

B. Hæc eſt, quæ hominibus inſerit Cupidinem,

Cujus, quicunque terras incolimus, proles ſumus.

Venerem ſane *Zeidoron*, id eſt vitæ largitricem Empedocles, *Frugiferam* Sophocles ſcite et convenienter appellaverunt. Tamen magnum illud et admirandum opus eſt Veneris, ſed quod Amor adjuvet præſens: quo abſente, res venerea neque expetendum aliquid eſt, et omni honore et amicitia vacat. Coitus enim ſine Amore, ſicut fames et ſitis, implenda finitus cupiditate in ni-

λόν· ἀλλ' ἡ θεὸς Ἔρωτι τὸ χόρευμα ἀφαιρεῖσα τῆς ἡδονῆς, τὴν φιλότητα ποιεῖ καὶ σύγκρασιν. Διὸ Παρμενίδης μὲν ἀποφαίνει τὸν Ἔρωτα τῆς Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύτατον ἐν τῇ Κοσμογονίᾳ γράφων,

Πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων·

Ἡσίοδος δὲ φυσικώτερον ἐμοὶ δοκεῖ ποιεῖν Ἔρωτα πάντων πρεσβύτατον, ἵνα πάντα δι' ἐκεῖνον μεταίσχῃ γενέσεως. Ἂν οὖν τὸν Ἔρωτα τῶν νενομισμένων τιμῶν ἐκβάλλωμεν, οὐδὲ τὰ τῆς Ἀφροδίτης κτλ χάραν μνησίν. Οὐδὲ γὰρ 757
τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι τῷ μὲν Ἔρωτι λοιδοροῦνταί τινες, ἀλλ' ἀπέχονται ἐκείνης· ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς σκηνῆς ἀκούομεν,

Ἔρως γὰρ ἀργὸν καὶ πρὸς τοιούτους ἔφυ·

καὶ πάλιν αὖ ὧδε,

——οὐ Κύπρις μόνη,
Ἀλλ' ἔστι πολλῶν ὀνομάτων ἐπώνυμος.
Ἔστιν μὲν ἄδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βία,
Ἔστιν δὲ λύσσα μανιάς·

ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων θεῶν ἔστιν ἀλοιδόρητος οὐδείς

F. 2. σύγκρασιν] Sic B. E. Mez. Vulgo, σύγκρισιν.

hil pulchrum definit: ſed Venus Amore faſtidium abolens, amicitiam ingenerat et animos contemperat. Itaque Parmenides Amorem oſtendit Veneris operum eſſe antiquiſſimum, in libro de ortu mundi ſic ſcribens,

Ante omnes alios ſuperos generavit Amorem.

Heſiodus autem naturæ congruentius mihi videtur Amorem facere omnium antiquiſſimum, ut per eum omnia naſcantur. Ergo ſi Amorem decretis ei honoribus ſpoliamus, ne Veneris quidem cultus ſuo loco manebit: non enim hoc dici poteſt, quoſdam Amorem conviciis exagitare, abſtinere a Venere: ſed ex eadem ſcena audiuntur hæc,

Amor otioſus eſt, et occupat pigros:

et rurſum,

O liberi, non Cypris eſt tantum Cypris,
Sed plurimis reſpondet nominibus ſuis.
Eſt Orcus illa, vis eſt indomabilis,
Et rabies eſt inſana.——

Sicut et reliquorum fere deorum nullus effugit maledicta

ἐκπέφευγε τὴν ἀλοιδόρητον ἁμαρτίαν. Σκόπει δὲ τὸν Ἄρεα καθάπερ ἐν πίνακι χαλκῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἐκ διαμέτρου τῷ Ἔρωτι χώραν ἔχοντι, πηλίκας εἴληχε τιμὰς ὑπὸ ἀνθρώπων, καὶ πάλιν ὅσα κακῶς ἀκούει.

B Τυφλὸς γάρ, ὦ γυναῖκες, οὐδ' ὁρᾷν Ἄρης
Συὸς προσώπῳ πάντα τυρβάζει κακά.

Καὶ ΜΙΑΙΦΟΝΟΝ Ὅμηρος αὐτὸν καλεῖ καὶ ΑΛΛΟΠΡΟΣΑΛΛΟΝ. Ὁ δὲ Χρύσιππος ἐξηρύμωμα τοῦνομα τοῦ θεοῦ, κατηγορίαν ποιεῖ καὶ διαβολήν· ἀναιρεῖν γὰρ εἰς τὸ Ἄρην φησὶν, ἀρχὰς διδοὺς τοῖς τὸ μαχητικὸν ἐν ἡμῖν καὶ διάφορον καὶ θυμοειδὲς, Ἄρεα κεκλῆσθαι νομίζουσιν. Ἕτεροι δ' αὖ φήσουσι τὴν Ἀφροδίτην ἐπιθυμίαν εἶναι, καὶ τὸν Ἑρμῆν λόγον, καὶ τέχνας τὰς Μούσας, καὶ φρόνησιν τὴν Ἀθηνᾶν. Ὁρᾷς ὅπως τὸν ὑπολαμβάνοντα βυθὸν C ἡμᾶς ἀθεότητος, ἂν εἰς πάθη καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετὰς διαγεγράφωμεν ἕκαστον τῶν θεῶν;

A. 12. ἀλοιδόρητον] Mez. Reisk. εὐλοιδόρητον. Forte, λοιδόρητον.
B. 5. ἀναιρεῖν] Sic E. Vulgo, ἀνῃρεῖν. Reisk. ἀναιρέτην.

inſcitiæ ad conviciandum facilis. Conſidera enim Martem veluti in ærea tabula Amori e regione et ad lineam oppoſitum, quantos ei honores detulerint homines, et qualibus viciſſim impetant conviciis,

Cæcus, mulieres, eſt Mavors, nihil videns
Similis apro quæcunque conturbat mala.

Et Homerus eum *homicidiis pollutum* vocat atque *Alloproſallon*, quod ſubinde ab una parte ad alteram deſciſcat. Chryſippus nomen Martis ἄρης interpretans ἀναιρεῖν, id eſt *interimere*, accuſat ac reprehendit, ut anſam dederit iis, qui rationi repugnantem partem, in qua irarum ardores exſiſtunt, putent Martis voce notari. Sic alii dicent, Venerem eſſe concupiſcentiam, Mercurium ſermonem, artes Muſas, Minervam ſapientiam. Vides, quantum nos maneat impietatis profundum, ſi ſingulos deos in affectiones, facultates, et virtutes tranſcribamus?

ιδ'. Ὁρῶ, εἶπεν ὁ Πεμπτίδης, οὔτε πάθη τοὺς θεοὺς ποιεῖν ὅσιον, οὔτε αὖ πάλιν τὰ πάθη θεοὺς νομίζειν. Καὶ ὁ πατήρ, Τί οὖν, ἔφη, τὸν Ἄρην θεὸν εἶ νομίζεις, ἢ πάθος ἡμέτερον; Ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Πεμπτίδου, θεὸν ἡγεῖσθαι τὸν Ἄρεα κοσμοῦντα τὸ θυμοειδὲς ἡμῶν καὶ ἀνδρῶδες· ἀναπηδήσας ὁ πατήρ, Εἶτα, ἔφη, τὸ μὲν παθητικὸν, ὦ Πεμπτίδη, καὶ πολεμικὸν καὶ ἀντίπαλον θεὸν ἔχει, τὸ δὲ φιλητικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ συνελθστικὸν ἄθεόν ἐστι; καὶ κτείνοντας μὲν ἄρα καὶ κτεινομένους ἀνθρώπους, ὅπλα τε καὶ βέλη καὶ τειχομαχίας καὶ λεηλασίας ἐστί τις ἐφορῶν καὶ βραβεύων θεὸς Ἐνυάλιος καὶ Στράτιος, πάθους δὲ γάμου καὶ φιλότητος εἰς ὁμοφροσύνην καὶ κοινωνίαν τελευτώσης ἀθεεὶ θεῶν μάρτυς ἀδ' ἐπίσκοπος, οὐδὲ ἡγεμὼν ἢ συνεργὸς ἡμῖν γέγονεν; Ἀλλὰ δορκάδας μὲν θηρεύσει καὶ λαγωοὺς καὶ ἐλάφους ἀγρότερός τις συνεπιθωύσει καὶ συνεξορμᾷ θεὸς, εὐχοῖαι δ' Ἀριστάῳ δολιευ-

D. 3. γάμου] γαμικῦ Mez.
D. 6. συνεπιθωύσει] Sic B. E. Xyl. Mez. Vulgo, συνεπιθώσει.

XIV. Video, aiebat Pemptides, neque deos mutari in affectiones animi fas eſt, neque has pro diis putare. Quid ergo, inquit pater, Mars an videtur tibi deus? Reſpondit Pemptides, Martem ſibi deum videri eum, qui partem animi iraſcentem et virilem componat. Tum exclamans pater, Ergone, inquit, quod nos perturbat, Pemptida, quod pugnax eſt et adverſarium, deum habet; quod amoris, ſocietatis, et congreſſus eſt efficax, eo caret? Eſt vero deus, qui homicidia, arma, jacula, murorum oppugnationes, prædationeſque inſpiciat et gubernet, Enyalius et Stratius inde dictus: affectio animi et amicitia in nuptias et communitatem deſinens, nullum deorum teſtem, inſpectorem, ducem, adjutoremque habet? Sed capreas quidem qui venantur, et lepores, ſylveſtre quoddam numen eſt quod præſens exhortetur et adjuvet: et Ariſtæo vota faciunt, foveis actis

τις ὀργάνοις καὶ βρόχοις λύκους ἢ ἄρκτους,

Ὅς πρῶτος θήρεσσιν ἔπηξε ποδάγρας·

ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἕτερον θεὸν παρακαλεῖ μέλλων ἐπὶ τὸν ὄρνιν αἱρεσθαι τὸ τόξον, ὡς Αἰσχύλος φησιν,

E Ἀγρευὺς δ' Ἀπόλλων ὀρθὸν ἰθύνοι βέλος·

ἀνδρὶ δὲ τὸ κάλλιστον ἐπιχειροῦντι θήραμα φιλίαν ἑλεῖν, οὔτε θεὸς οὔτε δαίμων ἀπευθύνει καὶ συνεφάπτεται τῆς ὁρμῆς; Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ δρυὸς, οὐδὲ μορέας, οὐδ' ἣν Ὅμηρος ΗΜΕΡΙΔΑ σεμνύνων προσεῖπεν, ἀκαλλέστερον ἔρνος οὐδὲ φαυλότερον ἡγοῦμαι φυτὸν ἀνθρωπον, ὦ φίλε Δαφναῖε, βλαστήσεως ὁρμὴν ἔχοντα ἀφαφάνσαν ὥρᾳ καὶ κάλλος ἅμα σώματος καὶ ψυχῆς.

ιε'. Καὶ ὁ Δαφναῖος, Τίς δὲ ἄλλος, εἶπεν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν; Οὗτοι, νὴ Δία, ἔφη, πάντες, ὁ πατὴρ, οἱ νο-

F μίζοντες ἀρότου καὶ σπόρου καὶ φυτείας ἐπιμέλειαν θεοῖς

E. 1. ἰθύνοι] Sic E. Vulgo, ἰθύνει.
E. 5. προσεῖπεν] Posui loco vulgati προεῖπεν.
E. 9. ἄλλος] Sic Leonic. Vulgo, ἄλλος.
F. 1. ἀρότου] Scripsi pro vulgato ἀρότῳ.

aut laqueis positis qui lupis aut ursis insidiantur,

Ille feris primus pedicas quia tendere cœpit:

et Hercules, cum esset sagittam avi intentaturus, alterius dei auxilium implorat, ut est apud Æschylum,

Venator Apollo sagittam recta dirigat:

viri autem pulcherrimam amicitiæ venationem molientis, neque deus, neque genius ullus conatum adjuvat? Ego quidem neque quercus, neque mori, neque labruscæ, quam Homerus prædicans ἡμερίδα ob teneritatem vocat, germine deformius aut deterius germen hominem censeo, mi Daphnæe, cum ejus pullulatio progressum habeat pulchritudine cum corporis tum animi splendentem.

XV. Estne, inquit Daphnæus, per deos, qui secus sentiat? Ii, aiebat pater, mehercle, qui opinantur arationis, sationis, plantationis curam diis convenire. Non

προσήκειν. Οὐ γὰρ νύμφαι τινὲς αὐτῆς δρυάδες εἰσὶν

"Ισον δένδρῳ τίκτουσι αἰῶνος λαχοῦσαι·
Διυδρίων δὲ τρόπων Διόνυσος, πολύ τι φέγγος αὐξάνει, φέγγος ἀγλαὸν ὀπώρας,

καὶ Πίνδαρος· μειρακίων δ' ἄρα καὶ παίδων ἡ ὥρα καὶ ἄνθει πλατυομένων καὶ ῥυθμιζομένων τροφαὶ καὶ αὐξήσεις ὁτῳοῦν θεῶν ἢ δαιμόνων προσήκουσιν; ὑφ' ἕτερον ᾧ μέλει φυόμενον ἄνθρωπον εἰς ἀρετὴν ὀρθὴν ἐλθεῖν, καὶ μὴ παρα- 758
τραπῆναι μηδὲ κλασθῆναι τὸ γενναῖον, ἐρημίᾳ κηδεμόνος ἢ κακίᾳ τῶν προσηγμένων; Ἡ καὶ τὸ λέγειν ζῶντα δεινόν ἐστι καὶ ἀχάριστον, ἀπολαύοντάς γε τοῦ θείου τῆς φιλανθρώπου παντάχοσε νενεμημένου καὶ μηδαμοῦ προλείποντος ἐν χρείαις· ὧν ἀναγκαιότερον ἕνιοι τὸ τέλος ἢ κάλλιον ἔχουσιν; Ὥσπερ εὐθὺς περὶ τὴν γένεσιν ἡμῶν, ἐκ εὐπρεπὴς ὅσα δι' αἵματος καὶ ὠδίνων, ὅμως ἔχει θείαν

F. 4. φέγγος] Legendum, Διυδρίων δὲ νόμον Διόνυσος πολυγαθὲς αὐξάνει ἀγλαὸν φέγγος ὀπώρας. Vid. supra, p. 365. A. 745. A.

A. 4. ἀπολαύοντάς γε] Prius eſt ex Leonic. et Mez. alterum conſequenter ipſe correxi. Vulgo, ἀπολαύοντάς τε. Baſ. Xyl. ἀπολαύοντας τε τὸν Θεὸν τοῦ φ. Mox τῷ ante φιλανθρώπου deleam. Itaque verti.

enim Nymphæ quædam illis ſunt *Dryades, eundem cum arbore finem ævi ſortitæ:* et *Bacchus*, ut apud Pindarum eſt, *arborum fructus, autumnumque ſplendidum efficit:* adoleſcentium et puerorum in flore ætatis formandorum componendorumque nutritio atque incrementa nulli deorum aut geniorum curæ erunt: neque eſt qui procuret, ut natus homo ad virtutem recta feratur, neque indoles ejus generoſa avertatur et frangatur, deſtituta ductore, aut ob pravitatem eorum cum quibus vivit? An potius dirum hoc ingratumque dictu utique habendum ſit; præſertim cum Numinis humanitatem percipiamus quaquaverſum diffuſam nulloque in uſu deficientem noſtro: etiam eorum quorum finis neceſſarius magis eſt quam pulcher? Ita ſtatim partus noſter, ſane non ſpecioſus, ut qui doloribus et ſanguine conficiatur, tamen habet divinam inſpectricem et obſte-

ἐπίσκοπον Εἰλείθυιαν ἢ Λοχείαν· ἦν δέ που μὴ γίνεσθαι κρεῖττον, ἢ γενέσθαι κακὸν, ἁμαρτάνοντα κηδεμόνος ἀγαθοῦ καὶ φύλακος. Οὐ μὴν οὐδὲ νοσοῦντος ἀνθρώπου θεὸς
B ἀποστατεῖ τ' περὶ τοῦτο χρείαν καὶ δύναμιν εἰληχώς, ἀλλ' οὐδὲ ἀποθανόντος· ἔστι δέ τις ἐκεῖ κομιστὴρ ἐνθένδε καὶ ἀρωγὸς ὁ τέλει νενομίσθαι κατευναστὴς καὶ ψυχοπομπός, ὥσπερ οὗτος,

Οὐ γάρ με νὺξ ἴτικτε δισπότην λύρας,
Οὐ μάντιν, οὐδ' ἰατρὸν, ἀλλὰ θητὸν ἅμα ψυχαῖς.

Καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰς ἔχει δυσχερείας· ἐκείνου δ' οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ἔργον ἱερώτερον οὐδὲ ἄμεινον ἕτερον, οὐδ' ἀγῶνα θεῷ πρέπειν μᾶλλον ἐφορᾶν καὶ βουλεύειν ἢ τιμὴ περὶ τοὺς καλοὺς καὶ σεμνοὺς ὀπτιμέλειαν τοῦ ἐράστου καὶ
C διωξιν. Οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀρχεῖν οὐδ' ἀναλκῆ, ἀλλὰ πειθὼ καὶ χάρις ὀδιδοῦσα πόνον ἡδὺν ὡς ἀληθῶς κάματον

B. 2. κομιστὴρ—καὶ ἀρωγὸς] Prius eſt ex B. E. pro κομιστόν: alterum mutem in ἀγαγοῦς.

B. 6. θητὸν ἅμα ψυχαῖς] ἡγήτορα ψυχαῖς corrigit Valcken. Eur. Phœn. p. 506.

B. 7. Καὶ τὰ τοιαῦτα] Forte, καίτοι ταῦτα.

C. 1. ὀδιδοῦσα—κάματον] Prius ex E. pro ἡ διδοῦσα. Cetera ita legenda, πόνον ἡδὺν ὡς ἀληθῶς κάματον.

tricem Lucinam. Nimirum autem præſtabat non naſci, quam naſci malum inopia curatoris et cuſtodis. Jam ne ægrotantem quidem hominem deus deſerit, qui iſtis eſt præfectus uſibus, neque morientem. Sed eſt quidam, qui animas hinc abducat auxiliarius, qui ſomnum conciliet, et animam ad manes deducat, ſicut ille ait,

Non nox enim genuit me principem lyræ,
Vatemve, vel medicum: ſed qui mortalium
Animas ſuis ductor reponam ſedibus.

Et quidem hæc multas habent difficultates. Nullum vero ſanctius dici poteſt ſtudium, neque certamen, ullamve conſectationem arbitrio ſuo gubernare magis convenit deo, quam pulchrorum et formoſorum; nihil enim habet turpe, nihil coactum: perſuadendo et gratia labor vere dulcis fac-

ὑφηγῆται πρὸς ἀρετὴν καὶ φιλίαν, ἥτε ἄνευ θεοῦ τὸ προσῆκον τέλος λαμβάνουσαν, οὔτε ἄλλον ἔχουσαν ἡγεμόνα καὶ διδάσκαλον θεὸν, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν καὶ Χαρίτων καὶ Ἀφροδίτης ἑταῖρον, Ἔρωτα.

Γλυκὺ γὰρ θέρος ἀνδρὸς ὑποστιβὰν πραπίδων σπέρμα,

κἄν τὸν Μελανιππίδην, τὰ ἥδιστα μίγνυσι τοῖς καλλίστοις· ἢ πῶς, ἔφη, λέγομεν, ὦ Ζεύξιππε;

ις'. Καὶ κεῖνο, Οὕτως, ἔφη, νὴ Δία, παντὸς μᾶλλον· ἄτοπον γὰρ ἀμέλει τὐναντίον. Ἐκεῖνο δὲ, ὁ πατὴρ, οὐκ ἄτοπον, εἶπεν, εἰ τέτταρα γένη τῆς φιλίας ἐχούσης, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ διώρισαν, τὸ φυσικὸν πρῶτον, εἶτα τὸ D συγγενικὸν ἐπὶ τούτῳ, καὶ τρίτον τὸ ἑταιρικὸν, καὶ τελευταῖον τὸ ἐρωτικὸν, ἔχει τοῦτον ἕκαστον ὀπαδόν τινα θεὸν, ἢ φίλιον, ἢ ξένιον, ἢ ὁμόγνιον καὶ πατρῷον· μόνον δὲ τὸ ἐρωτικὸν, ὥσπερ δυσιερῶν, ἄνομον καὶ ἀδέσποτον ἀφεῖται, καὶ ταῦτα πλείστης ὀπιμελείας καὶ κυβερνήσεως δεόμενον;

D. 3. ἔχει τούτων] Malim ἔχει τῶν ἄλλων, vel, ἔχει ἐκείνων.
D. 5. δυσιερῶν, ἄνομον] Prius eſt ex E. poſterius non dubitavi ipſe corrigere. Vulgo, δυσιέρως, ἄνοσον—.

tus ducit ad virtutem et amicitiam, quæ neque ſine deo poteſt ad debitum finem pervenire, neque alium habet ducem et præſidem de diis, quam Amorem, Muſarum, Gratiarum, et Veneris ſodalem. *Deſiderii enim ſuavem ſegetem ſeminans tacite in viri præcordiis*, ut ait Melanippides, ſuaviſſima pulcherrimis permiſcet. Aut quomodo aliter dicemus, Zeuxippe?

XVI. Omnino ſic potiſſimum, ait hic, contrarium enim aperte abſurdum eſt. Tum pater, Nonne, inquit, abſurdum et hoc ſit, cum amicitiæ quatuor ſint genera, ſicut antiqui diſtinxerunt, primum naturale, ſecundum cognationis, tertium ſocietatis, quartum amoris, et quodvis reliquorum habeat deum aliquem ſibi præfectum, ſive Amicitiæ patronum, ſive Hoſpitalem, ſive Gentilem aut Paternum: ſolum quartum, quaſi impium, abſque procuratore relinquatur? cum quidem plu-

Ἔχει γὰ ταῦτα, ὁ Ζεύξιππος εἶπεν, οὐ μὴν ἀλλοτρίαν. Ἀλλὰ μὰ, ὁ πατὴρ ἔφη, τά τε τοῦ Πλάτωνος ὀπιλάβοιτ' ἂν τοῦ λόγου καὶ παρεξιόντα. Μανία γὰρ ἡ μὴ
E ἀπὸ σώματος ἐπὶ ψυχὴν ἀνεγαλμένη δυσκρασίαις πισὶν ἢ συμμίξεσιν, ἢ πνεύματος βλαβεροῦ προφερομένου, τραχεῖα καὶ χαλεπὴ καὶ νοσώδης. Ἑτέρα δ' ἐστὶν οὐκ ἀθείαστος, οὐδὲ οἰκογενὴς, ἀλλ' ἔπηλυς ἐπίπνοια καὶ ἀδρατροπὴ τοῦ λογιζομένου καὶ φρονοῦντος, ἀπὸ χρείττονος δυνάμεως ἀρχὴν ἔχουσα καὶ κίνησιν, ἧς τὸ μὲν κοινὸν ἐνθουσιασμὸν καλεῖται πάθος· ὡς γὰ ἔμπνουν τὸ πνεύματος πλησθὲν, ἔμφρον δὲ τὸ φρονήσεως, ὕτως ὁ τοιοῦτος σάλος ψυχῆς ἐνθουσιασμὸς ὀνόμασαι, μετοχὴ καὶ κοινωνία θειοτέρας δυνάμεως· ἐνθουσιασμοῦ δὲ τὸ μαντικὸν ἐξ Ἀπόλλωνος ἐπιπνοίας καὶ κατοχῆς· τὸ δὲ βακ-

D. 7. ὃ μὲν ἀλλοτρίαν] Lego, ἥμιστα ἀλογίαν.
D. 8. τά τε τοῦ] Legendum, τά γε τοῦ.
E. 5. ἀποχὴν] Lego cum Mez. κατοχήν. Ald. Baſ. B. E. ἀσχὴν, cujus loco vulgatum ἀποχὴν ex Leonic. Schott. ſumſit Steph. Xyl. omiſit.
E. 10. τὸ μαντικὸν] τὸ additum ex E.

rimum curæ et gubernationis deſideret. Id quoque, aiebat ille, a ratione eſt alienum. Enimvero, intulit pater, Platonis quoque ſententia diſputationi noſtræ vel præterire volenti manum injiciat. Furor enim a corpore in animam deditus intemperie aliqua, aut commixtione, aut noxii ſpiritus illapſu, morbus eſt aſper ac difficilis. Alius autem eſt non expers divini inſtinctus, neque indigena, ſed advena afflatus et conturbatio rationis, ejuſque principium et motus a meliore eſt facultate: ejus communis affectio vocatur enthuſiaſmus, qui eſt furor divinitus immiſſus: prouti enim ἔμπνουν vocatur, quod ſpiritu eſt repletum, et ἔμφρον, quod prudentia: ita hujuſmodi exagitatio et fluctuatio animæ enthuſiaſmus dicitur, ob communicationem divinioris facultatis. Enthuſiaſmorum porro genus divationi conjunctum, fit Apolline inſpirante: cum bacchatione, a

χεῖον ἐκ Διονύσου,

Κἀπὶ κορυβάντεσσι χορεύσατο,

φησὶ Σοφοκλῆς, τὰ γὰρ μητρῷα καὶ πανικὰ κοινωνεῖ τοῖς βακχικοῖς ὀργιασμοῖς. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν λαβοῦσα ἀπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχὴν, τὸ ποιητικὸν καὶ μουσικὸν ἐξώρμησε καὶ ἀνερρίπισεν. Ἡ δὲ ἀρειμάνιος αὕτη λεγομένη καὶ πολεμικὴ παντὶ δῆλον ὅτι τῷ θεῷ ἀνίεται καὶ βακχεύεται, ἄχαριν, ἀκήδαριν ἀκ*γονον ἀρ*τᾶτε δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Λείπεται δὲ τῆς ἐξαλλαγῆς ὁ ἀνθρώπῳ 759
καὶ ᾠδυτερπῆς οὐκ ἀμαυρὸν οὐδὲ ἡσυχαῖον, ὦ Δαφναῖε, μόριον, ὑφ' οὗ βέλομαι τοῦτον Πεμπτίδῃ ἑρέσθαι * τί * καρπονδύρσον ἀνασείει θεῶν τὸν φιλητικὸν τοῦτον περὶ παῖδας ἀγαθοὺς καὶ σώφρονας γυναῖκας ἐνθουσιασμὸν πολὺ ἀριμύτατον ὄντα καὶ θερμότατον. Ἡ γὰ

F. 7. ἀκήδαριν—ἐξοπλίζουσαν] Ita omnes libri: forte ſupplendum, ἀκήδαριν, ἀκαλλῆ, ἄγονον ἁρμονίαν, ἣ πᾶν ἦθος πάντα τε δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Paulo ante pro ὅτι τῷ Διῒ legam, ὅτου Διΐ.

A. 3. ἱρίσθαι*—φιλητικὸν] Forte ſupplendum, ἱρίσθαι διὰ τί ἀδηλ τὸν ἀείσαρτα δίρσον—. Ex E. et Mez. eſt φιλητικὸν loco vulgati φιλιτικὸν.

Libero eſt patre:

Et cum Corybantibus ſaltabitis,

inquit Sophocles: nam Magnæ Matris et Panici furores Bacchi cum orgiis conveniunt. Tertium genus a Muſis eſt, quod excitatum in tenera anima atque placida, poëticam et muſicam vim exſuſcitat. Arimanius autem ille et bellicoſus enthuſiaſmus ſatis notum eſt quod debeatur Marti, cui eo conciti bacchantur ſine gratiis, ſine cithara, ſine jucunditate, ſterilem harmoniam, omnem gentem omnemque populum armantem. Reſtat autem furoris, quo ratio in homine conturbatur, non obſcurum aut tranquillum, Daphnæe, genus: de quo e Pemptida hoc quæram, quamobrem fecundum illum thyrſum, amicitiæ illum inquam effectorem furorem, qui circa pueros præclaros et pudicas fœminas cernitur, longe acerrimum illum et calidiſſimum, nemini Deorum conſecratum quaſſatumque velit. Nonne

οὐχ ὁρᾷς, ὡς ὁ μὴ τραπώτης τὰ ὅπλα θεὶς πέπαυται τῆς πολεμικῆς μανίας,

——— τῷ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἕλοντο,

καὶ καθῆται τῶν ἄλλων ἀπόλεμος θεατής; ταυτὶ δὲ
B τὰ βακχικὰ καὶ κορυβαντικὰ σκιρτήματα, τὸν ῥυθμὸν μεταβάλλοντες ἐκ τροχαίου, καὶ τὸ μέλος ἐκ Φρυγίου, παραύουσι καὶ καταπαύουσιν· ὡς δ' αὕτως ἡ Πυθία τῷ τρίποδος ἐκβᾶσα καὶ τῷ πνεύματος, ἐν γαλήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ ἀφικνεῖται. Τὸν δὲ ἐρωτικὸν μανίαν τοῦ ἀνθρώπου καθαμμίλλως ἀληθῶς καὶ ἀφικάσασαν, οὐ Μοῦσά τις, οὐκ ἐπῳδὴ θελκτήριος, οὐ τόπου μεταβολὴ καθίσησιν· ἀλλὰ καὶ παόντες ἐρῶσι, καὶ ἀπόντες ποθοῦσι· καὶ μεθ' ἡμέραν διώκουσι, καὶ νύκτωρ θυραυλοῦσι· καὶ νήφοντες καλοῦσι τοὺς καλούς, καὶ πίνοντες ᾄδουσι. Καὶ
C οὐχ, ὥς τις εἶπεν, αἱ ποιητικαὶ φαντασίαι ἀφὴ τις ἐναργείας ἐγρηγόρων ἐνύπνιά εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον αἱ τῶν

C. 2. μᾶλλον αἱ] Ita recte Xyl. Vulgo, μᾶλλον ἀλ.

enim vides, bellatorem armis positis liberari bellico furore?

Illius ex humeris læti mox arma ministri
Detraxere:

spectatque deinde reliquos ipse bello defunctus. Bacchicas quoque et Corybanticas saltationes modulatione e trochæo, et cantu e Phrygio modo emoto sedant. Eodemque modo Pythia a tripode et spiritu digressa conquiescit. Furorem autem amatorium, ubi is hominem recte invasit atque inflammavit, non Musa aliqua, non demulcens incantatio, non loci mutatio compescit. Sed et præsentes amant, et absentes desiderant, et interdiu sectantur, et noctu ad fores excubant, et sobrii vocant pulchros, et bibentes canunt. Et non, ut quidam dixit, visa poëtarum ob efficacitatem somnia sunt vigilantium: sed de visis

χεῖον ἐκ Διονύσου,

Κ᾽ἐπὶ κορυβάντεσσι χορεύσατο,

φησὶ Σοφοκλῆς, τὰ γὰρ μητρῷα καὶ πανικὰ κοινωνεῖ τοῖς βακχικοῖς ὀργιασμοῖς. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχὴν, τὸ ποιητικὸν καὶ μουσικὸν ἐξώρμησε καὶ ἀνερρίπισεν. Ἡ δὲ ἀρειμάνιος αὕτη λεγομένη καὶ πολεμικὴ πανὶ δῆλον ὅτι τῷ θεῷ ἀνίεται καὶ βακχεύεται, ἄχαριν, ἀκίθαριν ἀκ* γονον ἀρ* τᾶτε δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Λείπεται δὲ τῆς ἐξαλλαγῆς ὁ ἀνθρώπῳ 759
καὶ ᾠδοτεγπῆς οὐκ ἀμαυρὸν οὐδὲ ἡσυχαῖον, ὦ Δαφναῖε, μόριον, ὑπὲρ οὗ βούλομαι τοῦτον Πεμπτίδῃ ἐρέσθαι* τί* καρπονθύρσου ἀνασείει θεῶν τὸν φιλητικὸν τοῦτον περὶ παῖδας ἀγαθοὺς καὶ σώφρονας γυναῖκας ἐνθουσιασμὸν πολὺ ἀριμύτατον ὄντα καὶ θερμότατον. Ἢ γὰ

F. 7. ἀκίθαριν—ἐξοπλίζουσαν] Ita omnes libri: forte ſupplendum, ἀκίθαριν, ἀκαλλῆ, ἄγονον ἁρμονίαν, ἣ πᾶν ἦθος πάντα τὸ δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Paulo ante pro ὅτι τῷ θεῷ legam, ὅτου θεῷ.

A. 3. ἱρίσθαι*—φιλητικὸν] Forte ſupplendum, ἱρίσθαι διὰ τί ἐδεῖ τὸν ἀείκαρπον θύρσον—. Ex E. et Mez. eſt φιλητικὸν loco vulgati φιλητικόν.

Libero eſt patre :

Et cum Corybantibus ſaltabitis,

inquit Sophocles : nam Magnæ Matris et Panici furores Bacchi cum orgiis conveniunt. Tertium genus a Muſis eſt, quod excitatum in tenera anima atque placida, poëticam et muſicam vim exſuſcitat. Arimanius autem ille et bellicoſus enthuſiaſmus ſatis notum eſt quod debeatur Marti, cui eo conciti bacchantur ſine gratiis, ſine cithara, ſine jucunditate, ſterilem harmoniam, omnem gentem omnemque populum armantem. Reſtat autem furoris, quo ratio in homine conturbatur, non obſcurum aut tranquillum, Daphnæe, genus : de quo e Pemptida hoc quæram, quamobrem fecundum illum thyrſum, amicitiæ illum inquam effectorem furorem, qui circa pueros præclaros et pudicas fœminas cernitur, longe acerrimum illum et calidiſſimum, nemini Deorum conſecratum quaſſatumque velit. Nonne

οὐχ ὁρᾷς, ὡς ὁ μὲν γραπώτης τὰ ὅπλα θεὶς πέπαυται τῆς πολεμικῆς μανίας,

——— τῷ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θηράσποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἵλοντο,

καὶ καθῆται τῶν ἄλλων ἀπόλεμος θεατής; ταυτὶ δὲ
B τὰ βακχικὰ καὶ κορυβαντικὰ σκιρτήματα, τὸν ῥυθμὸν μεταβάλλοντες ἐκ τροχαίου, καὶ τὸ μέλος ἐκ Φρυγίου, πραΰνουσι καὶ καταπαύουσιν· ὡς δ' αὔπως ἡ Πυθία τῷ τρίποδος ἐκβᾶσα καὶ τῷ πνεύματος, ἐν γαλήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ ἀφικνεῖται. Τῷ δὲ ἐρωτικῷ μανίαν τῷ ἀνθρώπου καθαμμίλλῳ ἀληθῶς καὶ ἀφικάσασαν, οὐ Μοῦσά τις, οὐκ ἐπῳδὴ θελκτήριος, οὐ τόπου μεταβολὴ κατέστησεν· ἀλλὰ καὶ παρόντες ἐρῶσι, καὶ ἀπόντες πάσχουσι· καὶ μεθ' ἡμέραν διάκεινται, καὶ νύκτωρ θυραυλοῦσι· καὶ νήφοντες κολοῦσι τοὺς καλούς, καὶ πίνοντες ᾄδουσι. Καὶ
C οὐχ, ὥς τις εἶπεν, αἱ ποιηταὶ φαντασίαι ἀφ' ἑτέρας ἐναργεῖαν ἐγρηγόρτων ἐνύπνιά εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον αἱ τῶν

C. 2. μᾶλλον αἱ] Ita recte Xyl. Vulgo, μᾶλλον οἱ.

enim vides, bellatorem armis positis liberari bellico furore?

Illius ex humeris læti mox arma ministri
Detraxere:

spectatque deinde reliquos ipse bello defunctus. Bacchicas quoque et Corybanticas saltationes modulatione e trochæo, et cantu e Phrygio modo emoto sedant. Eodemque modo Pythia a tripode et spiritu digressa conquiescit. Furorem autem amatorium, ubi is hominem recte invasit atque inflammavit, non Musa aliqua, non demulcens incantatio, non loci mutatio compescit. Sed et præsentes amant, et absentes desiderant, et interdiu sectantur, et noctu ad fores excubant, et sobrii vocant pulchros, et bibentes canunt. Et non, ut quidam dixit, visa poëtarum ob efficacitatem somnia sunt vigilantium: sed de visis

ἐρώντων, ἀσπαζομένων ὡς παρόντας, ἀσπαζομένων ἐγκαλούντων. Ἡ γὰρ ὄψις ἔοικε τὰς μὲν ἄλλας φαντασίας ἐφ' ὑγροῖς ζωγραφεῖν, ταχὺ μαραινομένας καὶ ἀπολειπούσας τὴν διάνοιαν· αἱ δὲ τῶν ἐρωμένων εἰκόνες ὥσπερ αὐτῆς οἷον ἐν ἐγκαύμασι γραφόμεναι ἀσφαλεῖς, εἴδωλα ταῖς μνήμαις ἀποτελείπουσι κινήματα καὶ ζώντα καὶ φθεγγόμενα καὶ παραμένοντα τὸ ἄλλον χρόνον. Ὁ μὲν γὰρ Ῥωμαῖος Κάτων ἔλεγε τὴν ψυχὴν τοῦ ἐρῶντος διατάττεσθαι τῇ τοῦ ἐρωμένου· καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἦθος, καὶ ὁ βίος, καὶ αἱ πράξεις, ὑφ' ὧν ἀγόμενος ταχὺ συναιρεῖ πολλὴν ὁδὸν, ὥσπερ οἱ Κυνικοὶ λέγουσι, συντόνου D ὁμοῦ καὶ συντόμου εὑρισκόντα πορείαν ἐπ' ἀρετήν. Καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν φιλίαν * καθάπερ ἐπὶ κύματος τοῦ πάθους ἅμα θεῷ φερομένη· λέγω δὴ κεφάλαιον, ὡς οὔτε ἀθέ-

C. 11. ἐρωμένου· καὶ] Inter has duas voces quædam excidiſſe videntur, vulgari illa omiſſionum cauſſa, in repetitione ejuſdem vocis: ſuppleam, ἐρωμένου· ἐγὼ δ' ἂν φαίην ὅτι τῇ τοῦ ἐρῶντος ἴσως ὅλη ἡ τοῦ ἐρωμένου, καὶ τὸ εἶδος—. Proxime συναιρεῖ eſt ex B. E. pro συναιρεῖτο: item εὑρισκόντα ex B. E. pro εὑρίσκεται.

D. 3. φιλίαν * καθάπερ] Forte explendum, φιλίαν καὶ ἀρετὴν εἰς ἃς ὁ Ἔρως τελειοῖ ἡ αὐτὴ τῇ ψυχῇ ἰσχὺν ἴδης, καθάπερ ἐπὶ κύματος τ. π. δ. Θ. φερομένης.

amantium eſt verum: loquuntur tanquam ad præſentes, ſalutant, incuſant. Etenim viſus videtur alia ſimulachra in humido depingere facile evaneſcentia et intellectum deſtituentia: at viſa amantium, quaſi vi ignis inſcripta in encauſto, imagines in memoria relinquunt, motu, vita, ſermone prædita, ſemperque permanentia. Cato Romanus dicebat amantis animam degere in anima amati: quod rectius quis dicat, in amantis anima omnia ineſſe amati, et ſpecies, et mores, et vita, et actiones: quibus ductus amatus celeriter conficit magnum iter, ut Cynici aiunt, et compendioſam et continuam inveniens viam ad virtutem. Etenim amicitiam et virtutem eadem eſt animis via per Amorem, in affectu, tanquam in fluctu, una cum Deo invehentes. Dico autem

ἄρα ὁ τῶν ἐρώντων ἐνθουσιασμὸς θεῖ, οὔτε ἄλλον ἔχει θεὸν ἐπιτάττειν καὶ ἰσόροπον ἢ τοῦτον, ᾧ νῦν ἑορτάζομεν καὶ θύομεν. Ὅμως δὲ ἐπὶ δυνάμει καὶ ὠφελείᾳ μάλιστα θεοῦ * καθότι καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν δύο ταῦτα, βασιλείαν καὶ ἀρετήν, θειότατα καὶ νομίζομεν καὶ ὀνομάζο-
E μεν, ὥρα σκοπεῖν πρότερον εἴ τινι θεῶν ὁ Ἔρως ὑφίεται δυνάμεως. Καίτοι

Μέγα μὲν θέλος ἃ Κύπρις ἐκφέρεται νίκας,

ὡς φησι καὶ Σοφοκλῆς· μεγάλη δὲ τοῦ Ἄρεως ἰσχύς· καὶ τέρπον τινὰ τῶν ἄλλων θεῶν νενεμημένων λέγα τιὼ δύναμιν ὁρῶμεν ἐν τούτοις· ἡ μὲν γὰρ οἰκειωτικὴ πρὸς τὸ καλόν, ἡδ' ἀντιπαλακτικὴ πρὸς τὸ αἰσχρὸν ἀρχῆθεν ἐγγέγονε ταῖς ψυχαῖς, ὡς που καὶ Πλάτων * τὰ εἴδη. Σκο-
F πῶμεν οὖν εἰθὺς ὅτι τῆς Ἀφροδίτης τὸ ἔργον Ἔρωτος

D. 7. ἐπὶ δυνάμει—θεοῦ * καθότι] ἐπὶ mutandum in ἐπεὶ cum Mez. et Reisk. Lacuna forte ita integranda, θεοῦ τὸν ὑπερέχειν ἀνατιθέμεν, καθότι: vel eadem ſententia verbis aliis.

E. 5. νενεμημένων] Legendum cum Mez. et Reisk. νενεμημένην.

E. 8. Πλάτων * τὰ εἴδη] Forte, Πλάτων διείλε τὰς ψυχὰς τὰ εἴδη.

F. 1. ἔργον Ἔρωτος] Legendum cum Mez. et Reisk. ἔργον ἂν Ἔρωτος.

ſummam rei: enthuſiaſmum amantium neque divino afflatu carere, neque alium habere deum præſidem et aurigam quam eum, cui nunc rem ſacram facimus, diemque feſtum agimus. Enimvero cum dii maxime a potentia et utilitate laudentur, (quomodo de bonis etiam humanis duo hæc regnum et virtutem, diviniſſima cenſemus atque appellamus) tempus eſt ut conſideremus, an ulli deorum Amor potentia cedat. Sane *magnam vim victoriæ effert Venus*, ut Sophocles ait: magna vis Martis: et quodammodo reliquorum deorum facultatem in hæc duo vidimus dividi. Nam Veneris facultas ad conciliandum bono, Martis ad reſiſtendum malo, principio nobis eſt indita, et fere ita Plato quoque has formas conſtituit. Hoc igitur initio perpendamus, rem ve-

ὠνιόν ἐστι δραχμῆς, καὶ οὔτε πόνον ἐδεῖς ἔπω κίνδυνον ἀφροδισίων ἕνεκα μὴ ἐρῶν ὑπέμεινε. Καὶ ὅπως οὐκ ἐρῶ μὴ Φρύνας ὀνομάζωμεν, ὦ ἑταῖρε, ἢ Λαΐδας, Γναθαίνιον

Ἐφ' ἑσπέριον δαίουσα λαμπτῆρος σέλας

ἐκδεχομένη καὶ καλοῦσα παρορᾶται πολλάκις· ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σοὶ ἔρωτι πολλῷ καὶ πάθῳ ταυτὸ τοῦτο τῶν Ταντάλου λεγομένων ταλάντων ἀφ' τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἀντάξιον ἐποίησεν. Οὕτως ἀσθενὴς καὶ ἀψίκορός ἐστιν ἡ τῆς Ἀφροδίτης χάρις, Ἔρωτος μὴ ἐπιπνεύσαντος. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον καὶ θεῖν ἂν σωίδοις· πολλοὶ γὰρ ἀφροδισίων ἑτέρους κοινώνησαν, οὐ μόνον ἑταίρας ἀλλὰ καὶ γαμετὰς παραγαγόντες· ὥσπερ καὶ ὁ Ῥωμαῖος ἐκεῖνος, ὦ ἑταῖρε, Κάλβας εἰσία Μαικήναν, ὡς ἔοικεν, εἶτα ὁρῶν 760
διαπλησιζόμενον ὑπὸ νευμάτων πρὸς τὸ γύναιον, ἀπέκλινεν ἡσυχῇ τὴν κεφαλήν, ὡς δὴ καθεύδων· ἐν τούτῳ δέ τ' οἰκέτου τινὸς παρουσίᾳ ἔξωθεν τῇ παρα-

A. 1. Κάλβας] Hoc Steph. dedit ex Leonic. Schott. libri omnes Ald. Baſ. Xyl. B. E. Κάσσας.

neream Amoris expertem denario proſtare, neque ejus gratia quenquam non amantem vel laborem pertuliſſe, vel periculum adiiſſe ullum. Ac ne hic Phrynas nominemus, amice, aut Laidas, Gnathænium

Sub veſperam lucernæ ſuccendens jubar

ſæpenumero exſpectans et vocans præteritur.

At ſubito exoriens ventus

magni amoris ac deſiderii, concubitum reddidit pretio Tantali talentis comparabilem. Adeo imbecillis et faſtidioſa eſt Veneris gratia, Amore non adſpirante. Idque hoc argumento magis etiam cognoſces. Multi concubitus ſocios paſſi ſunt eſſe alios, non cum ſcortis modo, ſed etiam uxores iis ſuas proſtituentes: ut Cabbas ille Romanus, qui cum Mæcenatem excepiſſet, et eum nutibus videret ad ſuam uxorem alludere, ſenſim capite inclinato ſomnum ſimulavit: cum autem interim ſervorum quidam ad menſam ac-

ζη, ἡ τὸν οἶνον ὑφαρουμένη, ἀφελέφας, " Κακόδαι-
" μον," ἔπεν, " οὐκ οἶδα ὅτι μόνῳ Μαρίνᾳ κα-
" θεύδω;" τοῦτο μὲ ἦν ἴσως οὐ δεινόν· ἦν δὲ ὁ Κάλ-
βας γελωτοποιός. Ἐν δὲ Ἄργει Νικόστρατος ἀντεπο-
λιτεύσατο πρὸς Φάυλιον· ὑπισημισαντος οὖν Φιλίπ-
που τοῦ βασιλέως, ἐπίδοξος ἦν ἀφ' τῆς γυναικὸς ἐκ-
πρεπὴς οὔσης, εἰ συγγένοιτο τῷ Φιλίππῳ, ἀφ' πράξ-
B αθαί τινα δυναστείαν αὐτῷ καὶ ἀρχήν· ἀφθομένων δὲ
τῶν περὶ Νικόστρατον τοῦτο, καὶ περὶ τὰς θύρας τῆς
οἰκίας περιπατούντων, ὁ Φάυλιος ὑποδήσας τὴν γυ-
ναῖκα κρηπῖσι, καὶ χλαμύδα περιθεὶς καὶ καυσίαν Μα-
κεδονικὴν, ὡς ἕνα τῶν βασιλικῶν νεανίσκων παρεσκεύασε
λαθοῦσαν. Ἆρ' οὖν ἐρώτων τοσούτων γεγονότων
καὶ ὄντων, οἶδα ἐπὶ ταῖς τοῦ Διὸς τιμαῖς προαγωγὸν
ἐραστὴν γενόμενον; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· πόθεν γάρ;
ὅπου καὶ τοῖς τυράννοις ἀντιλέγων μὲν οὐδεὶς οὔτε ἀντι-
πολιτεύόμενός ἐστιν, ἀντερῶντες δὲ πολλοὶ καὶ φιλοτιμού-

ceſſiſſet extrinſecus, ac vinum ſufflaretur, apertis oculis, *Perdite*, inquit, *an neſcis me ſoli dormire Mæcenati?* Hoc quidem indignum eſt facinus fortaſſe: et erat quoque Cabbas ſannio. Argis contentio erat Nicoſtrato et Phayllo de republica. Eo cum veniſſet Philippus rex, apparebat, hunc, ſi uxorem, quæ erat inſigni forma, regi abutendam præberet, magiſtratum aliquem ſibi et principatum impetraturum: cumque ſentiret hoc Nicoſtratus, et circa fores domus obambularet, Phayllus uxori crepidas ſubligavit, chlamydeque et cauſia Macedonica ornatam, tanquam unum de pueris regiis, ignotam aliis regi ſubmiſit. An vero cum tot fuerint ſintque amatores, ullum noſti qui vel Jovis honores depactus amaſium proſtituiſſet? Non quidem puto: unde enim? quando etiam tyrannorum qui ſe dictis aut factis in republica opponat, nemo eſt: multi autem qui de amore formoſorum et bonorum adverſus eos certamina

μένοι περὶ τῶν καλῶν καὶ ὡραίων. Ἀκούεται γάρ ὅτι καὶ C
Ἀριστογείτων Ἀθηναῖος καὶ Ἀντιλέων Μεταποντῖνος καὶ
Μενάλιππος ὁ Ἀκραγαντῖνος οὐ διεφέροντο τοῖς τυράν-
νοις, πάντα τὰ πρόγματα λυμαινομένους καὶ παροι-
νοῦντας ὁρῶντες· ἐπεὶ δὲ τὰς ἑρωμένας αὐτῶν ἐπείρων,
ὥσπερ ἱεροῖς ἀσύλοις καὶ ἀθίκτοις ἀμύνοντες, ἠρείσησαν
ἑαυτῶν. Λέγεται καὶ Ἀλέξανδρος Θετταλὸς Θεοδώρᾳ
Πρωτέως ἀδελφῷ, "Πέμψον μοι τὴν μουσουργόν δέ-
"κα τάλαντα λαβών, εἰ μὴ ἐρᾷς αὐτῆς." ἑτέρου δὲ τῶν
ἑταίρων Ἀντιπατρίδου μὴ φαλτρίας ὀπτιωμάσαντος,
ἡδέως ἀφικομένου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐρέσθαι τὸν Ἀν-
τιπατρίδην, "Οὐ δή που σὺ τυγχάνεις ἐρῶν ταύτης;"
τοῦ δέ, "Καὶ πάνυ," φήσαντος, εἰπών, "Ἀπόλοιο τοίνυν D
"κακὸς κακῶς," ἀποχέσθαι καὶ μὴ θιγεῖν τῆς γυναικός.

ιζ'. Σκόπει τοίνυν αὖθις, ἔφη, τοῖς ἀρηίοις ἔργοις
ὅσον Ἔρως πρόσεστιν, οὐκ ἀργὸς ὢν, ὡς Εὐριπίδης ἔλε-

C. 1. Ἀκούεται] Legendum, Ἀκούεται, ut et Reisk. monuit.

ſuſceperint. Perhibitum eſt enim Ariſtogitonem Athenienſem, Antileontem Metapontinum, Menalippum Agrigentinum non contendiſſe cum tyrannis, etſi eos viderent omnia vaſtare, et violentæ indulgere libidini: poſtquam autem tyranni eorum tentarunt amaſios, tanquam aſyla et ſacroſancta defenſuri cum capitis periculo illis reſtiterunt. Fertur etiam Alexandrum Theodoro Proteæ fratri ſcripſiſſe, *Mitte mihi muſicam tuam, et pro ea talenta decem accipe, niſi ipſe eam amas:* et rurſus, cum unus de ſociis Antipatridas ad ipſum cum pſaltria comeſſatum veniſſet, et ea perplacuiſſet, quæſiviſſe ex Antipatrida, numnam amaret pſaltriam: cumque is admodum a ſe eam diligi reſpondiſſet, fatum, *Male ergo pereas malus*, abſtinuiſſe etiam contactu mulieris.

XVII. Porro autem conſidera, quantum Amor excellat in operibus Martiis, non *ig-*

γεν, οὐδὲ ἀτρέμβτος, ἠδ'

Ἐν μαλακαῖσιν ἰπνοχείνων παρειαῖς νεανίδων.

Ἀνὴρ γὰρ ἐμπλησθεὶς Ἔρωτος, οὐδὲν Ἄρεως δεῖται μαχόμενος πολεμίοις, ἀλλὰ τὸν αὐτῷ θεὸν ἔχων συνόντα, πῦρ καὶ θάλασσαν καὶ πνοὰς τὰς αἰθέρος πέραν ἕτοιμος ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὑπὲρ ἂν κελεύῃ. Τῶν μὲν δὴ Σοφοκλέους Νιοβίδων βαλλομένων καὶ θνησκόντων, ἀναγκαλεῖταί τις ἠθένα βοηθὸν ἄλλον οὐδὲ σύμμαχον, ἢ τὸν ἐρασιὼ

Ὦ * ἀμφ' ἐμοῖ τείλαι.

Κλεόμαχον δὲ τὸν Φαρσάλιον ἴστε δήπουθεν ἐξ ἧς αἰτίας ἐτελεύτησεν ἀγωνιζόμενος; Οὐχ ἡμεῖς γοῦν· οἱ δὲ Πεμπτίδιον ἔφασαν· ἀλλ' ἡδέως ἂν πυθοίμεθα. Καὶ γὰρ ἄξιον· ἔφη ὁ πατήρ· ἦκεν ὀπίσω Χαλκιδεῦσι τοῖς Θεσσαλικοῖς πολέμου πρὸς Ἐρετριεῖς ἀκμάζοντος· καὶ ὃ μὲν πρὸν ἐδόκει τοῖς Χαλκιδεῦσι ἐρρῶσθαι, τοὺς δ' ἱππεῖς ἐπιφανεῖς εἶναι· ἐπεὶ δὲ ἐπῆλθεν ὁ Κλεόμαχος, ἀνεθάρρησαν μὲν οἱ πεζοί, ἐφοβοῦντο δὲ οἱ ἱππεῖς, μὴ ἀπολειφθέντες ὑπὸ τῶν πεζῶν ἀπόλοιντο. Ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τῷ πεδίῳ, ἐπιβὰς ἵππου ὁ Κλεόμαχος ἐπιδείκνυται τοῖς ἱππεῦσιν ἀνδρείως ἀγωνιούμενος· καὶ ἐπιδείκνυται μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπιβὰς ἵππου, ἐπιδείκνυται δὲ καὶ ἄνευ ὅπλων ἐπιβὰς ἵππου

πέας μέγα ἔργον ἦν ὦσαθαι τὴν πολεμίων· παρεκέλευε δὴ τὸν Κλεόμαχον ἄνδρα λαμπρὸν ὄντα τῇ ψυχῇ οἱ σύμμαχοι, μᾶλλον ἐμβάλλειν εἰς τοὺς ἱππέας· ὁ δὲ ἠρώτησε παρόντα τὸν ἐρώμενον, εἰ μέλλοι θεάσθαι τὸν ἀγῶνα· φήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου, καὶ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀσπασαμένου, καὶ τοῦ κράνους ὀπισθέντος, ὀπτανρωθεὶς ὁ Κλεόμαχος, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Θεσσαλῶν συναγαγὼν περὶ αὐτὸν, ἐξήλασε λαμπρῶς, καὶ προσέπεσε τοῖς πολεμίοις, ὥστε συνταράξαι καὶ τρέψασθαι τὸ ἱππικόν· οὐκ δὲ τότε καὶ τῶν ὁπλιτῶν φυγόντων, ἐνίκησαν κατὰ 761
κράτος οἱ Χαλκιδεῖς· τὸν μὲντοι Κλεόμαχον ἀποθανεῖν συνέτυχε· τάφον δ' αὐτῷ δεικνύουσιν ἐν ἀγορᾷ Χαλκιδεῖς, ἐφ' οὗ μέχρι νῦν ὁ μέγας ἐφέστηκε κίων· καὶ τὸ παιδεραστεῖν πρότερον ἐν ψόγῳ πεμφθὲν, τότε μᾶλλον ἑτέρων ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν. Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κλεόμαχον ἄλλως ἀποθανεῖν φησι, κρατήσαντα τῶν Ἐρετριέων τῇ μάχῃ· τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου φιληθέντα, τῶν ἀπὸ Θράκης Χαλκιδέων γενέσθαι, πεμφ-

pellere magni erat arduique res laboris: itaque Cleomachum ſocii hortabantur, magno virum animo, ut primus equitatum hoſtilem invaderet. Is ex amaſio qui una aderat quæſivit, ſpectatorne eſſe certaminis vellet: cumque is affirmaſſet, blandeque exoſculatus galeam ei impoſuiſſet, animo elatiore jam Cleomachus, Theſſalorum optimis ad ſe collectis, alacriter in hoſtem irruit, ita ut equitatum eorum conturbaverit atque disjecerit: fugaque exinde etiam gravis armaturæ militum facta, vi Chalcidenſes victoriam obtinuerunt, Cleomacho in pugna interfecto. Ejus ſepulchrum in foro monſtrant Chalcidenſes, cui etiamnum magna inſiſtit columna: cumque antea maſculum amorem vituperaſſent, tum aliis magis amplexi ſunt atque honoraverunt. Ariſtoteles Cleomachum quidem ſcribit mortuum, cum pugna viciſſet Eretrienſes: eum vero, cui oſculum amaſius dedit, fuiſſe de Chalcidenſibus e Thracia, miſſum au-

ἥντα τοῖς ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῦσιν ὀπίσσεσθαι· ὅθεν ἀξιοῦσθαι καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσιν, "Ὦ παῖδες οἱ χαρίτων
" τε καὶ πατέρων ἐλάχετε ἐσθλῶν, μὴ φθονεῖτε ὥρας
B " ἀγαθοῖσιν ὁμιλίαν· σὺν γὰρ ἀνδρείᾳ καὶ ὁ λυσιμε-
" λὴς Ἔρως ὀπὶ Χαλκιδέων βάλλει πόλεσιν." Ἄντων ἦν ὄνομα τῷ ἐραστῇ, τῷ δὲ ἐρωμένῳ Φίλιστος, ὡς ἐν τοῖς αἰτίοις Διονύσιος ὁ ποιητὴς ἱστόρησε. Παρ' ἡμῖν δέ, ὦ Πεμπτίδη, τοῖς Θηβαίοις, οὐ πανοπλίᾳ ὁ ἐρασὴς ἐδωρεῖτο τὸ ἐρώμενον ἀρδέσας ἐγγεγραμμένον; ἤλλαξε δὲ καὶ μετέθηκε τάξιν τῶν ὁπλιτῶν ἐρωτικὸς ἀνὴρ Παμμένης, Ὅμηρον ὀπιμεμφόμενος ὡς ἀνέρωτον, ὅτι κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας συνελόχιζε τοὺς Ἀχαιούς, οὐκ ἐρώμενον ἐζεῦξε τῷ ἐρασὴν, ἵνα ἔστω γένηται τὸ,

C Ἀσπὶς δ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς δὲ κόρυν,

μόνον ἀήττητον ὄντα τῶν στρατηγῶν. Καὶ γὰρ φυλέτας

B. 2. Ἄντων ἦν] Aut legendum, Ἄντων δὲ ἦν: aut totum hoc ad ἱστόρησε, infitium habendum.
B. 4. Παρ' ἡμῖν] E. Παρ' ὑμῖν.
B. 6. ἀρδέσας] Sanumne, non satis liquet. B. E. ἀνδίτας. Amiot. Mez. Ἀρδίλας.
C. 2. μόνον] Forte, ὡς τὸν Ἔρωτα μόνον—.

xilio Chalcidenſibus Eubœenſibus: itaque cani apud Chalcidenſes: *O pueri, quibus bonæ gratiæ bonique parentes obtigerunt, non invidete bonis formæ et ætatis fructum: cum fortitudine enim etiam membra ſolvens Amor in Chalcidenſium ſideret urbibus.* Dionyſius poëta in quæſtionibus, Antonem amatoris, amaſii nomen Philiſtum prodit. Apud nos, Pemptida, Thebanos, nonne amator amaſium armatura donat, inſcripto nomine ardetæ? Mutavit autem ordinem gravis armaturæ Pammenes, amatorius homo, et Homerum culpavit ut amoris ignarum, qui ſecundum tribus et curias inſtitueret manipulos Achæorum, neque amatorem juxta amaſium collocaſſet, ut ſic illud fieret, quod ipſe dixit,

Aſpida tunc ſcutum, galeam galea, atque virum vir
Fulciebat:

quæ ſola eſt invicta acies. Nam tribules profecto, fami-

καὶ οἰκείους καὶ, νὴ Δία, γονεῖς καὶ παῖδας ἐγκαταλείπουσιν· ἐρᾶσθαι δὲ καὶ ἐρᾶσθαι μέσος οὐδεὶς πώποτε διεξῆλθε πολέμιος, οὐδὲ διεξήλασεν· ὅπου καὶ μηδὲν δειλίαις ὀφλισκάνουσι τὸ φιλοπάιδιον καὶ φιλόψυχον· ὡς Θήρων ὁ Θεσσαλὸς παροβαλὼν τὴν χεῖρα τῷ τάχει τοῦ ἀνόνυμον, καὶ ἀποσπάσθαι τὴν μάχαιραν, ἀπέκοψε τὴν ἀντίχειρα παρακελεύσθαι τὸν ἀντεραστήν· ἕτερος δέ τις ἐν μάχῃ πεσὼν ὑπὸ παίοντος, ὡς ἔμελλε παίσειν αὐτὸν ὁ πολέμιος, ἐδείξατο τραυμάτιον μικρὸν ὁ ἐρώμενος ἤδη κατὰ νώτου τετρωμένον. Οὐ μόνον τοίνυν τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ἐρωτικώτατα, Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Κρῆτες, ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Ἀριστομένης, ὁ Κίμων, ὁ Ἐπαμεινώνδας· καὶ γὰρ οὗτος ἐρωμένην ἔσχε Ἀσωπικὸν καὶ Καφισόδωρον, ὃς αὐτῷ συναπέθανεν ἐν Μαντινείᾳ, καὶ τέθαπται πλησίον· ἧττον δὲ μῶν * φοβερώτερον γενόμενον τοῖς πολεμίοις, D

C. 6. ἐπιδικῶναι—φιλόψυχον] Mss. et Reisk. recte, ἐπιδίκνυται—φιλόψυχος: et ita jam verterat Xyl.

C. 11. ὁ ἐρώμενος ἤδη] Legendum cum Mss. et vers. Xyl. μὴ ὁ ἐρώμενος ᾖ.

D. 7. μῶν *] Haud scio, an emendandum Ἐπαμεινώνδας: quod nomen iisdem de caussis per ει scripsi, quibus alibi: licet hic libri servent simplex ι.

liares, adeoque parentes etiam et liberos, sunt qui deserant: per medios amatorem et amasium nullus unquam penetravit hostis; qui etiam nulla cogente necessitate ostentant audaciam suam et vitæ contemtum. Sic Thero Thessalus siniſtram parieti applicuit, et ense dextra stricto pollicem amputavit, provocans ad hoc æmulandum rivalem. Alius quidam, cum in pugna cecidisset in faciem, ab hoste jam icturo petiit, ut exspectaret tantisper dum se in tergum converteret, ne amasius eum videret in tergo vulneratum. Non modo itaque bellicosissimæ gentes amori sunt deditissimæ, Bœoti, Lacedæmonii, Cretenses, sed et de veteribus Meleager, Achilles, Aristomenes, Cimon, Epaminondas: nam et hic amasios habuit Asopicum, et Caphisodorum, qui cum eo apud Mantineam occubuit, ac juxta sepultus est: et Mo * terribiliorem hostibus factum, quod primus subsi-

καὶ δεινότατον ὁ ἔρως ἐπαοιδὰς καὶ παιδίας Εὔκναμος Ἀμφισσεὺς, ἡρωϊκοῖς ἔοικε τιμαῖς τοῖς Φωκεῦσιν. Ἡρακλέους δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἔρωτας ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν διὰ πλῆθος· Ἰόλαον δὲ νομίζοντες ἐρώμενον αὐτοῦ γεγονέναι, μέχρι νῦν σέβονται καὶ τιμῶσιν, Ἔρωτος ὅρκους τε καὶ πίστεις ὑπὲρ τοῦ τάφου τοῦ τῶν ἐρωμένων λαμβάνοντες. Λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἄλκηστιν ἰατρικὸς ὢν ἀπεγνωσμένην σῶσαι τῷ Ἀδμήτῳ χαριζόμενος, ἐρῶντι μὲν αὐτῆς γυναικὸς, ἐρωμένῳ δὲ αὐτοῦ γενομένῳ· καὶ γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα μυθολογοῦσιν ἐρασὴν γενόμενον

Ἀδμήτου παραθητεῦσαι μίγαν εἰς ἐνιαυτόν.

Εὖ δέ πως ὑπὲρ μνήμης ἦλθεν ἡμῖν Ἄλκηστις. Ἄρρεσι γὰρ οὐ πάνυ μέτεστι γυναικὶ, ἢν δ' ἐξ Ἔρωτος κατοχὴ παραγένηται τολμᾶν τοῦδε φύσιν καὶ ἀποθνήσκειν. Εἰ δήπου τι καὶ μύθων πρὸς πίστιν ὄφελός ἐστι, δηλοῖ τὰ περὶ τὸν Ἄλκηστιν, καὶ Πρωτεσίλεων, καὶ Εὐρυδίκην τὴν Ὀρφέως, ὅτι μόνῳ θεῶν ὁ Ἅιδης Ἔρωτι ποιεῖ τὸ παρα-

E. 9. ἐξ Ἔρωτος] Ita Xyl. Ceteri ἐξέρωτος. Mox δέ που legam pro δήπου.

tiſſet et feriiſſet Eucnamus Amphiſſenſis, heroicis honoribus eſt a Phocenſibus ornatus. Herculis vero amores enumerare eſt ob multitudinem moleſtum. Iolaum certe exiſtimantes fuiſſe amaſium ejus, etiamnum venerantur, Amoremque amantibus amaſii jurejurando apud ſepulchrum ejus firmare ſolent. Fertur etiam, rei medicæ peritus cum eſſet, Alceſtidem jam deſperatam Admeto reſtituiſſe conjugis amatori, ſuo amaſio. Quin et Apollinem Admeti fuiſſe amatorem fabulæ aiunt, ideoque *ei per magnum annum ſervivisſe*. Commodum autem nobis incidit Alceſtidis mentio. Nam cum Marte quidem non multum eſt mulieribus rei: furor autem amatorius ad audendum aliquid, atque etiam moriendum impellit. Quod ſi quid ad veritatem fabulæ conducunt, Alceſtis, Proteſilaus, et Orphei Eurydice oſtendunt, ſoli Amori Plutonem eſſe dicto audien-

ταπλόμβον. Καίτοι πρὸς γε τὰς ἄλλας, ὥς φησι Σοφοκλῆς, ἅπαντας

Οὔτε τὸ δικαιοῦν οὔτε τὴν χάριν
Οἶδεν, μόνην δὲ τέρψεως τὴν ἁπλῶς δίκην·

ἀλλ' εἶναι δὲ τὰς ἐρῶντας, καὶ μύνοις τούτοις οὐκ ἔστιν ἀδάμαστος οὐδ' ἀμείλιχος. Ὅθεν ἀγαθὸν μὲν, ὦ ἑταῖρε, τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς μεταλαχεῖν· ἐγὼ δὲ ὁρῶ τοῖς Ἔρωτος ὀργιαζομένοις καὶ μύσταις ἐν ᾅδου βελτίονα μοῖραν 762
οὖσαν· οὐτοι τοῖς μύθοις πειθόμενος, οὐ μὴν ὑπὲρ ἀπιστῶν πανταπασιν· εὖ γὰρ δή λέγουσιν, καὶ θεία τινὶ τύχῃ φαύουσι τῷ * λέγοντες ἐξ ᾅδου τοῖς ἐρωτικοῖς ἄνοδον εἰς φῶς ὑπάρχειν· ὅπη δὲ καὶ ὅπως, ἀγνοοῦσι, θαυμαστῶς ἁμαρτάνοντες, ἰοῦ θρῶτος ἀνθρώπων ἀφ' φιλοσοφίας Πλάτων κατεῖδε· καίτοι λεπταί τινες ὑπόῤῥησις καὶ ἀμυδραὶ τῆς ἀληθείας ἔνεισι ταῖς Αἰγυπτίων ὑπολαμβάναις μυθολογίαις, ἀλλὰ ἰχνηλάτου δεινοῦ δέονται, καὶ με-

F. 6. οἶδεν] Ita Xyl. pro οἶδε. Aliter Valckenarius Distrib. p. 187.
A. 4. τῷ * λέγοντες] Excidit ἀληθῶς, ut Xyl. jam vidit.

tem, quanquam hic adverſus alios omnes, ut eſt apud Sophoclem, neque æquitatem curat, neque gratiam,

Soloque jure ſimpliciter ſtricto utitur:

tamen amantes reveretur, iiſque ſolis non eſt implacabilis neque indomitus. Proinde bonum quidem eſt, amice, ſacris initiatum eſſe Eleuſiniis: ego autem Amoris orgia agentibus ejuſque myſtis video meliorem eſſe apud manes conditionem, neque fidem fabulis adhibens, neque omnem tamen derogans. Bene enim dicunt, et divina quadam fortuna veritatem attingunt, dicentes, amori deditis reditum ab inferis concedi: quorſum autem, et quomodo, ignorant, veluti a ſemita aberrantes, quam primus hominum Plato philoſophiæ auxilio perſpexit. Sunt quidem etiam in Ægyptiorum fabulis exilia quædam veritatis veſtigia, ſed indagatorem deſiderant acutum, et qui magna e parvis venari queat, itaque ea miſſa facie-

γάλα μικρῆς ἐλεῖν δυναμένου. Διὸ ταῦτα μὲν ἐῶμεν, μετὰ δὲ τὴν ἰσχὺν τοῦ Ἔρωτος ὅσην τοσαύτην, ἤδη τοὺς ἀνθρώπους εὐμένειαν καὶ χάριν ἐπισκοπῶμεν, οὐκ εἰ πολλὰ τοῖς χρωμένοις ἀγαθὰ παρέσχηκεν, ἅπασι γὰρ ὅσα ταῦτά γε πᾶσιν, ἀλλ' εἰ πλείονα καὶ μείζονα τοὺς ἐρῶντας αὐτῷ ὀνίνησιν. Ἐπεὶ καίπερ ὢν ἐρωτικὸς ὁ Εὐριπίδης, τὸ σμικρότατον ἀπεθαύμασεν, ἐπεὶ ποιητὴν ἄρα Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν. Σωφρονεῖν τε δὲ ποιεῖ κἂν ῥᾴθυμος ᾖ τὸ πρίν· καὶ ἀνδρεῖον, ἢν λέληκταί, τὸν ἄτολμον, ὥσπερ οἱ τὰ ξύλα πυρακτοῦντες ἐκ μαλακῶν ἰσχυρὰ ποιοῦσι. Δωρητικὸς δὲ ἁπλῶς καὶ μεγαλόφρων γίνεται πᾶς ἐρασθείς, κἂν γλίσχρος ᾖ πρότερον, τῆς μικρολογίας καὶ φιλαργυρίας δηλονότι σιδήρου διὰ πυρὸς ἀνιεμένης· ὥστε χαίρειν τοῖς ἐρωμένοις διδόντας, ὡς παρ' ἑτέρων οὐ χαίρουσιν αὐτοὶ λαμβάνοντες. Ἴσασι γὰρ δήπου ὡς Ἀνύτῳ Ἀνθεμίωνος ἐρῶντι μὲν Ἀλκιβιάδου,

B. 3. χρωμένοις—αὐτοῦ] Legendum, ἐρωμένοις—αὐτούς, cum Mez.
B. 6. ἐπεὶ ποιητὴν—ἄμουσος] Legendum, εἰκὸν ποιητήν. Ex Baſ. et Xyl. ſumtum ἄμουσος pro ἄμουσον.
C. 5. Ἀνύτου] Forte, Ἀνύτῳ τῷ—.

mus. Ceterum poſt vim Amoris tantam, jam nunc conſideremus ejus erga homines benignitatem et gratiam: non, an multa amatis bona paret, cum hæc omnibus ſint manifeſta, ſed an pluribus ac majoribus commoditatibus amantes afficiat. Nam Euripides quidem, quanquam amatorius, minimum hoc admiratus prædicavit,

—— *muſicam*
Amor docet, quamlibet ejus rudem prius.

Ille vero et ſocordem ante, prudentem facit, et fortem qui prius inaudax erat, quomodo adurendo ligna de mollibus dura reddunt: munificus autem et liberalis fit omnis amans, quanquam adhuc fuerit tenax, avaritia iſta et puſillanimitate, quaſi ferro igne, emollita, ita ut magis jam gaudeat dans amaſio, quam ab alio accipiens. Noſtis enim, quomodo ad Anytum Anthemionis filium, cum ſplendido con-

ξένας δὲ ἑστιῶντι φιλοτίμως καὶ λαμπρῶς, ἐπεκώμασεν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ λαβὼν ἀπὸ τῆς τραπέζης εἰς ἥμισυ τῶν ὀπτωμάτων, ἀπῆλθεν· ἀχθομένων δὲ τῶν ξένων καὶ λεγόντων, "Ὑβριστικῶς σοι κέχρηται καὶ ὑπερηφάνως ὁ μέ-" "θυσμος" "Φιλανθρώπως μὲν οὖν," ὁ Ἄνυτος ἔφη, "ταῦτα γὰρ οὐκ αὐτὸν λαβεῖν, ὁ δὲ καὶμοὶ τοσαῦτα D "καταλέλοιπεν."

ιη'. Ἡσθεὶς ἂν ὁ Ζεύξιππος, Ὦ Ἡράκλεις, ἔφην, ὡς ὀλίγου διέλυσας τὸ μῖσος Ἄνυτον τοῦ ἀπὸ Σωκράτους καὶ φιλοσοφίας πατρικὸν ἐχθρᾶν, εἰ μῖσος ἦν ὅπου μὴ ἔρωτα καὶ γενναῖος. Εἶεν, εἶπεν ὁ πατήρ· ὰ δὲ δυσκόλων καὶ σκυθρωπῶν τοῖς συνοῦσι ποιεῖ φιλανθρωποτέρους καὶ ἡδίους.

Αἴθομένῳ γὰρ πυρὸς γειραιτέρων οἶκον ἰδίδωμι,

καὶ ἄνθρωπον, ὡς ἔοικε, φαιδρότερον ἐκ τῆς ἐρωτικῆς θερμότητος. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ πρὸς λόγον τι προπόθασιν·

D. 4. διέλυσας τὸ] Vulgo, διελύσατε. Ex B. E. additum τό: alterum consequenter ipse correxi.
D. 6. Εἶεν, εἶπεν] Sic B. E. Mez. Xyl. Vulgo, Εἶεν ἔφη.

vivio hospites excepisset, comessatum venerit Alcibiades amasius ejus, et dimidio fere poculorum ablato discesserit, hospitibusque molestè ferentibus, et contumeliosè Anytum ab Alcibiade tractatum esse dicentibus ac superbè, respondit Anytus, *Immo humaniter sane, qui, cum licuerit ei omnia auferre, tam multa mihi reliquerit.*

XVIII. His delectatus Zeuxippus, Dii boni, inquit, quam parum abest quin a majoribus ad nos propagatum Anyti propter Socratem et philosophiam odium aboleretis, siquidem ita placidus in amore et generosus fuit! Esto, inquit pater. Præterea autem e morosis et tristibus in victu humaniores reddit atque suaviores; nam sicut

Fit domus accensa flammis illustrior ignis,

ita hominem quoque calor amoris facit luculentiorem. Multi tamen sunt, quibus aliquid plane rationi adversum

ἀν μὴ οἶκοι ὀν οἰκίαν νύκτωρ στέγας ἴδωσιν, θεῖον ἡγοῦνται
E καὶ θαυμάζουσι· ψυχὴν δὲ μικρὰν καὶ ταπεινὴν καὶ ἀγεννῆ
ὁρῶντες ἐξαίφνης ὑποπιμπλαμένην φρονήματος, ἐλευθε-
ρίας, φιλοτιμίας, χάριτος, ἀφειδίας, οὐκ ἀναγκάζονται
λέγειν ὡς ὁ Τηλέμαχος,

Ἤ μάλα τις θεὸς ἔνδον.

Ἐκεῖνο δὲ, εἶπεν ὁ Δαφναῖος, πῶς χαρίτων οὐ δαιμόνιον; ὅτι τἄλλων ὁ ἐρωτικὸς ὀλίγων δεῖν ἁπάντων φρονίμων καὶ μόνον ἑταίρων καὶ οἰκετῶν, ἀλλὰ καὶ νόμων καὶ ἀρχόντων καὶ βασιλέων, φοβούμενος δὲ μηδὲν μηδὲ θαυμάζων μηδὲ θεραπεύων, ἀλλὰ καὶ τὸν αἰχματὴν κεραυνὸν οἷος ὢν ὑπομένειν, ἅμα τῷ γε χαλὸν ἰδεῖν,

F Ἔπτηξ' ἀλίκτωρ δῆλον ὡς κλίνας ὑπερθεν,

καὶ τὸ θεῖον ἀσκέλασεν, καὶ καταπέπληκε τοῖς τῆς ψυχῆς γαῦρον. Ἄξιον δὲ Σαπφοῦς καὶ ταῖς Μούσαις μνημονεῦσαι· τὸν μὲν γὰρ Ἡφαίστου παῖδα Ῥωμαῖοι

E. 6. εἶναι ὁ Δαφναῖος] Forte, εἶναι, ὦ Δαφναῖε.

accidit: qui, ſi in ædibus noctu fulgorem videant, divinum hoc deputant, atque admirantur: cum vero animum abjectum et humilem ſubito impleri vident elatione, libertate, magnificentiæ ſtudio, venuſtate, largitate, non ſubit iis re ipſa coactis Telemachi illud dicere,

Omnino eſt aliquis intus deus.

Illud vero, aiebat Daphnæus, nonne divinum eſt, quod amator reliqua omnia contemnens fere, non ſocios modo et familiares, ſed leges etiam, magiſtratus, reges, nihilque metuens aut demerens, atque etiam *bellicoſum fulmen* audens ſubſiſtere, ſimul atque formoſum vidit,

Ut gallus alas trepidus dimittens pavet,

omniſque ejus audacia et ferocia animi penitus concidit? Eſt vero apud Muſas non indigna quæ commemoretur Sappho. Nam Romani quidem Cacum Vulcani filium

Κάκκον ἱεροῦσι πῦρ ἢ φλόγας ἀφιέναι ἀφ' τοῦ στόματος ἔξω ῥεούσας· αὕτη δ' ἀληθῶς μεμιγμένα πυρὶ φθέγγεται, καὶ ἀφ' τῶν μελῶν ἀναφέρει τιὼ ἀπὸ τῆς καρδίας θερμότητα, Μούσαις εὐφώνοις ἰωμένη τὸν ἔρωτα, κῆ Φιλόξενον. Ἀλλ' εἶπε μὴ Λύσανδρον, ὦ Δαφναῖε, τῶν παλαιῶν ἐκλέλησαι παθῶν, ἀνάμνησον ἡμᾶς ἐν 763
οἷς ἡ κελὴ Σαπφὼ λέγει, τὸ ἐρωμένης ἐπιφανείσης, τιὼ τε φωνὴν ἴσχεσθαι καὶ φλέγεσθαι τὸ σῶμα, καὶ καταλαμβάνειν ἀχρότητα καὶ πλάνον αὐτιὼ καὶ ἴλιγγον. Λεχθέντων οὕτω ὑπὸ τοῦ Δαφναίου τῶν μελῶν ἐκείνων ὡς * ὑπολαβὼν ὁ πατήρ, Ταῦτα, εἶπεν, ὦ παῖ τοῦ Διός, θεολημψία καταφανής; οὗτος ὁ δαιμόνιος σάλος τῆς ψυχῆς; τί τοσοῦτον ἡ Πυθία πέπονθεν ἀφαμένη τὸ τρίποδος; τίνα τὸ ἐνθεαζομένων ὕπως ὁ αὐλὸς καὶ τὰ μητρῷα καὶ τὸ τύμπανον ἐξιᾶσιν, ἡμῖν τὸ αὐτὸ σῶμα Β

F. 9. εἶτε μὴ Λύσανδρον—παιδιὰν] Legendum, εἰ μὴ διὰ Λύσανδρον—παιδιᾶν: ut vidit Xyl.

A. 6. ὡς * ὑπολαβὼν] Aut nihil excidit, aut certe non Sapphus verba, quæ nec a conſtructione nec a ſententia loci deſiderantur: ὡς forte ex antecedente ὧν ortum.

A. 7. Θεολημψία] Legam cum Mez. ὦ Θεολημψία; interroganter.

B. 1. ἐξιᾶσιν—αἰτίαν] Lego ἐξιᾶσιν; Καὶ μὴν τὸ αὐτὸ σῶμα—ἐρωτικὸς διὰ τίνα αἰτίαν;

aiunt ignem et flammas ex ore evomuiſſe: ipſa autem vere igni mixta loquitur, et per carmina calorem corde conceptum emittit, *ſuave ſonantibus Muſis amori medicans ſuo*, ut ait Philoxenus. Sed niſi ob Lyſandræ amorem oblitus es, Daphnæe, veterum oblectamentorum, in memoriam reduc nobis elegantes illos Sapphus verſus, ubi ait, repente viſa ſibi amaſia vocem inhibitam, arſiſſe corpus, ſeque pallore, tremore, et vertigine correptam. Cum id carmen recitaſſet Daphnæus, ut * excipiens ſermonem pater, Annon, inquit, hæc aperte oſtendunt a deo occupatum animum? non hic animi æſtus divinus? quid tale aut tantum accidit Pythiæ, cum tripodem attigit? quemnam orgia agentium tibia, et Magnæ Matris carmina atque tympanum ſic animo abalienaverunt? Idem corpus, eandem

πολλοὶ καὶ τὸ αὐτὸ κάλλος ὁρῶσιν, ἐλλιπῆ δ' ἔις ὁ ἐρωτικὸς λαβὲ τὴν αἰτίαν· οὐ γὰρ μανθάνομέν γε τῶν ὃ Μενάνδρε λέγοντος, οὐδὲ σύνιμεν,

Καιρός ἐστιν ἡ νόσος ψυχῆς,
Ὁ πληγεὶς δὲ τιτρώσκεται·

Ἀλλ' ὁ θεὸς αἴτιος, τῷ μὲ καθαψάμενος, τὸν δὲ ἐάσας. Ὁ τοίνυν σὺ ἀρχὴ καιρὸν ἔσχε ῥηθῆναι μᾶλλον, οὐδὲ νῦν, ἐπεί γ' οὖν ἦλθεν ὀπὶ τὸ σῶμα, κατ' Αἰσχύλον, ἄριστον ἐάσω μοι δοκῶ· καὶ γὰρ ὄντι παμμέγεθες. Ἴσως μὲ γὰρ, ὦ ἑταῖρε, καὶ τἄλλων ἁπάντων, ὅσα μὴ δι' αἰσθήσεως ἡμῖν C εἰς ἔννοιαν ἥκει, τὰ μὲ μύθῳ, τὰ δὲ νόμῳ, τὰ δὲ λόγῳ πίστιν ἐξ ἀρχῆς ἔσχηκε· τῆς δ' ἂν περὶ θεῶν δόξης καὶ παντάπασιν ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι γεγόνασιν ἡμῖν οἵ τε ποιηταὶ, καὶ οἱ νομοθέται, καὶ τρίτον οἱ φιλόσοφοι· τὸ μὲ οὖν εἶ) θεὸς, ὁμοίως πᾶσιν, πλῆθος δὲ περὶ καὶ

B. 4. σύνιμεν, Καιρός—] Legendum, συνίμεν. Inter δὲ et τιτρώσκεται lacunam habent Ald. Baſ. B. E. quam Xyl. explet—ὁ πληγεὶς δ' αὖτε δὴ τιτρώσκεται: ut legitur ap. Stob. p. 393. ex perdito Plutarchi libro de Amore. Grotius Exc. e Stob. p. 259. dedit ex conjectura, ὁ πληγεὶς δ' ἐς ἴδιν τιτρώσκεται. Equidem legendum puto, ὁ πληγεὶς δ' εἰς ὃ δεῖ τιτρώσκεται.

B. 9. ἄριστον] Legendum, ἄμμιτον, cum Mez. Reiſk.

C. 1. ἔσει] Sic Xyl. Mez. Vulgo monſtroſe, ᾖσαι.

pulchritudinem multis cernentibus, ſolus amatorius homo capitur. Qua tandem de cauſſa? Atqui non intelligimus Menandrica iſta,

——*eſt morbus opportunitas*
Animæ, quod ictus vulnus accipit
grave;

ſed in cauſſa eſt deus, alium tangens, alium præteriens. Quod autem initio tempeſtivum dicere fuit, id ne nunc quidem *in os veniens*, ut ait Æſchylus, puto omittendum; eſt enim valde magnum. Fortaſſis enim, amice, reliqua etiam omnia, quæ ſenſu nullo percipiuntur, alia per fabulas, alia legibus, alia denique ratione fidem principio invenerunt: certe, ut de diis hanc conciperemus, quæ obtinet, opinionem, omnino auctores nobis duceſque fuerunt poëtæ et legumlatores: adde his tertio loco philoſophos. Omnes hoc uno dicunt ore, *eſſe deos*: de numero eorum, ordine, na-

τάξεως αὐτῶν, οὐσίας τε καὶ δυνάμεως, μεγάλα διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οἱ τῶν φιλοσόφων, ἄνοσοι καὶ ἀγήρασοι, πόνων τε ἄπειροι, βαρυδόκιμον πορθμὸν περῶντες Ἀχέροντος· ὅθεν οὐδὲ προσίεσθαι ποιητικὰς Ἔριδας, οὐ Λιτάς, οὐ Δείμον, οὐδὲ Φόβον ἐθέλουσι θεοὺς εἶναι) παῖδας Ἄρεος ὁμολογεῖν· μάχονται δὲ περὶ πολλῶν καὶ τοῖς νομοθέταις, ὥσπερ Ξενοφάνης Αἰγυπτίοις ἐκέλευσε τὸν Ὄσιριν, εἰ θνητὸν νομίζουσιν, μὴ τιμᾶν ὡς θεόν, εἰ δὲ θεὸν ἡγοῦνται, μὴ θρηνεῖν. Αὖθις δὲ ποιηταὶ καὶ νομοθέται, φιλοσόφων ἰδέας τινὰς καὶ ἀριθμοὺς μονάδας τε καὶ πνεύματα θεοὺς ποιουμένων, οὔτε ἀκούειν ἐθελουσιν, οὔτε σωτῆρας δύνασθαι. Πολλοῦ δὲ ὅλως ἀνωμαλίαν ἔχουσιν αἱ δόξαι καὶ διαφοράν. Ὥσπερ οὖν ἦσαν ποτὲ τρεῖς φάσεις Ἀθήνησιν, Παράλων, Ἐπακρέων, Πεδιέων, χαλεπῶς ἔχουσαι καὶ διαφερόμεναι πρὸς ἀλλήλας· ἐπεὶ δὲ πάντες εἰς ταυτὸ γενόμενοι, καὶ τὰς ψήφους λαβόντες ἐνέγκαν πάσας Σόλωνι, καὶ τοῦτον εἵλοντο

tura, et poteſtate, maximæ ſunt inter ipſos diſſenſiones. Quos enim philoſophi deos agnoſcunt, ii *morborum, ſenii, laborumque expertes* perhibentur, qui, ut ille ait, *late ſonantem Acherontis effugere trajectum.* Itaque etiam philoſophi poëtarum iſtas Eridas, Litas non admittunt, neque Terrorem et Metum volunt deos, aut Martis eſſe filios: in multis rebus etiam legum conditoribus repugnant: ut Xenophanes, qui Ægyptiis præcipiebat, *ſi Oſirin mortalem crederent, ne eum colerent; ſi deum, ne deplorarent.* Rurſum poëtæ et legumlatores, neque audire philoſophos, neque intelligere poſſunt, quando hi ideas quaſdam, et numeros, et unitates, et ſpiritus, pro diis ponunt. Denique maxima eſt ſententiarum diverſitas et repugnantia. Ergo ſicut olim fuerunt Athenis tres factiones, Paralorum, Epacriorum, Pediæorum, inter ſe diſcordes et animis abalienatis; quæ tamen in unum coëuntes, communibus ſuffragiis Solonem compoſitorem, arbitrum, et legumlatorem de-

κοινῇ Λεσβιακτικὸν καὶ ἄρχοντα καὶ νομοθέτην, ὃς ἔδοξε τῆς ἀρετῆς ἔχειν ἀδιάκριτος τὸ πρωτεῖον· οὕτως αἱ τρεῖς ταῦται αἱ περὶ θεῶν διαφερόντως, καὶ ψῆφον ἄλλην ἄλλη φέρουσαι, καὶ μὴ δεχόμεναι ῥᾳδίως τὸν ἐξ ἑτέρας, περὶ ἑνὸς βεβαίως ὁμογνωμονοῦσι, καὶ κοινῇ τὸν Ἔρωτα συνεγκέφωσιν εἰς θεὸν ποιητὴν οἱ χρήσιμοι, καὶ νομοθέτην καὶ φιλόσοφον ἀθέσμως φωναῖς, ΜΕΓΑ ΕΠΑΙΝΕΟΝΤΕΣ, ὥσπερ ἔφη τὸν Πιττακὸν ὁ Ἀλκαῖος αἰρεῖσθαι τὸν Μιτυ-
F λαναίας τύραννον. Ἡμῖν δὲ βασιλεὺς καὶ ἄρχων καὶ ἁρμοστὴς ὁ Ἔρως ὑπὸ Ἡσιόδου καὶ Πλάτωνος καὶ Σόλωνος ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἐστεφανωμένος κατάγεται, καὶ κεκοσμημένος εἰσελαύνει, πολλαῖς συνωρίσι φιλίας καὶ κοινωνίας· οὐχ οἵαν Εὐριπίδης φησίν,

—— ἀχαλκεύτοις ἱζεύχθαι πέδαις,

ψυχρὸν οὗτός γε καὶ βαρεῖαν ἂν χρείᾳ προβαλὼν ὑπ' ἀσχήμης ἀνάγκην, ἀλλ' ὑπὸ περιττῶν φερομένοις ὅπῃ τὰ

F. 5. οἵαν—ὑπὸ περιττῶν φερομένοις] Aut legendum, οἵαις—φερομέναις, ut referatur ad συνωρίσι: aut οἵαν—ὑποπτέρου φερομένης referendo ad κοινωνίαν, quod vertendo expreſſi.

legerunt, qui citra controverſiam omnibus aliis virtute videbatur anteire: ſic tres illæ ſectæ de diis diſſentientes, aliæque ſuis ſuffragiis alio tendentes, neque facile una alterius ſententiæ ſubſcribentes, de uno Amore conſentiunt, eumque unanimes in deorum numero ponunt poëtarum, philoſophorum, legiſlatorumque maximi, *confertim collaudantes, et prolixe*, ut Pittacum Alcæus ait a Mitylenæis conſenſu creatum tyrannum. Nobis autem rex, princeps, et moderator ab Heſiodo, Platone, et Solone in Academiam ex Helicone deducitur, coronatuſque et ornatus invehitur cum multis amicitiæ ſocietatiſque bigis: non ejuſmodi amicitiæ, qualem ait Euripides

Sine ære facta contineri compede,

frigidam ille et moleſtam ad uſum præ turpitudine prætexens amori neceſſitatem: ſed ejuſmodi, quæ alis feratur, ad

χάλλιστα καὶ θειότερα, περὶ ὧν ἑτέρωις εἴρηται βέλτιον.

ιθ'. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πατέρα, ὁ Σώκλαρος, Ὁρᾷς, εἶπεν, ὅτι δεύτερον ἤδη τοῖς αὐτοῖς περιπεσών, οὐκ 764
οἶδα ὅπως βιαίως σαυτὸν ἀπάγεις καὶ ἀποστρέφεις, οὐ δικαίως χρεοκοπῶν, εἴγε δεῖ τὸ φαινόμενον εἰπεῖν, ἱερὸν ὄντα τὸν λόγον; ἢ γὰρ ἄρτι σὺ Πλάτωνος ἅμα καὶ τῆ Αἰγυπτίων ἅσπερ ἄκων ἀφάμενος παρῆλθες, καὶ νῦν αὖτα ποιεῖς. Τὰ μὲν οὖν ἀρχῆλεν εἰρημένα Πλάτωνι, μᾶλλον δὲ ταῖς θεαῖς ταύταις διὰ Πλάτωνος, ὦ γαθέ, μηδ' ἂν κελεύσωμεν ἔπῃς· ἢ δὲ ὑπονίζω τὸν Αἰγυπτίων μῦθον εἰς ταυτὰ τοῖς Πλατωνικοῖς συμφέρειν, περὶ Ἔρωτος, σὲ ἔστι σοι μὴ διαχαλάσαι μηδὲ διασαφῆσαι πρὸς ἡμᾶς· ἀγαπήσομεν B
δὲ, κἂν μικρὰ περὶ μεγάλων ἀκούσωμεν. Δεομένων δὲ

A. 2. σαυτὸν ἀπάγεις καὶ ἀποστρέφεις] E. præbuit σαυτόν: unde conſequenter hanc lectionem feci. Vulgo, ἀπάγει, καὶ ἀποστρεφεῖς.

A. 8. τὸν Αἰγυπτίων] Sic E. Mez. Vulgo, τῶν Αἰγυπτίων.

B. 1. διασαφῆσαι] Ita correxi vulgatam διασαφῆναι, quam ex Iconic. Schott. Anon. habuit Steph. Nam Ald. Baſ. Xyl. B. E. διαφῆναι alienum ab hoc loco.

res pulcherrimas et diviniores, de quibus alii melius dixerunt.

XIX. Hæc locuto patre, Soclarus, Vides, inquit, iterum te eandem incurrere culpam? qui neſcio quomodo vi te ſubducis, injuſteque (liceat enim dicere quod ſentio) debita nos defraudas ſacri ſermonis explicatione: nam et modo Platonis Ægyptiorumque quaſi invitus mentionem cum feciſſes, deinde eos præteriiſti, et nunc idem facis. Sane quæ Plato, aut potius opera ipſius deæ iſtæ elocutæ ſunt diſerte, ne jubentibus quidem nobis narra: quod vero obſcure ſignificaſti, Ægyptiorum fabulam de Amore cum Platonis ſententiis eodem redire, id omnino tibi explicandum et apud nos ediſſerendum eſt: erimus autem contenti, etiam ſi pauca de rebus magnis audiamus. Rogantibus ſimul etiam aliis, pater ſic diſſe-

καὶ τῶν ἄλλων, ἔφη ὁ πατήρ, Ὡς Αἰγύπτιοι δύο μὲν Ἕλλησι παραπλησίως Ἔρωτας, τόν τε πάνδημον καὶ τὸν οὐράνιον, ἴσασι, τρίτον δὲ νομίζουσιν Ἔρωτα τὸν ἥλιον, Ἀφροδίτην ἔχουσι μάλιστα σεβάσμιον. Ἡμεῖς δὲ πολλὴν μὲν Ἔρωτος ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἥλιον ὁρῶμεν οὖσαν· πῦρ μὲν γὰρ ὁδὶ τερπνόν ἐστιν, ὥσπερ οἴονταί τινες· αὐ * δὲ καὶ θερμότης γλυκεῖα καὶ γόνιμος, ἡ μὲν ἀπ' ἐκείνου φερομένη, σώματι παρέχει τροφὴν καὶ φῶς καὶ αὔξησιν, ἡ δὲ ἀπὸ τούτου, ψυχαῖς. Ὡς δὲ ἥλιος οὐκ νεφῶν καὶ μετ' ὀμίχλης θερμότερος, οὕτως Ἔρως μετ' ὀργὰς καὶ ζηλοτυπίας ἐρωμένου ἁλλαγέντος, ἡδίων καὶ δριμύτερος· ἔτι δὲ ὥσπερ ἥλιον ἄπεσθαι καὶ σβέννυσθαι δοκοῦσιν ἔνιοι, ταυτὰ καὶ περὶ Ἔρωτος οὐκ ἀπτῶ καὶ ἀβεβαίως ἁμαυροῦνται. Καὶ μὴν ὅτε σώματος ἀγύμναστος ἕξις ἥλιον, οὔτε Ἔρωτα δύναιτ' ἄν φέρειν ἀλύπως τρόπος ἀπαιδεύτου ψυχῆς· ἕξεται δ' ὁμοίως ἑκά-

B. 5. Ἀφροδίτην] Præponendum καὶ, cum Mez.

B. 8. αὐ *—αὔξησιν] Explendum αὐγή. Proximum καὶ additum ex B. E. item aliud addendum καὶ ante ἡ μὲν. Porro αὔξησιν pro ἄφεσιν eſt, ex B. E.

ruit. Ægyptii, eodem quo Græci modo, duos faciunt Cupidines, vulgarem unum, alterum cœleſtem, tertium autem cenſent eſſe Solem: et Venerem valde venerantur. Nos autem videmus magnam eſſe Cupidinis cum Sole ſimilitudinem. Ignis enim neutrum eſt, quod putaverunt quidam, ſed fulgor et calor dulcis et genitabilis: qui ſi a Sole defertur, corporibus præbet nutrimentum, lumen, et incrementum: ſi ab Amore venit, animis. Ut autem Sol per nubes et caliginem calidiores radios mittit: ſic Amor poſt iras et obtrectationem reconciliato amaſio ſuavior fit, et acrior. Et ſicut Solem accendi exſtinguique putant nonnulli: ſic etiam de Amore tanquam mortali et inſtabili cogitant. Jam neque corporis conſtitutio non exercitati Solem, neque Amorem ferre poteſt animus non eruditus liberaliter: utrumque eodem pacto ſtatu ſuo movetur, mor-

χάλλιστα τῶν ὄντων καὶ θειότερα, τοῦτ' ἂν ἐτέροις εἴρηται βέλτιον.

ιθ'. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ πατρὸς, ὁ Σάουλαγος, Ὁρᾷς, εἶπεν, ὅτι δεύτερον ἤδη τοῖς αὐτοῖς ἁλίσκεσθον, οὐκ 764
οἶδα ὅπως βιαίως σαυτὸν ἀπάγεις καὶ ἀποστρέφεις, οὐ δικαίως χρεοκοπῶν, εἴγε δεῖ τὸ φαινόμενον εἰπεῖν, ἱερὸν ὄντα τὸν λόγον; ἢ γὰρ ἅρπι ὅ Πλάτωνος ἅμα καὶ τῆ Αἰγυπτίων ὥσπερ ἄχων ἀφάμενος παρῆλθες, καὶ νῦν ταυτὰ ποιεῖς. Τὰ μὲν οὖν ἀριζήλως εἰρημένα Πλάτωνι, μᾶλλον δὲ ταῖς θείαις Μούσαις διὰ Πλάτωνος, ὦ γαῖ', μηδ' ἂν κελεύωμεν εἴπῃς· ἃ δὲ ὑπονοῶ τὸν Αἰγυπτίων μῦθον εἰς ταυτὰ τοῖς Πλατωνικοῖς συμφέρειν περὶ Ἔρωτος, οὐκ ἔστι σοι μὴ διαφαλύψαι μηδὲ διασαφῆσαι πρὸς ἡμᾶς· ἀγαπήσομεν Β
δὲ, κἂν μικρὰ περὶ μεγάλων ἀκούσωμεν. Δεομένων δὲ

A. 2. *σαυτὸν ἀπάγεις ἢ ἀποστρέφεις*] E. præbuit *σαυτόν*: unde conſequenter hanc lectionem feci. Vulgo, *ἀπάγει, ἢ ἀποστρεφεῖς*.

A. 8. *τὸν Αἰγυπτίων*] Sic E. Mez. Vulgo, *τῶν Αἰγυπτίων*.

B. 1. *διασαφῆσαι*] Ita correxi vulgatam *διασαφῆναι*, quam ex Leonic. Schott. Anon. habuit Steph. Nam Ald. Baſ. Xyl. B. E. *διαφῆναι* alienum ab hoc loco.

res pulcherrimas et diviniores, de quibus alii melius dixerunt.

XIX. Hæc locuto patre, Soclarus, Vides, inquit, iterum te eandem incurrere culpam? qui neſcio quomodo vi te ſubducis, injuſteque (liceat enim dicere quod ſentio) debita nos defraudas ſacri ſermonis explicatione: nam et modo Platonis Ægyptiorumque quaſi invitus mentionem cum feciſſes, deinde eos præteriiſti, et nunc idem facis. Sane quæ Plato, aut potius opera ipſius deæ iſtæ elocutæ ſunt diſerte, ne jubentibus quidem nobis narra: quod vero obſcure ſignificaſti, Ægyptiorum fabulam de Amore cum Platonis ſententiis eodem redire, id omnino tibi explicandum et apud nos ediſſerendum eſt: erimus autem contenti, etiam ſi pauca de rebus magnis audiamus. Rogantibus ſimul etiam aliis, pater ſic diſſe-

καὶ τὸ ἄλλων, ἔφη ὁ πατήρ, Ὡς Αἰγύπτιοι δύο μὲν Ἕλλησι παραπλησίως Ἔρωτας, τόν τε πάνδημον καὶ τὸν οὐράνιον, ἴσασι, τρίτον δὲ νομίζουσιν Ἔρωτα τὸν ἥλιον, Ἀφροδίτην ἔχουσι μάλιστα σεβάσμιον. Ἡμεῖς δὲ πολλὴν μὲν Ἔρωτος ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἥλιον ὁρῶμεν οὖσαν· πῦρ μὲν γὰρ οὐδέτερόν ἐστιν, ὥσπερ οἴονταί τινες· αὐ * δὲ καὶ θερμότης γλυκεῖα καὶ γόνιμος, ἡ μὲν ἀπ' ἐκείνου φερομένη, σώματι παρέχει τροφὴν καὶ φῶς καὶ αὔξησιν, ἡ δὲ ἀπὸ τούτου, ψυχαῖς. Ὡς δὲ ἥλιος οὐκ νεφῶν καὶ μετ' ὀμίχλης θερμότερος, οὕτως Ἔρως μετ' ὀργὰς καὶ ζηλοτυπίας ἐρωμένῳ ἡδύτερος καὶ δριμύτερος· ἔτι δὲ ὥσπερ ἥλιον ἅπτεσθαι καὶ σβέννυσθαι δοκοῦσιν ἔνιοι, ταυτὰ καὶ περὶ Ἔρωτος οἱ θνητοῦ καὶ ἀβεβαίου ἡγοῦνται. Καὶ μὴν ὅτε σώματος ἀγύμναστος ἕξις ἥλιον, οὔτε Ἔρωτα δύναιτ' ἂν φέρειν ἀλύπως τρόπος ἀπαιδεύτου ψυχῆς· ἕξεται δ' ὁμοίως ἐκεί-

B. 5. Ἀφροδίτην] Præponendum καὶ, cum Mez.

B. 8. αὐ *—αὔξησιν] Explendum αὐγή. Proximum καὶ additum ex B. E. item aliud addendum καὶ ante ἡ μέν. Porro αὔξησιν pro ἄφεσιν eſt, ex B. E.

ruit. Ægyptii, eodem quo Græci modo, duos faciunt Cupidines, vulgarem unum, alterum cœleſtem, tertium autem cenſent eſſe Solem: et Venerem valde venerantur. Nos autem videmus magnam eſſe Cupidinis cum Sole ſimilitudinem. Ignis enim neutrum eſt, quod putaverunt quidam, ſed fulgor et calor dulcis et genitabilis: qui ſi a Sole defertur, corporibus præbet nutrimentum, lumen, et incrementum: ſi ab Amore venit, animis. Ut autem Sol per nubes et caliginem calidiores radios mittit: ſic Amor poſt iras et obtrectationem reconciliato amaſio ſuavior fit, et acrior. Et ſicut Solem accendi exſtinguique putant nonnulli: ſic etiam de Amore tanquam mortali et inſtabili cogitant. Jam neque corporis conſtitutio non exercitati Solem, neque Amorem ferre poteſt animus non eruditus liberaliter: utrumque eodem pacto ſtatu ſuo movetur, mor-

τερον καὶ νοητὸν, τῷ τῆ θεῷ δύναμιν, οὐ τὴ αὐτῆ μεμφόμενον ἀσθένειαν. Πλὴν ἐκείνη γε δόξειεν ἂν ἀφαφέρειν, ἢ δείνουσιν ἥλιος μὲν ὅτι γῆς τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ τοῖς ὁρῶσιν· Ἔρως δὲ μόνων τῶν καλῶν φέγγος ὄζει D καὶ ποθὸς ταῦτα μόνα τοὺς ἐρῶντας ἀναπείθει βλέπειν καὶ τρέφεσθαι, τῶν δ' ἄλλων πάντων ἀθεωρησίαν. Ἴσην δὲ κατ' ἰδέαν Ἀφροδίτῃ καλοῦντες ἄπιστόν τινος ὁμοιότητος· καὶ γὰρ οἶα καὶ ὑφαιρία καὶ μίξεως χόρτα τῆ ἀφανίστῳ ποθὸς τὸ θνητὸν, ἀδρανὴς δὲ καθ' ἑαυτὸν ἡ σκοτώδης ἡλίου μὴ ποθοσλάμποντος, ὥσπερ Ἀφροδίτη μὴ παρόντος Ἔρωτος. Ἐοικέναι μὲν οὖν Ἀφροδίτῃ σελήνην, ἥλιον δὲ Ἔρωτι, τῶν ἄλλων θεῶν μᾶλλον ἐκὸς ὄντιν, ἐ μὴν εἶναί γε παντάπασι τὼς αὐτώς· οὐ γὰρ ψυχῇ σῶμα ταυτὸν, ἀλλ' ἕτερον· ὥσπερ ἥλιον μὲ, ὀφθαλμὸν, Ἔρωτα δὲ, E νοητόν. Εἰ δὲ μὴ δόξει πικρότερον λέγεσθαι, καὶ ταναν-

D. 1. μόνων] Sic B. E. Mex. Vulgo, μόνον.
D. 4. κατ' ἰδέαν] Forte, κατιδεῖν. Mex. delet.
D. 5. οἷα] Forte, θεῖα. Mex. Reisk.
E. 2. πικρότερον] Forte, γλισχρότερον vel ψυχρότερον.

boque corripitur, dei vim, non ſuam culpans imbecillitatem. Hoc tamen intereſt, quod Sol pulchra et turpia oſtendit in terra intuentibus: Amor tantum curat pulchrorum ſplendorem, et in hæc ſola inſpicere atque intentos eſſe ſinit, reliqua omnia jubet contemnere. Terram autem dum Veneris afficiunt vocabulo, ſimilitudinem quandam aſſequuntur: etenim admiſceri aliquid ei divinum ac cœleſte poteſt: per ſe ſola inefficax eſt ac tenebroſa Sole non affulgente, ſicut Venus abſente Amore. Probabile itaque eſt, Lunam Veneri, Solem Cupidini affimilem eſſe, potius quam ullis aliis e numero deorum: non eſſe tamen prorſus eoſdem: non enim idem atque anima eſt corpus, ſed ab eo diverſum: ſicut Sol etiam oculis, Amor ſola mente cernitur. Quod ſi non videatur dictum hoc acerbius, contraria pro-

τὰ φαίη τις ἂν ἥλιον Ἔρωτι ποιεῖν· ἀποστρέφει γὰρ ἀπὸ τῶν νοητῶν ὅτι τὰ αἰσθητὰ τῷ ἀφάνειαν, χάριτι καὶ λαμπρότητι τῆς ὄψεως γοητεύων, καὶ ἀναπείθων ἐν ἑαυτῷ καὶ περὶ αὐτὸν αὐτεῖσθαι τά τε ἄλλα καὶ τὸ ἀληθῆ-
αν, ἑτέρωθι δὲ μηδέν·

Δυσέρωτες δὲ φαινόμεθ' ὄντες
Τοῦδ', ὅτι τοῦτο σέλας κατὰ γᾶν,

ὡς Εὐριπίδης φησὶ,

Δι' ἀπιστοσύναν ἄλλαν βιότου·

μᾶλλον δὲ λήθῃ ὢν Ἔρως ἀνάμνησίς ἐστιν. Ὥσπερ γὰρ
F εἰς φῶς πολὺ καὶ λαμπρὸν ἀνεγερθέντων ἐξοίχεται πάντα τῆς ψυχῆς τὰ καθ' ὕπνους φανέντα καὶ ἀφανίζεται, οὕτω τῶν γενομένων ἐκεῖσε καὶ μεταβαλόντων ἐκπλήττειν ἔοικε τὴν μνήμην καὶ φαρμάττειν τὴν ἀφάνειαν ὁ ἥλιος, ὑφ' ἡδονῆς καὶ θαύματος ἐκπλαγέντων ἐκείνων. Καίτοι γε ὕπαρ ὡς ἀληθῶς ἐκεῖ καὶ περὶ ἐκεῖνα τῆς ψυ-

E. 6. *αἰσθῆσθαι*] Aliud defidero: *ἀκροᾶσθαι*, vel *κεῖσθαι*, vel *διατεῖσθαι*: non item Reiſkii *ζητεῖσθαι*.

F. 6. *τῆς ψυχῆς—τῶν ἐνυπνίων*] Prius ex E. pro *ταῖς ψυχαῖς*. Reliqua forte ita explenda, *δυρὶ δὲ ἀφικομένη ὅταν ἐγ-, ἐν ᾧ τὸν ἥλιον, ὡς τῶν ἐνυπνίων—*. Ita et verti.

nunciavero eſſe Solis et Amoris effecta. Avertit enim Sol animum ab intelligibilibus ad ſenſilia, venuſtate et ſplendore aſpectus illiciens, perſuadenſque ut ſemper in ſe et circa ſe verſari putet cum reliqua bona tum veritatem, alibi autem nihil. Sed, ut ait Euripides,

Nimium ſed nos Amor hujus habet
Supra terræ, quod ſola fulget,
Vitæ alterius bona inexpertos,
Atque ignaros quid condat humus:

aut potius eorum oblivione, quorum Amor eſt recordatio. Sicut enim cum a ſopore excitati in copioſam et ſplendidam lucem prodimus, omnia, quæ animo per ſomnium oblata fuere, evaneſcunt: ita animorum, qui ex illa in hanc vitam veniunt ac mutantur, memoriam percellere Sol, et inficere ſolet intelligentiam, cum ob voluptatem et admirationem illorum obliviſcuntur. Et quidem res ipſa ac veritas et vigilia illic eſt in altera vita: in hac vita, ut in ſom-

χῆς ὄψι, δευρὶ δὲ * πρὸς ὀνυπνίων ἀπατάζεται ψυχὴ πάντα τὸ κάλλιστον καὶ θειότατον.

Ἀμφὶ δὲ οἱ δολόεντα φιλόφρονα χεῦεν ὄνειρα,

πᾶν σύγχυθα πιθομένη τὸ καλὸν εἶναι καὶ τίμιον, ἂν μὴ τύχῃ θείου καὶ σώφρονος Ἔρωτος ἰατροῦ καὶ σωτῆρος * διὰ σωμάτων ἀφικόμενος ἀγαθὸς ὀπὴ τοῦ ἀληθείαν ἐξ 765
ᾅδου καὶ τὸ ἀληθείας πεδίον, οὗ τὸ πολὺ καὶ καθαρὸν καὶ ἀψευδὲς ἵδρυται κάλλος ἀπασάμενος, καὶ συγγενέσθαι ἀφ' ἑνὸς πεπουκώς, ἐξαναφέρων καὶ ἀναπέμπων εὐμενὴς οἷον ὁ τελετῆς παρέξει μυσταγωγὸς, ὅπου πάλιν πεμπόμενος. Αὐτῇ μὲν οὐ πλησιάζει ψυχῇ καθ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ δι' σώματος· ὡς δὲ γεωμέτραι παισὶν οὔπω δυναμένοις ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ νοητὰ μανθάνειν

F. 9. χεῦεν—διὰ σωμάτων—ἀγαθὸς] χεῦεν pro χεῦεν ex E. scilicet Sol. Tum scripsi πιθομένη, scil. τῇ ψυχῇ, pro vulgato πιθομένη. Lacunam expleas addito ὤς. Denique ἀγαθὸς mutem in ἀγωγός.

A. 3. κάλλος ἀπασάμενος—πεπεῦντας] Legendum, κάλλος ἢ ἀπασάμενος. Tum πεπεῦντας est ex B. E. pro πεπεῦνται. Reliqua non adeo correctionem quam interpretationem requirunt, nunc quidem breviter a nobis in versione expressam.

A. 6. Αὐτῇ—ψυχῇ] Sic Mez. Vulgo, Αὐτὴ—ψυχή. Cum eodem legendum putem, μὲν οὖν ὁ πλ.

no, Solem ut somnii visum pulcherrimum divinissimumque amplectimur ac stupemus.

Somnia fuderunt fallacia dulcia circum e

cum credat falso animus, hic omnia esse honesta et pretiosa, nisi obtingat divinus et modestus Amor, qui errore isto eum liberet, veluti medicus et servator, per corpora veniens dux ad veritatem ex inferis, et campum veritatis, ubi posita est copiosa, pura, finceraque pulchritudo, post longum temporis intervallum fruenda amplectendaque ab animis desiderantibus: illum igitur in campum animos effetens sursumque emittens, benigne iis adstat, sicut mysteriorum in sacris præmonstrator, huc rursum missis. Ipsi quidem per se animo non congreditur, sed per corpus. Sicut autem Geometræ pueris, qui nondum initiari per se possunt formarum corporis

τῆς ἀσωμάτου καὶ ἀπαθοῦς οὐσίας εἴδη, πλάττοντες ἁπλᾶ καὶ ἀρχετυπα μιμήματα σφαιρῶν καὶ κύβων καὶ δωδεκαέδρων
B προτείνουσιν ὕπως ἡμῖν ὁ οὐράνιος Ἔρως εἰσοπτρα καλῶν καλὰ, θητὰ μὲν θεῶν παθητὰ καὶ νοητῷ αἰσθητὰ μηχανώμενος ἔν τε σχήμασι καὶ χρώμασι καὶ εἴδεσι νέων ὥρας φίλοντα διάπυρα, καὶ κινεῖ τὴν μνήμην ἀτρέμα διὰ τύπων ἀναφλεγομένην τὸ πρῶτον. Ὅθεν διὰ σκαιότητος ἔνιοι φίλων καὶ οἰκείων, σφενδόνας πειρωμένων βίᾳ καὶ ἀλόγως τὸ πάθος, οὐδὲν ἀπέλαυσαν αὐτοῦ χρηστὸν, ἀλλ' ἢ καπνοῦ καὶ ταραχῆς ἐνέπλησαν ἑαυτούς, ἢ πρὸς ἡδονὰς σκοτίους καὶ δοξομόνους ῥέοντες ἀκλεῶς ἐμαράνθησαν.
C Ὅσοι δὲ σώφρονι λογισμῷ μετ' αἰδοῦς οἷον ἀτεχνῶς πυρὸς ἀφεῖλον τὸ μανικὸν, αὐγὴν δὲ καὶ φῶς ἀπέλιπον τῇ ψυχῇ μετὰ θερμότητος, οὐ σφοδρὸν, ὡς τις εἶπε, κινήσης ὀπὴ ἀσθμα καὶ ὄλισθον ἀτόμων ὑπὸ λειότητος γεγα-

B. 2. θεῶν—αἰσθητὰ] αἰσθητὰ addidi ex E. Reliqua ita videntur corrigenda, θείων, παθητὰ ἀπαθῶν, καὶ νοητῶν αἰσθητά.
B. 9. ἀκλεῶς] Sic Mez. et Cod. P. Vulgo, ἀκλινῶς.

et paſſionis expertium contemplationi, tactilia et viſilia effingentes exempla ſphærarum, cuborum, dodecaëdrorum proponunt: ſic nobis cœleſtis Amor pulchrorum pulchra ſpecula, mortalia et motibus obnoxia divinorum et ſola mente cernendorum machinatus, in figuris, coloribus, formiſque adoleſcentium rutilantia ea nobis exhibet, memoriamque his initio inflammatam ſenſim excitat. Unde nonnulli amantes, ob pravitatem amicorum et familiarium exſtinguere conantium vi et ſine ratione animi iſtam affectionem, nullum ejus fructum perceperunt utilem, ſed fumo ſeſe et tumultu oppleverunt, aut ad voluptates tenebroſas et illegitimas effuſe ruentes inglorie contabuerunt. Qui autem ſana ratione verecunde, tanquam furorem ei igni ademerunt, et in animo reliquerunt lumen atque fulgorem cum calore, (cum calore, inquam, movente non concuſſionem, ut quidam dixit, ad ſemen, et lapſum ato-

λισμῶ θλιβομένων, ἀφέχυσιν δὲ θαυμαστὴν καὶ γόνιμον, ὥσπερ ὑπὸ φυτῷ βλαστάνοντι καὶ τεθραμμένῳ, ὑπὸ πόρους ἀνοίγουσαν εὐπειθείας καὶ φιλοφροσύνης, οὐκ ἂν ὁ πολὺς χρόνος ὑπ' ὦ τὸ, τε σῶμα τὸ τῶν ἐρωμένων παρελθόντες ἔσω φέρονται, καὶ ἅπτονται τῶν ἤθους ὀκταλύμμνος τὰς ὄψεις, καθορῶσι καὶ συγγίνονται ἀφ' ὅλων πολλὰ καὶ παραξέων ἀλλήλοις, ἂν θεῖκομμα τῶν καλῶν καὶ εἴδωλον ὑπὸ ταῖς ἀφανοίαις ἔχωσιν· εἰ δὲ μὴ, D χαίρειν ἐῶσι, καὶ τρέπονται πρὸς ἑτέρους, ὥσπερ αἱ μέλιτται πολλὰ τῶν χλωρῶν καὶ ἀνθηρῶν, μέλι δὲ οὐκ ἐχόντων, ἀπολιπόντες· ὅπου δ' ἂν ἔχωσιν ἴχνος τι τῆς θείας καὶ ἁπτῆρον καὶ ὁμοιότητα σαίνουσαν, ὑφ' ἡδονῆς καὶ θαύματος ἐνθουσιῶντες καὶ περιαττῶντες, εὐπαθῶσι τῇ μνήμῃ καὶ ἀναλάμπουσι πρὸς ἐκεῖνο τὸ

C. 5. διάχυσιν] Ita jam verſ. Xyl. et Reiſk. Vulgo, διάλυσιν.
C. 7. φιλοφροσύνης] Legendum videtur, φιλοφροσύνης. Οἷαιν πολὺς χρόνος—.
C. 9. ἐκκαλύμενος τὰς ὄψεις] Forte, ἐκκεκαλυμμένοι τε τὰς ὄψεις: vel, ὃ, ἐκκεκαλυμμένοι τὰς ὄψεις, καθορῶσι—.
D. 1. ἴχωσιν] Forte, ἔρωσιν, aut ἴλωσιν.
D. 6. περιπαῖττες:] Malim σκιρτῶντες.
D. 7. τῇ μνήμῃ ἢ ἀναλάμπουσι] Addidi ex B. E.

morum ob tenuitatem et titillationem eliſarum, ſed diffuſionem mirabilem et ſecundam, tanquam in planta germinante et augeſcente, meatuſque aperientem obſequii et benevolentiæ) ii parvo temporis ſpatio corpus amaſiorum prætereuntes intus feruntur, indolemque attingentes eorum, quam aperto jam evolutoque viſu intuentur, invicem in actionibus et ſermonibus jam agunt; ſi quidem reliquias et ſimulachra pulchri in animis habeat amatus: ſin vero, eo valere juſſo, alio ſe conferunt, apis in morem, quæ multa viridia et florentia præterit, quia iis nihil mellis inſit: ubi vero veſtigium aliquod divinitatis, defluxumque et ſimilitudinem abblandientem nacti ſunt, jam præ voluptate et admiratione extra ſe rapti eam adſectantur, ſuntque

ἐρέσμιον ἀληθῶς καὶ μακάριον καὶ φίλιον ἅπασι καὶ ἀγαπητόν.

κ'. Τὰ μὲν οὖν πολλὰ ποιηταὶ παιδιᾷ προσπαίζοντες ἐοίκασι τῷ θεῷ γράφειν περὶ αὐτοῦ καὶ ἁδρὰν ὀπωμάζοντες, ὀλίγα δὲ εἴρηται μετὰ σπουδῆς αὐτοῖς, εἴτε κατὰ νοῦν καὶ λογισμὸν, εἴτε σὺν θεῷ τῆς ἀληθείας ἁψαμένοις· ὧν ἔν ἐστι καὶ τὸ περὶ τῆς γενέσεως,

Δεινότατον θεῶν γείνατο εὐπέδιλος Ἶρις χρυσοκόμᾳ ζεφύρῳ μιχθεῖσα·

εἰ μή τι καὶ ὑμᾶς ἀναπεπείκασιν οἱ γραμματικοὶ, λέγοντες περὶ τὸ ποικίλον τοῦ πάθους καὶ τὸ ἀνθηρὸν γεγονέναι τὴν εἰκασίαν. Καὶ ὁ Δαφναῖος, Πρὸς τί δ', ἔφη, ἔτεον; Ἀκούετε· εἶπεν ὁ πατήρ· ὅτω γὰρ βιάζεται τὸ φαινόμενον λέγειν. Ἀνάκλασις δή πως τὸ περὶ τὴν Ἶριν ἐστὶ τῆς ὄψεως πάθος, ὅταν ἡσυχῇ νοτερῷ, λείῳ δὲ καὶ μέτριον πάχος ἔχοντι προσπεσοῦσα νέφει τοῦ ἡλίου φαύσῃ κατ' ἀνάκλασιν, καὶ τ' περὶ ἐκεῖνον αὐγὴν ὁρῶσα καὶ τὸ φῶς, δόξαν ἡμῖν ἐνεργάζηται τοῦ φαντάσματος ὡς ἐν

amiciſſime affecti adverſus illud vere omnibus amabile, beatum, diligendumque.

XX. Poëtæ quidem pleraque ita de Amore ſcribunt, ut ad eum alludere et inter comeſſandum iſta canere videantur: pauca de eo ſerio dicunt, ſive prudentes hoc et dedita opera, ſive deo ad veritatem ducente. De his eſt etiam, quod de natalibus ejus dicunt: *Acerrimum deorum peperit pulchre calceata Iris, auricomo mixta Favonio:* niſi forte Grammatici fidem vobis fecerunt, qui hanc comparationem ob affectus hujus varietatem aiunt inſtitutam. Quorſum enim alio? aiebat Daphnæus. Audite, inquit pater. Sic Grammaticos cogit loqui ſpecies, quæ videtur et apparet. Iris quidem affectio eſt viſus, ejuſque refractio quædam, quando ſenſim roridæ, lævi autem et mediocriter illuminatæ nubi is incidens, ſolem refractis radiis ejuſque lumen intuetur, opinionemque nobis hanc facit, quaſi vero id quod videmus

τῷ νέφει ὄντος. Τοῦτο δὴ τὸ ἐρωτικὸν μηχάνημα καὶ σόφισμα θεὶ τὰς εὐφυεῖς καὶ φιλοκάλους ψυχὰς ἀνάκλασιν ποιεῖ τῆς μνήμης ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα φαινομένων καὶ θεωρουμένων καλῶν, εἰς τὸ θεῖον καὶ ἐράσμιον καὶ μακάριον ὡς ἀληθῶς ἐκεῖνο καὶ θαυμάσιον καλόν. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ μὴ ἐν παισὶ καὶ γυναιξὶν, ὥσπερ ἐν κατόπτροις, εἴδωλον αὐτῶν φανταζόμενον διώκοντες καὶ ψηλαφῶντες, οὐδὲν ἡδονῆς μεμιγμένης λύπῃ δύναιλαι λαβεῖν βεβαιότε- 766
ρον· ἀλλ' ὅπερ ἔοικεν ὁ τῶν πλείονος ἴλιγγος εἶναι καὶ πλάνος, ἐν νέφεσι κενὸν ὥσπερ σκιᾶς θηρωμένῳ τὸ ποθούμενον· ὥσπερ οἱ παῖδες ἐθιζόμενοι τῷ ἴριν ἐλεῖν ταῖς χερσὶν, ἐλκόμενοι πρὸς τὸ φαινόμενον. Εὐφυὴς δὲ ἐραστὴς καὶ σώφρονος ἄλλος τρόπος· ἐκεῖ γὰρ ἀνακλᾶται πρὸς τὸ θεῖον καὶ νοητὸν καλόν· ὁρατῷ δὲ σώματος ἐντυχὼν κάλλει, καὶ χρώμενος οἷον ὀργάνῳ τοῦ τῆς μνή-

A. 3. θηρωμένῳ] Ita correxi vulgatum θηρωμένους, quod omnes libros et editos et ſcriptos occupavit.

in ipſa inſit nube. Sic et Amoris callidum commentum in generoſis pulchrique amantibus quandam efficit refractionem memoriæ ab iis, quæ foris apparent et dicuntur pulchra, ad divinum illud, amabile, vereque beatum, et admirandum pulchrum. Verum plerique in pueris et mulieribus tanquam ſpeculis expreſſam ejus imaginem conſectantes et apprehendentes, nihil ſtabilius voluptate dolori permixta poſſunt adipiſci, videturque ea vertigo, is error eſſe vulgi, ut in nubibus tanquam umbris inane captent deſiderium, puerorum in morem, qui arcum cœleſtem manibus volunt arripere, id quod apparet ipſis captantes. Alio modo ſe ingenuus et modeſtus gerit amator: illuc enim refrangitur ad divinam et ſolamente contuendam pulchritudinem, et pulchritudine oblata viſibilis corporis, eo uti tanquam memoriæ inſtrumento ſatis habet, et in ejus conſue-

μης, ἀπτάζεται ϗ ἀγαπᾷ, ϗ σιωὼν καὶ γεγηθὼς ἔτι μᾶλλον ἐκφλέγηται τ διάνοιαν· καὶ ὅτε μετὰ σωμάτων
B ὄντες ἐνταῦθα τυπὴ τὸ φῶς ὑπιποθοῦντες κάθηνται καὶ θαυμάζοντες· οὔτε ἐκεῖ γινόμενοι μὴ τ τελευτὴν, δεῦρο πάλιν τρεφόμενοι ϗ διαπετεύοντες ἐν θύραις νεογάμων ϗ δωματίοις κυλινδοῦνται, δυσώνυμα φαντασμάτια φιλανδρων ϗ φιλοσωμάτων ἀνδρῶν ϗ γυναικῶν οὐ δικαίως ἐρωτικῶν προσαγορευομένων. Ὁ δ ὡς ἀληθῶς ἐρωτικὸς ἐκεῖ γενόμενος, καὶ τοῖς καλοῖς ὁμιλήσας ἡ θέμις, ἐπτέρωται ϗ κατωρίασεν, ϗ ἀτελεῖ περὶ τ αὐτὸν θεὸν ἄνω χορεύων ϗ συμπεριπολῶν, ἄχρις ὅ πάλιν εἰς τὰς
C σελήνης ϗ Ἀφροδίτης λειμῶνας ἐλθὼν ϗ καταδαρθὼν, ἑτέρας ἀρχὴν γενέσεως. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη, μείζονας ἔχει τ παρόντων λόγων ὑποθέσεις. Τῷ δ Ἔρωτι ϗ τοῦτο καθάπερ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἔνεστιν, ὡς Εὐριπίδης φησὶ,

B. 1. ἐπιποθοῦντες] Legendum, ἵνα ποθοῦντες.
B. 4. δυσώνυμα] Sic B. E. Vulgo, δύσπαρ.
B. 8. περὶ τὸν αὐτὸν θεὸν] Legendum, περὶ τὸν αὐτῷ θεόν: ex Platonica ratione.

tudine lætitiaque inde percepta magis etiam intellectus ipsius inflammatur. Itaque neque hic cum corpore degentes lucem illam desiderantes et admirantes desident, neque post mortem illuc delati, huc rursum profugientes ad fores et domicilia recens maritatorum corporum obversantur, imagunculæ difficilia exhibentes somnia virorum et mulierum voluptati et corpori deditorum, et quibus nullo jure amantium nomen tribuatur. Qui enim vere est amatorius, illuc profectus, et, quantum fas est, pulchrorum usus consuetudine, alatus est, et orgiis initiatus semper circa suum Deum versatur, sursum choreas ducens atque una circumvehens, donec rursus in Lunæ et Veneris prata veniens et obdormiens, novum ortum auspicetur. Sed hæc majoris sunt proposito argumenti. Ceterum Amori id quoque adest, quod reliquis diis adesse Euripides dixit,

τιμωμένῳ χαίρειν ἀνθρώπων ὕπο, καὶ τὸν ναὸν εὐμενέστερος γάρ ἐστι τοῖς δεχομένοις ἐμμελῶς αὐτὸν, βαρὺς δὲ τοῖς ἀπαυθαδιαζομένοις. Οὔτε γὰρ ξένων καὶ ἱκετῶν ἀδικίας ὁ Ξένιος, οὔτε γονέων ἀρὰς ὁ Γενέθλιος οὕτω διώκει καὶ μέτεισι ταχὺ, ὡς ἐρασταῖς ἀγνωμονηθεῖσιν ὁ Ἔρως ὀξὺς ὑπακούει, τῶν ἀπαιδεύτων καὶ ὑπερηφάνων κολαστής. Τί γὰρ ἂν λέγοι τις, Εὐξύνητον καὶ Λευκομάντιδα τὴν ἐν Κύ- D πρῳ Παρακύπτουσαν ἔτι νῦν προσαγορευομένην; Ἀλλὰ τὴν Γοργῦς ἴσως ποιητὴν οὐκ ἀκηκόατε τὸ Κράτητος, παραπλήσια τῇ Παρακυπτούσῃ πεπονθυίας. Πλὴν ἐκείνη μὲν ἀπελιθώθη προσκύψασα τὸν ἐραστὴν ἰδεῖν ἀκκομιζόμενον. Τῆς δὲ Γοργοῦς Ἀσανδρός τις ἠράσθη, νέος ἐπιεικὴς καὶ γένει λαμπρὸς, ἐκ δὲ λαμπρῶν εἰς ταπεινὰ πράγματα καὶ εὐτελῆ ἀφιγμένος, ὅμως αὐτὸν οὐδενὸς ἀπηξίωτο, ἀλλὰ τὴν Γοργὼ λέγω πλοῦτον, ὡς ἔοικε, πολυμάχητον οὖσαν καὶ πολυμνήστευτον, ἤτει γυναῖκα συγγενὴς ὤν, πολλοὺς ἔχων καὶ ἀγαθοὺς συνεράν-

Ab hominibus ſe gaudet honoribus affici: et contra. Eſt enim benigniſſimus iis, qui ſcite eum ſuſcipiunt: gravis, contumaciter eum averſantibus: et neque hoſpitum ſupplicumque injurias tam celeriter Jupiter Hoſpitalis, neque parentum imprecationem: Genitalis perſequitur atque ulciſcitur, quam mox amatores circumſcriptos Cupido exaudit, rudium et ſuperborum hominum vindex. Quid enim referam Euxynthetum et Leucomantidem, quæ in Cypro *parakyptuſa*, id eſt proſpiciens, etiamnum appellatur? Vos autem fortaſſe non audiviſtis pœnam Gorgus Cretenſis, cui idem fere uſu venit, quod *parakyptuſæ*. Nam hæc quidem caput exſerens ut amatorem ſuum efferri videret, in lapidem eſt converſa. Gorgonem adamavit Aſander, juvenis probus, et qui illuſtri natus genere e re lauta ad tenuem redactus fortunam, tamen nuſquam de ſeipſo deſperaret: ſed Gorgonem, quæ ob divitias, uti apparebat, a multis certatim petebatur, uxorem ſibi dari poſtulavit: cognatus ipſe quidem,

Ε ἔτι αὐτοῦ, πάντας δὲ περὶ τοῦ κόρου διατεῖνας καὶ οἰκείως πεπεισμένος. * *

κα'. * ἔτι τοίνυν ἃς λέγουσιν αἰτίας καὶ γενέσεις Ἔρωτος, ἴδιαι μὲν οὐδετέρου γένους εἰσὶ, κοιναὶ δὲ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ εἴδωλα δήπουθεν ἐνδυόμενα τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ διατρέχοντα, κινεῖν καὶ γαργαλίζειν τὸν ὄγκον εἰς σπέρμα συνολισθαίνοντα τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς, οὐ δυνατὸν μὲ ἀπὸ παίδων, ἀδύνατον δὲ ἀπὸ γυναικῶν, καὶ τὰς καλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις καλεῖσθαι ἡμεῖς ὅτι τὸ θεῖον καὶ ἀληθινὸν καὶ ὀλύμπιον ἐκεῖνο κάλλος, οἷς ψυχὴ πτε-
F ρῆται, τί οὖν κωλύει γίνεσθαι μὲν ἀπὸ παίδων καὶ ἀπὸ νεανίσκων, γίνεσθαι δὲ ἀπὸ παρθένων καὶ γυναικῶν, ὅταν ἦθος ἁγνὸν καὶ κόσμιον σὺν ὥρᾳ καὶ χάριτι μορφῆς διαφανὲς γένηται; (καθάπερ ὄρθιον ὑπόδημα δείκνυσι ποδὸς εὐφυίαν, ὡς Ἀρίστων ἔλεγεν,) ὅταν σὺν εἴδεσι καλοῖς καὶ κα-

E. 7. τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς—ὅταν ἐν εἴδεσι καλοῖς] Hæc pars orationis multis laborans locis forte ita reſtituenda ſit—τοῖς ἀδήλοις σχηματισμοῖς—ἀπὸ γυναικῶν ἴσως· καὶ τὰς καλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις, καὶ ἀνακλήσεις ἐπὶ τὸ θεῖον—αἴρονται, οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι—γυναικῶν ὧν ἂν ἦθος ἁγνὸν—γένηται. Proxima parentheſi incluſimus.

et qui ſuam cauſſam omnibus puellæ tutoribus ac neceſſariis probaſſet, multos tamen et egregios haberet rivales. * *

XXI. Porro quas dicunt cauſſas et generationes Amoris, neutrius ſunt ſexus propriæ, ſed communes utriuſque. Neque enim ita ſe res habet, ut imagines, quæ ad amorem propenſos ſubeunt ac diſcurrunt, moventque et titillant corpus ad ſemen prolabens aliis figurationibus, proficiſci poſſint a pueris, a feminis non poſſint. Et pulchræ illæ ſacræque recordationes ac revocationes ad divinam, veram, ac cœleſtem illam pulchritudinem, quibus quaſi alis animus ſublevatur, quid impedit, quo minus proficiſcantur, ut a pueris et adoleſcentulis, ita et a mulieribus, quando indoles caſta et modeſta in ætate florente et venuſtate formæ eluceſcit? (quomodo rectum calceum pedis pulchritudinem monſtrare dixit Ariſto:) cum in forma ho-

τιμωμένῳ χαίρειν ἀνθρώπων ὑπὸ, καὶ τἀναντίον εὐμενέστατος γάρ ἐστι τοῖς δεχομένοις ἐμμελῶς αὐτὸν, βαρὺς δὲ τοῖς ἀπαυθαδιαζομένοις. Οὔτε γὰρ ξένων καὶ ἱκετῶν ἀδικίας ὁ Ξένιος, οὔτε γονέων ἀρὰς ὁ Γενέθλιος οὕτω διώκει καὶ μέτεισι ταχὺ, ὡς ἐρασταῖς ἀγνωμονηθεῖσιν ὁ Ἔρως ὀξὺς ὑπακούει, καὶ ἀπαιδεύτων καὶ ὑβριφάνων κολαστής. Τί γὰρ ἂν λέγοι τις, Εὐξύνητον καὶ Λευκομάντιδα τὴν ἐν Κύ- D πρῳ Παρακύπτουσαν ἔτι νῦν παρακαλουμένην; Ἀλλὰ τὴν Γοργῶ ἴσως ποιητὴν οὐκ ἀκηκόατε τῆς Κρήτης, παραπλήσια τῇ Παρακυπτούσῃ παθούσης. Πλὴν ἐκείνη μὲν ἀπελιθώθη παρακύψασα τὸν ἐρασθὲν ἰδεῖν ἐκκομιζόμενον. Τῆς δὲ Γοργοῦς Ἀσανδρός τις ἠράσθη, νέος ἐλλογιμος καὶ γένει λαμπρὸς, ἐκ δὲ λαμπρῶν εἰς ταπεινὰ πράγματα καὶ εὐτελῆ ἀφιγμένος, ὅμως αὐτὸν οὐδενὸς ἀπηξίωτο, ἀλλὰ τὴν Γοργὼ μόνῃ πλοῦτον, ὡς ἔοικε, παρεμάχετον οὖσαν καὶ πολυμνήστευτον, ἤτει γυναῖκα συγγενὴς ὤν, πολλοὺς ἔχων καὶ ἀγαθοὺς σώφρονας-

Ab hominibus ſe gaudet honoribus affici: et contra. Eſt enim benigniſſimus iis, qui ſcite eum ſuſcipiunt: gravis, contumaciter eum averſantibus: et neque hoſpitum ſupplicumque injurias tam celeriter Jupiter Hoſpitalis, neque parentum imprecationem: Genitalis perſequitur atque ulciſcitur, quam mox amatores circumſcriptos Cupido exaudit, rudium et ſuperborum hominum vindex. Quid enim referam Euxynthetum et Leucomantidem, quæ in Cypro *parakyptuſa*, id eſt proſpiciens, etiamnum appellatur? Vos autem fortaſſe non audiviſtis pœnam Gorgus Cretenſis, cui idem fere uſu venit, quod *parakyptuſæ*. Nam hæc quidem caput exſerens ut amatorem ſuum efferri videret, in lapidem eſt converſa. Gorgonem adamavit Aſander, juvenis probus, et qui illuſtri natus genere e re lauta ad tenuem redactus fortunam, tamen nuſquam de ſeipſo deſperaret: ſed Gorgonem, quæ ob divitias, uti apparebat, a multis certatim petebatur, uxorem ſibi dari poſtulavit: cognatus ipſe quidem,

Ε ἆρ, ἀπορ, πάντας δὲ περὶ τὸν κόρον ὀπτεύσεως καὶ οἰκείους πεπειρώς. * *

κα'. * ἔτι τοίνυν ἃς λέγουσιν αἰτίας καὶ γενέσεις Ἔρωτος, ἴδιαι μὲν οὐδετέρου γένους εἰσὶ, κοιναὶ δὲ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ εἴδωλα δύπυθεν ἐνδυόμενα τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ διατρέχοντα, κινεῖν καὶ γαργαλίζειν τὸν ὄγκον εἰς σπέρμα συνολισθαίνοντα τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς, οὐ δυνατὸν μὲ ἀπὸ παίδων, ἀδύνατον δὲ ἀπὸ γυναικῶν, καὶ τὰς καλὰς ταύτας, καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις καλεῖσθαι ἡμεῖς ὑπὲ τὸ θεῖον καὶ ἀληθινὸν καὶ ὀλύμπιον ἐκεῖνο κάλλος, αἷς ψυχὴ πτε-
F ρῶται, τί οὖν κωλύει γίνεσθαι μὲν ἀπὸ παίδων καὶ ἀπὸ νεανίσκων, γίνεσθαι δὲ ἀπὸ παρθένων καὶ γυναικῶν, ὅταν ἦθος ἁγνὸν καὶ κόσμιον ἐν ὥρᾳ καὶ χάριτι μορφῆς διαφανὲς γένηται; (καθάπερ ὄρθιον ἐπίβλημα δείκνυσι ποδὸς εὐφυΐαν, ὡς Ἀρίστων ἔλεγεν,) ὅταν ἐν εἴδεσι καλοῖς καὶ κα-

E. 7. τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς—ὅταν ἐν εἴδεσι καλοῖς] Hæc pars orationis multis laborans locis forte ita restituenda sit—τοῖς ἀλλοις σχηματισμοῖς—ἀπὸ γυναικῶν ἔχειν· καὶ τὰς καλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις, καὶ ἀνακλήσεις ἐπὶ τὸ θεῖον—αἴρονται, οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι—γυναικῶν ὧν ἂν ἦθος ἁγνὸν —γένηται. Proxima parentheſi incluſimus.

et qui ſuam cauſſam omnibus puellæ tutoribus ac neceſſariis probaſſet, multos tamen et egregios haberet rivales. * *

XXI. Porro quas dicunt cauſſas et generationes Amoris, neutrius ſunt ſexus propriæ, ſed communes utriuſque. Neque enim ita ſe res habet, ut imagines, quæ ad amorem propenſos ſubeunt ac diſcurrunt, moventque et titillant corpus ad ſemen prolabens aliis figurationibus, proficiſci poſſint a pueris, a feminis non poſſint. Et pulchræ illæ ſacræque recordationes ac revocationes ad divinam, veram, ac cœleſtem illam pulchritudinem, quibus quaſi alis animus ſublevatur, quid impedit, quo minus proficiſcantur, ut a pueris et adoleſcentulis, ita et a mulieribus, quando indoles caſta et modeſta in ætate florente et venuſtate formæ eluceſcit? (quomodo rectum calceum pedis pulchritudinem monſtrare dixit Ariſto:) cum in forma ho-

θαερῆς σώμασιν ἴχνη λαμπρὰ κείμενα ψυχῆς ὀρθὰ καὶ ἄθρυπτα κατίδωσιν οἱ δεινοὶ τὰ τοιαῦτα περιθεᾶσθαι. Οὐ γὰρ ὁ μὲν φιλήδονος, ἐρωτηθεὶς εἰ

Πρὸς θῆλυ τείνει μᾶλλον ἢ ἐπὶ τὰ ἄῤῥενα,

καὶ ἀποκρινάμενος,

767

Ὅπου φρονῇ τὸ κάλλος, ἀμφιδέξιος,

ἔδοξεν οἰκείως ἀπαρτίσασθαι τὴν ὀρθυμίαν· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ γενναῖος οὐ πρὸς τὸ καλὸν, οὐδὲ τὴν εὐφυΐαν, ἀλλὰ μορίων διαφορὰς ποιεῖται τὰς ἐρωτικὰς· καὶ Φίλιππος μὲν ἀνὴρ ὠδὴν ἥτλον ἀποζῆλος τῷ Ποδάργῃ τὴν εὐφυΐαν, ἢ Αἴθλιον τὸν Ἀγαμεμνονέως· καὶ Θηραιὸς οὐ τοῖς ἄῤῥεσι χάρεις μόνον, ἀλλὰ καὶ Κρησὶ τρέφει καὶ Λακαίνας σκύλακας· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ φιλάνθρωπος οὐχ ὁμαλὸς ἔστιν οὐδ' ὅμοιος ἀμφοτέροις τοῖς γένεσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἱματίων οὐθμὸς εἶ διαφορὰς ἐρώντων γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν; Καίτοι τιμῶ γε ὥρᾳν ἄνθος ἀρετῆς εἶ λέγουσι· μὴ φά-

F. 6. καίμενα] Ita Mes. Vulgo, καὶ κείμενα.
A. 11. διαφορὰς ἐρώντων] Forte, cum Reisk. δ. ἐρώντων.

neſta et corpore puro veſtigia animæ erecta conſpiciunt ii, qui iſtæc animadvertere callent. Non enim voluptatum quidem ſtudioſus, interrogatus utrum

Ad mulieres inclinet, aut potius mares,

cum reſponderet,

In partem utramque pulchritudo me movet,

videbitur convenienter ſuæ cupiditati reſpondiſſe: amator autem formæ et generoſus, membrorum diſcrimine, non pulchritudine et indole, ſuos amores moderabitur? Sane equorum ſtudioſus non minus amplectetur Podargi celeritatem, quam Æthæ Agamemnoneam: venationique deditus non maſculis tantum canibus gaudet, ſed etiam Cretenſes Spartanaſque caniculas alit: pulchritudinis vero et humanitatis amans non erit idem adverſus eundem ſexum, ſed tanquam veſtium diſcrimen ſtatuet inter eos? Atqui formam virtutis eſſe florem dicunt: abſurdum vero dictu eſt,

καὶ δὲ ἀνθεῖν τὸ θῆλυ, μηδὲ ποιεῖν ἔμφασιν εὐφυΐας πρὸς ἀρετὴν, ἄτοπόν ἐστι· καὶ γὰρ Αἰσχύλος ὀρθῶς ἐποίησε,

Νέας γυναικὸς οὔ με μὴ λάθῃ φλέγων
Ὀφθαλμὸς, ἥτις ἀνδρὸς ᾖ γεγυμένη.

Πότερον οὖν ἰταμῶς μὲν ἥδους καὶ ἀχολάστου καὶ διεφθορότος σημεῖα τοῖς εἴδεσι τῶν γυναικῶν ἐπιτρέχει, κοσμίου δὲ καὶ σώφρονος οὐδὲν ἔπεσι τῇ μορφῇ φέγγος; πολλὰ μὲν ἔπεσι καὶ συναπιφαίνεται, κινεῖ δὲ οὐδὲν οὐδὲ προσκαλεῖται τὸν ἐρῶντα; Οὐδέτερον γὰρ εὔλογον, οὐδὲ ἀληθές· ἀλλὰ κοινῶς, ὥσπερ δέδεικται, τοῖς γένεσι πάντων ὑπαρχόντων ὥσπερ κενῶ συχάντος *, ὦ Δαφναῖε, πρὸς ἐκείνους μαχόμεθα τοὺς λόγους οὓς Ζεύξιππος ἀρτίως διῆλθεν, ὀπτυμίαν τὸν Ἔρωτα ἑαυτὸν ποιῶν ἀκαταστάτῳ καὶ πρὸς τὸ ἀχόλαστον ἐκφερούσῃ τῷ ψυχρῷ· οὐκ αὐτὸς ἅπτα πεπεισμένος, ἀκμικοὺς δὲ πολλάκις ἀνδρῶν δυσκόλων καὶ ἀνερράστων· οἱ μὲν ἄθλια γύναια προσπαίοις ἐφελκόμε-

B. 8. πολλὰ μὲν] Forte, ἢ πολλὰ μὲν, cum Mez. et Reisk.
C. 4. ὥσπερ κενῶ συχάντος *, ὦ Δ.] Lacuna forte relicta a librariis excidisse quid putantibus. Nil defideres, corrigendo, ὡς ὑπὲρ κενῶν συχάντες, ὦ Δ. Ita et verti. Mox corrigendum μαχόμεθα.
C. 9. ἀνερράστων· οἱ] Legendum, cum Mez. et Reisk. ἀνερράστων· ἂν οἱ—

mulieres non florere, neque indolem ad virtutem aptam oſtendere. Recte quidem Æſchylus ſcripſit,

Flagrans mulieris oculus adoleſcentulæ
Me neutiquam latebit, expertæ virum.

Ergo in forma mulieris, ingenii procacis, impudici, et corrupti, indicia exſtant, modeſti et pudici nullum lumen effulgebit? aut, multa quidem inerunt et apparebunt, nullum tamen movebit et amorem alliciet? Neutrum profecto horum veritati et rationi congruit: ſed communiter, ſicut demonſtratum eſt, iis in utroque inhærentibus ſexu, veluti pro communi cauſſa conjunctis viribus, mi Daphnæe, illas impugnemus rationes, quas modo retulit Zeuxippus, Amorem idem faciens atque incompoſitam cupiditatem, et quæ animum ad laſciviam impellat: non quod ita ſentiret ipſe, ſed ſæpenumero audiiſſet moroſos et amoris rudes viros: quorum, alii miſeras mulierculas cum dote attractas

θαεῖς σώμασιν ἴχνη λαμπρὰ κείμενα ψυχῆς ὀρθὰ καὶ ἄθρυπτα κατίδωσιν οἱ δεινοὶ τὸ τοιοῦτον αἰσθάνεσθαι. Οὐ γὰρ ὁ μὲν φιλήδονος, ἐρωτηθεὶς εἰ

Πρὸς θῆλυ νεύει μᾶλλον ἢ ἐπὶ τὰ ἄῤῥενα,

καὶ ἀποκρινάμενος, 767

Ὅπου φρονεῖ τὸ κάλλος, ἀμφιδέξιος,

ἔδοξεν οἰκείως ἀπαρνάσθαι τὸ ὀκνηρὸν τῆς ἐπιθυμίας· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ γενναῖος οὐ περὶ τὸ καλὸν, ἐὰν μὴ εὐφυΐαν, ἀλλὰ μορίων διαφορὰς ποιεῖται τὰς ἐρωτικάς· καὶ φίλιππος μὲν ἀνὴρ ᾄδειν ἥδιον ἀπαιτήσει τὸν Ποδάργην ἢ εὐφυΐαν, ἢ Αἴθιλον ἢ Ἀγαμεμνονέα· καὶ θηρατικὸς οὐ τοῖς ἄῤῥεσι χαίρει μόνον, ἀλλὰ καὶ Κρησὶ τρέφει καὶ Λακαίνας σκύλακας· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ φιλάνθρωπος οὐκ ἀμαλής ἐστιν οὐδ' ὅμοιος ἀμφοτέροις τοῖς γένεσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἱματίων οἰόμενος εἶναι διαφορὰς ἐρώντων γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν; Καίτοι τιὼ γε ὥραν ἄνθος ἀρετῆς εἶναι λέγουσι· μὴ φά- B

F. 6. κείμενα] Ita Mss. Vulgo, ἢ κείμενα.
A. 11. διαφορὰς ἐρώντων] Forte, cum Reisk. δ. ἐρώτων.

neſta et corpore puro veſtigia animæ erecta conſpiciunt ii, qui iſtæc animadvertere callent. Non enim voluptatum quidem ſtudioſus, interrogatus utrum

Ad mulieres inclinet, aut potius mares,

cum reſponderet,

In partem utramque pulchritudo me movet,

videbitur convenienter ſuæ cupiditati reſpondiſſe: amator autem formæ et generoſus, membrorum diſcrimine, non pulchritudine et indole, ſuos amores moderabitur? Sane equorum ſtudioſus non minus amplectetur Podargi celeritatem, quam Ætham Agamemnoneam: venationique deditus non maſculis tantum canibus gaudet, ſed etiam Cretenſes Spartanaſque caniculas alit: pulchritudinis vero et humanitatis amans non erit idem adverſus eundem ſexum, ſed tanquam veſtium diſcrimen ſtatuet inter eos? Atqui formam virtutis eſſe florem dicunt: abſurdum vero dictu eſt,

καὶ δὲ ἀληθῆ τὸ ῥῆμα, μηδὲ ποιεῖν ἔμφασιν εὐφυΐας πρὸς ἀρετήν, ἄτοπον ὅτι καὶ ὁ Αἰσχύλος ὀρθῶς ἐποίησε,

Νέας γυναικὸς οὔ με μὴ λάθῃ φλέγων
Ὄφθαλμὸς, ἥτις ἀνδρὸς ἢ γεγαυμένη.

Πότερον οὖν ἰταμῆ μὲν ἤθους καὶ ἀκολάστου καὶ διεφθαρμένου σημεῖα τοῖς εἴδεσι τῶν γυναικῶν ἐπιτέχει, κοσμίου δὲ καὶ σώφρονος οὐδὲν ἔστι τῇ μορφῇ φέγγος; πολλὰ μὲν ἔστι καὶ συμπεφάνεται, κινεῖ δὲ ἢ οὐδὲν οὐδὲ προσκαλεῖται τὸν ἐρῶντα; Οὐδέτερον γὰρ εὔλογον, οὐδὲ ἀληθές· ἀλλὰ κοινῶς, ὥσπερ δέδεικται, τοῖς γένεσι πάντων ὑπαρχόντων ὥσπερ κεῦ συςάντος *, ὦ Δαφναῖε, πρὸς ἐκείνους μαχόμεθα τοὺς λόγους οὓς Ζεύξιππος ἀρτίως διῆλθεν, ἐπιθυμίαν τὸν Ἔρωτα ταὐτὸ ποιῶν ἀκατασκέυτῳ, καὶ πρὸς τὸ ἀκόλαστον ἐκφερούσῃ τὴν ψυχήν· ὃν αὐτὸς ἔτι πεπεισμένος, ἀκηκοὼς δὲ πολλάκις ἀνδρῶν δυσκόλων καὶ ἀνεράστων· οἱ μὲν ἄθλια γύναια πρὸς ἀνδρίοις ἐφελκόμε-

B. 8. πολλὰ μὲν] Forte, ἢ πολλὰ μὲν, cum Mez. et Reisk.
C. 4. ὥσπερ κεῦ συςάντος *, ὦ Δ.] Lacuna forte relicta a librariis excidisse quid putantibus. Nil desideres, corrigendo, ὡς ὑπὲρ κοινοῦ συςάντες, ὦ Δ. Ita et verti. Mox corrigendum μαχόμεθα.
C. 9. ἀνεράστων· οἱ] Legendum, cum Mez. et Reisk. ἀνεράστων· ὧν οἱ—

mulieres non florere, neque indolem ad virtutem aptam ostendere. Recte quidem Æschylus scripsit,

Flagrans mulieris oculus adolescentulæ
Me neutiquam latebit, expertæ virum.

Ergo in forma mulieris, ingenii procacis, impudici, et corrupti, indicia exstant, modesti et pudici nullum lumen effulgebit? aut, multa quidem inerunt et apparebunt, nullum tamen movebit et amorem alliciet? Neutrum profecto horum veritati et rationi congruit: sed communiter, sicut demonstratum est, iis in utroque inhærentibus sexu, veluti pro communi causa conjunctis viribus, mi Daphnæe, illas impugnemus rationes, quas modo retulit Zeuxippus, Amorem idem faciens atque incompositam cupiditatem, et quæ animum ad lasciviam impellat: non quod ita sentiret ipse, sed sæpenumero audiisset morosos et amoris rudes viros: quorum, alii miseras mulierculas cum dote attractas

να μετὰ χρημάτων εἰς οἰκονομίαν καὶ λογισμὸς ἐμβάλλοντες ἀνελευθέρους, ζυγομαχοῦντες ὁσημέραι λαβὰ χειρὸς ἔχουσιν· οἱ δὲ, παίδων δεόμενοι μᾶλλον ἢ γυναικῶν, ὥσπερ οἱ πέτλυγες, εἰς σίλλαν ἢ τι τοιοῦτο τὴν γονὴν ἀφιᾶσιν, ὅταν λαβὰ τάχους οἷς ἔτυχε σώμασιν ἀναπαγήσαντες, καὶ καρπὸν ἀράμενοι, χαίρειν ἐῶσιν ἤδη τὸν γάμον, ἢ μένοντος οὐ φερπίζουσιν, οὐδὲ ἀξιοῦσιν ἐρᾶν οὐδὲ ἐρᾶσθαι, φέργεσθαι δὲ καὶ φέργειν ἑνί μοι δοκεῖ χαμαιπετῆ φέγγει παραπλήσιον, εὐθὺς ἐμφαίνειν τὴν ὑπὸ χείρα καὶ σωφροσύνης ἀνάγκη μεμιγμένην εὔνοιαν. Ὦ δ' ἂν Ἔρως ἐπισκήψῃ, καὶ ὀπτεύσῃ, θεῖον μὲν ἀπὸ τῆς Πλατωνικῆς πόλεως τὸ ἐμὸν οὐκ ἔξει καὶ τὸ οὐκ ἐμόν· οὐ γὰρ ἁπλῶς κοινὰ τὰ φίλων * ἀλλ' οἱ τοῖς σώμασιν ἀριζόμενοι τὰς ψυχὰς βίᾳ σαγεύουσι καὶ σαυτήκουσι, μήτε βουλόμενοι δύο εἶναι, μήτε νομίζοντες· ἔπειτα σωφροσύνῃ πρὸς ἀλλήλους, ἧς μάλιστα δεῖται γάμος, ἡ μὲν ἔξωθεν καὶ νόμων

D. 6. φέργειν ἰνὶ] Legendum, φέργειν, ὃ ἰνὶ, itaque verti.
D. 11. φίλων * ἀλλ' οἱ] Forte, φίλων, ἀλλὰ τούτων μόνοι οἱ.

cum in rei familiaris adminiſtrationem et ratiocinationes illiberales conjecerunt, quotidie cum iis delitigant: alii pueros potius quam mulieres ſectantes, quomodo cicadæ in ſcillam aut aliud tale ſuum ſemen dimittunt, ita celeriter libidine exſaturata in quovis corpore, aut valedicunt matrimonio, aut id curæ non habent, neque operam dant ut ament et amentur, ſed ut mutua acquieſcant voluntate, quod Græcis eſt φέργειν καὶ φέργεσθαι, et una litera differens a φέργειν *continere*, prima fronte oſtendere videtur benevolentiam tempore et conſuetudine neceſſitati permixtam. Cui vero conjugio Amor adſpiraverit, primum tanquam a Platonica civitate ejicit voces *meum*, *tuum*: non enim ſimpliciter communia amicorum, ſed in iis tantummodo, qui corporibus disjuncti animas vi conducunt et colliquant; cum neque velint duo eſſe, neque duo ſe eſſe cenſeant. Deinde mutuæ caſtitatis, qua maxime opus habet conjugium, ex-

πλέον ἔχουσα τῆ ἐυσοίᾳ τὸ βεβιασμένον, ὑπ' ἀκρύτης καὶ φόβων,

Πολλῶν χαλινῶν ἔργον εἰάκειν θ' ἅμα,

ἀφ' ἑαυτῆς ὄσιν ἀεὶ τοῖς σωφροσιν· Ἔρωτι δ' ἐγκρατείας τοσοῦτον καὶ κόσμου καὶ πίστεως μέτεστιν, ὥστε κἂν ἀκολάστου ποτὲ ψυχῆς, ἀπέστρεψε τῶν ἄλλων ἐραστῶν, ὀκνόλας δὲ τὸ θράσος, καὶ καταπλάσας τὸ σοβαρὸν καὶ ἀπάγωγον, ἐμβαλὼν αἰδῶ, καὶ σιωπὴν, καὶ ἡσυχίαν, καὶ σχῆμα βαδίσεως κόσμιον, ἑνὸς ὑπήκοον ἐποίησεν. Ἴσχε δήπουθεν ἀκοὴ Λαΐδα τὴν ἀοίδιμον ἐκείνην καὶ πολυήρατον, ὡς ἐπέφλεγε πόθῳ τὴν Ἑλλάδα, μᾶλλον δὲ ταῖς δυσὶν ἰῶν ἀειμάχητος θαλάσσαις· ἐπεὶ δὲ Ἔρως ἤγαγεν αὐτῆς Ἱππολόχῳ τῷ Θεσσαλῷ,

F Ὕδατι χλωρῷ κατακλυζόμενον πρανεστῶτος Ἀκροκορίνθου,

καὶ ὑποδράσασα τῶν ἄλλων ἐραστῶν κρύφα, * μέγαν 968 στρατὸν, ᾤχετο κοσμίως· ὑκεῖ δὲ αὐτὴν αἱ γυναῖκες ὑπὸ

F. 11. κρύφα, * μέγαν] Signum defectus, ut fit, non ſuo loco poſitum, ponendum poſt κοσμίως.

terna illa, legum neceſſitate magis quam voluntate conſtricta, ob pudorem et metum, *Permulta fræna, multaque gubernacula* deſiderat. Amori tantum adeſt continentiæ, modeſtiæ, fidelitatis, ut etiam ſi libidinoſum attigerit animum, eum ab aliis amoribus avertat, ferociaque et protervitate exciſis, verecundiam, taciturnitatem, tranquillitatem, modeſtiamque conciliet, unique amatori faciat morigerum. Inaudiviſtis haud dubie quid Laidi obtigerit. Nobilis illa, et tam multis amata viris, quæ ſui deſiderio Græciam inflammavit, atque adeo de qua duo maria certaverunt: poſtquam eam Hippolochi Theſſali amor invaſit, *Acrocorintho, qui viridi* (ut ille ait) *unda alluitur*, deſerto, magnum aliorum amatorum clam ſubterfugiens exercitum, modeſte ad eum conceſſit: ibi vero eam mulieres invidia pul-

φθόνου καὶ ζήλου ἀφ' οὗ τὸ κάλλος εἰς ἱερὸν Ἀφροδίτης παραγαγοῦσαι κατέλυσαν καὶ διέφθειραν· ὅθεν, ὡς ἔοικεν, ἔτι νῦν τὸ ἱερόν, Ἀφροδίτης ἀνδροφόνου καλοῦσιν. Ἴσμεν δὲ καὶ θεραπαινίδια δεσποινῶν φεύγοντα συνουσίας, καὶ βασιλίδων ὑπερορώσας ἰδιώτας, ὅταν Ἔρωτα δεσπότην ἡ ψυχὴ κτήσηται. Καθάπερ γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι φασὶ τοῦ κάλλους δικτάτορος ἀναγορευθέντος, ἀποτίθεσθαι τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας, οὕτως οἷς ἂν Ἔρως κύριος ἐγγένηται, τῶν ἄλλων δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων ἐλεύθεροι καὶ ἄφετοι, καθάπερ ἱεροδοῦλοι, ἀφαιροῦσιν. Ἡ δὲ γαμετὴ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς νόμιμον συγκεκραμένη δι' Ἔρωτος, ἄρκτων ἂν ὑπομείνειε καὶ δρακόντων θεριωλὰς μᾶλλον ἢ φαῦσιν ἀνδρὸς ἀλλοτρίου καὶ συγκατάκλισιν. B

κβ'. Ἀφροδίτας δὲ παραδειγμάτων οὔσης τοῦ ὑμᾶς τοὺς ὁμοχόρους τῆς θεοῦ καὶ θιασώτας, ὅμως τὸ περὶ Κάμμαν οὐκ ἄξιόν ἐστι τοῦ Γαλατικοῦ παρελθεῖν.

A. 8. τοῦ καλοῦ] Legendum, cum Xyl. τῶ καλυμένω.
A. 9. τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας] Sic. B. E. Vulgo, τοὺς ἄλλας ἀρχὰς ἔχοντας.
B. 6. ὁμοχόρους—Κάμμαν] Prius ex Schott. pro ὁμοχόρους. Ald. Bas. B. E. Καμίμαν constanter.

chritudinis et æmulatione impulsæ in templum Veneris adductam lapidibus obruerunt: unde, ut probabile est, hodieque Veneris Homicidæ templum dicitur. Novimus etiam ancillulas, quæ herorum concubitum fugerint, et privatos, qui reginas spreverint, cum cor eorum dominio suo Amor occupasset. Sicut enim Romæ dictatore creato reliqui magistratus abdicantur omnes: sic quos Amor dominus invasit, illi a reliquis omnibus dominis liberi et manumissi, tanquam sacris addicti servi, postmodo degunt. Mulier autem ingenua, vi amoris cum suo contemperata marito, amplexus urfarum et draconum potius sustinebit, quam contrectationem et concubitum alieni viri.

XXII. Cujus rei cum abunde exemplorum sit apud vos Amoris socios atque cultores, tamen par est Cammæ Gala-

Ταύτης γὰρ εὐπρεπεστάτης τὴν ὄψιν γενομένης, Σινάτᾳ δὲ τετράρχῳ γαμηθείσης, Σινόριξ ἐρασθεὶς, δυνατώτατος τῶν Γαλατῶν, ἀπέκτεινε τὸν Σινάτον, ὡς οὔτε βιάσασθαι δυνάμενος οὔτε πεῖσαι τὴν ἄνθρωπον ἐκείνου ζῶντος. Ἦν δὲ τῇ Κάμμῃ καταφυγὴ καὶ παραμυθία τῶν πάθων, ἱερασύνη πατρῴας Ἀρτέμιδος· καὶ τὰ πολλὰ παρὰ τῇ θεῷ διέτριβεν, οὐδένα παρσιεμένη, μνωμένων πολλῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν αὐτήν. Τῷ μέντοι Σινόριγος τολμήσαντος ἐντυχεῖν περὶ γάμου, τὴν παρόδον οὐκ ἔφυγεν, οὐδὲ ἐμέμψατο περὶ τῶν γεγονότων, ὡς δ' εἰποῦσα αὐτῆς καὶ πόθον, οὐκ ἄλλη τινὶ μοχθηρίᾳ παραχθέντος τοῦ Σινόριγος. Ἦκεν οὖν πιστεύσας ἐκεῖνος, καὶ ᾔτει τὸν γάμον· ἡ δὲ ἀπήντησε, καὶ δεξιωσαμένη καὶ παραγαγοῦσα πρὸ βωμῶν τῆς θεᾶς, ἔπεισεν ἐκ φιάλης μελίκρατον, ὡς ἔοικε, πεφαρμακωμένον· εἶτα ὅσον ἥμισυ μέρος αὐτὴ παρεκπιοῦσα, παρέδωκε τῷ Γαλάτῃ

C. 5. βασιλέων] Addidi ex B. E.

ticæ mulieris facinus referre. Hæc cum eſſet forma venuſtiſſima, uxor Sinati Galatiæ reguli, adamata fuit a Sinorige Galatarum potentiſſimo: qui, cum marito vivente neque perſuaſurum ſe mulieri adulterium, neque vim inferre poſſe videret, Sinatum interfecit. Erat Cammæ refugium et ſolamen calamitatis, ſacerdotium Dianæ avitum, in cujus æde plerumque commorabatur, neminem admittens, quanquam multi ipſam reges et dynaſtæ ambirent. Cum autem Sinorix auſus eſſet eam de nuptiis appellare, non ſubterfugit, neque facinus ejus culpavit, ad quod ſcilicet non alia eum pravitas, ſed amor ipſius et deſiderium impuliſſet. Ergo Sinorix fidens Cammæ, venit eam in matrimonium petitum. Occurrit mulier, dataque dextra ad aram Dianæ hominem adduxit. Ibi cum de mulſo, quod veneno infecerat, e patera libaviſſet, dimidium ipſa ebibit, reliquumque Si-

φθόνου καὶ ζήλου ἀφ' ὃ κάλλος εἰς ἱερὸν Ἀφροδίτης μεγαλαυχοῦσαι κατέλθοῦσαν καὶ διέφθειραν· ὅθεν, ὡς ἔοικεν, ἔτι νῦν τὸ ἱερὸν, Ἀφροδίτης ἀνδροφόνου καλοῦσιν. Ἴσμεν δὲ καὶ θεραπαινίδια δεσποτῶν φεύγοντα συνουσίας, καὶ βασιλίδων ὑπερορῶσας ἰδιώτας, ὅταν Ἔρωτα δεσπότην ἐν ψυχῇ κτήσωνται. Καθάπερ γὰρ ἐν Ῥώμῃ φασὶ τῷ κριθῇ δικτάτορος ἀναγορευθέντος, ἀποτίθεσθαι τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας, οὕτως οἷς ἂν Ἔρως κύριος ἐγγένηται, τῶν ἄλλων δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων ἐλεύθεροι καὶ ἄφετοι, καθάπερ ἱεροδοῦλοι, διατελοῦσιν. Ἡ δὲ γενναία γυνὴ τοῦς ἄνδρα νόμιμον συγκεχυθῶσα δι' Ἔρωτος, ἄρκτων ἂν ὑπομείνειε καὶ δρακόντων προσβολὰς μᾶλλον ἢ φαῦσιν ἀνδρὸς ἀλλοτρίου καὶ συγκατάκλισιν.

κβ'. Ἀφθονίας δὲ παραδειγμάτων οὔσης τοῦς γε ὑμᾶς τοὺς ὁμοίους τῷ θεῷ καὶ θιασώτας, ὅμως τὸ περὶ Κάμμαν οὐκ ἄξιόν ἐστι παρελθεῖν.

A. 8. τῶν καλῶ] Legendum, cum Xyl. τῶ καλυμένω.
A. 9. τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας] Sic. B. E. Vulgo, τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἔχοντας.
B. 6. ὁμοχόους—Κάμμαν] Prius ex Schott. pro ὁμοχόους. Ald. Bas. B. E. Καμίμαν constanter.

chritudinis et æmulatione impulsæ in templum Veneris adductam lapidibus obruerunt: unde, ut probabile est, hodieque Veneris Homicidæ templum dicitur. Novimus etiam ancillulas, quæ herorum concubitum fugerint, et privatos, qui reginas spreverint, cum cor eorum dominio suo Amor occupasset. Sicut enim Romæ dictatore creato reliqui magistratus abdicantur omnes: sic quos Amor dominus invasit, illi a reliquis omnibus dominis liberi et manumissi, tanquam sacris addicti servi, postmodo degunt. Mulier autem ingenua, vi amoris cum suo contemperata marito, amplexus ursarum et draconum potius sustinebit, quam contrectationem et concubitum alieni viri.

XXII. Cujus rei cum abunde exemplorum sit apud vos Amoris socios atque cultores, tamen par est Cammæ Gala-

Ταύτης γὰρ εὐπρεπεστάτης τὴν ὄψιν γενομένης, Σινάτῳ δὲ τετράρχῳ γαμηθείσης, Σινόριξ ἐρασθεὶς, δυνατώτατος τῶν Γαλατῶν, ἀπέκτεινε τὸν Σινάτον, ὡς οὔτε βιάσασθαι δυνάμενος οὔτε πεῖσαι τὴν ἄνθρωπον ἐκείνου ζῶντος. Ἦν δὲ τῇ Κάμμῃ καταφυγὴ καὶ παραμυθία τῶν πάθων, ἱερωσύνη πατρῷος Ἀρτέμιδος· καὶ τὰ πολλὰ παρὰ τῇ θεῷ διέτριβεν, οὐδένα παρεισιοῦσαν, μνωμένων πολλῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν αὐτήν. Τῶν μέντοι Σινόριγος τολμήσαντος ἐντυχεῖν περὶ γάμου, τὴν παῖδων οὐκ ἔφυγεν, οὐδὲ ἐμέμψατο περὶ τῶν γεγονότων, ὡς δ' εἰποῦσαν αὐτῆς καὶ πάθον, οὐκ ἄλλη τινὶ μοχθηρίᾳ παροξυνθέντος τῶν Σινόριγος. Ἦκεν οὖν πιστεύσας ἐκεῖνος, καὶ ᾔτει τὸν γάμον· ἡ δὲ ἀπήντησε, καὶ δεξιωσαμένη καὶ παραγαγοῦσα πρὸ βωμῶν τῆς θεᾶς, ἔπεισεν οὐκ φιάλης μελίκρατον, ὡς ἔοικε, πεφαρμακωμένον· εἶτα ὅσον ἥμισυ μέρος αὐτὴ παρεσκευάσα, παρέδωκε τῷ Γαλάτῃ

C. 5. βασιλέων] Addidi ex B. E.

ticæ mulieris facinus referre. Hæc cum eſſet forma venuſtiſſima, uxor Sinati Galatiæ reguli, adamata fuit a Sinorige Galatarum potentiſſimo: qui, cum marito vivente neque perſuaſurum ſe mulieri adulterium, neque vim inferre poſſe videret, Sinatum interfecit. Erat Cammæ refugium et ſolamen calamitatis, ſacerdotium Dianæ avitum, in cujus æde plerumque commorabatur, neminem admittens, quanquam multi ipſam reges et dynaſtæ ambirent. Cum autem Sinorix auſus eſſet eam de nuptiis appellare, non ſubterfugit, neque facinus ejus culpavit, ad quod ſcilicet non alia eum pravitas, ſed amor ipſius et deſiderium impuliſſet. Ergo Sinorix fidens Cammæ, venit eam in matrimonium petitum. Occurrit mulier, dataque dextra ad aram Dianæ hominem adduxit. Ibi cum de mulſo, quod veneno infecerat, e patera libaviſſet, dimidium ipſa ebibit, reliquumque Si-

τὸ λοιπόν· ὡς δὲ εἶδεν ἀπεπεπκότα, λαμπρὸν ἀναλάλυξε, καὶ φθεγξαμένη τὸνομα τοῦ πεθνεῶτος, "Ταύτην," εἶπεν, "ἐγὼ τὴν ἡμέραν, ὦ φίλτατε ἀνερ, προσδέχουσά σε χωρὶς ἔζων ἀνιαρῶς· νῦν δὲ κόμισαί με χάριν· ἀντὶ μυριάμνω γὰρ ὑπὲρ σοῦ τὸν χαλκιῶνα ἀνθρώπων, σοὶ μὲν βίου, τούτῳ δὲ θανάτου κοινωνὸς ἡδέως γενομένη." Ὁ μὲν οὖν Σινόριξ ἐν φορείῳ κομιζόμενος, μετὰ μικρὸν ἐτελεύτησεν· ἡ δὲ Κάμμα τὴν ἡμέραν διεδιώσασα καὶ τὴν νύκτα, λέγεται μάλα εὐθαρσῶς καὶ ἱλαρῶς ἀποθανεῖν.

κγ'. Πολλῶν δὲ τοιούτων γεγονότων καὶ παρ' ἡμῖν καὶ πολλοῖς τοῖς βαρβάροις, τίς ἀνάσχοιτο τὴν τῆ Ἀφροδίτῃ λοιδορίαν, ὡς Ἔρωτι προσθεμένη καὶ παροῦσα, κωλύει φιλίαν γενέσθαι; Τὴν μὲν γὰρ ἄρρενα ἄρρενος ὁμιλίαν, μᾶλλον δὲ ἀκρασίαν καὶ ὑπερβολὴν ἔστι τις ἂν οἰνοπόσιν,

Χάρις τάδ' οὐχ ἡ Κύπρις ἐξεργάζεται.

E. 6. Τὴν μὲν] Addendum δὴ, vel γάρ.

norigi ebibendum propinavit: poſtquam ebibiſſe vidit, alte ſublato ejulatu, nomine maritum invocans, *Hanc ego, inquit, diem præſtolans adhuc ſine te, Sinate cariſſime, vitam acerbam toleravi: nunc vero lætus me accipe, ultam tui gratia ſceleſtiſſimum virum, utque tibi vitæ, ita huic mortis ſociam perlibenter factam.* Ac Sinorix quidem lectica vectus, paulo poſt vivendi finem fecit: Cammam ferunt diem illam noctemque ſupervixiſſe, valdeque alacrem et hilarem deceſſiſſe.

XXIII. Talia multa cum ſint facta et apud nos, et apud barbaros, quis eos ferat, qui Venerem maledictis inceſſunt, negantque eam Amori adjunctam poſſe amicitiæ auctorem fieri? Maris quidem cum mare conſuetudinem, potius vero intemperantiam et laſciviam aliquis conſiderans, dicere poſſit,

Non Veneris hæc ſunt opera, ſed libidinis.

Διὸ τὺς μὴ ἡδομένους τῷ πάσχειν εἰς τὸ χείριστον τιθέμενοι
γένος κακίας, ὅτε πίστεως μοίρας, ὅτε αἰδοῦς, ὅτε φιλίας
F νέμομεν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν Σοφοκλέα,

Φίλων τοιούτων οἱ μὲν ἐστερημένοι
Χαίρουσιν, οἱ δ' ἔχοντες εὔχονται φυγεῖν.

Ὅσοι δὲ μὴ κακοὶ πεφυκότες ἐξηπατήθησαν ἢ κατεδιάθησαν ἀδοῦναι καὶ ἀδικεῖν ἑαυτούς, ἀδένα μᾶλλον ἀνθρώπων ἢ τὺς ἀμαθέντας ὑφορώμενοι καὶ μισοῦντες διατελοῦσι, καὶ σικρῶς ἀμύνονται καιρὸν ἀδόντος. Ἀρχέλαόν τε γὰρ ἀπέκτεινε Κρατεύας ἐρώμενος γεγονώς· καὶ τὸν Φεραῖον Ἀλέξανδρον Πυθόλαος· Περίανδρος δὲ ὁ Ἀμβρακιατῶν τύραννος ἠρώτα τὸν ἐρώμενον, εἰ μήπω κύει, καὶ κεῖνος παροξυνθεὶς ἀπέκτεινεν αὐτόν. Ἀλλὰ
769 γυναιξί τε γαμεταῖς ἀρχαὶ ταῦται φιλίας ὥσπερ ἱερῶν μεγάλων κοινωνήματα, καὶ τὸ τῆς ἡδονῆς μικρόν· ἡ δὲ ἀπὸ

E. 10. εἰς τὸ χείριστον] εἰς additum ex B. E.
F. 8. Κρατεύας] Scripsi cum Xyl. Vulgo, Κρατέας.
A. 1. ἀρχαὶ—κοινωνήματα] Forte, ἄρχει ταῦτα φ. ὥ. l. μ. τὰ κοινωνήματα.

Itaque qui corpus ſuum libenter proſtituunt, eos omnium deterrimos cenſemus, nullamque iis fidem, nullam reverentiam, nullum amicitiæ uſum tribuimus: ſed vere, ut eſt apud Sophoclem,

Tales amicos quiſquis amittit, ſolet
Gaudere: quique habent, cupiunt amittere.

Qui vero non mala indole prædīti decepti aut vim paſſi ſunt, neminem hominum magis oderunt quam auctores ſceleris, eoſque ſemper ſuſpectos et inviſos habent, et oblata occaſione injuriam graviter ulciſcuntur. Nam Archelaum Crateuas, quem is amaſium habuerat, interfecit: et Alexandrum Pheræum Pytholaus: et amaſius Periandrum Ambraciotarum tyrannum necavit, ægre ferens ſe ab eo interrogatum, *ecquid uterum ferret*. At uxoribus initia ſunt amicitiæ, tanquam magnorum ſacrorum hæ communicationes. Et voluptatis quidem exigua eſt portio: ſed qui

ταύτης ἀναβλαστάνουσα καθ' ἡμέραν τιμὴ καὶ χάρις καὶ ἀγάπησις ἀλλήλων καὶ πίστις, οὔτε Δελφοὺς ἐλέγχει λανθάνουσα, ὅτι τῷ Ἀφροδίτῃ Ἅρμα καλοῦσιν, οὔτε Ὅμηρον φιλότητα τοιαύτην προσαγορεύουσα συνουσίαν· τίν τε Σόλωνα μαρτυρεῖ γεγονέναι τῶν γαμικῶν ἐμπειρότατον νομοθέτην, κελεύσαντα μὴ ἔλαττον ἢ τρὶς κατὰ μῆνα τῇ γαμετῇ πλησιάζειν, οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα· πόθεν; ἀλλ' ὥσπερ αἱ πόλεις ἀφὰ χρόνου σπονδὰς ἀνανεοῦνται πρὸς ἀλλήλας, οὕτως ἄρα βουλόμενον ἀνανεοῦσθαι τὸν γάμον ἐκ τῶν ἑκάστοτε συλλεγομένων σχημάτων ἐν τῇ τοιαύτῃ φιλοφροσύνῃ. Ἀλλὰ πολλὰ φαῦλα καὶ μανικὰ τῶν γυναικείων Ἐρώτων; τί δὲ οὐχὶ πλείονα τῶν παιδικῶν; B

Οἰκειότητα ἰμβλέπων ὠλίσθανον,
Ἀγήνιος, ἀπαλός, κοὐ νεανίας καλός.
Ἐμφύντα ἀποθανεῖν κὴ ἐπιγράμματος τυχεῖν.

B. 1. βουλόμενον] Ita ſententia poſtulabat, monente et Reiſk. Vulgo, βουλόμενοι. Xyl. Mez. βουλόμενος.

B. 2. σχημάτων] Legendum, ἰσχημάτων.

B. 4. γυναικείων Ἐρώτων] Sic Mez. poſterius etiam E. Vulgo, γυναικῶν ἐρώντων.

hinc quotidie pullulat honor, gratia, Amor mutuus, atque fides, oſtendit Delphos nequaquam deliraſſe, qui Venerem, *Harma* quaſi currum a conjunctione nominaverunt: neque Homerum, qui conjugum concubitum *amicitiæ* voce ornavit: tum Solonem peritiſſimum fuiſſe conjugialium legum conditorem, qui ter minimum quovis menſe maritum cum uxore coire juſſit, non ſane voluptatis cauſſa: ſed ſicut civitates inter ſe fœdera temporis aliquo intervallo renovant: ita volens amicitiam matrimonii ſubinde hac ratione inſtaurari. Atque multa, inquies, male et furioſe agunt mulieres amantes. Nonne vero plura maſculus amor habet fœda? qualia hæc ſunt: *Familiaritatem reſpiciens lapſus ſum, imberbis, mollis, pulcher juvenis*: Item hoc, *Inhæreſcens cupio mori, et inſcriptionem ſepulchri nanciſci.* Sed

Ἀλλ' ὥσπερ τοῦτο παιδομανία τὸ πάθος, οὐδέτερον δὲ Ἔρως ἐστίν. Ἄτοπον οὖν τὸ γυναῖξιν ἀρετῆς φάναι μηδ' ἄλλης μετεῖναι· τί δεῖ λέγειν; περὶ δὲ σωφροσύνης καὶ σεμνότητος αὐτῶν, ἔτι δὲ πίστεως καὶ δικαιοσύνης, ὅτι καὶ ὁ ἀνδρεῖον καὶ ὁ θαρραλέον καὶ ὁ μεγαλόψυχον ἐν πολλαῖς c ὑπεφάνης γόνατε· περὶ δὲ τἆλλα καλὰ τὴν φύσιν αὐτῶν, μὴ φέρωμεν, εἰς μόνιν φιλίαν ἀνάρμοστον ἀποφαίνειν, παντάπασιν δεινόν. Καὶ γὰρ φιλότεκνοι καὶ φίλανδροι, καὶ τὸ φερτικὸν ὅλως ἐν αὐταῖς ὥσπερ εὐφυὴς χώρα καὶ δεκτικὴ φιλίας, ἔτε σφῶν ἔτε χαρίτων ἄμοιρον ὑπόκειται. Καθάπερ δὲ λόγῳ ποίησις ἡδύσματα μέλη καὶ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς ἐφαρμόσασα, καὶ τὸ παιδεῦον αὐτῶν κινητικώτερον ἐποίησε, καὶ ὃ βλάπτον ἀφυλακτότερον· ἔτως ἡ φύσις γυναικὶ πειθεῖσα χάριν ὄψεως, καὶ φωνῆς πιθανότητα,

B. 9. ὥσπερ τοῦτο παιδομανία] Supplendum cum Mez. et Reisk. ὥσπερ ἐκεῖνο παιδομανία, ὕτω τοῦτο παιδομανία.

B. 11. τί δεῖ λέγειν—σωφροσύνης] Legam cum Mez. τί γὰρ δεῖ λέγειν περὶ σωφροσύνης;

C. 1. γόνατε—φύγοντας] Ita correxi partim e codicibus, partim conſequenter: δὲ eſt in E. φύγοντας ex B. E. Vulgo, γόνατε πρὸς τἆλλα κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· ἀλλ' ἃ φύγονται—.

quemadmodum ea affectio furor adverſum pueros, ita neutrum Amor eſt. Cæterum omnem mulieribus detrahere virtutem, rationi repugnat. Et cum earum pudicitia, prudentia, fides, juſtitia, quin et fortitudo, audacia, magnanimitas in multis eluceſcat inſignis; plane ineptum eſt, naturam earum ad alia omnia officia idoneam a nobis judicatam nec vituperatam, dictitari eandem ad ſolam amicitiam nihil habere concinnitatis. Nam et virorum ſuorum et liberorum ſuorum amantes ſunt natura mulieres, et naturales illas diligendi affectiones, tanquam uber aliquis ager, in ſe habent, facileque recipiunt Amorem, neque a Gratiis neque a Suadela alienæ. Quo autem modo poëſis ſermoni condimenta quædam modulorum, menſurarum, rhythmorum accommodans, cum ea quæ ad docendum faciunt efficaciora, tum ea quæ nocent cautu minus facilia reddit: ſic natura mulieri accommodans venuſtatem aſpectus, et illece-

καὶ μορφῆς ἐπαγωγὸν εἶδος, τῇ μὲν ἀκολάστῳ πρὸς ἡδο- D
νὴν καὶ ἀπάτην, τῇ δὲ σώφρονι πρὸς εὔνοιαν ἀνδρὸς καὶ
φιλίαν, μεγάλα συνήργησεν. Ὁ μὲν οὖν Πλάτων τὸν
Ξενοκράτη τἆλλα γενναῖον ὄντα καὶ μέγαν, αὐστηρότατον
δὲ τῷ ἤθει, παρεκάλει θύειν ταῖς Χάρισι· χρῆν δ' ἄν
τις γυναικὶ καὶ σώφρονι παραινέσαι τῷ Ἔρωτι θύειν, ὅπως
εὐμενὴς συνοικῇ τῷ γάμῳ καὶ ἡδὺς * γυναικείοις, καὶ
μὴ πρὸς ἑτέραν ἀποτρύνεις ὁ ἀνὴρ ἀναγκάζηται τὰς ἐκ
τῆς κωμῳδίας λέγειν φωνάς·

Οἵαν ἀδικῶ γυναῖκα ὁ δυσδαίμων ἐγώ.

Τὸ γὰρ ἐρᾶν ἐν γάμῳ, τοῦ ἐρᾶσθαι μεῖζον ἀγαθόν ἐστι E
πολλῶν γὰρ ἁμαρτημάτων ἀπαλλάττει, μᾶλλον δὲ πάν-
των ὅσα διαφθείρει καὶ λυμαίνεται τὸν γάμον.

κδ'. Τὸ δὲ ἐμπαθὲς ἐν ἀρχῇ καὶ δάκνον, ὦ μα-
κάριε Ζεύξιππε, μὴ φοβηθῇς ὡς ἕλκος ἢ ὀδαξησμόν· καὶ-

D. 7. ἡδὺς *—καὶ μὴ] Forte ita emendandum: ἡδέως συνοικῶν μὴ πρὸς ἑτέραν—. Vidend. T. II. p. 141. F.

bram vocis formæque, impudicæ ad luxuriam et dolos, honeſtæ ad benevolentiam viri parandam, multum contulit adjumenti. Plato Xenocratem, alias generoſum et magnanimum, ſed interim moribus aufteriſſimis, hortatus eſt, ut Gratiis rem ſacram faceret. Probam autem et pudicam mulierem aliquis jubeat non inepte Amori immolare, ut et ipſe propitius matrimonio adſit, et vir libenter cum ea habitet, neque ad aliam ſe conferens, cogatur dicere iſtæc comediæ verba,

Qualem miſer mulierem afficio injuria.

Etenim in conjugio amare quam amari majus eſt bonum: utpote abolens multa, imo omnia delicta, quæ matrimonium corrumpunt atque diſſipant.

XXIV. Jam vehementes illæ animi commotiones et morſus, mi Zeuxippe, qui initio connubii interveniunt, non eſt quod vereare tanquam ulcus aut laniationem: quanquam ne hoc quidem ſit

τοι ἡ μεθ' ἕλκους ἴσως οὐδὲν ἢ δεινὸν ὥσπερ τὰ δένδρα συμφυῆ γενέσθαι τοῖς γυναίοις ἔμφυτον· ἕλκωσις δὲ ἡ κύησεως ἀρχή· μίξις γὰρ οὐκ ἔστι τῶν μὴ τοῖς ἄλλη-
λα πεπονθότων. Ταράττει δὲ ἡ μαθήματα παῖδας ἀρ-
χομένους, ἡ φιλοσοφία νέους· ἀλλ' οὔτε τούτοις ἀεὶ παρα-
F. μένει τὸ δηκτικόν, οὔτε τοῖς ἐρῶσιν· ἀλλ', ὥσπερ ὑγρῶν τοῖς ἄλληλα συμπεσόντων, ποιεῖν τινα δοκεῖ ζέσιν ἡ ἀρχὴ καὶ τάραξιν ὁ Ἔρως, εἶτα χρόνῳ καταστήσας καὶ καθαιρεθεὶς τὴν βεβαιοτάτην ἕξιν παρέσχεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἡ δι' ὅλων λεγομένη κρᾶσις, ἡ τῶν ἐρώντων ἄλλων συμβιόντων, ταῖς κατ' Ἐπίκουρον ἁφαῖς καὶ περιπλοκαῖς ἔοικε, συγχύσεις λαμβάνουσα καὶ ἀποπηδήσεις, ἑνότητα δὲ οὐ ποιοῦσα τοιαύτην οἵαν Ἔρως
770 ποιεῖ, γαμικῆς κοινωνίας ὁπλαβόλημος. Οὔτε γὰρ ἡδο-

E. 8. κώστους] Sic Ald. Baſ. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, κώσους. Modo pro ἢ δεινὸν, Mez. corrigit ἢν δεινόν.

F. 6. ἐρώντων ἄλλων συμβιόντων] Legendum; ἐρώντων· ἡ δὲ τῶν ἄλλως συμβιόντων. —ita et Reiſk.

reformidandum, cum proba mulier etiam accepto vulnere conaſci: quomodo etiam arbores inter ſe coaleſcunt: eſt autem exulceratio fœtus producendi initium: non enim permiſcentur, quæ ſe invicem non affecerunt. Perturbant etiam mathemata pueros, cum ad ea ſe primum conferunt: et philoſophia adoleſcentes: at neque his ſemper adhæreſcit illa acerbitas, neque morſus amantibus. Sed quemadmodum fit liquoribus in unum confuſis, principio efferveſcentiam quandam et conturbationem Amor efficere videtur: paulo poſt tempore ſubſidens et repurgatus ſtabiliſſimam affectionem gignit. Nam amantium eſt re vera totorum per tota mixtio: at mixtio conjugum non amantium, ſimilis Epicureis contactibus iſtis et complexionibus, videtur colliſiones percipere et reſultus, unitionem autem tantam non efficere, quantam Amor præſtat, ad ſocietatem conjugum ſeſe applicans. Nam neque in alia quæcunque amicitia,

καὶ μείζονες ἀπ' ἄλλων, ἢ τε χρεία συνεχέστερα τοὺς ἄλλους, οὔτε φιλίας τὸ καλὸν ἑτέρως ἔνδοξον οὔτω καὶ ζηλωτόν,

Ὡς ὅτ' ὁμοφρονέουτε νοήμασιν οἶκον ἴχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή·

καὶ γὰρ ὁ νόμος βοηθεῖ, καὶ γενέσεως κοινῆς καὶ τὰς θεὰς Ἔρωτος ἡ φύσις ἀποδείκνυσι δεομένας. Οὕτω γὰρ ἐρᾶν ὄμβρου γαῖαν οἱ ποιηταὶ λέγουσι καὶ γῆς οὐρανὸν, ἥλιον δὲ σελήνης ἐρᾶν οἱ φυσικοὶ, καὶ συγγενέσθαι καὶ κυεῖσθαι· ἡ γῆν δὲ ἀνθρώπων μητέρα καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἁπάντων γένεσιν, οὐκ ἀναγκαῖον ἀπολέσθαι ποτὲ καὶ σβεσθῆναι παντάπασιν, ὅταν ὁ δεινὸς Ἔρως ἢ ἵμερος τῆ θεῷ τὸν ὕλιν ἀπολίπῃ, ἡ παύσηται ποθοῦσα καὶ διώκουσα τὴν ἐκεῖθεν ἀρχὴν καὶ κίνησιν; Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὰν ἀποπλανᾶσθαι δοκῶμεν, ἢ κομιδῆ φλυαρεῖν, οἶδα τοὺς παιδικοὺς Ἔρωτας, ὡς ἀβεβαιότατα πολλὰ λέ-

A. 9. ὄμβρου γαῖαν] Addidi ex B. E.
B. 3. κίνησιν] Legendum, κύησιν cum Mex.
B. 5. ὡς—λέγουσι] Lego, ὡς εἰς ἀβεβαιότητα πολλὰ φέρουσι.

majorem alter alteri voluptatem aut magis perpetuas utilitates præbere poteſt, neque honeſtas illuſtrior æmulandaque magis exſtat,

Unanimes quam cum didicere maritus et uxor
Incoluiſſe domum:

cum et lex eis adſtipuletur, et ipſos deos ad communis prolis procreationem indigere Amoris opera oſtendat natura. Sic enim poëtæ aiunt, terram imbris amore teneri: phyſici dicunt, cœlum terræ, Solem Lunæ amore teneri; et coire, ac fœtu implere: et terram hominum matrem et animalium atque ſtirpium originem, nonne neceſſe eſt aliquando plane perire, ubi acris Amor materiem deſeret qui pars eſt dei, ceſſabitque ipſa deſiderare et perſequi motum principiumque divinum? Sed ne longe videamur evagari, aut omnino nugari, noſti amores puerorum inſtabiliſſimos vulgo dici, et falſe de iis hoc jactari iſtam amicitiam

γυσι καὶ σκώπτουσι λέγοντες, ὥσπερ ὠὸν αὐτῷ τριχῆ αἱρεῖσθαι τὴν φιλίαν, αὐτὸς δὲ νομάδων δίκην ἐαρίζοντας τοῖς τεθηλόσι καὶ ἀνθηροῖς, εὐθὺς ἐκ τῆς πολεμίας ἀναστρατοπεδεύειν· ἔτι δὲ φορτικώτερον ὁ σοφιστὴς Βίων τὰς τῶν καλῶν τείχας Ἁρμοδίους ἐκάλει καὶ C Ἀριστογείτονας, ὡς ἅμα καλῆς τυραννίδος ἀπαλλαττομένους ὑπ' αὐτῶν τὰς ἐραστάς. Ταῦτα μὴν οὐ δικαίως κατηγορεῖται τῶν γνησίων ἐραστῶν. Τὰ δὲ ὑπὸ Εὐριπίδου ῥηθέντα ὅτι κομᾷ· ἔφη γὰρ Ἀγάθωνα τὸν καλὸν ἤδη γενειῶντα τοὐδάλλων καὶ καταπαπαζόμενος, ὅτι τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλὸν ἐκδέχεται μόνον * οὐδὲν πολιαῖς ἀκμάζων καὶ ῥυτίσιν, ἀλλ' ἄχρι τάφων καὶ μνημάτων παραμένει· καὶ συζυγίας ὀλίγας ὅτι παιδικῶν, μυρίας δὲ γυναικείων Ἐρώτων καταριθ-

B. 6. τριχῆ αἱρεῖσθαι] Legendum, τριχὶ διαιρεῖσθαι cum Mez. et D. Ruhnk. ad Tim. p. 190.

B. 8. εὐθὺς ἐκ] Corrigendum cum Mez. εὐθὺς ἐκ τῆς ἐκ.

C. 6. καλὸν ἐκδέχεται μόνον *—πολιαῖς] Forte, καλὸν· ἐγὼ δὲ φημὶ ὅτι ὁ τῶν γυναικῶν τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων Ἔρως ἐν μόνῃ ἐν γήρᾳ οὐδ' ἐν πολιαῖς. Ita certe et verti. Postremum est ex Bas. Xyl. pro vulgato πολιαῖ.

ovi instar crine dividi: et amatores Nomadum instar cum in floridis et virentibus ver consumserint, statim tanquam ex hostico castra movere: Bion Sophista importunius nonnihil formosorum crines Harmodios vocavit atque Aristogitones, quod iis enatis pulchra tyrannide amatores sese abdicare cogantur. Hæc non recte intentantur crimina germanis amatoribus. Scita sunt autem quæ de Euripide dicuntur: is enim Agathonem formosum, cui jam lanugo genas vestire inciperet, amplectens et deosculans dixit, *Pulchrorum etiam autumnum esse pulchrum.* At ego dicam, Amorem honestarum castarumque mulierum non solum in senectute et canis vigere et rugis, sed usque ad sepulturam monumentumque perdurare. Ac puerilium Amorum paria pauca possunt, uxoriorum Amorum multa enumerari mil-

μήσασθαι, πάσης πίστεως κοινωνίαν πιστῶς ἅμα καὶ προθύμως συνδιαφερούσας· βέλομαι δ' ἓν τῶν καθ' ἡμᾶς D ὑπὸ Καίσαρος Οὐεσπασιανοῦ γενομένων διελθεῖν.

κε'. Ἰούλιος γὰρ ὁ τὴν ἐν Γαλατίᾳ κίνησας ἐπόησεν, ἄλλους τε πολλοὺς, ὡς εἰκὸς, ἔσχε κοινωνοὺς, καὶ Σαβῖνον, ἄνδρα νέον, οὐκ ἀγεννῆ, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ ἀνθρώπων πάντων ὑπερφερέστατον. Ἁλόντες δὲ πραγμάτων μεγάλων ἐσφάλησαν, καὶ δίκαια δώσειν προσδοκῶντες, οἱ μὲν αὐτὸς ἀνῄρουν, οἱ δὲ φεύγοντες ἡλίσκοντο. Τῷ δὲ Σαβίνῳ τὰ μὲν ἄλλα πράγματα ῥᾳδίως παρεῖχεν ἐκ ποδῶν γενέσθαι καὶ καταφυγεῖν εἰς τοὺς βαρβάρους· ἰῶ E δὲ γυναῖκα πασῶν ἀρίστην ἠγάμητο, ἰῶ ἐκεῖ μὲν Ἐμπονίλῳ ἐκάλουν, Ἑλλησὶ δ' ἄν τις Ἡρωΐδα προσαγορεύσειε· ἥτε ἀπολιπεῖν δυνατὸς ἦν, οὔτε μεθ' ἑαυτῆς κομίζειν. Ἔχων ἓν καὶ ἀργὸν ἀποθήκας χρημάτων ὀρυκτὰς ὑπο-

D. 5. ἀνθρώπων πάντων] Non placet. Forte, Γαλατῶν πάντων, vel ἀνθρώπων τῶν ἄλλων πάντων, vel τῶν ἄλλων πάντων.

E. 4. ἥτε ἀπολιπεῖν] Legendum, ταύτην ἥτε ἀπολιπεῖν, cum Xyl. verſ.

lia, quæ firmiter omnem communionis et fidelitatis ſocietatem ad finem uſque vitæ conſervaverint. Unum ego referam, quod mea ætate, imperante Veſpaſiano, accidit.

XXV. Julius, qui in Gallia defectionis auctor fuit, cum alios multos habuit, ut fieri ſolet, ſui conatus ſocios, tum Sabinum quoque, hominem non degenerem, et qui divitiis gloriaque omnes alios facile vinceret. Hi rebus arduis tentatis, ſucceſſu caruerunt: cumque ſupplicia ſe daturos præſentirent, partim ſeipſos e vita eduxerunt, partim in fuga capti ſunt. Sabino autem cæteroqui facile licebat fuga ad barbaros facta ſaluti ſuæ conſulere. Sed uxorem duxerat optimam, nomine Emponam (Græce Heroidem dicere). Hanc cum neque ducere ſecum poſſet, neque deſerere ſuſtineret, et ruri haberet ſub terra effoſſas cameras, in quas reponi res utiles poſſent, duobus tantum notas libertis;

γένος, ἃς δύο μόνοι τῶν ἀπελευθέρων συνήδεισαν, τὰς μὲν ἄλλας ἀπήλλαξεν οἰκέτας, ὡς μέλλων φαρμάκοις ἀναιρεῖν ἑαυτὸν, δύο δὲ πιστοὺς ἀφαλεστέρων, εἰς τὰ ὑπόγεια κατέβη· πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα Μαρτάλιον ἔπεμ-
F ψεν ἀπελεύθερον ἀπαγγελοῦντα τεθνάναι μὲν ὑπὸ φαρμάκων, συμπεφλέχθαι δὲ μετὰ τοῦ σώματος τοῦ ἔπαυλιν· ἐβούλετο γὰρ τῷ * τῆς γυναικὸς ἀληθινῶς πρὸς πίστιν τῆς λεγομένης τελευτῆς. Ὁ χὴ συνέβη· ῥήσασα γὰρ ὅπως ἔτυχε τὸ σῶμα μετὰ * χὴ ἀλοφυρμῶν ἡμέρας τρεῖς χ' νύκτας ἄσιτος διεχαρτέρησε. Ταῦτα δὲ ὁ Σαβῖνος πυθανόμενος, χ' φοβηθεὶς μὴ ἀμφιθέρη παντάπασιν ἑαυτὸν, ἐκέλευσε φάσαι κρύφα τ' Μαρτάλιον τοῖς αὐτοῦ ὅτι ζῇ χ' κρύπτεται, δεῖται δὲ αὐτῆς ὀλίγον ἐμμεῖναι τῷ πένθει, χὴ μηδὲ * πιθανὸν ἐν τῇ
771 προσποιήσει γενέσθαι. Τὰ μὲν ἄλλα παρὰ τ' γυναικὸς

F. 3. τῷ * τῆς γυναικὸς ἀληθινῶς] In promtu est supplere cum Mez. τῷ πένθει χρῆσθαι τῆς γυναικὸς ἀληθινῶς.

F. 5. μετὰ * χ' ἀλοφυρμῶν] Item in promtu est supplere θρήνων, vel δακρύων, vel simile, cum Mez.

F. 10. μηδὲ * πιθανὸν] Et hic facilis est supplendi ratio, μηδὲν ἀπιθανὸν, ἀλλὰ πιθανὸν.

reliquos famulos omnes dimisit, se veneno sibi mortem consciturum simulans: duos, quos fideles norat, assumsit, et in specus istas subterraneas descendit: misso ad uxorem liberto Martiali, qui patronum veneno exstinctum, et eam villæ cum eo concrematam esse renunciaret. Volebat enim luctu uxoris fidem facere sui, quem fingebat, interitus. Idque etiam evenit. Nam ea ut erat, accepto nuncio, lamentans et ejulans in terram projecit se, tresque dies, ac totidem noctes sine cibo ita exegit. Quod ubi rescivit Sabinus, metuens ne se prorsus vita exsolveret; occulte Martialem ei significare jussit, vivere se etiamnum, et occultari: rogare autem ut adhuc aliquantulum in lugendo perseveret, accurateque mariti interitum simulet. Tragœ-

ἀναγνώσας συνέλεγε γράμματα τῇ δόξῃ τοῦ πάθους· ἐκείνου δ' ἰδεῖν παθοῦσα νυκτὸς ὤρετο, καὶ πάλιν ἐπανῆλθεν. Ἐκ δὲ τούτου λαθάνοντος τοὺς ἄλλους, ὀλίγον ἀπέδει συζῆν ἐν ᾅδου τῷ ἀνδρὶ πλείω ἔξης ἐπὶ μῆνας· ἐν οἷς κατασκευάσασα τὸν Σαβῖνον ἐσθῆτι καὶ κουρᾷ καὶ καταδέσει τῆς κεφαλῆς ἄγνωστον, εἰς Ῥώμην ἐκόμισε μεθ' ἑαυτῆς πίστιν ἐνδεδομένων· παράξασα δὲ οὐθέν, αὖθις ἐπανῆλθε· καὶ τὰ μὲν πολλὰ ἐκείνῳ συνῆν ὑπὸ γῆς, ἀφ' ἡμέρας δὲ εἰς πόλιν ἐφοίτα ταῖς φίλαις ὁρωμένη καὶ οἰκείαις γυναιξί. Τὸ δὲ πάντων ἀπιστότατον, ἔλαθε κύουσα λουομένη μετὰ τῶν γυναικῶν· τὸ γὰρ φάρμακον ᾧ τὰς κόμας αἱ γυναῖκες ἐναλειφόμεναι ποιοῦσι χρυσοειδῆ πυρράν, ἔχει λίπασμα σαρκοποιὸν ἢ χαυνωτικὸν σαρκός, ὥστε οἷον ἀφίσιν τινα ἢ διόγκωσιν ἐμποιεῖν· ἀφθόνῳ δὴ χρωμένη τούτῳ περὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος, ἀφύμε-

A. 4. λανθάνοντος—πολὺν] Primum forte ſanum eſt, nec opus λανθανούσης cum E. aut λανθάνοντα cum Mez. Tum συζῆν ex B. E. nam eo item referendum Ald. συνῆν, unde vulgatum συνεῖναι factum. Denique πολὺν mutandum in πολλῶν.

A. 8. τινῶν ἐνδεδομένων] Forte, ἐλπίδων τινῶν ἐνδεδομένων, ut Xyl. vertendo ſupplevit.

diam hujus calamitatis uxor admodum artificioſe egit: tamen noctu deſiderio viſendi ad maritum ventitavit, nemine obſervante, et tantum non apud inferos cum eo conſuevit. Exactis ſeptem menſibus, facta ſpe impetrandæ veniæ, veſte, tonſura, et capitis redimiculo ignotum redditum obviis Romam perduxit. Sed re infecta, in ſuam is ſpecum rediit: ipſaque cum eo majorem temporis partem ſub terra exigens, interdum Romam ivit, amicis et neceſſariis mulieribus ſe viſendam præbens. Et, quod creditu difficillimum eſt, cum iis lavans fefellit, uterum gerens. Nam medicamentum, quo mulieres comam inungentes faciunt auri in morem rutilam et fulvam, pinguedinem habet, qua caro ſive fit grandior ſive laxior, itaque diffunditur quaſi, et major fit ejus moles: hoc illa in ceteris membris uſa affa-

νον ὑ ἀναπιμπλάιθμον ἀπέκρυπτε τὸν τ γαστρὸς ὄγκον. Τὰς δὲ ὠδῖνας αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν διέυγκιεν ὥσπερ οἱ φωλεῶ λέαινα καταδύσασα πρὸς τ ἄνδρα, ὑ τὺς γενομένους ἐσπεδρέψατο σκύμνους ἄρρενας· δύο γὰρ ἔτεκε. Τῶν δὲ υἱῶν ὁ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πεσὼν ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ ἕτερος ἄρτι ὑ πρώϊα γέγονεν ἐν Δελφοῖς παρ' ἡμῖν, ὄνομα Σαβῖνος. Ἀπαντείνει μὲν οὖν αὐτὴν ὁ Καῖσαρ· ἐπαντείνας δὲ δίδωσι δίκην, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὺ γένους παντὸς ἄρδην ἀναιρεθέντος. Οὐδὲν γὰρ ἤνεγκεν ἡ τότε ἡγεμονία σκυθρωπότερον, οὐδὲ μᾶλλον ἑτέρων εἰκὸς ἦν καὶ θεὺς ὑ δαίμονας ὀφθαλμῶν ἀποστραφῆναι. Καίτοι τὸν οἶκτον ἐξῆρει τῶν θεωμένων τὸ παράλογον αὐτῆς ὑ μεγαλήγορον, ᾧ ὑ μάλιστα παρώξυνε τ Οὐεσπασιανὸν, ὡς ἀπέλπιστο τῆς σωτηρίας πρὸς αὐτὸν ἀλλαγὴν κελεύουσα· βεβιωκέναι γὰρ ὑπὸ σκότῳ ὑ χτ' γῆς ἥδιον ἢ βασιλεύοντα ἐκεῖνον.

χτ'. Ἐνταῦθα μὲν, ὁ πατὴρ ἔφη, τ περὶ Ἔρωτος

B. 10. ἐπεδρέψατο—Αἰγύπτῳ] Forte, ἐπεδρέψατο ὥσπερ σκύμνους τιμωρός· δύο γὰρ ἔτεκε ἄρρενας· ὧν ὁ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ—.
C. 10. ἀλλαγὴν] Forte, ἀγγέλλειν.

tim, attollens se et turgidum celavit ventris onus. Partus vero dolores sola ipsa pertulit leænæ in morem, ad maritum in foveam sese abdens, natosque duos, ut sic loquar, catulos educavit: peperit enim filios duos, quorum alter in Ægypto occubuit, alter nuper admodum Delphis nobiscum fuit, nomine Sabinus. Ipsam Cæsar interfecit, sed cædis pœnas dedit, exiguo temporis spatio tota stirpe ipsius funditus interemta. Nullam enim rem hoc facto tristiorem istud tulit imperium, neque fuit, cur ullius rei aspectum magis et dii et genii averfarentur. Miserationem quidem spectantibus ipsa exemit magnanimitate sua et grandiloquentia, quibus maxime irritavit Vespasianum: desperata enim salute, ei nunciari juffit, *suavius sibi fuisse in tenebris et sub terra vivere, quam ipsi imperio potiri.*

XXVI. Hic aiebat pater finem disputationi de Amore

αὐτοῖς τελεστῆσαι λόγον, τῆς Θεσπιῶν ἐγγὺς ὄντι· ὀφθῆναι δὲ τεθορυβῆσθαι μᾶλλον ἢ βάδην πρὸς αὐτὸν ἐνὶ τῶν Πεισίου ἑταίρων Διογένη· τῷ δὲ Σωκλάρει πρὸς αὐτὸν ἔτι πόρρωθεν ἐπόντος, Οὐ πόλεμόν γε, ὦ Διόγενες, ἀπαγγέλλων, ἐκεῖνον, Οἷα εὐφημίσετε, φάναι, γάμων ὄντων, καὶ προάξετε μᾶλλον, ὡς ὑμᾶς τῆς θυσίας ἐπιμελήσοντος; Πάνυ μὲν οὖν ἀθῆναι, τὸν δὲ Ζεύξιππον ἐρέσθαι, εἰ ἔτι χαλεπός ἐστι· Πρᾶος μὲν οὖν, ὡς εἰπεῖν, συνεχώρησε τῇ Ἰσμηνοδώρᾳ· καὶ νῦν ἐκὼν στέφανον καὶ λευκὸν ἱμάτιον λαβὼν, οἷός ἐστιν ἡγεῖσθαι δὶ ἀγορᾶς πρὸς τὸν θεόν. Ἀλλ' ἴωμεν, ναὶ μὰ Δία, τὸν πατέρα εἰπεῖν, ἴωμεν, ὅπως ἐπιγελάσωμεν τῷ ἀνδρὶ, καὶ τὸν θεὸν προσκυνήσωμεν· δῆλος γὰρ ἐστι χαίρων καὶ παρὼν εὐμενὴς τοῖς προσιοῦσιν. E

D. 9. ἰρῆσθαι, εἰ ἔτι.] Ita veram lectionem conſtitui ex E. ἰρᾶσθαι ἔτι. Vulgo, ἰρᾶσθαι ὅτι. Locum vertendo explicui.
D. 9. ὡς ἐστὶν] E. ἐν ᾗ, unde forte corrigendum ἔφη.

fuiſſe poſitum in vicinia Theſpienſium. Viſum enim fuiſſe quendam de Piſiæ ſociis Diogenem, qui concitato greſſu accederet. Tum Soclarum dixiſſe adhuc eminus venienti, Non ſane puto, Diogenes, bellum nunciaturus ades. Illum vero reſpondiſſe, Bona verba: quin vos nuptiis jam conceptis pergitis celerius, ſacrificium abſentia veſtra morantes? Ibi omnibus exhilaratis Zeuxippum quæſiviſſe, an Piſias adhuc ſuccenſeret. Immo, inquit Diogenes, omnium primus conceſſit Iſmenodoræ: nuncque ultro coronatus et alba veſte indutus, ei ad deum accedenti ductor eſt. Eamus ergo, aiebat pater, eamus, ut rideamus hominem, et deo ſupplicemus; non enim obſcurum eſt, quin præſens lætuſque adſit iis quæ aguntur.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

PLUTARCHI

AMATORIÆ NARRATIONES.

α'.

ΕΝ Ἁλιάρτῳ τῆς Βοιωτίας κόρη τις γένεσιν κάλλει διαπρέπουσα, ὄνομα Ἀριστόκλεια· θυγάτηρ δὲ ἦν Θεοφάνους. Ταύτην μνῶντο Στράτων Ὀρχομένιος καὶ Καλλισθένης Ἁλιάρτιος. Πλουσιώτερος δ' ἦν Στράτων, καὶ μᾶλλόν τι τῆς παρθένου ἠθημένος· ἐτύγχανε γὰρ ἰδὼν αὐτὴν ἐν Λεβαδίᾳ λουομένην ἐπὶ τῇ κρήνῃ τῇ Ἑρ-
772 κυνίᾳ· ἔμελλε γὰρ τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ κανηφορεῖν. Ἀλλ' ὁ

E. 5. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] Non videtur a Plutarcho ſcriptus libellus.

I.

HALIARTI, quæ urbs eſt Bœotiæ, puella fuit pulchritudine eximia, nomine Ariſtoclea, filia Theophanis. Hanc ambiverunt Strato Orchomenius, et Calliſthenes Haliartius. De his Strato cum opulentior erat, tum magis amore virginis victus: viderat enim eam lavantem apud Lebadeam in fonte Hercyne, caniſtrum ſacrificio geſtaturam Jovis regis. Calliſthenes ta-

Καλλισθένης γε πλέον ἐφέρετο· ἦν γὰρ καὶ γένει προσήκων τῇ κόρῃ. Ἀπορῶν δὲ τὸ πρᾶγμα ὁ Θεοφάνης, ἐδεδίει δὲ τὸν Στράτωνα πλούτῳ τε καὶ γένει σχεδὸν ἁπάντων διαφέροντα τῶν Βοιωτῶν, τὴν αἵρεσιν ἐβούλετο τῷ Τροφωνίῳ ἐπιτρέψαι· καὶ ὁ Στράτων, ἀνεπέπειστο γὰρ ὑπὸ τῶν τῆς παρθένου οἰκετῶν ὡς μᾶλλον ἐκείνη ῥέποι, ἠξίου ἐπ' αὐτῇ ποιεῖσθαι τὴν γαμηλίαν ἐκλογήν. Ὡς δὲ τὸ παιδὸς ὁ Θεοφάνης ἐπυνθάνετο ἐν ὄψει πάντων, ἡ δὲ τὸν Καλλισθένην ἀπεκρίνατο, εὐθὺς μὲν ὁ Στράτων ἄλλος ἦν, βαρέως φέρων τὴν ἀτιμίαν· ἡμέρας δὲ διαλιπὼν δύο, προσῆλθε τῷ Θεοφάνει καὶ τῷ Καλλισθένει, ἀξιῶν τὴν φιλίαν αὐτῷ πρὸς αὐτὸς διαφυλάττεσθαι, εἰ καὶ τὸν γάμον ἐφθονήθη ὑπό δαιμονίου τινός. Οἱ δὲ ἐπῄνουν τὰ λεγόμενα, ὥστε καὶ ὅτε τὰ ἐπὶ τοῖς γάμοις παρεκάλουν αὐτόν. Ὁ δὲ ἦλθε παρεσκευασμένος ἑταίρων ὄχλον, καὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγον θεραπόν-

B. 6. ἦλθε] Assumsi ex margine E.

men præferebatur: quod etiam generis propinquitate puellam attingeret. Theophanes in hac re animi dubius, ut qui Stratonem metueret opibus ac nobilitate omnes pene Bœotos superantem, rem voluit Trophonio dijudicandam permittere. Strato, cui virginis famuli persuasissent, eam magis ad ipsum inclinare, ipsam puellam voluit optione soluta deligere utrum vellet. Filia in omnium conspectu interrogata, Callisthenem prætulit. Statim præ se tulit Strato, iniquo se animo hunc contemtum ferre: tamen duabus interpositis diebus convenit Theophanem atque Callisthenem, petiitque ut, quando nuptias ipsi numen aliquod invidisset, tamen sibi cum ipsis amicitiam paterentur esse integram. Hi non tantum approbaverunt ipsius verba, sed etiam ad festivitatem nuptiarum invitaverunt hominem. Stráto sociorum caterva subornata, multisque famulorum suorum sub-

των, διεσπαρμένης δὲ τούτοις, ἡ λανθάνουσα, ἕως ἡ κόρη κατὰ τὰ πάτρια ὑπὸ τὴν Κισσόεσσαν καλυμμένῳ κρημνῷ κατήει ταῖς Νύμφαις τὰ προτέλεια θύσουσα· τότε δὴ
C συνδραμόντες πάντες οἱ λοχῶντες ἐκεῖνοι συνελάμβανον αὐτήν. Καὶ ὁ Στράτων εἶχετο τῆς παρθένου· ἀντελαμβάνετο δὲ, ὡς εἰκὸς, ὁ Καλλισθένης ὑπὲρ μέρους, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἕως ἔλαθεν ἡ παῖς ὑπὲρ χεροὶ τῶν ἀνδρικόντων διαφθαρεῖσα. Ὁ Καλλισθένης μὲν οὖν παραχρῆμα ἀφανὴς ἐγένετο, εἴτε ἀλλοχρησάμενος ἑαυτὸν, εἴτε φυγὰς ἀπελθὼν ἐκ τῆς Βοιωτίας· οὐδὲ εἶχε δ' οὖν τις εἰπεῖν ὅ, τι χρὴ ἐπεπόνθει. Ὁ δὲ Στράτων φανερῶς ὑπεκατέσφαξεν ἑαυτὸν τῇ παρθένῳ.

β'.

D Φείδων τις τῶν Πελοποννησίων ὑπατόδημος ἀρχὴν, τὴν Ἀργείων πόλιν τὴν πατρίδα τῶν ἑαυτοῦ ἡγεμονεύειν τῶν λοιπῶν βουλόμενος, πρῶτον ἐπεβούλευσε Κορινθίοις· πέμ-

* C. 10. φείδων] Ita B. constanter: E. Venet. φίδων. Vulgo, φίλων. Mox τῶν mutem in τῇ.

missis qui sparsim apud istos abderentur, in insidiis latuit: dum virgo ad fontem Cissoëssam majorum more descendens proteleia, quæ initiativa nuptiarum sunt sacra, faceret. Ibi concursu ex insidiis facto eam corripuerunt, ipso virginem tenente Stratone. Ab altera parte Callisthenes cum suis manum injecit, quod cogitatu facile est: puella inter eam concertationem non observantibus qui hac illac raptabant, periit. Callisthenes subito amissus fuit, neque dicere quisquam potuit quid ei accidisset: sive mortem sibi ipse conscivit, sive exilii caussa Bœotiam deseruit. Strato palam super virgine seipsum jugulavit.

II.

Phido quidam Argivus, cum hoc moliretur, qui patria ipsius in alias omnes Peloponnesi civitates imperium obtineret, primum insidias teten-

φας γὰρ ἥτει παρ' αὐτῶν νεανίας χιλίους, τὴν ἀκμὴν διαφέροντας ἐν ἀνδρείᾳ· οἱ δὲ πέμψαντες τοὺς χιλίους, φαυλοτάτην αὐτῶν ἀποδεξάμενοι Δέξανδρον. Ἐν νῷ δ' ἔχων ὁ Φείδων ὑπιδέσθαι τούτοις, ἵν' ἔχοι Κόρινθον ἀπαυστέραν, ἐν τῇ πόλει χρήσαιτο, (προείχετο γὰρ τοῦτο ὀχυρώτατον ἕδραν εἶναι τῆς ὅλης Πελοποννήσου) τὴν παρῆξιν ἀνέθετο τοῖς ἑταίροις τισίν. Ἦν δὲ ἐν Ἄβρων οἰκείοις· ἦν τος δὲ ξένος ὢν τοῦ Δεξάνδρου, ἔφρασεν αὐτῷ τὴν βουλήν. Β Καὶ ὕπως οἱ μὲν Φλιάσιοι παρὰ τὸν ὑπιδέσιον εἰς τὴν Κόρινθον ἐσπέμψειαν· Φείδων δὲ ἀνευρεῖν ἐπιτρέποιτο τὸν προδότην, ἐν ἐπιμελῶς ἐζήτει. Δείσας δ' ὁ Ἄβρων φεύγει εἰς Κόραθον, ἀναλαβὼν τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς οἰκέτας, οὗ Μελίσσῳ κώμη τινὶ τῆς Κορινθίων χώρας· ἔνθα καὶ παῖδα γεννήσας, Μέλισσον προσηγόρευσεν, ἀπὸ τοῦ τόπου λαβόμενος τὸ ὄνομα αὐτῷ. Τούτου δὴ τοῦ Μελίσσου υἱὸς Ἀκταίων γίνεται, κάλλιστος καὶ σωφρονέστατος τῶν ὁμηλίκων, οὗ πολλοὶ μὲν

Β. 2. Φλιάσιοι] Reſte Mss. Χίλιοι.

dit Corinthiis. Itaque miſit, qui ab iis peterent adoleſcentes mille, vigore et fortitudine præſtantes: iique hos miſerunt, duce Dexandro. In animo habebat Phido iſtos per fraudem opprimere, ut Corinthum viribus diminutam eo facilius occuparet, opportuniſſimam eam munitionem totius Peloponneſi futuram: et rem cum quibuſdam ſociis ſuis communicavit, inter quos erat Abro. Hic Dexandro, hoſpitio ipſius utenti, rem aperuit. Sic mille iſti ante tempus opprimendis ipſis conſtitutum, Corinthum evaſerunt. Phido autem magno ſtudio inquirebat, quis conſilium hoc ipſius prodidiſſet. Ideo ſibi metuens Abro, Corinthum profugit, aſſumta uxore et ſervis, inque pago quodam Corinthiaco conſedit, cui nomen erat Meliſſus. Ibi ſibi filium natum, a loco Meliſſum dixit. Hujus ergo Meliſſi filius Actaeon formae venuſtate et pudicitia omnes ſuos æquales ſu-

ἐγένοντο ἐφετοί, ἀφορεῦντος δὲ Ἀρχίας, γένει μὲν ὢν τῶν τοῦ Ἡρακλειδῶν, πλούτῳ δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει
F λαμπρότατος Κορινθίων. Ἐπεὶ δὲ πεῖθειν οὐκ ἠδύνατο τὸν παῖδα, ἔγνω βιάσασθαι καὶ συναρπάσαι τὸ μειράκιον, ἐπαιώμασεν ὅπι τὴν οἰκίαν τοῦ Μελίσσου, πλῆθος ἑταιρόμυιος καὶ φίλων καὶ οἰκετῶν, ἡ ἀπάγειν τὸ παῖδα ἐπειρᾶτο· ἀντιποιουμένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν φίλων, ἐπικραμόντων δὲ ἡ τῶν γειτόνων καὶ ἀνθελκόντων, ἀνθελκόμενος ὁ Ἀκταίων διεφθάρη· ἡ οἱ μὲν ὅπως ἀπε-
773 χώρουν. Μέλισσος δὲ τὸν νεκρὸν τοῦ παιδὸς εἰς τιμὴν ἀγορᾶς τῶν Κορινθίων ἐξαγομίσας, ἐπεδείκνυε, δεικνὺς ἁπάντων ἐξ τὸ ζῶον πεφαξάντων· οἱ δὲ πλέον ὀδύνην ἢ τὸν ἄνδρα ἠλέουν. Ἀπρακτος δὲ ἀναχωρήσας παρεφύλαξε τὴν πανήγυριν τῶν Ἰσθμίων· ἀναβάς τε ὅπι τὸν Ποσειδῶνος νεὼν, κατεβόα τῶν Βακχιαδῶν, καὶ τιμὴ τοῦ

F. 2. *συναρπάσαι*] Forte, *συναρπάσων*. Vulgatum Steph. habuit a Leonico. Nam Ald. Baſ. B. E. P. *συναρπάσας*. Schott. T. V. B. *συναρπάσασθαι*.

A. 5. *τῶν Ἰσθμίων*] Sic B. Vulgo, *τοῦ Ἰσθμίου*.

peravit: amatuſque eſt a plurimis, maxime Archia, qui genus ab Heraclidis ducens, opibus et potentia reliquis anteibat Corinthiis. Is cum Actæoni non perſuaderet ut ſibi ſe daret, vi rapere puerum aggreſſus, comeſſatum venit ad Meliſſi domum, amicorum et ſervorum turba ſtipatus: reluctantibus autem patre et amicis, ac vicinis quoque accurrentibus, et eripere puerum nitentibus, Actæon, dum utraque pars ad ſe eum trahit, interit: Archias cum ſuis abeunt. Meliſſus cadaver filii in Corinthiorum forum cum attuliſſet, atque oſtentaſſet et a flagitii auctoribus ut pœnæ exigerentur petiiſſet, a magiſtratu nihil aliud quam quod eſt ejus miſeritum, abſtulit. Re ergo infecta digreſſus, Iſthmicum conventum exſpectavit: ibi conſcenſa Neptuni ara, Bacchiadas inſectatus verbis, patriſque ſui Abronis

πατρὸς Ἄβρωνος εὐεργεσίαν ὑπεμίμνησκε· τύς τε θεὺς ὀπιπαλεσάμβος, ῥίπει ἑαυτὸν κατὰ τῶν πετρῶν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐχμὸς καὶ λοιμὸς κατελάμβαν τὴν πόλιν· καὶ τῶν Κορινθίων περὶ ἀπαλλαγῆς χρωμένων, B ὁ θεὸς ἀνεῖλε, μῆνιν εἶ) Ποσειδῶνος, οὐκ ἀνήσοντος ἕως ἂν τὸν Ἀκταίωνος θάνατον μετέλθοιεν. Ταῦτα πυθόμενος Ἀρχίας (αὐτὸς γὰρ θεωρὸς ἦν) εἰς μὲν τὴν Κόρινθον ἐκὼν οὐκ ἐπανῆλθε, πλεύσας δ' εἰς τὴν Σικελίαν, Συρακούσας ἔκτισεν· πατὴρ δὲ γενόμενος ἐνταῦθα θυγατέρων δυεῖν Ὀρτυγίας τε καὶ Συρακούσης, ὑπὸ τῶ Τηλέφω δολοφονεῖται, ὃς ἐγεγόνει μὲν αὐτῷ παιδικὰ, νεὼς δὲ ἀφηγούμενος, συνέπλευσεν εἰς Σικελίαν.

γ'.

Ἀνὴρ πένης, Σκέδασος τὄνομα, κατῴκει Λεῦκτρα· ἔστι δὲ κώμιον τῆς τῶν Θεσπιέων χώρας· τούτῳ θυγατέρες γίνονται δύο· ἐκαλοῦντο δὲ Ἱππὼ καὶ Μιλητία, ἡ, C

beneficio commemorato, deos comprecatus, de saxis sese projecit. Paulo post Corinthios siccitas et pestis invaserunt: cumque consuluissent de liberatione mali oraculum, misso ad eam rem ipso Archia, respondit deus, iram esse Neptuni, non cessaturam, donec Actæonis mortem ulciscerentur. Hoc ubi audivit Archias, ultro sibi exilium a Corintho indixit, et in Siciliam navigavit, ac Syracusas condidit. Ibi cum duas filias genuisset, Ortygiam et Syracusam, per fraudem a Telepho necatus est, quo abusus ad fœdam fuerat libidinem, et qui navi præfectus una in Siciliam navigaverat.

III.

Pauper quidam homo, nomine Scedasus, Leuctris habitavit, qui est Thespiensis regionis exiguus vicus. Filiæ huic fuerunt duæ, Hippo et Miletia: ab aliis Theano et

ὥς τινες, Θεανὼ καὶ Εὐξίππη· ἷῳ δὲ χρηστὸς ὁ Σκέδασος, καὶ τοῖς ξένοις ὀπιτήδειος, καίπερ ὢ πολλὰ κεκτημένος. Ἀφικομένους οὖν πρὸς αὐτὸν δύο Σπαρτιάτας νεανίας ὑπεδέξατο προθύμως· οἱ δὲ, τὰς παρθένων ἠτιμωμένοι, διεκωλύοντο πρὸς τοῦ τόλμαν ὑπὸ τῆς τοῦ Σκεδάσου χρηστότητος. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Πυθῶδε ἀπῆεσαν· αὕτη γὰρ αὐτοῖς προὔκειτο ἡ ὁδός· καὶ τῷ θεῷ χρησάμενοι περὶ ὧν ἐδέοντο, πάλιν ἐπανῆεσαν οἴκαδε, καὶ καθύντες ἀφὰ τῆς Βοιωτίας, ἐπέζησαν πάλιν τῇ τοῦ Σκεδάσου οἰκίᾳ. Ὁ δὲ ἐτύγχανεν οὐκ
D ὀπιθημιῶν τοῖς Λεύκτροις, ἀλλ' αἱ θυγατέρες αὐτῷ ὑπὸ τῆς συνήθους ἀγωγῆς τοὺς ξένους ὑπεδέξαντο. Οἱ δὲ καταλαβόντες ἐρημίαν τὰς κόρας, βιάζονται· ὁρῶντες δὲ αὐτὰς καθ' ὑπερβολὴν τῇ ὕβρει χαλεπαινούσας ἀπέκτειναν, καὶ ἐμβαλόντες ἔς τι φρέαρ ἀπηλλάγησαν. Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Σκέδασος τὰς μὲν κόρας οὐχ ἑώρα, πάντα δὲ τὰ καταλειφθέντα εὑρίσκει σῶα, καὶ τῷ πρά-

C. 2. Εὐξίππη] Sic B. E. Venet. P. Xyl. Vulgo, Εὐξίππη.
D. 1. αὐτῷ] Sic B. E. Ald. Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, αὐτούς.

Euxippa nominantur. Ipſe Scedaſus vir erat bonus, et hoſpitalis, quanquam tenui fortuna. Ergo ad ſe venientes duos Spartanos juvenes, comiter hoſpitio excepit, qui amore puellarum correpti, audere tamen aliquid bonitate Scedaſi fuerunt prohibiti. Poſtridie ad Pythium oraculum, quo iter inſtituerant, profecti ſunt: cumque deum de iis quæ ſtatuerant conſuluiſſent, rurſum per Bœotiam itinere facto in Scedaſi domo diverterunt. Aberat tum Leuctris Scedaſus: ejus filiæ, ſicut conſueverant, hoſpites exceperunt: ii ſolas nacti puellas, per vim vitiaverunt: cumque eas viderent hanc contumeliam iniquiſſime ferre, interfectas in puteum quendam abjecerunt, itaque diſceſſerunt. Domum reverſus Scedaſus, filias nuſquam videns, omnia alia quæ reliquerat ſalva inveniens, expedire ſe ex hac re

μαι ἠπόρει, ἕως τῆς κυνὸς κινουμένης, ἣ πολλάκις μὲν παρεστιεχούσης περὶ αὐτὸν, ἀπὸ δὲ αὐλῆς εἰς τὸ φρέαρ ἐπανιούσης, ἔλαθεν, ὅπερ ἦν, καὶ τὰ θυγατέρων τὰ νεκρὰ ἔτως ἀνεμήσατο. Πυθόμενος δὲ παρὰ τῶν γειτόνων ὅτι ἴδοιεν τῇ χθὲς ἡμέρᾳ τὰς καὶ παῖδα κατακθέντας E ἐπ' αὐτὰς Λακεδαιμονίους εἰσιόντας, συνεβάλετο τὴν παῖξιν ἐκείνων, ὅτι καὶ παῖδα συνεχῶς ἐπήνουν τὰς κόρας, μακαρίζοντες τοὺς γαμήσοντας. Ἀπῆν εἰς Λακεδαίμονα, τοῖς Ἐφόροις ἐντυχόμενος· γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀργολικῇ, νυκτὸς καταλαμβανούσης, εἰς παιδαγωγεῖόν τι κατήχθη· κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ γραῦς τις ἔπεσε, τὸ γένος ἐξ Ὠρεοῦ πόλεως τῆς Ἐπικαρπίδος· οὗ γενάξαντος καὶ Λακεδαιμονίων ἀρᾶς ποιησάμενα, ἀκούσας F ὁ Σκέδασος, ἐπυνθάνετο τί κακὸν ὑπὸ Λακεδαιμονίων πεπονθὼς εἴη. Ὁ δὲ διηγεῖτο ὡς ὑπήκοος μὲν ἔοι τῆς Σπάρτης, πεμφθεὶς δὲ εἰς Ὠρεὸν Ἁρμοστὴς

E. 4. Ἀπῆν] Forte excidit ſubjuncta particula ἄν.

nequibat: tandem cane muſſitante et ſubinde ad ipſum accurrente, atque ab ipſo ad puteum redeunte, id quod res erat, ſuſpicatus, inventa ibi filiarum cadavera exhauſit. Cumque e vicinis cognoviſſet, viſos pridie fuiſſe in domum ipſius intrantes Lacedæmonios eos, quibus etiam pridem hoſpitium dediſſet, conjecit hoc ipſorum eſſe facinus; quod tunc etiam perpetuo puellas laudaſſent, beatoſque prædicaſſent, quibus eæ nupturæ eſſent. Ergo Spartam contendit, Ephoris rem ſignificaturus. Cum in Argolicam perveniſſet, nocte ingruente in cauponam quandam divertit. Eodem tum venit etiam quidam ſenex, Oreſt Heſtiæatidis in Eubœa civis. Hic cum ingemuiſſet, diraque Lacedæmoniis eſſet imprecatus; Scedaſus hoc audiens, quæſivit quidnam mali a Spartanis accepiſſet. Tum ſenex ita rem narravit. Sum, inquit, Spartanorum ſubditus: ſed miſſus

τῶν Λακεδαιμονίων, ὠμότητα καὶ παρανομίαν ὑπεδείξατο πολλήν· ἐρασθεὶς γάρ, ἔφη, τῆς ἐμῆς παιδὸς, ἐπειδὴ πεῖσαι ἀδύνατος ἦν, ἐπεχείρει βιάσασθαι καὶ ἀπάγειν αὐτὴν τῆς παλαίστρας· κωλύοντος δὲ τοῦ παιδοτρίβου, καὶ νεανίσκων πολλῶν ἐκβοηθούντων, παράχρημα ὁ Ἀριστόδημος ἀπηχώρησε· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πληρώσας τριήρη, συνήρπασε τὸ μειράκιον, καὶ ἐξ Ὠρεοῦ ἀναπλεύσας εἰς τὴν περαίαν, ἐπεχείρει ὑβρίσαι, οὐ συγχωρούσης
774 δ' αὐτὸν ἀπεσφαξεν· ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Ὠρεὸν εὐωχεῖτο· ἐγὼ δὲ ἔφθην τὸ πραχθὲν πυθόμενος, καὶ τὸ σῶμα κηδεύσας, παρεγενόμην εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ τοῖς Ἐφόροις ἀπετύγχανον· οἱ δὲ λόγον οὐκ ἐποιοῦντο. Σκέδασος δὲ ταῦτα ἀκούων, ἀθύμως διέκειτο, ὑπολαμβάνων ὅτι οὐδ' αὐτῷ λόγον τινὰ ποιήσονται οἱ Σπαρτιάται· ὡς μέρει τε τὴν οἰκείαν διηγήσατο συμφορὰν τῷ ξένῳ· ὁ δὲ παρεκάλει αὐτὸν μηδὲν ἀτυχεῖν τοῖς Ἐφόροις, ἀλλ' ὑποστρέψαντα εἰς τὴν Βοιωτίαν κτίσαι τοῖς θυγατέρων τ

ab eis Ariſtodemus, qui Oreum gubernaret, crudeliter admodum ac nefarie egit. Nam amore filii mei captus, cum ei perſuadere vitium nequiret, vim inferre aggreſſus eſt eumque e palæſtra abripere: reſiſtente autem pædotriba, et multis adoleſcentibus ad opem filio ferendam accurrentibus, tunc quidem diſceſſit: poſtridie autem triremi inſtructa filium illum meum arreptum in ultiorem continentem trajecit: ibique libidini ipſius reluctantem cum jugulaſſet, Oreum reverſus convivium celebravit. Ego, qui mature quid actum eſſet reſciviſſem, corpus filii humavi, Spartamque profectus, rem ad Ephoros retuli: ſed illi facinoris ejus nullam habuerunt rationem. Hæc narratio Scedaſi animo mœſtitiam attulit, ſuſpicanti ſuam quoque cauſſam Spartanis curæ non futuram: ſuam interim calamitatem ſeorſim hoſpiti narravit: is ei hoc conſilii dedit, neutiquam appellaret Ephoros, ſed in Bœotiam reverſus, filiabus ſo-

τάφον. Οὐκ ἐπείθετο δὲ ὅμως ὁ Σκέδασος, ἀλλ' εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενος, τοῖς Ἐφόροις ἐντυγχάνει B
ὧν μηδὲν προσεχόντων, ὅτι τὸν Βασιλέα ἴεται, καὶ ἀπὸ τούτων ἑκάστῳ τῶν δημοτῶν προσιὼν ὠδύρετο· μηδὲν δὲ πλέον ἀνύων, ἔθει διὰ μέσης τῆς πόλεως, ἀνατείνων πρὸς ἥλιον τὼ χεῖρε, αὖθις δὲ τὴν γῆν τύπτων ἀνεκαλεῖτο τὰς ἐριννύας, καὶ τέλος αὑτὸν τοῦ ζῆν μετέστησεν. Ὑστέρῳ γε μὴν χρόνῳ δίκας ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἦρχον, καὶ τὰς πόλεις φρουρᾶς κατειλήφεσαν, Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος πρῶτον μὲν τὴν παρ' αὐτῷ φρουρὰν ἀπέσφαξε. Λακεδαιμονίων δὲ ὅτι τούτῳ πόλεμον ἐξενεγκάντων, ἀπήντων οἱ C
Θηβαῖοι ἐπὶ τὰ Λεῦκτρα, ἀσπάζοντες τὸ χωρίον, ὅτι καὶ πρότερον ἐνταῦθα ἠλευθερώθησαν, ὅτε Ἀμφικτύων ὑπὸ Σθενέλῳ φυγὰς ἐλαθεὶς εἰς τὴν Θηβαίων ἀφίκετο πόλιν, καὶ Χαλκιδεῦσιν ὑποφόρους λαβὼν, ἔπαυσε τὸν δασμόν,

C. 5. Χαλκιδεῦσιν] Sic B. et verſ. Xyl. Vulgo, Χαλκιδεῖς.

pulchrum conderet. Scedaſus non obtemperavit, ſed Spartam profectus rem ad Ephoros detulit, iiſque animum non advertentibus, ad Reges acceſſit, atque ab his digreſſus quemvis popularium accedens, ſuam miſeriam deploravit. Tandem cum nihil ageret, per mediam diſcurrit urbem, manuſque ad Solem intendens, ac rurſum terram iis feriens, evocavit Furias, ac ſibi denique mortem conſcivit. Verum enimvero poſtea pœnas lucrunt Lacedæmonii. Cum enim in omnes Græcos imperium occupaviſſent, et urbibus præſidia impoſuiſſent: primum apud ſuos collocatum præſidium Epaminondas Thebanus interfecit: deinde, cum ea de cauſſa Lacedæmonii bellum intuliſſent, occurrerunt ad Leuctra Thebani, moti omine loci: nam et ante ibi fuerant liberati, quo tempore Amphictyon extorris a Sthenelo factus Thebas venit, eoſque inveniens Chalcidenſibus ſtipendiarios, interfecto Rege Euboënſium Chalcodonte, a

Χαλκώδοντα τ' βασιλέα τ' Εὐβοέων ἀπακτείνας. Συνέβη δὲ Λακεδαιμονίων ἥτταν παντελῆ γενέσθαι περὶ αὐτὸ τὸ μνῆμα τῶν Σκεδάσου θυγατέρων. Φασὶ δὲ πρὸ τῆς μάχης, Πελοπίδᾳ ἑνὶ τῶν ἡγεμόνων τῶ Θηβαϊκῶ στρατεύματος, ὑπὲρ σημείοις ποιν' ἐ καλῶς κρινομένοις D θορυβημένῳ, Σκέδασον ὑπισχνεῖσθαι κατὰ τὰς ὕπνους, φαρμάκων κελεύοντα, μὴ διαγίνεσθαι γὰρ εἰς Λεῦκτρα Λακεδαιμονίους, ἀπό τε τῆς τῶν θυγατέρων δώσοντας δίκας, μετὰ μιᾶς δ' ἡμέρας ἢ συμβαλεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, πῶλον ἐκέλευεν ἵππου λευκὸν ἕτοιμον ποιεῖσθαι πρὸ τοῦ τάφου τῶν παρθένων σφαγιάσαντα· τὸν δὲ Πελοπίδαν, ἔτι τ' Λακεδαιμονίων στρατοπεδευομένων ἐν Τεγέᾳ, εἰς Λεῦκτρα πέμψαι τοὺς ἐξετάσοντας περὶ τοῦ τάφου τούτου, ἢ συμβόλων τῶν ἐγχωρίων, θαῤῥοῦντα τ' στρατὸν ἐξαγαγεῖν καὶ ναυμάχησαι.

C. 10. καλῶς] Forte, καλοῖς, cum verſ. Xyl. et Bryan. Vitar. T. ii. p. 575.
D. 5. λακεδαιμονίους] Sic B. E. P. Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, λακεδαιμονίων.

tributo abſolvit. Evenit autem, ut omnino ſuccumberent in prœlio Lacedæmonii apud ipſum filiarum Scedaſi monumentum. Traditum eſt ante illum conflictum, Pelopidæ uni de ductoribus Thebani exercitus, ob quædam oſtenta quæ ipſi non admodum viderentur proſpera, de auſpicum ſententiis perturbato in ſomnis adſtitiſſe Scedaſum, hortantem ut bono eſſet animo: nam Lacedæmonios eo ad Leuctra venire, ut Scedaſo ejuſque filiabus pœnas pendant: et juſſiſſe, ut ea die quæ pugnam eſſet antegreſſura, pullum equinum album ad virginum ſepulchrum immolaret: Pelopidam, adhuc Lacedæmoniis apud Tegeam caſtra habentibus, miſiſſe qui de eo ſepulchro explorarent: cumque rem ita habere ex ejus loci incolis accepiſſet, confirmato animo exercitum in aciem produxiſſe, victoriaque eſſe potitum.

τάφον. Οὐκ ἐπείθετο δὲ ὅμως ὁ Σκέδασος, ἀλλ' εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενος, τοῖς Ἐφόροις ἐντυγχάνει B ὧν μηδὲν προσεχόντων, ὅτι τὸν Βασιλέα ἴεται, καὶ ἀπὸ τούτων ἑκάστῳ τῶν δημοσίων προσιὼν ὠδύρετο· μηδὲν δὲ πλέον ἀνύων, ἔνθεν ἀφ' μέσης τῆς πόλεως, ἀνατείναντα πρὸς ἥλιον τὰ χεῖρε, αὖθις δὲ τὴν γῆν τύπτων ἀνεκαλεῖτο τὰς ἐριννύας, καὶ τέλος αὐτὸν τοῦ ζῆν μετέστησεν. Ὑστέρῳ γε μὴν χρόνῳ δίκας ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἦρχον, καὶ τὰς πόλεις φρουρᾶς κατειλήφεσαν, Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος πρῶτον μὲν τὴν παρ' αὐτῷ φρουρὰν ἀπέσφαξε. Λακεδαιμονίων δὲ ὅτι τούτῳ πόλεμον ἐξενεγκάντων, ἀπήντων οἱ C Θηβαῖοι ἐπὶ τὰ Λεῦκτρα, ἀσπάσμενοι τὸ χωρίον, ὅτι καὶ πρότερον ἐνταῦθα ἠλευθερώθησαν, ὅτε Ἀμφικτύων ὑπὸ Σθενέλῳ φυγὰς ἐλαθεὶς εἰς τὴν Θηβαίων ἀφίκετο πόλιν, καὶ Χαλκιδεῦσιν ὑποφόρους λαβὼν, ἔπαυσε τὸν δασμὸν,

C. 5. Χαλκιδεῦσιν] Sic B. et verſ. Xyl. Vulgo, Χαλκιδεῖς.

pulchrum conderet. Scedaſus non obtemperavit, ſed Spartam profectus rem ad Ephoros detulit, iiſque animum non advertentibus, ad Reges acceſſit, atque ab his digreſſus quemvis popularium accedens, ſuam miſeriam deploravit. Tandem cum nihil ageret, per mediam diſcurrit urbem, manuſque ad Solem intendens, ac rurſum terram iis feriens, evocavit Furias, ac ſibi denique mortem conſcivit. Verum enimvero poſtea pœnas lucrunt Lacedæmonii. Cum enim in omnes Græcos imperium occupaviſſent, et urbibus præſidia impoſuiſſent: primum apud ſuos collocatum præſidium Epaminondas Thebanus interfecit: deinde, cum ea de cauſſa Lacedæmonii bellum intuliſſent, occurrerunt ad Leuctra Thebani, moti omine loci: nam et ante ibi fuerant liberati, quo tempore Amphictyon extorris a Sthenelo factus Thebas venit, eoſque inveniens Chalcidenſibus ſtipendiarios, interfecto Rege Euboënſium Chalcodonte, a

Χαλκιώδοντα τὸ βασιλέα τῶν Εὐβοέων ἀποκτείναις. Συνέβη δὲ Λακεδαιμονίων ἥττας παντελῆ γενέσθαι περὶ αὐτὸ τὸ μνῆμα τῶν Σκεδάσου θυγατέρων. Φασὶ δὲ πρὸ τῆς μάχης, Πελοπίδᾳ ἑνὶ τῶν στρατηγῶν τῷ Θηβαϊκῷ στρατεύματος, ὅτι σημείοις τισὶν οὐ καλῶς κρινομένοις D θορυβουμένῳ, Σκέδασον ὄψεσθαι κατὰ τὸς ὕπνους, φαίρειν κελεύοντα, ὡς γίνεσθαι μὲν εἰς Λεῦκτρα Λακεδαιμονίους, αὐτῷ τε καὶ ταῖς θυγατράσι δώσοντας δίκας, ὡς μιᾶς δ' ἡμέρας ἡ συμβαλεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, πῶλον ἐκέλευεν ἵππου λευκὸν ἕτοιμον ὡς τὸ τάφῳ τῶν παρθένων σφαγιάσασθαι· τὸν δὲ Πελοπίδαν, ἔτι τὰ Λακεδαιμονίων στρατευομένων ἐν Τεγέᾳ, εἰς Λεῦκτρα πέμψαι τὸς ἐξετάσοντας ὡς τὸ τάφον τοῦτον, καὶ συνθέμενον ὡς τὴν ἐγχώριον, θαῤῥοῦντα τὴν στρατιὰν ἐξαγαγεῖν καὶ νικῆσαι.

C. 10. καλῶς] Forte, καλῶς, cum verſ. Xyl. et Bryan. Vitar. T. ii. p. 575.
D. 5. λευκὸν] Sic B. E. P. Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, λευκοῦ.

tributo abſolvit. Evenit autem, ut omnino ſuccumberent in prœlio Lacedæmonii apud ipſum filiarum Scedaſi monumentum. Traditum eſt ante illum conflictum, Pelopidæ uni de ductoribus Thebani exercitus, ob quædam oſtenta quæ ipſi non admodum viderentur proſpera, de auſpicum ſententiis perturbato in ſomnis adſtitiſſe Scedaſum, hortantem ut bono eſſet animo: nam Lacedæmonios eo ad Leuctra venire, ut Scedaſo ejuſque filiabus pœnas pendant: et juſſiſſe, ut ea die quæ pugnam eſſet antegreſſura, pullum equinum album ad virginum ſepulchrum immolaret: Pelopidam, adhuc Lacedæmoniis apud Tegeam caſtra habentibus, miſiſſe qui de eo ſepulchro explorarent: cumque rem ita habere ex ejus loci incolis accepiſſet, confirmato animo exercitum in aciem produxiſſe, victoriaque eſſe potitum.

δ'.

Φῶκος, Βοιώτιος μὲν ἦν τὸ γένος· ἦν γὰρ ἐκ E
Κλείσαντος· πατὴρ δὲ Καλλιῤῥόης, κάλλει τε καὶ σω-
φροσύνῃ διαφερούσης. Ταύτῃ ἐμνηστεύοντο νεανίαι τρι-
άκοντα εὐδοκιμώτατοι τῶν Βοιωτίας· ὁ δὲ Φῶκος ἄλλας
ἐξ ἄλλων ἀναβολὰς τοῦ γάμου ἐποιεῖτο, φοβούμενος μὴ
βιασθείη, τέλος δὲ λιπαρούντων ἐκείνων, ἐξῆν ἔφη τοῦ
Πυθίῳ ποιήσασθαι τιμὴν ἄρεσιν. Οἱ δὲ ἀσμένως τὸν λόγον
ἐχαλέπηναν, καὶ ὁρμήσαντες ἀπάντεινον τὸν Φῶκον· ὁ δὲ
τῷ θορύβῳ ἡ κόρη φυγεῖν ἔοικε διὰ τῆς χώρας·
ἐδίωκον δὲ αὐτὴν οἱ νεανίαι· ἡ δὲ συντυχοῦσα γεωργοῖς
ὑπ' ἄλῳ σῖτον σωτηθεῖσι, σωτηρίας ὕπαρχα παρ' αὐτῆς F
ἀπήρυσαν γὰρ αὐτὴν οἱ γεωργοὶ ὑπὸ τῷ σίτῳ. Καὶ
ἔστω παρῆξαν μὲν οἱ διώκοντες· ἡ δὲ διασωθεῖσα, ἐφύ-
λαξε τὴν τοῦ Παμβοιωτίων ἑορτήν, καὶ τότε εἰς Κορώ-

E. 2. Κλείσαντος] Xyl. Γλείσαντος e Strabon. et Steph. Byz.

IV.

Phocus Bœotius erat, Gliſante urbe natus. Habuit is filiam Callirhoen pulchritudine, juxtaque pudicitia præſtantem. Hujus conjugium expetebant triginta juvenes e tota Bœotica juventute nobiliſſimi. Phocus cum allas ex aliis dilationes nuptiarum feciſſet, a vi ſibi metuens, tandem, illis urgentibus, poſtulavit ut Apollini Pythio judicium ſponſi filiæ deligendi permitterent. Illi indigne ferentes hanc ejus orationem, facto impetu hominem interfecerunt. Virgo in eo tumultu effugit, ac per regionem iſtam ſe proripuit, inſequentibus ipſam juvenibus: cum autem incidiſſet in ruſticos frumentum in horreo componentes, ab iis ſervata eſt: occultaverunt enim eam in frumento: itaque ii qui inſequebantur, tranſvecti ſunt curſu. Sic ſervata, præſtolata eſt tempus ſolennis omnium Bœotorum conventus, quæ Pambœotia vocantur: quod ubi appulit, Coroneam pro-

ταῦτ' ἐλθοῦσα, ἱκέτις καθέζεται ἐπὶ τῷ βωμῷ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς, καὶ τοῦ μιαιφόνου τὴν ἀδικομίαν διηγεῖτο, τό, τε ἐκφέρειν ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα σημαίνουσα. Ἠλέησαν οὖν οἱ Βοιωτοὶ τὴν παῖδα, καὶ τῆς νεανίας ἠγανάκτουν· οἱ δὲ, ταῦτα συνθέμενοι, εἰς Ὀρχομενὸν καταφεύγουσι. Οὐ δεξαμένων δὲ αὐτοὺς τῶν Ὀρχομενίων, τοὺς Ἱππότας ἐσώρμησαν· κώμη δέ ἐστι παρὰ τὸν Ἑλικῶνι χειμένη μεταξὺ Θήβης καὶ Κορωνείας· οἱ δὲ ὑποδέχονται αὐτούς. Εἶτα στέμπουσι Θηβαῖοι ἐξαιτοῦντες τοὺς Φόκου φονεῖς· τοῦ δὲ οὐ διδόντων, ἐστράτευσαν μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν, ἡγεμονεύοντος Φοίδου, ὃς τότε τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβαίων εἶχε· πολιορκήσαντες δὲ τὴν κώμην ὀχυρὰν οὖσαν, λιμῷ δὲ τοὺς ἔνδον κρατήσαντες, τοὺς μὲν φονεῖς λιθοβόλους κατέλυσαν, τοὺς δ' ἐν τῇ κώμῃ ἐξωνδραποδίσαντο· κατασκάψαντες δὲ καὶ τὰ τέγη καὶ τὰς οἰκίας, δένεμαν τὴν χώραν Θηβαιοῦσί

B. 1. Θηβαιοῦσί τε καὶ Κορωναίοις] Utrumque habet Xyl. posterius etiam B. E. Venet. P. Vulgo, Θηβαῖοί τε καὶ Κορωναῖοι.

fecta ſupplex conſedit in ara Itoniæ Minervæ, ac de ſcelere procorum conqueſta eſt, nomine et patria ſingulorum indicatis. Miſerati puellam Bœoti, ſuccenſuerunt procis. Hi, eo comperto, Orchomenum confugerunt: excluſique ab oppidanis, Hippotas contenderunt, quod eſt oppidulum ad Heliconem inter Thebas et Coroneam ſitum. Ibi ergo fuerunt recepti. Miſerunt deinde Thebani, qui dedi percuſſores Phoci juberent: cumque non dederentur, expeditionem in Hippotas una cum aliis fecerunt, duce Phœdo tum Thebanorum prætore: obſeſſoque oppidulo, quod munitum erat, ſiti hoſtes in poteſtatem redegerunt. Proinde comprehenſos homicidas lapidibus obruerunt: reliquos Hippotenſes in ſervitutem abduxerunt, muriſque et domibus deſtructis, agrum inter Thebanos et Coronenſes

τε καὶ Κορωνεῦσι. Φασὶ δὲ νυκτὸς, περὶ τῆς ἁλώσεως τῶν Ἱπποτῶν, φωνὴν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος πολλάκις ἀκουσθῆναι λέγοντός τινος, Πάρειμι· τοὺς δὲ μνησθέντας τοὺς τριάκοντα τόδε τὸ φώνημα γνωρίζειν ὅτι τοῦ Φώκου εἴη· ἡ δὲ ἡμέρα κατελεύσθησαν, τὸ σῆμα τοῦ λέγοντος κύκλῳ φασὶ ῥεῦσαι· Φοίδωνι δὲ τῷ Θηβαίων ἄρχοντι καὶ στρατηγῷ ἐκ τῆς μάχης ἐπανιόντι, ἀγγελθῆναι θυγατέρα γεγενημένην, ἀσεβήμονα προσαγορεῦσαι Νικοστράτην.

ε'.

Ἄλκιππος τὸ μὲν γένος Λακεδαιμόνιος ἦν· γήμας δὲ Δαμαρίστην, πατρὸς θυγατέρων γίνεται δύο· συμβουλεύων δὲ τῇ πόλει κράτιστά τε καὶ πράττων ὅτου δέοντο. Λακεδαιμόνιοι, ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἳ τοὺς Ἐφόρους ψευδέσι λόγοις παραγαγόντες, ὡς Ἄλκιππος βουλόμενος τοὺς νόμους καταλῦσαι, φυγῇ ζημιοῦσιν τὸν ἄνδρα. Καὶ ὁ μὲν ἐξέπλει τῆς Σπάρτης.

B. 7. τῷ Θηβαίων] Sic Venet. P. Vulgo, τῶν Θηβαίων.
B. 9. ἀσεβήμονα] Aut præmittendum ἦν, aut corrigendum ἀγγελθῆναι.

diviſerunt. Ea nocte, quæ Hippotarum excidium præceſſit, vocem ex Helicone crebro auditam tradunt dicentis, *Adſum:* et procos illos triginta intellexiſſe eam Phoci eſſe vocem: qua autem die lapidibus ſunt obruti, monumentum ſenis Phoci Gliſante poſitum, crocum ſtillaſſe: Phœdo etiam a pugna reverſo nuncium allatum de nata ipſi filiola, cui ominis gratia Niconſtratæ nomen fecerit.

V.

Alcippus Lacedæmonius ex uxore Damocrita duas filias ſuſcepit. Is cum optime conſuleret reipublicæ remque ex ejus uſu gereret, ab adverſæ factionis hominibus per invidiam apud Ephoros delatus fuit, iiſque perſuaſum mendaci oratione, Alcippum leges convellere inſtituiſſe. Juſſus itaque ſolum vertere,

Δαμοκρίταν δὲ τὴν γυναῖκα μετὰ τῶν θυγατέρων βουλομένην ἕπεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐκώλυον, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν ἐδήμευσαν, ἵνα μὴ εὐπορῶσι γαμητοὶ αἱ παρθένοι. Ἐπεὶ
D δὲ καὶ ὡς ἐμνηστεύοντό τινες τὰς παῖδας διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετήν, ἐκώλυσαν οἱ ἐχθροὶ διὰ ψηφίσματος μὴ μνηστεύεσθαί τινας τὰς κόρας, λέγοντες ὡς ἡ μήτηρ αὐτῶν Δαμοκρίτα πολλάκις εὔξατο τὰς θυγατέρας ταχέως γεννῆσαι παῖδας, τιμωροὺς τῷ πατρὶ γενησομένους. Πανταχόθεν δὲ ἡ Δαμοκρίτα παρελαμνομένη, ἐτήρησέ τινα πάνδημον ἑορτὴν, ἐν ᾗ γυναῖκες ἅμα παρθένοις καὶ οἰκέταις καὶ νηπίοις ἑώρταζον, αἱ δὲ τὸ ἐν τέλει, καθ' ἑαυτὰς ἐν ἀνδρῶνι μεγάλῳ διεπαννύχιζον· ξίφος τε ὑποζωσαμένη, καὶ τὰς κόρας λαβοῦσα νυκτὸς ἦλθεν
E εἰς τὸ ἱερὸν, κλῆθρα παραφυλάξασα ἐν ᾧ πᾶσαι τὸ μυστήριον ἐπετέλουν ἐν τῷ ἀνδρῶνι· καὶ κεκλεισμένων τῶν ἐισόδων ξύλα ταῖς θύραις πολλὰ προσηνήσασα, (ταῦτα δὲ ἦν εἰς τὴν τῆς ἑορτῆς θύσιαν ὑπ' ἐκείνων παρεσκευ-

Sparta abiit. Uxorem autem cum filiabus ſequi maritum volentem magiſtratus retinuit, publicatis inſuper Alcippi bonis, ne dos eſſet filiabus. Cum vero nihilominus eſſent qui eas ob patris virtutem ambirent, inimici edictum de non ambiendis eis impetraverunt, hoc cauſſæ prætendentes, Damocritam ſæpenumero optaviſſe ut quamprimum filiæ ipſius filios parerent, ultores paternæ injuriæ futuros. Ita undequaque circumſcripta Damocrita, publicam expectavit ſolennitatem, qua de more mulieres una cum virginibus, domeſticis, et infantibus conveniebant, matronæ autem procerum ſeorſim in androne ſeu conclavi quodam noctem feſtivam ducebant. Tum gladio ſuccincta, una cum filiabus in templum ſe contulit, obſervavitque id tempus, quo univerſæ in androne myſteria peragebant. Ibi aditibus occluſis, multa ad fores ligna congeſſit, quæ fuerant ad ejus feſtivitatis ſacrificium comparata, ignemque immiſit. Vi-

ασμένα) πῦρ ἐπῆκε· συνθεόντων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰς βοήθειαν, ἡ Δαμοκρίτα τὰς θυγατέρας ἀπέσφαξε, καὶ ἐπ' ἐκείναις ἑαυτήν. Οὐκ ἔχοντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅποι τὸν θυμὸν ἀπερείσονται, ἐκτὸς ὅρων ἐξήλασαν τῆς τε Δαμοκρίτας, καὶ τῶν θυγατέρων τὰ σώματα. Ἐφ' ᾧ μηνίσαντος τοῦ θεοῦ, τὸν μέγαν ἐκεῖνον Λακεδαιμονίοις σεισμὸν ἐπηγενέσθαι.

ris autem ad reſtinguendum incendium accurrentibus, Damocrita filias, ſeque ſuper eas jugulavit. Lacedæmonii cum non haberent in quem deſævirent, cadavera Damocritæ et filiarum extra fines projecerunt. Ob quod facinus irato deo, magnum illum terræ motum Lacedæmoniis immiſſum fuiſſe narrant.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ.

PLUTARCHI

MAXIME CUM PRINCIPIBUS VIRIS PHILOSOPHO ESSE DISSERENDUM.

B ΣΩΡΚΑΝΟΝ ἐγκολπίσασθαι, καὶ φιλίαν τιμᾶν καὶ μετιέναι καὶ προσδέχεσθαι καὶ γεωργεῖν, πολλοῖς μὲ ἰδίᾳ, πολλοῖς δὲ καὶ δημοσίᾳ χρήσιμον καὶ ἔγκαρπον γενησομένην, φιλοκάλων ἐστὶ καὶ πολιτικῶν καὶ φιλανθρώπων, οὐχ, ὡς ἔνιοι νομίζουσι, φιλοδόξων· ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον, φιλόδοξός ἐστι καὶ ψοφοδεὴς, ὁ φεύγων καὶ φο-

B. 1. *Σωρκανὸν ἐγκολπίσασθαι*] Locus si quis alius corruptus, sic legitur in omnibus libris scriptis. Amiot. et Mez. priorem vocem mutant in Ἐρωτα κοινόν. Baf. habet *Λωρκανὸν*. Xyl. *Λωρκανόν*, ita vertens tamen ut reliquimus. T. V. *καλόν*, vel *Σωρακόν*. Anon. *Σύρακον*. Forte nec secunda vox sana. Pro *τιμᾶν* Ald. Baf. Xyl. E. G. Colleg. Nov. *τοι*: Voss. nil in textu, in margine habet *τιμαῖς*: vulgatum *τιμᾶν* est in Anon. et marg. E. Reiskii Ἀρχόντων ἐγκολπίσασθαι καὶ *τιμᾶν φιλίαν*, non magis probo quam similes meas, hic omittendas conjecturas.

I. QUOD instituisti te in amicitiam Sorani insinuare, eamque amplecti et colere, quæ multis privatim, multis etiam publice sit utilis, atque frugifera futura: rem facis honestatis, reipublicæ, humanitatisque studioso homini convenientem: non, ut nonnulli opinantur, ambitioso. Etenim hoc potius verum est, ambitiosum esse, et

βέμβυος ἀκοῦσαι λιπαρὴς τῷ ἐν ἐξουσίᾳ καὶ θεραπευτικός. Ἐπεὶ τί φησιν ἀνὴρ θεραπόντειος, καὶ φιλοσοφίας δέόμενος; Σίμων εἰ γένοιμι ὁ σκυτοτόμος, ἢ Διονύσιος ὁ γραμματιστὴς, ἢ Περικλέης ἢ Κάτων, ἵνα μοι προσδιαλέγηται καὶ προσκαθίζῃ ὡς ὁ Σωκράτης ἐκείνοις. Καὶ Ἀρίστων μὲν ὁ Χῖος ἐπὶ τῷ πᾶσι διαλέγεσθαι τοῖς βουλομένοις, ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κακῶς ἀκούων, Ὠφελεῖ, ἔφην, καὶ τὰ θηρία λόγων σωτήρια κινητικῶν πρὸς ἀρετήν. Ἡμεῖς δὲ φοβούμεθα τοῖς δυνατοῖς καὶ ἡγεμονικοῖς, ὥσπερ ἀγρίοις καὶ ἀνημέροις, γένεσι σωτηρίας; Οὐκ ἀνδριαντοποιός ἐστιν ὁ τῆς φιλοσοφίας λόγος, ὃς ἐλιννύοντα ποιεῖν ἀγάλματα ἐπ' αὐτῆς βαθμίδος ἑστῶτα, καὶ Πίνδαρον· ἀλλ' ἐργαστὰ βούλεται ποιεῖν ὧν ἂν ἅψηται, καὶ σφακτικὰ καὶ ἔμψυχα, καὶ κινητικὰς ὁρμὰς ὑποτίθησι καὶ κρίσεις ἀγωγὰς ἐπὶ τὰ ἀφέλιμα, καὶ προ-

B. 8. ἀνὴρ θεραπευτικὸς] Conjeceram ἀνὴρ ἐγκυκλίου: nunc magis placet Amiot. Mez. θεραπεύσεως.

B. 11. ὡς ὁ Σωκράτης] Lego, ὁ Σωκράτης ὡς.

C. 3. Ὠφελεῖ, ἔφην] Sic et Mez. et Jun. et Xyl. verſ. Vulgo, ὠφελεῖ εἰπεῖν.

meticuloſum eum, qui fugit vereturque dici adhærere iis, qui in aliqua poteſtate ſunt conſtituti, et eos demereri. Nonne enim homo ingenii culturæ patiens, et philoſophiæ indigens dicat: utinam Simo fierem cerdo, aut Dionyſius literator de Pericle vel Catone, ut mihi ſicut illis adſideret ac colloqueretur Socrates? Ariſto ſane Chius a ſophiſtis impetitus maledictis, quod cum omnibus qui hoc vellent diſſereret, *Optare ſe*, dixit, *ut etiam bruta animalia intelligere poſſent verba ad virtutem incitantia.* Nos vero potentium et principum virorum conſuetudinem, tanquam agreſtium et ferorum animalium, vitabimus? Non ſtatuarii morem ſervat philoſophiæ oratio, ut *ſimulachra*, quod eſt apud Pindarum, *faciat in ſua perpetuo hærentia baſi:* ſed quidquid attingit, id induſtrium vult reddere, effi-

αφέσεις φιλοκάλους, καὶ φρόνημα καὶ μέγεθος μετὰ πραότητος καὶ ἀσφαλείας, δι' ὧν τοῖς ὑπερέχουσι καὶ δυνατοῖς ὁμιλοῦσιν οἱ πολιτικοὶ εὐθυμότεροι. Καὶ γὰρ ἂν ἰατρὸς ᾖ φιλόκαλος, ἥδιον ὀφθαλμὸν ἰάσεται τὸν ὑπὲρ πολλῶν βλέποντα καὶ πολλὰς φυλάττοντα· καὶ φιλόσοφος ψυχῆς ἐπιμελήσεται εὐθυμότερον, ἢν ὑπὲρ πολλῶν φροντίζουσαν ὁρᾷ, καὶ πολλοῖς φρονεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν ὀφείλουσαν. Καὶ γὰρ εἰ δεινὸς ἦν περὶ ζήτησιν ὑδάτων καὶ συναγωγήν, ὥσπερ ἱστορεῖται τὸν Ἡρακλέα καὶ πολλὰς τῶν πάλαι, οὐκ ἂν ἔχαιρε φρεωρυχῶν ἐν ἐρημίᾳ τῇ Κόραξος πέτρᾳ τῷ συβώτῃ ἐκείνῳ Ἀρέθουσαν, ἀλλὰ ποταμοῦ τινος ἀενάους πηγὰς ἀναλαλύπτων πόλει τε καὶ στρατοπέδοις καὶ φυτείαις βασιλέων καὶ ἄλσεσιν. Ἀκούομεν δὴ Ὁμήρου τὸν Μίνω Διὸς ἀριστῆα ἐπικαλοῦντος· τοῦτο δέ ἐστιν, ὡς

D. 3. ἀσφαλείας] Forte, ἀφελείας.

cax atque animatum, impetuſque ingenerat, et judicia quibus id ad utilia incitetur, conſilia honeſtatem reſpicientia altitudinemque animi cum manſuetudine et cautione conjunctam. Atque hæc cauſſa eſt, cur libentius cum eminentibus ac potentia præſtantibus conſueſcant viri civiles. Quippe et medicus honeſtatis ſtudioſus malit oculum ſanare qui pro multis videat, multoſque cuſtodiat: et philoſophus promtior erit ad curandum animum, quem pro multis procurare videt, et qui debeat multis ſapere, philoſophari, ac juſtitiam colere. Nam qui peritus eſſet aquæ inveniendæ et conducendæ, quod de Hercule et multis veteribus narratur, is profecto non oblectaret ſe in aliqua agri extremitate aperiendo fonte, qualis illa ſubulci eſt ad Corvi ſaxum Arethuſa, ſed fluminis alicujus perennes fontes propagando ad urbes, caſtra, agros regum cultos atque lucos. Homerum audimus, qui Minoëm Jovis *ariſtam* appellat, hoc

φησιν ὁ Πλάτων, ὁμιλητὴν καὶ μαθητήν. Οὐδὲ γὰρ ἰδιώτας, οὐδὲ οἰκουρούς, οὐδὲ ἀπράκτους ἠξίουν ἂν θεῶν μαθητάς, ἀλλὰ βασιλεῖς, οἷς εὐβουλίας γενομένης καὶ δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος καὶ μεγαλοφροσύνης, πάντες F ἔμελλον ὠφελεῖσθαι καὶ ἀπολαύειν οἱ χρώμενοι. Τὸ ἐρύγγιον τὸ βοτάνιον λέγουσι μιᾶς αἰγὸς εἰς τὸ στόμα λαβούσης, αὐτήν τε πρῶτον ἐκείνῃ καὶ τὸ λοιπὸν αἰπόλιον ἕπεσθαι, μέχρις ἂν ὁ αἰπόλος ἐξέλῃ προσελθών· τοιαύτῃ ἔχουσιν αἱ ἀπόῤῥοιαι τῆς δυνάμεως ὀξύτητα, πρὸς δίκην ὀπτεμομένην τὰ γειτνιῶντα καὶ καταπιδυομένην. Καὶ μὴν ὁ τῆ φιλοσόφου λόγος ἐὰν μὴ ἰδιώτην ἕνα λάβῃ χαίροντα ἀπραγμοσύνῃ καὶ προσεχόμενα ἑαυτὸν, ὡς κέντρῳ καὶ ἀφορμῇ γεωμετρικῇ, ταῖς περὶ τὸ σῶμα χρείαις, οὐ διδόασιν εἰς ἑτέρους, ἀλλ' 777 ἐν ἑνὶ ποιήσας ἐκείνῳ γαλήνην καὶ ἡσυχίαν, ἀπεμαράνθη καὶ συνέλιπεν· ἂν δὲ ἄρχοντος ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ καὶ πράκτικοῦ καθάψηται, καὶ τοῦτον ἀναπλήσῃ κατο-

est, Platone interprete, familiarem atque discipulum. Non enim privatos homines, aut domi desidentes, otiososve, deorum esse voluerunt discipulos: sed reges, qui prudentiam, justitiam, bonitatem ac magnanimitatem consecuti, ea ad omnium essent utilitatem conversuri. Eryngium herbam aiunt si una capella in os sumat, ipsam primum, mox totum gregem subsistere, donec accedens, pastor ori eam eximat: tantam vim celeritatis odor ejus habet, qui ignis in morem in proxima quæque diffipetur atque ea occupet. At enim philosophica doctrina, si in privatum aliquem incidat, qui otio gaudens, et corporis sui usibus se tanquam circulo ducto circumscribat, non propagatur ad alios, sed in eo solo tranquillitate ac quiete facta evanescit. Si vero in principem virum et in republica versantem rebusque gerendis deditum illabatur, eumque studio virtutis

χαγαθίας, πολλὰς δι' ἑνὸς ὠφέλησεν, ὡς Ἀναξαγόρας Περικλεῖ συγγενόμενος, καὶ Δίωνι Πλάτων, καὶ Πυθαγόρας τοῖς πρωτεύουσιν Ἰταλιωτῶν. Κάτων δὲ αὐτὸς ἔπλευσεν ἀπὸ στρατείας ἐπ' Ἀθηνόδωρον καὶ Σκιπίων μετεπέμψατο Πανάτιον, ὅτε αὐτὸν ἡ σύγκλητος ἐξέπεμψεν,

Ἀνθρώπων ἤθεα τε καὶ εὐνομίην ἀφορώμενον,

B ὡς φησι Ποσειδώνιος. Τί οὖν ἔδει λέγειν τὸν Πανάτιον; " Εἰ μὴ ἦς ἢ Κάτων ἢ Πολυδεύκης, ἤ τις ἄλλος ἰδιώ- " της, τὰ μέσα τῶν πόλεων ἀποδιδράσκειν βουλόμενος, " ἢ γωνίᾳ τινὶ καθ' ἡσυχίαν ἀναλύων συλλογισμοὺς καὶ " στρεπτοὺς φιλοσόφων, ἄσμενος ἄν σε προσεδεξάμην " καὶ σιωπῇ· ἐπεὶ δὲ υἱὸς Αἰμιλίου Παύλου τοῦ δισυπάτου " γόνος, ὠνὸς δὲ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τοῦ νική- " σαντος Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, οὐκ ἄν σοι προσ- " διαλέξωμαι."

A. 8. Σκηπίων] Ita E. conſtanter. Vulgo, Σκιπίων.

A. 10. ἰφορώμενον] Immo, ἰφορῶντα, ut T. II. p. 200. E.

B. 2. Κάτων] Forte, Βάτων: vel Κάσσῳ ut T. V. perſonæ Comicæ.

B. 5. περιέλκων] Forte, περὶ ἑλίκων: aut, περὶ ἐλέγχων, ut Xyl. aut περιπλέκων, καὶ, ut Mez.

impleat, multis per unum prodeſt. Tales fuerunt Pericles Anaxagora, et Platone Dion præceptore uſus, ac Pythagora principes Italorum. Cato quidem ipſe ab expeditione ad Athenodorum navigavit: et Scipio Panætium arceſſivit, cum eſſet legatus a Senatu, ut quemadmodum Poſidonius ait,

Inſpiceret mores hominum pravoſque bonoſque.

Quid, putas, fuit dicendum Panætio? *Si eſſes Cato, aut Pollux, aut alius quidam idiota, qui e medio urbis te ſubducens per otium in aliquo angulo ſyllogiſmos reſolveret, ac de elenchis philoſopharetur, libenter me tibi darem, tecumque eſſem: nunc quia Æmilii Pauli filius es, ejus qui duos geſſit conſulatus, nepos Scipionis Africani a quo Annibal Carthaginienſis victus eſt, nolo tecum philoſophari.*

β'. Τὸ δὲ λέγειν ὅτι δύο λόγοι εἰσίν, ὁ μὲν ἐνδιάθετος, ἡγεμόνος Ἑρμοῦ δῶρον, ὁ δ' ὑποφορᾶς, ἀφέκτορος καὶ ὀργανικός, ἕωλόν ἐστι, καὶ ὑποπεπλέκθω τῷ, Τότε μὲν ἤδειν πρὶν Θέογνιν γεγονέναι· ἐκεῖνο δ' οὐκ ἐνοχλήσει, C ὅτι καὶ τῷ ἐνδιαθέτῳ λόγῳ καὶ τῇ προφορικῇ φιλία τέλος ἐστί, τῷ μὲν πρὸς ἑαυτόν, τῷ δὲ πρὸς ἕτερον. Ὁ μὲν γὰρ εἰς ἀρετὴν ἀφ' φιλοσοφίας τελευτῶν, σύμφωνον ἑαυτῷ καὶ ἄμεμπτον ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ μετὰ εἰρήνης καὶ φιλοφροσύνης τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ παρέχεται τὸν ἄνθρωπον·

Οὐ τάσις, οὐ δῆρις ἀναίσιμος ἐν μελίσσοις·

οὐ πάθος λόγῳ δυσπειθὲς, οὐχ ὁρμῆς μάχη πρὸς ὁρμὴν, οὐ λογισμῷ πρὸς λογισμὸν ἀντίβασις, ἐχ ὥσπερ ἐν μεθορίῳ τοῦ ὀπτωμένου καὶ τοῦ μετανοοῦντος, τὸ τραχὺ καὶ ταραχῶδες καὶ τὸ ἡδόμενον, ἀλλ' εὐμενῆ πάντα καὶ φίλα, καὶ ποιοῦνλα πλείστων τυγχάνειν ἀγαθῶν, ἑαυτῷ χαί- D

B. 10. Τὸ δὲ λέγειν] Forte proxime antecedentia quædam exciderunt: quod Mez. ſuſpicabatur.

C. 7. οὐ δῆρις ἀναίσιμος] Xyl. οὐδέ τι δῆρις: præterea corrigendum ἀναίσιμος cum Mez. et Reiſk.

D. 1. ἀγαθῶν, ἑαυτῷ] Forte, ἀγαθῶν τῷ ἑαυτῷ, ut Jun.

II. Quod autem dicitur, orationem eſſe duplicem, unam intus contentam, Mercurii munus principis, alteram quæ enunciatur, Mercurii agitatoris, inſtrumentalem: frivolum eſt, ac ſubjiciatur huic dicto, *Noveram hoc antequam Theognis exſiſteret.* Id autem nihil moleſtiæ afferat, et intus contentæ orationis, et enunciatæ finem eſſe amicitiam, illius cum ſeipſo, hujus cum alio. Quem enim philoſophia ad virtutem perducit, is homo redditur ſibi ipſi concinens, nunquam ſeipſum culpans, paceque ſecum et amore perpetuo fruens:

Non eſt ſeditio in membris, contentio nulla eſt:

non rationi refragans animi motus, non cupiditatum inter ſe concertatio, non cogitationi contraria cogitatio, non tanquam in confinio concupiſcentiæ et pœnitentiæ aſperum ac tumultuoſum gaudium. Sed pacata omnia et amica, ac plurimorum bonorum fertilia,

ρειν ἔχειν. Τοῦ δὲ φορᾶς τῷ Μῶσαν ὁ Πίνδαρος οὐ φιλοκερδῆ φησὶν οὐδ' ἐργάτιν εἶναι φρένες, οἶμαι δὲ μηδὲ νῦν, ἀλλ' ἀμουσίᾳ καὶ ἀπειροκαλίᾳ τὴν κοινὸν Ἑρμῆν, ἐμπόλαιον καὶ ἔμμισθον γενέσθαι. Οὐ γὰρ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ταῖς ὑπ' αὐτοῦ προπόλοις θυγατράσιν ἐμήνιεν, ὅτι

Πρῶται μίσθια μηχανήσαιτο κατοχίαν νεανίσκων·

ἡ δ' Οὐρανία καὶ Καλλιόπη καὶ ἡ Κλειὼ χαίρουσι τοῖς ἐν ἀργυρίῳ διαλεγομένοις τὸν λόγον. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα καὶ δῶρα μᾶλλον ἢ τὰ τῆς Ἀφροδίτης φιλοτήσια εἶναι. Καὶ γὰρ τὸ ἔνδοξον ὑπό τινες τοῦ λόγου ποιοῦσι τέλος, ὡς ἀρχὴ καὶ σπέρμα φιλίας ἠγαπημένης· μᾶλλον δ' ὅλως οὔτε πολλοὶ κατ' εὔνοιαν τὴν δόξαν πέμπουσι, νομίζοντες ἡμᾶς μὴ μόνον ἐπαινεῖν ὡς φιλοῦμεν. Ἀλλ'

D. 3. ἐργάτιν] Sic Xyl. Vulgo, ἐργάτην.

D. 6. προπόλοις—νεανίσκων] G. Colleg. Nov. ὅτι πρῶται μίσθια μαχλήσαντο κατοχίαν νεανίσκων.

D. 8. ἐν ἀργυρίῳ—λόγον] Legendum videtur vel ἐπ' ἀργυρίῳ διαλεγομένους: vel, ἐπ' ἀργυρίῳ διατιθεμένους τὸν λόγον, ut fere Reisk.

E. 3. ἡμᾶς μὴ μόνον] μὴ delent Xyl. et Mez. recte quidem, sed vel sic quid desideres.

efficientiaque ut seipso quis gaudeat. Musam vero enunciatæ orationis præsidem neque ante Pindarus dixit lucri cupidam esse atque operariam, neque, puto, nunc diceret: sed ob insciti am atque imperitiam honesti communem Mercurium factum fuisse mercenarium atque venalem. Non enim Venus quidem administri sui filiabus succensuit,

Quod primæ juvenes in fraudem inducere turpi
Instituere dolo:

Urania autem, Calliope, et Clio gaudeant iis, qui pecuniæ gratia doctrinam profiterentur. Sed mihi videntur Musarum opera et dona magis etiam quam Veneris, amicitiæ ergo data ac gratuita esse. Etenim gloria, quam nonnulli finem orationis faciunt, tanquam semen et initium amicitiæ in pretio fuit: immo autem omnino plerique gloriam pro benevolentia tribuunt, putantes eos duntaxat a nobis laudari, quos diligi-

οὗτοι μὲν, ὡς ὁ Ἰξίων Διόνειον ἢ Ἥραν ἔλαθεν εἰς ἢ νεφέλην, οὕτως ἀντὶ τῆς φιλίας εἴδωλον ἀπάτηλὸν καὶ παμπυρικὸν καὶ θεωρεσόμενον ὑπολαμβάνουσιν. Ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐν πολιτείαις καὶ πράξεσιν ἀναστρεφόμενος, δόξης τοσαύτης ὅση δύναμιν περὶ τὰς πράξεις ἐκ τοῦ πιστεύεσθαι δίδωσιν· οὔτε γὰρ ἡδὺ μὴ βουλομένοις, οὔτε ῥᾴδιον ὠφελεῖν· βούλεσθαι δὲ ποιεῖ τὸ πιστεύειν· ὥσπερ τὸ φῶς F μᾶλλόν ἐστιν ἀγαθὸν τοῖς βλέπουσιν ἢ τοῖς βλεπομένοις, οὕτως ἡ δόξα τοῖς αἰσθανομένοις ἢ τοῖς μὴ παρομένοις. Ὁ δὲ ἀπηλλαγμένος τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ σωὸν ἑαυτῷ, καὶ ταλαὸν οἰόμενος καὶ ἀπραγμοσύνῃ πλέμενος, ἢ μὴν ἐν ὄχλοις καὶ θεάτροις πάνδημον καὶ ἀναπεπταμένην δόξαν, οὕτως ὡς τὴν Ἀφροδίτην ὁ Ἱππόλυτος ἄπωθεν 778 ἀγνὸς ὢν ἀσπάζεται, τῆς δέ γε τῶν ὀπτικῶν καὶ ἐλλογίμων οὐδὲ αὐτὸς καταφρονεῖ· πλοῦτον δὲ καὶ δόξαν ἡγεμονικὴν καὶ δύναμιν ἐν φιλίαις οὐ διώκει, οὐ μὴν οὐδὲ φεύγει ταῦτα παρόντα μετρίως ἔχει· οὐδὲ γὰρ τοὺς

mus. Verum hi quidem, quo modo Ixion Junonem persequens in nubem delapsus est, ita loco amicitiæ simulachrum fallax, et ad pompam compositum, atque instabile amplectuntur. Sana mente præditus autem, si in republica ac rebus gerendis versetur, tantam captabit existimationem, quanta ob fidem quæ ei habetur, potentiam ipsius actionibus conciliet. Nam neque jucundum est neque facile nolentibus prodesse: ut velint, fides faciet. Sicut enim lumen melius est videntibus, quam visis: ita gloria magis conducit sentientibus quam animadversis. Qui vero omissa reipublicæ tractatione secum vivit, felicitatem in otio et quiete ponens, is eam quidem gloriam, quæ in hominum turba theatrisque publica prostat, ita ut Hippolytus Venerem eminus, ipse castus, salutabit: bonorum tamen ac celebrium virorum de se opinionem nequaquam negliget: divitias autem, et principe dignam gloriam ac potentiam in amicitiis neque sectabitur, neque, si modice affluant, aver-

καλὸς τ' ἐστὶν διώκει καὶ ὠφελίμως, ἀλλὰ τοὺς εὐαγώγους καὶ κοσμίους καὶ φιλομαθεῖς· οὐδὲ οἷς ὥρα καὶ χάρις σωμάτων καὶ ἄνθος ἐπιτέτευκε τὸν φιλόσοφον, οὐδὲ ἀποστρέφει καὶ ἀπαλαίνει τὴν ἀξίων ἐπιμελείας τὸ κάλλος. Οὕτως οὖν ἀξίας ἡγεμονικῆς καὶ δυνάμεως ἀνδρὶ μετρίῳ καὶ αἰδήμονι προσούσης, οὐκ ἀφέξεται τοῦ φιλεῖν καὶ ἀγα-
B πᾶν, οὐδὲ φοβηθήσεται ὁ αὐλικὸς ἀκοῦσαι καὶ θεραπευτικός.

Οἱ γὰρ Κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
Νοσοῦσιν ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις·

καὶ οἱ μετρίως ἔνδοξον ὄντως καὶ ἡγεμονικὴν φιλίαν ἔχοντες. Ὁ μὲν οὖν ἀπεφάγμων φιλόσοφος οὐ φεύξεται τοὺς τοιούτους· ὁ δὲ πολιτικὸς καὶ προσέξεται αὐτοῖς ἀκούειν, οὐκ ἀσχολῶν, οὐδ' ὑπισταμένων τὰ ὦτα διαλέξεσιν ἀκαίροις καὶ σοφιστικῆς, βουλομένοις δὲ χαίρων καὶ συλλεγόμενος καὶ σχολάζων καὶ σιωπῶν προθύμως.

B. 3. ἄγαν θηρωμένοις] Vulgo, ἀγαθὰ θηρωμένοις. Illud ſumſi ex marg. G. Mez. dudum probatum Viris doctis. Vid. Valckenar. ad Eur. Hippol. 113.

B. 6. ἀκοῦσαι, οὐκ] Legendum, ἄκουσι μὲν οὐκ—. cum Mez. et Reiſk.

ſabitur. Nam neque formoſos adoleſcentes ſectatur, ſed modeſtos, compoſitos, et diſcendi cupidos: neque quibus forma, flos ætatiſque et venuſtas adeſt, reformidat: neque culturæ dignos ob pulchritudinem rejicit. Ita dignitate et potentia principe digna præditum virum, philoſophus civilis ac moderatus, non recuſabit amare ac diligere: nec verebitur aulicus appellari et blandus:

Qui ἀσκα Veneris ſpernit, animi contumax,
Nimium ſequente nè magis culpa vacat:

itidem errant gloriam et gratiam apud principes fugiendo. Philoſophus ergo rebus gerendis abſtinens tales non fugiet. Civilis etiam amplectetur eos, nihil turbans nolentes, neque aures intempeſtivis atque ſophiſticis collocutionibus interpellans: ſed volentibus illis differere gaudens, colloquens, vacans, et converſans.

γ'. Ἑπτέρῳ δ' ἄρυσαν δώδεκ' ἡμερῶν ὁδὸν
Βερέκυνθα χῶρον·

οὗτος εἰ μὴ μόνον φιλογεωργὸς, ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπος, C ἥδιον ἂν ἔσπειρε τῷ τοσούτους τρέφειν δυναμένῳ, ἢ τὸ Ἀντισθένους ἐκεῖνο χωρίδιον, ἣν μόλις αὐτῷ αὖ πάλιν ἀνήρπαζε· εἰ δέ σε κρύπτω τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ὀπισθρέφειν παραιτοῦμαι. Καίτοι Ἐπίκουρος ταγαθὸν οἶδε τῷ βαθυτάτῳ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ ἐν ἀκλύστῳ λιμένι καὶ κώφῳ, πλέοντος, τὸ εὖ πάσχειν τὸ εὖ ποιεῖν οὐ μόνον κάλλιον ἀλλὰ καὶ ἥδιον εἶναί φησι. Χαρᾶς γὰρ οὐδὲν ὕστερον γόνιμόν ἐστιν ὡς χάρις· ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ ταῖς Χάρισι τὰ ὀνόματα θέμενος, Ἀγλαΐᾳ καὶ Εὐφροσύνῃ καὶ Θαλείᾳ· τὸ γὰρ ἀγαλλόμενον καὶ τὸ χαῖρον οἶδε τῷ διδόντι D χάριν πλείων ἐστὶ καὶ καθαρώτερον. Διὸ τῷ πάσχειν εὖ αἰσχύνεσθαι πολλάκις, ἀεὶ δὲ ἀγάλλεσθαι τῷ εὖ ποιεῖν· εὖ

C. 1. φιλάνθρωπος] Addendum ἦν, cum Jun.

C. 3. ἣν μόλις—παραιτοῦμαι] Corrigo, ὃ μόλις Αὐτολύκῳ ἱμπαλαίειν ἤρκεσε. Ἐγὼ δὲ ἀρκοῦσαν τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ὀπισθρέφειν παραιτοῦμαι: posterioris partis ratio nondum satis expedita est, in ἐγὼ δέ: de priore non est quod dubitetur, auctore Xenophonte Sympos. III, 8. quo respicitur.

III. *Bis sex dierum confero viam, solum Berecynthiam regionem:*

Is, si non tantum agriculturæ studiosus, sed etiam humanitatis fuisset, maluisset profecto conferere agrum tot alendis sufficientem, quam Antisthenis illum agellum, qui vix Autolyco, in quo luctaretur, satis magnus erat. Equidem arando terrarum orbem subvertere recusem. Quanquam Epicurus bonum in altissima quiete, tanquam in portu ab undis tuto ac silente collocans, beneficium dare non modo pulchrius, sed etiam jucundius esse ait quam accipere. Nil enim tam est ferax gaudii, quam gratia: et sapuit, qui Gratiis nomina imposuit, Aglaiæ, Euphrosynes, et Thaliæ. Major enim et purior est lætitia dantis. Itaque sæpe pudet accipere beneficium: semper cum gaudio gratificamur aliis. Bene au-

δὲ ποιῶσι πολλὺς οἱ ποιοῦντες ἀγαθοὺς ὧν πολλοὶ δέονται καὶ τἀναντίον, οἱ ἀεὶ διαφθείροντες ἡγεμόνας ἢ βασιλεῖς ἢ τυράννους διάβολοι καὶ συκοφάνται καὶ κόλακες, ὑπὸ πάντων ἐλαύνονται καὶ κολάζονται, καθάπερ οὐκ εἰς μίαν κύλικα φάρμακον ἐμβάλλοντες θανάσιμον, ἀλλ' εἰς πηγὴν δημοσίαν ῥέουσαν, ἣ χρωμένους πάντας ὁρῶσιν. Ὥσπερ ἐν τοῖς Καλλίᾳ κωμῳδουμένους κόλακας λέγουσιν, Οὐ πῦρ ἀ σίδηρος οὐδὲ χαλκὸς εἴργει μὴ φοιτᾶν ὅπῃ δεῖπνον, κτλ. Εὔπολιν· τοὺς δ' Ἀπολλοδώρου καὶ τυράννου καὶ Φαλάριδος καὶ Διονυσίου φίλους καὶ συνήθεις ἀπετυμπάνιζον, ἐστρέβλουν, καὶ συνεπίμπρασαν, ἐναγεῖς ἐποιοῦντο καὶ κατάρατους· ὡς ἐκείνων μὲν ἀδικούντων ἕνα, τούτων δὲ πολλοὺς δι' ἑνὸς τοῦ ἄρχοντος· οὕτως οἱ μὴ ἰδιώταις συνόντες, αὐτοὺς ἐκείνους ποιοῦσιν ἑαυτοῖς ἀλύπους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ὁ δὲ ἄρχοντος ἦθος ἀφαιρῶν μοχθηρὸν, ἢ γνώμλιν ἐφ' ἣν δεῖ συγκατάδυναν, τρόπον τινὰ

E. 1. λέγουσιν] Forte, γαλᾶσιν, ὅ;—.

tem multis faciunt, qui eos bonos reddunt, quorum opera multi indigent: ſicut contra qui principes, reges, tyrannoſque ſolent corrumpere, ſycophantæ, calumniatores, atque adulatores, ab omnibus profligantur atque puniuntur: ut qui lethale venenum non in unum aliquem injecerunt calicem, ſed in fontem publicum, et quo univerſos uti norint. Sicut igitur ridemus Calliæ illos in comœdia Eupolis traductos adulatores, quos dixit, *non igni, non aëre, non ferro arceri poſſe, ne ad cœnam commeent:* Apollodori autem tyranni, et Phalaridis, et Dionyſii amicos atque familiares ad necem verberarunt, tormentis excruciarunt, combuſſerunt, diriſque devoverunt; quod illi unum injuria afficerent, hi per unum principem multos læderent: ita qui cum privato conſuefcit philoſophus, efficit ut is ſeipſum nulla moleſtia, nullo damno afficiat, placideque vivat: qui vero principis alicujus malos mores corrigit, animumque ad officium dirigit, is quodammodo publice philo-

δημοσίᾳ φιλοσοφεῖ καὶ τὸ κοινὸν ἐπανορθοῦται, ὡς πάντες διοικοῦνται. Τοῖς ἱερεῦσιν αἰδῶ καὶ τιμὴν αἱ πόλεις νέμουσιν, ὅτι ταγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν οὐ μόνον αὐτοῖς καὶ φίλοις καὶ οἰκείοις, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσιν αἰτοῦνται τοῖς πολίταις· καίτοι τοὺς θεοὺς οἱ ἱερεῖς οὐ ποιοῦσιν ἀγαθῶν δοτῆρας, ἀλλὰ τοιούτους ὄντας παρακαλοῦσι· τοὺς δ' ἄρχοντας οἱ συνόντες τῶν φιλοσόφων δικαιοτέρους ποιοῦσι καὶ μετριωτέρους καὶ παρρησιαστέρους εἰς τὸ εὖ ποιεῖν, ὥστε καὶ χαίρειν εἰκὸς ὄντι μᾶλλον.

Δ'. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ λυροποιὸς ἀνὴρ ἥδιον λύραν 779
ἐργάσασθαι καὶ προθυμότερον, μαθὼν ὡς ὁ ταύτην κτησάμενος τὴν λύραν μέλλει τὸ Θηβαίων ἄστυ τειχίζειν ὡς ὁ Ἀμφίων, ἢ τὴν Λακεδαιμονίων φάσιν παύειν ἐπᾴδων καὶ παραμυθούμενος ὡς Θαλῆς· καὶ τέκτων ὁμοίως, πηδάλιον δημιουργῶν ἁψῆναι, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Θεμιστοκλέους ναυαρχίδα κυβερνήσει παρεπολεμοῦσαν τὴν Ἑλλά-

F. 2. ὡς πάντες] Jun. Mez. Reisk. ᾧ πάντες, quod probo. Xyl. ὡς πάντες διακῶνται.

sophatur, optimumque publicum emendat, quo omnes gubernantur. Sacerdotibus civitates honorem habent, eosque venerantur, quod bona ii a diis non sibi tantum, suisque amicis et familiaribus, sed in commune omnibus civibus precantur: et vero ii deos non faciunt bonorum largitores, sed cum tales suapte sint natura, eos obsecrant. Principes philosophi cum iis versantes justiores faciunt, moderatiores, et ad beneficentiam propensiores, ut par sit eos etiam magis gaudere.

IV. Mihi quidam faber lyram quoque eo libentius videtur alacriusque fabricaturus, si sciret, eum, qui habiturus eam esset, canendo Thebas muris circumdaturum, ut fecit Amphion, aut Lacedæmoniorum seditionem pacaturum, ut fecit Thales: itemque gubernaculum conficiens, si gubernatorem eo intelligeret usurum ad regendam Themistoclis prætoriam navem propug-

ἀνὴρ ἢ ἡ Πομπηΐου τοὺ πειρατικὰ καταναυμαχοῦντος. Τί οὖν οἴει περὶ τοῦ λόγου τὴν φιλόσοφον, ἀναγνούσμενον ὡς ὁ τοῦτον τὸν ἄνδρα πολίτικὸς ἀνὴρ καὶ ἡγεμονικὸς, B κοινὸν ὄφελος ἔσαι; δικαιοδοτικὸς, νομοθετικὸς, κολάζων τοὺς πονηροὺς, αὔξων τοὺς ὀπεικεῖς καὶ ἀγαθούς; Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ ναυπηγὸς ἀγαθὸς ἥδιον ἐργάσασθαι πηδάλιον, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τῷ Ἀργοῦς κυβερνήσει πᾶσι μέλλουσαν· καὶ τέκτονικὸς οὐκ ἂν οὕτω κατασκευάσαι ἄροτρον προθύμως ἢ ἅμαξαν, ὡς τοὺς ἄξονας οἷς ἔμελλε Σόλων τοὺς νόμους ἐγγράφειν. Καὶ μὴν οἱ λόγοι τῆς φιλοσόφων, ἐὰν ψυχαῖς ἡγεμονικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐγγραφῶσι βεβαίως καὶ κρατήσωσι, νόμων δύναμιν λαμβάνουσιν. Ἦ, καὶ Πλάτων εἰς Σικελίαν ἔπλευσεν, ἐλπίζων τὰ δόγματα νόμους καὶ ἔργα ποιήσειν ἐν τοῖς Διο- C νυσίου πράγμασιν· ἀλλ' εὗρε Διονύσιον, ὥσπερ βιβλίον παλίμψηστον, ἤδη μολυσμῶν ἀναπλεων, καὶ τῇ βαφῇ οὐκ ἀνιέντα τῆς τυραννίδος, ἐν πολλῷ χρόνῳ δυσο-

nantem pro Græcia, Pompeiive prædones maritimos exſcindentis. Nonne hoc etiam de ſua doctrina ſtatuet philoſophus: ea imbutum civilem atque principem virum in publicum utilem futurum, jus dicendo, leges condendo, malos puniendo, bonos augendo? Equidem navium opificem bonum aliqua cum voluptate arbitror clavum fabricaturum, ſi audiat eo gubernandam Argo navem illam ab omnibus celebratam: neque tam alacriter carpentarius aratrum currumve conſtruet, ut axones in quos Solon ſuas ſit leges inſcripturus. Et quidem doctrina philoſophica ubi in animum principis ac civilis viri inſcripta hæſit, vim legis adipiſcitur. Atque eo nomine in Siciliam navigavit Plato ſperans ſe id conſecuturum, ut Dionyſius in agendo decretis philoſophiæ tanquam legibus uteretur, eaque factis repræſentaret: ſed Dionyſium invenit inſtar libri, in quo quæ ſcripta ſunt, rurſum expungi ſolent, jam ſordibus et maculis refertum, neque tyrannidis tincturam dimittentem, quam

ποιὸν οὖσαν ἢ δυσεκπλυτον δρομαίους δὲ ὄντας, ἔτι δεῖ τῶν χρηστῶν ἀντιλαμβάνεσθαι λόγων.

C. 4. δρομαίους δὲ] Forte, δὲ νέους δὲ: vel δὲ παρὸς δὲ. Possis et conjicere καθαρσίους δὲ. Mez. δρασμούς.
C. 5. λόγων] Non integer fine libellus. Mez.

temporis longinquitas penetrabilem jam et indelebilem reddiderat. Oportet autem tales, dum in curſu adhuc et motu ſunt vitia, bonas amplecti diſputationes.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ.

PLUTARCHI

AD PRINCIPEM INERUDITUM.

Δ α'. ΠΛΑΤΩΝΑ Κυρηναίοις παρακάλουν νόμους τε γραφάμενον αὐτοῖς ἀπολιπεῖν, καὶ διακοσμῆσαι τὴν πολιτείαν· ὁ δὲ παρητήσατο, φήσας χαλεπὸν εἶναι Κυρηναίοις νομοθετεῖν ὅπως εὐτυχῶσιν.

Οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρον
καὶ τραχὺ καὶ δύσαρκτον,
——ὡς ἄνὴρ ἵφυ
εὐθηνίας δυκόσης ὑπολαμβανόμενον· διὸ τοῖς ἄρχουσι
Ε χαλεπὸν ἐστι σύμβουλον περὶ ἀρχῆς γενέσθαι· τὸ γὰρ λό-

I. PLATO a Cyrenæis rogatus, ut leges ipsis scriptas relinqueret, rempublicamque constitueret, recusavit: quod diceret, *difficulter Cyrenæis leges posse poni, rebus earum ita lætis.* Ac profecto, nihil ita est petulans, ferox, atque imperio reluctans, atque est homo rebus, ut videtur, secundis fruens. Itaque difficile est imperantibus consilium de imperio dare: verentur enim doctrinam, ut-

γον ὥσπερ ἄρχοντα παιδεύεσθαι φοβούνται, μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν κολούσῃ τῷ χαλινοῦντι δουλωσάμενον. Οὐ γὰρ ἴασι τὰ Θεοπόμπου τοῦ Σπαρτιατῶν βασιλέως, ὃς φασὶν ἐν Σπάρτῃ τοῖς βασιλεύσι καταμίξας τοὺς Ἐφόρους, εἶτα ἀνειμένην· Οὕτω τῆς γυναικὸς ἐν τοῖς παισὶν ἐλάττονα παραδώσει τὴν ἀρχὴν ἧς παρέλαβε, "Μείζονα μέν, εἶπεν, ὅσῳ καὶ βεβαιοτέραν." Τὸ γὰρ σφοδρὸν ἀνεὶς καὶ ἄκρατον αὐτῆς, ἅμα τῷ φθόνῳ διέφυγε τὸν κίνδυνον. Καί τοι Θεόπομπος μὲν εἰς ἑτέρους τὸ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ῥεύματος μεγάλου ῥᾳθυμότερον παρεχετοδυσάμενος, ὅσον ἄλλοις ἔδωκεν, αὐτῷ προσέκοψεν· ὁ δὲ ἐκ φιλοσοφίας τῇ ἀρχούσῃ παρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος, ὥσπερ εὐεξίας τῆς δυνάμεως τὸ ὑπισχνούμενον ἀφαιρῶν, ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον.

β'. Ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τοὺς βασιλέας καὶ ἄρχοντας μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνως ἀνδριαντοποιούς, οἳ νομίζουσι μεγάλους καὶ ἀφθόνους φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, οὐ

pote imperaturam ipsis, admittere, ne potentiæ ipsorum præstantiam ea rationibus officii subjugans minuat. Quippe ignorant isti Theopompi Spartanorum regis consilium, qui cum primus Spartæ regibus Ephoros adjunxisset, exprobranti uxori, quod filiis regnum minus quam accepisset ipse relicturus esset, respondit, *Tanto id majus esse relicturum, quanto firmius;* nimia enim vehementia et immoderata regni potentia remissa, simul cum invidiæ periculum declinavit. Et tamen Theopompus imperio tanquam magno fluvio ad alios derivato, quantum iis dedit, tantum sibi ipse ademit. Doctrina autem philosophica in principe habitans, ejusque custos et tanquam consiliarius, potentiæ veluti nimis habiti corporis majorem justo vim detrahens, id relinquit quod est sanum.

II. Sed plerique principum atque regum ob amentiam imitantur imperitos statuarios, qui putant magnos ac validos

ἀφαδιόπαιδας, σφόδρα καὶ ἀφατεπαμβύους ἢ πεζηνότους
780 πλάσσουσι· καὶ γὰρ οὗτοι βαρύτητι φωνῆς, ἢ βλέμματος
πραχύτητι, καὶ δυσκολίᾳ τρόπων, ἢ ἀμιξίᾳ διαίτης,
ὄγκον ἡγεμονίας ἢ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν, ὑπ'
ὀπῶν τὴν κολοσσικῶν διαφέροντες ἀνδριάντων, οἱ τὴν ἔξωθεν
ἡρωϊκὴν ἢ ὑποπρεπῆ μορφὴν ἔχοντες, ἔντος εἰσὶ γῆς μεστοὶ
καὶ λίθου καὶ μολίβδου· πλὴν ὅτι τὸ μὴ ἀνδριάντων
ἔχοντα τὸ βάρη τὴν ὀρθότητα μόνιμον καὶ ἀκλινῆ διαφυλάττει, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι τραπηροὶ καὶ ἡγεμόνες, ὑπὸ τὸ
ἔντος ἀγνωμοσύνης πολλάκις σαλεύονται καὶ παστρέ-
πονται· βάσιν γὰρ οὐ καλὴν καὶ ἐξ ὀρθῆς οὐσίαν ἐποικοδομοῦντες ὑφηλὴν σαναποπεύουσι. Δεῖ δὲ, ὥσπερ ὁ κανὼν αὐτὸς, ἀστραβὴς γινόμενος ἢ ἀδιάστροφος, οὕτως ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ ὠφελήσῃ συστρεφομένων πολλοὺς τὰ ἄρχοντα πρῶτον αὐ-

A. 1. πλάσσουσι] Sic Ald. Baſ. Xyl. Venet. Stob. p. 319. Vulg. πλάσσουσι.
B. 5. συναφομοιῶν] Forte, συναφομοιῶν, vel cum Stob. συμξομοιῶν: utrumque Plutarcho frequens: vulgatum hic ſemel exſtat.
B. 5. ἀπὸ—ἀρχὴν] Stob. ἀρχὴν—ψυχὴν: in priori aſſentiuntur Venet. et Colleg. Nov.

viſum iri coloſſos, ſi eos admodum divaricatis cruribus, diſtentoſque et hiantes fingant. Sic enim et ipſi vocis gravitate, et vultus torvitate, morumque importunitate, et averſatione convictus videntur majeſtatem imperii præ ſe ferre, nihil omnino differentes a coloſſicis iſtis ſtatuis, quæ foris heroica aut divina ornatæ forma, intus terra, lapidibus, et plumbo ſunt repletæ. Hoc intereſt, quod ſtatuarum iſtarum moles rectitudinem ſervat perpetuam ſine inclinatione, ineruditi autem principes ab interna ſua inſcitia ſæpenumero labefactantur atque ſubvertuntur; baſi enim non ſitæ ad lineam et angulos rectos poteſtatem ſuperſtruentes excelſam, una vergunt. Enimvero ſicut neceſſe eſt primo omnium ipſam regulam rectam et firmam eſſe, atque ita deinde ea, quibus applicatur, ipſa quoque ſui ſimilia facere atque ad rectitudinem perducere: ita oportet princi-

τὸν κτησάμενον ἐν αὐτῷ ἢ κατευθύναντα τὴν ἀρχὴν, καὶ καταστησάμενον τὸ ἦθος, οὔτε συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὔτε γὰρ πίπτοντός ἐστιν ὀρθοῦν, οὔτε διδάσκειν ἀγνοοῦντος, οὔτε κοσμεῖν ἀκοσμοῦντος, ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος, ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ κακῶς φρονοῦντες οἴονται πρῶτον ἐν τῷ ἄρχειν ἀγαθὸν εἶ τὸ μὴ C ἄρχεσθαι, καὶ ὅ γε Περσῶν βασιλεὺς πάντας ἡγεῖτο δούλους πλὴν τῆς αὐτοῦ γυναικὸς, ἧς μάλιστα δεσπότης ὤφειλεν εἶναι.

γ'. Τίς οὖν ἄρξει τοῦ ἄρχοντος; Ὁ νόμος, ὁ πάντων βασιλεὺς θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων, ὡς φησι Πίνδαρος, οὐκ ἐν βιβλίοις ἔξω γεγραμμένοις, οὐδὲ ποι ξύλοις, ἀλλ' ἔμψυχος ὢν ἑαυτῷ λόγος, ἀεὶ συνοικῶν καὶ φυλάττων, καὶ μηδέποτε τὴν ψυχὴν ἐῶν ἔρημον ἡγεμονίας. Ὁ μὲν γὰρ Περσῶν βασιλεὺς ἕνα τῶν κατασταθέντων εἶχε πρὸς τοῦτο τεταγμένον, ὅτε ἔωθεν εἰσιόντα λέγειν

C. 7. γεγραμμένοις—ἑαυτῷ] Primum mutandum in γεγραμμένῳ cum Mez. Alterum mutem in ἐν ἀνθρώπῳ: Colleg. Nov. ἐν ἑαυτῷ.

pem prius in se ipso imperium moresque recte constituere atque dirigere, postea ei subditos accommodare: nam neque cadentis est erigere, neque componere incompositi, neque ordinare inordinati, neque imperare nulli imperio subditi. Sed plerique inepta decepti sententia, primum hoc putant esse in imperio bonum, nulli subesse imperio: atque adeo rex Persarum omnes pro servis habuit, excepta sua uxore, cujus maxime debebat esse dominus.

III. Quis ergo imperabit principi? Lex, omnium rex mortalium atque immortalium, ut ait Pindarus, non ea foris scripta in libris, aut lignis insculpta, sed viva in ipsius corde ratio, semper una habitans atque excubans, et animum nunquam sinens esse principatus vacuum. Sane Persarum rex unum de cubiculariis ad hoc habebat constitutum, ut mane ad regem ingrediens diceret, *Surge, O*

πρὸς αὐτὸν, "Ἀνάξα, ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε περὶ "μάτων ὧν σε φροντίζειν ὁ Μεσοπαμάσδης ἠθέλησε" D τῷ δὲ πεπαιδευμένῳ καὶ σωφρονοῦντος ἄρχοντος ἐντὸς ὄξει, ὁ τοῦτο φθεγγόμενος ἀεὶ καὶ παραχελευόμενος. Πολέμων γὰρ ἔλεγε τὸν Ἔρωτα εἶναι θεῶν ἐπιμέλειαν εἰς νέων ἀπαιδευσίαν· ἀληθέστερον δ' ἄν τις εἴποι, τὰς ἄρχοντας ὑπηρετεῖν θεῷ πρὸς ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν καὶ σωτηρίαν, ὅπως ὧν θεὸς δίδωσιν ἀνθρώποις καλῶν καὶ ἀγαθῶν τὰ μὲν νέμωσι, τὰ δὲ φυλάττωσιν.

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν περίξ ἔχουθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;

ὁ μὲν καθήσιν ἀρχὰς ἀσπερμάτων πρέσπόντων, γῆ δὲ ἀναδίδωσιν· αὔξεται δὲ τὰ μὲν ὄμβροις, τὰ δὲ ἀνέμοις, E τὰ δὲ ἄστροις ὑπαλπόμενα καὶ σελήνῃ· κοσμεῖ δὲ ἥλιος ἅπαντα, καὶ πᾶσι τοῦτο δὴ τὸ παρ' αὐτῷ φίλτρον ἐγκεκάμπυσιν. Ἀλλὰ τ' τοσούτων καὶ τηλικούτων ἃ θεοὶ χαρίζονται δώρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις ὁδὲ χρῆσις ὀρθὴ δίχα νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος. Δίκη μὲν οὖν

ron, et curam rerum gere, quas te curare Oromasdes voluit: eruditus et cordatus princeps intus habet, qui hoc identidem occinat et admoneat. Etenim Polemo deorum adminiſtrum eſſe dicebat Amorem, ad adoleſcentium procurationem deſtinatum. Verius autem hoc dixeris, principes dei eſſe adminiſtros ad tutandam hominum ſalutem, ut quæ dii bona hominibus largiuntur, ea partim diſtribuant, partim conſervent.

Vides ſublime fuſum immoderatum ætherem,
Qui ſenero terram circumvectu amplectitur?

Is quidem principia demittit ſeminum convenientium, terra autem ea vegetat: augentur alia imbribus, alia ventis, alia calore ſiderum lunæque fovente: omnia autem ea Sol ornat, et illum quem ferunt amoris illicem indit. Et tamen iſtis tot tantiſque donis quæ dii largiuntur, ſine lege, juſtitia, et principe frui non eſt permiſſum. Etenim juſ-

νόμιμα τέλος ἔχειν· νόμος δὲ, ἄρχοντος ἔργον· ἔστι δὲ, ἐοικὼς θεῷ δ' πάντα κοσμοῦντος, ὁ Φειδίας δόμβος τις πλάττοντος, οὐδὲ Πολυκλείτης ὁ Μύρωνος, ἀλλ' αὐτὰς αὑτὸν εἰς ὁμοιότητα θεῷ δι' ἀρετῆς καθιστὰς, καὶ δημιουργῶν ἀγαλμάτων τὸ ἥδιστον ὀφθῆναι καὶ θεοφιλέστατον. Οἷον δὲ ἥλιον ἐν οὐρανῷ θεὸς ἐκκλέες εἴδωλον ἑαυτοῦ καὶ σελήνην ὁ θεὸς ἐνίδρυσε, τοιοῦτον ἐν πόλεσι μίμημα καὶ φάντασμα ἄρχων,

——— Ὀνθουνόης
Εὐδικίας ἀντίχνισι·———

τυτθὸν θεοῦ λόγον ἔχων ἐμφόνιον, οὐ σκῆπτρον, οὐδὲ κεραυνὸν, οὐδὲ τρίαιναν, ὡς ἔνιοι πλάττουσιν ἑαυτοὺς καὶ γράφουσι, τῷ ἀνεφίκτῳ ποιοῦντες ἐπίφθονον τὸ ἀνόητον. Νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς ἀπομιμουμένοις βροντὰς καὶ κεραυνοὺς καὶ ἀκτινοβολίας· τοὺς δὲ τῇ ἀρετῇ ζηλοῦντας 781
αὐτὸν, καὶ περὶ τὸ καλὸν καὶ φιλάνθρωπον ἀφομοιοῦντας ἑαυτοὺς, ἡδόμενος αὔξει, καὶ μεταδίδωσι τῆς περὶ αὐτὸν

F. 7. διάνοιαν] Malim διαπονίαν, vel αἴνοιαν, vel εὐνομίαν.

titia legis est finis: lex principis opus: princeps dei imago omnia digerentis, neque is opus habet Phidia qui fingat, aut Polycleto, vel Myrone: sed virtutis opera seipsum deo quam simillimum facit, jucundissimumque spectat opus, et diis charissimum. Quale vero elegantissimum in cœlo simulachrum sui Deus Solem atque Lunam infixit, tale in civitatibus ejus exemplum est atque lumen princeps,

Jura Dei similis qui dat mortalibus æqua:

scilicet recta præditus ratione, idque habens divinum, non sceptrum, non fulmen, non tridentem: quomodo nonnulli se pingi ac fingi jubentes, stultitiam suam invidiæ exposuerunt, dum affectant ea quæ consequi nequeunt. Succenset enim Deus tonitrua et fulmina radiorumque projectus imitantibus: qui vero virtutem ipsius æmulantur, et honestate humanitateque ipsum referre conantur, hos studio eorum delectatus auget, suaque eos æquitate, justitia, ve-

εὐνομίας καὶ δίκης καὶ ἀληθείας καὶ σφοδρότητος· ὧν θεότερον οὐ πῦρ ἐστι, οὐ φῶς, οὐχ ἥλιος δρόμος, οὐκ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις ἄστρων, οὐ τὸ ἀΐδιον καὶ ἀθάνατον. Οὐ γὰρ χρόνῳ ζωῆς ὁ θεὸς εὐδαίμων, ἀλλὰ ἡ ἀρετῆς τῷ ἄρχοντι· τοῦτο γὰρ θεῖόν ἐστι· καλὸν δὲ αὐτῆς καὶ τὸ ἀρχόμενον.

δ'. Ἀνάξαρχος μὲν οὖν ὁπότε τῷ Κλείτου φόνῳ δεινοπαθοῦντα παρεμυθήσατο Ἀλέξανδρον, ἔφη, "Καὶ
B "τῷ Διὶ τοῦ Δίκης ἔδος, ἢ τὴν Θέμιν παρέδρους, ἵνα
"πᾶν πραττόμενον ᾖ τοῦ βασιλέως, θεμιτὸν δοκῇ ἢ
"δίκαιον" οὐκ ὀρθῶς ἀλλ' ὠφελίμως τοῦ ἐφ' οἷς ἥμαρτε μετάνοιαν αὐτῷ τῷ ποιεῖν τὰ ὅμοια θαρρύνειν ἰώμενος. Εἰ δὲ δεῖ ζητεῖν ἐπιζητεῖν, ὁ μὲν Ζεὺς οὐκ ἔχει τοῦ Δίκης παρέδρου, ἀλλ' αὐτὸς Δίκη καὶ Θέμις ἐστί, καὶ νόμων ὁ πρεσβύτατος καὶ τελειότατος. Οἱ παλαιοὶ

A. 11. Καὶ τῷ Διῒ—παρέδρους] Ita ex Vit. Alex. p. 699. A. emendandum paſſim monuerunt viri docti: jam Xyl. ita etiam vertens, ut Amiot. poſtea Leopard. Emend. III, 10. Petav. ad Themiſt. p. 51. Ed. Flex. Junius. Mez. M. Sdanus ad Vit. Plut. Alex. T. IV. p. 567. Ergo nolui vulgatam monſtri ſimilem relinquere, Κλείτου δὲ τὸν δίκην εἶναι, ἢ τὸν τῶν Διῶν πάρεδρον. Ultimum παρέδρους eſt ex Venet.

ſitate, ac manſuetudine impertit: quibus nihil eſt divinius, non ignis, non lumen, non Solis curſus, non ſiderum ortus atque obitus, non ipſa perpetuitas atque æternitas. Non enim ob tempus vitæ beatus eſt Deus, ſed virtutis principatu: id enim divinum eſt: et pulchrum idipſum, quod ab ea regitur.

IV. Sane Anaxarchus Alexandrum conſolans ob Clitigædem animi ſe angentem, *An ignoras*, aiebat, *Jus et Fas Jovi aſſidere, ut quidquid rex agat, id fas juſtumque putetur?* non recte ille pœnitentiam delicti, animo ad alia audendum ſimilia exhortando ejus, amoliens. Quod ſi conjecturis hæc ſunt examinanda, non profecto Jovi Juſtitia aſſidet, ſed ipſe Jus et Fas eſt, et omnium legum antiquiſſima et perfectiſſima. Atque

ἅτω λέγουσι καὶ γράφουσι καὶ διδάσκουσιν, ὡς ἄνευ δίκης ἄρχειν μηδὲ τοῦ Διὸς καλῶς δυναμένου· ἡ δέ γε παρθένος ἐστί, καθ' Ἡσίοδον, ἀδιάφθορος, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς ἔναυλος· ὅθεν ΑΙΔΟΙΟΥΣ προσαγορεύουσι τοὺς βασιλεῖς· μάλιστα γὰρ αἰδεῖσθαι προσήκει τοῖς ἥκιστα φοβουμένοις. Φοβεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἄρχοντα τὸ παθεῖν κακῶς μᾶλλον τοῦ ποιῆσαι· τοῦτο γὰρ ἀρτίου ἐστὶν ἐκείνου, καὶ ἔτος ἐστὶν ὁ φόβος οὗ ἄρχοντος φιλάνθρωπος καὶ οὐκ ἀγεννής, ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων δεδιώς μὴ λάθωσι βλαβέντες,

> Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωφήσονται ἐν αὐλῇ,
> Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος,

οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν φυλαττομένων. Ὁ δὲ Ἐπαμεινώνδας εἰς ἑορτήν τινα καὶ πότον ἀνειμένως τῶν Θηβαίων ῥέντων, μόνος ἐφώδευε τὰ ὅπλα καὶ τὰ τείχη, Νήφειν, λέγων, καὶ ἀγρυπνεῖν ὅπως ἐξῇ τοῖς

C. 1. ἀφυλίας ἕνεκος] Legendum cum Xyl. et Reisk. ἀφιλίας σύνεκα.

propterea Veteres istæc finxerunt docueruntque, ut ostenderent sine justitia ne Jovem quidem recte potuisse imperare. Illa autem virgo est, ut ait Hesiodus, incorrupta, verecundiæ, pudicitiæ, et veritatis contubernalis. Atque hinc reges venerandi vocantur: maxime enim veneratione merentur, qui minime metuunt. Debet autem princeps magis metuere ne quid faciat mali, quam ne quid patiatur: illud enim hujus est

causſa. Atque hic metus humanus est principis et non degener, timere subditis, ne quod imprudentibus accidat malum:

> *Qualis propter voces canibus metus acris in aula*
> *Incidit, audita est ubi fors fera:*

non pro se, sed pro custodiæ suæ commissis. Epaminondas quidem, cum festo quodam die Thebani effusius se compotationi dediſſent, solus circumiens arma et muros lustrabat, *sobrium se esse ac vigi-*

ἄλλοις μεθύειν καὶ καθεύδειν. Καὶ Κάτων ὁ Ἰτικὴν τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐκπρῦτλε πέμπειν ἐπὶ θαλάττιαν· καὶ ἐμβιβάσας, εὐπλοίαν εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, εἰς οἶκον ἐπανελθών, ἑαυτὸν ἀπέσφαξε· διδάξας ὑπὲρ τίνων δεῖ τὸν ἄρχοντα τὸν φόβον χρῆσθαι, καὶ τίνων δεῖ τὸν ἄρχοντα καταφρονεῖν. Κλέαρχος δὲ ὁ Ποντικὸς τύραννος εἰς κλωστὸν ὀφιδύομενος ἅσπερ ὄφις ἐκάθευδε. Καὶ Ἀριστόδημος ὁ Ἀργεῖος εἰς ὑπερῷον οἴκημα δύσιν ἔχον ὑπῆρχε τὴν· ἧς ἑπάνω πεῖσας τὸ κλινίδιον, ἐκάθευδε μετὰ τῆς ἑταίρας· ἡ δὲ μήτηρ ἐκείνης ὑφῆλκε κάτωθεν τὸ κλιμάκιον, εἶτα ἡμέρας πάλιν καταστᾶσα φέρουσα. Πῶς οὖτος, οἴεσθε, τὸ θέατρον ἐπεφρίκει, καὶ τὸ ἀρχεῖον, τὸ βουλευτήριον, τὸ συμπόσιον, ὁ τὸν θάλαμον ἑαυτῷ δεσμωτήριον πεποιηκώς; Τῷ γὰρ ὄντι δεδίασιν οἱ βασιλεῖς ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων, οἱ δὲ τύραννοι τοὺς ἀρχομένους· διὸ τῇ δυνάμει τὸ δέος συναύξεται· πλείονων γὰρ ἄρχοντες πλείονας φοβοῦνται.

E. 1. Ἀριστόδημος] Ἀρίστιππος legendum ex Plut. Arat. p. 1039. B.

lare, dicens, *ut aliis ebriis esse ac dormire liceret*. Et Cato Uticæ cum reliquos a clade universos per præconem ad mare convocasset, inque naves imposuisset, felicem iis precatus navigationem, domum rediens seipse interfecit, docens, pro quibus princeps metum generare, quæ debeat contemnere. At Clearchus Ponticus tyrannus, in cistam irrepens anguis in morem dormiebat. Et Aristodemus Argivorum tyrannus, sponda in sublimi conclavi posita, supra januam pensilem, cum amica dormiebat, et amicæ mater, ubi ascendissent, scalas removebat, rursumque luce facta apponebat. Quomodo, putas, hic prætorium, theatrum, curiam, convivium metuebat, qui de cubili suo carcerem fecerat? Re enim vera principes a subditis, tyranni subditos metuunt: itaque horum cum potentia crescit metus, et quo pluribus imperant, eo plures timent.

ε'. Οὐ γὰρ εἰκὸς οὐδὲ πρέπειν, ὥσπερ ἔνιοι φιλοσόφων λέγουσι, τὸ θεὸν ἐν ὕλῃ πάντα ποιοῦντι καὶ συγκεραννύντι μυρίας ἀνωμάλους ἀνάγκας καὶ τύχας καὶ μεταβολὰς ὑπάρχειν ἀναμεμιγμένον· ἀλλ' ἡμῖν ἄνω που τοῦ τόπου ἀεὶ κατὰ ταυτὰ οὕτω φύσιν ἔχουσαν ἰδρυμένης εὐβάθρου ἀλήθειας, ἣν φησι Πλάτων, εὐθὺς πρώτην κατὰ φύσιν προεκπορεύομένην οἷον δὲ ἄλλον ἐν ἱερᾷ μίμημα τὸ παραλλὲς αὐτῇ δι' ἀπόπλου ἐλαύνειν ἀπαθείᾳ τῇ ἐκείνου χορηγὸν δὲ αὖ δικαιοσύνης, ὅταν ὁ ἐν πόλει φόβος εὐδικίας καὶ λόγου τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ ὥσπερ ἐδάφη κατέχωσιν, ἵν' οἱ μαχαῖραι καὶ σάφεννες ἐκ φιλοσοφίας ἀποκράφωνται, πρὸς δὲ κάλλιστον τὸ σεσιγμάτων πλάττοντες ἑαυτούς. Ταύτῃ δὲ οὐδὲν ἐμποδὼν τὴν ἀρίστην ἢ λόγος ἐκ φιλοσοφίας ἀποζεύγνυσθαι· ἵνα μὴ πάσχωμεν τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃς ἐν Κορίνθῳ Διογένει γεγενημένος, 780

F. 4. ἀλλ' ἡμῖν—ἔχουσαν] Lego, ἀλλ' ὁ μὲν ἄνω που περὶ τὸν ἀεὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα—.

F. 10. περὶ αὐτὸν] Legendum, περὶ αὐτόν. Mez.

A. 2. σεσιγμάτων πλάττοντες] Mez. παραδειγμάτων πλάττοντες: ultimum recepi, quando etiam in Colleg. Nov. exstabat. Vulgo, σεσιγμάτων σχέδοντες. Xyl. τάττοντες.

V. Nam enim probabile eſt, neque convenit, quod nonnulli philoſophorum putant, deum permixtum eſſe materiæ omnia ſuſtinenti, et infinitas rerum neceſſitates, caſus, mutationeſque perpetienti: ſed is quidem ſuperæ aliquibi apud naturam ſempiternam, eodemque ſemper modo affectam collocatus ſupra ſacra, ut ait Plato, fundamenta, recta ſecundum naturam proficiſcens ad finem pergit. Sicut autem in ſcelo pulcherrimum ſui documentum poſuit, in quo tanquam ſpecudo gnaris ſe cernendum præbet: ita in civitatibus juſtitiæ ſplendor quandam divinæ ſapientiæ imaginem reddit, quam beati et prudentes e philoſophia deſcribunt, ad rem pulcherrimam ſtudium ſuum adjungentes. Ceterum hanc animi affectionem nihil aliud efficit quam doctrina philoſophica: ne idem nobis uſu veniat, quod Alexandro, qui cum eſſet Diogenem Co-

καὶ δὲ εὐφυΐαν ἀγαπήσας καὶ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνδρὸς, ἔφη, "Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος "ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην" ἀλήγων εἶναι εὐτυχὴς τὸ σφῶν αὐτῶν εὐτυχήσας καὶ λαμπρότητος καὶ δυνάμεων, ὡς κώλυσιν ἀρετῆς καὶ ἀσχολίαν βαρυνόμενος, καὶ ζηλωτὴν τὸν τρόπαια καὶ τιμὰς πήξας, ὅτι τούτοις ἦν ἀνίκητος καὶ ἀνάλωτος Διογένης, ἔχ, ὡς ἐκεῖνος, ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ παρόντας. Ἐξῆν οὖν φιλοσοφοῦντα καὶ τῇ ἀληθείᾳ γίνεσθαι Διογένην, καὶ τῇ τύχῃ μηδὲν Ἀλέξανδρον, καὶ διὰ τοῦτο γενέσθαι Διογένης μᾶλλον, ὅτι ἦν Ἀλέξανδρος, ὡς πρὸς τύχην μεγάλην πολὺ πνεῦμα καὶ σάλον ἔχουσαν, ἔρματος πολλοῦ καὶ κυβερνήτου μεγάλου δεόμενον.

ς'. Ἐν μὲν τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἰδιώταις, τῷ ἀδυνάτῳ μιγνύμενον τὸ ἀνόητον εἰς τὸ ἀναμάρτητον πελθύλῃ, ὥσπερ ὀνείρασι φαύλοις τὶς ἀνία τὴν ψυχὴν ἀλλοιοῦντες, συνεξαναιροῦσι ταῖς ὀρθυμίαις καὶ δυνα-

B. 10. δυὰ—δυὰν] Legendum, δυοῖν—τοῖν: prius Mez. monuit, alterum habet Stob.

rinthi contemplatus, miratus amplexusque hominis ingenium magnanimitatemque, dixit, *Nisi Alexander essem, Diogenes esse vellem:* tantum non dicens, oneratus felicitate, splendore ac potentia sua tanquam impedimentis virtutis atque otii, æmulandique palmam eo peram, *his inexpugnabilem et invictum se præstat Diogenes, ut armis Alexander et equis ac fortissimis.* Atqui licebat ei philosophanti et animo fieri Diogenem, et fortuna manere Alexandrum, eoque magis fieri Diogenem, quia erat Alexander, cui ad magnam fortunam multisque ventis et fluctibus agitatam opus erat valido firmamento atque gubernatore.

VI. Apud humiles enim et plebeios imbecillitati admixta stultitia peccandi occasione destituitur: et stultitia tanquam somniis, vitiosis animus exagitatur, cum non habeat tantum virium ut cupiditatibus obsequatur. At po-

μᾶλλον· ἡ δὲ ἐξουσία συζευχθεῖσα τῇ κακίᾳ, ἀνίαν τοῖς C
πάθεσι προσέθηκε. Καὶ τὸ τοῦ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γάρ, Ἀπολωλέναι μάλιστα τὴν ἀρχὴν ὅταν ταχέως ἃ βούλεται ποῇ. Μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βούλεσθαι ἃ μὴ δεῖ, τὸν δὲ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον,

Αὐτίκ' ἴσχνατά γε μῦθος ἔβη, τετέλεσται δὲ ἔργον.

Ὀξεῖα ἡ κακία λαβοῦσα τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα, πᾶν πάθος ἐξαθεῖ, ποιοῦσα τῇ ὀργῇ, φόνον τὸν ἔρωτα, μοιχείαν· πλεονεξίαν, δήμευσιν·

Αὐτίκ' ἴσχνατ' ἄμα μῦθος ἔβη·

καὶ ἀπόλωλεν ὁ προσκρούσας· ὑπόνοια, καὶ τέθνηκεν ὁ διαβληθείς. Ἀλλ' ὥσπερ οἱ φυσικοὶ λέγουσι τὴν ἀστραπὴν D
τοῦ βροντῆς ὑστέραν μὲν ἐκπίπτειν, ὡς ἅμα τραύματος, πρότερον δὲ φαίνεσθαι, τὸν μὲν ψόφον ἐκδεχομένης τῆς ἀκοῆς, τῷ δὲ φωτὶ τῆς ὄψεως ἀπαντώσης· οὕτως αἱ μὲν ἀρχαὶς φθάνουσιν αἱ κολάσεις τὰς κατηγορίας, καὶ προεκπίπτουσιν αἱ καταδίκαι τῶν ἀποδείξεων.

tentiæ ubi pravitas acceſſit, robur motibus animi additur. Et verum eſt illud Dionyſii, qui *tum maxime ſe frui imperio*, aiebat, *cum celeriter faceret quæ vellet.* Valde autem magnum periculum eſt, ne, cui licet facere quod vult, is velit, quod non debet.

Nam ſimul ac dictum verbum eſt, factum ilicet exſtat.

Pravitas a potentia celerem nacta curſum, omnes animi motus in facta expellit: de ira cædem, de amore adulterium, de avaritia publicationem alienorum bonorum facit.

Nam ſimul ac dictum eſt,

periit qui offenderat: ſimul ac ſuſpicio incidit, interficitur qui delatus fuit. Ac ſicut phyſici dicunt fulgur tonitru poſterius erumpere, ut ſanguis vulnus ſequitur, prius tamen videri, auditu ſonum exſpectante, viſu lumini occurrente: ſic in imperiis ſupplicia accuſationibus antevertunt, et damnatio criminis demonſtrationem:

Ἐκεῖ γὰρ ἤδη θυμὸς οὐκ ἔτ' ἀντίσχει,
Θινῶδες ὡς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλοις,

ἂν μὴ βάρος ἔχων λογισμὸς ὀπιθλίβῃ καὶ πιέζῃ τὴν ἐξουσίαν, μιμουμένου τὸν ἥλιον τὸν ἄρχοντος, ὃς ὅταν ὕψωμα λάβῃ μέγιστον, ἐξαρθεὶς ἐν τοῖς βορείοις, ἐλάχιστα κινεῖται· πρὸς δὲ ἑσπέραν καὶ μεσημβρίαν ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς ἀσφαλὲς καθίσταται μῆκος.

ζ'. Οὐδὲ γὰρ λαθεῖν οἷόν τε τὰς κακίας ἐν ταῖς ἐξουσίαις· ἀλλὰ τὰς μὲν ὀπιληπτικὰς, ἂν ἐν ψυχῇ τινὶ γένωνται καὶ ἀθεμελιώτῳ, ἴλιγγος ἴσχει καὶ σάλος, ἐξελέγχων τὸ πάθος αὐτῶν· τὰς δὲ ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς ἡ τύχη μικρὸν ἐκκουφίσασα πλούτοις ποιν ἢ δόξαις ἢ ἀρχαῖς μετεώρους γενομένους, εὐθὺς ὀπιδείκνυσι πίπλοντας· μᾶλλον δὲ, ὥσπερ τοὺς κενεῶν ἀγγείων. Οὐκ ἂν διαγνοίης τὸ ἀχέραιον καὶ σεσηπὸς, ἀλλ' ὅταν ἐγχέῃς, φαίνεται τὸ ῥέον· οὕτως αἱ σαθραὶ ψυχαὶ τὰς ἐξουσίας μὴ στέγουσαι, ῥέουσιν ἔξω ταῖς ὀπιθυμίαις, ταῖς ὀργαῖς, ταῖς ἀλαζονείαις, ταῖς ἀπειροκαλίαις. Καὶ τί δεῖ ταῦτα

Impellit ira nunc que flatim, reſiſtere
Ut curvus fluctibus uncus anchoræ
haud valet:

niſi gravitate præpedita ratio compeſcat reprimatque potentiam; ut ſcilicet Solem imitetur princeps, qui ad ſummam evectus altitudinem in partibus ſeptentrionalibus, lentiſſime movetur, tarditate curſum tutum reddens.

VII. Nam ne latere quidem vitia potentium poſſunt. Sed ſicut morbo comitiali laborantes ſi in frigore verſentur, vertigine corripiuntur et agitatione morbum eorum arguente: ita fortuna ubi ineruditos et ineptos homines aliquantulum opibus, gloria, aut principatu extulit, ſtatim eorum ruinam demonſtrat. Atque adeo ſicut inter vacua vaſa non facile diſcernere poſſis, quod eorum integrum, quod ſit vitioſum: ubi aliquid infuderis, ſtatim apparet quod perfluat: ita animæ rimis fatiſcentes infuſam potentiam non continent, ſed foras diffluunt cupiditatibus, iris, arrogantiis, ineptiis. Et quid

λέγειν; ὅπου καὶ τὰ σμικρότατα τῶν ἐλλειμμάτων τοὺς ἐπιφανεῖς ἐνδόξους συκοφαντοῦσι. Κίμωνος ἦν ὁ οἶνος διαβολή· Σκιπίωνος ὁ ὕπνος· Λεύκολλος ὅτι τῷ δειπνεῖν πολυτελέστερον ἦκουε κακῶς.

attinet istaec dicere? quando etiam minima vitia illustrium ac celebrium virorum calumniis impetuntur. Cimoni vinum vitio dabatur: Scipioni somnus: Lucullus male audiebat quod coenaret sumtuosius.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

PLUTARCHI

AN SENI RESPUBLICA GERENDA SIT.

Β α'. ΟΤΙ μὲν, ὦ Εὔφανες, ἐπαινέτης ὢν Πινδάρου, πολλάκις ἔχεις λέγοντος, ὡς εἰρημένον εὖ καὶ πιθανῶς ὑπ' αὐτοῦ,

Τεθεμένων ἀγώνων
Πρόφασις ἀρετὰν
Εἰς αἰπὺν ἔβαλε σκότον,

οὐκ ἀγνοοῦμεν. Ἐπειδὴ δὲ πλείους αἱ πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀγῶνας ἀποκνήσεις καὶ μαλακίαι προφάσεις ἔχουσαι, τελευταίαν ὥσπερ τιμὴν ἀφ' ἱερᾶς ἐπάγουσιν ἡμῖν τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα δὴ τούτῳ τὸ φιλότιμον ἀμβλύνειν καὶ

I. NOVIMUS te, mi Euphanes, Pindari, cujus laudator es, dictum illud tanquam probabiliter ac recte enunciatum in ore frequenter habere,

Inſtituto certamine
Prætextus aliquis virtutem
In altas tenebras dejecerit.

Quando autem cunctatio et mollities a certaminibus nos avocans civilibus cum plurimas alias præſcriptiones uſurpant, tum ultimam hanc quaſi a ſacra, quod dicitur, linea adducunt ſenectutis excuſationem, eaque cum primis honeſtos noſtros conatus retundere atque deterrere nituntur, dum perſuadere volunt quen-

δυσωπεῖν δεκτέον, πείθουσιν εἶναί τινα πρέπουσαν ὁδὸν ἀθλητικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς περιόδου καταλυσιν· οἷόμαι δεῖν ἃ περὶ ἐμαυτοῦ ἐκάστοτε λογίζομαι, καὶ πρός C σε διελθεῖν περὶ τῆς πρεσβυτικῆς πολιτείας· ὅπως μηδ- ἑτέρως ἀπολείψει τὴν μακρὰν σωσθεῖσαν μέχρι δεῦρο κοινῇ περερχομένῳ, μηδὲ τὸν πολιτικὸν βίον, ὥσπερ ἡλικιώτην καὶ συνήθη φίλον ἀπορρίψας, μεταβάλητα πρὸς ἄλλον ἀσυνήθη, καὶ χεῖρον ὄντα συνήθη γενέσθαι καὶ οἰκεῖον· ἀλλ' ἐμμενῶμεν οἷς ἀπ' ἀρχῆς προειλόμεθα, ζῆν τὸ ζῆν καὶ τὸ καλῶς ζῆν ποιησάμενοι πέρας· εἰ γὰρ δὴ μὴ μέλλοιμεν ἐν βραχεῖ τῷ λειπομένῳ τὸν πολὺν ἐλέγχειν χεῖρον, ὡς ἐπ' οὐδενὶ καλῷ μάτην ἀνηλω- μένον. Οὐ γὰρ ἡ τυραννὶς, ὥς τις εἶπε Διονυσίῳ, καλὸν D ἐνταφιον· ἀλλ' ἐκείνῳ γε τῷ μοναρχίαν μετὰ τὴν ἀδι- κίας τὸ γε μὴ παύσασθαι, συμφορὰν τελεωτέραν ἐποίησε· καὶ καθὼς Διογένης ὕστερον ἐν Κορίνθῳ τὸν υἱὸν αὐτῷ θεα- σάμενος ἰδιώτην ἐκ τυράννου γεγενημένον, "Ὡς ἀναξίως,

dam esse convenientem non athletici tantum, sed etiam civilis decursus terminum atque conclusionem: quæ mecum identidem de senili reipublicæ administratione ratiocinor, ea tecum quoque mihi communicanda sum arbitratus; ut neuter nostrum quem hactenus una longum tenuimus cursum deserat: neve civilem vitam, quasi æqualem et consuetudine nobis devinctum amicum, omittat, ad aliamque transeat inusitatam, et cujus consuetudini ac familiaritati parandæ tempus non suppetat: sed in eo persistamus quod a principio instituerimus, eundemque vivendi et honeste vivendi finem faciamus: nisi velimus in exiguo quod supereſt vitæ spatio ostendere, longam, quam exegimus, ætatem a nobis fuisse nulla præclara in re consumtam. Non recte is, qui Dionysio dixit, *tyrannidem pulchrum esse sepulchrum*: sed hæc illi tanto perfectiorem paravit miseriam: et Diogenes melius, qui cum postea temporis filium ejus Corinthi videret privatum de tyranno factum: *Quam indig-*

"ἔφη, Διονύσιε, σεαυτῷ πράττεις· οὐ γὰρ ἐνταῦθά σε μετ'
"ἡμῶν ἔδει ζῆν ἐλευθέρως καὶ ἀδεῶς, ἀλλ' ἐκεῖ τοῖς
"τυραννείοις ἐγκατακοδομημένον, ὥσπερ ὁ πατήρ, ἄχρι
"γήρως ἐγκαταβιῶσαι." Πολιτεία δὲ δημοκρατικὴ καὶ
νόμιμος ἀνδρὸς εὐθυμοῦντος παρέχειν αὐτὸν οὐκ ἧττον ἀρχο-
μένου ὠφελίμως ἢ ἄρχοντα, καλὸν ἐνταῦθον, ὡς ἀληθῶς
E τὸ ἀπὸ τοῦ βίου δόξαν τῷ θανάτῳ περιτιθῆσι· τοῦτο γὰρ

Ἔσχατον δύεται κατὰ γᾶς,

ὥς φησι Σιμωνίδης, πλὴν ὧν προαποθνήσκει τὸ φιλάν-
θρωπον καὶ φιλόκαλον, καὶ προαπαυδᾷ τῶν ἀναγκαίων
ἐπιθυμίας ὁ τοῦ καλοῦ ζῆλος, ὡς τὰ θεϊκὰ μέρη
καὶ θεῖα τῆς ψυχῆς ἐξιτηλότερα τῶν παθητικῶν καὶ σω-
ματικῶν ἐχούσης· ὅπερ οὐδὲ λέγειν καλόν, οὐδὲ ἀποδέ-
χεσθαι τῶν λεγόντων, ὡς κερδαίνοντες μόνον ἐν κοπιῶμεν·
F ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου προσήκειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, μὴ
ὁ φιλότιμον ἀγῆρω μόνον ἡγεμόνες, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ

E. 3. πλὴν ὧν—ἐχούσης· ὅπερ] Oratio turbata vitio librariorum: neque in codicibus quid melius nec apud Stob. p. 303. qui in compendium redegit. Ut nunc eſt, legam in fine ἐχούσης. Διόπερ—.

nam, aiebat, *teipſo vitam agis; non enim hic te libere ac tuto vivere conveniebat, ſed in patria arci tyrannicæ incluſum exemplo patris tui conſeneſcere.* At reſpublica popularis ac legitima viro, qui ita eam gerit, ut non minus pareat utiliter quam imperet, pulchrum re vera ornamentum gloriam vivendo partam morti ac funeri parit. Ea enim, ut Simonides ait, *ultima ſubit terræ*: niſi ſi qui ſunt quorum ante corpus emoritur humanitatis honeſtatiſque ſtudium, priuſque elangueſcit pulchri æmulatio, quam neceſſariarum rerum appetitio: quorum animi facultatem ad agendum deſtinatam ac divinam corporea et affectibus obnoxia habent imbecilliorem. Neque vero nobis audiendi ſunt, qui omnibus aliis rebus, *ſolo lucro faciendo nos non defatigari*, aiunt: ſed et Thucydidis ſententia in meliorem partem accipienda eſt: itaque ſtatuendum, non modo *honoris ſtu-*

κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν· ὁ γὰρ μύρμηξιν ἄχρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν ὑπὸ γήρως κηφῆνα γενόμενον μέλιτταν, ὥσπερ ἔνιοι τοὺς πολιτικοὺς ἀξιοῦσιν, ὅταν ἀθυμήσωσιν, οἴκοι στρεφομένους καθῆσθαι καὶ ἀποκεῖσθαι, καθάπερ ἰὸν σίδηρον, ὑπ' ἀργίας τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν διαφθείροντας. Ὁ γὰρ 784
Κάτων ἔλεγεν, Ὅτι πολλὰς ἰδίας ἔχοντι ᾧ γήρᾳ κῆρας οὐ δεῖ τὴν ἀπὸ τῆς καλίας ἐκόνας ἐπάγειν ἀρχήν. Πολλῶν δὲ κακιῶν ὀθόνιόν ἐστιν ἀπραξία καὶ δειλία καὶ μαλακία καταισχύνουσιν ἄνδρα πρεσβύτην, οὐκ πολιτικῶν ἀρχείων καταδυόμενον εἰς οἰκουρίαν γυναικῶν, ἢ κατ' ἀγρὸν ἐφορῶντα καλαμπείας καὶ θερισάς.

Ὁ δ' Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλεινὰ αἰνίγματα;

Τὸ μὲν γὰρ εἰς γήρᾳ πολιτείας ἄρχεσθαι, καὶ μὴ πρότερον, (ὥσπερ Ἐπιμενίδην λέγουσι καταχοιμηθέντα νεα-

F. 4. οἶδεν] Rectius fit, εἶδεν cum Reisk.

dium non conſeneſcere, ſed multo minus communitatis atque reipublicæ, quod apes etiam et formicæ conſervant uſque ad finem. Nemo enim unquam vidit apem ſenectute in fucum degeneraſſe: quod a civilibus quidam viris exigunt, ut vigore ætatis præterlapſo domi deſideant, cibumque conquirant et reponant, otioque patiantur virtutem agendi, tanquam rubigine ferrum, abſumi. Cato quidem dicebat, *Senectutis, quæ ex ſeſe multa haberet incommoda, non debere turpitudinem vitiis ſuperaddi.* Atqui cum multa ſint vitia, nullo minus eſt otium, ignavia, et mollities, quæ viro ſeni dedecus afferunt, e curia ſe in muliebrem domus curationem includenti, aut in agro meſſores et lectrices ſtipularum inſpicienti:

Aſt Oedipus uli, nobiliaque ænigmata?

Etenim qui in ſenectute ad rempublicam ſe conferat, nunquam ante in ea verſatus, (ſicut Epimenidem dicunt, cum

νίαν, ἐξεγρεσθαι γέροντα μετὰ πεντήκοντα ἔτη,) οὔτ'
B ἂν ὕπνω μαχρὸν καὶ συμβεβηκυῖαν ἡσυχίαν ἀποθέμενον,
ἐμβαλεῖν ἑαυτὸν εἰς ἀγῶνας καὶ ἀρχολίας, ἀήθη ὄντα καὶ
ἀγύμναστον ὄντα, καὶ μήτε πράγμασιν ἐντετριμμένον πολιτι-
κοῖς, μήτε ἀνθρώποις, ἴσως ἂν αἰτιωμένῳ τινὶ τῶν ἑταίρων
τὸ τῆς Πυθίας εἰπεῖν, "Ὀψέ μ' ἦλθες," ἀρχὴν καὶ
δημαγωγίαν διζήμενος, καὶ παρ' ὥραν πρατηλίου κόπτειν
θύραν, ὥσπερ τις ἀτυχοῦσης ὠνὴ νύκτωρ ὀπώπιος ἀφιγ-
μένος ἢ ξένος, οὐ τόπον οὐδὲ χώραν, ἀλλὰ βίον, οὗ μὴ
πεπείρασαι, μεταλλάττων. Τὸ γὰρ,

——Πόλις ἄνδρα διδάσκει,

καὶ Σιμωνίδην, ἀληθὲς ὄζειν ὀπὶ τοῦ ἐπὶ χρόνου ἐχόντων
μεταδιδαχθῆναι καὶ μεταμαθεῖν μάθημα, μᾶλ' πολλῶν
C ἀγώνων καὶ πραγμάτων μόλις ἐκπονούμενον, ἅπερ ἐν
χαμηλῷ φύσεως ὀπιλάβεια καὶ πόνον ἐνεγκεῖν καὶ δυσμε-

A. 12. ὅτ' ἀν—συμβεβηκυῖαν] Prius delendum cum Mez. ut ortum ex ὅτω, quod refertur ad antecedens ὕπνῳ. Alterum mutem in συντετυκυῖαν. Reisk. συμβεβικυῖαν.
B. 7. ἀτυχούσης ὠνὴ] Forte, ἀγοραίου τινὸς ὠνὴ, vel ἀτυχοῦς γέρων.

adoleſcens obdormiviſſet, poſt quinquaginta annos evigilaſſe jam ſenem) et tam longinquo ſecumque auĉto otio relicto, in certamina ſe et occupationes conjiciat inſuetum atque inexercitatum, et neque in rebus civilibus, neque inter homines verſatum, reprehenſurus aliquis Pythiæ illud objicere poſſit, *ſero ad me veniſti*, magiſtratum et populi gubernationem quærens: intempeſtive pulſas prætorii januam, velut inſcitior aliquis noctu per comeſſationem accedens aut hoſpes, non locum aut regionem mutare, ſed vitam cujus es imperitus, inire cupiens. Quod enim Simonides dixit, *Civitas virum docet*, verum eſt de his, quibus adhuc tempus eſt dediſcendi ſua, et addiſcendi ſcientiam, quæ multis certaminibus atque rebus ægre elaboratur, ubi tempeſtive ingenium apprehendit, quod labores diffi-

ρίαν εὐκόλως δυναμένης. Ταῦτα δόξει τις μὴ κακῶς λέγεσθαι πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν γήρᾳ πολιτείας.

β. Καίτοι τἀναντίον ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν νέων ἐχόντων τὰ μειράκια καὶ τοὺς νέους ἀποτρεπομένους τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν· καὶ μαρτυροῦσιν οἱ νόμοι λέγοντες· κήρυκος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, μὴ Ἀλκιβιάδας μηδὲ Πυθέας ἀνιστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα πρώτους, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότας, λέγειν καὶ συμβουλεύειν προσκαλοῦντες· ὁ γὰρ D τοσοῦτον ἀπῆλθε τόλμης ἢ τρυφῆς ἔνδεια καὶ προτρόπαιον ἑκάστῳ γέγονεν. Ὁ δὲ Κάτων μετὰ ὀγδοήκοντα ἔτη δίκην ἀπελογήσατο, ἔφη, Χαλεπὸν εἶναι, βέλτιστε μεθ' ἑτέρων, ἢ ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. Καίσαρος δὲ τοῦ καταλύσαντος Ἀντώνιον, ὑπὲρ μικρῷ βασιλικώτερα καὶ δημοφελέστερα γενέσθαι πολιτεύματα τοῖς τῆ τελευτῆ πάντες ὁμολογοῦσιν· αὐτὸς δὲ τοὺς νέους ἔθεσι καὶ νόμοις

D. 1. ὁ γὰρ τοσοῦτον—τρατιωτῶν] Ita omnes libri, gravi corruptela: cujus nisi vera, probabilis forte hæc fit correctio: ὁ γὰρ τοσοῦτον ἐνδεια τόλμης, ὅσον ἀνδεια τριβῆς ποιεῖ τροπαῖα ἑκάστῳ στρατηγῶ. Xyl. vertens reliquit lacunam, quæ in libris nulla est.

cultatesque facile, ferre possit. Hæc videntur non male in eum dici, qui in senectute incipiat rempublicam gerere.

II. Atqui contra videmus a prudentibus adolescentes et juvenes a tractandis publicis negotiis arceri, testanturque hoc leges, ubi præco in concione non Alcibiadas aut Pytheas ad suggestum progredi jubet, sed qui annum ætatis quinquagesimum excesserint, ad dicendum et consulendum exhortatur. Non enim insolentia audaciæ et imperitia et impulsio unicuique militum * * At Cato octogenario major cum diceret causam, *Difficile*, inquit, *est eum qui cum aliis vixisset, aliorum subire judicia.* Cæsaris vero Augusti actiones sub finem vitæ, nihilo reliquis minus imperatore dignas, aut in publicum utiles fuisse in confesso est: et ipse cum juvenes moribus legibusque austeris corrigeret,

αὐτηρῶς σωφρονίζων, ὡς ἐθορυβήθησαν, Ἀκούσατε, ἔπε,
νέοι γέροντος, οὗ νέοι γέροντες ἤκουον. Ἡ δὲ Περικλέους
E πολιτεία τὸ μέγιστον ἐν γήρᾳ κράτος ἔσχεν, ὅτε καὶ τὸν
πόλεμον ἔρασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἔπεισε καὶ πεφυμένων
οὐ κατὰ καιρὸν μάχεσθαι πρὸς ἑξακισμυρίους ὁπλίτας,
ἐνέσχε καὶ διεκώλυσε, μονονοὺ τὰ ὅπλα τῇ δήμου καὶ τὰς
κλεῖς τοῦ πυλῶν ἐποσφραγισάμενος. Ἀλλὰ μὴν ἄ
γε Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου γέγραφεν, αὐτοῖς ὀνόμασιν
ἄξιόν ἐστι παραθέσθαι. " Ποίας γὰρ, φησὶ, νεότητος
" οὐ κρεῖττον τὸ ἐκείνου γῆρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς
" ἐχθροῖς ἀκμάζων οὕτως φοβερὸς ἦν ὡς Ἀγησίλαος
" τὸ μήκιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων; τίνος δ' ἀκμὴν
" γενομένου μᾶλλον ἥσθησαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγησιλάου,
F " καίπερ μεγάλου τελευτήσαντος; τίς δὲ συμμάχοις
" θάρσος παρέσχεν ἢ Ἀγησίλαος, καίπερ ἤδη πρὸς τὸ

D. 9. ἐθορύβησαν] ἐθορύσσαν B. et T. II. p. 207. E.
E. 10. αἰῶνος] Sic omnes libri et scripti et editi. Vulgo, ἀγῶνος a Steph. inductum, habet Anon. et T.

iique tumultuarentur: *Audite*, aiebat, *juvenes senem, quem senes juvenem audiverunt.* Periclis quoque administratio reipublicæ plurimum in senectute virium habuit, cum et bellum ut susciperent persuasit Athenienſibus: et cum alieno tempore confligere cum sexaginta millibus armaturæ gravis militum vellent, obstitit ac prohibuit, tantum non arma populi et claves portarum sigillo suo muniens. Quæ autem Xenophon de Agesilao scripsit, operæ pretium est ipsius verbis referri. *Qua*, inquit, *juventute non fuit præstantior ejus senectus? Quis enim ætate vigens tanto terrori hostibus fuit, quanto Agesilaus prope finem vitæ? Quo sublato magis gavisi sunt hostes, quam Agesilao, quanquam gravis annis decessit? Quis sociis animos addidit, nisi Agesilaus, quanquam ei jam mors immineret? Quem juvenem amici*

" τέρμα δ' βίου ὤν; τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι πλέον ἐπόθησαν
" ἢ Ἀγησίλαον γεραιὸν ἀποθανόντα."

γ'. Εἶτα ἐκείνους μὲ τηλικαῦτα πράττειν ὁ χρόνος οὐκ ἐκώλυεν, ἡμεῖς δὲ οἱ νῦν τρυφῶντες ἐν πολιτείαις, μὴ τυραννίδα, μὴ πόλεμόν τινα, μὴ πολιορκίαν ἐχούσας, ἀπολέμους δὲ ἀμίλλας, καὶ φιλοτιμίας νόμῳ τὰ πολλὰ καὶ λόγῳ μετὰ δίκης περαινομένας, ἀποδειλιῶμεν; οὐ μόνον τραγῳδῶν τῶν τότε καὶ διδασκόντων, ἀλλὰ καὶ 785
ποιητῶν καὶ σοφιστῶν καὶ ὑποκριτῶν ὁμολογοῦντες τῇ) χαλκίδι· εἴ γε Σιμωνίδης μὲν ἐν γήρᾳ γεγηθὼς ἔοικε, τὴν τύπτεσθαι δηλοῖ τοῖς πεπρυτανεύκοσιν ἔπεσιν,

Ἀμφὶ διδασκαλίῃ δὲ Σιμωνίδῃ ἔσσετο κῦδος
Ὀγδωκονταέτῃ, παισὶ Λεωπρέπεος.

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ τῶν υἱῶν ἀφροσύνης δίκην φεύγων, ἀναγνῶναι τὴν ἐν Οἰδίποδι τῷ ὀπὶ

A. 5. δὲ Σιμωνίδῃ] δὲ additum e Pol. Mez.
A. 7. ὑπὸ τῶν υἱῶν] Sic Coll. Muret. Vulgo, ὑπὸ υἱῶν. Ald. Bas. B. E. ὑπὸ πολλῶν. Xyl. ὑπὸ παίδων.

majore ſunt proſecuti deſiderio, quam Ageſilaum ſenem mortuum?

III. Ergo illos a tantis rebus gerendis ætas non abſtinuit: nos in republica luxuriantes, nullam tyrannidem, nullum bellum, nullam obſidionem ſuſtinentes, certamina duntaxat et contentiones quæ legibus plerumque, orationibus, et judicio finiantur, ob ignaviam ſubterfugimus? ſcilicet non prætoribus modo et oratoribus priſcis, ſed et poëtis, et ſophiſtis, et hiſtrionibus fatentes nos eſſe deteriores. Siquidem ſenex Simonides choris victoriam reportavit, idque inſcriptio teſtatur his extremis verſibus,

Octoginta annos Simonida jam tibi nato
Gloria doctrina eſt parta Leoprepidæ.

Sophocles fertur, cum, ut deſipiens, eſſet a filiis in judicium vocatus, recitaſſe de Œdipo Coloneo chori in ſcenam progredientis carmen, cujus

Κολωνῦ πάροδον, ἣ ἔστιν ἀρχή,

Εὔιππε ξένε τᾶσδε χώρας
Ἵκει τὰ πράτιστα γᾶς ἱππία,
Τὸν ἀργῆτα Κολωνὸν,
Ἔνθα λίγεια μινύρεται
Θαμίζουσα μάλις ἀηδὼν
Χλωραῖς ὑπὸ βάσαις.

Θαυμασῦ δὲ τῦ μέλους φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεάτρου, ἡ διαστρίβη περιπεμφθῆναι μετὰ κρότου καὶ βοῆς τὸν παίοντα. Τοιοῦτο δὲ ὁμολογεμένως Σοφοκλέους ἐστὶ τὸ ὑπογεγραμμένον,

Ὧδὲ Ἡρόδοτος τοῦδε Σοφοκλῆς ἐτίων ἀν
Πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα.

Φιλήμονα δὲ τὸν κωμικὸν καὶ Ἄλεξιν ὑπὸ τῆς σκιμπῆς ἀγωνιζομένους καὶ στεφανεμένους ὁ θάνατος κατέλαβε. Πῶλον δὲ τὸν τραγῳδὸν Ἐρατοσθένης καὶ Φιλόχορος ἱστορῆσιν ἑβδομήκοντα ἔτη γεγενημένον, ὀκτὼ τραγῳδίας ὀλίγαις τέτταρσιν ἡμέραις ἀγωνίσασθαι μείζω ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς.

Δ. Ἆρα οὖν οὐκ αἰσχρόν ἐστι τῶν ἀπὸ σκιμπῆς γερόντων τοὺς ἀπὸ τῦ βήματος ἀγεννεστέρους ὁρᾶσθαι, ἢ

est hoc initium,

Equorum feracis hujus hospes regionis
Venisti ad optimum agrum,
Albicantem Colonum:
Ubi frequens philomela suavem cantillat
virentibus in vallibus.

quod cum perplacuisset, e foro tanquam e theatro cum plausu et clamore eorum qui aderant deductus est. Hanc quidem constat Sophoclis esse inscriptionem,

Carmen hoc Herodoto composuit Sophocles, annos
Undecies natus quinos.—

Philemonem quoque comicum, et Alexidem in scena certantes mors occupavit. Polum tragœdum Eratosthenes et Philochorus scripserunt annos octoginta natum, octo tragœdias quatriduo decertasse paucis ante obitum diebus.

IV. Nonne autem turpe est senibus scenicis concionales senes videri turpiores, et defertores sacrorum revera

τῶν ἱερῶν ὡς ἀληθῶς ἐξικαμόντας ἀγώνων, ἀποτίθεσθαι τὸ πολιτικὸν πρόσωπον, οὐκ οἶδα ὁποῖον ἀντιμεταλαμβάνοντας; Καὶ γὰρ τὸ τὰς γεωργίας ἐκ βασιλικῶν, ταπεινόν· ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσχειν τὴν παραλον ἱερὰν οὖσαν τριήρη, ξύλα καὶ χαράκας καὶ βοσκήματα φέρουσαν, ἢ πῶς πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ βοιωταρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι πρεσβείας πολιτῶν, εἶτα ὁράμενος ἐν ἀλφίτων καὶ D σεμφύλων ἀριθμητῆσι, καὶ πόκοις προβάτων, οὐ ταὐτὰπασι δόξει τοῦτο δὴ τὸ καλούμενον ἵππου γῆρας ἐπάγεσθαι, μηδενὸς ἀναγκάζοντος; Ἐργασίας γε μὴν βαναύσου καὶ ἀγορᾶς ἅπτεσθαι μὴ πολιτείας, ὁμοίον ἐστὶ τῷ γυναικὸς ἐλευθέρας καὶ σώφρονος ἔνδυμα ἐκσπάσαντα καὶ ἐκβάλλωμα δόντα, σωφρονεῖν ὅτι καπηλεύει· καὶ γὰρ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς οὕτως ἀπόλλυται τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος πρὸς πένας οἰκονομίας καὶ χρηματισμούς

certaminum, depoſita civili perſona, neſcio quam ejus loco induere? Nam de rege agricolam fieri, nimis eſt humile. Quando enim Demoſthenes ait injuriam Paralo navi fieri, quæ ſacra erat triremis, quod ligna, vallos, et pecudes cogeretur Midiæ vehere: nonne vir civilis poſt præmiorum in certaminibus tribuendorum, et Bœotarchiæ, et inter Amphictyones primi in conſeſſu loci obitam functionem, ſi his relictis videatur occupatus farinarum aut fracium dimenſione, vel lanæ ovillæ negotiatione, videbitur plane id quod proverbio jactatur *equi ſenium* ſibi nulla coactus neceſſitate inducere? Atqui illiberale opificium et forum ſectari ab adminiſtratione reipublicæ, non eſt aliud, quam ſi matronæ liberali et pudicæ veſtibus ſuis detractis cincturam coquinariam circumdes, eamque in caupona colloces: eodem quippe modo civilis virtutis majeſtas atque dignitas peſſundatur, ubi ad rei familiaris procurationem, et quæſtum faciendum pertrahitur.

E ἀηδίης. Ἂν δὲ, ὅπερ λοιπόν ἐστι, ῥαστώνας καὶ ἀπολαύσεις τὰς ἡδυπαθείας καὶ τὰς τρυφὰς ὀνομάζοντες, ἐν ταύτοις μαραινόμενον ἡσυχῇ παραπέμπωσι γηράσκειν τὸ πολιτικόν, οὐκ οἶδα ποτέρᾳ δυεῖν εἰκόνων ἀρχρῶν πρέπειν δόξει μᾶλλον ὁ βίος αὐτῷ· πότερον ἀφροδίσια ναύταις ἄγουσι, πάντα τὸν λοιπὸν ἤδη χρόνον οὐκ ἐν λιμνῇ τινὶ ναῦν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐπὶ πλέουσαν ἀπολείπουσιν· ἢ καθάπερ ἔνιοι τὸν Ἡρακλέα παίζοντες οὐκ εὖ γράφουσιν, ἐν Ὀμφάλης κροκωτοφόρον ἐνδιδόντα Λυδαῖς θεραπαινίσι ῥιπίζειν καὶ παρακλίνειν ἑαυτόν· οὕτως τὸν πολιτικὸν ἐκδύσαντες τὴν
F λεοντῆν καὶ καθαλλίναντες, εὐωχήσομεν ἀεὶ καταψαλλόμενον καὶ καταυλούμενον; οὐδὲ τῇ τοῦ Πομπηίου Μάγνου φωνῇ ἀφατεράντες, τῇ πρὸς Λεύκολλον, ἣν εἶπεν, αὐτὸν μὴ εἰς λουτρὰ καὶ δεῖπνα καὶ συνουσίας μεθημερινὰς, καὶ πολλῷ ἄλλῳ, καὶ κατασκευὰς οἰκοδομημάτων νεοπρεπεῖς

F. 3. ἣν εἶπεν] Forte delendum.
F. 5. πολλὴν ἄλυν] Ita Xyl. Nec procul abeunt Coll. Muret. Anon. Jun. πολλὴν ἄλην. Ald. Baſ. B. E. πολλὴν, ἄλλην. Cui corrigendo addiderunt ἡδυπάθειαν. Pol. Schott. Jannot. ut Steph. vulgavit.

Quod ſi, id quod reſtat, oblectationes et ſaginationes iſtas, nomine quietis atque fruitionis commodorum velantes, in his paulatim tabeſcentem conſeneſcere jubent civilem virum, neſcio de duabus turpibus imaginibus utri ſimilior ſit futura ejus vita: nautiſne Veneris ſacra per omnem vitam colentibus, et navem nondum portui ſubeuntem, ſed adhuc in alto vehentem deſerentibus: an quemadmodum nonnulli joci cauſſa Herculem inepte pingunt apud Omphalem in veſte croco ta ſedentem, ſeque ventilandum et comendum ancillis præbentem: ita civilem virum poſito leonis exuvio ad menſam reclinabimus, ut ſemper epuletur, ac tibias barbitaque audiat? Nec pudorem nobis vox iſta Pompeii Magni incutiet? qui a Lucullo ob intempeſtivam tanto natu ambitionem honorum ac magiſtratus gerendi reprehenſus, poſt rem domi militiæque geſ-

μετὰ τὰς στρατείας καὶ πολιτείας ἀφεικότα, τῷ δὲ Πομπηίῳ φιλαρχίαν ἐγκαλοῦντα καὶ φιλοπολίαν παρ' ἡλικίαν· ἔφη γὰρ ὁ Πομπήιος, Ἀμείνονα εἶναι γέροντα τὸν πυρᾶν ἢ τὸ ἄρχειν· ἐπεὶ δὲ νοσοῦντι συνέταξε χίλια 786
ὁ ἰατρὸς, ἦν δὲ δυσκόριστον καὶ παρ' ὄρεξιν, ἔφη δέ τις εἶναι τῷ Λευκόλλῳ πολλὰς περφορήσας, οὐκ ἔπεμψεν, οὐδὲ ἔλαβεν, εἰπών, "Οὐκοῦν, εἰ μὴ Λεύκολλος ἐτρύφα, "Πομπήιος οὐκ ἂν ἔζησε;"

ε'. Καὶ γὰρ εἰ ζητεῖ πάντως ἡ φύσις τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χαίρειν, τὸ μὲν σῶμα τῶν γερόντων ἀπείρηκε πρὸς πάσας πλὴν ὀλίγων τῷ ἀναγκαίων τὰς ἡδονὰς, καὶ οὐχ

Ἡ Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται

μόνον, ὡς Εὐριπίδης φησὶν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ πόσιν καὶ βρῶσιν ὀρθυμίας ἀπημβλυμμένας τὰ πολλὰ καὶ νωθρὰς κατέχοντες μόλις οἷον ὀπίζουσι καὶ χαράττουσιν· ὦ δὲ τῇ Β
ψυχῇ προσκυνητέον ἡδονὰς οὐκ ἀγεννεῖς οὐδὲ ἀνελευθέρους, ὡς Σιμωνίδης ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας, αἰτῷ

tam balneis, cœnis, ac quotidianis conviviis, otio diffolato, ac fplendidiffimis ædificiis dedito, refpondit, *Magis eſſe intempeſtivum luxuriare ſenem, quam rempublicam gubernare.* Idem Pompeius, cum ægrotanti ſibi medicus turdi eſum mandaſſet, et tunc is per anni tempus haberi vix poſſet, ac quidam multos turdos apud Lucullum ali ſignificaret; non miſit petitum, *Quid,* inquiens *niſi Lucullus luxuriaret, non viveret Pompeius?*

V. Nam ut maxime naturæ voluptatem et delectationem defideret, tamen ſenum corpora fere ad omnes voluptates, paucis iiſque neceſſariis exceptis, facta jam ſunt inepta. Non modo enim

Ætatis proventus averſatur Venus,

ut ait Euripides, ſed etiam ciborum ac potus ſuavitas iis hebes et quaſi edentula eſt, exiguumque ſui guſtum exhibet. In animo itaque parare ſibi voluptates debent, non indignas eas ipſis aut illiberales, ut Simonides, qui eum ob avaritiam culpantibus reſpon-

φιλαργυρίαν, Ὅτι τῶν ἄλλων ἀπεστερημένος λυπῇ ὁ γῆρας ἡδονῶν, ὑπὸ μιᾶς ἔτι γοητευόμενος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν. Ἀλλ' ἡ πολιτεία καλλίστας μὲν ἡδονὰς ἔχει καὶ μεγίστας, αἷς καὶ τοὺς θεοὺς εἰκὸς ἥδεσθαι μάλιστα χαίρειν· αὗται δ' εἰσὶν, ἃς τὸ εὖ ποιεῖν καὶ καλόν τι πράττειν ἀναδίδωσιν. Εἰ γὰρ Νικίας ὁ ζωγράφος ὕπως ἔχαιρε τοῖς τῆς τέχνης ἔργοις, ὥστε τοὺς οἰκέτας ἐρωτᾶν c πολλάκις, "Εἰ λέληθεν καὶ ἡρίστηκεν" Ἀρχιμήδει δὲ τῇ σανίδι προσκείμενον ἀποσπῶντες βίᾳ καὶ ἀποδύοντες ἤλειφον οἱ θεράποντες, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀλλιμμένῳ διέγραφε τὰ σχήματα· Κανὸς δὲ ὁ αὐλητὴς, ὃν καὶ σὺ γινώσκεις, ἔλεγεν, "Ἀγνοεῖν τοὺς ἀνθρώπους, "ὅσῳ μᾶλλον αὑτὸν αὐλῶν ἢ ἑτέρους εὐφραίνει· λαμ- "βάνειν γὰρ ἂν μισθὸν οὐ διδόναι τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας·" ἆρα οὐκ ὀπτεύομεν ἡλίκας ἡδονὰς αἱ ἀρεταὶ τοῖς χρωμένοις ἀπὸ τῶν καλῶν πράξεων καὶ τῶν κοινωνικῶν ἔργων καὶ φιλανθρώπων παρασκευάζουσιν; οὐ κινῶσαι σάρκα

dit, *se per ſenectutem reliquis ſpoliatum voluptatibus, unica lucrandi oblectatione gravem recreare ætatem.* Sed reipublicæ adminiſtratio pulcherrimas habet maximaſque voluptates, quibus aut ſolis aut præcipuis frui deos probabile eſt: eæ autem ſunt, quæ a bonis actionibus honeſtiſque factis proficiſcuntur. Si enim Nicias pictor ita artis ſuæ operibus gaviſus eſt, ut ſæpenumero e ſervis quæſiverit, *Lavine, pranſuſne ſum?* et Archimedem vi a tabula cui inhærebat avellentes atque veſtibus exuentes unxerunt famuli, ille autem in uncto corpore figuras geometricas pinxit: Canus quoque tibicen, quem tu etiam noſti, dicebat, *Neſcire, quanto ſeipſum magis quam alios delectaret canens: alioquin audire volentes mercedem non daturos ipſi, ſed exacturos:* non intelligimus quantas virtus honeſtis et ad ſocietatem humanitatemque facientibus actionibus voluptates ea utentibus conciliet? non titillantes illas aut

θρύπτουσαι, ὥσπερ αἱ εἰς σάρκα λεῖαι καὶ περισυεῖς κινήσεις· ἀλλ' αὗται μὲν οἰστρώδεις καὶ ἀβέβαιον καὶ μεμιγμένον σφυγμῷ τὸ γαργαλίζον ἔχουσιν· αἱ δὲ ὅπου τοῖς καλοῖς ἔργοις, οἵων δημιουργὸς ὁ πολιτευόμενος ὀρθῶς ἐστιν, ἃ ταῖς Εὐριπίδου χρυσαῖς πέρυξιν, ἀλλὰ τοῖς Πλατωνικοῖς ἐκείνοις καὶ θειοτέροις πτεροῖς ὅμοια τὴν ψυχὴν μέγεθος καὶ φρόνημα μετὰ γήθους λαμβάνουσαν ἀναφέρουσιν. D

ς'. Ὑπομίμνησκε δὲ σεαυτὸν ὧν πολλάκις ἀκήκοας. Ὁ μὲν γὰρ Ἐπαμεινώνδας ἐρωτηθεὶς τί ἥδιστον αὐτῷ γέγονεν, ἀπεκρίνατο, τὸ τοὺς πατέρας ἔτι ζῶντος καὶ τῆς μητρὸς νικῆσαι τοὺς ἐν Λεύκτροις μάχῃ. Ὁ δὲ Σύλλας, ὅτε τὴν ἐμφυλίων πολέμων τὴν Ἰταλίαν καθήρας περιέμιξε τῇ Ῥώμῃ πρῶτον, ὑδὲ μικρὸν ἐν τῇ νυκτὶ κατέδαρθεν, E ὑπὸ γήθους καὶ χαρᾶς μεγάλης, ὥσπερ πνεύματος ἀναφερόμενος τὴν ψυχήν· καὶ ταῦτα περὶ αὐτοῦ γέγραφεν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Ἀκουσμα μὲν γὰρ ἔγωγε μηδὲν ἥδιον ἐπαίνου, κἂν τὸν Ξενοφῶντα· θέαμα δὲ καὶ μνημόνευμα καὶ ἀγώνισμα τῶν ὄντων ὑδὲν ἐστὶν ὃ τοσαύτην φέρει

emollientes, ſicut in carne faciunt lenes ac ſuaves motiones, quæ pruritum habent furioſum et inſtabilem ac magna cum exagitatione conjunctum: ſed præclara facta, quorum quaſi opifex eſt qui recte rempublicam tractat, non aureis Euripidis, ſed Platonicis ac divinis alis animum elatione et gaudio præditum evehunt.

VI. In memoriam tibi redige, quæ ſæpe audiviſti. Epaminondas interrogatus, quid ipſi jucundiſſimum accidiſſet, reſpondit, *Quod patre ac matre viventibus Leuctricam victoriam reportaſſet.* Sylla cum liberata civilibus bellis Italia Romam pervenit, prima nocte ne tantillum quidem dormivit, præ lætitia ingentique gaudio, tanquam vento animum incitante, atque hoc ipſe de ſe in commentariis ſcripſit. Eſto enim, ut Xenophon ait, nulla ſuavior auditio laude: ſpectaculum quidem et recordatio atque conſideratio nullius rei

χάριν ὅσῳ προέξεων ἰδίων ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις, ὥσπερ ἐν τόποις λαμπροῖς καὶ δημοσίοις, ἀναθεώρησις. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ χάρις εὐμενὴς ἡ συνομαρτοῦσα τοῖς
F ἔργοις, καὶ συναμιλλώμενος ἔπαινος εὐνοίας δικαίας ἡγεμών, οἷόν τι φῶς καὶ γάνωμα τῇ χαιρούσῃ τὴν ἀρετὴν προσίδηται καὶ δεῖ μὴ προϊεμένην, ὥσπερ ἀθλητικὸν στέφανον, ἐν γήρᾳ ξηρὰν γενομένῳ τὴν δόξαν, ἀλλὰ χλοηρὸν ἀεί τι καὶ προσφατον ἐπιφέρουσα, τὴν τῶν παλαιῶν χάριν ἐγείρειν, καὶ ποιεῖν ἀμείνω καὶ μόνιμον. Ὥσπερ γὰρ οἱ τεχνῖται οἷς ἐπέκειτο φορτίζειν σῶον εἶναι τὸ Δηλιακὸν πλοῖον, ἀντὶ τῶν σαπέντων ξύλων ἐμβάλλοντες ἄλλα καὶ συμπηγνύντες,
787 ἀίδιον ἐκ τοῦ τότε χρόνων καὶ ἄφθαρτον ἐδόκουν διαφυλάττειν· οὕτως ἐπὶ καὶ δόξης καὶ φλογὸς ἡ χαλεπὴ σωτηρία καὶ τήρησις, ἀλλὰ μικρῶν ἐπεκκαυμάτων δεομένη, κατασβεσθὲν δὲ καὶ καταψυχθὲν οὐδέτερον ἂν τις ἀπραγμόνως πάλιν ἐξάψειεν. Ὁ δὲ Λάμπις ὁ ναυκληρικὸς

F. 1. ἡγεμὼν—προτίθησι] Forte, γνωμὼν—προστίθησι.

tam eſt grata, quam propriarum actionum in magiſtratu et republica tanquam illuſtribus et publicis locis contemplatio. Enimvero gratia benigna, factis teſtimonium perhibens, ac laus cum virtute certans, dux et auctor juſtæ benevolentiæ, tanquam lumen et nitorem aliquem gaudio de virtute concepto adjiciunt. Neque eſt gloria, veluti corona athletica, negligenda, committendumve ut in ſenectute exareſcat, ſed ſemper novi aliquid ac recens proferendum, quo veterum gratia excitetur, augeatur, ſtabiliatur. Nam prouti Deliacam navem, lignis quæ vitium concepiſſent identidem ſubmotis, aliiſque eorum loco inſertis, crediti ſunt homines ab antiquiſſimo tempore in hanc uſque ætatem pertuliſſe, et quaſi æternitati aſſeruiſſe: ita etiam gloria, ut flamma, non difficulter conſervatur, ſed alimentum ſeu fomitem haud magnum requirit: exſtinctam neutram facile et ſine labore rurſum incenderis atque excitaveris. Lampis navicularius interrogatus, quo modo divi-

ἐρωτηθεὶς πῶς ἐκτήσατο τὴν πλοῦτον, Οὐ χαλεπῶς, ἔφη, τὸν μέγαν, τὸν δὲ βραχὺν ὀπτίνους καὶ βραδέως· οὕτω τὴν πολιτικῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἐν ἀρχῇ τυχεῖν μὲν ῥᾴδιόν ἐστι, τὸ δὲ συναυξῆσαι καὶ διαφυλάξαι μεγάλων ἀπὸ τῶν τυχόντων γενομένων, ἔτοιμον. Οὔτε γὰρ φίλος ὅταν γένηται πολλὰς λῃτουργίας ἐπιζητεῖ καὶ μεγάλας, ἵνα μένῃ φίλος, μικροῖς δὲ σημείοις ὃ ἐνδεχόμενος ἀεὶ διαφυ- B λάττει τὴν εὔνοιαν· ἢ τε δήμου φιλία καὶ πίστις ἐκ ἀεὶ δεομένη χορηγοῦντος, οὐδὲ πεφθαρκότος, οὐδὲ ἄρχοντος, αὐτῇ τῇ προθυμίᾳ συνέχεται, καὶ φ μὴ παραπολείποντι μηδὲ ἀπαγορεύοντι τῆς ἐπιμελείας καὶ φειδοῦς. Οὐδὲ γὰρ αἱ φρατεῖαι πρὸς τάξεις ἀεὶ καὶ μάχας καὶ πολιορκίας ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ θυσίας ἔστιν ὅτε καὶ συνουσίας μετὰ μέσου, καὶ σχολὴν ἄφθονον ἐν παιδιᾷ καὶ φλυαρίᾳ δέχονται· πόθεν γε δὴ τὴν πολιτείαν φοβητέον, ὡς ἀπαραμύθητον καὶ πο-

A. 8. μεγάλων—ἕτοιμον] Transponendo legendum, μεγάλων γενομένων, ἀπὸ τῶν τυχόντων ἕτοιμον.

B. 2. δεομένη—προσδικοῦντος] Vulgo, δεχομένη—προσδικοῦντος. Prius correxi ex Jannot. Anon. Mez. posterius ex Jannot. Anon. T. V. B. libri ante Stephanum nostri, id est, Ald. Bas. Xyl. B. E. habent προσδικοῦντος.

tias consecutus esset, respondit, *Magnas non difficulter, parvas cum ærumna et tarde.* Sic ab initio gloriam in republica et potentiam sibi parare, non est facile: augere partam et amplificatam conservare, quibusvis actionibus in promtu est. Nam neque qui amicus factus est, multa aut magna desiderat ministeria, ut retineatur, sed affiduitas etiam exiguorum signorum benevolentiam conservat: et populi amicitia ac fides non semper requirit sumtus publice facientem, aut defendentem, sed sola magistratum gerentis alacritate retinetur, dum is reipublicæ curam non deserit neque defatigatur. Nam ne bellum quidem semper conflictus, prœlia, et obsidiones habet, sed sacrificia nonnunquam intercedunt, et induciæ, et joci ac ludi. Unde igitur fiat, ut reipublicæ administratio pro tristi et tetrica, la-

λύπονον καὶ βαρεῖαν, ὅπου καὶ θέαι καὶ πομπαὶ καὶ νεμήσεις
C καὶ χοροὶ καὶ μῦσαι καὶ ἀγλαΐα, καὶ θεῦ τινος ἀεὶ τιμὴ
τὰς ὀφρῦς λύουσα παντὸς ἀρχείου καὶ συνεδρίου, πολλα-
πλάσιον τὸ ὀπιπτευτὴς καὶ χαριζόμενον ἀποδίδωσιν;

ζ'. Ὁ τοίνυν μέγιστον κακὸν ἔχουσιν αἱ πολιτεῖαι, τὸ φθόνον, ἅπασα διαρρέεται πρὸς τὸ γῆρας· κύνες γὰρ καὶ βαύζουσιν ὃν ἂν μὴ γινώσκωσι, καθ' Ἡράκλειτον· καὶ πρὸς τὸ ἀρχόμενον, ὥσπερ οἱ θύραθεν τῶν βήματος, μάχεται καὶ πάροδον οὐ δίδωσι· τὸ δὲ σώφρονα καὶ συνήθη δόξαν οὐκ ἀγρίως οὐδὲ χαλεπῶς, ἀλλὰ πράως ἀνέχεται. Διὸ τὸ φθόνον ἔνιοι τῷ καπνῷ παρεικάζουσι· πολὺς γὰρ οἱ τοῖς ἀρχομένοις ἀφ' ὑπὸ φλέγεσθαι προεκπίπτων, ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφανίζεται. Καὶ ταῖς μὲν ἄλλαις
D ὑπεροχαῖς προσμάχονται καὶ ἀμφισβητοῦσιν ἀρετῆς καὶ γένους καὶ φιλοτιμίας, ὡς ἀφαιρουμένοις αὐτοῦ ὅσον ἄλλοις

C. 7. πρὸς τὸ ἀρχόμενον] πρὸς ex Jannot. Anon. Jun. T. V. B. pro vulgato πως.

borioſa, ac difficili debeat haberi; cum et theatra, et pompæ, et diribitiones, et chori, et muſica, et lætitia, ſemper honor aliquis alicui deo habitus frontem exporrigant in curiis et conſeſſibus, multoque ampliorem moleſtis delectationem, et gratiam afferant?

VII. Jam invidia, quod maximum habet reipublicæ adminiſtratio malum, minime in ſenes incumbit. *Canes quidem*, ut aiebat Heraclitus, *quem non agnoſcunt, latratu excipiunt obſcuro*: et invidia etiam quodammodo tanquam præ foribus acceſſuro ad ſuggeſtum repugnat, aditumque negat, conſuetam autem et familiarem gloriam non ægre fert, ſed placide tolerat. Ideo invidiam nonnulli fumo comparaverunt, qui cum initio adeuntibus ad rempublicam quaſi incenſis largus efferatur, poſtquam hi effulſere, evaneſcit. Ac reliquis quidem excellentiis, ut virtutis, nobilitatis, ambitionis, ſolent repugnare ac de iis litem movere, quod quantum in his concedimus aliis, tantum nobis videmur

ὑφίεσθαι, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ γήρους πρεσβεῖον, ὃ καλοῦσι κυρίως πρεσβεῖον, ἀζηλοτύπητόν ἐστι καὶ παραχωρούμενον· εὐδεμιᾷ γὰρ ἔστι τιμῇ συμβέβηκε τὸν τιμῶντα μᾶλλον ἢ τὸν τιμώμενον κοσμεῖν, ὡς τῇ τοῦ γήρως. Ἐπὶ τὴ μὲν ἀπὸ τοῦ πλούτου δύναμιν, ἢ λόγου δεινότητος, ἢ σοφίας, οὐ πάντες αὐτοῖς γενέσθαι προσδοκῶσιν· ἐφ' ἣν δὲ προάγει τὸ γῆρας αἰδῶ καὶ δόξαν, εὐθὺς ἀπελπίζει τὸ πολιτευομένων. Οὐδὲν οὖν διαφέρει κυβερνήτου πρὸς ἐναντίον κῦμα καὶ πνεῦμα πλεύσαντος ὑπισχνεῖσθαι, εὐδίας δὲ καὶ εὐαερίας γενομένης ὁρμίσασθαι ζητοῦντος, ὁ τῷ φθόνῳ διαναυμαχήσας πολὺν χρόνον, εἶτα παυσαμένου καὶ γαληνιάσαντος ἀναχρώμενος ἐκ δὲ πολιτείας, καὶ προϊέμενος ἅμα ταῖς πράξεσι τὰς κοινωνίας καὶ τὰς ἑταιρείας. Ὅσῳ δὲ χρόνος γέγονε πλείων, καὶ φίλους πλείονας καὶ συναγωνιστὰς πεποίηκεν, ὡς ὅτε συνεξάγειν ἑαυτῷ πάντας, ἐνδέχεται καθάπερ διδασκάλῳ χορόν, οὔτε ἐγκαταλιπεῖν

detrahere. Sed honor ſenectutis, quod *preſbeion* Græci ab ea ætate deflexo verbo dicunt, obtrectationis ſecurus eſt et conceditur ultro: nullus enim alius honor ita eum qui habet magis quam cui habetur cohoneſtat, ut qui ſenibus defertur. Ad hæc, honorem divitiis, eloquentia, aut ſapientia partum non quivis ſe quoque ſperat conſecuturum: ad quam autem ſenectus producit reverentiam et gloriam, eam quilibet in republica agentium exſpectat. Plane igitur ſimilis eſt nautæ, qui ubi adverſo fluctu et vento periculoſe navigavit, tranquillitate et bona aëris conſtitutione oborta navem in ſtationem velit ſubducere, qui cum diu adverſus invidiam depugnaverit, ea deſinente et pacata ſe e republica recipiat, ſimulque cum actionibus communitates ſocietateſque deſerat. Quanto enim diutius in republica aliquis fuit verſatus, tanto plures etiam amicos et conatuum certaminumque ſocios ſibi paraverit, quos neque educere ſecum omnes ut chorum magiſter poteſt, et relin-

F δίκαιον· ἀλλ' ὥσπερ τὰ παλαιὰ δένδρα τὴν μακρὰν πολιτείαν ἐ ῥᾴδιόν ἐστιν ἀναπαύσαι, πολύῤῥιζον ὄσαν, καὶ πράγμασιν ἐμπεπλεγμένην ἃ πλείονας παρέχει ταραχὰς καὶ ἀπαραγμὲς ἀπερχομένοις ἢ μένουσιν. Εἰ δέ τι καὶ πρείεσι φθόνε λείψανον ἢ φιλονικίας πρὸς τὺς γέροντας ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, καταισχυντέον τοῦτο τῇ δυνάμει μᾶλλον, ἢ φευτέον τὰ νῶτα, γυμνὸς καὶ ἀνόπλους ἀπιόντας· οὐ γὰρ ὅπως ἀγωνιζομένοις φθονοῦντες, ὡς ἀπειπαμένοις καταφρονήσαντες, ὑπεπίπτομεν.

788 η'. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ Ἐπαμεινώνδα τοῦ μεγάλε πρὸς τὺς Θηβαίες, ὅτε χειμῶνος ὄντος οἱ Ἀρκάδες παρεκάλεν αὐτὺς ἐν ταῖς οἰκίαις καθίζεσθαι παρελθόντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ γὰρ εἴασεν, "Ἀλλὰ νῦν "μὲν," ἔφη, "θαυμάζεσιν ὑμᾶς καὶ θεῶνται πρὸς τὰ "ὅπλα γυμναζομένυς καὶ παλαίοντας· ἂν δὲ πρὸς "τῷ πυρὶ καθημένυς ὁρῶσι τὸν κύαμον κόπτοντας, ὑδὲν "αὐτῶν ἡγήσονται διαφέρειν." Οὕτω δὴ σεμνόν ἐστι

quere injuſtum eſt. Sed ſicut veteſtæ arbores, ita antiqua reipublicæ tractatio difficulter evelli poteſt, cum multas egerit radices, ſitque negotiis implicata, quæ abeuntibus quam manentibus plus exhibeant turbarum et occupationum. Tum ſi quæ omnino reliquiæ ſuperſunt invidiæ in ſenes ob civilia certamina ſuſceptæ: magis eæ opprimendæ potentia parta ſunt, quam dandum tergum, ſi nudi inermeſque diſcedamus; non enim tam certantibus invidi inſtant, quam ob contemtum inſultant animum deſpondentibus.

VIII. Teſtatur hoc illud magni Epaminondæ ad Thebanos dictum, cum hyeme Arcades ab ipſis peterent, ut urbem ipſorum ingreſſi in ædibus una habitarent: prohibuit enim ac dixit, *Nunc Arcadibus nos ſumus admirationi, cum nos ſpectant in armis corpora exercentes atque luctantes: ſi autem videant nos ad ignem deſidere et fabas tundere, nihilo ipſis præſtantiores nos putabunt.* Ita præclarum ſane eſt

θέαμα πρεσβύτης λέγων τι καὶ πράττων καὶ τιμώμενος· ὁ δ' ἐν κλίνῃ διημερεύων ἢ καθήμενος ἐν γωνίᾳ τοῖς B φλυαρῶν καὶ ἀπομυττόμενος, εὐκαταφρόνητος. Τοῦτο δὲ ἀμέλει καὶ Ὅμηρος διδάσκει τοὺς ὀρθῶς ἀκούοντας· ὁ μὲν γὰρ Νέστωρ στρατόμενος ἐν Τροίᾳ, σεμνὸς ἦν καὶ πολυτίμητος· ὁ δὲ Πηλεὺς καὶ ὁ Λαέρτης οἰκουροῦντες ἀπερρίφησαν καὶ κατεφρονήθησαν. Οὐδὲ γὰρ ἡ ὑπὸ φρονεῖν ἕξις ὁμοίως θαμίζει τοῖς μεθεῖσιν αὑτούς, ἀλλ' ὑπ' ἀργίας ἐξανιεμένη καὶ ἀναλυομένη κατ' μικρὸν, ἀεί τινα ποθεῖ φροντίδος μελέτην, τὸ λογιστικὸν καὶ πρακτικὸν ἐγείρουσα καὶ ἀφικνουμένη.

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς
Χαλκὸς———

οὐ γὰρ τόσον σώματος ἀσθένεια κακὸν φέρουσι ταῖς C πολιτείαις τὸ παρ' ἡλικίαν ὑπὸ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον

C. 1. *σώματος ἀσθένια*] Abeſt ab Ald. Baſ. Xyl. B. E. Additur in Pol. Leonic. Schott. Jannot. Anon. unde Steph. habet, ſed inepto loco poſuit, inter χαλκὸς et ὡ γάρ. Repoſuimus ſuo loco, monente etiam Mez.

ſpectaculum ſenex orans, agens aliquid rei, et honore affectus: qui vero dies ad menſam exigit, aut in angulo porticus deſidens nugatur et emungitur, is facile contemnitur. Nimirum autem Homerus hoc quoque docet eos, qui ipſum recte intelligunt. Etenim Neſtor in bello verſans Trojano ſuſpiciebatur, inque ſummo erat honore: Peleus autem et Laërtes domi deſidentes, abjecti erant ac ſpreti. Neque enim habitus prudentiæ qualis fuerat manet in iis, qui ſeſe otio dederunt: ſed ignavia eum paulatim diſſipat: cum ad hoc requiratur ſubinde cura aliqua et meditatio, quæ ratiocinatricem et actiones gubernantem animi facultatem excitet atque repurget. Etenim uſu ratio ſplendeſcit, quo pacto

Æs uſibus niteſcit.—

Cæterum imbecillitas corporis non tantum affert incommodi iis, qui confecta jam prope ætate ad tribunal et

βαδίζόντων, ὅσον ἔχουσιν ἀγαθὸν τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν φρόνησιν, καὶ ὃ μὴ φαινόμενον, ἀλλὰ τὰ μὴ ἐσφαλμένα, τὰ δὲ ὑπὸ δόξης κενῆς προσπίπτειν πρὸς τὰ κοινὰ, καὶ συνεφέλκεσθαι τὸν ὄχλον, ὥσπερ θάλατταν ὑπὸ πνευμάτων ἀκαταστάτων, ἀλλὰ πράως κεχρῆσθαι καὶ μετρίως τοῖς συντυγχάνουσιν. Ὅθεν αἱ πόλεις, ὅταν πλάσωσιν ἢ φοβηθῶσι, πρεσβυτέρων ποθοῦσιν ἀρχὴν ἀνδρῶπων· καὶ πολλάκις ἐξ ἀγροῦ κατάγουσαι γέροντα
D μὴ δεόμενον μηδὲ βουλόμενον ἠνάγκασαν, ὥσπερ οἰάκων ἐφαψάμενον, εἰς ἀσφαλὲς καταστῆσαι τὰ πράγματα, παρασάμενοί τε στρατηγὸν καὶ δημαγωγὸν βοᾶν μέγα καὶ λέγειν ἀπνευστί, καὶ, νὴ Δία, τοῖς πολεμίοις διαβάντας εὖ μάχεσθαι δυναμένους· οἷον οἱ ῥήτορες Ἀθήνησι Τιμοθέῳ καὶ Ἰφικράτει Χάρητα καὶ Θεοχάρους ἐπαποδύντες ἀγωνίζονται πρὸ σώματι καὶ ῥωμαλέον, ἠξίουν τοιοῦτον εἶναι τὸν τοῦ

C. 4. καὶ τὸ μὲ—κενῆς] Corrigo, καὶ τὸ μὲν, τὰ μὲν φλεγόμενον, τὰ δὲ σφαλλόμενον, ὑπὸ δόξης κενῆς—.

prætorium ſe conferunt, quantum utilitatis eorum ipſorum cautio atque prudentia ſecum trahit. Uſu enim rerum inſtructi, non vana ambitione impulſi, rempublicam capeſſunt: neque populum vi ſecum rapiunt tanquam mare ventis exagitatum: ſed placide ac moderate cum iis agunt, cum quibus res eſt. Itaque civitates, ubi aliqua adverſitas aut metus incidit, gubernari a ſenibus cupiunt: et ſæpe ex agro ſenem aliquem nihil tale deſiderantem invitumque ad clavum reipublicæ pertrahunt, eique reipublicæ conſtituendæ munus dant, repudiatis prætoribus et oratoribus, qui magnum clamare, et uno ſpiritu perorare, imo etiam per medios hoſtes penetrare pulchre pugnando calleant. In locum Timothei et Iphicratis oratores Athenienſes Charetem Theocharis filium ſubornantes, valido et vigenti viribus corpore virum, talem autumabant debere eſſe ducem A-

Ἀθηναίων στρατηγόν· ὁ δὲ Τιμόθεος, "Οὐ μὰ τοὺς θεούς, "εἶπεν, ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶ) τὸν μέλλοντα τῷ στρα- "τηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν· τὸν δὲ στρατηγὸν ἅμα E "πρόσω καὶ ὀπίσω τῶν πραγμάτων ὁρῶντα, καὶ μηδενὶ "πάθει τὰς περὶ τῶν συμφερόντων λογισμὰς ὑβρίζε- "σθαι δυνάμενον." Ὁ δὲ Σοφοκλῆς, Ἄσμενος, ἔφη, τὰ ἀφροδίσια γεγηρακὼς ἀποπεφευγέναι καθάπερ ἄγριον καὶ λυττῶντα δεσπότην· ὁ δὲ ταῖς πολιτείαις οὐχ ἕνα δεῖ δεσπότην ἔρωτα παίδων ἢ γυναικῶν ἀποφεύγειν, ἀλλὰ πολλοὺς μανικωτέρους τούτου, φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, τὸν τοῦ πρώτου εἶ) καὶ μέγιστον ὑβριστὴν ἔρωτα, γονιμώτατον φθόνου νόσημα καὶ ζηλοτυπίας καὶ δυσχερείας· ὧν τὰ μὲν ἀνίησι καὶ παραμβλύνει, τὰ δὲ ὅλως ἀποσβέννυσι καὶ καταψύχει F τὸ γῆρας, οὐ τοσοῦτον τῆς πρακτικῆς ὁρμῆς παραιρούμενον, ὅσον τῆς ἀκρατοῦς καὶ διαπύρου ἀπείρακε πολλῶν, ὥστε νήφοντα καὶ καθεστῶτα τὸν λογισμὸν ἐπάγειν ταῖς πρεπούσαις.

F. 3. ἀπειράκει] Forte, ἀπαρύτει.

thenienſium. Ibi Timotheus, *Non mehercle*, inquit, *ducem talem oportet eſſe: ſed eum, qui ducis ſtragula ſit portaturus: imperatorem autem eum eſſe neceſſe eſt, qui et antegreſſa et conſecutura animo videns, nulla perturbatione ſibi rationes eorum quæ ſint in rem futura excuti ſinat.* Sophocles quidem dixit, lubenter ſe a re Venerea profugiſſe tanquam a fero et rabioſo domino. At in republica non unus tantum dominus fugiendus eſt amor mulierum aut puerorum, ſed hoc multo inſaniores, ſtudium contentionis, ambitio, primi loci appetentia, qui morbus invidiæ eſt et obtrectationis ac diſſidiorum feraciſſimus. Horum vitiorum alia ſenectus retundit atque diminuit, alia omnino abolet atque reſtinguit: non tantum de incitationibus animi ad agendum detrahens, quantum ab impotentibus ac fervidis revellens motibus, ut ſobria ac compoſita ratione cogitationes poſſint ſuſcipi.

θ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω καὶ δοκείτω διατρεπτικὸς τῆς λόγος, πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν πολιτείᾳ νεανιεύεσθαι λεγόμενος, καὶ καθαπτόμενος ὡς μαχρᾶς οἰκουρίας ὥσπερ νοσηλείας, ἐξανισταμένῳ καὶ κινουμένου γέροντος ἐπὶ στρατηγίαν ἢ πραγματείαν,

Μίσ', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμας σοῖς ἐν δόμοις·

789 ὁ δὲ τὸν ἐμβεβιωκότα πολιτικαῖς πράξεσι καὶ διηγωνισμένον οὐκ ἐῶν ἐπὶ τὰ δᾷδα καὶ τὸν κορωνίδα τοῦ βίου προελθεῖν, ἀλλ' ἀναχαλώμενος, καὶ κελεύων ὥσπερ ἐξ ὁδοῦ μακρᾶς μεταβαλέσθαι, παντάπασιν ἀγνώμων καὶ μισθὸν ἐκείνῳ προστετικώς ἐστιν. Ὥσπερ γὰρ ὁ γαμεῖν παρασκευαζόμενον γέροντα ἐστεφανωμένον καὶ μυριζόμενον ἀποτρέπων, καὶ λέγων τὰ πρὸς τὴν Φιλοκτήτην,

Τίς δ' ἄν σε νύμφη, τίς δὲ παρθένος νέα
Δέξαιτ' ἄν; εὖγ' οὕτω γαμεῖν ἔχεις τάλας,

B οὐκ ἄτοπός ἐστι· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα παί-

F. 9. πραγματείαν] Sic omnes libri, Ald. Bas. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, γραμματείαν, non ineptum, ſed nulla auctoritate.

IX. Veruntamen habeat, videaturque habere momentum hæc oratio ad movendum cohibendumque eum, qui jam caneſcens ad rempublicam ſe juvenili conatu conferre incipit, inhibeatque a longa rei domeſticæ procuratione veluti diuturno morbo exſurgentem ſenem, et ad præturam ſe aut negotiationem efferentem:

Miſer, tuis te in ſtratis placide contine:

ea quidem certe iniqua eſt, nihilque cum illa ſimile habet, quæ eum, qui in adminiſtratione reipublicæ ac certaminibus civilibus vitam exegerit, non ſinit ad facem ac coronidem vitæ progredi, ſed revocat, jubetque tanquam e longo itinere alio ſe convertere. Sicut enim qui ſenem nuptias meditantem coronatumque et unctum dehortans, et ea occinens quæ in Philoctetam dicta ſunt,

Quæ te puella, quæ virgo juvencula
Te recipiet? quas nuptias paras miſer?

nihil facit abſurdi: quando ipſi quoque in ſeipſos multa

ζῆσιν εἰς ἑαυτούς,

Γαμῶ γέρων, εὖ οἶδα, κἀγὼ τοῖς γείτοσιν·

ὁ δὲ τὸν πάλαι συνοικοῦντα καὶ συμβιοῦντα πολλὸν χρόνον ἀμέμπτως, οἰόμενος δεῖν ἀφεῖναι λοιπὸν τὸ γῆρας τὴν γυναῖκα, καὶ ζῆν καθ' ἑαυτόν, ἢ παλλακίδιον ἀντὶ τῆς γαμετῆς ὑποπαύσασθαι, σκαιότητος ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολέλοιπεν· εἴτως ἔχει τινὰ λόγον τὸ πρεσβύτην δήμῳ προσβύτην, καὶ Χλίδωνα τὸν γεωργὸν, ἢ Λάμπωνα τὸν ναύκληρον, ἢ τινα τῶν ἐκ τῆς κήπου φιλοσόφων, ἀνθεῖσαν καὶ καταφλεῖν ὑπὸ τῆς συνήθους ἀπραγμοσύνης· ὁ δὲ Φωκίωνος, ἢ Κάτωνος, ἢ Περικλέους ὑπολαβόμενος, καὶ λέγων, Ὦ ξένε Ἀθηναῖε, ἢ c Ῥωμαῖε, ἀζαλέῳ γήρᾳ καταξηδῶν κήδη, χαλεπὰ μὴ ἀπολείψειν τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς πρὸ τοῦ βῆμα καὶ τὸ πρατήριον ἀφεὶς παρελθὰς καὶ τὰς φροντίδας, εἰς

B. 10. Λάμπωνα] Præſtat Λάμπιν.

C. 2. καταξηδῶν κήδη] An ἐκκαιδῶν κήδη; Reiſk. καταφθίνων ὦδε. Neutrum ſatis placet.

C. 3. ἀπολείψειν τὴν πολιτείαν] Legendum, ἀπόλιμψιν τῇ πολιτείᾳ cum Jun. Mez. Reiſk.

ludunt talia,

Duco uxorem, probe ſcio, vicinis quoque.

qui vero per longum tempus cum uxore vixerit commode, eum jubens, hac dimiſſa propter ſenectutem, ſolum vivere, aut pellice adſcita in uxoris locum, nihil is ad extremam perverſitatem ſibi fecerit reliquum: ſic ratione non caret, ſi quis accedentem ad populi gubernationem ſenem, aut Chlidonem agricolam, aut Lamponem navicularium, aut aliquem ex horto philoſophum, redhibeat inque otio uſitato contineat. Phocionem autem vel Periclem vel Catonem ita compellans, Heus hoſpes Athenienſis aut Romane, arida confecte ſenectute, miſſam jam nunc rempublicam fac, ac verſari circa tribunal et procurare prætorium deſinens rus propera, ibi cum vetula ancilla agriculturæ vacaturus, aut in rei fa-

ἀγεὶν ἐπείγω, σὺ ἀμφιπόλῳ τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος, ἢ περὶς οἰκονομίᾳ τινὶ ἢ λογισμοῖς διαθησόμενος τὸ λοιπὸν χρόνον, ἄδικα πείθῃ ἢ ἀχάριστα περάτειν τὸ πολιτικόν.

Ι. Τί οὖν; φήσαι τις ἂν, οὐκ ἀκούομεν ἐν κωμῳδίᾳ γραπτόν τινος λέγοντος,

Λευκή μι θρὶξ ἀπόμορθον ἐντεῦθεν φυεῖ;

πάνυ μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε· τὸν γὰρ Ἄρεος περάποντας, ἤδη πρέπει καὶ ἀκμάζειν, οἷα δὴ πόλεμον πολέμοιό τε μέρ-
D μερα ἔργα διέποντας, ἐν οἷς τὸ γέροντος καὶν τὸ κράνος ὑπακρύψῃ τὰς φολιάς, ἀλλά γε λάθρη γῦα βαρυύεται, καὶ περαπολείπει τῆς περθυμίας ἡ δύναμις· τὸν δὲ τῶν Βυλαίων καὶ Ἀγοραίων καὶ Πολιέως Διὸς ὑπηρέτας, ἐν ποδῶν ἔργα καὶ χειρῶν ἀπαιτοῦμεν, ἀλλὰ βυλῆς καὶ περνοίας καὶ λόγου, μὴ ῥαχίαν ποιουμένους ἐν δήμῳ καὶ ψόφον, ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος καὶ φρονίδα πεπνυμένου καὶ ἀσφάλειαν· οἷς ἡ γελωμένη πολιὰ καὶ ῥυτὶς, ἐμπειρίας

C. 5. ἐπείγω] Sic revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, ἐπείγῃ, quod Steph. a Jannot. habuit.

miliaris adminiſtratione reliquum vitæ conſumturus, is iniqua ſuadet, et injuria virum civilem afficit.

X. Quid vero? dices, nonne audimus militem in comœdia dicentem?

Albus capillus jam me donavit rude.

Omnino, amice! nam famulos Martis vigere viribus ætateque convenit, utpote qui tractent

Bella manu, bellique opera ardua.—

in quibus ut etiam canos ſenis galea occultet,

Robore membra tamen paulatim deſti tuuntur,

alacritatemque vires produnt. At a Conſiliarii, Forenſis, Urbanique Jovis adminiſtris, non pedum manuumve opera exigimus, ſed conſilii, providentiæ, rationis, non tumultum et ſtrepitum in turba excitantis, ſed prudenter ac tuto conſulentis: unde eluceſcat canities et ruga rideri ſolita, teſtis peritiæ, auxiliatricem ad

τοσαύτας καὶ ἀναγινώσκειν ὅσον ἐργώδες ἐστὶν, ἐρρωμένον οὐκ ἂν ἐλέσθαι διάδημα· τὸν δὲ Φίλιππον ἐν καλῷ B χωρίῳ μέλλοντα καταστρατοπεδεύειν, ὡς ἤκουσεν ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις, Ὦ Ἡράκλεις, εἶπεν, οἷος ἡμῶν ὁ βίος, εἰ καὶ τοὺς τὴν τῶν ὄνων χαρὰν ὀφείλομεν ζῆν. Ὥρα τοίνυν καὶ βασιλεῖ παραινεῖν πρεσβύτῃ γενομένῳ, τὸ μὲν διάδημα καταθέσθαι καὶ τὴν πορφύραν, ἱμάτιον δὲ ἀναλαβόντα καὶ χαμπύλλιν ἐν ἀγρῷ διατρίβειν, μὴ δυσὶ πρεσβύταις καὶ ἄωρα πράττειν ἐν πολιτείᾳ βασιλεύουσιν. Εἰ δ' οὐκ ἄξιον ταῦτα λέγειν πρὸς Ἀγησίλαόν καὶ Νουμᾶν καὶ Δαρεῖον, μηδὲ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς Σόλωνα, C μηδὲ τῆς συγκλήτου Κάτωνα διὰ τὸ γῆρας ἐξάγωμεν, οὐκοῦν μηδὲ Περικλεῖ συμβουλεύωμεν ἐγκαταλιπεῖν τὴν δημοκρατίαν· οὐδὲ γὰρ ἄλλως λόγον ἔχει νέον ὄντα καταστρώματος ἔτι βήματος, εἶτα σκιρτᾶντα τὰ μανικὰς ἐκείνας φιλοτιμίας καὶ ὁρμὰς εἰς τὸ δημόσιον, ὅταν ἡ τὸ

B. 1. ἂν ἑλέσθαι] Forte, ἀναλέσθαι. Modo pro ὅσον dedi ὡς ex E. B. T. V. B. Mez.
B. 3. εἶτον] Immo, εἰσῖν.

legere epiſtolas, abjectum diadema non eſſe accepturos. Et Philippum, cum caſtra opportuno poſiturus loco audiviſſet pabulum ibi jumentis defuturum: *Qualis, dii boni, vita noſtra eſt, qui cogimur eam vel aſinorum commoditatibus adaptare!* Tempus ergo eſt, ut regi quoque grandævo ſuadeamus, ut depoſito diademate ac purpura, tunicam pedumque ſumat, et ruri degat, ne canus regnans res ſupervacaneas et intempeſtivas videatur agere. Quod ſi hoc indignum eſt, Ageſilaum, Numam, aut Darium juberi: ex Areopagitico concilio Solonem, e Senatu Catonem itidem non expellemus: neque Pericli ſuadebimus, ut popularem reipublicæ formam deſerat. Nam alias quoque abſurdum eſt, ut qui juvenis ad tribunal per laſciviam proſiluerit, is poſtquam furioſas ſuas ambitiones atque impetus in publicum profuderit, ubi ætas peritiam ac prudentiam attu-

φερεῖν ὑπιφέρουσα δι' ἐμπειρίαν ἡλικία ῥᾳδιγένηται, περάθαι καὶ καταλιπεῖν ὥσπερ γυναῖκα τὴν πολιτείαν καταχρησάμενον.

ιβ'. Ἡ μὴν Αἰσώπειος ἀλώπηξ τὸν ἐχῖνον οὐκ εἴα τὰς κρότωνας αὐτῆς ἀφαιρεῖν βεβλόμενον· Ἂν γὰρ D τούτους, ἔφη, μεθῇς ἀπαλλάξῃς, ἕτεροι πεινῶντες· τὴν δὲ πολιτείαν ἀεὶ τοὺς γέροντας, ἀποβάλλουσαν, ἀναπίμπλασθαι νέων ἀνάγκη δηλώντων δόξης καὶ δυνάμεως, νῦν δὲ πολιτικὸν οὐκ ἐχόντων· πόθεν γὰρ, εἰ μηδενὸς ἔσονται μαθηταὶ μηδὲ θεαταὶ πολιτευομένου γέροντος; Ἢ πλοίων μὲν ἄρχοντας οὐ ποιεῖ γράμματα κυβερνητικὰ, μὴ πολλάκις γενομένους ἐν θορύβῳ θεατὰς τοῦ πρὸς κῦμα καὶ πνεῦμα καὶ νύκτα χειμερίων ἀγώνων,

Ὅτι Τυνδαρίδαν ἀδελφῶν ἄλιον ναύταν σῶς βάλλει·

πόλιν δὲ μεταχειρίσασθαι καὶ πεῖσαι δῆμον ἢ βεβλῶ E δύναιτ' ἂν ὀρθῶς νέος ἀναγνὺς βίβλον, ἢ φρονῶ περὶ πολιτείας ἐν Λυκείῳ γραφόμενον, ἂν μὴ παρ' ἰδίαν

lit, rempublicam omittat atque deſtituat, quaſi mulierculam qua ad ſuam libidinem explendam fuerit abuſus.

XII. Æſopi illa vulpecula a ricinis infeſtata, abigere eos volentem echinum non ſinebat, dicens, *His qui jam eſſent ſaturi remotis, alios eſurientes ſucceſſuros.* Ita rempublicam quoque, quæ ſubinde ſenes dimittat, neceſſe eſt occupari a juvenibus gloriæ et potentiæ cupidis, prudentiæque civilis imperitis: unde enim paraverint, qui nullius ſenis rempublicam gerentis diſcipuli ac ſpectatores fuerint? Niſi forte navis rectorem de arte gubernandi ſcriptus liber facere non poteſt eum, qui non ſæpe in puppi ſpectaverit certamina adverſus tempeſtatem, fluctus, et ventos, ac noctem,

Quando in profundo Tyndaridas mari
Vetis nauta vocat.—

civitatem autem regere, populumque aut ſenatum ſuadendo ducere poterit juvenis, lecto libro aut ſchola in Lyceo de republica ſcripta, qui non ſæpenumero frena moderanti-

ἢ παρ' ἄλλα πολλάκις ᾖς, δημαγωγῶν ἢ στρατηγῶν ἀγωνιζομένων ἐμπειρίας ἅμα καὶ τύχης συναποκλίνων ἐπ' ἀμφότερα, μὴ κινδύνων ἢ πραγμάτων λάβῃ τὸν μαθησιν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Ἀλλ' εἰ δεῖ μηδὲν ἄλλο τῷ γέροντι, παιδείας ἕνεκα τῶν νέων ἢ διδασκαλίας πολιτικῶν ἐστίν. Ὡς γὰρ οἱ γράμματα καὶ μουσικὴν διδάσκοντες, αὐτοὶ παραναγινώσκουσιν, ὑφηγούμενοι τοῖς μανθάνουσιν· οὕτως ὁ πολιτικὸς, ἃ λέγων μόνον οὐδὲ παραγρεύειν ἔξωθεν, ἀλλὰ πρᾴττων τὰ κοινὰ ἢ διοικῶν, ἐπεισάγει τὸν νέον, ἅμα ἔργοις ἅμα λόγοις πλατταμένοις ἐμψύχως ἢ καταχρωματιζομένοις. Ὁ γὰρ τοῦτον ἀσκηθεὶς τὸν τρόπον, οὐκ ἐν παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνως εὐρύθμων σοφιστῶν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσιν,

Ἄθλος ἵππῳ σῶλος ὃς ἅμα τρέχει,

κατὰ Σιμωνίδην· ὡς Ἀριστείδης Κλεισθένει, καὶ Κίμων

F

F. 3. ἐμψύχως—κινδύνως] Rectius legas cum Mss. ἐμψύχως—κινδύνως.

bus clavumque tenentibus adſtiterit oratoribus atque ducibus peritia ſimul fortunaque certantibus adjutrice, et cum iis in utramque partem inclinando non ſine periculis et negotiis gerere didicerit rempublicam? Nequaquam hoc conceſſero. Imo ſi nulla alia ſeni ſit cauſſa, docendorum formandorumque juvenum cauſſa gerere rempublicam debet. Sicut enim qui literas et Muſicam docent, ipſi prælegunt ac præeunt canendo diſcipulis: ita vir civilis non dicens modo diſtanſve foris, ſed agens ac publica adminiſtrans juvenem inſtituit, ſimul et verbis et factis animum ejus intus formans atque fingens. Et qui hoc modo fuerit exercitatus, non in palæſtra aut ceroinate umbratico concinnorum ſophiſtarum ſine periculo ſed in veris et quaſi Olympicis ac Pythicis certaminibus

Lactens equum ceu pullus propter curſitat:

ut ait Simonides. Ita ſectatus eſt Cliſthenem Ariſtides, hunc

791 Ἀριστείδη, καὶ Φωκίωνι Χαβρίᾳ, καὶ Κάτωνι Μαξίμῳ Φαβίῳ, καὶ Σύλλᾳ Πομπηίῳ, καὶ Φιλοποίμενι Πολύβιος· νέοι γὰρ οὗτοι πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶτα οἷον ἀνθαλεσάντων καὶ συνεξανισαμένοις ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν, ἐμπειρίαν καὶ συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ μετ' ἀξίας καὶ δυνάμεως.

ιγ'. Ὁ μὲν οὖν Ἀκαδημαϊκὸς Αἰσχίνης, σοφιστῶν τινῶν λεγόντων ὅτι πεπροσποίηται γεγονέναι Καρνεάδου, μὴ γεγονὼς μαθητής, "Ἀλλὰ τότε γε," εἶπεν, "ἐγὼ "Καρνεάδου ἤκουσον, ὅτε τῷ ῥαχίαι καὶ τῷ φόφῳ
B "ἀφειμένος ὁ λόγος αὐτῷ διὰ τὸ γῆρας, εἰς τὸ χρήσιμον "συνῆκτο καὶ κοινωνικόν." Τῆς δὲ πρεσβυτικῆς πολιτείας οὐ τῷ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ταῖς πράξεσιν ἀπαλλαγμένης παντηρισμοῦ καὶ δοξοκοπίας· ὥσπερ τὸ ἴβιν λέγουσιν, ὅταν παλαιὰ γενομένη, τὸ βρομῶδες ἀποπνεύσῃ καὶ θολερὸν, εὐωδέστερον τὸ ἀρωματικὸν ἴσχειν· οὕτως οὐδὲν ὄξυ δόγμα γερόντιον οὐδὲ βούλευμα τεταραγμένον,

Cimon, Chabriam Phocio, Cato Fabium Maximum, Syllam Pompeius, Philopœmenem Polybius: qui cum adoleſcentes ſe ſenibus adjunxiſſent, deinceps tanquam efflorescentes et creſcentes eorum reipublicæ adminiſtratione atque factis, peritiam reipublicæ gerendæ cum gloria et potentia ſibi paraverunt.

XIII. Æſchines Academicus, ſophiſtis quibuſdam dicentibus eum fingere ſe Carneadis fuiſſe, cum non fuerit, diſcipulum, *Ego vero*, inquit, *Carneadem tunc audivi, cum oratio ipſius contentione et ſtrepitu ob ſenectutem omiſſis in utilia et communicationi idonea ſe contraxit.* Senilis autem reipublicæ adminiſtratio quum non verbis duntaxat, ſed ipſis etiam actionibus jam ab ambitione et oſtentatione abſtineat (ſicut Ibin aiunt cum vetus eſt facta, exhalatis viroſis et turbidis partibus odoratiorem habere aromaticam virtutem) nullum jam ſenile decretum, nullum conſilium cum tumultu eſt conjunctum,

ἀλλ' ἐμβριθῆ πάντα καὶ καθεζῶντα. Διὸ καὶ τὴν νέων ἕνεκα δεῖ, καθάπερ εἴρηται, πολιτεύεσθαι τὴν πρεσβύτην, ἵνα, ὃν τρόπον φησὶ Πλάτων ὀπὶ τῷ μιγνυμένου τοῖς ὕδωρ ἀκρήτῳ, μαινόμενον θεὸν ἑτέρῳ θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι κολαζόμενον, οὕτως εὐλάβεια γεροντικὴ κεραννυμένη τοῖς ζέουσαν ἐν δήμῳ νεότητα, βακχεύουσαν ὑπὸ δόξης καὶ φιλοτιμίας, ἀφαιρῇ τὸ μανικὸν καὶ λίαν ἄκρατον. c

ιδ'. Ἄνευ δὲ τούτων ἁμαρτάνουσιν οἱ τὸ πλεῦσαι καὶ τὸ στρατεύσασθαι, τοιοῦτον ἡγούμενοι καὶ τὸ πολιτεύσασθαι, τοῖς ἄλλα πρατίόμενον, εἶτα καταλῆγον ἐπὶ τῷ τυχεῖν ἐκείνου· λειτουργία γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ πολιτεία τὴν χρείαν ἔχουσα πέρας, ἀλλὰ βίος ἡμέρου καὶ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ζώου, καὶ πεφυκότος ὅσον χρὴ χρόνον πολιτικῶς καὶ φιλοπόλεως καὶ φιλανθρώπως ζῆν. Διὸ πολιτεύεσθαι καθῆκόν ἐστιν, οὐ πεπολιτεῦσθαι·

C. 5. οἱ τὸ πολεῦσαι] Jannot. Jun. οἷον τὸ πλεῦσαι. Unde corrigendum, οἱ οἷον τὸ πλεῦσαι.

ſed gravia omnia et firma. Quapropter, ut diximus, juvenum gratia ſenibus eſt in republica verſandum; ut quomodo Plato de vino aqua diluto ait, *inſanum deum alio ſobrio coërceri atque temperari:* ita cautio ſenilis cum fervente in populo juvenum ac bacchante gloriæ et honorum ſtudio commixta, inſaniam et nimiam vehementiam eorum reprimat.

XIV. Jam præter hæc peccant, qui ut navigandi et militandi, ita etiam rempublicam tractandi finem aliquem ſtatuunt, ad quem ubi perventum ſit, actio ipſa deſinat, ad aliud relata. Non enim reipublicæ tractatio miniſterium eſt aliquod, cujus terminus et finis ſit utilitas: ſed vita eſt manſueti, civilis, et ad ſocietatem facti animalis, quod a natura habet, ut omne tempus vitæ civiliter, honeſtatiſque et humanitatis ſtudioſe vivat. Itaque convenit non geſſiſſe, ſed gerere rem-

καθάπερ ἀληθεύειν, οὐκ ἀληθεῦσαι· καὶ διαμπερᾶγεῖν,
D οὐ διαμπερᾶγῆσαι· καὶ φιλεῖν, οὐ φιλῆσαι τὴν πατρίδα καὶ τοὺς πολίτας. Ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ φύσις ἄγει, καὶ ταύτας ὑπαγορεύει τὰς φωνὰς τοῖς μὴ διεφθορόσι τελείως ὑπ' ἀργίας καὶ μαλακίας,

Πολλῶν σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατὴρ,
Καὶ μήτε παυσαίμεσθα δρῶντες εὖ βροτούς.

ιε'. Οἱ δὲ τὰς ἀῤῥωστίας προβαλλόμενοι καὶ τὰς ἀδυναμίας, νόσου καὶ πηρώσεως μᾶλλον ἢ γήρως κατηγοροῦσι· καὶ γὰρ νέοι πολλοὶ, νοσώδεις, καὶ ῥωμαλέοι, γέροντες· ὥστε δεῖ μὴ τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοὺς ἀδυνάτους ἀποτρέπειν, μηδὲ τοὺς νέους προσκαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς δυναμένους.
E Καὶ γὰρ καὶ Ἀριδαῖος ἦν νέος, γέρων δὲ Ἀντίγονος· ἀλλ' ὁ μὲν ἅπασαν ὀλίγου δεῖν κατεκτήσατο τὴν Ἀσίαν· ὁ δὲ, ὥσπερ ὀπὶ σκιωῆς δρυφόρημα κωφὸν, ἦν

D. 6. παυσαίμεσθα] Ita Mez. Vulgo, παυσαίμεθα.
E. 3. δρυφόρημα—βασιλεῖς] Sic B. in distinguendis vocibus consentit E. Vulgo, δρυφόρημα, κωφὸν ἦν ὄνομα βασιλείας.

publicam: ſicut eſſe, non fuiſſe veracem: colere, non coluiſſe juſtitiam: non amaviſſe, ſed amare patriam ac cives. Huc enim natura ducit, ac tales ſuggerit voces iis, qui non plane ignavia mollitieque ſunt corrupti:

Magno æſtimandum te pater mortalibus
Creavit.—

et,

Nec deſinamus benefacere mortalibus.

XV. Qui vero imbecillitatem corporis excuſationi prætendunt, ii non tam ſenectutem, quam morbum et mutilationem corporis accuſant. Quippe multi valetudinarii adoleſcentes, multi robuſti ſenes inveniuntur; ut par ſit a republica non ſenes, ſed viribus deſtitutos arcere: ad eamque capeſſendam non juvenes cohortari, ſed qui præeſſe valeant. Etenim adoleſcens fuit Aridæus, ſenex Antigonus: et tamen hic univerſam pæne Aſiam ſubegit, ille velut in ſcena ſtipatus mutam regis perſonam gere-

ὄνομα βασιλέως, καὶ πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀεὶ κρατούντων παρεισούμενον. Ὥσπερ οὖν ὁ Πρόδικον τὸν σοφιστὴν ἢ Φιλήταν τὸν ποιητὴν ἀξιῶν πολιτεύεσθαι, νέους μὲν, ἰσχνὸς δὲ καὶ νοσώδεις, καὶ τὰ πολλὰ κλινοπετεῖς δι' ἀῤῥωστίαν ὄντας, ἀβέλτερός ἐστιν· οὕτως ὁ κωλύων ἄρχειν καὶ στρατηγεῖν τοιούτους γέροντας οἷος ἦν Φωκίων, οἷος ἦν Μασανάσσης ὁ Λίβυς, οἷος Κάτων ὁ Ῥωμαῖος. Ὁ μὲν γὰρ Φωκίων ὡρμημένων πολεμεῖν ἀκαίρως τοῖς Ἀθηναίων παρήγγειλε τοὺς ἄχρι ἑξήκοντα ἐτῶν ἀκολουθεῖν ὅπλα F λαβόντας· ὡς δὲ ἠγανάκτουν, "Οὐδὲν," ἔφη, "δεινόν· "ἐγὼ γὰρ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ὁ στρατηγὸς ὑπὲρ ὀγδο- "ήκοντα ἔτη γεγονώς." Μασανάσσην δ' ἱστορεῖ Πολύβιος ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετρᾴετες καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγενημένον, ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα μεγάλῃ Καρχηδονίους, ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπα- 792 ρὸν ἄρτον ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν

bat, ſemper eorum qui plus valerent expoſitus ludibriis. Ergo ſicut ſtultus ſit, qui Prodicum ſophiſtam, aut Philetam poëtam juheat rempublicam gubernare, integra quidem ætate, verum graciles et ob infirmitatem valetudinis crebro decumbentes: ita is quoque, qui magiſtratum bellumve gerere vetet tales ſenes, quales fuerunt Phocion, Maſiniſſa Afer, Cato Romanus. De his Phocion, cum Athenienſes intempeſtive ad bellum ſuſcipiendum ruerent, ad ſexagenarios uſque arma capere omnes cives juſſit, et ſe ſequi: cumque rem indignam putarent, *Nihil*, inquit, *eſt injuriæ, cum ego imperator ſim vobiſcum futurus, octogenario major.* Maſiniſſam vero Polybius ſcribit e vita diſceſſiſſe annos natum nonaginta, relicto quem ipſe genuerat quatuor annorum filiolo: pauloque ante obitum, cum prœlio viciſſet Carthaginienſes, poſtridie conſpectum fuiſſe pane veſcentem ſordido: idque mirantibus dixiſſe, Facere

ὅτι τοῦτο ποιεῖ, *.

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς
Χαλκὸς· χρόνῳ δ' ἀεργῆσαν ἤμυσε σίγος,

ὡς φησι Σοφοκλῆς· ὡς δὲ ἡμεῖς φαμὲν, ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς τὸ γάνωμα, καὶ τὸ φέγγος, ᾧ λογιζόμεθα καὶ μνημονεύομεν καὶ φρονοῦμεν.

ις'. Διὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς φασὶ γίνεσθαι βελτίονας ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἢ σχολῇ ἄρχοντας. Ἄτταλον γοῦν τὸν Εὐμένους ἀδελφὸν ὑπὸ ἀργίας μακρᾶς
B καὶ εἰρήνης ἐκλυθέντα κομιδῇ, Φιλοπάτορα ἔις τὸν ἑταίρων ἐποίμαινεν ἀτεχνῶς πιαινόμενον· ὥστε καὶ τοὺς Ῥωμαίους παίζοντας ἐκάστοτε ἀλλήλους ἐρωτᾶν τὸν ἐξ Ἀσίας πλέοντων, εἰ δύναται τι πρὸς τὸν Φιλοπάτορα βασιλεύς. Λεύκολλον δὲ Ῥωμαίων οὐ πολλοὺς ἄν τις εὕροι δεινοτέρους στρατηγούς, ὅτε τῷ πράττειν τὸ φρονεῖν σωεῖχεν· ἐπεὶ δὲ μεθῆκεν ἑαυτὸν εἰς βίον ἄπρακτον καὶ διαιταν

A. 3. ὅτι τοῦτο ποιεῖ, *] Exciderunt reliqua dicti. Nec alibi locus Polybianus integrior exstat.

se hoc *

Namque æs velut decorum splendet usibus:
Cum non habitata tempore concidat domus,

ut ait Sophocles: quod nos recte dicimus de luce et splendore animi, ejusque vi ratiocinante, memoria, ac mente.

XVI. Itaque reges etiam meliores fuisse traduntur in bellis et expeditionibus, quam in otio. Attalum sane Eumenis fratrem longo otio et pace dissolutum Philopœmen amicorum unus quasi pascebat, pinguem ignavia reddidum: ita ut Romani subinde per jocum quærerent ex his qui ex Asia navigabant, *Rexne apud Philopœmenem aliquid posset.* Inter Romanos non invenies multos Lucullo meliores imperatores, dum is rebus gerendis curam impendit: ubi vero sese in vitam otiosam domi delitescens et curis va-

οἰκεῖον καὶ ἄφεγκτον, ὥσπερ οἱ σπόγγοι ταῖς γαλήνεσιν ἐνεκαρθεὶς καὶ καταμαρανθείς, εἶτα Καλλισθένει τινὶ τῶν ἀπελευθέρων βόσκειν καὶ θαλαττεύειν παρέχων τὸ γῆρας, ἐδόκει καταφαρμακεύεσθαι φίλτροις ὑπ' αὐτοῦ καὶ γοητεύ- C μασιν· ἄχρις οὗ Μάρκος ὁ ἀδελφὸς, ἀπαλλάσας τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς ᾠκονόμει καὶ ἐπαιδαγώγει τὸν λοιπὸν αὐτοῦ βίον, οὐ πολλοῦ γενόμενον. Ἀλλὰ Δαρείου ὁ Ξέρξου πατὴρ ἔλεγεν, Αὐτὸς αὑτῷ σοφὰ τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος· ὁ δὲ Σκύθης Ἀτέας, Μηδὲν οἴεσθαι τοῦ ἱππικοῦ διαφέρειν ἑαυτὸν, ὅτε χολάζοι. Διονύσιος δὲ ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν πυθόμενον εἰ χολάζει, Μηδέποτε, εἶπεν, ἐμοὶ τοῦτο συμβαίη. Τόξον μὲν γὰρ, ὡς φασιν, ὑπτεινόμενον, ῥήγνυται, ψυχὴ δὲ, ἀνιεμένη. Καὶ γὰρ ἁρμονικοὶ τὸ κατασκεύειν ἡρμοσμένου, καὶ γεωμέτραι τὸ D ἀναλύειν, καὶ ἀριθμητικοὶ τὸν ἐν τῷ λογίζεσθαι συνεχῶς ἐκλιπόντες, ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἀμαυροῦσι ταῖς ἡλικίαις

D. 3. ταῖς ἡλικίαις] Suspectus vitii locus. An, ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἐκλυομέναις ἀμαυροῦσι τὰς ἕξεις.

cuus demisit, spongiæ instar, tranquillitate enecatus et contabescens, et Callistheni libertorum uni se alendum, suamque senectutem cicurandam tradens, creditus fuit ab eo veneficiis et amatoriis poculis corruptus: donec Marcus frater, hoc remoto, ipse reliquam fratris vitam, non multam illam, pædagogi in morem curavit. At vero Darius Xerxis pater dicebat, *Se sibi ipsi in rebus arduis prudentia præstare:* et Ateas Scytha, *Se nihilo equisonibus meliorem si otiaretur:* Dionysius major interroganti an esset otiosus, respondit, *Absit ut hoc mihi unquam contingat.* Nimirum arcus, ut fertur, nimium si intendatur, rumpitur: anima laxando perit. Etenim Musici si concentus audiendi, Geometræ demonstrationes resolvendi, Arithmetici ratiocinandi assiduitatem si omittant, una cum exercitatione etiam ipsos habitus progressu ætatis diminuunt, quanquam

τὰς ἕξεις, καθάπερ οὐ πραγματικὰς ἀλλὰ θεωρητικὰς τέχνας ἔχοντες· ἡ δὲ τῶν πολιτικῶν ἕξις, εὐβουλία καὶ φρόνησις καὶ δικαιοσύνη, πρὸς δὲ τούτοις ἐμπειρία τοσαύτη χρημῶν, καὶ λόγων πιθανῶν δημιουργῶν δύναμις οὖσα, ᾧ λέγειν ἀεί τι καὶ πράττειν καὶ λογίζεσθαι καὶ δικάζειν συνέχεται· καὶ δῆτα, εἰ τούτων ἀποδεῦσα προσήκει τηλικαύτας ἀρετὰς καὶ τοσαύτας ἐκρυείσας τῆς ψυχῆς· καὶ δὴ τὸ φιλάνθρωπον εἰκὸς ἐστὶν ἀπομαραίνεσθαι, καὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ εὐχάριστον, ὧν σὺ δεῖ) δεῖ τελευτᾶν καὶ πέρας.

ιζ. Εἰ γοῦν πατέρα τὸν Τιθωνὸν εἶχες, ἀθάνατον μὲν ὄντα, χρείαν δὲ ἔχοντα ἀεί ποτε γήρως ἀεὶ πολλῆς θεραπείας, οὐκ ἂν οἶμαί σε φυγεῖν καὶ ἀπειπαθεῖν τὸ θεραπεύειν καὶ προσαγορεύειν καὶ βοηθεῖν ὡς λελειτουργηκότα πολὺν χρόνον· ἡ δὲ πατρὶς καὶ μητρὶς, ὡς Κρῆτες καλοῦσι, πρεσβύτερα καὶ μείζονα δίκαια γονέων ἔχουσα, πολυχρόνιος μέν ἐστιν, οὐ μὴν ἀγήρως οὐδὲ αὐτάρκης,

non in agendo, ſed in conſiderando poſitos. At civilium habitus virorum, conſilii facultas, prudentia, et juſtitia, tum peritia conjectrix opportunitatis eademque orationum perſuaſionis effectricium facultas, ſemper aliquid loquendo, agendo, ratiocinando, et judicando continetur: ut indignum ſit facinus, eum hæc ſubterfugiendo committere, ut tot tantæque virtutes ex animo effluant, ſimul etiam humanitatis, ſocietatis, et beneficentiæ ſtudio elangueſcentibus, quarum nullus finis, nullus terminus debuit eſſe.

XVII. Quod ſi pater tibi eſſet Tithonus, immortalis quidem, ſed qui tamen ſenectutis cauſſa multa identidem indigeret curatione: non puto te detrectaturum aut gravate ſubiturum eſſe laborem ejus curandi, compellandi, et adjuvandi, qui tam longo tibi inſerviviſſet tempore. At enim patria et, Cretenſium more ut loquar, matria, plus in te quam parentes tui jus habet, diuturna quidem, non tamen a ſenectute immunis aut ſibi ipſa ſuf-

ἀλλ' ἀεὶ πολυωρίας δεομένη καὶ βοηθείας ὑ φερυπόδος, F
ὑπαποσπᾷ καὶ κατέχει τὸν πολιτικὸν,

Εἰσιοῦσ' ἀπλομίην καί τ' ἰσσυμίην κατερύκει.

Καὶ μὴν οἶδά με τῷ Πυθίῳ λειτουργοῦντα πολλὰς πυθιάδας· ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις, Ἱκανά σοι, ὦ Πλούταρχε, τέθυται καὶ πεπόμπευται καὶ κεχόρευται, νῦν δὲ ὥρα πρεσβύτερον ὄντα τὸν στέφανον ἀποθέσθαι, καὶ τὸ μαντήριον ἀπολιπεῖν αὐτῷ τὸ γῆρας. Οὐκοῦν μηδὲ σεαυτὸν οἴου δεῖν τῶν πολιτικῶν ἱερῶν ἔξαρχον ὄντα καὶ προφήτην, ἀφεῖναι τὰς δ' Πολιέως ὑ Ἀγοραίου τιμὰς Διὸς, ἔκπαλαι καταγηρασμένον αὐταῖς.

ιη'. Ἀλλ' ἀφέντες, εἰ βούλει, τὸν ἀποσπῶντα τῆς 793
πολιτείας λόγον, ἐκεῖνο σκοπῶμεν ἤδη ὑ φιλοσοφῶμεν, ὅπως μηδὲν ἀπρεπὲς, μηδὲ βαρὺ τῷ γήρᾳ προσάξωμεν ἀγώνισμα, πολλὰ μέρη τῆς πολιτείας ἐχούσης ἁρμόδια

F. 3. ἰσσυμίην] ἰσσύμενον E. Pol. Leonic. Schott. Anon. Xyl. T. V. B.

ficiens: itaque ſemper procurationis et opitulationis indiga ad ſe trahit et revocat civilem virum,

Injectaque manu veſti tenet ire volentem.

Atqui noviſti, me Apollini Pythio multis jam Pythicis ſolennitatibus operam navaſſe: neque tamen hoc mihi diceres, *Satis abs te, O Plutarche, ſacrificatum eſt, et pompæ choreæque ductum: jam tempus eſt ut provectæ ætatis rationem habens coronam deponas, atque oraculum relinquas.* Proinde tu quoque exiſtimare noli tibi ſacrorum civilium principi atque interpreti deferendos eſſe Forenſis atque Urbium protectoris Jovis honores, quibus curandis jampridem es conſecratus.

XVIII. Sed, ſi ita videtur, repudiata ea diſputatione, quæ a publicis munerum functionibus ſenem abſtrahit, id nunc deliberemus, quo modo nullum indecorum, aut grave ſenectuti injungamus ce tamen, cum quidem reſpublica multas habeat partes ſenibus con-

καὶ προσφορὰ τοῖς τηλικούτοις. Ὥσπερ γὰρ εἰ καθῆκον
ἦν ἄδοντας ἀπαντᾶν, ἔδει, πολλῶν τόνων καὶ τρόπων
ὑποκειμένων φωνῆς, ἃς ἁρμονίας οἱ μουσικοὶ καλοῦσι, μὴ
τὸν ὀξὺν ἅμα καὶ σύντονον διώκειν γήρᾳ γενομένους,
ἀλλ' εἰ ᾧ τὸ ῥᾴδιον ἕπεται μετὰ τοῦ πρέποντος ἤθους·
B οὕτως ἐπεὶ τὸ πράττειν καὶ λέγειν μᾶλλον ἀνθρώποις, ἢ
κίνοις τὸ ᾄδειν μέχρι τελευτῆς καθ' φύσιν ἐστίν, οὐκ
ἀφετέον τῷ πράξιν ὥσπερ τινα λύραν σύντονον, ἀλλ'
ἀνετέον ὅτι τὰ κοῦφα καὶ μέτρια καὶ προσφορὰ πρεσ-
βύταις πολιτεύματα μεταρμοττομένους. Οὐδὲ γὰρ τὰ
σώματα παντελῶς ἀκίνητα καὶ ἀγύμναστα βιωρῶμεν, ὅτι
μὴ δυνάμεθα σκαφείοις μηδὲ ἀλτῆρσι χρῆσθαι, μηδὲ
δισκεύειν μηδὲ ὁπλομαχεῖν, ὡς καὶ πρότερον, ἀλλ'
ἀώρους καὶ πεπάτοις, ἔνιοι δὲ καὶ σφαῖρα περισπαλάσθαι
ἐλαφρῶς, καὶ ἀπαλοῖς κινοῦσι τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ θερ-
C μὸν ἀναῤῥιπίζουσι· μήτε δὴ τελέως ἐκπαγέντας ἑαυτοὺς καὶ
καταψυχθέντας ἀπραξίᾳ περιίδωμεν, μήτε αὖ πάλιν

venientes. Nam quemadmodum si decuisset nos ad extremum usque vitæ diem canere, cum multæ sint vocis contentiones, modi multi in promtu, quas Musici vocant harmonias, oportebat jam ætate ingravescente non acutum nos et arduum consectari tonum, sed eum qui decoram haberet facilitatem: ita cum hominis naturæ, magis consentaneum sit, ut ad mortem usque agat et dicat, quam oloris ut canat, non dimittenda est actio, tanquam lyra acriter tensa, sed remittenda, et ad faciliora, moderata, senibusque congruentia reipublicæ argumenta accommodanda. Neque enim patimur corpora omni prorsus motu atque exercitatione vacare, propterea, quod non possumus ligonibus aut ponderum librationibus uti, vel discum jacere, et in armis depugnare, ut quondam, sed gestationibus et ambulationibus, nonnulli pilæ lusu, aut differendo spiritum movemus, caloremque refocillamus. Itaque neque refri-

πᾶσαν ἀρχὴν ἐπαυόμενοι καὶ παντὸς ἀπιστρατίζομενοι πολιτεύματος, ἀναγκάζωμεν τὸ γῆρας ἐξελεγχόμενον ὑπὸ τοιαύτας φωνὰς καταφέρεσθαι,

Ὦ δεξιὰ χεὶρ, ὡς σοφεῖς λαβεῖν δόρυ·
Ἐν δ' ἀσθενείᾳ τὸν σθένος διώλεσας.

Οὐδὲ γὰρ ἀκμάζων καὶ δυνάμενος ἀνὴρ ἐπαινεῖται, πάντα συλλήβδην ἀνατιθεὶς ἑαυτῷ τὰ κοινὰ πράγματα, καὶ μηδὲν ἑτέρῳ παριέναι βουλόμενος, ὥσπερ οἱ Στωϊκοὶ τὸν Δία λέγουσιν, εἰς πάντα παρενείροντα, καὶ πᾶσι καταμιγνύς ἑαυτὸν ἁπλότητα δόξης, ἢ φθόνῳ τοὺς μεταλαμβανόντων ἀμωσγέπως τιμῆς τινὸς ἐν τῇ πόλει καὶ δυνάμεως· προσθύτῃ δὲ κομιδῇ καὶ τὸ ἄδοξον ἀφέλης, ὀκίπονος καὶ ταλαίπωρός ἡ πρὸς πᾶν μὲν ἀεὶ πλησιστήριον ἁπαντῶσα φιλαρχία, παντὶ δὲ ἐφεδρεύουσα δικαστηρίῳ καιρῷ καὶ συνεδρίῳ πολυπραγμοσύνη, πᾶσαν δὲ πρεσβείαν καὶ πεδιάδα ὑφαρπάζουσα φιλοτιμία. Καὶ

C. 3. ἐναυρόμενοι] Forte, ἐναυρώμενοι, ut Xyl.

gerari omnino nos atque congelare ſinamus: neque omni magiſtratu, omni publico negotio capeſſendo, cogamus ſenium imbecillitatis convictum in hujuſmodi delabi voces,

O dextra quam geſtis tenere haſtam manus!
Sed imbecillitas deſiderium opprimit:

quando ne vigens quidem ætate et viribus probatur vir, qui omnia in univerſum publica in ſe recipit munia, et nihil aliis volens relinquere, omnibus ſe rebus, quod Jovem facere Stoici autumant, ingerens, ſive inexſaturabili gloriæ cupiditate actus, ſive invidia adverſum eos, qui utcunque in civitate in partem gloriæ aut potentiæ venerunt. Atqui ſeni, ut abſit infamia rei, uſquequaque laborioſa et miſera eſt ad quævis comitia præſentatio ob principatus appetentiam, et omnibus inſidians tribunalium et conſiliorum temporibus ambitio curioſa, omnem legationem, omne patrocinium ad ſe rapiens

E γὰρ ταῦτα πράττειν ἡ μετ' εὐνοίας, βαρὺ παρ' ἡλικίαν συμβαίνει δέ γε τἀναντία· μισοῦνται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ὡς μὴ προϊέμενοι πράξεων αὐτοῖς ἀφορμάς, μηδὲ εἰς μέσον ἐῶντες προελθεῖν· ἀδοξεῖ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις τὸ φιλόπρωτον αὐτῶν καὶ φίλαρχον οὐχ ἧττον ἢ τὸ φιλόπλουτον ἑτέραν γεγηκότων καὶ φιλήδονον.

ιθ'. Ὥσπερ οὖν τὸν Βουκέφαλον ὁ Ἀλέξανδρος πρεσβύτερον ὄντα μὴ βιαζόμενος πιέζειν, ἑτέροις ἐπεχείρει προϊὼν τῆς μάχης ἵπποις, ἐφοδεύων τὴν φάλαγγα καὶ καθιστὰς εἰς τὴν τάξιν· εἶτα δὴς τὸ σιώπημα καὶ F μεταβὰς ἐπ' ἐκεῖνον, εὐθὺς ἐπῆγε τοῖς πολεμίοις καὶ διεκινδύνευεν· οὕτως ὁ πολιτικὸς, ἂν ἔχῃ νοῦν, αὐτὸς αὑτὸν ἰδιοχερῶν πρεσβύτην γενόμενον, ἀφέξεται τῆς ὀκνηρᾶς ἀναγκαίων, καὶ παρήσει τοῖς ἀκμάζουσι χρῆσθαι πρὸς τὰ μακρότερα τὴν πόλιν, οὐ δὲ τοῖς μεγάλοις αὐτὸς ἀχαιτεῖται προθύμως. Οἱ μὲν γὰρ ἀθληταὶ τὰ σώματα τῆς ἀναγκαίων πόνων ἄθικτα τηροῦσι καὶ ἀκέραια πρὸς

arrogantia. Hæc enim agere, faventibus aliis, aliena jam ætate, difficile eſt: quin contra juvenum odia incurrunt, utpote quibus nullas relinquant rem gerendi occaſiones, neque eos in medium progredi ſinant: et apud alios non minus male audit eorum primi loci ac principatus, quam aliorum ſenum divitiarum et voluptatum appetitio.

XIX. Ergo ſicut Alexander Bucephalum jam annis graviorem nolens premere, ante pugnam aliis vehebatur equis, obiens exercitum et ordines inſtruens: deinde illum data teſſera conſcendebat, in hoſtes ducebat, ac decertabat: ita vir civilis, ſi quidem ſapit, ſenectutem aſſecutus moderabitur ſibi ipſe, ac non neceſſariis negotiis abſtinebit, junioribuſque uti civitatem in rebus minoribus ſinens, ipſe in gravioribus alacriter elaborabit. Athletæ quidem corpora ſua a laboribus neceſſariis immunia atque integra ſervant, ut inutiles ſuſtineant: nos contra exiguis et levibus

τὰς ἀχρήσεις· ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐῶντες τὰ μικρὰ καὶ φαῦλα, τοῖς ἀξίοις ἀσυδήτοις φυλάξομεν ἑαυτούς. Νέῳ μὲν γὰρ ἴσως ἐπέοικε, καθ' Ὅμηρον, πάντα· καὶ ἔχονται καὶ ἀγαπῶσι, τὰ μὲν μικρὰ καὶ πολλὰ περάγματα, δημοτικὸν καὶ φιλόπονον· τὰ δὲ λαμπρὰ καὶ σεμνά, γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες· ἔστι δ' ὅπου 794
καὶ τὸ φιλόνεικον καὶ θρασύβολον, ὥραν ἔχει τινὰ καὶ χάριν ὑπιπρέπουσαν τοῖς τηλικούτοις· ὁ πρεσβύτης δὲ ἀνὴρ ἐν πολιτείᾳ μαχοναῖς λειτουργίας ὑπομένων, οἷα τελῶν περάσεις καὶ λιμένων ἐπιμελείας καὶ ἀγορᾶς, ἔτι δὲ πρεσβείας καὶ ἀποδημίας πρὸς ἡγεμόνας καὶ δυνάστας ὑποτρέχων, ἐν αἷς ἀναγκαῖον οὐδὲν ἁδὲ σεμνὸν ἔνεστιν ἀλλὰ θεραπεία καὶ τὸ πρὸς χάριν, ἐμοὶ μὲν οἰκτρόν, ὦ φίλε, φαίνεται καὶ ἄζηλον, ἑτέροις δ' ἴσως καὶ ἐπαχθὲς φαίνε) καὶ φορτικόν.

κ'. Οὐδὲ γὰρ ἐν ἀρχαῖς τ' τηλικοῦτον ὥρα φέρεσθαι,

F. 10. καὶ ἴσχονται—καλοῦντες] Corrigendum, καὶ δίσχονται καὶ ἀγαπῶσι, τὸν μὲν μικρὰ καὶ πολλὰ περάτιοντα δημοτικὸν καὶ φιλόπονον, τὸν δὲ λαμπρὰ καὶ σεμνὰ, γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες.

A. 5. ἀγορᾶς] Sic E. Vulgo, ἀγορᾶς.

A. 9. ἐπαχθὲς φαίνεται] Deleam φαίνεται cum Mex. nec ineptum Reiskii φαντάζεται: nec E. φαίνεται.

negotiis omissis, feriis nosmet servemus. Fortasse enim *juvenem*, ut est apud Homerum, *decent omnia*: civesque eum probant ubique et amplectuntur, ob exiguas et crebras actiones popularem, et ad labores impigrum, ob splendidas et magnificas generosum, et alto animo præditum appellantes: interdum etiam contentio et temeritas eorum tempestiva et grata videtur. Senex autem in republica ministri officia sustinens, ut vectigalium locationes, portuum procurationes ac fori, item legationes et profectiones ad principes et regulos obiens, in quibus necessarium aut splendidum ineſt nihil, tantum ministerium et captatio gratiæ, mihi quidem, mi Euphanes, miser et æmulatione indignus, aliis fortasse etiam insolens importunusque videtur.

XX. Senem enim ne cum magistratu quidem esse tem-

B πλὴν ὅσαι γε μέγεθός τι κεκτῆνται ἢ ἀξίωμα· καθάπερ ἣν σὺ νῦν Ἀθήνησι μεταχειρίζῃ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπισασίαν, καὶ, νὴ Δία, τὸ πρόσχημα τῆς Ἀμφικτυονίας, ἣν σοι διὰ βίου παντὸς ἡ πατρὶς ἀνατέθεικε, πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον ἔχουσαν. Δεῖ δὲ γε παύεσθαι μὴ διώκειν τὰς τιμάς, ἀλλὰ φεύγοντας ἄρχειν μηδ' αἱρουμένους ἀλλὰ παραιτουμένους, μηδὲ ὡς αὐτοῖς ὃ ἄρχειν λαμβάνοντας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς τῷ ἄρχειν ἐπιδιδόντας. Οὐ γὰρ, ὡς Τιβέριος ὁ Καῖσαρ ἔλεγε, τὸ τῷ χεῖρα ᾧ ἰατρῷ πορεύεσθαι ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότας, C ἀρχεόν ἐστιν· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τ' χεῖρα τῷ δήμῳ προΐεσθαι, ψῆφον αἰτοῦντας ἢ φωνὴν αἱρεσιάζουσαν· ἀγεννὲς γὰρ τοῦτο καὶ ταπεινόν· ὡς τοὐναντίον ἔχει πινὰ σεμνότητα καὶ κόσμον, αἰδημοσύνης δ' παλαίστης καὶ καλοῦσης, καὶ προσιμιάσεως, κατόντας μὲν τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης, γεραιὸν ὡς ἀληθῶς καὶ προβλεπτὸν ἀποδέξασθαι καὶ δεξιώσασθαι τὸ γέρας.

C. 6. γέρας] Ita Steph. ex Pol. nec quid requirendum aliud hac ſententia quam in Latinis reddidi. Ald. Baſ. Xyl. B. E. γῆρας.

peſtivum eſt, niſi qui amplitudine et dignitate præſtet: qualis eſt, quam tu nunc geris, Areopagitici conſilii præfectura, et mehercle Amphictyonici muneris excellentia, quod tibi patria per totam vitam adminiſtrandum tribuit, cum grato et felici labore conjunctum. Sed et hos honores non affectare debet ſenex, verum recuſans ſuſcipere, non petens, neque eos tam ſumere ſibi, quam ſeipſum iſti officio largiri. Non recte Tiberius Cæſar dixit, *turpe eſſe ei, qui ſexageſimum ætatis annum exceſſerit, manum medico porrigere:* imo hoc eum magis dedecet, manum ad populum intendere in comitiis ſuffragium petentem. Eſt enim hoc animi degeneris et abjecti: ſicut contra decus majeſtatemque aliquam conciliat, patria deligente, vocante, et exſpectante, deſcendere venerandum et gratioſum, et honorem revera honorificum ac conſpicuum ſuſcipere et amplecti.

καί. Οὕτω δέ πως ἡ λόγῳ χρηστέον ἐν ἐκκλησίᾳ πρεσβύτῃ γενόμενον, μὴ ἀπαπᾴδοντα σιωπῶντος τοῦ βήματι, μηδὲ ἀεὶ δῆλον ἀλεκτρυόνος ἀντᾴδοντα τοῖς φθεγγομένοις, μηδὲ τῷ συμπλέκεσθαι καὶ διαρρήζειν ἐπαχαλινοῦντα τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ τῶν νέων, μηδὲ μελέτην ἐμποιοῦντα καὶ συνήθειαν ἀπειθείας καὶ δυσκολίας, ἀλλὰ D καὶ παρέντα ποτὲ καὶ δόντα πρὸς δόξαν ἀναχαίτισαν καὶ θορυβώδη, μηδὲ παρόντα, μηδὲ πολυπραγμονοῦντα· ὅπου μὴ μέγα τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι πρὸς σωτηρίαν κοινὴν, ἢ τὸ καλὸν καὶ πρέπον. Ἔχει δὲ χρὴ καὶ μηδενὸς κελεύοντος ἀθεῖσθαι δέμας πρὸς δύναμιν, ἀναθέντα χειραγωγοῖς αὐτὸν, ἢ φορείῳ κομιζόμενον. Ὥσπερ ἱστοροῦσιν ἐν Ῥώμῃ Κλαύδιον Ἄππιον· ἡττημένων γὰρ ὑπὸ Πύρρου μάχῃ μεγάλῃ πυθόμενος τὴν σύγκλητον εἰσδεχθεῖσαν λόγους περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης, οὐκ ἀνασχετὸν ἐποιήσατο, καίπερ ἀμφοτέρας ἀποβεβληκὼς τὰς E

D. 8. ἡττημένων] Forte, ἡττημένου.

XXI. Hoc modo etiam in concione ſenex oratione utetur, non identidem ad ſuggeſtum proſiliens, neque galli in morem loquentibus reclamans, neque colluctando et irritando verecundiam ipſi a junioribus debitam effrænans, neque iis ſtudium ingenerans et conſuetudinem refragandi: ſed nonnunquam iis ſuam ſententiam impugnandi facultatem concedens, abſens ipſe et nihil curioſe inquirens; ſi quidem id de quo diſputatur non habet magnum momentum ad communem ſalutem vel honeſtatem et decorum. Sin vero, jam etiam nemine vocante præter vires curſu in publicum ſe proripere, aut manu ſe eo ducendum vel humeris geſtandum præbere debet. Quale eſt quod de Appio narratur Claudio. Is cum audiviſſet Senatum, quod Romani a Pyrrho magna erant pugna victi, de conditionibus pacis ineundæ conſultare, impatientia compulſus, quan-

ὄψεις, ἀλλὰ ἦκε δι' ἀγορᾶς φερόμενος πρὸς τὸ βουλευτήριον· εἰσελθὼν δὲ καὶ καταστὰς εἰς μέσον, ἔφη, "Πρό-"τερον μὲν ἄχθεσθαι τῷ τῶν ὀμμάτων στέρεσθαι, νῦν "δ' ἂν εὔξασθαι μηδ' ἀκούειν οὕτως αἰσχρὰ καὶ ἀγεννῆ "βουλευομένους καὶ πράττοντας ἐκείνους." ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν καθαφάμενος αὐτῶν, τὰ δὲ διδάξας καὶ παρορμήσας, ἔπεισεν εὐθὺς ὅπλα χωρεῖν, καὶ ἀφαγωνίζεσθαι περὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς τὸν Πύρρον. Ὁ δὲ Σόλων, τῆς Πεισιστράτου δημαγωγίας, ὅτι τυραννίδος ἰῷ μηχάνημα, φανερὰς γενομένης, μηδενὸς ἀμύνεσθαι μηδὲ κωλύειν τολμῶντος, αὐτὸς ἐξεναντιούμενος τὰ ὅπλα καὶ πρὸ τῆς οἰκίας θέμενος, ἠξίου βοηθεῖν τοὺς πολίτας· πεμφαντος δὲ τοῦ Πεισιστράτου πρὸς αὐτὸν, καὶ πυνθανομένου τίνι πεποιθὼς ταῦτα πράττει, Τῷ γήρᾳ, εἶπεν.

κβ'. Ἀλλὰ τὰ μὲν οὕτως ἀναγκαῖα καὶ τοὺς ἀπεσβηκότας κομιδῇ γέροντας, ἂν μόνον ἐμπνέωσιν, ἐξάπτει καὶ ἀφανίζουσιν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ποτὲ μὲν, ὥσπερ εἴρηται,

quam utrumque amiſerat oculum, per forum in curiam delatus venit: ingreſſuſque, et in medio adſiſtens, *Ante ſe ægre tuliſſe*, dixit, *quod captus eſſet luminibus: nunc optare, ut audire etiam nequiret, Senatum tam turpia et indigna conſultare et agere:* porro autem qua reprehendendis patribus, qua docendis et excitandis, perſuaſit ut recta arma caperent, et de Italia cum Pyrrho decertarent. Et Solon, ubi deprehenſum fuit Piſiſtratum gratiam popularem captando tyrannidem moliri, nemine reſiſtere, nemine libertatem defendere audente, ipſe ſua arma extulit, et ante domum propoſuit, auxiliumque cives popoſcit: cumque ad eum mitteret Piſiſtratus qui interrogarent, *Cujuſnam fiducia rei iſta faceret*, reſpondit, *Senectute ſe eſſe fretum.*

XXII. Verum tantæ neceſſitates etiam confectos plane ſenio viros, modo ſpiritus ſuperſit, accendunt et erigunt. Aliis autem in rebus interdum, ut dixi, eam adhibebit

παραιτούμενος ἐμμελὴς ἔσῃ τὰ γλίσχρα καὶ βδελυκτά, καὶ μείζονας ἔχοντα τοῖς πράττουσιν ἀηδίας, ἢ δι' οὓς πράττεται χρείας καὶ ὠφελείας· ἔστι δὲ ὅπου θεμένων κελεύσαι, καὶ πολλῶν καὶ μεταλλεῖν ἄκοντας τοὺς πολίτας, ἀξιοπιστότερος δεομένοις χάτεισι. Τὰ δὲ πλεῖστα καὶ παρὼν σιωπᾷ τοῖς νεωτέροις λέγειν παρίησιν, οἷον βραβεύων φιλοτιμίας πολιτικῆς ἅμιλλαν· ἐὰν δ' ὑπερβάλλῃ τὸ μέτριον, καθαπτόμενος ἠπίως, καὶ μετὰ εὐμενείας ἀφαιρῶν φιλονεικίας καὶ βλασφημίας καὶ ὀργάς, ἐν δὲ ταῖς γνώμαις τὸν ἁμαρτάνοντα συμπαθούμενος ἄνευ ψόγου καὶ διδάσκων, ἐπαινῶν δὲ ἀφόβως τὸν κατορθοῦντα, καὶ νικώμενος ἑκουσίως καὶ πειθόμενος τὸ πεῖσαι καὶ θεὶς γενέσθαι πολλάκις, ὅπως αὐξάνωνται καὶ χαίρωσιν, B οἷοις δὲ καὶ σιωπὴ πληρῶν μετὰ εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον, ὡς ὁ Νέστωρ,

795

A. 9. παραιτούμενος] Convenit σφαλλομένῳ, ut mox C. 5. hic requiro ἐπαιτούμενος.

A. 10. ἀφόβως] Legendum, ἀφθόνως, quod et Reisk. monuit.

accurationem, ut recuſet vilia et ſervilia munera, quæ obeunti plus moleſtiarum, quam iis, quorum gratia fiunt, utilitatis atque commodi afferunt: aliquando exſpectando dum deſideratus ad ea vocetur, e domo deinde ad cives deſcendet rogatus, eoque fidem ſibi augebit. Sed pleraque etiam præſens junioribus dicenda relinquet, tanquam arbiter civilis de honore certaminis: et ubi aliquid ultra modum fuerit actum, benigne reprehendet, ac comiter contentiones, maledicta, et iras auferet: ſi quid in ſententia erratum fuerit, corriget abſque vituperatione, et docebit: bene autem dicentem laudabit libere: quin et victoriam interdum ultro concedet, ac ſe in diverſam perduci ſententiam ſinet, ut animos juvenibus addat: quibuſdam etiam cum collaudatione implebit id, in quo deſecerant, ut Neſtor Diomedi,

Οὕτις τοι τ̓ μῦθον ὀνόσσεται, ὅστοι Ἀχαιῶν,
Οὐδὲ πάλιν ἐρίσει· ἀτὰρ οὐ τίλος ἴκεο μύθων.
Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἶης.

κγ'. Τοῦτο δὲ πολιτικώτερον, μὴ μόνον ἐμφανῶς μηδὲ δημοσίᾳ ὀνειδίζειν ἀνδρὶ δηγμῷ σφόδρα χολῶντος καὶ ταπεινοῦντος, ἀλλὰ μᾶλλον ἰδίᾳ τοῖς εὖ πεφυκόσι τοὺς πολιτείαν, ἐπιτιθέμενος καὶ συνεκτρέμενος εὐμενῶς λόγους τε χρηστοὺς καὶ πολιτεύματα, συνεξορμῶν πρὸς τὰ καλὰ καὶ συνεπιλαμπρύνων τὸ φρόνημα, καὶ παρέχων, ὥσπερ οἱ διδάσκοντες ἱππεύειν, ὁ ἀρχὴν χαλεπὴν καὶ τραχὺν ἐπιβαίνειν τὸν δῆμον· εἰ δέ τις σφαλείη, μὴ τελέως ἐξαμυνόμενος τὸ νέον, ἀλλ' ἀνιστὰς καὶ παραμυθούμενος, ὡς Ἀριστείδης Κίμωνα, καὶ Μνησίφιλος Θεμιστοκλέα, δυσχεραινομένους, καὶ χαλεπῶς ἀκούοντας ἐν τῇ πόλει τὸ πρῶτον, ὡς ἰταμοὺς καὶ ἀκολάστους, ἐπῆραν καὶ ἀνεθάρρυναν. Λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος

B. 7. πολιτικώτερον—ὀνειδίζειν] Turbida conſtructio, ita reſtituenda, πολιτικώτερος ὁ μὲν μόνον—ὀνειδίζων.

Sane hunc ſermonem nemo culpabit Achivum,
Nec dicet contra: ſed non oratio ſine
Eſt abs te concluſa ſuo, non omnia dixti,
Es juvenis tamen, et poſſes mihi filius eſſe.

XXIII. Illud vero civilius eſt, non modo aperte et publice reprehendere ſine morſu qui animos nimium reprimat atque dejiciat: ſed multo magis privatim iis qui ad rempublicam gerendam apto ſunt ingenio ſubjicere comiter bona præcepta et conſilia, et excitare ad res pulchras, animiſque eorum alacritatem addere: ac (quod ſolent facere qui docent equitare) populum illis ita parare, ut ad primum acceſſum eorum manſuetum is ſe facilemque præbeat: tum ſi quis juvenum initio impegerit, non pati ut animo is concidat, ſed conſolari et erigere. Sic Ariſtides Cimonem, et Mneſiphilus Themiſtoclem, initio a civibus male exceptos, et protervitatis atque intemperantiæ nomine eorum ſermonibus vapulantes, confirmaverunt. Demoſthenem quoque, cum exactus a po-

ὁ τῷ δήμῳ καὶ βαρέως φέροντος, ἄψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκμαζόντων Περικλέους, καὶ εἰπεῖν, ὡς D ἐκείνῳ ταὐτὰ περὶ τοὺς φύσει, οὐ δικαίως αὐτῷ χαλεπήνειεν. Οὕτω δὲ καὶ Τιμόθεον Εὐριπίδης συριττόμενον ὅτι τῇ καινοτομίᾳ, καὶ παρανομεῖν εἰς τὴν μουσικὴν δοκοῦντα, θαρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τῶν θεάτρων ὑπ' αὐτοῦ γεησομένων.

κδ'. Καθόλου δὲ, ὥσπερ ὁ Ῥωμύλος ταῖς Ἑστιάσι παρθένους τῷ χρόνῳ διώρισεν, τὸ μὲν μανθάνειν, τὸ δὲ δρᾶν τὰ νενομισμένα, τὸ δὲ τρίτον ἤδη διδάσκειν· καὶ τὸν ἐν Ἐφέσῳ περὶ τὴν Ἄρτεμιν, ὁμοίως ἐκέλευε Μελλιέρην τὸ πρῶτον, εἶτ' Ἱέρειαν, τὸ δὲ τρίτον, Παριέρειαν καλεῖσθαι· E ὅτως ὁ τελέως πολιτικὸς ἀνὴρ, τὰ μὲν πρῶτα μανθάνων ἐπὶ πολιτεύεσθαι καὶ μυεῖσθαι, τὰ δὲ ἔχαζε, διδάσκων καὶ μυσταγωγῶν. Τὸ μὲν γὰρ ὀπίσατεν ἀθλεῖσθαι ἑτέροις,

D. 10. ἰκάζειν] Mez. ἰκάζων, forte recte.
E. 3. πολιτεύεσθαι] Legendum, πολιτεύεται.

pulo in gravi eſſet mœrore, acceſſiſſe dicitur quidam ſenex, qui Periclem olim audiverat, et monuiſſe, injuſte ipſum agere, qui indole Pericli ſimilis ita de ſeipſo deſperaret. Sic etiam Euripides Timotheum exſibilatum ob novitatem artificii, et peccaſſe in leges muſicæ creditum, bono eſſe animo juſſit, ut qui paulo poſt ſub ſe habiturus eſſet theatra.

XXIV. Denique, ſicut Romæ Veſtalibus tempus diſtinctum fuit, ita ut prima ejus parte ſacra diſcerent, ſecunda facerent, tertia alias docerent: utque ſacerdotes Dianæ apud Epheſum primum Mellieren, id eſt futuram ſacerdotem, deinde Hieren, ut jam ſacerdotem, poſtremo Parieren vocant, quaſi defunctam ſacerdotio: ſic vir perfecte civilis rempublicam geret, primum quidem dum initiatur ac diſcit, deinde initians ipſe ac docens. Qui præeſt aliis certantibus, is ipſe interim cer-

Οὐκ ἔστιν αὐτὸν ἀθλεῖν· ὁ δὲ παιδοτριβῶν νέον ἐν πράγμασι κοινοῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι, καὶ πολιτικεύων τῇ πατρίδι,

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων,

οὐ οὐ μικρῷ μέρει πολιτείας οὐδὲ φαύλῳ χρήσιμός ἐστιν, ἀλλ' εἰς ὃ μάλιστα καὶ πρῶτον ὁ Λυκοῦργος ἐνεῖνας ἑαυτὸν, εἴθισε τοὺς νέους παντὶ πρεσβύτῃ καθάπερ νομοθέτῃ πειθομένους ἀσκεῖν. Ἐπεὶ πρὸς τί βλέψας ὁ Λύσανδρος ἔλεγεν, ὡς ἐν Λακεδαίμονι κάλλιστα γηρῶσιν; ἆρ' ὅτι γεωργεῖν ἔξεστιν μάλιστα τοῖς πρεσβυτέροις ἐκεῖ, καὶ δανείζειν, ἢ κυβεύειν συγκαθεζομένους, ἢ πίνειν ἐν ὥρᾳ κυβεύοντας; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλ' ὅτι τρόπον τινὰ πάντες οἱ τηλικοῦτοι τάξιν ἀρχόντων ἢ τινῶν πατρονόμων ἢ παιδαγωγῶν ἔχοντες, οὐ τοὺ κοινὰ μόνον ἐπισκοπεῖσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ νέων ἕκαστα ἀεί τε τὰ γυμνάσια καὶ παιδείας καὶ ἀσκήσεις καταμανθάνουσιν οὐ παρέργως, φοβεροὶ μὲν ὄντες τοῖς ἁμαρτάνουσιν, αἰδεσιοὶ δὲ τοῖς ἀγα-

F. 6. κυβεύοντας] Forte, κυβεύσαντας, vel καθεύδοντας, vel κατακλιθέντας.

tare non poteſt. Qui vero juvenem in negotiis communibus et certaminibus publicis inſtituit, patriæque eum ita format, ut poſſit

Ore loqui docto, et rebus clarere gerendis,

is ad non exiguam aut vilem reipublicæ partem conducit: ſed ad eam, ad quam potiſſimum Lycurgus contendens, aſſuefecit adoleſcentes, ut cuivis ſeni tanquam legiſlatori conſtanter obtemperarent. Nam quo putas Lyſandrum reſpexiſſe, cum diceret *homines Spartæ pulcherrime ſeneſcere?* an quia ſenibus ibi maxime licet agros colere, fœnerari, talis ludere, potare una? non profecto: ſed quia quivis ſenex quodammodo vices magiſtratus alicujus, aut tutoris, aut pædagogi gerens, non rempublicam modo inſpectant, ſed ſingula etiam ſingulorum adoleſcentium facta, exercitationes, ludos, victum, idque non obiter, ſed ita ut et peccantibus ſint terrori, et probi eos revereantur ac deſiderent:

θοῖς καὶ ποθηνοῖ· περαπεύσει γὰρ ἀεὶ καὶ διάκεισιν αὐτοὺς οἱ νέοι, τὸ κόσμιον καὶ ὃ γενναῖον αὔξοντας καὶ συνεπιγαυρουμένους ἄνευ φθόνου.

κε'. Τοῦτο γὰρ τὸ πάθος οὐδενὶ χρόνῳ πρέπον ἡλικίας, ὅμως ἐν νέοις εὐπορεῖ χρηστῶν ὀνομάτων, ἅμιλλαι καὶ ζῆλος καὶ φιλοτιμία παρασυρομένου· ἐν δὲ πρεσβύταις παντελῶς ἄωρόν ἐστι καὶ ἄχαριν καὶ ἀγεννές. Διὸ δεῖ παρρωτάτω τῆ φθονεῖν ὄντα τὸν πολιτικὸν γέροντα, μὴ, καθάπερ τὰ βάσκανα γεράνδρυα, τῆ παραβλαστανόντων καὶ ὑποφυομένων σαφῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ κωλύειν τὴν βλάστην καὶ τὴν αὔξησιν, ἀλλ' εὐμενῶς παρασδέχεσθαι καὶ παρέχειν τοῖς ἀντιλαμβανομένοις καὶ παρασπλεκομένοις ἑαυτὸν ὀρθοῦντα καὶ χειραγωγοῦντα καὶ τρέφοντα, μὴ μόνον ὑφηγήσεσι καὶ συμβουλίαις ἀγαθαῖς, ἀλλὰ καὶ παραχωρήσεσι πολιτευμάτων τιμὴν ἐχόντων καὶ δόξαν, ἢ πινας ὑπουργίας ἀβλαβεῖς μὲν, ἡδείας δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ πρὸς χάριν ἐσομένας· ὅσα δ' ἐστὶν ἀν-

colunt enim eos et ſectantur adoleſcentes, quorum elegantia et generoſa indoles ab iis provehitur et alacritate imbuitur abſque ulla invidia.

XXV. Hoc enim vitium quanquam nulli ætati convenit, tamen apud adoleſcentes ſpecioſis nominibus certaminis, æmulationis, et honorum ſtudii velatur: ſed in ſene omnino eſt intempeſtivum, ferum, et indecorum. Oportet itaque civilem ſenem quam longiſſime ab invidentia abeſſe: neque inſtar veterum runcorum faſcino quodam juxta virentia et ſuccreſcentia ſucco privare, eorumque impedire incrementa: ſed benigne recipere ad ſe eos qui ſe adjungunt atque ſectantur, eoſque dirigere, manu ducere, et educare non præceptis modo et conſiliis bonis, ſed et concedenda iis facultate res ad publicum pertinentes gerendi, unde honor aliquis et gloria ad eos poſſit redire: aut miniſteriorum obeundorum, quæ nullo cum reipublicæ damno, grata multitudini ſint futura, ipſiſque gratiam conciliatura. Quæ vero adverſa-

τίτυπα ἢ προσάντη, ἢ, καθάπερ τὰ φάρμακα, δάκνῃ πρόσχρημα καὶ λυπεῖ, τὸ δὲ καλὸν καὶ λυσιτελὲς ὕστερον ἀποδίδωσι, μὴ τὰς νέους ἐπὶ ταῦτα προσάγοντα, μηδὲ ἐπιβάλλοντα θορύβοις, ὄχλων ἀγνωμονούντων ἀήθεις ὄντας, ἀλλ' αὐτὸν ἐκδεχόμενον τὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἀπεχθείας. Τοῦτο γὰρ εὐνοϊκέστερους τε ποιήσει τὰς νέους καὶ προθυμοτέρους ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις.

κϛ'. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα χρὴ μνημονεύειν ὡς οὐκ ἔστι πολιτεύεσθαι μόνον τὸ ἄρχειν, ἢ πρεσβεύειν, ἢ μέγα βοᾷν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐπὶ τὸ βῆμα βαδίζειν, λέγοντας ἢ γράφοντας ἃ οἱ πολλοὶ τοῦ πολιτεύεσθαι νομίζουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ φιλοσοφεῖν τοὺς ἀπὸ δ' δίφρου ἀλαλαγμοῦς, καὶ σχολὰς ἐπὶ βιβλίοις περαίνοντας· ἡ δὲ συνεχὴς ἐν ἔργοις καὶ πράξεσιν ὁρωμένη καθ' ἡμέραν

D. 2. ὁρωμένη καθ' ἡμέραν] Malim καθ' ἡμέραν, ὁρωμένην.

rios habent cauſſæ, et ſunt aduæ, ac medicamentorum inſtar morſum principio moleſtiamque inferunt, bonum et utilitatem poſtmodo ſuo tempore allaturæ: ad has juvenem tractandas nequaquam producet, neque eum rerum imperitum in turbas hominum conjiciet male ſentientium, ut ex eventu in ipſum odia redundent. Hoc pacto juvenum erga ſe benevolentiam augebit, eoſque ad alia miniſteria reddet alacriores.

XXVI. Præter hæc quæ diximus omnia, illud memoria tenendum eſt, reipublicæ adminiſtrationem non in hoc ſolo conſiſtere, ut imperes, legationes obeas, in concione vehementer vocifereris, et ad ſuggeſtum baccheris, dicendoque et ſcribendo graſſeris: quibus rebus nonnulli reipublicæ adminiſtrationem definiunt: ſicut et philoſophari hos duntaxat putant, qui in exhedra diſſerunt, aut libris conſcriptis ſcholas ſuas complectuntur: interim eos fallit, quæ quotidie in factis actio-

οὐδαμῶς πολιτεία καὶ φιλοσοφία λέληθεν αὐτούς. Καὶ γὰρ τοὺς ἐν ταῖς στοαῖς ἀναπάμπονας, περιπατεῖν φασὶν, ὡς ἔλεγε Δικαίαρχος, οὐκ ἐπὶ δὲ τοὺς εἰς ἀγρὸν ἢ πρὸς φίλον βαδίζοντας. Ὅμοιον δ' ὡς τῷ φιλοσοφεῖν τὸ πολιτεύεσθαι. Σωκράτης γοῦν ὅτε βάθρα θεὶς, οὔτε εἰς θρόνον καθίσας, ὅτε ὥραν διατριβῆς ἢ περιπάτου τοῖς γνωρίμοις τεταγμένην φυλάττων, ἀλλὰ καὶ παίζων, ὅτε τύχοι, καὶ συμπίνων, καὶ συστρατευόμενος ἐνίοις, καὶ συναγοράζων, τέλος δὲ καὶ συνδεδεμένος καὶ πίνων τὸ E φάρμακον, ἐφιλοσόφει· πρῶτος ἀποδείξας τὸν βίον ἅπαντι χρόνῳ καὶ μέρει καὶ πάθεσι καὶ πράγμασιν ἁπλῶς ἅπασι φιλοσοφίαν δεχόμενον. Οὕτω δὴ διανοητέον καὶ περὶ πολιτείας, ὡς τοὺς μὴ ἀγοντας, ὅταν στρατηγῶσιν ἢ γραμματεύωσιν ἢ δημηγορῶσι, πολιτευομένους, ἀλλ' ὀχλοσκοποῦντας ἢ πανηγυρίζοντας, ἢ σα-

E. 1. συνδεδεμένος] Immo, δεδεμένος.

nibuſque continuatur atque conſpicua eſt philoſophia, atque civilis ratio. Nam, ſicut Dicæarchus refert, eos aiebant ambulare, qui in porticibus ſpatia ſurſum deorſumque conficerent, non qui in agrum aut ad amicos irent. At enim eadem eſt philoſophandi ratio, quæ rempublicam tractandi. Nam Socrates, cum neque poſuiſſet ſubſellia, neque cathedram conſcendiſſet, neque diſcipulis ſcholæ aut deambulationis ullam certam conſtituiſſet horam: cum aliis ludens, cum aliis, ut res dabat, bibens, militans, in foro verſans, ad extremum etiam in carcere vinctus, et venenum bibens, philoſophabatur: primuſque oſtendit vitæ omne tempus, partem, caſum, negotium omnino aptum eſſe ſtudio ſapientiæ. Quod cogitandum mehercle eſt etiam de gubernatione civitatis: ſcilicet ſtolidos, ſive ii prætores ſint, ſive ſcribæ, ſive oratores, nunquam gerere rempublicam: ſed vel popularem captare laudem, vel ſeſe conventui oſtentare, vel moliri diffidia, vel

σάζοντας ἢ λειτουργοῦντας ἀναγκαίως· τὸν δὲ κοινωνικὸν καὶ φιλάνθρωπον καὶ φιλόπολιν καὶ κηδεμονικὸν καὶ πολιτικὸν ἀληθῶς, κἂν μηδέποτε τὴν χλαμύδα θεῖται, πολιτευόμενον ἀεὶ ᾧ παρορμᾷν τὰς δυναμένας
F ὑφηγεῖσθαι τοῖς δεομένοις, συμπαρεῖναι τοῖς βουλευομένοις, ἀφατρέπειν τὰς κακοσχολίας, ὑπερφρονεῖν τὰς εὐγνώμονας, φανερὸν εἶναι μὴ παρέργως προσέχοντα τοῖς κοινοῖς, μηδὲ ὅπως ἀσχολή τις ἢ προκλησις ἀφ' τὸ προῆκον εἰς τὸ θέατρον βαδίζοντα ἢ τὸ βουλευτήριον· ἄλλως δὲ ἀφικομένῃς χάριν ὡς ἐπὶ θέαν ἢ ἀκρόασιν,
797 ὅταν ἐπέλθῃ, προσγενόμενον· ἀλλὰ κἂν μὴ προσγένηται τῷ σώματι, παόντα τῇ γνώμῃ καὶ τῷ πυνθάνεσθαι τὰ μὴ ἀποδεχόμενον, τοῖς δὲ δυσκολαίνοντα ἢ πρατλομένοις.

κζ'. Οὐδὲ γὰρ Ἀθηναίων Ἀριστείδης, οὐδὲ Ῥωμαίων Κάτων ἦρξε πολλάκις, ἀλλὰ πάντα τὸν αὐτοῦ βίον σι-

F. 4. παράκλησις διὰ τὸ πρῶτον] Xyl. vertit, quasi legisset διὰ τὸ πρωτεῖον: quod probat Reisk. ego non item, aliud in toto loco requirens. Verti, ut potui.

neceſſitati in obeundo aliquo miniſterio inſervire: eum vero, qui civilis ſocietatis, humanitatis, reipublicæque ſerio ſit ſtudioſus ac vere horum curam gerat, etiamſi nunquam chlamydem induat, ſemper tamen rempublicam gerere, dum eos excitat qui duces auctoreſque iis eſſe poſſunt, quibus opus eſt: dum conſultantibus adeſt, pudorem incutit male agentibus, confirmat eos qui recte ſentiunt, oſtendit ſe non obiter animum reipublicæ advertere, neque ubi advocatur ipſe aut negotii neceſſitas urget primum, ſe venire in theatrum curiamve, alioquin animi gratia tanquam ad ſpectaculum aut auditionem, ubi ita libuerit, accedere, ſed abſentem etiam corpore, ſua coram eſſe ſententia: in audiendoque alia eorum quæ aguntur probare, alia improbare.

XXVII. Profecto enim neque apud Athenienſes Ariſtides, neque apud Romanos Cato ſæpe magiſtratum ſum-

ἐργὸν ἀεὶ τοῖς πατρίσι παρέσχον. Ἐπαμεινώνδας δὲ πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα κατώρθωσε στρατηγῶν, οὐκ ἔλαττον δὲ αὐτῷ μνημονεύεται μηδὲ στρατηγοῦντος μηδὲ ἄρχοντος ἔργον περὶ Θετταλίαν, ὅτε τῶν στρατηγῶν εἰς τόπους χαλεπὰς ἐμβαλόντων τὴν φάλαγγα, καὶ θορυβουμένων (ἐπέκειντο γὰρ οἱ πολέμιοι βάλλοντες) ἀνα- B κληθεὶς ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν, θᾶττον μὲν ἔπαυσε θαρρύνας τὸν τοῦ στρατεύματος πάραχον καὶ φόβον, ἔπειτα διατάξας καὶ διαρμοσάμενος τὴν φάλαγγα συγκεχυμένην, ἐξήγαγε ῥᾳδίως, καὶ κατέστησεν ἅπαντας τοῖς πολεμίοις, ὥστε ἀπελθεῖν ἐκείνους μεταβαλλομένους. Ἄγιδος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν Ἀρκαδίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπάγοντος ἤδη τὸ στράτευμα συντεταγμένον εἰς μάχην, τῶν πρεσβυτέρων τις Σπαρτιατῶν ἐπεβόησεν, ὅπως διανοεῖται, κακὸν κακῷ ἰάσασθαι, δηλῶν τὴν ἐξ Ἄργους εὐπετῆ ἀναχώρησιν τὴν παροῦσαν ἄχρηστον θορύβου ἀνάληψιν C

mum geſſit: ſed tota tamen eorum vita ſemper patriæ efficacitatem induſtriamque ſuam navavit. Et Epaminondæ ubi exercitum duxit, multæ ac magnæ memorantur res præclare geſtæ: id tamen ejus facinus, quod ſine omni prorſus cum eſſet magiſtratu fecit, cùivis earum poteſt æquari. Apud Theſſaliam, cum duces exercitum in loca iniqua ac difficilia conjeciſſent et tumultuarentur, urgentibus, ac telis impetentibus hoſtibus, ipſe de gravis armaturæ militibus evocatus, primum verbis animos ſuorum confirmando perturbationem et metum depulit, deinde phalangem conturbatam in ordinem componens, non magno negotio e difficultate locorum eduxit, hoſtibuſque adverſam conſtituit; ita quidem ut ii mutata ſententia retro cederent. Cum Agis Spartanorum rex in Arcadia inſtructum jam ad pugnam exercitum in hoſtes duceret, quidam de ſenioribus Spartanis inclamavit, velle eum malo aliud malum remedii loco adhibere: quaſi diceret, Agidem temerariæ ex Argis diſceſſioni, in præſentia alacritate ad pugnandum in-

βελόμενον τῆ, ὡς ὁ Θουκυδίδης φησίν· ὁ δὲ Ἄγις ἀκούσας ἐπείθη, καὶ ἀνεχώρησε μὲν, ἐκράτει δὲ καὶ κίφος ἔκειτο καθ' ἡμέραν ἔμπροσθε τῶν θυρῶν ἔ ἀρχείου, καὶ πολλάκις ἀνιστάμενοι περὶ αὐτὸν οἱ Ἔφοροι διεπυνθάνοντο καὶ συνεβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων, ἐδόκει γὰρ ἔμφρων ἀνὴρ εἶ, καὶ σωφρονεῖν ἐφαίνετο· διὸ καὶ παντάπασιν ἤδη τῷ τοῦ σώματος ἐξημαυρωμένος δύναμιν, καὶ τὰ πολλὰ κλινήρης διημερεύων, μεταπεμπομένων εἰς ἀγορὰν τῶν Ἐφόρων, ὥρμησε μὲν ἐξαναστὰς βαδίζειν, μόλις δὲ καὶ χαλεπῶς περερχόμενος, εἶτα παιδαρίοις ἐντυχὼν καθ' ὁδὸν, ἠρώτησεν εἴ τι γινώσκουσιν ἀναγκαιότερον ὂν τοῦ πείθεσθαι δεσπότῃ, τῶν δὲ φησάντων, "τὸ "μὴ δύνασθαι," τοῦτο ἐ ὑπουργίας λογισάμενος πέρας, ἀνέστρεφεν οἴκαδε. Δεῖ γὰρ μὴ περιπολιπεῖν

C. 3. ἀνεχώρησε—κίφος] Ita Ald. Baſ. Xyl. B. E. At Jannot. Schott. Coll. Muret. T. V. B. Mez. ex libro Vatic. ἀνεχώρησε. Μεταγράτει δὲ κίφος. Neutrum probabile. Forte probabilius ſit, ἀνεχώρησε· γεγραμμένου δὲ ὁ κίφος. In loco Thucydidis V, 65. nil ad hæc verba exſtat præſidii.

C. 7. ἰσφοῖτας] Non expedio. Ald. Baſ. B. E. ἰσφοιδεῖσθαι. Ut nunc eſt, legam, συμπότης· ἰσφοῖτας δὲ καὶ.

tempeſtiva mederi velle: ut ait Thucydides; Agis, hoc audito, obtemperavit, et receptui cecinit. Vicit tamen, et quotidie ei ſella ante archivi fores poſita eſt: ac ſæpenumero de concilio ſurgentes Ephori ad ipſum exiverunt, de maximis rebus conſilium ejus ſciſcitantes: vir enim fuiſſe cordatus et prudens perhibetur. Itaque ille ipſe Agis jam plane exhauſtis corporis viribus, cum plerumque in lecto decumberet, in forum ab Ephoris evocatus, conatus eſt lecto relicto ire: cumque ægre incederet, inque pueros in via incideret, quæſivit ex iis, ſcirentne aliquid magis neceſſarium, quam obedientiam domino præſtandam: qui ubi reſponderunt, *ab imbecillitate majorem imponi neceſſitatem:* hunc ratus ſui miniſterii finem eſſe, domum rediit. Voluntatem ſcilicet non oportet deponere, viribus ſuppetenti-

ASHMOLEAN MUSEUM OXFORD

τὴν προθυμίαν τῆς δυνάμεως, ἐγκαταλειφθεῖσαν δὲ μὴ βιάζεσθαι. Καὶ μὴν Γαΐῳ Λαιλίῳ Σκιπίων ἐχρῆτο συμβούλῳ, στρατηγῶν ἀεὶ καὶ πολιτευόμενος· ὥστε καὶ λέγειν ἐνίους ὑποκριτὴν τῶν πράξεων Σκιπίωνα, ποιητὴν δὲ τὸν Γάϊον εἶναι. Κικέρων δὲ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν συμβουλευμάτων, οἷς ὀρθῶς ἐνυπατεύων τὴν πατρίδα διέσωσε, μετὰ Ποπλίου Νιγιδίου τοῦ φιλοσόφου συνθεῖναι.

κη'. Οὕτω μὲν πολλῶν τρόπων ἡ πολιτεία ὠφελεῖν Ε ἀποκωλύει τοὺς γέροντας ὠφελεῖν τὸ κοινὸν ἀπὸ τῶν βελτίστων, λόγῳ, καὶ γνώμης, καὶ παῤῥησίας, καὶ φρονήσεως πενυτῆς, ὡς δὴ ποιηταὶ λέγουσιν. Οὐ γὰρ αἱ χεῖρες ἡμῶν, οὐδὲ οἱ πόδες, οὐδὲ ἡ τοῦ σώματος ῥώμη, κτῆμα καὶ μέρος ἐστὶ τῆς πόλεως μόνον, ἀλλὰ πρῶτον ἡ ψυχὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη, δικαιοσύνη, καὶ σωφροσύνη, καὶ φρόνησις· ὧν ὀλίγα καὶ βραδέως τὸ οἰκεῖον ἀπολαμβανόντων, ἄτοπόν ἐστι τὴν μὲν οἰκίαν καὶ τὸν ἀγρὸν ἀπο-

bus: viribus deficientibus, vis non eſt inferenda corpori. Sane Scipio etiam in bello ac pace gerendis rebus conſiliarium adhibuit C. Lælium; ita quidem, ut non defuerint, qui poëtam actionum ejus Lælium, Scipionem actorem dicerent. Cicero autem ipſe confeſſus eſt, ſe in pulcherrimis ac maximis ſuis conſiliis, quibus ſuo conſulatu præclare fungens patriam ſervavit, opera auxilioque P. Nigidii philoſophi uſum, concipiendis.

XXVIII. Uſque adeo multis modis expeditum eſt ſenibus rempublicam adjuvare, optima utentibus re, ratione, inquam, ſententia, libertate dicendi, et prudentia. Non enim manus noſtræ aut pedes aut robur corporis tantummodo a civitate poſſidentur: ſed ipſe in primis animus, ejuſque ornamenta, juſtitia videlicet, temperantia, prudentia: quæ cum tarde ſeroque maturitatem nanciſcantur ſuam, abſurdum eſt domum et agrum reliquaſque opes et

F λαύειν καὶ τὰ λοιπὰ χρήματα, καὶ κτήματα, κοινῇ δὲ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πολίταις μηκέτι χρησίμους εἶ) ἀφ' τὸν χρόνον, ὃ τοσοῦτον τῶν ὑπηρετικῶν παρῃρῄμθμον δυνάμεων, ὅσον ταῖς οἰκιακαῖς καὶ πολιτικαῖς προσέθηκε. Διὸ καὶ τὸν Ἑρμῶν τὸν πρεσβύτερον, ἄχειρα καὶ ἄποδα, συντεταμμένους δὲ τοῖς μορίοις δημιουργοῦσιν, αἰνιττόμθμοι τῶν γερόντων ἐλάχιστα δεῖσθαι ἀφ' τοῦ σώματος ἐνεργούντων, ἐὰν τὸν λόγον ἐνεργὸν ὡς πρόσκει καὶ γόνιμον ἔχωσιν.

F. 6. αἰνιττόμενοι] Requiro quid ad absolutionem sententiæ: forte excidit τὰς πόλεις, vel τὰ πράγματα.

pecuniam iis frui per ætatem: per eandem vero publice, patriæ, civibusque nihil nos prodesse: cum quidem de facultate obeundorum ministeriorum non tantum nobis detraxerit senectus, quantum civili et gubernatrici peritiæ adjecit. Eam ob causam etiam Mercurios seniores sine manibus et pedibus, rigente fascino fingunt: hoc ænigmate indicantes, minime hoc a senibus requiri, ut corpore servitia obeant; modo iis ratio, ut convenit, efficax sit et fœcunda.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

PLUTARCHI

PRÆCEPTA GERENDÆ REIPUBLICÆ.

α'. ΕΙ τοὺς ἄλλό τι χρήσασθαι καλῶς ὄξιν ἔχει, ὦ Μενέμαχε, τῷ

Οὔτις τοι τ' μῦθον ὀνόσσεται, ὅστις Ἀχαιὸς,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τίλος ἴκετο μύθων·

Β καὶ τοὺς τὰς παρεπομένους τῇ φιλοσόφῳ διδάσκοντας δὲ μηδὲν, μηδὲ παροπλεμένους· ὅμοιοι γὰρ εἰσι τοῖς τὰς λύχνους τεθμύτλουσιν, ἔλαιον δὲ μὴ ἐγχέουσιν. Ὁρῶν οὖν σε παρορμημένον ὑπὸ τοῦ λόγου τοὺς πολι-

Β. 3. τεθμύτλουσιν] Ita omnes libri: ſententia flagitat τεθραύστουσιν.

I. QUOD apud Homerum ille dicit,

Sane hunc ſermonem nemo culpabit Achivum,
Nec dicet contra: ſed non oratio ſine
Eſt abs te concluſa ſuo, non omnia dixit:

id, ſicubi alias recte uſurpari, commode in eos philoſophos verti poteſt, qui adhortantur quidem, nihil tamen docent, neque præceptis inſtruunt. Similes videlicet eorum, qui lucernas cum emungant, oleum non affundunt. Itaque te, mi Menemache, cernens doctrina ad capeſſendam rempub-

τείαν, καὶ βουλόμενον ἀξίως τῆς εὐγενείας ἐν τῇ πατρίδι

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων,

ἐπειδὴ χρόνον οὐκ ἔχεις ἀνδρὸς φιλοσόφου βίον ὑπαρθέντα ἐν πολέμοις πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι κατανοῆσαι, καὶ γενέσθαι θεωρήμασι ἔργων μὴ λόγῳ περαινομένων θεατὴς, ἀξιοῖς δὲ θεωρήματα λαβεῖν πολιτικὰ· καὶ μὴν ἄρτιον ὑδαμῶς ἐμαυτῷ περιποιοῦσαν τὴν εἰ νομίζω, τὸ δὲ ἔργον εὐχομαι καὶ σὸν ἄξιον σπουδῆς καὶ ἐμῆς προθυμίας γενέσθαι· τοῖς δὲ θεωρήμασι παυλωτέρεις, ὥσπερ ἠξίωσας ἐχρησάμεθα.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν ὑποκείσθω Πολιτεία καθάπερ ἔδαφος βέβαιον καὶ ἰσχυρὸν, ἡ προαίρεσις ἀρχὴν ἔχουσα, κρίσιν καὶ λόγον, ἀλλὰ μὴ πλοίαν ὑπὸ δόξης κενῆς, ἢ φιλονεικίας τινὸς, ἢ προφάσεων ἑτέρων ἀπορίας. Ὥσπερ γὰρ οἷς οὐδέν ἐστιν οἴκοι χρηστὸν, ἐν ἀγορᾷ διατρίβουσι, κἂν μὴ δέωνται, τὸ πλεῖστον χρόνον· οὕτως ἔνιοι, τῷ

licam conceptatum, cupere nobilitati tuæ convenienter in patria

Ore loqui docto, et virtutem offendere factis:

quando tibi non vacat philosophi viri vitam sub dio versantis ex actionibus civilibus, publicisque certaminibus perspicere, contemplarique exempla factis non verbis repræsentata, petis autem præcepta tibi tradi civilia; detrectationem quidem plane me indignam judico: quod autem sum aggressus, id ut et studio tuo et meæ animi promtitudini satisfaciat opto. Usus

sum autem, quod postulaveras, exemplorum varietate aliquanto majore.

II. Jam primum administrationi reipublicæ soli instar firmi ac validi substratum sit institutum animi, a judicio et ratione profectum, non a levi quodam animi impulsu, vanæ gloriæ aut contendendi studio, vel aliarum actionum penuria excitati. Quemadmodum enim quibus domi nihil est boni, ii in foro maximam temporis partem nulla etiam de causa exigunt; ita nonnulli, quia nihil habent quod agere sit operæ pretium, in

D μηδὲν ἔχων ἴδιον πρᾶτ᾽ ἄξιον ἀσχολῆς, ἐμβάλλουσιν ἑαυτοὺς εἰς δημόσια πράγματα τῇ Πολιτείᾳ ἀφηγουμένῃ χρώμενοι. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ τῆς τύχης ἀφάμενοι τῶν κοινῶν καὶ ἀναπλησθέντες, οὐκέτι ῥᾳδίως ἀπελθεῖν δύνανται, ταὐτὸ τοῖς ἐμβᾶσιν εἰς πλοῖον αἰώρας χάριν, εἶτα ἀποπλαγθεῖσιν εἰς πέλαγος, πεπονθότες, ἔξω βλέπουσιν ναυτιῶντες καὶ ταραττόμενοι, μένειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ἀνάγκην ἔχοντες, Λευκᾶς καθύπερθε γαλήνας εὐπροσώποι σφᾶς παρῄσαν ἔρωτες ναΐας κλῃδὸς χαράξει πόντῳ δαιμονίαν ἐς ὕδριν. Οὕτοι καὶ μάλιστα
E ἀφεβάλλουσι τὸ πρᾶγμα τῷ μετανοεῖν καὶ ἀχάλλειν, ὅταν ἢ δόξαν ἐλπίσαντες, ἀδοξίᾳ περιπέσωσιν, ἢ φοβερὸν προσδοκήσαντες ἑτέροις ἔσεσθαι ἀφ᾽ δύναμιν, εἰς πράγματα κινδύνους ἔχοντα καὶ ταραχὰς ἄγωνται. Ὁ δ᾽ ὡς μάλιστα πρεσβεύειν ἑαυτῷ καὶ κάλλιστον ἔργον ἀπὸ γνώμης λογισμῷ τὰ κοινὰ πράττειν ἀρξάμενος, ὑπ᾽

D. 9. παρῄσαν—χαράξει πόντῳ] Mez. παραίξαν ἔρωτες ναΐας ἐκ κλῃδὸς χαραξιπόντῳ—.

E. 5. πρεσβεύειν] Mez. recte, πρεσβύτερον. Mox, ᾧ λογισμῷ, probo Reiskium.

publica ſeſe ingerunt negotia, ac reipublicæ tractatione animi ludique gratia uſurpant. Multi cum forte fortuna rempublicam attigiſſent, ſaturi earum rerum, diſcedere inde non facile poſſunt: quibus idem uſu venit, quod iis qui vectationis cauſſa navigium ingreſſi, deinde a terra avulſi in altum abripiuntur, ac foras proſpiciunt nauſeantes atque conturbati, interim neceſſe habentes manere ac præſentem ferre fortunam. Hi maxime reipublicæ adminiſtrationem in odium adducunt ſua pœnitentia, atque indignatione animi, cum vel gloriæ ſpe inducti in ignominiam inciderunt, aut ob potentiam ſe aliis terrori futuros rati, in res periculis ac turbis obnoxias devenerunt. Qui vero, ut ſibi convenientiſſimum et præſtantiſſimum negotium, reipublicæ tractationem ratione conſilioque ductus aggreditur, e-

οὐδενὸς ἐκπλήττεται τούτων, οὐδ' ἀναστρέφεται τὸ γνώμιμον. Οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἐργασίᾳ καὶ χρηματισμῷ πρωτέον τοῖς κοινοῖς, ὡς οἱ περὶ Στρατοκλέα καὶ Δρομοκλείδην ὀθνεῖ τὸ χρυσοῦν θέρος, τὸ βῆμα μετὰ παιδιᾶς οὕτως ὀνομάζοντες, ἀλλήλους παρακάλουν· ὥστε οἷον ἐπι- F
λήπτους ὑπὸ πάθους ἄφνω γενομένους, ὡς Γάϊος Γράκχος ἐπὶ θερμοῖς τοῖς περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀτυχήμασιν ἀπωτάτω τῶν κοινῶν τὸν βίον ἔθηκε, εἶτα ὕστερον πόνων καὶ λοιδορίας πρὸς αὐτὸν ἀναφλεχθεὶς ὑπ' ὀργῆς ἐνέπεσε τοῖς κοινοῖς, καὶ ταχὺ μὲν ἐπλήσθη πραγμάτων καὶ δόξης, ζητῶν δὲ παύσασθαι, καὶ δεόμενος μεταβολῆς καὶ ἡσυχίας, οὐχ εὗρε καθεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῷ μᾶλλον μέγεθος, ἀλλὰ 799
παρεπώλετο. Τοὺς τε πρὸς ἅμιλλαν ἢ δόξαν ὥσπερ ὑποκριτὰς εἰς θέατρον ἀναπλάττοντας ἑαυτούς, ἀνάγκη μεταγνοεῖν, ἢ δουλεύοντας ὧν ἄρχειν ἀξιοῦσιν, ἢ παρακρού-

E. 7. ἀναστρέφεται] Jun. ἀνατρέπεται.
E. 10. θέρος] δέρος Salmaſ.

um nihil iſtorum percellit aut de ſententia deturbat. Nam neque capturæ quæſtuſque gratia accedendum eſt ad rempublicam: quomodo Stratocles et Dromoclidas ad auream meſſem (ſic enim tribunal per jocum nominabant) ſe invicem ſunt cohortati. Neque ſubito quodam animi motu perculſi ac quaſi furore correpti conferre nos eo debemus: quod C. Graccho contigit, qui cum, recente adhuc fratris exitio, longiſſime a reipublicæ cura vitæ ſuæ inſtitutum abduxiſſet, deinde injuria et contumeliis quorundam irritatus, conjecit ſeſe in reipublicæ adminiſtrationem: moxque rerum geſtarum et gloriæ fatur, deſiſtere cupiens, mutationemque et otium quærens, potentiam ſuam præ magnitudine quomodo deponeret non reperit, ſed ſuo eam interitu delevit. Jam qui contentione vel ambitione ducti ſe veluti hiſtriones ad theatrum fingunt, eos neceſſe eſt conſilii pœnitere ſui, cum vel ſerviunt his quibus volebant

ονται, οἷς ἀρέσκειν ἐθέλουσιν. Ἀλλ' ὥσπερ εἰς φρέαρ, οἶμαι, τὴν Πολιτείαν, τοὺς μὴ ἐμπίπλοντας αὐτομάτως καὶ ῥᾳδίως παράτλεσθαι καὶ μετανοεῖν, τοὺς δὲ καταβαίνοντας ἐκ ῥᾳθυμίας καὶ λογισμῷ καθ' ἡσυχίαν, χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι μετρίως, καὶ μηδὲν δυσκολαίνειν, ἅτε δὴ τὸ καλὸν αὐτὸ καὶ μηδὲν ἄλλο τῶν πράξεων ἔχοντας τέλος.

B γ'. Οὕτω δὴ τὴν προαίρεσιν ἀπερείσαντας ἐν ἑαυτοῖς καὶ ποιήσαντας ἄτρεπτον καὶ δυσμετάθετον, τρέπεσθαι χρὴ τοὺς καταγόησιν τοῦ ἤθους τοῦ πολιτοῦ, ὃ μάλιστα συγκρᾶθὲν ἐκ πάντων ὑπιφαίνεται καὶ ἰσχύει. Τὸ μὲ γὰρ εὐθὺς αὐτὸν ὑπιχνεῖν ἠθοποιεῖν καὶ μεθαρμόττειν τῷ δήμου τὴν φύσιν, οὐ ῥᾴδιον οὐδ' ἀσφαλές, ἀλλὰ καὶ χρόνου δεόμενον πολλοῦ καὶ μεγάλης δυνάμεως. Δεῖ δέ, ὥσπερ οἶνος ἐν ἀρχῇ μὲν ἕπεται τοῦ ἠθοῦ κρατοῦντα τοῦ πίνοντος, ἡσυχῇ δὲ ἁφαλπτων καὶ κατακερανύμενος

imperare, vel offendunt eos, quibus placere ſtudebant. Enimvero ſic ſtatuo, ſicut qui in puteum, ita etiam qui in Rempublicam fortuito et de improviſo incidunt, eos perturbari ac pœnitudine capi: qui vero eo ſenſim deſcendunt præmeditati ac præparati, eos et mediocriter ferre quæ eveniunt, et nulla re graviter affici, quippe quibus actionum finis præter ipſam honeſtatem nullus ſit propoſitus.

III. Hoc pacto animi inſtitutum ubi firmatum fuerit, penituſque fixum et immobile redditum, conferendus eſt ad contemplandum civium ingenium, quale ex tota multitudine maxime contemperatum apparet atque præcellit. Qui enim ipſi ſtatim conantur fingere mores populi, ejuſque indolem mutare, rem ii tentant neque facilem neque tutam, ad quam præterea et temporis multum, et magna requiratur potentia. Sed quemadmodum vinum initio bibentis ingenio obſequitur, deinde ſenſim calorem diffundens ac corporis temperiem occupans bibentem jam mu-

αὐτὸς ἡδοποιεῖ τὸν πίνοντα καὶ μεθύσκοντι, ὅπως τὸν πολι- C
τικὸν, ἕως ἂν ἰσχὺν ἀγαγὼν ὀκ δόξης καὶ πίστεως κατα-
σκεδάσηται, τοῖς ὑπακουομένοις ἥδεσιν εὐάρμοστον εἶναι,
καταινεῖν καὶ συγχάζεσθαι τύπτειν δεδιττόμενον οἷς χαίρειν
ὁ δῆμος ἢ ὑφ' ὧν ἄγεσθαι πέφυκεν. Οἷον ὁ Ἀθηναίων
εὐκίνητός ἐστι πρὸς ὀργὴν, εὐμετάθετος πρὸς ἔλεον,
μᾶλλον ὀξέως ὑπονοεῖν ἢ διδάσκεσθαι καθ' ἡσυχίαν βου-
λόμενος· ὥσπερ τοῖς ἀνδρῶν τοῖς ἀδόξοις καὶ ταπεινοῖς
βοηθεῖν προθυμότερος, ὅταν τοῖς λόγοις τὰς παιγνιώδεις
καὶ γελοίους ἀσπάζεται καὶ προσιμᾶ· τοῖς μὲν ἐπαινοῦσιν
αὐτὸν μάλιστα χαίρει, τοῖς δὲ σκώπτουσιν ἥκιστα δυσχερὴς·
φοβερός ἐστιν ἄχρι τοῦ ἀρχόντων, εἶτα φιλάνθρωπος
ἄχρι τοῦ πολεμίων. Ἔστιν ἦθος τῶν Καρχηδονίων D
δῆμου, πικρὸν, σκυθρωπὸν, ὑπήκοον τοῖς ἄρχουσι, βαρὺ
τοῖς ὑπηκόοις, ἀγεννέστατον ἐν φόβοις, ἀχειρώτατον ἐν ὀρ-

C. 4. καταινεῖν] Abeſt a Schott. et P. credo factum ex κατὰ ὧν, gloſſemate vocis εὐάρμοστον.

tat, ingeniumque ejus fingit: ita qui ad Rempublicam ſe contulit, is donec gloria ſua fideque vim ſibi ad ducendos populi animos ſufficientem conciliet, interim ſe eorum quos ſubjectos habet moribus accommodare, eoſque ſibi ad ſequendum propoſitos habere debet, gnarus eorum quibus ii gaudent, quibuſque duci affolent. Verbi gratia: Athenienſes ad iram facile provocantur, et ad miſericordiam non magno negotio traduuntur, maluntque celeriter ſuſpicari quippiam, quam per otium de re doceri: utque promtius obſcuris et humilibus viris ſubveniunt, ita ſermonis jocoſum et facetum genus maxime amplectuntur: laudari ſe apprime gaudent, æquiſſimo animo ſalſe in ipſos dicta ferunt: metuendi ipſis etiam magiſtratibus, ne hoſtes quidem ſua humanitate dedignantur. Diverſum Carthaginienſis populi ingenium, moroſum, tetricum, magiſtratibus obſequens, ſubditis grave, abjectiſſimum dum metuit, ſa-

γαῖς, ὀλίμονον τοῖς γνωσθεῖσι, τοὺς παιδιὰν καὶ χάριν ἀνήδιστον καὶ σκληρόν· οὐκ ἂν ὅτοι, Κλέωνος ἀξιοῦντος αὐτὸς, ἐπεὶ τέθυκε καὶ ξένους ἑστιᾶν μέλλει, τὴν ἐκκλησίαν διαφθαρῆναι, γελάσαντες ἂν καὶ κροτήσαντες ἀνέῳσαν· οὐκ Ἀλκιβιάδῃ, ἄρτυγος ἐν τῷ λέγειν ἀφαφυγόντος ἐκ τοῦ ἱματίου, φιλοτίμως συμπαιγνεύσαντες ἀπέδωκαν· ἀλλὰ καὶ ἀπαίτειναι ἂν, ὡς ὑβρίζοντας καὶ τετυφωμένους· ὅπου καὶ Ἄννωνα λέοντι χρώμενον σκυλοφόρῳ τοῦτο τὰς πρώτας, ἀπιστάμενοι τυραννικὰ φρονεῖν, ἐξήλασαν. Οἶμαι δ' ἂν ἔγωγε μηδὲ Θηβαίους ἀποχέσθαι γραμμάτων πολεμίων κυρίους γενομένους, ὡς Ἀθηναῖοι Φιλίππου γραμματοφόρους λαβόντες ὀλιγολίνῳ ὀλιγογραμμένῳ Ὀλυμπιάδι κομίζοντας, οὐκ ἔλυσαν οὐδὲ ἀπεκάλυψαν ἀπόῤῥητον ἀνδρὸς ἀποδῆμον τοῖς γυναῖκα φιλοφρονοῦσιν· οὐδέ γε αὖ πάλιν Ἀθηναίους Ἐπαμεινώνδου τοῖς τὴν κατηγορίαν ἀπολογεῖσθαι μὴ θέλοντος, ἀλλ' ἀναστάντος ἐκ τοῦ θεάτρου, καὶ διὰ τὴν ἐκκλησίας εἰς τὸ γυμνάσιον ἀπιόντος,

viſſimum ubi iraſcitur, perſtans in decretis, durum adverſus jocos et blanditias: non illi, Cleone concionem differri petente, quod ſacrificaſſet ipſe et excepturus convivio eſſet hoſpites, riſu ſublato datoque plauſu concionem ſolviſſent: neque coturnicem, quæ Alcibiade concionante e veſte ejus avolarat, certatim venati reddidiſſent: quinimo eos interfeciſſent ut laſcivientes et inſultantes: quando Annoni exilium ii indixerunt, affectari ab eo tyrannidem cauſſati, quod militiæ impedimento-

rum bajulo uteretur leone. Neque vero, niſi fallor, Thebani ab hoſtilium literarum, ſi quæ in eorum perveniſſent manus, lectione abſtinuiſſent: cum Athenienſes captis Philippi tabellariis epiſtolam Olympiadi inſcriptam ferentibus, non ſolverint eam, neque patefecerint mariti peregre abſentis uxori miſſam ſalutationem. Neque viciſſim Athenienſes faſtum Epaminondæ æquo animo toleraſſent, cum is crimine oblato cauſſam dicere nolens e theatro diſceſſit, ac per mediam concionem in

εὐκόλως ὀνειγκεῖν τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ φρόνημα τῆς ἀνδρός· πολλοῦ δ' ἂν ἔπι καὶ Σπαρτιάταις δόξαι τὴν Στρατοκλέους ὕβριν ὑπομεῖναι καὶ βωμολοχίαν πεῖσαντος μὴ αὐτοὺς εὐαγγέλια θύειν ὡς νενικηκότας, ἐπεὶ δὲ τῆς ἥττης ἀληθῶς ἀπαγγελθείσης ἠνακάκτουν ἐρωτῶντος τὸν δῆμον τί ἠδίκηται, τρεῖς ἡμέρας δι' αὐτὸν ἡδέως γεγονώς. Οἱ μὲν ἓν αὐλικοὶ κόλακες, ὥσπερ ὀρνιθοθῆραι, μιμήμασι τῇ φωνῇ καὶ συνεξομοιοῦντες ἑαυτοὺς ὑποδύονται μάλιστα καὶ προσάγουσι δι' ἀπάτης τοῖς βασιλεῦσι· τὸ δὲ πολιτικῷ μιμεῖσθαι μὴ οὐ πρέπει τῷ δήμῳ τὸν τρόπον, ὀφίσασθαι δὲ καὶ λέγεσθαι πρὸς ἔλαττον οἷς ἁλώσιμός ἐστιν· ἡ γὰρ ἄγνοια τῶν ἠθῶν ἀσχολίας φέρει καὶ ἀμαθίας οὐχ ἧττονας ἐν ταῖς Πολιτείαις ἢ ταῖς φιλίαις τῶν βασιλέων.

Δ'. Τὸ μὲν οὖν τοῦ πολιτικοῦ ἦθος ἰσχύοντα δεῖ καὶ πιστευόμενον ἤδη πειρᾶσθαι ῥυθμίζειν ἀτρέμα πρὸς τὸ βέλτιον ὑπάγοντα καὶ πράως μεταχειριζόμενον· ἐρ-

gymnaſium abiit. Nullo vero pacto arbitror Spartanos toleraturos fuiſſe Stratoclis ſcurrilem inſultationem, qui Athenienſibus ut ob lætum partæ victoriæ nuncium acceptum ſacrificarent perſuaſit: cumque ii de accepta clade vero allato nuntio ſuccenſerent, populum interrogavit, *ecquid injuriæ paſſi eſſent, qui ipſius opera triduum ſuavius vixiſſent.* Enimvero adulatores aulici aucupum more vocem ſuam ad imitationem regum componunt, itaque eos ſubeunt et decipiunt: Reipublicam autem gerenti non convenit mores populi imitari, noſſe eos eaque ſe iis ratione accommodare, qua capi ſingulos poſſe cernit, operæ eſt. Morum enim ignoratio non minus impedit irritaque facit conſilia in civilibus negotiis quam in amicitiis regum.

IV. Ergo civium mores potentia jam ac fide inſtructus formare conaberis, ſenſim eos ad meliora ſubducens, ac placide tractans: operoſa enim eſt multitudinis mutatio. Ipſe

θάτερῳ λοιπὸν ἀναπεπαμθύῳ βιωσόμθμος, ἐξάσκει καὶ κατακόσμει τὸν τρόπον· εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιον ἀπαλλάξαι παντάπασι τῆς ψυχῆς τὴν κακίαν, ὅσα γοῦν ἐπανθεῖ μάλιστα καὶ προαπόπλει τοῦ ἁμαρτημάτων, ἀφαιρῶν καὶ κολύων. Ἀκούεις γὰρ ὅτι Θεμιστοκλῆς ἅπαθαι τῆς πολιτείας διανοούμθμος, ἀπέστησε τοὺς πότων καὶ τοὺς κώμων ἑαυτὸν, ἀγρυπνῶν δὲ καὶ νήφων καὶ περιττικῶς λέγειν τοῖς τὰς συνήθεις, ὡς οὐκ ἐᾷ κατθεύδειν αὐτὸν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον· Περικλῆς δὲ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν δίαιταν ἐξήλλαξεν ἑαυτὸν ἠρέμα βαδίζειν, καὶ πρᾴως ἀφιέναθαι, καὶ τὸ πρόσωπον ἀεὶ συνεστηκὸς ὑπιδεικνύναι, καὶ τὴν χεῖρα συνέχειν ἐντὸς τοῦ περιβολῆς, καὶ μίαν ὁδὸν πορεύεσθαι τὴν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ βουλευτήριον. Οὐ γὰρ εὐμεταχείριστον οὕτω ῥᾴδιον ἀλῶναι τὴν σωτήριον ἅλωσιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὄχλου, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἰ μήτε ὄψει μήτε φωνῇ πατυθόμθμος, ὥσπερ θηρίον ὕποπτον, καὶ ποικί-

C. 7. ὄχλῳ] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. A. E. P. Mez. Vulgo, ὄχλου.

autem ita ut deinceps in aperto victurus theatro, mores tuos compone atque orna: quod ſi non facile ſit omnia arcere animo vitia, ea tamen amolire aut diminue, quæ maxime in promtu ac conſpectu ſunt. Audis enim Themiſtoclem, cum animum ad gerendam rempublicam appuliſſet, a potationibus ſe et comeſſationibus abſtraxiſſe, vigilantemque jam et ſobrium ac ſeriis deditum curis dixiſſe ad amicos, *tropæum Miltiadis ſibi ſomnum adimere:* et Periclem corporis quoque geſtum ac vitæ rationem mutaſſe, ut et incederet tardius, et placide colloqueretur, vultumque ſemper conſtantem gereret, et manum intra amiculum contineret, unamque eam viam, qua ad tribunal et curiam itur, tereret. Non enim ita tractabilis eſt multitudo, ut cujuſvis ſit, ſalutare ei frænum injicere: immo in aliqua felicitatis parte ponendum, ſi ut eſt bellua ſuſpicioſa et inconſtans, nullo

λον, ἐδέχοντο τὴν ἐξέτασιν. Οὐ τοίνυν ἐσθὴς τύπον ἐπιμελητέον ἐστὶ παρέργως, ἵππος τοῦ βίου καὶ τὸ ἦθος ἀμελητέον, ὅπως ἡ ψόγου καθαρὰ καὶ ἀμώλυντος D ἀπάσης. Οὐ γὰρ ὧν λέγουσιν οἱ κοινῇ καὶ παρατίθενται οἱ πολιτευόμενοι μόνον εὐθύνας διδόασιν, ἀλλὰ καὶ δεῖπνον αὐτοῦ πολυπραγμονεῖται, καὶ κοίτη, καὶ γάμος, καὶ παιδιὰ, καὶ σπουδὴ πᾶσα. Τί γὰρ δεῖ λέγειν Ἀλκιβιάδην, ὃν περὶ τὰ κοινὰ πάντων ἐνεργέστατον ὄντα καὶ στρατηγὸν ἀήττητον, ἀπώλεσεν ἡ περὶ τὴν δίαιταν ἀναγωγία καὶ θρασύτης, καὶ τοῦ ἄλλων ἀγαθῶν αὐτῷ τὴν πόλιν ἀνόητον ἐποίησε λῆψ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἀκολασίαν; ὅπου καὶ Κίμωνος ἔστι τὸν οἶνον, καὶ Ῥωμαίοι Σκιπίωνος, οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες λέγειν, τὸν ὕπνον ἠτιῶντο, Πομπηίου δὲ E Μάγνου ἐλοιδόρουν οἱ ἐχθροὶ παραφυλάξαντες ἐπὶ δακτύλῳ τὴν κεφαλὴν κνώμενον. Ὡς γὰρ οἱ τοῦ παρόντος

C. 9. οἱ τοίνυν—ἔστω] Forte, Εἰ τοίνυν—ἔστω. B. habet ὡς pro Οὐ.

visu audituve consternata rectorem admittat. Quod si ne hæc quidem negligenter observanda sunt, quanto magis vitæ morumque ratio habenda erit, ut omnis sint reprehensionis et criminis expertes. Non enim qui Rempublicam gerunt, iis tantum de publice dictis factisque ratio est reddenda: sed et in cœnam eorum inquiritur, et cubile, et matrimonium, et quidquid seriis jocive agunt. Quid enim attinet Alcibiadem dicere? qui cum in Republica gerenda esset summa præditus efficacitate, et imperator invictus, vitæ ratione effræni atque ferocia sua periit, et ut nihil ex reliquis quæ in eo erant bonis utilitatis percipere posset civitas, luxuria ejus atque prodigalitas fecerunt: cum et vinum Cimonis Athenienses, et somnum, quia aliud nihil inveniebant, Scipionis Romani culpaverint: et Pompeio Magno inimici vitio verterint, quod caput uno digito scaberet. Sicut enim in facie lens et verruca molestiores sunt,

φακὸς καὶ ἀκεσχορδὼν δυσερεύνητα μᾶλλον, ἢ στίγματα καὶ κολοβότητες καὶ ἕλαι τῶν λοιπῶν σώματος, ὅτω τὰ μικρὰ φαίνεται μεγάλα τῶν ἁμαρτημάτων, ὃν ἡγεμονικοῖς καὶ πολιτικοῖς ὁρώμενα βίοις, ἀφὰ δόξαν ἴσως οἱ πολλοὶ περὶ ἀρχῆς καὶ πολιτείας ἔχουσιν, ὡς πράγματος μεγάλου καὶ καθαρεύειν ἀξίου πάσης ἀτοπίας καὶ πλημ-
F μελείας. Εἰκότως οὖν Λιβίου Δρούσου ὁ δημαγωγὸς ἐνδοκίμησεν, ὅτι τὰ οἰκίας αὐτῷ πολλὰ μέρη κάτοπτα τοῖς γειτνιῶσιν ἐχούσης καὶ τῶν τεχνιτῶν τινος ὑπισχνουμένου ταῦτα διορθώσειν καὶ μεταθήσειν ἀπὸ πέντε μόνων ταλάντων, "Δέκα," ἔφη, "λαβὼν, ὅλον μου ποίησον τὴν "οἰκίαν καταφανῆ, ἵνα πάντες ὁρῶσιν οἱ πολῖται πῶς "διαιτῶμαι." καὶ γὰρ ἴσως ἀνὴρ σώφρων καὶ κόσμιος. Ἴσως δὲ ταύτης οὐδὲν ἔδει τῆς καταφανείας αὐτῷ· διορῶσι γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ τὰ πάνυ βαθέως διαμπέχεσθαι δοκοῦντα
801 τῶν πολιτευομένων ἤθη καὶ βουλεύματα, καὶ πράξεις καὶ

F. 1. Λιβίου] Sic Mez. Vulgo, Ἰούλιος. Xyl. Αἰσιος.

quam reliquæ corporis maculæ, mutilationes, et cicatrices: ſic exigua peccata, ubi in principis cernuntur vita, pro magnis habentur, propter opinionem eam, quam vulgo de principatu et Republica gerunt, rem eam eſſe magnam, et quæ vacare debeat omni errore atque vitio. Idcirco non injuria celebri eſt laude Livius Druſus tribunus plebis, qui cum domus ipſius multæ partes vicinis eſſent perſpicuæ, ac faber quidam polliceretur ſe eas impendio quinque modo talentorum averſurum et mutaturum, *Immo*, ait, *decem abs me auſer talenta lege hac, ut totam domum meam reddas omnium inſpectui patentem, quo univerſi cives cernere poſſint, qua utar vitæ degendæ ratione.* Erat enim vir temperans et modeſtus. Ac nihil quidem fortaſſis opus ei erat hac perſpicuitate. Plerique enim mores et conſilia, actioneſque et vitæ rationem Rempublicam gerentium, quæ

βίους· οὐχ ἧττον ἀπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν δημοσίων ἐπιτηδευμάτων, τοὺς μὲν φιλοῦντες καὶ θαυμάζοντες, τοὺς δὲ δυσχεραίνοντες καὶ καταφρονοῦντες. Τί οὖν δή; οὐχὶ καὶ τοῖς ἀσελγῶς καὶ τεθρυμμένως ζῶσιν αἱ πόλεις χρῶνται; Καὶ γὰρ αἱ κιτρῶσαι λίθους, καὶ οἱ ναυτιῶντες ἁλμυρίδας καὶ τοιαῦτα βρώματα διώκουσι πολλάκις, εἶτα ὀλίγον ὕστερον ἐξέπτυσαν καὶ ἀπεσκάφησαν· οὕτω δὴ καὶ οἱ δῆμοι διὰ τρυφὴν καὶ ὕβριν ἢ βελτιόνων ἀπορίαν δημαγωγῶν, χρῶνται τοῖς ἐπιτυχοῦσι, βδελυττόμενοι καὶ καταφρονοῦντες, εἶτα χαίρουσι τούτων εἰς αὐτοὺς λεγομένων B οἷα Πλάτων ὁ κωμικὸς τὸν δῆμον αὐτὸν λέγοντα ποιεῖ,

Λαβοῦ, λαβοῦ τῆς χειρός ὡς τάχιστά μου,
Μέλλω τραπηγὸν χειροτονεῖν Ἀγύρριον·

καὶ πάλιν αὐτοῦντα λεκάνην καὶ πτερὸν, ὅπως ἐμέσῃ, λέγοντα,

Προσίσταταί μου πρὸς τὸ βῆμα μαντίλη·

καὶ,

Βόσκει δυσώδη κεφαλὴν αἰσχίστην νόσου.

B. 9. δυσώδη κεφαλὴν] Mez. δυσώδη κρασπέδων. Forte rectius ſit δυσώδες κεφάλιον.

vel maxime abdita putantur, perſpiciunt: neque minus ob privata quam ob publica ſtudia alios amant et admirantur, alios oderunt atque deſpiciunt. Quid ergo? inquies, non etiam iis, quorum impudica eſt et mollis vita, civitates utuntur? Sane: quomodo gravidæ cum pica vexantur lapides, et qui nauſeant ſalſuginem alioſque id genus cibos appetunt ſæpenumero, paulo poſt exſputuri et averſaturi. Sic enim et populi ob luxuriam aut petulantiam, vel inopia meliorum ductorum, quibuſcunque oblatis utuntur, abominantes eos et contemnentes, deinde gratum ipſis eſt, cum in iſtos talia dicuntur, qualia Plato comicus ipſum populum dicere fingit,

Manu prehende me, prehende celeriter,
Qui principem jam deſignabo Agyrrium.

rurſumque pelvim poſcentem et pennam ut vomat, ac dicentem,

Hic ad tribunal mantile adſiſtit mihi.

et,

Alit caput fœtens luem turpiſſimam.

Ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος, ὑπισχνουμένου τι Κάρβωνος, ἃ μηδεὶς ἔντιθέντος ὅρκον δή τινα καὶ ἀρὰν, ἀντώμοσεν ὅμως μὴ πιστεύειν. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι τινὸς Δημοσθένους, ἀνδρὸς c ἀκολάστου, γνώμην εἰπόντος ἀρμόζουσαν, ἀπέῤῥιψεν ὁ δῆμος, οἱ δὲ Ἔφοροι κληρώσαντες ἕνα τῶν γερόντων, ἐκέλευσαν εἰπεῖν τὴν αὐτὸν λόγον ἐκεῖνον, ὥσπερ εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον ἐκ ῥυπαροῦ μεταχεράσαντες, ὅπως εὐπροσδέκτως γένηται τοῖς πολλοῖς. Οὕτω μεγάλην ἔχει ῥοπὴν ἐν Πολιτείᾳ πίστις ἤθους, ἢ τἀναντίον.

ε'. Οὐ μὴν ἀμελητέον γε μηδὲ τοῦτο τῆς περὶ τὸν λόγον χάριτος καὶ δυνάμεως, ἐν ἀρετῇ θεμένους τὸ σύμπαν, ἀλλὰ τὴν ῥητορικὴν νομίσαντες μὴ δημιουργὸν, ἀλλά τι συνεργὸν εἰς πειθοῦς, ἐπανορθωτέον τὸ τοῦ Μενάνδρου,

Τρόπος ἴδιόν ἐστι πίστεως τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος·

καὶ γὰρ ὁ τρόπος καὶ ὁ λόγος· εἰ μὴ, νὴ Δία, φήσει τις ὡς τὸν κυβερνήτην ἄγειν τὸ πλοῖον, οὐ τὸ πηδάλιον, ἢ

C. 9. ἀλλά τι] B. Xyl. ἀλλά του. Neutrum placet: vel delendum τι vel in τινὰ mutandum cum Reisk. Modo Mez. corrigit νομίσαντας, probabiliter.

Et populus Romanus Carbone aliquid promittente, ac dejerante diraſque devotiones addente, contra uno ore juravit ſe non crediturum. Spartæ cum Demoſthenes quidam homo intemperans ſententiam commodam dixiſſet, eam populus rejecit: Ephori autem ſorte lecto cuidam ſenum eam dicendam dederunt, tanquam ex ſordido vaſe in ſincerum eam diffundentes, ut grata fieret multitudini. Tantum in utramque partem in Republica momenti habet perſuaſio de ingenio hominis concepta.

V. Neque tamen propterea ita negligenda eſt orationis elegantia ac facultas, ut omnia virtuti adſcribantur: ſed ut non opificem perſuaſionis cenſeamus eſſe rhetoricam, adjutricem tamen cenſeamus, corrigamuſque illud Menandri,

Mores movent dicentis, haud oratio.

Etenim et mores perſuadent, et oratio: niſi quis ita intelligat, ſicut navem agit non clavus ſed gubernator, equeſque

τὸν ἱππέα στρέφειν τὸν ἵππον, οὐ τὸν χαλινόν, οὕτως πό- D
λιν πείθειν, οὐ λόγῳ ἀλλὰ τρόπῳ χρωμένους, ὥσπερ
οἴακι καὶ χαλινῷ, τῷ πολιτικῷ ἀρετῷ, ὅπερ εὐτροφώτατον ζῷον, ὡς φησι Πλάτων, οἷον σὰ θρύπτεις ἀπταμβώλῳ καὶ καταθύνουσαν. Ὅτε γὰρ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς ἐκεῖνοι καὶ διογενεῖς, ὡς Ὅμηρός φησιν, ἀλωργίσι καὶ σκήπτροις καὶ δορυφόροις καὶ θεῶν χρησμοῖς ἐξογκῶσιν ἑαυτούς, καὶ δυλούμενοι τῇ σεμνότητι τὰς πολλὰς ὡς κρείττονες, ὅμως ἐβούλοντο μύθων τε ῥητῆρες ἔμμεναι, καὶ οὐκ ἠμέλουν τῆς τοῦ λέγειν χάριτος,

Οὐδ' ἀγορίην ἴσκε τ' ἄνδρας, ἀριπρεπέας τεθέωσιν,

θεὸν δὲ Διὸς Βελαίης μόνης ἔχρηζον, οὐδ' Ἄρεος Ἐνυαλίου E
καὶ Στρατίας Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς Καλλιόπης παρεκάλουν, ἣ

—— δὴ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,

παρεῦσα πειθοῖ καὶ καταιδοῦσα τοὺς δήμους τὸ αὐθαδὲς

E. 5. κατανδῶσι] Forte, κατανδῶσα, vel κατανδῶσιν.

equum verſat, non frænum: ita a civili virtute urbem duci non oratione, ſed moribus loco fræni aut gubernaculi adhibitis, eamque veluti a prora dirigere urbem, animal, ut Plato ait, maxime verſatile. At vero magni illi reges, et *a Jove*, ut Homerus ait, *prognati*, purpuris, ſceptris, ſtipatoribus, deorumque oraculis ſeipſos extollentes, ubi majeſtate ſua tanquam præſtantioris ipſi naturæ vulgus ſibi ſubjecerunt, voluerunt tamen oratores eſſe, neque dicendi elegantiam neglexerunt, ſed curæ fuit eis

Concio, qua datus eximiam facundiæ gignit:

neque ſolum Jovem Conſiliarium, Martemve Homicidam, et Militarem Minervam coluerunt, ſed et Calliopem invocaverunt,

Quæ comes uſque ſolet venerandis regibus eſſe,

facundia ſua demulcens et ad verecundiam redigens contu-

καὶ βίαιον· ἆρα δυνατὸν ἄνθρωπον ἰδιώτην ἐξ ἱματίου καὶ σχήματος δημοτικῆς πόλιν ἄγειν βουλόμενον, ἐξισχύσαι καὶ κρατῆσαι τῶν πολλῶν, εἰ μὴ λόγον ἔχει συμπείθοντα καὶ παραμυθούμενον; Οἱ μὲν οὖν τὰ πλοῖα κυβερνῶντες, ἑτέρους χρῶνται κελεύσταις· ὁ δὲ πολιτικὸς οὐ ἑαυτῷ μὲν
F ὀφείλει τὸν κυβερνῶντα τῶν ἔργων, οὐ ἑαυτῷ δὲ τὸν ἐγκελευόμενον λόγον, ὅπως μὴ δέηται φωνῆς ἀλλοτρίας, μηδ' ὥσπερ Ἰφικράτης, τὸν περὶ Ἀριστοφῶντα καταρητορεύόμενος, λέγῃ, "Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων "συνήγορος, δεῖγμα δὲ τὴμὸν ἄμεινον," μηδὲ πολλάκις δέηται τῶν Εὐριπιδείων ὀχείνων,

802 Εἴθ' ἦν ἄφωνον στέρμα δυσήνων βροτῶν.

καὶ,

Φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώπους ἔχειν
Φωνὴν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δικαὶ λέγειν.

E. 6. δυνατὸν] Revocavi ex B. P. Ald. Baſ. Xyl. Mez. flagitante uſu formulæ. Vulgo, ἀδύνατον, quod Steph. habuit ex Schott. Leonic. Anon.

maciam violentiamque populi. Quod cum ita ſit, quonam pacto privatus aliquis a toga et habitu plebeio ad regendam urbem ſe conferens multitudinem in ſua poteſtate habere queat, niſi oratione inſtructus in perſuadendo et alliciendo adminiſtra? Qui naves gubernant, ii quidem munus remigum regendorum aliis mandant: at Rempublicam qui gerit, non gubernatrice modo mente præditus eſſe, ſed in ſeipſo habere debet facultatem orationis, qua imperia tradat, ne aliena opus habeat voce, neve id ei uſu veniat quod Iphicrati, qui cum Ariſtophon eum oratione premeret, *adverſarium biſtrionem meliorem, ſuam autem cauſſam potiorem eſſe*, dixit: neve ſæpius uti cogatur Euripideis iſtis,

Utinam eſſet expers vocis humanum genus.

et,

Cur non, malum, data vox rebus mortalium eſt,
Nullo diſerti ut eſſent in pretio viri?

Ταῦτα μὲ γὰρ ἴσως Ἀλκαμένει, καὶ Νησιώτῃ, καὶ Ἰκτίνῳ, καὶ πᾶσι τοῖς βαναύσοις καὶ χειρώναξι τὸ δύνασθαι λέγειν ἀπομνημένοις, δοτέον ἀποδιδράσκειν· ὥσπερ Ἀθήνησιν ἀρχιτέκτονων ποτὲ δυεῖν ἐξεταζομένων περὶ δημόσιον ἔργον, ὁ μὲν αἰμύλος καὶ κομψὸς εἰπεῖν, λόγον τινὰ διειλθὼν περὶ τῆς κατασκευῆς μεμελετημένον, ἐκίνησε τὸν δῆμον· ὁ δὲ βελτίων τὴν τέχνην, λέγειν δὲ ἀδύνατος, παρελθὼν εἰς μέσον, B
"Ἄνδρες," εἶπεν, "Ἀθηναῖοι, ὡς ἂν ὗτος εἴρηκεν, ἐγὼ "ποιήσω." Τῷ γὰρ Ἐργάνῃ οὗτοι μόνον θεραπεύουσιν, ὡς φησι Σοφοκλῆς, οἱ παρ' ἄκμονι τυπάδι βαρείᾳ καὶ πληγαῖς ὑπακούουσαν ὕλλιν ἄψυχον δημιουργοῦντες. Ὁ δὲ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Βουλαίας Θέμιδος,

Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει ἠδὲ καθίζει,

πρόφητης, ἑνὶ χρώμενος ὀργάνῳ τῷ λόγῳ, τὰ μὲν πλάττων καὶ σαυρμότλων, τὰ δὲ ἀντιπατοῦντα πρὸς ὃ ἔργον,

A. 5. Νησιώτῃ] Mss. Νησαλεῖ ex Plin. XXXIV, 8. Certe eſt nomen proprium: id ſaltem in Latinis expreſſi.
A. 5. Ἰκτίνῳ] Sic B. Jannot. Xyl. Vulgo, Ἰκτίῳ.

Hæc enim fortaſſis Alcameni, Neſiotæ, Ictino, aliiſque illiberalibus et manu victum quærentibus, facundiamque ejurantibus concedantur effugia: cujus generis eſt quod Athenis aliquando contigit, cum duo architecti de conducendo publico opere contenderent, alter diſſerendi copia et elegantia inſtructus, cum de apparatu operis oratione uſus meditata populum moviſſet, alter arte præſtantior, ſed dicendi ignarus, in medium progreſſus, *Viri*, inquit, *Athenienſes, quemadmodum iſte dixit, ego efficiam.* Nam Erganam, id eſt, opificem, hi tantum colunt Minervam, ut ait Sophocles, qui *ad incudem gravi malleo* et ictibus obedientem materiam inanimam fabricantur. At Minervæ, quæ quod urbibus præſit Polias dicitur, et Conſiliariæ Themidis, cui a jure nomen, et quæ

Conventus hominum cogitque eademque reſolvit,

interpres, unico utens orationis inſtrumento, atque alia fingens et concinnans, alia

ὥσπερ ἄζυς πυὰς ὁ ξύλῳ, καὶ διπλόας ὁ σιδήρῳ, μαλάττων καὶ καταλειαίνων, κοσμεῖ τὴν πόλιν. Διὰ τοῦτο
c ἡ κατ' Περικλέα Πολιτεία λόγῳ μὲν, ὡς φησι Θουκυδίδης, δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχὴ ἦν δι' τὴν τοῦ λόγου δύναμιν. Ἐπεὶ καὶ Κίμων ἀγαθὸς ἦν, καὶ Ἐφιάλτης, καὶ Θουκυδίδης· ἀλλὰ ἐρωτηθεὶς οὗτος ὑπὸ Ἀρχιδάμου βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν, πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαίει βέλτιον, "Οὐκ ἂν εἰδείη τις," εἶπεν, "ὅταν γὰ ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκεῖνος λέγων μὴ "πεπτωκέναι, καὶ πείθει τοὺς θεωμένους." Τοῦτο δὲ οὐκ αὐτῷ μόνῳ ἐκείνῳ δόξαν, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν ἔφερε· πειθομένη γὰρ αὐτῷ τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ἔσωζε, τοῦ δὲ ἐκτὸς ἀπέχετο. Νικίας δὲ τὴν
D αὐτὴν προαίρεσιν ἔχων, πειθοῦς δὲ τοιαύτης οὐδὲν ἦν, καὶ καθάπερ ἀμβλεῖ χαλινῷ τῷ λόγῳ πειρώμενος ἐπορέγειν τὸν δῆμον, ὃ κατέσχεν οὐδὲ ἐκράτησεν, ἀλλ' ἥττατο

C. 1. λόγῳ μὲν] Addendum, ἦν.

quæ operi impedimento ſunt, velut nodos quoſdam in ligno, aut abſceſſus in ferro, molliens atque lævigans, urbem exornat. Itaque adminiſtratio Reipublicæ, qua uſus fuit Pericles, verbo quidem, teſte Thucydide, populi fuit, reipſa autem principis viri poteſtas. Nam et Cimon bonus erat, et Ephialtes, et Thucydides: verum interrogatus hic ab Archidamo Spartæ rege, ipſene an Pericles melius luctaretur: *Incertum eſt*, reſpondit, *cum enim ego eum dejicio, negando ſe cecidiſſe vincit, idque ſpectatoribus perſuadet.* Atque ea quidem res non gloriam tantum Pericli, ſed et urbi ſalutem attulit: dum enim ei paruit, felicitatem jam partam ſervavit, abſtinuitque ab exteris negotiis. Sed Nicias cum idem ſequeretur propoſitum, neque tantum haberet ad perſuadendum virium, atque oratione veluti fræno laxo uteretur in dehortando populum, non obtinuit neque per-

βία φερόμενος εἰς Σικελίαν ὑπὸ συνεπτερωγαλιζόμενος. Τὸν μὲν οὖν λύκον οὐ φασι τῶν ὤτων κρατεῖν· δῆμον δὲ καὶ πόλιν οὐκ ἔστι τῶν ὤτων ἄγειν δεῖ μάλιστα, μὴ, καθάπερ ἔνιοι τῶν ἀγυμνάστων περὶ λόγον ἀκοὰς ἀμούσους καὶ ἀτέχνως ζητοῦντες ἐν τοῖς πολλοῖς, ἃ γαστρὸς ἕλκουσιν εὐωχοῦντες, ἢ τῷ βαλαντίῳ διδόντες, ἢ πυρρίχας τινὰς ἢ μονομάχων θεάματα καταδαπανῶντες ἀεὶ δημαγωγοῦσι, μᾶλλον δὲ δημοκοποῦσι. Δημαγωγία γὰρ ἡ περὶ λόγους πολυωφελὴς ὄντως ἐστὶν αἱ δὲ τοιαῦται πλανοτάταις τῶν ὄχλων, ὡσὶν ἀλόγοις ἔσαν ἄγραις καὶ βεκολίστοις ἀφαρπάζουσιν.

ς'. Ὁ μέντοι λόγος ἔστω τοῦ πολιτικοῦ μήτε νεαρὸς καὶ θεατρικὸς, ὥσπερ πανηγυρίζοντος καὶ στεφανηπλοκοῦντος ἐξ ἀπαλῶν καὶ ἀνθηρῶν ὀνομάτων· μήτε αὖ πάλιν, ὡς ὁ Πυθέας τὸν Δημοσθένους ἔλεγεν ἐλλυχνίων ὄζειν, καὶ σοφιστι-

B. 7. κεν] Recte Mex. et Reisk. ὄζειν, proxima enim non sunt pas disteriis Pytheæ: itaque saltem distinxi.

vicit: sed in Siciliam abiit vi actus, et obtorto quasi collo multitudinis impetu eo abreptus. Lupum quidem auribus teneri posse negant. Populum autem et civitatem vel maxime auribus ducere oportet: neque sequi eos, qui exercitatione dicendi destituti, multitudinis ducendæ ansas quæserunt elegantiæ artisque vacuas, et aut ventre trahunt epulis præbendis, vel marsupio largientes, aut saltationes aut gladiatorum spectacula crebra exhibentes populi favorem captant, aut potius vim ei afferunt. Captant enim favorem populi, eumque ducunt, qui dicendo persuadent: at istiusmodi cicurationes, nihil a brutorum illectatione et captura habent diversi.

VI. Sit autem versantis in Republica viri oratio non juvenilis aut ad theatrum conformata, veluti corollam ex delicatis ac floridis vocabulis undequaque colligentis: neque rursum, qualem Demosthenis dicebat Pytheas lucernam redolere, et sophistica di-

τῆς θεωρίας ὑπομνήμασι παρεῖς καὶ περιόδοις τοῖς
F κανόνα καὶ ἀφροῦτλον ἀπηκριβωμένοις· ἀλλ' ὥσπερ οἱ
μουσικοὶ τὴν ἡδονὴν ἀξιοῦσι τοῦ χορδῶν ἁπτικοῦ κατα-
νοεῖσθαι, μὴ κρουστικοῦ, ὅπως τοῦ πολιτευομένου καὶ
συμβουλεύοντος καὶ ἄρχοντος ὑποφαινέσθω μὴ δεινότης, μη-
δὲ πανουργία, μηδὲ εἰς ἔπαινον αὐτοῦ πλέσθω τὸ ΕΚΤΙΚΩΣ,
ἢ ΤΕΧΝΙΚΩΣ, ἢ ΔΙΑΙΡΕΤΙΚΩΣ, ἀλλὰ ἦθους ἁπλάστου καὶ
φρονήματος ἀληθινοῦ, καὶ παῤῥησίας πατρικῆς, καὶ προνοίας,
203 καὶ σπουδαίως κηδομένης ὁ λόγος ἔστω μεστός, ὑπὸ τοῦ
καλοῦ τὸ κεχαρισμένον ἔχων καὶ ἀγωγόν, ἔκ τε σεμνῶν
ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἠθικῶν καὶ πιθανῶν. Δέεται δὲ ὁ
πολιτικὸς λόγος διαφυσᾶν μᾶλλον καὶ γναμπτολογίας, καὶ
ἱστορίας, καὶ μύθους, καὶ μεταφορᾶς, αἷς μάλιστα κινοῦσιν οἱ
χρώμενοι μετρίως καὶ χαρίεν· ὡς ὁ εἰπών, Μὴ ποιήσητε
ἑτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα· καὶ Δημάδης, Τὰ ναυ-

E. 8. συμῤῥοῖς] σινισοῖς Schott. Mez. Potuit item rectius ſcriptam fuiſſe. ab Auctore, ψοχροῖς, vel γλίσχροις.

ligentiæ abundantia, argumentis conſtans acribus, et circuitionibus ad normam ac circinum accuratiſſime exactis. Sed quemadmodum Muſici nervos tangi volunt moribus non pulſu: ita oratio Rempublicam gerentis, conſulentis, ac regentis præ ſe ferre non debet vim dicendi aut calliditatem: neque laudi ſibi ducat, ſi exiſtimetur dixiſſe *ex habitu, ſecundum artem*, et *ſcientiam dividendi*: ſed plena eſſe debet ingenuitatis, et veræ animi magnitudinis, et paternæ libertatis, ac providentiæ, et ſapientiæ ſuorum curam gerentis, in bono propoſito gratioſam adhibens et ad perſuadendum aptam rationem, ex verborum majeſtate, et ſententiarum proprietate ac probabilitate. Admittit autem civilis oratio faeilius quam judicialis ſententias communes, hiſtorias, fabulas, et tranſlationes, quibus maxime moventur animi hominum, modice et opportune uſurpatis: quale fuit ejus, qui dixit, *Nolite Græciam altero oculo privare:* et Demadis, *qui ſe. naufragia reipublicæ,*

ἀγα, λέγων, πολιτεύεσθαι τ πόλεως· ᾗ ὁ Ἀρχίλοχος,

Μηδὲ ὁ Ταντάλου λίθος τῆσδ' ὑπὲρ νήσου κρεμάσθω·

καὶ Περικλῆς, Τὴν λήμνιον τῦ Πειραιῶς ἀφελεῖν, κελεύων· καὶ Φωκίων ὅτι τῆς Λεωσθένους νίκης, Καλὸν τὸ στάδιον εἶναι, δεδιέναι δὲ τῦ πολέμου τ δολιχόν. Καθόλου δὲ ὁ μὲν ὄγκος καὶ τὸ μέγεθος τῷ πολιτικῷ μᾶλλον ἁρμόττει· τὸ δὲ δείγμα δὲ οἵ τε Φιλιππικοὶ, καὶ τὸ Θουκυδίδου δημηγοριῶν, ἡ Σθενελαΐδα τῦ Ἐφόρου, καὶ Ἀρχιδάμου τῦ βασιλέως ἐν Πλαταιαῖς, καὶ Περικλέους ἡ μὲ τὸν λοιμόν· ὅτι δὲ τὸ Ἐφόρου καὶ Θεοπόμπου καὶ Ἀναξιμένους ῥητορείων καὶ τὸ εἰρόδων, ἃς τραύνουσιν ἐξοπλίσαντες τὰ στρατεύματα καὶ τὸ διατάξαντες, ἔστιν εἰπεῖν,

Οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μαραίνει φίλας.

ζ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν ὅτε γίνεται πολιτικῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ τοῖς ὕβριν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χαρίεντος ὑπερπλήττοντος ἢ ἀφυσύκτου λέγοιτο. Μάλιστα δὲ εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα τοῖς τὰς

aiebat, *tractare:* et Archilochi istuc,

Neve Tantali lapis
Huic immineat insulæ:

sic et Pericles *lemam Piræi auferri* jussit: et de Leosthenis victoria pronunciavit Phocion, *Stadium decursum sibi probari, sed metuere quomodo ejus belli dolichus absolvatur.* In universum autem majestas quædam civili orationi magis congruit: exemplo sunt Philippicæ, et apud Thucydidem conciones Sthenelaidæ Ephori, Archidami regis ad Platæas, et Periclis post pestem habita. Sed de Ephori, Theopompi, et Anaximenis oratiunculis ac comprehensionibus sententiarum, quibus utuntur in armandis et in aciem educendis exercitibus, licet effari,

Quis inter arma locus sit his ineptiis?

VII. Veruntamen et falsæ dicta, et ridicula nonnunquam in partem orationis civilis admittuntur: cum non petulanter aut scurriliter, sed ab eo, qui utiliter increpet aut subsannet, proferuntur. Maxime autem probantur ista in responsionibus et objectioni-

ἀμείψεις ϗ τὰς ἀπαντήσεις. Τὸ γὰρ ἐκ παιδιᾶς ϗ κατάρχοντα, γελωτοποιοῦντός ἐστιν, ϗ δόξα κακοηθείας παύσειεν· ὡς παίζοντι τοῖς Κικέρωνος σκώμμασι, ϗ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, ϗ Εὐξιθέου τοῦ Ἀριστοτέλους συνήθους· οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον πολλάκις ἀρχόμενοι. Ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα ϗ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι· καθάπερ Δημοσθένει πρὸς τὸν αὐτίκα ἔχοντα κλέπτειν, χλευάζοντα δὲ αὐτοῦ τὰς νυκτοφαφίας, "Οἶδα ὅτι
D "σε λυπῶ λύχνον κτίων·" ϗ πρὸς Δημάδην βοῶντα, Δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν; ἡ ὗς τὴν Ἀθηνᾶν, "Αὕτη μήτοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη·" χάριεν δὲ ϗ τὸ Ξεναινέτου πρὸς τοὺς πολίτας λοιδορουμένους αὐτὸν ὅτι φυγὰς ὢν πέφευγε, Μεθ' ὑμῶν γε, ὦ φίλοι κεφαλαί. Τὸ δὲ ἄγαν φυλακτέον ἐν τῷ γελοίῳ, ϗ τὸ λυπουῦν ἀκαίρως τοὺς ἀκούοντας, ἢ τὸν λέγοντα

bus. Nam ſubſannare de induſtria, idque non provocatus, qui volet, riſum captare putabitur, neque ſine ſuſpicione malignitatis: quod vitium turpavit Ciceronis, Catonis majoris, Euxitheique ſales, ejus qui Ariſtotelis fuit familiaris: ii enim ſæpenumero verbis mordebant, nulla laceſſiti aliorum dicacitate. Qui ſe ſalibus defendit aut ulciſcitur, ei opportunitas et veniam conciliat, et gratiam: quale eſt reſponſum Demoſthenis, ei datum qui furti ſuſpectus lucubrationes ipſius exagitabat, *Novi me ægre tibi facere, qui lucernam uram:* et Demadi ab eodem, vociferanti, Corrigere me vult Demoſthenes, Sus Minervam, *Illa quidem Minerva ſuperiore anno eſt in adulterio deprehenſa.* Illud quoque Xenæneti venuſtum, qui civibus ei fugam tum factam ab ipſo cum ductor eſſet exercitus exprobrantibus, *Fugi*, reſpondit, *ſed vobiſcum, O ſuaviſſimi homines.* Verum in ridiculis cavendum eſt, ne quid ultra modum ſit: tum ne quid excidat, quod vel audientes offendat alieno tempore, vel dicti auctorem oſtendat eſſe igno-

πολῖν ἀγεννῆ καὶ ταπεινὸν, ὥσπερ τὰ Δημοκράτους· ἀναβαίνων μὲν γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔφη, Καθάπερ ἡ πόλις, μικρὸν ἰσχύειν καὶ μέγα φυσᾶν· ὁ δὲ τῆς Χαιρωνείας παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, "Οὐκ ἂν ἐβουλόμην ἔγωγε οὕτω πεφυκέναι τὴν πόλιν, ὥστε καὶμὲ συμβου- E
"λεύοντος ὑμᾶς ἀκύειν" καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μικρᾶς, καὶκεῖνο μανικῆς, πολιτικῷ δὲ καὶ ἕτερον ἁρμόττον. Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλογίαν ἐθαύμαζον· ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο, "Ῥήτορα μέγιστον εἶ) Δημοσθένην, δεινό-
"τατον δὲ εἰπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτῷ τὸ λόγου
"λέξει βραχυτάτῃ νοῦν περιέχειν." καὶ ὁ Δημοσθένης, τῶν ἄλλων καταφρονῶν, εἰώθει λέγειν ἀνισαμβύου Φωκίωνος, "Ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται."

η'. Μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρᾶν καὶ μὴ διακένῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τὰς πολλὰς, μετ' ἀσφα- F
λείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος ἤρχετο πρὸ τῶν

bili aut abjecto animo. Exemplo ſunt Democratis dicta. Nam is in concione dixit, *Se itidem ut ipſam civitatem parum poſſe, et magnos edere flatus.* Et clade Chæronenſi accepta ad populum progreſſus, *Nollem*, inquit, *hac fortuna uſam eſſe civitatem, ut ego quoque conſiliarius vobis eſſem audiendus:* quorum dictorum hoc abjecti animi fuit, illud inſani, civili homini neutrum conveniens. Brevitas autem dictorum Phocionis ipſa quoque admirationi fuit: eam ob rem Polyeuctus pronunciavit, *Maximum oratorem eſſe Demoſthenem, Phocionem autem dicendi vi omnibus aliis antecellere, quod hujus oratio breviſſimis verbis plurimum ſententiæ complecteretur.* Et Demoſthenes, reliquorum contemtor, dicere ſolebat Phocione ut diceret ſurgente, *Meorum dictorum ſecuris ſurgit.*

VIII. In primis autem danda eſt tibi opera, ut ad multitudinem oratione utaris meditata caute, non inani, cum ſcias etiam magnum illum Periclem antequam in publico verba faceret optare

δημηγορεῖν μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τ̃ πραγμάτων
ἐπελθεῖν αὐτῷ. Δεῖ δὲ ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τ̃
204 λόγον εὐτρεφῆ ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον· ὀξεῖς γὰρ οἱ
καιροὶ, καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια.
Διὸ καὶ Δημοσθένης ἠλατίᾳτο πολλῶν, ὥς φασι, πρὸς τ̃
καιρὸν ἀναδυόμενος καὶ κατανεῦν· Ἀλκιβιάδην δέ, ὁ Θεό-
φραστος ἱστορεῖ, μὴ μόνον ἃ δεῖ, λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ βου-
λόμενον, πολλάκις ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν ζητοῦντα καὶ συμ-
πλέκοντα τὰς λέξεις, ἐνίοτε καὶ διαπίπτειν. Ὁ δὲ ἀπὸ
τ̃ πραγμάτων αὐτῷ ἀνιστάμενος καὶ ὑπὸ τ̃ καιρῶν,
ἐκπλήττει μάλιστα καὶ προσάγεται τὰς πολλὰς καὶ με-
τατίθησιν. Οἷον ὁ Βυζάντιος Λέων ἔπεσέ ποτε τοῖς
Ἀθηναίοις ταραττόμενος· ὀφθεὶς δὲ μικρὸς
Β καὶ γελασθεὶς, "Τί δέ," ἔφην, "εἰ τ̃ γυναῖκά μου ἐθεά-
"σασθε μόλις ἐξανυσθεῖσαν πρὸς τὸ γόνυ;" πλέων οὖν
ἐγένετο γέλως· "Ἀλλ' ἡμᾶς," ἔφη, "μικροὺς οὕτως
"ὄντας, ὅταν διαφερώμεθα πρὸς ἀλλήλους, ἡ Βυζαν-

solitum, ne vel ullum ſibi verbum a re alienum incideret. Interim tamen oportet orationem ad ea quæ occurrunt verſatilem exercitamque habere: præcipites enim ſunt occaſiones, multaque ferunt in negotiis publicis repentina. Itaque et Demoſthenes multis fuit inferior, ut aiunt, cum urgente occaſione tergiverſaretur: et Alcibiadem narrat Theophraſtus, cum non tantum quæ, ſed et quomodo dicenda erant, cuperet differere, ſæpe inter orandum verba conquirentem atque componentem hæſiſſe atque excidiſſe. Qui vero ab ipſis rebus et oblatis occaſionibus excitatur ad dicendum, is maxime percellit multitudinem atque permovet. Sic Leo Byzantius, cum ad Athenienſes ſeditione exagitatos verba facturus proceſſiſſet, et ob ſtaturæ brevitatem riſu exciperetur, *Quid*, inquit, *ſi meam videritis uxorem, quæ vix genu mihi attingit?* majore oborto riſu, *Atqui*, inquit, *nos ita parvos, ubi invicem diſſentimus, By-*

" πῶν πόλις οὐ χωρεῖ." Πυθέας δὲ ὁ ῥήτωρ, ὅτε πρὸς τὰς Ἀλεξάνδρου τιμὰς ἀντέλεγεν, εἰπόντος τινός, " Οὕτω " σὺ νέος ὢν περὶ τοσούτων τολμᾷς λέγειν πρα- " γμάτων;" " Καὶ μὴν Ἀλέξανδρος," εἶπεν, " ἐμοῦ " νεώτερός ἐστιν ὃν ψηφίζεσθε θεὸν εἶναι."

θ'. Δεῖ δὲ καὶ φωνῆς εὐεξίᾳ καὶ πνεύματος ῥώμῃ πρὸς οὐ φαῦλον ἀλλὰ πάμμαχον ἀγῶνα τὴν τῆς Πολιτείας ἠθληκότα κομίζειν τὸν λόγον, ὡς μὴ πολλάκις ἀπ- c αγορεύοντα καὶ σβεννύμενον ὑπερβάλοι τις αὐτόν.

Ἄρπαξ κιχράκτης, κυκλοβόρα φωνὴν ἔχων.

Κάτων δὲ περὶ ὧν οὐκ ἤλπιζε πείσειν, τῷ περισπᾶσθαι χάρισι καὶ σπουδαῖς τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλήν, ἔλεγε τὴν ἡμέραν ὅλην ἀναλῶν, καὶ τὸν καιρὸν ὕστερος ἐξέκρουσε. Περὶ μὲν οὖν τῆς λόγου παρασκευῆς καὶ χρείας ἱκανὰ ταῦτα τῷ δυναμένῳ τὸ ἀκόλουθον περιεξαρίσκειν.

ι'. Εἰσβολαὶ δὲ καὶ ὁδοὶ δύο τῆς Πολιτείας εἰσίν, ἡ μὲν ταχεῖα καὶ λαμπρὰ πρὸς δόξαν, οὐ μέντοι ἀκίνδυνος, ἡ

zantium non capit. Et Pytheas rhetor, cum contra honores Alexandro decretos diſſereret, dicente quodam, *Tune, cum adeo ſis juvenis, tantis de rebus audes dicere?* reſpondit, *Atqui Alexander, quem vos decreto veſtro in deorum refertis numerum, me natu minor eſt.*

IX. Oportet etiam bono vocis habitu ac robore ſpiritus exercitatam atque firmatam orationem afferre ad Reipublicæ non vilia, ſed acerrima certamina: ne aliquando defatigatum dicendo atque exſtinctum ſuperet aliquis

Rapax clamator, Cyclobori vocem gerens.

Cato, cum ſe gratia ac ſtudiis præoccupato ſenatu populove obtinere cauſſam non poſſe videret, totam diem dicendo exegit, itaque occaſionem adverſariis præripuit. Ac de orationis quidem apparatu uſuque dicta hæc ſufficiunt ei, qui porro id, quod horum eſt conſequens, inveniendo addere poteſt.

X. Cæterum ad Rempublicam duo ſunt aditus et quaſi viæ: altera brevis et ad gloriæ ſplendorem expedita, non

D δὲ πεζοτέρα καὶ βεβαιοτέρα, τὸ δὲ ἀσφαλὲς ἔχουσα μᾶλλον. Οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς, ὥσπερ ἐξ ἄκρας πελαγίου, τοιᾶδέ τινος καὶ μεγάλης, ἐχούσης δὲ τόλμαν, ἄραντες, ἀφῆκαν ἐπὶ τὴν Πολιτείαν, ἡγούμενοι λέγειν ὀρθῶς τὸν Πίνδαρον, ὡς

Ἀρχομένου ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές·

καὶ γὰρ δεχονται τοιοῦτόν τινα οἱ πολλοὶ κόρον τινὶ καὶ πλησμονῇ τῶν συνήθων τὸν ἀρχόμενον, ὥσπερ ἀγωνιστὴν θεαταὶ, καὶ τὸν φθόνον ἐκπλήττουσιν αἱ λαμπρὰν ἔχουσαι καὶ ταχεῖαν αὔξησιν ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις. Οὔτε γὰρ πῦρ, φησὶν
E ὁ Ἀρίστων, καπνὸν ποιεῖν, οὔτε δόξαν φθόνον, ἐὰν εὐθὺς ἐκλάμψῃ καὶ ταχέως, ἀλλὰ τὴν κατὰ μικρὸν αὐξανομένων καὶ βολαίως, ἄλλον ἀλλαχόθεν ἐπιλαμβάνεσθαι. Διὸ πολλοὶ πρὶν ἀνθῆσαι τοῖς τὸ βῆμα κατεμαράνθησαν. Ὅπου δὲ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν Λάδα λέγουσιν,

Ὁ ψόφος ἦν ὕσπληγος ἐν ὕασιν, ἔνθα κὴ ἐτέφανῦτο,

E. 6. ὕασιν—ἐτεφανῦτο] Corrigendum ex Epigrammate Anthol. II, 1, 9. ὕασι κὴ ἐτεφανῶτο. Plura vide apud Xyl.

tamen periculi expers: altera, ut magis pedeſtris ac tardior, ita tutior. Sunt enim qui a ſplendido aliquo et magno facinore, quod non fiat ſine audacia, veluti a promontorio quodam in altum procurrente ſolventes, in Rempublicam dant vela, exiſtimantes recte dictum a Pindaro,

Incipiente opere, primordium
In fronte ponendum eſt late fulgens:

ſic enim ordientem et plerique conſuetorum ſatietate ac tædio promtius excipiunt, quemadmodum ſpectatores certatorem, invidiamque abſterret ſplendido ac celeri incremento conſtans potentia. Nam, ut ait Ariſto, *neque fumum ignis gignit, neque invidiam gloria, ſi ſubito ac celeriter effulgeat: qui paulatim extolluntur et tarde, iis alii aliunde manus injiciunt.* Unde factum, ut multi circa tribunal ante florem emarcuerint. Ubi autem, quemadmodum Ladam ferunt carcerum funiculo adhuc in auribus a laxatione ſo-

πρεσβεύων, ἢ θριαμβεύων, ἢ στεφανῶν ἀπαφανὲς, οὔτε οἱ φθονοῦντες, οὔτε οἱ καταφρονοῦντες ὁμοίως ἅπτονται τούτων ἰσχύουσιν· οὕτω παρῆλθεν εἰς δόξαν Ἄρατος, ἀρχὴν ποιησάμενος Πολιτείας τὴν Νικοκλέους τοῦ τυράννου καταλύσιν· ὕστος Ἀλκιβιάδης, τὰ Μαντινικὰ συστήσας ἅπτ F
Λακεδαιμονίοις. Πομπήϊος δὲ καὶ θριαμβεύειν ἠξίου μήπω παρὼν εἰς σύγκλητον· ὡς ἔοντος δὲ Σύλλα, "Πλείονες," ἔφη, "τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα προσκυνοῦσιν ἢ δυόμενον" καὶ Σύλλας ὑπεῖξε, τοῦτο ἀκούσας. Καὶ Σκιπίωνα δὲ Κορνήλιον, οὐκ ἀφ' ἧς ἔτυχεν ἀρχῆς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἀγορανομίαν μετερχόμενον, ἐξαίφνης ὕπατον ἀπέδειξε παρὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ θαυμάσας αὐτοῦ μεγαλίαν μ ὄντος 205
τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ μονομαχίαν καὶ νίκην, μικρὸν δὲ ὕστερον τὰ πρὸς Καρχηδόνι χιλιαρχοῦντος ἔργα, περὶ ὧν καὶ Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἀνεφώνησεν,

Οἷος σκιπτυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν.

nante decurſo ſtadio coronam reportaſſe, ſubito aliquis legatione obita, triumpho ducto, aut ſummo potius magiſtratu efflorescit: in eum neque invidia, neque contemtus quicquam facile poſſunt. Hac via Aratus ad gloriam contendit, initium gerendæ Reipublicæ a Nicoclis tyranni excidio faciens: ſic Alcibiades, Mantinenſe contra Lacedæmonios bellum conflando. Pompeius etiam triumphum poſtulavit, nondum ſenator factus, et Sylla negante, *Plures eſſe*, dixit, *qui orientem, quam qui occidentem Solem adorent*: quo audito conceſſit Sylla. Cornelium quoque Scipionem, cum ædilitatem peteret, ſubito conſulem præter leges deſignavit populus Romanus, non ſane levia ſecutus principia: ſed quod et victoriam ejus quam adoleſcens etiammum in Hiſpania ſingulari proelio obtinuerat, et paulo poſt res ab eo tribuno militum ad Carthaginem geſtas admirabatur, de quibus etiam Cato major exclamavit,

Tanquam umbræ volitant alii, ſolus ſapit iſte.

Νῦν δὲ ὅτε τὰ παράγματα τῶν πόλεων οὐκ ἔχει πολέμων ἠγεμονίας, οὐδὲ τυραννίδων καταλύσεις, οὐδὲ συμμαχικὰς πράξεις, τίνα ἄν τις ἀρχὴν ἐπιφανῆ λάβοι ἢ λαμπρᾶς Πολιτείας; Αἱ δίκαι γε λείπονται αἱ δημόσιαι, καὶ πρεσβεῖαι πρὸς αὐτοκράτορα, ἀνδρὸς σφριγῶντος καὶ θάρσους ἅμα καὶ νοῦ ἔχοντος δεόμεναι.

B Πολλὰ δ' ἔστι καὶ τῶν παρειμένων ἐν ταῖς πόλεσι καλῶν ἀναλαμβάνοντα, ἢ τῶν ἐξ ἔθους φαύλων ἀφαιρούμενα ἐπ' ἀρχικήν τινὶ τῆς πόλεως, ἢ βλάβην, μεθιστάντα, πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφειν. Ἤδη δὲ καὶ δίκη μεγάλη καλῶς διακριθεῖσα, καὶ πίστις ἐν συμπορίᾳ πρὸς ἀντιδίκων ἰσχυρὸν ἀνὴρ ἀθενοῦς, καὶ παῤῥησία πρὸς ἡγεμόνα μοχθηρὸν ἀνὴρ τοῦ δικαίου, κατέστησεν οἰκίους εἰς ἀρχικὴν Πολιτείας ἔνδοξον. Οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ δι' ἔχθρας πεξήθησαν, ἐπιχειρήσαντες ἀνθρώποις ἐπίφθονον ἔχουσιν ἀξίωμα καὶ φοβερόν· εὐθὺς γὰρ ἡ δυναστεία

B. 4. ἐπιστρέφειν] τὸν φίλον, malim diſerte additum quam ſubauditum.

Noſtra vero tempeſtate, cum civitates bellicis imperiis, tyrannorum excidiis, aut confoederatis actionibus careant, quodnam principium illuſtris in Republica verſationis poſſit ſumi? Reſtant utique judicia publica, et ad Imperatorem legationes, quae virum acrem, atque audacia ſimul et conſilio inſtructum flagitant. Multa etiam in urbibus praeclara negliguntur, quibus reſtituendis multa cum dedecore damnove urbium ex prava conſuetudine introducta ſunt, quibus corrigendis animos multitudinis in te convertas. Quin et nonnullis magna in judicio recte diſceptata controverſia, aut fideli patrocinio impotentis contra adverſarium potentem, et libera juſtitiae adverſus principem injuſtum defenſio, primum in Republica locum cum ſplendore paraverunt. Alios inimicitiae extulerunt, qui homines dominationem inviſam atque formidoloſam gerentes adorti ſunt: ſtatim enim potentia dejecti, cum meliore exiſtima-

λυθέντος ἰσχὺς, τῷ κρατήσαντι μετὰ βελτίονος δόξης C
ὑπάρχει. Τὸ μὲν γὰρ ἀνδρὶ χρηστῷ καὶ δι' ἀρετὴν πρωτεύοντι πρεσμάχεσθαι κατὰ φθόνον, ὡς Περικλεῖ Σιμμίας, Ἀλκμαίων δὲ Θεμιστοκλεῖ, Πομπηίῳ δὲ Κλώδιος, Ἐπαμεινώνδᾳ δὲ Μενεκλείδης ὁ ῥήτωρ, ὅτε πρὸς δόξαν καλὸν, ὅτε ἄλλως συμφέρον· ὅταν γὰρ ἐξαμαρτόντες οἱ πολλοὶ πρὸς ἄνδρα χρηστὸν, εἶτα, ὃ γίνεται, ταχέως ἐπ' ὀργῇ μεταγνόσωσι, πρὸς τοῦτο τὴν ῥᾳστώνην ἀπολογίαν διαφοτάτην νομίζουσιν, ὀπτρῦναι τὸν ἀναπείσαντα καὶ καταρξάμενον. Τὸ μὲντοι φαῦλον ἄνθρωπον, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ δεινότητι πεποιημένον ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν, οἷος ἦν Κλέων Ἀθήνησι καὶ Κλειτοφῶν, D
ἐπαναστάντα ταπεινῶσαι καὶ καθελεῖν, λαμπρὸν ποιεῖ τὴν πάροδον ὥσπερ δράματος, τῆς Πολιτείας. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι καὶ βιαίως τινες ἐπαχθεῖσι καὶ ὀλιγαρχίαν κολούσαντες, ὥσπερ Ἐφιάλτης Ἀθήνησι καὶ Φορμίων παρ' Ἠλείοις, δύναμιν ἅμα καὶ δόξαν ἔσχον· ἀλλὰ

tione in eum, qui dejecit, tranſit. Sane ob invidiam ſe opponere viro bono, et quem ſua virtus ad ſumma evexit, qualis fuit in Periclem Simmias, in Themiſtoclem Alcmæon, Clodius in Pompeium, Meneclides rhetor in Epaminondam, neque ad gloriam facit, neque omnino utile eſt: cum enim populus aliquid in bonum virum commiſit culpæ, ubi primum, quod celeriter fit, iræ pœnituit, eam quæ juſtiſſima eſt, expeditiſſimam ſui excuſandi delicti rationem arripit, ut auctorem injuriæ bono viro factæ ac ſuaſorem peſſundet. Qui vero contra improbum hominem, ac qui ſua audacia et calliditate civitatem ſubegit, quales erant Athenis Cleon et Clitophon, inſurgens eum opprimit, is progreſſum, tanquam fabulæ in ſcenam, in Rempublicam ſplendidum ſibi conficit. Non ſum neſcius, quoſdam, ſenatu moleſto et paucis imperium vindicante dejecto, potentiam et gloriam adeptos, ut Athenis Ephialtem, apud Eleos Phormionem: verum in hoc magnum eſt ei, qui

μέγας ἀρχομένῳ Πολιτείας ἔτος ὁ κίνδυνος ἐστί. Διὸ βελτίονα Σόλων ἔλαβεν ἀρχήν, διαιρῶν εἰς τρία μέρη τὴν πόλεως, τὸ τῶν Διακρίων λεγομένων, καὶ τὸ τῶν Πε-
E διέων, καὶ τὸ τῶν Παραλίων· οὐδενὶ γὰρ ἐμμίξας ἑαυτὸν, ἀλλὰ κοινὸς ὢν πᾶσι, καὶ πάντα λέγων καὶ πράττων πρὸς ὁμόνοιαν, ἤρεθη νομοθέτης ὑπὸ τῶν ἀμφισβητούντων, καὶ κατέστησεν ὕστερον τὴν ἀρχήν. Ἡ μὲν οὖν ἐπιφανεστέρα πάροδος εἰς τὴν Πολιτείαν τοσαύτας ἔχει καὶ τοιαύτας ἀρχάς.

ια'. Τὴν δὲ ἀσφαλῆ καὶ βραδείαν εἵλοντο πολλοὶ τῶν ἐνδόξων, Ἀριστείδης, Φωκίων, Παμμένης ὁ Θηβαῖος, Λεύκολλος ἐν Ῥώμῃ, Κάτων, Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμόνιος· τούτων γὰρ ἕκαστος, ὥσπερ οἱ κιττοὶ τοῖς ἰσχύουσι τῶν δένδρων περιπλεκόμενοι συναυξάνεται, προσ-
F δραμὼν ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ, ἔτι νέος καὶ ἄδοξος ἐνδόξῳ, κατὰ μικρὸν αἰρόμενος ὑπὸ τοῦ προσήκοντος δυνάμεως, καὶ συναυξανόμενος, ἤρεισε καὶ κατερρίζωσεν ἑαυτὸν εἰς τὴν Πολιτείαν. Ἀριστείδῃ μὲν γὰρ ηὔξησε Κλεισθένης, ᾧ

jam tum primum se ad Rempublicam confert, periculum: et meliore usus est principio Solon, qui civitate in tres divisa partes, Diacriorum, Pedieorum, Paralorum, nulli harum se immiscens, sed communem omnibus præbens, omniaque dicta ac facta sua ad concordiam dirigens, legumlator ad tollenda diffidia delectus Rempublicam constituit. Hæc tot ac talia sunt principia splendidioris ad capessendam Rempublicam aditus.

XI. Tutum autem et tardum illum multi nobiles viri secuti sunt, Aristides, Phocion, Pammenes Thebanus, Lucullus, Cato, Agesilaus Spartanus: horum unusquisque imitatus hederam, quæ validam amplexa arborem simul attollitur, seni alicui juvenis, et illustri obscurus se applicuit, ejusque potentiæ paulatim sese subjiciens atque una augescens, radices in Rempublicam egit. Nam Aristidem auxit Clisthenes, Pho-

Φωκίωνα Χαβρίας, Λεύκολλον δὲ Σύλλας, Κάτωνα δὲ Μάξιμος, Ἐπαμεινώνδαν δὲ Παμμένης, καὶ Λύσανδρος Ἀγησίλαον· ἀλλ' ὅτος μὲ φιλοτιμίας ἀκμῇσαν καὶ ζηλοτυπίας δόξαν ὑβρίσας, ἀπέῤῥιψε ταχὺ τὸν καθηγεμόνα τῶν πραγμάτων· οἱ δὲ ἄλλοι καλῶς καὶ πολιτικῶς καὶ ἄχρι τέλους ἐθεράπευσαν καὶ συνεπεκόσμησαν ὥσπερ τοῦ τοῦς ἥλιον ὑφιππάσματα σώματα, τὸ λαμπρὸν αὐτοῦς πάλιν ἀφ' ἑαυτῶν αὔξοντες καὶ συνεκφαντίζοντες. Οἱ γοῦν Σκιπίωνι βασκαίνοντες ὑποκριτὴν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο τῶν πράξεων, ποιητὴν δὲ Λαίλιον τὸν ἑταῖρον· ὁ δὲ Λαίλιος ὑπ' ὀδενὸς ἐπήρθη τούτων, ἀλλ' ἀεὶ διετέλεσε τῇ Σκιπίωνος ἀρετῇ καὶ δόξῃ συμφιλοτιμούμενος. Ἀφράνιος δὲ Πομπηΐου φίλος, εἰ καὶ πάνυ ταπεινὸς ἦν, ὅμως ὀλίγου ὢν ὕπατος αἱρεθῆναι, Πομπηΐου σπουδάζοντος ἑτέρως, ἀπέστη τὴν φιλοτιμίας, εἰπών, "Οὐκ ἂν ἔτι λαμπρὸν αὐτῷ γένοιτο τὸ τυχεῖν

F. 7. φιλοτιμίας—ἰζρίσας] Deeſt quid ad integritatem. Mez. corrigit ἐκ φιλοτιμίας: recte quidem: ſed præterea legendum δίξας ἰζρίσθαι. Reiſk. δίξη ἐξυβρίσας.

cionem Chabrias, Lucullum Sylla, Catonem Maximus, Epaminondam Pammenes, Lyſander Ageſilaum. Verum hic intempeſtivo contentionis ſtudio et opinione æmulationis irritatus, contumelioſe ſuum agendi præceptorem abjecit: reliqui præclare, et civiliter, et ad finem uſque coluerunt ſuos et exornarunt: quemadmodum ſolent objecta Soli corpora, ipſos viciſſim augentes et illuſtrantes. Certe qui Scipioni invidebant, hiſtrionem eum vocabant, actionum auctorem eſſe Lelium ipſius ſocium: neque Lelium tamen quicquam iſtorum influxit, ſed pervenit ſuo ſtudio virtutem et gloriam Scipionis amplificare. Afranius autem Pompeii amicus, quamquam plane humili loco ortus, tamen cum ſe conſulem deſignatum iri certo crederet, ubi intellexit Pompeium aliis cupere, petitione deſtitit, dicens, *Conſulatum adepto tibi non tantum acceſſurum ſplendoris, quan-*

" ἐταιρείας, ὡς ἅνιαγὸν ἅμα καὶ δυσχερές, εἰ Πομ-
" πηΐῳ μὴ θέλοντος μηδὲ συμπράττοντος" ὑπατον ἦν
ἀναῤῥόμβος μόνον οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν
διετήρησε. Τοῖς δὲ οὕτω χειραγωγουμένοις ὑφ' ἑτέρων
ὅπου δόξαι ἅμα συμβαίνει ἐνὶ χαρίζεσθαι καὶ πολλοῖς,
κἂν τι συμβαίνῃ δύσκολον, ἧττον ἀπεχθάνεσθαι· διὸ καὶ
Φίλιππος Ἀλεξάνδρῳ παρήνει, " Κτᾶσθαι φίλους,
" ἕως ἔξεστι βασιλεύοντος ἑτέρου τοὺς χάριν ὁμολογοῦντα
" καὶ φιλοφρονούμενον."

ιβ. Αἱρεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἀρχόμενον Πολιτείας ἡγεμόνα,
c μὴ ἁπλῶς τὸ ἔνδοξον καὶ δυνατὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν δι' ἀρετὴν
τοιοῦτον. Ὡς γὰρ οὐ πᾶν δένδρον ἐθέλει προσίεσθαι καὶ
φέρειν περιπλεκομένην ἄμπελον, ἀλλ' ἔνια καταπίνει
καὶ ἀφανίζει τὴν αὔξησιν αὐτῆς· οὕτως ἐν ταῖς πό-
λεσιν οἱ μὴ φιλόκαλοι, φιλότιμοι δὲ καὶ φίλαρχοι μόνον,
οὐ προΐενται τοῖς νέοις πράξεων ἀφορμὰς, ἀλλ' ὥσπερ
τροφὴν ἑαυτῶν τὴν δόξαν ἀφαιρουμένους, πίεζουσιν ὑπὸ

tum moleſtiæ ac difficultatis, ſi Pompeio neque volente neque adjuvante conſul crearetur: itaque uno tantum anno cum ſuperſedifſet, deinde neque repulſam eſt paſſus, et amicitiam conſervavit. Porro qui hoc modo quaſi manu ducuntur ab aliis ad gloriam, ii ſimul et uni et multitudini gratificantur, minuſque ſunt in odio ſi quid incommodi accidit. Itaque et Philippus Alexandrum hortabatur, *ut dum liceret, alio regnante, amicos ſibi obſequiis et officiis ſuis pararet.*

XII. Deligendus autem eſt dux ad Rempublicam non ſimpliciter glorioſus et potens, ſed et qui ob virtutem talis ſit. Nam ſicut non quævis arbor patitur educitque circumplicatam ſibi vitem, ſed quædam ſuffocant, et incrementis ejus officiunt: ita in rebus publicis qui non ſunt ſtudioſi bonorum, ſed tantum honorum et potentiæ cupidi, nullas concedunt juvenibus actionum occaſiones, ſed gloriam ſibi eos quaſi alimentum præripi-

φθόνῳ καὶ καταμαράνσιν· ὡς Μάριος ἐν Λιβύῃ, καὶ πάλιν ἐν Γαλατίᾳ πολλὰ ὑφὰ Σύλλα κατορθώσας, ἐπαύσατο χρώμενος, ἀχθεσθεὶς μὲν αὐτῷ τῇ αὐξήσει, φθόνον δὲ τὴν σφραγῖδα ποιησάμενος, ἀπέῤῥιψεν· D ὁ γὰρ Σύλλας ὅτε τῷ Μαρίῳ στρατηγοῦντι σιτῶν ταμιεύων ἐν Λιβύῃ πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς Βόκχον ἦγαγεν Ἰογόρθαν ἀγχμάλωτον, οἷα δὲ νέος φιλότιμος ἅρπι δόξης γεγαμμένος οὐκ ἤνεγκε μετρίως τὸ εὐτύχημα, γλυφάμενος δὲ εἰκόνα τῆς πράξεως ἐν σφραγῖδι, τὸν Ἰογόρθαν αὐτῷ προσδιδόμενον, ἐφόρει· καὶ τοῦτο ἐγκαλῶν Μάριος ἀπέῤῥιψεν αὐτόν· ὁ δὲ πρὸς Κάτλον καὶ Μέτελλον ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ Μαρίῳ διαφόρους μεταστὰς, ταχὺ τὸν Μάριον ἐξήλασε καὶ κατέλυσε τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μικροῦ δεήσαντα τὴν Ῥώμην ἀνατρέψαι. Σύλλας μὲν τοι καὶ Πομπήϊον ἔτι νέου μὲν ἦρεν ὑπεξανιστάμενος E αὐτῷ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκαλυπτόμενος θαττον· καὶ τοῖς ἄλλοις νέοις πράξεων ἡγεμονικῶν μεταδιδοὺς ἀφορ-

entes invidia premunt. Sic Marius cum in Africa, ac rursum in Galatia multa opera Syllæ feliciter gessisset, progressus ad gloriam ejus ægre ferens, uti ipso desiit, planeque abjecit, sigilli usus præscriptione. Etenim Sylla cum esset Marii prætoris in Africa quæstor, missus ab eo ad Bocchum, adduxit Jugurtham captivum, eumque successum, utpote ambitiosus juvenis, et qui recens gloriæ gustum percepisset, non tulit mediocriter: sed imaginem rei in annulo insculpens Jugurtham sibi traditum, pro sigillo gestavit: idque ei vitio vertens Marius, hominem abjecit: at Sylla ad Catulum Metellumque viros bonos et Mario inimicos transiit, moxque Marium exegit ac dejecit civili bello, cum is pæne Romam evertisset. Sane Sylla Pompeium quoque jam inde ab adolescentia extulit, assurgens accedenti, caputque detegens: reliquisque juvenibus actionum principe dig-

μὰς, οἰόμενος δὲ καὶ παρέξειν ἄλλοντας, ἐνέπλησε φιλοτιμίας καὶ ζήλου τὰ στρατεύματα· καὶ πάντων ἐκράτησε, βελόμενος εἶναι μὴ μόνος, ἀλλὰ πρῶτος καὶ μέγιστος ὢν πολλοῖς καὶ μεγάλοις. Τούτων οὖν ἔχεσθαι δεῖ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τούτοις ἐμφύεσθαι, μὴ καθάπερ ὁ Αἰσώπου βασιλίσκος, ὅτε τοῦ ὄμμων τῷ ἀετῷ κομισθεὶς, αἰφνίδιον ἐξέπτη καὶ
F προσέφθασεν, ἵνατος τὸ ἐκείνων δόξαν ὑφαρπάζοντας αὐτοὺς, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων ἅμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας λαμβάνοντας· ὡς οὐδὲ ἄρξαι καλῶς τοὺς μὴ πρότερον ὀρθῶς διελεύσαντας, ἢ φησιν ὁ Πλάτων, διαμιλύης.

ιγ'. Ἕπεται δὲ τούτοις ἡ περὶ φίλων κρίσις, μήτε τὴν Θεμιστοκλέους ἐπαινοῦσα, μήτε τὴν Κλέωνος, ἀφάνοιαν. Ὁ μὲν γὰρ Κλέων, ὅτε πρῶτον ἔγνω τῆς Πολιτείας ἅπτεσθαι, τοὺς φίλους συναγαγὼν εἰς ταὐτὸ, διελύσατο τὴν φιλίαν πρὸς αὐτοὺς, ὡς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως μαλάττουσαν ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ παράγουσαν· ἄμεινον δ' ἂν ἐποίησε τὴν φιλοπλουτίαν
301 ἐκβαλὼν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φιλονεικίαν, καὶ φθόνου καὶ

narum ſubminiſtrans occaſiones, quoſdam etiam invitos inſtigans, gloriæ ſtudio et æmulatione implevit exercitus, omneſque ſub ſe habuit, ut qui non ſolus, ſed primus et maximus eſſe inter multos et magnos cuperet. Tales ergo viri tenendi ſunt, iiſque adhærendum: nec, quomodo regulus Æſopi, humeris aquilæ vectus, ſubito evolavit et antevertit, ita eorum debemus ſuffurari gloriam: ſed ab iis amice et cum benevolentia accipere: quando qui non ante ſervivere, dominari recte non poſſunt, ut ait Plato.

XIII. Sequitur de amicis judicium, quo neque Themiſtoclis probamus, neque Cleonis ſententiam. Cleon enim ad Rempublicam ſe collaturus, conductis in unum amicis ſuis, amicitiæ eorum renunciavit, quod ea in Republica perſæpe a recta et juſta voluntate animum averteret atque emolli-

φθόνῳ καὶ καταμαράνσιν· ὡς Μάριος μὲν Λιβύῃ, καὶ πάλιν ἐν Γαλατίᾳ πολλὰ ἀφ' Σύλλα κατορθώσας, ἐπαύσατο χρώμενος, ἀχθεσθεὶς μὴ αὐτῷ τῇ αἰχμῇ, προφάσιν δὲ τὴν σφραγῖδα ποιησάμενος, ἀπέρριψεν· D ὁ δὲ Σύλλας ὅτε τῷ Μαρίῳ στρατηγοῦντι σωῶν ταμιεύων ἐν Λιβύῃ πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς Βώκχον ἦγαγεν Ἰογόρθαν αἰχμάλωτον, οἷα δὲ νέος φιλότιμος ἅρπ δόξης γεγαμμένος οὐκ ἤνεγκε μετρίως τὸ εὐτύχημα, γλυφάμενος δὲ εἰκόνα τῆς πράξεως ἐν σφραγῖδι, τὸν Ἰογόρθαν αὖπῳ παραδιδόμενον, ἐφόρει· καὶ τοῦτο ἐγκαλῶν Μάριος ἀπέρριψεν αὐτόν· ὁ δὲ πρὸς Κάτλον καὶ Μέτελλον ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ Μαρίῳ διαφόρους μεταστὰς, ταχὺ τὸν Μάριον ἐξήλασε καὶ κατέλυσε τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μικροῦ δεήσαντα τὴν Ῥώμην ἀνατρέψαι. Σύλλας μὴν τοι καὶ Πομπήϊον ἔτι νέου μὴν ἦρεν ὑπεξανιστάμενος E αὖπῳ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκαλυπτόμενος ὀπτόντι· καὶ τοῖς ἄλλοις νέοις πράξεων ἡγεμονικῶν μεταδιδοὺς ἀφορ-

entes invidia premunt. Sic Marius cum in Africa, ac rursum in Galatia multa opera Syllæ feliciter gessisset, progressus ad gloriam ejus ægre ferens, uti ipso desiit, planeque abjecit, sigilli usus præscriptione. Etenim Sylla cum esset Marii prætoris in Africa quæstor, missus ab eo ad Bocchum, adduxit Jugurtham captivum, eumque successum, utpote ambitiosus juvenis, et qui recens gloriæ gustum percepisset, non tulit mediocriter: sed imaginem rei in annulo insculpens Jugurtham sibi traditum, pro sigillo gestavit: idque ei vitio vertens Marius, hominem abjecit: at Sylla ad Catulum Metellumque viros bonos et Mario inimicos transiit, moxque Marium exegit ac dejecit civili bello, cum is pæne Romam evertisset. Sane Sylla Pompeium quoque jam inde ab adolescentia extulit, assurgens accedenti, caputque detegens: reliquisque juvenibus actionum principe dig-

μὰς, οἰόυς δὲ καὶ παρεξύνων ἄκοντας, ἐνέπλησε φιλοτιμίας καὶ ζήλου τὰ στρατεύματα· καὶ πάντων ἐκράτησε, βουλόμενος εἶ) μὴ μόνος, ἀλλὰ πρῶτος καὶ μέγιστος ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις. Τούτων ἓν ἔχεσθαι δεῖ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τούτοις ἐμφύεσθαι, μὴ καθάπερ ὁ Αἰσώπου βασιλίσκος, ὅτι τῶν ὤμων τοῦ ἀετοῦ κομισθεὶς, ἀφνίδιον ἐξέπτη καὶ
F προσέφθασεν, ὅπως τὴν ἐκείνων δόξαν ὑφαρπάζοντας αὐτοὺς, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων ἅμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας λαμβάνοντας· ὡς οὐδὲ ἄρξαι καλῶς τὸν μὴ πρότερον ὀρθῶς διελεύσαντας, ἢ φησιν ὁ Πλάτων, διαμιμῆσθαι.

ιγ'. Ἕπεται δὲ τούτοις ἡ περὶ φίλων κρίσις, μήτε τὴν Θεμιστοκλέους ἐπαινοῦσα, μήτε τὴν Κλέωνος, ἀφάνοιαν. Ὁ μὲν γὰρ Κλέων, ὅτε πρῶτον ἔγνω τῆς Πολιτείας ἅπτεσθαι, τοὺς φίλους συναγαγὼν εἰς ταὐτὸ, διελύσατο τὴν φιλίαν πρὸς αὐτούς, ὡς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως μαλάττουσαν ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ παράγουσαν· ἄμεινον δ' ἂν ἐποίησε τὴν φιλοπλουτίαν
807 ἐκβαλὼν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φιλονεικίαν, καὶ φθόνου καὶ

narum ſubminiſtrans occaſiones, quoſdam etiam invitos inſtigans, gloriæ ſtudio et æmulatione implevit exercitus, omneſque ſub ſe habuit, ut qui non ſolus, ſed primus et maximus eſſe inter multos et magnos cuperet. Tales ergo viri tenendi ſunt, iiſque adhærendum: nec, quomodo regulus Æſopi, humeris aquilæ vectus, ſubito evolavit et antevertit, ita eorum debemus ſuffurari gloriam: ſed ab iis amice et cum benevolentia accipere: quando qui non ante ſervivere, dominari recte non poſſunt, ut ait Plato.

XIII. Sequitur de amicis judicium, quo neque Themiſtoclis probamus, neque Cleonis ſententiam. Cleon enim ad Rempublicam ſe collaturus, conductis in unum amicis ſuis, amicitiæ eorum renunciavit, quod ea in Republica perſæpe a recta et juſta voluntate animum averteret atque emolli-

κακοπηθείας καθήρας αὐτόν· οὐ γὰρ ἀφεῖλεν αἱ πόλεις ἀνδρῶν καὶ ἀνεταίρων, ἀλλὰ χρηστῶν καὶ σωφρόνων δεόμεναι· νυνὶ δὲ τοὺς μὲν φίλους ἀπέλασεν,

Ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλαὶ κελάδων ὀφιοζόμενοι ἐλιχμῶντο
Περὶ αὐτὸν,

ὡς οἱ κωμικοὶ λέγουσι· καὶ τραχὺς ὢν πρὸς τοὺς ὑπείκοντας καὶ βαρὺς, αὖθις ὑπέβαλε τοῖς πολλοῖς πρὸς χάριν ἑαυτόν,

Γέροντα γογγῦν, καὶ ἀναμιδαρεῖν δίδους,

καὶ τὸ φαυλότατον καὶ τὸ νοσοῦν μάλιστα τῷ δήμῳ συνεταιριζόμενος ὑπὸ τοὺς ἀρίστους. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πάλιν πρὸς τὸν ἀποφηνάμενον ὡς ἄρξει καλῶς ἴσον ἅπασι παρέχων ἑαυτὸν, "Μηδέποτε," εἶπε, "εἰς τοιοῦτον ἐγὼ B "καθίσαιμι θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐχ ἕξουσιν οἱ φίλοι "παρ' ἐμοὶ τῶν μὴ φίλων." Οὕτως ὕστερος ὀρθῶς τῇ φιλίᾳ κατεπαγγελλόμενος τὴν Πολιτείαν, καὶ τὰ κοινὰ καὶ δημόσια τοῖς ἰδίοις χάρισι καὶ συνηθείαις ὑφιεμένος· καίτοι

ret. Rectius hic divitiarum et contendendi cupiditatem animo ejeciſſet, eumque ab invidia et perverſitate purgaſſet. Non enim hominibus amicorum et ſodalium exſortibus, ſed bonis indiget Reſpublica ac temperantibus. Nunc ille amicos quidem repudiavit, *centum autem in orbem capita violentorum adulatorum lambebant*, ut aiunt Comici: et qui aſperum ſe præberet ac moleſtum bonis, rurſum multitudini gratiæ captandæ cauſſa ſe ſubmittebat,

Ductam ſanie, atque pueros rurſum educens,

plebiſque perditiſſimam ac vitioſiſſimam partem adverſus optimates ſibi adſcifcens. Contra Themiſtocles cuidam pronuncianti, Optime ipſum Reipublicæ præfuturum, ſi ſe omnibus æqualem præberet, reſpondit, *Abſit ut ego tali inſideam ſolio, unde non plus a me ad amicos quam ad alios perveniat.* Ne hic quidem recte, qui civitatem amicitiæ addiceret, reſque publicas privato favori ac ſtudio ſubmitteret:

γε πρὸς Σιμωνίδην ἀξιοῦντά τι τῶν μὴ δικαίων, "Οὔτε "ποιητὴς," ἔφη, "σπουδαῖός ἐστιν ἄδων τοῖς μέλεσι, "οὔτε ἄρχων ἀγαθὸς τοῖς τὸν νόμον χαριζόμενος." Δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ φαῦλον, εἰ ναύτας μὲν ὁ κελεύσας κυβερνήτης, καὶ κυβερνήτην ναύκληρος,

C Εὖ μὲν ἰὴ πρύμνη οἰήϊον, εὖ δὲ κεραίην
Εἰδότας ἐντείνασθαι ἐπερχομένου ἀέμοιο·

καί τις ἀρχιτέκτων ὑπουργοὺς καὶ χειροτέχνας, οἳ μὴ διαφθεροῦσιν αὐτῷ τὸ ἔργον, ἀλλ' ἄριστα συνεκπαίσουσιν· ὁ δὲ πολιτικὸς, ἀριστοτέχνας τις ὤν, κατὰ Πίνδαρον, τῆς δημιουργὸς εὐνομίας καὶ δίκης, οὐκ εὐθὺς αἱρήσεται φίλους ὁμοιοπαθεῖς, καὶ ὑπηρέτας, καὶ συνευθυνοῦντας αὐτῷ τοῖς τὸ καλὸν, ἄλλα κ' ἄλλα τοῖς ἄλλοις ἀεὶ χρείαν κάμπτοντος αὐτὸν ἀδίκως καὶ βιαίως· τοιοῦτον γὰρ ὀρθῆ-

D σεται διαφέρων οἰκοδόμου τινὸς ἢ τέκτονος ἀπειρίᾳ καὶ

C. 8. ἄλλα—κάμπτοντος] Corrigendum, ἀλλ' ἄλλως πρὸς ἄλλην ἀεὶ χρείαν κάμπτοντας.

et quidem Simonidi abs ſe aliquid injuſtum petenti idem reſpondit, *Neque poëtam probum eſſe, qui præter cantilenæ modum cantet, neque magiſtratum probum, qui præter leges gratificetur.* Indignum enim revera eſt ac miſerandum, cum nautas eligat gubernator, et gubernatorem navis magiſter,

Qui recte in puppi norit defigere clavum,
Et recte antennas ſurgente intendere ventos:

cumque architectus miniſtros et operarios conducat, non qui corrumpant opus, ſed qui in eo quam rectiſſime abſolvendo adjuvent: civilem virum, qui *optimæ* ſit, ut Pindarus loquitur, *artis magiſter*, opifexque juſtitiæ et juris, non ſtatim ab initio deligere amicos eodem modo affectos, et miniſtros eodem ad honeſtatem animi inſtinctu excitatos: ſed eos adhibere, qui alii ſubinde ad alios uſus eum injuſte ac violenter detorqueant. Nihil profecto is differet ab opifice, qui per imperitiam et inſcitiam normis utatur regu-

πλημμελείᾳ γονίαις χρωμένου καὶ καινόσι καὶ ζάθμαις, ὑφ' ὧν διαστρέφεσθαι τὸ ἔργον ἔμελλεν· ὄργανα γὰρ οἱ φίλοι ζῶντα καὶ φρονοῦντα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν εἰσι, καὶ οὐ δεῖ συνολισθαίνειν αὐτοῖς πρὸς ἁμαρτάνουσιν, ἀλλὰ παρέχειν ὅπως μηδὲ ἀγνοοῦντων αὐτῶν ἁμαρτάνωσι. Τοῦτο γὰρ καὶ Σόλωνα κατήχυνε καὶ διέβαλε πρὸς τοὺς πολίτας· ἐπεὶ γὰρ οἱ νῷ λαβὼν τὰ ὀφλήματα κουφίσαι, καὶ τὴν σεισάχθειαν, τοῦτο δὲ ἰδίᾳ ὑποκόρισμα χρεῶν ἀποκοπῆς, εἰσενεγκεῖν, κοινώσατο τοῖς φίλοις· οἱ δ' ἔργον ἀδικώτατον ἔπραξαν· ἐδανείσαντο γὰρ ὑποφάσαντες ἀργύριον πολὺ, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς φῶς τοῦ νόμου προαχθέντος, οἱ μὲν ἐφάνησαν οἰκίας τε λαμπρὰς καὶ γῆν συνεωνημένοι πολλὴν ἐξ ὧν ἐδανείσαντο χρημάτων, ὁ δὲ Σόλων αἰτίαν ἔσχε συναδικεῖν ἠδικημένοις. Ἀγησίλαος δὲ περὶ τὰς τῶν φίλων προσόδους αὐτὸς αὑτῷ νόμος

E. 4. προαχθέντος] Reposui ex Ald. Bas. Xyl.

lisque et libellis iis, ob quas pravum fieri opus necesse sit. Etenim civilium virorum viva et intelligentia instrumenta sunt amici: neque is peccantibus iis socium se lapsus præbere, imo operam dare debet, ne se inscio etiam ii delinquant. Quæ res Soloni dedecus attulit, et calumniis civium fecit eum obnoxium. Cum enim in animum induxisset æris alieni diminutionem, et *seisachtheiæ* (sic novæ tabulæ mitiori voce ab oneribus excutiendis ducta appellabantur) in Republica institutionem, rem cum amicis communicavit: ii autem indignissimum fecerunt facinus: magnam enim præcepto tempore pecuniam sumserunt mutuam: ac paulo post prolata in lucem Solonis lege, apparuit eos mutuo sumta pecunia splendidas domos, multumque agri coëmisse: Solon autem insimulatus fuit, tanquam injustum id facinus, quo quidem facto ipsi fiebat injuria, aliqua ex parte ipsi esset imputandum. Agesilaus autem nulla in re impo-

ἀσθενέστατος καὶ ταπεινότατος, ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Πήγασος,

Ἕστηξ' ὑπείκων μᾶλλον ἢ μᾶλλον θέλων,

καὶ ταῖς ἀτυχίαις προθυμότερον βοηθῶν ἢ δέοντος ἐδόκει
F συνεξομοιοῦσθαι ταῖς ἀδικίαις· καὶ γὰρ τοι Φοκίδαν κρινόμενον ἔσωσεν ὅτι τῷ τοῦ Καδμείαν καταλαβεῖν ἄνευ προστάγματος, φήσας τὰ τοιαῦτα δεῖν αὐτοματίζειν· καὶ Σφοδρίαν ἐπ' ἔργῳ πλημμελεῖ καὶ δεινῷ φεύγοντα δίκην, ἐβεβαλε γὰρ εἰς τὸν Ἀτθικὸν φίλων ὄντων καὶ συμμάχων, ἀφεθῆναι διεπράξατο, δεήσεσιν ἑρωτικαῖς τοῦ παιδὸς μαλαχθείς· καὶ πρός τινα δυσάρεστον ὀλιγόλιον
208 αὐτῷ τοιοῦτον φέρεται, "Νικίαν, εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· "εἰ δ' ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως δὲ ἄφες." Ἀλλὰ Φωκίων μὲν τῷ γαμβρῷ Χαρίλλῳ δίκην ἔχοντι περὶ τῶν Ἁρπαλείων συνεισῆλθεν, "Ἀλλ' ἐγώ σε," φήσας, "ἐπὶ

E. 10. Ἕστηξ'—] Euripidis e Bellerophonte: posterius μᾶλλον delendum censet Musgrav. T. III. p. 556. Mutavit in αὐτὸς Grotius Excerpt. Trag. p. 381. Alia est ratio Lennepii ad Phalar. p. 52.

tentior atque animi demissioris fuit, quam in studiis erga amicos: ac veluti Euripidis Pegasus,

Magis quam volebat se submisit territus

alacriusque amicorum calamitatibus subveniens quam officium ferebat, creditus est eorum flagitiis esse similis: nam et Phœbidam servavit, in judicio accusatum, quod sine mandato Cadmeam occupasset, fatus *id genus negotia injussu esse conficienda*: et Sphodriam injusti atrociique facinoris reum, quod in Atticam impressionem fecisset, sociis tum et confœderatis Spartanorum Athenensibus, damnationi subtraxit, amatoriis filii mollitus precibus: et fertur ejus ad quendam potentem tale epistolium, *Niciam, si insons est, dimitte: sin vero, mei caussa dimitte: omnino autem dimitte.* At vero Phocion ne genero quidem suo Charillo, cum is de Harpalea pecunia reus esset factus, in judicio adfuit: sed hoc fatus, *Ego te mihi gene-*

παιρῶς, ἀλλὰ τεράως διδάσκονται καὶ παραιτεῖσθαι, ὡς οὐκ ἄξιαι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς εἰσι καὶ δόξης. Ἄριστα δὲ ἀνθρώπων ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἀρτισάμβους δεηθέντι τὸν Πελοπίδα τὸ κάπηλον ἐκ τῆς εἱρκτῆς ἀφεῖναι, καὶ μετ' ὀλίγον τῆς ἐρωμένης δεηθείσης ἀφεὶς, "Τοιαύτας," ἔφη, "χάριτας, ὦ Πελοπίδα, λαμβάνειν ἑταιριδίοις οὐ στρατηγοῖς πρέπον ἐστίν." Ὁ δὲ Κάτων βαρέως καὶ αὐθαδῶς, ἐπεὶ Κάτλος ὁ πρωτὸς φίλος ὢν αὐτῷ καὶ συνήθης ἐξητεῖτό τινα τῶν χρινομένων ἐκ οἰκτου ταμιεύοντος, "Αἰσχρὸν ἐστιν," ἔφη, "σὲ τὰ ὀφείλοντα τοῖς νέοις ἡμῖν σαφρονίζειν, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπηρετῶν ἐκβάλλεσθαι" τῷ δ' ἔργῳ τὴν χάριν ἐξέω ἀπειπάμενον, ἀφελεῖν τὸ λόγου τὸ πραχθέντος καὶ παρίαν, ὡς μηδὲ τῇ πράξει τὸ λυπηρὸν ἐκουσίως ἀλλ' ἀναγκαίως ὑπενεγκόντα διὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον. Εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς ἀγοραστικὸν ἀκ ἀγεννεῖς αἱ Πολιτείαι τοῖς δεομένοις τῶν φίλων αἱ συλλήψεις. Οἷον ὁ Θεμιστοκλῆς μὴ

sunt rejiciendæ, dehortandique sunt, et ostendendum istas virtute existimationeque ipsorum non esse dignas. Optime omnium hominum Epaminondas, qui cum cauponem e carcere ad deprecationem Pelopidæ dimittere abnuisset, paulo post eundem amasia precibus intercedente missum fecit. *Hujusmodi*, inquiens, *beneficia accipere meretriculas par est, non prætores.* Morose Cato et insolenter, qui, cum Catulus censor summus ejus amicus et familiaris deprecaretur pro quodam, qui ab ipso tum quæsturam gerente judicabatur, *Turpe*, ait, *est, te qui nobis adolescentes debes bene moratos reddere, a meis ejici famulis:* licebat enim re ipsa officium hoc denegantem, asperam dicti acerbitatem prætermittere, ut videretur facti quoque amico molesti caussa non voluntas ipsis, sed legum et justitiæ necessitas fuisse. Sunt et ad juvandos in paranda pecunia amicos in administratione Reipublicæ rationes nequaquam illiberales: ut Themistocles cum a pugna videret cadaver aureis torqui-

τὴ μάχλῳ ἰδὼν ναῦν ερεπλὰ χρυσᾶ ἡ μαινάκλῳ περιεσμῶνον αὐτὸς μὲν παρῆλθεν, ὑπερφεὶς δὲ τὸν τὴ φίλον, "Ἀνελῦ ταῦτα," εἶπεν, οὐ γὰρ καὶ σὺ Θεμιστο-
209 "κλῆς γέγονας." Δίδωσι γὰρ καὶ τοῦτο πολλάκις τῷ πολιτικῷ τὰ τοιγέματα τοῖς τῶν φίλων. Οὐ γὰρ δὴ Μενεμάχοι πάντες εἰσὶ· τῷ μὲν ἐγχείρισον συμπορίαν ἔμμισθον ὑπὲρ δίκης, τῷ δὲ σύσσιτον πλούσιον ὑπὲρ τιμωλείας ἡ τοιφασίας δεόμενον· ἄλλῳ δὲ εἰς ἐργολαβίαν τινὰ συμπεμψον, ἢ μίσθωσιν ὠφελείας ἔχουσαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πλουσίῳ τινὶ τοιπελθόντα φίλον αὐτῶν ἐκέλευσεν ἐν τάλαντον, ὡς αὐτὸς δοῦναι κελεύσαντος· ἐπεὶ δὲ ὁ αἰτηθεὶς ἐλθὼν ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν, "Ὅτι
"χρηίζει," εἶπεν, "οὗτος ὢν πένης ἀνὴρ· σὺ δὲ πλου-
"τεῖς τοσαῦτα τῆ πόλεως νενοσφισμένος." Καὶ τὸν Ἀ-
B γησίλαον ὁ Ξενοφῶν ἀγαλλεσθαί φησι πλουτίζοντα τοὺς φίλους, αὐτὸν ὄντα κρείττονα χρημάτων.

A. 8. ἐν] Forte delendum, cum Reiſk.

bus et monili inſigne, præteriit ipſe, et ad amicum converſus, *Aufer*, inquit, *hæc: non enim tu quoque es Themiſtocles.* Talia amicis præſtandi res ipſæ verſanti in Republica ſæpenumero occaſionem præbent, Non enim omnes ſunt Menemachi; proinde huic patrocinium juſtæ cauſſæ cum præmio conjunctum demanda, alteri divitem commenda procuratione et defenſione indigentem, alium in conductione aliqua quæſtuoſa adjuva. Epaminondas quidem amico cuidam ſuo mandavit, ut divitem quempiam accederet, et ab eo talentum poſceret, ita ſe imperaſſe dicens: cumque dives acceſſiſſet, cauſſam ſciſcitans: *Quia*, inquit, *hic vir bonus eget, tu dives es, qui multa civitatis bona in rem tuam vertiſti.* Et Ageſilaum Xenophon ſcribit lætatum fuiſſe quoties amicum ditaret, cum quidem ipſe divitias deſpiceret.

ιδ'. Ἐπεὶ δὲ πάσαις χρυσαλίσι, κατὰ Σιμωνίδην, χρὴ λόφον ἐγγενέσθαι, καὶ πᾶσα πολιτεία φέρει τινὰς ἔχθρας καὶ διαφορὰς, οὐκ ἄπιστα ποιοῦσιν καὶ περὶ τούτων ἐσκέφθαι τὸν πολιτικόν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Ἀριστείδην ἐπαινοῦσιν, ὅτι τὴν ὄρον τὴν ἔχθραν ἀποθεμένους, ὁσάκις ὅτι πρεσβείαν ἢ στρατηγίαν ἔξιοιεν, εἶτα πάλιν ἀναλαμβάνοντας. Ἐνίοις δὲ καὶ τὸ Κρητίνου τοῦ Μάγνητος ἐπῳδὴν ἀρέσκει· Ἑρμείᾳ γὰρ ἀντιπολιτευομένῳ, ἀνδρὶ οὐ δυνατῷ, φιλοτιμουμένῳ δὲ καὶ λαμπρῷ τὴν ψυχὴν, ἐπεὶ κατέσχεν ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος, καὶ τὴν πόλιν ὁρῶν κινδυνεύουσαν, ἐκέλευσε τὸν Ἑρμείαν τὴν ἀρχὴν ἀποβαλόντα χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, αὐτοῦ μεταξάντος· εἰ δὲ βούλεται στρατηγεῖν ἐκεῖνον, αὐτὸν ἐκποδὼν ἀπελθεῖν, μὴ φιλοτιμούμενον τοὺς ἄλλους ἀπολέσθαι τὴν πόλιν· ἤρεσεν ἡ πρόκλησις τῷ Ἑρμείᾳ, καὶ φήσας ἑαυτῷ πολεμικώτερον

XIV. Ceterum quoniam *omnibus*, ut ait Simonides, *caſſitis neceſſe eſt criſtam innaſci:* itaque nulla Reipublicæ adminiſtratio non fert inimicitias aliquas et diſſenſiones; non minimum refert etiam hanc rem præmeditatum eſſe eum, qui in Republica gerenda verſari inſtituit. Laudant plerique Themiſtoclem et Ariſtidem, qui quoties ad obeundam legationem, aut ducendum exercitum proficiſcerentur, inimicitiam in finibus patriæ depoſuerunt, reverſique domum eam reſumſerunt. Nonnullis factum Cretinæ Magnetis majorem in modum placet. Is cum in Reipublicæ tractatione adverſaretur Hermeiæ viro non potenti quidem, ſed honorum tamen percupido, animique elati, cernens ſub initium belli Mithridatici civitatem in diſcrimine verſari, optionem hanc Hermeiæ detulit, ut vel is, ſe in exilium profecto, urbem gubernaret, vel, ſi ita videretur, ipſe ſolum vertens ſibi imperium relinqueret; ne ſua contentione civitatem peſſundarent. Placuit oblata conditio Hermeiæ, faſſuſque bello gerendo præſtare ſibi Cre-

εἰ) τὸν Κρητίναν, ὑπεξῆλθε μὴ παίδων καὶ γυναικὸς· ὁ δὲ Κρητίνας ἐκεῖνόν τε προὔπεμψε, τῶν ἰδίων χρημάτων
D ὀβολοὺς ὅσα φεύγουσιν ἦν ἢ πολιορκουμένοις χρησιμώτερα· καὶ τὴν πόλιν ἄρισα σφετησάμενος παρ' οὐδὲν ἐλθοῦσαν ἀπολέσθαι προεποίησεν ἀνελπίστως. Εἰ γὰρ εὐγενὲς καὶ φρονήματος μεγάλου τὸ ἀναφωνῆσαι,

Φιλῶ τέκν', ἀλλὰ πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ,

πῶς οὐκ ἐκείνοις προσηκεστέρων εἰπεῖν ἐκέσιω, Μισῶ τὴν δεῖνα καὶ βέλομαι ποῆσαι κακῶς, ἀλλὰ πατρίδα ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ· τὸ γὰρ μὴ θέλειν ἀφαλυθῆναι πρὸς ἐχθρὸν, ὧν ἕνεκα δεῖ φίλον προέσθαι, δεινῶς ἄγριον καὶ θηριῶδες. Οὐ μὴν ἀλλὰ βέλτιον οἱ περὶ Φωκίωνα καὶ Κάτωνα, μηδὲ ὅλως ἔχθραν τινὰ πρὸς πολιτικὰς τι-
E θέμενοι διαφοράς, ἀλλὰ δεινοὶ καὶ ἀπαράκλητοι μόνον ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν ὄντες μὴ προέσθαι τὸ συμφέρον, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις ἀμνήστως καὶ φιλανθρώπως χρώμενοι

D. 6. ἐκείνους] Immo ἐκεῖνό, cum Mex. et Reisk.

tinam, cum liberis et uxore urbe exceſſit: et Cretinas, cum eum deduxit de ſuo largitus quæ exulantibus eſſent quam obſeſſis commodiora, tum re optime geſta urbem contra omnium ſpem a præſente exitio conſervavit. Si enim nobilis eſt magnique animi vox iſta,

Liberos amo meos, ſed patriam magis meam:

cur non cuivis promtius ſit dicere, Odi hunc et cupio lædere, ſed majore patriæ amore detineor? Nolle enim cum inimico in gratiam redire eam ob cauſſam, ob quam vel amicus ſit dimittendus, nimis quam immane eſt et efferati animi. Veruntamen rectius Phocion et Cato, qui nullas prorſus inimicitias cum Reipublicæ adminiſtratione privatim conjunxerunt: ſed cum in publicis certaminibus pro utilitate Reipublicæ acres ſe et propoſiti tenaciſſimos gererent in rebus privatis pacate et humaniter iis uſi ſunt qui

τοῖς ὀκεῖ διαφερομένοις. Δεῖ γὰρ ἐχθρὸν μηδένα νομίζειν πολίτην, ἂν μή τις οἷος Ἀριστίων, ἢ Νάβις, ἢ Κατιλίνας, νόσημα καὶ ἀπόστημα πόλεως ἐγγένηται· τὰς δὲ ἄλλως ἀπᾴδοντας, ὥσπερ ἁρμονικὸν ὀργανον ἐπιτείνοντα καὶ χαλῶντα πρὸς εἰς τὸ ἐμμελὲς ἄγειν, μὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπιφυόμενον, ἀλλ' ὡς Ὅμηρος, ἠπιώτερον,

Ὦ πόπον, ἦ τ' ἰφάμην σε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων· F

καὶ,

Οἶδα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῷδε νοῆσαι·

ἂν τέ τι χρηστὸν εἴπωσιν ἢ πράξωσι μὴ τιμαῖς ἀχθόμενον αὐτοῖς, μηδὲ λόγων εὐφήμων ἐπὶ καλοῖς φειδόμενον· ὕπου γὰρ ὅ, τε ψόγος ὅπου δεῖ πίστιν ἔξει, καὶ πρὸς τὴν κακίαν ἀφαλούμεθα αὐτούς, αὔξοντες τὴν ἀρετὴν, καὶ ζῶντα προσβάλλοντες ἐκείνοις ὡς ἄξια καὶ πρέποντα μᾶλλον. Ἐγὼ δὲ καὶ μαρτυρεῖν ἀξιῶ τὰ δίκαια τοῖς ἀφόβοις τὸν πολιτικὸν ἄνδρα, καὶ βοηθεῖν χρινομένοις 810

in publica diſſentirent. Nullus enim civis pro inimico habendus eſt, niſi quis eſt Ariſtionis inſtar, aut Nabidis, aut Catilinæ, morbus et vomica veluti reipublicæ. Qui vero alias diſcrepant, eos inſtar Muſici debet reipublicæ moderator vel relaxando placide vel intendendo ad concentum reducere: neque peccantes iracunde aut contumelioſe inceſſere, ſed placide objurgare: cujus generis ſunt Homerica iſta,

Nugator, te plus aliis ego mente valere
Credideram.——

et,

Rectius his aliquid poteras deprome verbis:

rurſumque ubi recte aliquid dixerint aut fecerint, neque honori eorum invidere, neque fauſtis acclamationibus parcere. Ita fiet, ut et reprehenſioni ſua ſit in loco auctoritas, et a vitio eos avertamus virtutem augendo, et probe facta ac dicta, tanquam ipſis digniora, delictis comparando. Ego vero verſantem in republica virum et inimicis juſta in cauſſa teſtimonium perhibere jubeo, et in judicio eos

πρὸς τὰς συκοφάντας, καὶ ταῖς ἀληθολαῖς ἀπιστεῖν, ἂν ὦσιν ἀλλότριαι τῆς προαιρέσεως αὐτοῦ· ὥσπερ ὁ Νέρων ἐκεῖνος ὀλίγον ἔμπροσθεν ἢ κτεῖναι τὸν Θρασέαν μάλιστα μισῶν καὶ φοβούμενος, ὅμως ἐγκαλοῦντός τινος ὡς κακῶς κεκριμένα καὶ ἀδίκως, "Ἐβουλόμην ἄν," ἔφη, "Θρασέαν οὕτως ἐμὲ φιλεῖν, ὡς δικαστὴς ἄριστός ἐστιν." Οὐ χεῖρον δὲ καὶ πρὸς ὑπόπτωσιν ἑτέρων φύσει πονηρῶν μᾶλλον ἁμαρτανόντων, ἐχθροῦ μνησθέντα κομψότερον τὸ ἦθος εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκεῖνος οὐκ ἂν τοῦτο εἶπεν οὐδ' ἐποίησεν.

Β Ὑπομνητέον δὲ καὶ πατέρων ἀγαθῶν υἱοὺς ὅταν ἁμαρτάνωσιν. Ὅμηρος,

Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς·

καὶ πρὸς Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν Ἄππιος ἐν ἀρχαιρεσίαις διαγωνιζόμενος, "Ἠλίκον ἄν," εἶπεν, "ὦ Παῦλε, "ἐνάξας τοῦ γῆς, ἀθούμενος ὅτι σὺ τὸν υἱὸν ὑπὲρ "πυκτικοῦ ἀρχοῦ καταβαίνοντα Φιλόνικος ὁ τελώνης "δορυφορεῖ." Τὰ γὰρ τοιαῦτα νουθετεῖ τοὺς ἁμαρτά-

contra calumniatorem tueri, alieniſque ab eorum animi inſtituto criminibus fidem denegare: quemadmodum Nero ille, paulo ante quam Thraſeam interficeret, quem maxime oderat ac metuebat, quodam conquerente iniquam in ſua cauſſa a Thraſea latam fuiſſe ſententiam, *Utinam vero*, inquit, *ita me amaret Thraſea, ut optimus eſt judex.* Non abs re eſt etiam, objurgandi cauſſa eos, qui vitio quodam naturæ ad peccandum ſunt procliviores, proferre inimicum eorum melioribus præditum moribus, ac dicere, *Atqui hic non erat ita loquturus ſive acturus.* Nonnullis peccantibus parentum præclarorum eſt objicienda mentio: ſic apud Homerum,

Haud ſimilem natum tibi, Tydeu magne, dediſti:

et Appius in comitiis cum Africano Scipione contendens, *Quam*, inquit, *ingemiſceres, Paule, apud manes, ſi ſentires filium tuum cenſuræ petendæ gratia in campum deſcendentem a Philonico publicano ſtipari.* Hujuſmodi enim dicta et peccantes emendant, et cor-

νονται ἅμα καὶ κοσμεῖ τοὺς νεωτέρους. Πολιτικῶς δὲ καὶ ὁ Νέστωρ ὁ τοῦ Σοφοκλέους διαπαίνεται λοιδορούμενος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος,

Οὐ μέμφομαί σοι· δρῶν γὰρ εὖ, κακῶς λέγεις.

Καὶ Κάτων διενεχθεὶς ποτὲ τῷ Πομπηΐῳ, ἐν οἷς ἐδιάζετο τὴν πόλιν μετὰ Καίσαρος, ἐπεὶ κατέστησαν εἰς πόλεμον, ἐκέλευσε Πομπηΐῳ προσδεῦναι τὴν ἡγεμονίαν, ἐπεκπών, Ὅτι τὰ αὐτῶν ὀφεῖ καὶ ποιεῖν τὰ μεγάλα κακὰ καὶ παύειν. Ὁ γὰρ μεμιγμένος ἐπαίνῳ ψόγος οὐκ ἔχων ὕβριν, ἀλλὰ παῤῥησίαν, οὐδὲ θυμόν, ἀλλὰ δήγμὸν ἐμποιῶν καὶ μετάνοιαν, εὐμενὴς φαίνεται καὶ θεραπευτικός· αἱ δὲ λοιδορίαι τοῖς πολιτικοῖς ἥκιστα πρέπουσιν. Ὅρα δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα, καὶ τὰ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερίδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν ἢ Περικλῆς ἢ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος· καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοίδορον ἔχει μόνῳ, οἱ δὲ Φιλιππικοὶ χαρᾶς καὶ σκώμματος καὶ βωμολο-

rectores decent. Civiliter etiam Neſtor apud Sophoclem reſpondet convicianti Ajaci,

Non culpo te: bene enim meritus dicit male.

Et Cato cum Pompeio reſtitiſſet, Cæſari in vi reipublicæ facienda ſocium ſe præbenti, exorto inter hos bello, Pompeium ſummæ rerum juſſit præfici, *ejuſdem eſſe*, inquiens, *magna mala ciere et amoliri.* Permixta enim laudationi reprehenſio, non contumeliam, ſed libertatem in ſe habens, neque iram, ſed morſum et pœnitentiam excitans, benigna videtur et ad corrigendum apta. Convicia civiles minime decent. Tuum enim facio judicium, an quæ Æſchines et Demoſthenes alter in alterum ſcripſerunt, aut quæ adverſus Demadem Hyperides, Solon, aut Pericles, aut Lycurgus Spartanus, aut Pittacus Leſbius fuiſſent uſurpaturi: quanquam Demoſthenes in judiciali tantum oratione uſus eſt maledictis, Philippicæ omnis et dicacitatis et ſcurrilitatis

χίας ἁπάσης· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον ἀρχόντων τοὺς λέγοντας, ἔτι δὲ σύγχυσιν ἀσφαλίζεται τοῖς πραγμάτων, καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας. Ὅθεν ἄριστα ὁ Φωκίων ἐπισχὰς τῆς λοιδορούντος καὶ παυσάμενος τοῦ λέγειν, ἐπεὶ μόλις ἐσιώπησεν ὁ ἄνθρωπος, αὖθις παρελθών, "Οὐκεῖν," ἔφη "περὶ μὲν τῶν ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν ἀκηκόατε, λείπεται δέ μοι περὶ τῶν ψιλῶν καὶ πελταστῶν διελθεῖν." Ἀλλ' ἐπεὶ πολλοῖς δυσκάθεκτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα, καὶ πολλάκις ἐκ ἀχρήστως οἱ λοιδορούντες ὀκνοῦσι διαμίζονται ταῖς ἀπαντήσεσιν, ἔστω βραχεῖα τῇ λέξει, καὶ μὴ θυμὸν ἐμφαίνουσα μηδὲ ἀκαιρολίαν, ἀλλὰ πρᾳότητα μετὰ παιδιᾶς καὶ χάριτος ἀμωσγέπως δάκνουσαν· αἱ δὲ ἀντεπιστρέφουσαι μάλιστα τοιαῦται. Καθάπερ γὰρ τῶν βελῶν ὅσα πρὸς τὸ βαλόντα φέρεται πάλιν, ῥώμῃ τινὶ δοκεῖ καὶ στερεότητι τοῦ πληγέντος ἀνακρουόμενα τοῦτο πάσχειν ὅπερ τὸ λεχθὲν ὑπὸ

D. 5. ἔτι καὶ] Vel delendum ἔτι, vel legendum ἔτι δέ.

ſunt puræ. Nam id quidem genus dicteria dicentibus quam in quos dicuntur plus afferunt dedecoris: ac præterea confuſionem ſecum trahunt negotiorum, conturbantque deliberationes et conciones. Optime itaque Phocion, qui cum ceſſiſſet convicianti, ac dicere deſtitiſſet, poſtquam ille tandem conticuit, rurſum in concionem progreſſus, *Ergo*, inquit, *de equitibus et gravis armaturæ militibus audiviſtis: reliquum mihi eſt de levis armaturæ militibus et cetratis diſſerere.* Verum quia plerique in hoc negotio continere ſe non poſſunt, ac ſæpenumero non inutiliter maledicentium ora reſponſis obturantur: eſto reſponſio brevis, neque iram præ ſe aut ſtomachum ferat, ſed manſuetudinem cum joco et gratia tamen utcunque mordentem: quales maxime ſunt quæ dictum retorquent. Sicut enim tela in eum qui miſit redeuntia, vi quadam et ſoliditate iis impetiti retro averti videntur: ita maledictum robore et calliditate ejus in

ῥάμης καὶ σαυέστως τῷ λοιδορήσαντος, ὅτι τὸν λοιδορήσαντα, ἀναχωρεῖν ἔφασκεν. Ὡς τὸ Ἐπαμεινώνδᾳ τοῦ Καλλίστρατον ὀνειδίζοντα Θηβαίοις τὸν Οἰδίποδος πατροκτονίαν, καὶ τῷ Ὀρέστῃ μητροκτονίαν· ὅτι "Τοὺς ταῦτα ποιήσαντας ἡμῶν ἐκβαλόντων, ὑμεῖς "ἐδέξασθε" καὶ τὸ Ἀνταλκείδου τοῦ Σπαρτιάτου τοῦ τὸν Ἀθηναῖον εἰπόντα, Πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ ἐδιώξαμεν, "Ἀλλ' ἡμεῖς γε ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐ- "ρώτα οὐδέποτε." Χαριέντως δὲ καὶ ὁ Φωκίων, τοῦ Δη- 211
μοσθένους κεκραγότος, Ἀθηναῖοί σε ἀποκτενοῦσιν, "Ἂν γε "μανῶσιν," ἔφη, "σὲ δέ, ἂν σωφρονῶσι" καὶ Κέλσος ὁ ῥήτωρ, Δομιτίῳ τοῦ αὐτὸν εἰπόντος, "Οὐ σὺ μυραίνης "σὸ κολυμβήθρα σοι τεφρομιμής, εἶτα ἀποθανόσης, "ἔλαυσας;" ἀντηρώτησεν, "Οὐ σὺ τρεῖς γυναῖκας "θάψας οὐκ ἐδάκρυσας;" Ταῦτα μὲν ἴσως ἔχει χρείαν τινὰ καὶ τοῦ ἄλλον βίον.

ιε'. Πολιτείας δὲ οἱ μὲν εἰς ἅπαν εὐδοκίμου μέρος, ὥσπερ ὁ Κάτων, ὀδεμιᾶς ἀξιώντες εἰς δύναμιν ἀπο-

quem jactum fuit in auctorem reverti apparet. Quale eſt, quod Epaminondas Calliſtrato exprobranti Thebanis, Œdipi, qui patrem, et Argivis, Oreſtis, qui matrem interfecit, facinora, reſpondit, *Atqui vos hos ipſos a nobis ejectos recepiſtis.* Et Antalcidæ Spartani ad Athenienſem dicentem, *Vos ſæpe a nobis eſtis a Cephiſo in fugam acti*, reſponſum, *At vos a nobis nunquam eſtis ab Eurota fugati.* Eleganter etiam Phocion Demoſthene vociferante, *Athenienſes te interficient, ubi cæperint inſanire:* reſpondit, *Te vero, ubi ſapere cæperint.* Et Craſſus orator Domitio objicienti, *Nonne tu mortuam murænam, quam alueras in piſcina, deflevisti?* reddidit, *Nunne tu nullam lachrymam trium uxorum ſepulturæ impendiſti?* Atque hæc quidem etiam in reliqua vita ſuam habent utilitatem.

XV. Sunt porro qui nullam non partem publici muneris ſubeunt, ut Cato, exiſti-

B λάπτεσθαι φθονήσας, ὑπ' ὀλιγωρίας τὸν ἀγαθὸν πολίτην· καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπαινῶσιν, ὅτι φθόνῳ καὶ πρὸς ὕβριν ὑποδειχθεὶς τελέαρχος ὑπὸ τῶν Θηβαίων, οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' εἶπεν, "Ὡς οὐ μόνον ἀρχὴ ἄνδρα δεί-"κνυσιν, ἀλλὰ καὶ ἀρχεῖόν ἀνήρ," εἰς μέγα καὶ σεμνὸν ἀξίωμα τὴν τελεαρχίαν ἐξήγαγε· τί γὰρ ἦν ἄρα τὸν τελεάρχην ὄφελος οὖσαν παρέσεσθαι, ἀλλ' ἢ τοῖς τοὺς στόμους ἐκβολῆς κοπρίων καὶ ῥυμμάτων ὑποσκοπῆς ὀλιγωρεῖν τινα. Κἀγὼ δὲ ἀμέλει παρέχω γέλωτα τοῖς παρεπιδημοῦσιν, ὁρώμενος ἐν δημοσίᾳ τοῖς τοιαῦτα πολλάκις· ἀλλὰ βοηθεῖ μοι τὸ τοῦ Ἀντισθένους μνημονεύόμενον· θαυμάσαντος γάρ τινος εἰ δι' C ἀγορᾶς αὐτὸς φέρει τρίχιον, "Ἐμαυτῷ γε," εἶπεν· ἐγὼ δὲ ἀνάπαλιν τοῖς τὰς ἐγκαλεῦσιν, εἰ κεφάλαιον παρέσχημαι ἀμελεσυμβύλῳ, καὶ φυράμασι καὶ λίθοις ἀγχομιζομένοις, "Οὐκ ἐμαυτῷ γε, φημί, ταῦτα οἰκοδομεῖν, ἀλλὰ

C. 4. οἰκοδομεῖν] Præstat οἰκονομεῖν, cum Mez. et Xyl.

mantes bono civi nullam curam aut industriam omittendam, quæ ad potentiam conciliandam conducat. Laudantque hi Epaminondam, quod cum eum Thebani invidia ducti et contumeliæ faciendæ causſa Telearcham deſignaſſent, non detrectavit: ſed factus, *Non modo magiſtratu virum, ſed etiam viro magiſtratum qualis ſit demonſtrari*, Telearchiam ad magnam dignitatem ac majeſtatem evexit: cum ante is magiſtratus non fuiſſet niſi ſtercorum ex angiportis ejiciendorum, ac aquarum derivandarum procuratio quædam. Atque ipſe quoque nimirum peregre huc adventibus riſum moveo, cum talia videor frequenter in publico tractare. Sed tuetur me Antiſthenis dictum memoriæ proditum, qui miranti cuidam, quod ſalſamentum per forum geſtaret, reſpondit, *Mihi quidem ipſi fero*. Atque ego viciſſim inſultantibus quod dimenſioni teſtarum adſto, ac cæmenti et lapidum vecturæ, reſpondeo, *Non mihi me, ſed*

"τῇ πατρίδι." Εἰς γὰρ ἄλλα πολλὰ μικρὸς ἂν τις εἴη καὶ γλίσχρος αὐτῷ διοικῶν, καὶ δι' αὐτὸν πραγματευόμενος· εἰ δὲ δημοσίᾳ καὶ ἅμα τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννὴς, ἀλλὰ μεῖζον τὸ μέχρι μικρῶν ὀθνεῖος καὶ πρόθυμον. Ἕτεροι δὲ σεμνότερον οἴονται καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶναι τὸ τοῦ Περιπατητικοῦ· ὧν καὶ Κριτόλαός ἐστιν ὁ περιπατητικὸς, ἀξιῶν, ὥσπερ ἡ Σαλαμινία ναῦς Ἀθήνησι καὶ ἡ Πάραλος οὐκ ὀθνεῖόν τι πᾶν ἔργον ἦν, ἀλλ' ὅτι τοῖς ἀναγκαίοις καὶ μεγάλοις D καταπαύοντο πράξεις, οὕτως ἑαυτῷ πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα χρῆσθαι, ὡς ὁ τοῦ κόσμου βασιλεύς,

— τῶν ἄγαν δ' ἄπιστα
Θεὸς, τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀνεὶς ἔᾳ,

κατὰ τὸν Εὐριπίδην. Οὐδὲ γὰρ τὸν Θεαγένους τὸ φιλότιμον ἄγαν καὶ φιλόνεικον ἐπαινοῦμεν, ὃς οὐ μόνον τὴν περίοδον ἐνίκησε, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, οὐ παγκρατίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ πυγμῇ καὶ δολιχῷ, τέλος

patriæ iſta adminiſtrare. Ut enim ſordidus haberi poteſt, qui multa id genus ſibi ipſi tractat, ſuique cauſſa adminiſtrat: ita cum publice iſta, et commodo civitatis tractantur, nequaquam illiberalis eſt, ſed magna etiam ad exigua hæc ſe demittens procuratio et officii promtitudo. Alii Periclis inſtitutum magnificentius ac ſplendidius judicant, in quorum numero eſt Critolaus quoque Peripateticus. Volebat enim, quemadmodum Athenis Salaminia navis et Paralus non cujuſvis negotii, ſed neceſſariorum tantum ac magnorum cauſſa deducerentur in mare, ita ſe quoque non niſi ad ſummam rerum pertinentes maximaſque adhiberi actiones, exemplo regis Univerſi, qui, ut eſt ab Euripide ſcriptum,

—— ſumma procurat modo
Deus, atque fortunam minora rejicit.

Neque enim nimium honoris ac contendendi ſtudium in Theagene probamus: qui cum non ſolum circuitum viciſſet, ſed et multa certamina alia, non tantum pancratio, ſed et pugillatione, et longa decurſione, ad extremum cum

ἡρῶα δειπνῶν ὑπαφίε τινὸς, ὥσπερ εἰώθει, προτιθείσης ἅπασι τῆς μερίδος ἀναπηδήσας, διεπαγκρατίασεν, ὡς
E οὐδένα νικᾶν δέον αὐτοῦ παρόντος· ὅθεν ἤθροισε χιλίους καὶ διακοσίους στεφάνους, ὧν συρφετὸν ἄν τις ἡγήσαιτο τοὺς πλείστους. Οὐδὲν οὖν τοῦτο διαφέρουσιν οἱ πρὸς πᾶσαν ὑποδυόμενοι πολιτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ ποιοῦσιν μεμπτοὺς ἑαυτοὺς τοῖς πολλοῖς, ἐπαχθεῖς τε γίνονται καὶ κατορθοῦντες ὑπίφθονοι, καὶν σφαλῶσιν ὑπέχαρτοι, καὶ τὸ θαυμαζόμενον αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπιμελείας εἰς χλεύασμὸν τελευτᾷ καὶ γέλωτα. Τοιοῦτον,

F Μητίοχος μὲν στρατηγεῖ, Μητίοχος δὲ τὰς ὁδοὺς,
Μητίοχος δὲ ἄρτους ἱστοπεδᾷ, Μητίοχος δὲ τὰ ἄλφιτα,
Μητίοχος δὲ πάντα ποιεῖται, Μητίοχος δ' οἰμώξεται.

Τῶν Περικλέους ὑπὸς εἷς ἦν ἑταίρων, τῇ δ' ὀχεῖνον, ὡς ἔοικε, δυνάμει χρώμενος ὑπιφθόνως καὶ κατακόρως. Δεῖ δὲ, ὡς φασιν, ἐρῶντι τοῦ δήμου τὸ πολιτικὸν προσφέρεσθαι, καὶ μὴ παρόντος ἑαυτοῦ πόθον διαπολείπειν· ὁ

funebribus quibuſdam heroicis ludis cœnaret, propoſita de more cuivis portione proſiluit, ac pancratio decertavit; perinde ac ſi nemini liceret vincere ſe præſente: unde factum eſt, ut coronas congeſſerit ducenas ſupra millenas, quarum pleraſque pro quiſquiliis haberes. Nihil ab hoc diverſum faciunt, qui omnia ſubeunt civilia munera: nam reprehenſionibus multorum ſeſe exponunt, moleſtique fiunt, et cum bene rem gerunt, invidia, cum male, gaudio excipiuntur: denique quæ ab initio admirationi erat eorum induſtria, in ludibrium et riſum excidit. Quale eſt,

Metiochus prætor eſt, Metiochus viarum procurator,
Metiochus fames, Metiochus farinam diſtribuit,
Metiochus omnibus præeſt, Metiochus bab.bit infortunium.

Fuit hic unus de ſociis Periclis, et, ut apparet, potentia, qua propter hunc erat præditus, odioſe et cum faſtidio civium abuſus. Oportet autem civilem virum ad populum amore ipſius captum accedere, ſuique etiam abſentis deſiderium in animis civium relin-

καὶ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐποίει, πολλοῦ χρόνον ἐν ἀγρῷ διατρίβων, ἅμα καὶ τῆς φθόνου τὸ βάρος ἀφαιρῶν, καὶ διδοὺς ἀναπνοὴν τοῖς πέλας δοκοῦσιν ὑπὸ τῆς ἐκείνου δόξης. Τιμησίας δὲ ὁ Κλαζομένιος, τἆλλα λίαν περὶ τὴν πόλιν ἀνὴρ ἀγαθὸς, τῷ δὲ πάντα περάσειν δι' ἑαυτῆς φθονούμενος ἠγνόει καὶ μισούμενος, ἕως ἀπ' οἰκίας τι τοιοῦτον ἔτυχεν ὁ οἰκεῖος παῖδας ἐκ λάκκου τινὸς ἀστράγαλον ἐκκόπτοντες ἐκείνου παριόντος, ἂν οἱ μὲν ἔφασκον μόνον, ὁ δὲ παπάξας, "Οὕτως," εἶπεν, "ἐκκόψαιμι Τιμησίᾳ τὸν ἐγκέφαλον, ὡς ὅτος ἐκ-" κέχοπται" τοῦτο, ὁ Τιμησίας ἀκούσας, καὶ συνεὶς τὸν δήκοντα ἀφ' ἁπάντων αὐτῷ φθόνον, ἀναστρέψας ἔφραπε τὸ πρᾶγμα τῇ γυναικὶ, καὶ κελεύσας ἕπεσθαι σιωπῇ- B ασμένῳ εὐθὺς ἀπὸ τῶν θυρῶν ᾤχετο ἀπιὼν ἐκ τῆς πόλεως. Ἔοικε δὲ καὶ Θεμιστοκλῆς τοιοῦτόν τινος ἀπαντῆσαι αὐτῷ πρὸς τῶν Ἀθηναίων, εἰπεῖν, "Τί, ὦ μαχάριοι,

B. 3. δὲ καὶ] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. omiſſum a Stephano. B. γὰρ nal.

quere: quod fecit Scipio Africanus, multum temporis ruri degens, ut et invidiæ minueret onus, et reſpirandi facultatem concederet iis, qui gloria ipſius premi videbantur. Contra Timeſias Clazomenius, vir alioqui de Republica bene meritus, non animadvertit ſe propterea quod omnia ſolus ageret, in invidia eſſe et odio apud ſuos, donec tale ei quippiam uſu venit: in via pueri talum e foſſa excutiebant, Timeſia prætereunte: eorum alii dicebant non excuſſum iri talum: qui vero eum excutiebat, *Utinam*, inquit, *ita Timeſiæ cerebrum excutiam, ut hunc talum excuſſero:* hoc audito Timeſias, intelligenſque odium ſui omnium animos pervagari, domum revertit, et uxori re expoſita mandavit, ut rebus convaſatis ſe ſequeretur, rectaque a foribus digreſſus urbe exivit. Apparet etiam Themiſtocli aliquid ſimile ab Athenienſibus eveniſſe, cum dice-

" κοπιᾶτε πολλάκις εὖ πάσχοντες;" Αὐτῶν δὲ τούτων τὰ μὲν ὀρθῶς, τὰ δὲ οὐκ εὖ λέλεκται. Τῇ μὲν γὰρ εὐνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ δεῖ μηδενὸς ἀφεστάναι τῶν κοινῶν, ἀλλὰ πᾶσι προσέχειν καὶ γινώσκειν ἕκαστα, μηδὲ ὥσπερ ὁ πλοίῳ, σκεῦος ἱερὸν ἀποκεῖσθαι τὰς ἐσχάτας, πρεμμένοντα χρείας τῆς πόλεως καὶ τύχας· ἀλλ' ὡς οἱ
c κυβερνῆται τὰ μὲν ταῖς χερσὶ δι' αὐτῶν πράττουσι, τὰ δὲ ὀργάνοις ἑτέροις δι' ἑτέρων ἄπωθεν καθήμενοι πρεάγουσι καὶ τρέφουσι, χρῶνται δὲ καὶ ναύταις καὶ πορρεῦσι καὶ κελευσταῖς, καὶ τούτων οἷς ἀναπαλούμενοι πολλάκις εἰς πρύμναν ἐγχειρίζουσι τὸ πηδάλιον· ὅτω τῷ πολιτικῷ προσήκει μὲν ἑτέροις ἄρχειν καὶ προσκαλεῖσθαι πρὸς τὸ βῆμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, κινεῖν δὲ μὴ πάντα τῆς πόλεως ταῖς αὑτοῦ λόγοις καὶ ψηφίσμασιν ἢ πράξεσιν, ἀλλ' ἔχοντα πιστοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἕκαστον ἑκάστῃ χρείᾳ κατὰ τὸ οἰκεῖον

C. 7. προπαλεῖσθαι] Forte rectius προσπαλεῖσθαι, cum B.

ret, *Quid defatigamini, O felices, crebra accipiendo beneficia?* Horum autem quædam recte dicta sunt, quædam secus. Nam quod ad studium et procurationem attinet, nulla pars Reipublicæ civili viro deferenda, curandæ cognoscendæque sunt omnes: neque debet, veluti in navi sacra anchora, seipsum ad extremas civitatis necessitates et casus reservare. Sed quemadmodum gubernator alia suis ipse peragit manibus, alia instrumentis ac manibus aliorum eminus ipse sedens versat, utiturque nautis, proretis, et remigum magistris, quorum nonnullis interdum in puppim evocatis clavum tradit: sic civilis viri est officium, ut aliis quoque imperium concedat, eosque benigne ad tribunal invitet, neque omnes civitatis res suis unius orationibus, decretis, atque actionibus administret, sed fidos habeat bonosque viros, quorum unumquemque pecu-

ἔνεστι πρὸς τοὺς πολιτευομένους, ἢ πολλὰ τῶν χρησίμων, ἂν μὴ φάσιν ἔχῃ, μηδὲ ἀντιλογίαν ὑποψῆται προσπεσεῖν σωφρονικῶς, καὶ τοῦτο μάλιστα τὰς ἑταιρείας καὶ φιλίας· ἀληθινὴν μὲν ἔχθραν ἢ διαφορὰν ὠδεμίαν ἑαυτοῖς ὑπολειπέτω, ὡς ὁ τοῦ Χίων δημαγωγὸς Ὀνομάδημος ἐποίει, τῇ φάσκῃ χρησάμενος, πάντας ἐκβάλλειν τοὺς ὑπεναντίους, "Ὅπως," ἔφη, "μὴ πρὸς B τοὺς φίλους ἀρξώμεθα διαφέρεσθαι, τοῖς ἐχθροῖς παντάπασιν ἀπαλλαγέντες." Τοῦτο μὲν γὰρ εἴρηται· ὅλως δ' ὅταν ὑποψίαν ἔχωσιν οἱ πολλοὶ περί τι πρᾶγμα καὶ μέγα καὶ σωτήριον, ὃ δεῖ πάντας ὥσπερ ὑπὸ σωτάξεως ἥκοντας, τὸν αὐτὸν λέγειν γνώμην, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς διαστάντας ἀντιλέγειν ῥᾴδιόν τῷ φίλῳ, εἶτα ὥσπερ ἐξελεγχομένους μεταπίπτειν· συνωφέληκόταν γὰρ ὑπὸ τὸν δῆμον, ὑπὸ τοῦ συμφέροντος ἄγεσθαι δόξαντες. Ἐν μὲν τοῖς ἐλαττοσι καὶ πρὸς μέγα μηδὲν δύνασιν,

licam regunt, utque ansas eos culpandi captent, multaque utilia quæ citra dissidium aut altercationem aguntur in suspicionem vocent, tanquam per conjurationem gesta, eaque res maxime sodalitia et amicitias calumniis objicit: non debet sane vir civilis veram inimicitiam ullam aut dissensionem sibi facere reliquam; quantumvis Onomademus Chiorum populi ductor cum in seditione victor extitisset, non passus fuerit omnes ejici adversarios, quod *vereri se* diceret, *ne inimicis omnino liberati cum amicis dissentire inciperent.* Hoc quidem fatuum est. Verum cum multitudini suspecta est actio aliqua magna et salutaris, non expedit universos tanquam ex composito ad unam eandemque dicendam sententiam venire: sed duo vel tres, facta discessione, placide contra amicum dicant, ac tandem veluti victi a sua sententia discedant: sic enim una in sententiam propositam populus ab iis perducitur, dum eos utilitate moveri existimat. In exiguis quidem cautis, et ad nullam magnam rem per-

c οὐ χεῖρον ἴσως καὶ ἀληθῶς ἔᾳν διαφέρεσθαι τοὺς φίλους, ἔχοντα ἴδιον λογισμὸν χρώμενον, ὅπως τοῖς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα φαίνονται, πρὸς τὸ βέλτιστον ὁδὸν ἀεὶ τοῦ πλήθους ὁμοφρονοῦντες.

ιζ'. Φύσει μὲν οὖν ἄρχειν ἀεὶ πόλεως ὁ πολιτικὸς, ὥσπερ ἡγεμὼν ἐν μελίτταις· καὶ τοῦτο χρὴ διανοούμενον ἔχειν τὰ δημόσια διὰ χειρός· ἃς δὲ ὀνομάζουσιν ἐξουσίας καὶ χειροτονοῦσιν ἀρχὰς, μήτε ἄγαν διώκειν καὶ πολλάκις (οὐ γὰρ σεμνὸν οὐδὲ δημοτικὸν ἡ φιλαρχία) μήτε ἀπαθῶς ἔχειν, τῆς δήμου κατὰ νόμον διδόντος καὶ χαλοῦντος· ἀλλὰ καὶν ταπεινοτέραν τῆς δόξης ὦσι, δεῖσθαι καὶ
D συμφιλοτιμεῖσθαι (δίκαιον γάρ, ὑπὸ τῶν μειζόνων κοσμουμένους ἀρχῶν, ἀντικοσμεῖν τὰς ἐλάττονας) καὶ τοῖς μὴ βαρυτέροις, οἷον στρατηγίας Ἀθήνησι, καὶ πρυτανείας ἐν Ῥόδῳ, καὶ Βοιωταρχίας παρ' ἡμῖν, ὑφίεσθαί τι καὶ παραδιδόναι μετριάζοντα· ταῖς δὲ μικροτέραις ἀξίωμα

ducentibus nihil impedit, quin re etiam vera ſinas amicos diſſentire, unoquolibet ſuas ſecuto rationes: ut in negotiis principalibus atque maximis videantur optimi publici cauſſa, non dedita in hoc prius opera, conſentire.

XVII. Enimvero civilis vir naturæ ratione ſemper princeps eſt civitatis, ut rex inter apes: idque cogitantem oportet Reipublicæ gubernacula in manibus habere: reliquos minores magiſtratus neque admodum capeſſere, neque ſæpe: (nam magiſtratuum gerendorum cupiditas neque cum majeſtate, neque cum populari gratia convenit:) neque rurſum averſari eos deferente et invitante populo, ſed tametſi inferiores gloria ipſius ſint, in iis capeſſendis ſtudium multitudinis comprobare: (æquum enim eſt, ut ex ſuperioribus magiſtratibus ornamenta adeptus, inferiores viciſſim exornet:) et in majoribus illis dignitatibus, qualis eſt Athenis prætura, Rhodi prytaneia, et apud nos Bœotarchia, ea moderatione verſari, ut nonnihil de eorum majeſtate ultro remittat, minoribus aliquid digni-

προσηδέναι καὶ ὄγκον· ὅπως μήτε πρὸς ταύτας εὐκαταφρόνητοι, μητ' ἐπίφθονοι πρὸς ἐκείνας ὦμεν. Εἰσιόντα δὲ εἰς ἅπασαν ἀρχὴν οὐ μόνον ἐκείνης δεῖ προχειρίζεσθαι τοὺς λογισμούς, οὓς ὁ Περικλῆς αὑτὸν ὑπεμίμνησκεν ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα, "Πρόσχε E
"Περίκλεις· ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλήνων ἄρχεις, πο-
"λιτῶν Ἀθηναίων" ἀλλὰ καὶ κεῖνο λέγειν πρὸς ἑαυτὸν, Ἀρχόμενος ἄρχεις, ὑποτεταγμένης πόλεως ἀνθυπάτοις, ἐπιτρόποις Καίσαρος· οὐ ταῦτα λόγχης παῖδια, οὐδὲ αἱ παλαιαὶ Σάρδεις, οὐδὲ ἡ Λυδῶν ἐκείνη δύναμις εὐσταλεστέραν δεῖ τὴν χλαμύδα ποιεῖν, καὶ βλέπειν ἀπὸ τοῦ στρατηγίου πρὸς τὸ βῆμα, καὶ τὸ στέφανον μὴ πολὺ φρόνημα πιστεύειν, ὁρῶντα τοὺς καλτίους ἐπάνω τῆς κεφαλῆς· ἀλλὰ μιμεῖσθαι τοὺς ὑποκριτὰς, πάθος μὲν ἴδιον καὶ ἦθος καὶ ἀξίωμα τῷ ἀγῶνι προσηδέναι, τῷ δὲ ὑπο- F
βολέως ἀκούειν, καὶ μὴ παρεκβαίνειν τοὺς ῥυθμοὺς ὑπ

E. 5. λόγχης παιδία] E. λόγχης παιδιά. Reiſk. Ἀλόης παιδία. Vulgata forte tuenda.

tatis atque amplitudinis conciliet: atque ut in his a contemtu ſe, ſic in illis ab invidia tutum præſtet. Porro qualemcumque magiſtratum occipienti non eæ modo in promtu ſunt habendæ rationes, quibus Pericles ſeipſum officii commonefaciebat, quoties chlamydem ſumeret, *Animum adverte, Pericles, liberis Græcis præes, civibus Athenienſibus:* ſed et hæc ſecum commemoranda, Imperas ſubditus, urbi præfectus, quæ proconſulibus, aut procuratoribus Cæſaris eſt ſubjecta: non hic lanceæ campi ſunt, nec priſcæ Sardes, neque Lydorum illa potentia: geſtanda eſt tibi chlamys vilior, et a prætorio oculi in tribunal convertendi, neque multum fiduciæ in corona ponendum, cum ſupra caput tuum calceos cernas. Sed imitandi ſunt hiſtriones, et ſuo modo actioni affectus, geſtuſque et ornamenta adhibentes, interim verba ſuggerenti aures præbentes, neque extra mo-

τὰ μέτρα τῆς διδομένης ἐξουσίας ὑπὸ τ̃ κρατούντων. Ἡ γὰρ ἔκπληξις οὐ φέρει συριγμὸν οὐδὲ χλευασμόν· ἀλλὰ πολλοῖς μὲν ἐπέβη

Deinde cohortis sibilus auxilio tumultus,

ὡς τοῖς περὶ Παρδάλαν τὸν ἡμέτερον, ἐκλαθομένοις τ̃ ὅρων· ὁ δέ τις ἐκριφεὶς εἰς νῆσον γέγονε κατὰ τὸν Σόλωνα,

—— Pholegandrius, ἢ Sicinites,
Arti γ' Athenaiῳ patride ἀμειψάμενος.

Τὰ μὲν γὰρ μικρὰ παιδία τῶν πατέρων ὁρῶντες ὑπιχειρεῖντα τὰς κρηπῖδας ὑποδεῖσθαι καὶ τὰς στεφάνας περιτίθεσθαι, μετὰ παιδιᾶς γελῶμεν· οἱ δ' ἄρχοντες ἐν τ̃ πόλεσιν ἀνοήτως τὰ τῶν προγόνων ἔργα καὶ φρονήματα καὶ παράξεις ἀσυμμέτρως τοῖς παροῦσι χρωμένοις καὶ πράγμασιν ὥσας μιμεῖσθαι κελεύοντες, ἐξαίρουσι τὰ πλήθη, γελοιά τε ποιοῦντες, οὐκέτι γέλωτος ἄξια πάσχουσιν, ἂν μὴ πάνυ κατα φρονηθῶσι. Πολλὰ γάρ
Β ἐστιν ἄλλα τῶν πρότερον Ἑλλήνων διεξιόντα τοῖς νῦν,

dum et menſuram ab eo cujus ſumma eſt poteſtas præſcriptam muneri conceſſo egredientes. Hoc enim loco error non ſibilos aut ſannas excitat: ſed multos arripuit

Vindex atrox ſecuris cervicem amputans,

quod evenit Pardalæ noſtro, finium oblito: alius in inſulam relegatus factus eſt, juxta illud Solonis,

—— Pholegandrius, aut Sicinita,
Extorris patriæ limine Cecropiæ.

Etenim cum videmus puerulos parentum crepidas conari ſubligare ſibi, aut coronas eorum capitibus ſuis imponere, per jocum ridemus: at urbani magiſtratus, majorum opera, arduos conatus, et facta præſentibus temporibus ac rebus non congruentia ſtulte jubentes imitari, multitudinem concitant: et cum ridicula ſunt moliti, non riſu jam digna patiuntur, niſi plane ſint contemti. Sunt ſane multa priſcorum Græcorum facta, quibus recenſendis noſtrorum

ἡδοποιεῖν καὶ σωφρονίζειν· ὡς Ἀθήνησιν ὑπομιμνήσκοντα μὴ τῶν πολεμικῶν, ἀλλ' οἷον ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ τῆς ἀμνηστίας ὀπὶ τοῖς τριάκοντα· καὶ τὸ ζημιῶσαι Φρύνιχον τραγῳδίᾳ διδάξαντα τὴν Μιλήτου ἅλωσιν· καὶ ὅτι Θήβας Κασάνδρου κτίζοντος, ἐστεφανηφόρησαν· τὸν δὲ ἐν Ἄργει πυθόμενοι σκυταλισμὸν, ἐν ᾧ πεντακοσίους καὶ χιλίους ἀπῆγξαν ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀργεῖοι, βουλευσάμενοι καθάρσιον περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐκέλευσαν· ἐν δὲ τοῖς Ἀρπαλείοις τὰς οἰκίας ἐρευνῶντες, μόνην τὴν ὑγγαμηκότος νεωστὶ παρῆλθον. Ταῦτα γὰρ ἔξεστι καὶ τῶν ζηλοῦντας, ἐξομοιοῦσθαι τοῖς προγόνοις· τὸν δὲ Μαραθῶνα, καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα, καὶ τὰς Πλαταιὰς, καὶ ὅσα τῶν ἀδειγμάτων οἰδεῖν ποιεῖ καὶ φρυάττεσθαι μεγαλοῖς τοὺς πολλοὺς, ἀπολιπόντας ἐν ταῖς σχολαῖς τὰ σοφιστῶν. c

ιη'. Οὐ μόνον δὲ δεῖ παρέχειν αὑτόν τε καὶ τὴν πατρίδα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀναίτιον, ἀλλὰ καὶ φίλον ἔχειν ἀεί τινα τῶν ἄνω δυνατωτάτων, ὥσπερ ἔρμα τῆς πολιτείας

possimus formare et corrigere mores. Ut si quis Athenis non bello gestas res, sed, verbi gratia, decretum de conterendis oblivione injuriis factum post dejectos triginta tyrannos referat: et quod Phrynichum mulctaverunt, qui tragœdiam de capta Mileto docuisset: quod Cassandro Thebas instaurante, coronas gestaverunt: quod audito Argivos scytalismo facto millenos et quingenos cives interfecisse, concionem lustrare jusserunt: quod ob Harpali pecunias domos perscrutantes eam solam eximiam habuerunt, in qua novus maritus agebat. His enim etiamnum imitandis licet majorum similes fieri. Marathon autem, Eurymedon, Platææ, et quæ alia exempla animos multitudinis inflant, inanique ferocia extollunt, in rhetorum scholis sunt relinquenda.

XVIII. Non modo autem se et patriam civilis vir inculpatam apud principem præstare debet, sed præterea semper aliquem ex potentissimis habere amicum, veluti fulcrum reipublicæ stabile. Eo

βέλαιον· τοιοῦτοι γὰρ εἰσι Ῥωμαῖοι, πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀσυδίας προθυμότατοι τοῖς φίλοις· ᾗ χαρπὸν οὐκ ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἷον ἔλαβε Πολύβιος καὶ Παναίτιος τῇ Σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς με-
D γάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντες, εἰς εὐδαιμονίαν ἐξενέγκασθαι καλόν. Ἀρειόν τε Καῖσαρ, ὅτε τὸν Ἀλεξάνδρειαν ἔλαβε, λαβὼν χειρὸς ἦλθε, καὶ μόνῳ προσομιλῶν τῶν σκηπτῶν, συνεισήλασεν, ἔπειτα τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι τὰ ἔγκλητα προσδοκῶσι καὶ δεομένοις, ὁ Αὔγουστος ἔφη, "Δι-
" αλλάττεσθαι, διά τε τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὸν
" οἰκιστὴν Ἀλέξανδρον, καὶ τρίτον, ἔφη, δι' φίλῳ μὲν τούτῳ
" χαρίζόμενος." Ἀρά γε ἄξιον τῇ χάριτι ταύτῃ παρακαλεῖν τὰς πολυταλάντους ἐπιτροπὰς καὶ διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν, ἃς διάκονοι οἱ πολλοὶ γηράσκουσι πρὸς ἀλλοτρίας θύρας, τὰ οἴκοι προλιπόντες; ἢ τὸν Εὐριπίδην
E ἐπανορθωτέον ᾄδοντα καὶ λέγοντα, ὡς ἔστιν ἀγρυπνεῖν

C. 9. ᾗ καρπὸν ἐκ—καλὸν] Locus, ita ut eſt, in omnibus libris corruptus, forte ita reſtituatur: ᾗ καρπὸν ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντας, οἷον—εἰς δημόσιαν εὐδαιμονίαν ἐξενέγκασθαι καλόν.

enim ſunt Romani ingenio, ut in officiis civilibus promtiſſimos ſe amicis exhibeant. Eſt ſane decorum, ex principum familiaritate talem percipere utilitatem, qualem perceperunt Polybius et Panætius, Scipionis adjuti favore, quo patriæ uterque ſuæ magnum ad felicitatem attulit adjumentum. Et Cæſar cum Alexandream copiſſet, Areium manu tenens, cumque eo familiarium ſolo colloquens, in eam urbem eſt invectus: metuentibuſque extrema Alexandrinis ac deprecantibus, *Veniam ſe dare*, reſpondit, *cum ob urbis amplitudinem, tum ob conditorem ejus Alexandrum, ac tertio in Areii amici ſui gratiam.* Numnam hujuſmodi beneficio comparari merentur procurationes illæ et adminiſtrationes provinciarum pecunioſiſſimæ, quas plerique ſectantes, rebus domi relictis, conſeneſcunt ad alienas fores? aut potius Euripides corrigendus, itaque canendum et di-

χρὴ, καὶ φοιτᾶν ἐπ' αὐλὴν ἑτέρου, καὶ προσβάλλειν ἑαυτὸν ἡγεμονικῇ συνηθείᾳ, πατρίδος δεῖ κάλλιστον ὀφλεῖ ταῦτα χωρεῖν, τὰ δὲ ἄλλα τοῖς ὀφλεῖ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις φιλίας ἀσπάζεσθαι καὶ διάπειν.

ιθ'. Ποιῆντα μὴν τοῖς κρατοῦσιν εὐπειθῆ τῇ πατρίδι, δεῖ μὴ προσεκταπεινῶν, μηδὲ τῷ σκέλει δεδεμένῳ προσυποβάλλειν καὶ τὴν τράχηλον· ὥσπερ F ἔνιοι καὶ μικρὰ καὶ μέζω φέροντες ὀφλεῖ τοὺς ἡγεμόνας, ἐξανδραποδίζουσι τὴν δουλείαν, μᾶλλον δὲ ὅλως τὴν Πολιτείαν ἀναιροῦσι καταπλῆκα καὶ δειλὴν καὶ πάντων ἄκυρον ποιοῦντες. Ὥσπερ γὰρ οἱ χωρὶς ἰατροῦ μήτε δειπνεῖν μήτε λούεσθαι συνειθισθέντες, ἐφ' ὅσον ἡ φύσις δίδωσι, ζητοῦσι τὸν ὑγιαίνειν ὕπως οἱ παντὶ δόγματι καὶ συνεδρίῳ καὶ χάριτι καὶ δικαίᾳ προσάγοντες ἡγεμονικὴν κρίσιν, ἀναγκάζουσιν ἑαυτοὺς μᾶλλον ἢ βούλονται δεσπόζειν τοὺς ἡγουμένους. Αἰτία 815 δὲ τούτου μάλιστα πλεονεξία καὶ φιλονεικία τῶν προτέρων· ἢ γὰρ ἐν οἷς βλάπτουσι τοὺς ἐλάττονας ἀκριβάζονται φεύγειν

cendum,

Nam si pervigilandum est,—

et aula alterius frequentanda, submittendumque sese principis familiaritati, patriæ causa hæc rectissime subeas, cæteroqui amicitiæ æquis et justis conditionibus parandæ sunt.

XIX. Interim qui patriam principibus obsequentem reddit, non debet ei opprimendæ socium se præbere, neque, ligato crure, subjicere etiam cervices: sicut nonnulli omnia et parva et magna ad principes dum deferunt, patriæ servitutem exprobrant, immo totam potius Rempublicam abolent, pavidam eam et formidolosam, nulliusque rei compotem reddentes. Quo enim pacto qui sine medico neque cœnare neque lavare sunt assueti, ne tantum quidem, quantum natura concessit, sanitate fruuntur: eodem, qui cuivis decreto, concilio, muneri, administrationi principis auctoritatem inducunt, cogunt principes magis quam ii vellent ipsorum dominos esse. In causa est præcipue procerum avaritia et contendendi studium: nam aut in his quæ cum damno inferiorum agunt, operam dant ut civium judicium sub-

τὴν πόλιν, ἢ περὶ ὧν διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους ὑπ' ἀξιοῦντες ἐν ταῖς πολίταις ἔχειν ἔλαττον, ἐπάγονται τοὺς χρείττονας· ἐκ τούτου δὲ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ δικαστήρια καὶ ἀρχὴ πᾶσα τὴν ἐξουσίαν ἀπόλλυσι. Δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἰσότητι, τοὺς δὲ δυνατοὺς ἀνθυπείκειν περαύνοντα, κατέχειν δὲ τῇ Πολιτείᾳ καὶ βασιλεύειν τὰ πράγματα, πολιταικόν τινα πυθμένα αὐτοῖς, ὥσπερ νοσημάτων ἀπορ-
B ῥήτων, ἰατρείαν, αὐτόν τε μᾶλλον ἁπλᾶσθαι βουλόμενον ἐν τοῖς πολίταις ἢ ναοῖς ὕβρει καὶ καταλύσει τῶν οἴκοι δικαίων, τοῦ τε ἄλλων ἐκάστου δεόμενον καὶ διδάσκοντα τὴν φιλονεικίαν ὅσον ἐστὶ κακόν. Νῦν δὲ ὅπως μὴ πολίταις καὶ φυλέταις οἴκοι καὶ γείτοσι καὶ συνάρχουσιν ἀνθυπείξωσι μὴ τιμῆς καὶ χάριτος, ἐπὶ ῥητόρων θύρας καὶ πραγματικῶν χεῖρας ἐκφέρουσι σὺν πολλῇ βλάβῃ καὶ αἰσχύνῃ τὰς διαφοράς. Οἱ μὲν γὰρ ἰατροὶ τοῦ νοσημάτων ὅσα μὴ δύνανται παντάπασιν ἀνελεῖν, ἔξω τρέπουσιν εἰς τὸ ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος· ὁ δὲ πολιτικὸς ἂν μὴ δύνηται τὸν

terfugiant, aut de quibus inter ſe altercantur, dum non ferunt ſe inter cives poſteriores ferre, ea ut conſequantur, potentiores introducunt: inde fit, ut et ſenatus, et populus, et judicia, et magiſtratus omnis auctoritatem ſuam amittat. Eſt autem civilis viri, plebeios æqualitate, potentes mutuis obſequiis demulcere, et negotia intra Reipublicæ fines hac ratione contenta tranſigere, iiſque civilem quandam, tanquam morbis arcanis, medicinam facere: ut et ipſe potius inter cives cadere cauſſa dignetur, quam cum contumelia et corruptela patriæ legum victoriam conſequi: reliquoſque ſingulos ad idem precibus cohortabitur, docendo quantum in pervicacia ſit mali. Nunc vero, ne domi civibus ac tribulibus, vicinis, ac collegis cum honore et gratia mutuo concedant, magno cum damno ac dedecore lites ſuas ad rhetorum fores et in cauſſidicorum manus deferunt. Ac medici quidem morbos, quos plane abolere non poſſunt, foras in ſuperficiem corporum avertunt: et civilis vir, ſi non

πόλιν ἀπράγμονα παντελῶς διαφυλάττειν, οὐ αὐτῇ γε C
παρέσονται τὸ ταραττόμενον αὐτῆς καὶ συγχεόμενον
ἐπιπαρίπτων ἴασθαι καὶ διοικεῖν, ὡς ἂν ἥκιστα τῆς ἔκτος
ἰατρῶν καὶ φαρμάκων δέοιτο. Ἡ μὲν γὰρ παρόρασις
ἔστω τῇ πολιτικῇ τῆς ἀσφαλείας ἐχομένη, καὶ φεύγουσα
τὸ ταραχτικὸν καὶ κενῆς δόξης καὶ μανικῆς, ὡς εἴρηται τῇ
μὲν τοῦ σῶφρονος φρονήματι καὶ μόνος πολυπραγμονεῖν ἔοικεν

Ἄτρομον, οἷόν τ' ἄνδρας ἐπέχεται, οἳ περὶ πάτρης
Ἀνδράσι δυσμενέεσσι,

καὶ πράγμασι δυσκόλοις καὶ χαλεποῖς ἀντερείδουσι καὶ διαμάχονται. Δεῖ γὰρ οὐ ποιεῖν χειμῶνας αὐτὸν, ἀλλὰ μὴ παραλιπεῖν ἐπιπεσόντας· οὐδὲ κινεῖν τινὰ στάσιν ἐπισφαλῶς, σφαλλομένην δὲ καὶ κινδυνευούσην βοηθεῖν, ὥσπερ D
ἄγκυραν ἱερὰν ἀφέμενον ἐξ αὐτῆς τὴν παῤῥησίαν ἐπὶ τοῖς μείζοσι· οἷα Περγαμηνοὺς ἐπὶ Νέρωνος κατέλαβε πράγματα, καὶ Ῥοδίους ἔναγχος ἐπὶ Δομετιανοῦ, καὶ Θεσσαλοὺς

potest efficere ut omnibus litibus careat civitas, at saltem in ipsa civitate conabitur id quod turbas dat ac dissidia excitat, occultatum sanare et componere, ut quam minimum externis medicis atque medicamentis habeat opus. Esto enim viri civilis institutum tenax eorum quæ tuta sunt, fugiatque inanis gloriæ tumultuatricem istam, de qua verba fecimus, ac furiosam cupiditatem: interim illius affectioni insit elatio quædam animi, et confidentia

Intrepida, et qualis subeat fiducia civem
Pro patria—

inimicis, ac rebus difficilibus, durisque tempestatibus renitens atque decertans. Non enim oportet ipsum caussam præbere tempestatibus: sed incidentibus iis, non est Reipublicæ navis deserenda: neque exagitare urbem periculose ipsius est, sed quassatæ ac periclitanti subvenire, ac tanquam sacram anchoram jacere suam in agendo libertatem, ubi res in summum fuerint discrimen adductæ: in quales difficultates incidit Pergamena civitas sub Nerone, et nuper Rhodii sub Domitiano, atque antea temporis Thessali sub

ἐφήκεσιν ἐπὶ τὸν Σεβαστοῦ, Πετραῖον ζῶντα κατακαύσαντας.

Ἐνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις,

οὐδὲ κεκαπηώσοντα τὴν ἀληθῶς πολιτικὴν, οὐδὲ ἀπιώμενον ἑτέρους, αὐτὸν δὲ τῶν δεινῶν ἔξω τιθέμενον, ἀλλὰ καὶ πρεσβεύοντα, καὶ πλέοντα, καὶ λέγοντα τοιοῦτον, ὃ μόνον,

Πλεῖστοι οἱ κτείναντες, ἀπόρρητοι λοιγοὶ, Ἄπολλον·

ἀλλὰ καὶ τῆς ἁμαρτίας μὴ μεταλαχεῖν τοῖς πολλοῖς, τὸν κινδύνους ἑτέρου αὐτοῦ ἀναδεχόμενον. Καὶ τὸ καλὸν τοῦτο, καὶ τοῖς τῷ καλῷ πολλάκις ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴ καὶ φρόνημα θαυμασθὲν ἠμαύρωσε τὴν τοῖς πάντας ὀργὴν, καὶ διεσκέδασε τὸ φοβερὸν καὶ πικρὸν τῆς ἀπειλῆς· οἷα καὶ τοῖς Βοῦλιν ἔοικε καὶ Σπέρχιν τοὺς Σπαρτιάτας παθεῖν ὁ Πέρσης· καὶ τοῖς Σθένωνα Πομπηΐου ἔπαθεν, ὅτε Μαμερτίνων μέλλοντος αὐτοῦ κολάζειν διὰ τὴν

E. 5. Σπίρχιν] B. Σπίρχον. Herodot. Σπερθίην.
E. 6. Σθένωνα] In Vita Pompeii, p. 623. F. ſcribitur Σθένις. T. II. p. 203. C. Σθένιος.

Auguſto, cum Petræum vivum cremaſſent.

Non hic dormientem videas,

nec formidantem vere civilem virum, neque incuſantem alios, dum ipſe periculis ſeſe eximat: ſed et legationes obeuntem, et navigantem, primumque omnium dicentem, non hoc tantum,

Averte exitium Titan: namque adſumus ultro
Interfectores:

ſed etiam ſi culpæ multitudinis particeps non ſit, tamen pro ea ſubeuntem pericula. Eſt enim hoc honeſtum: accediteque ad honeſtatem, quod ſæpenumero unius viri virtus atque magnanimitas admirationi habita iram, quæ concepta fuerat in univerſos, demitigavit, comminationiſque terrorem et acerbitatem diſſipavit. Id videtur Perſarum regi uſu veniſſe Buli et Sperchi Spartanis oblatis ei: et Pompeio cum in Sthenonem incidiſſet. Cum enim Mamertinos ob defectionem affi-

ἀπόστασιν, Οὐκ, ἔφη, δίκαια ποιεῖν αὐτὸν, ὁ Σθένων, εἰ τ
πολλοὺς ἀναιτίους ἀπολεῖ δι' ἕνα τὸν αἴτιον· ὁ γὰρ ἀπο-
στήσας τὴν πόλιν, αὐτὸς εἰ τοὺς μὲν φίλους πείσας, τοὺς
δὲ ἐχθροὺς βιασάμενος· οὕτω ταῦτα διέθηκε τὸν Πομ-
πήϊον, ὥστε καὶ τῇ πόλιν ἀφεῖναι, καὶ τῷ Σθένωνι χρή-
σασθαι φιλανθρώπως. Ὁ δὲ Σύλλα ξένος ὁμοίᾳ μὲν
ἀρετῇ πρὸς οὐχ ὅμοιον δὲ χρησάμενος, εὐγενῶς ἐτε-
λεύτησεν· ἐπεὶ γὰρ ἑλὼν Πραίνεστον ὁ Σύλλας ἔμελλε 816
τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀποσφάττειν, ἕνα δὲ ἐκεῖνον ἠφίει
διὰ τὴν ξενίαν, εἰπὼν, "Ὡς οὐ βούλεται συντρίας
"χάριν εἰδέναι τῷ φονεῖ τῆς πατρίδος," ἀνέμιξεν ἑαυτὸν
καὶ συγκαλεκόπη τοῖς πολίταις. Τοιούτους μὲν οὖν καιρ-
οὺς ἀπεύχεσθαι χρὴ, καὶ τὰ βελτίονα προσδοκᾶν.

κ'. Ἱερὸν δὲ χρῆμα καὶ μέγα πᾶσαν ἀρχὴν οὖσαν
καὶ ἄρχοντα δεῖ μάλιστα τιμᾶν. Τιμὴ δὲ ἀρχῆς ὁμο-

A. 2. ἐκεῖνον] Sic P. Xyl. Salmaſ. Vulgo, ἐκεῖνων.

cere ſupplicio Pompeius ſtatuiſſet, *Injuſte*, aiebat Stheno, *agis, qui ob unum ſontem multos innoxios decreviſti perdere: ego enim civitati auctor defectionis fui, amicis perſuadendo, inimicis cogendo ad eam faciendam adactis:* qua oratione ita fuit affectus Pompeius, ut et civitati veniam largiretur, et Sthenonem tractaret humaniter. At Syllæ hoſpes, eadem virtute apud diſſimilem uſus virum, nobili letho extremum diem vitæ confecit. Cum enim, Prænefte capta, ſtatuiſſet oppidanos omnes Sylla interficere, at ſoli iſti ob hoſpitii uſum parcere, tantum fatus, *Nolle ſe patriæ ſuæ interfectori ſalutis datæ gratiam agere*, permiſcuit ſe popularibus, atque una cum illis eſt trucidatus. Atque hujuſmodi quidem tempora abominari par eſt, et meliora ſperare.

XX. Proinde ſummopere in honore habere oportet omnem cum magiſtratum, tum qui eum gerit, rem quippe ſacroſanctam et excellentem. Honor autem is eſt ut cum

φερσυὴν καὶ φιλία πρὸς συνάρχοντας πολλῷ μᾶλλον ἢ στέφανοι καὶ χλαμὺς πορφυρᾶς. Οἱ δὲ συστρατεύσασθαι καὶ συνεφηβεῦσαι φιλίας ἀρχὴν τιθέμενοι, τὸ δὲ συστρατηγεῖν καὶ συνάρχειν ἔχθρας αἴτιον λαμβάνοντες, ἐν τοῖς τελίοις κακοῖς οὐ διαπεφεύγασιν· ἢ γὰρ ἴσους ἡγούμενοι τοὺς συνάρχοντας, αὐτοὶ ταπεινίζουσιν, ἢ κρείττονας φθονοῦσιν, ἢ ταπεινοτέρους καταφρονοῦσι. Δεῖ δὲ καὶ θεραπεύειν τὸν κρείττονα, καὶ κοσμεῖν τὸν ἧττονα, καὶ τιμᾶν τὸν ὅμοιον, ἀσπάζεσθαι δὲ καὶ φιλεῖν ἅπαντας, ὡς οὐ διὰ τραπέζης ἢ κώθωνος οὐδὲ ἐφ' ἑστίας, ἀλλὰ κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψήφῳ φίλους γεγονότας, καὶ τέγος τινὰ πατρῴαν τ' ἀπὸ τῆς παρούσης εὐνοίαν ἔχοντας. Ὁ γοῦν Σκιπίων ἤκουσεν ὑπὸ Ῥωμαίων κακῶς, ὅτι φίλους ἑστίᾳ ἐπὶ τῇ καθιερώσῃ τῷ Ἡρακλείῳ τὴ συνάρχοντα Μόμμιον οὐ παρέλαβε· καὶ γὰρ εἰ τἄλλα μὴ φίλους ὑπέμενον ἑαυτοῖς, ὑπὲρ

B. 8. ἀλλ] Sic Ald. Bas. Xyl. A. B. P. Vulgo, ἀλλήν.

collegis conſenſio atque amicitia colatur, longe magis congruens quam ſerta et veſtis purpura oras prætexta. Qui vero pro amicitiæ initio habent una militiæ eſſe, una pubeſcere, iidemque una magiſtratus gerere pro exordio inimicitiarum deputant, unum ex his tribus malis non evitaverunt: aut enim collegas pro æqualibus habentes, ipſis obturbant: aut potiores iis partes ſua opinione tribuentes invident: aut ut humiliores contemnunt. Atqui convenit, et præſtantiores colere, et inferiores ornare, et æquales in honore habere, univerſos autem amplecti atque amare: ut quos non menſa, aut poculum, vel convivium amicos conciliarit, ſed Reſpublica, quodàmmodo hæreditaria ob patriæ communitatem benevolentia junctos. Propterea male audivit Romæ Scipio, quod in dedicatione Herculei fani convivium amicis præbens, Mummium collegam ei non adhibuiſſet: ut enim aliis in rebus amicitiam non colerent, in hoc

τοῖς γε τοιούτοις ἀξίωμα τιμῆν καὶ φιλοφρονεῖσθαι μᾶλλον τοῦ ἀρχικοῦ. Ὅταν τοίνυν ἀνδρὶ τἄλλα θαυμασίῳ καὶ Σκιπίωνι μικρὸν ὄφλημα φιλανθρώπευμα συνέλειφθὲν ὑπεροψίας διέγκῃ δόξαν, ἵππου κολούων ἄν τις ἀξίωμα συνάρχοντος, ἢ τοξότου ἐχέφρονος φιλοτιμίαν ἐπηρεάζων, ἢ πάντα συλλήβδην ἀναπηδῶν ἅμα καὶ θέλγων ὑπ' αὐθαδείας εἰς ἑαυτόν, ἐκεῖνα δὲ ἀφαιρούμενος, D ὄπιθεν ἂν φανείη καὶ μέτριος; Μέμνημαι νέον ἐμαυτὸν ἔτι πρεσβύτην μεθ' ὑπάτου πεμφθέντα πρὸς ἀνθύπατον, ἀπολειφθέντος δέ πως ἐκεῖσε, μόνον ἀντυχόντα καὶ διαπραξάμενον ὡς οἷόν τ' ἔμελλον ἐπανελθὼν ἀπαρέσκειν, ἀναγὼς ὁ πατὴρ καὶ ἰδίαν ἐκέλευσε μὴ λέγειν, Ὡχόμεθα, ἀλλ', Ὡχόμεθα· μηδὲ, Εἶπον, ἀλλ' Εἴπομεν, καὶ τἄλλα συνεφαπτόμενον ἅπαν καὶ κοινούμενον ἀπαγγέλλειν. Οὐ γὰρ μόνον ὄπιθεν τὸ τοιοῦτον καὶ φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ λυποῦν τὸν φθόνον ἀφαιρεῖ τῆς δόξης. Ὅθεν οἱ με- E

E. 1. τὸ λυποῦν τὸν φθόνον] Forte, τὸν λοιπὸν φθόνον.

tamen genere collegæ ob magiſtratum erat honor habendus. Quando igitur Scipionem, virum alioqui admirabilem, tam exiguæ comitatis neglectio aliorum deſpicientiæ ſuſpectum reddidit: is qui de dignitate collegæ detrahat, aut ſplendidis actionibus malitioſe officiat, aut præ faſtu omnia ſibi uni arroget ademta ſocio, æquus haberi et moderatus numnam poterit? Memini me, cum juvenis adhuc ad proconſulem eſſem legatus cum collega miſſus, hoc neſcio qua de cauſſa in itinere ſubſiſtente, ſolum rem confeciſſe: cum autem reverſus rationem obitæ legationis eſſem redditurus, ſeorſim mihi pater adſiſtens monuit, ne dicerem, *Profectus ſum*, ſed *Profecti ſumus*, et *Diximus*, non *Dixi*, eodemque modo reliqua omnia cum ſocio inter referendum communicarem. Hoc enim non modo benignum humanumque, ſed et invidiæ tutam gloriam præſtat. Quamobrem etiam

γάλοι καὶ δαίμονα καὶ τύχλω τοῖς κατορθώμασιν συνεπιγράφουσιν· ὡς Τιμολέοντι, ὁ τὰς ἐν Σικελίᾳ καταλίσας τυραννίδας, Αὐτοματίας ἱερὸν ἱδρύσατο· καὶ Πύθωνι δὴ τῷ Κότυν ἀποκτείναντι θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, "Ὁ θεὸς," ἔφη, "ταῦτα ἔπραξε "τιμῶν χεῖρα παρ' ἐμοῦ χρησάμενος." Θεόπομπος δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐρομένου τινὸς τὸν ἐπόντα, Σώζεσθαι τὴν Σπάρτην ἆρ' ὑπὸ τῶν βασιλέων ἀρχικοὺς ὄντας, "Μᾶλλον," ἔφη, "ἆρ' ὑπὸ τῶν πολλῶν πειθαρχικοὺς "ὄντας."

F καί. Γίνεται μὲν οὖν δι' ἀλλήλων ἀμφότερα ταῦτα. Λέγουσι δὲ οἱ πλεῖστοι καὶ νομίζουσι πολιτικῆς παιδείας ἔργον εἶ ναι τὸ καλῶς ἀρχομένους πεθαρχεῖν· καὶ γὰρ πλέον ἐστὶ τῶν ἄρχοντος ἐν ἑκάστῃ πόλει τὸ ἀρχόμενον· καὶ χρόνον ἕκαστος ἄρχει βραχύν, ἄρχεται δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος. Ὥστε κάλλιστον εἶναι μάθημα καὶ χρησιμώτατον, τὸ πειθαρχεῖν τοῖς ἡγεμόσιν, κἂν ὑποδεέστεροι δυνάμει καὶ δόξῃ τυγχάνωσιν ὄντες.

magni viri rebus præclare geſtis Genium et Fortunam ſecum, ut auctores inſcribunt: ſicut Timoleon, excifis in Sicilia tyrannidibus, Caſui fanum dedicavit: et Python, cum Athenienſes eum ob Cotys necem admirarentur, atque venerarentur, *Deum*, dixit, *hæc egiſſe, ſua autem manu uſum*. Ceterum Theopompus Lacedæmoniorum rex dicenti Spartam ſervari regum imperandi peritia, reſpondit, *magis ideo hoc fieri, quod cives imperio eſſent obſequentes*.

XXI. Atque horum quidem duorum alterum ab altero proficiſcitur. Plerique tamen dicunt et ſentiunt, civilis inſtitutionis opus eſſe, efficere ut cives bene pareant; plures enim in unaquavis civitate ſunt, qui regantur, quam qui regant: et præeſt quivis exiguum temporis, totam ætatem in reipublicæ forma populari regitur degens. Itaque pulcherrima eſt et utiliſſima diſciplina, parere magiſtratibus, etiamſi minus inſtructi a potentia et gloria ſint. Abſur-

Ἄτοπον γὰρ ἐστι τὸν μὲν ἐν τραγῳδίᾳ πρωταγωνιστὴν Θεόδωρον ἢ Πῶλον ὄντα μαθητῇ τῷ τὰ τρία λέγοντι πολλάκις ἕπεσθαι καὶ προσαγορεύεσθαι ταπεινῶς, ἂν ἐκεῖνος ἔχῃ τὸ διάδημα καὶ ὁ σκῆπτρον· ἐν δὲ πράξεσιν ἀληθιναῖς καὶ Πολιτείᾳ τὸν πλούσιον καὶ ἔνδοξον ὀλιγωρεῖν καὶ καταφρονεῖν ἄρχοντος ἰδιώτου καὶ πένητος, ἐνυβρίζοντα καὶ καθαιροῦντα τῷ πρὸ αὐτὸν ἀξιώματι τὸ τῆς πόλεως, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον αὔξοντα καὶ προσιέντα τὴν ἀπ' αὐτῆς δόξαν καὶ δύναμιν τῇ ἀρχῇ· καθάπερ ἐν Σπάρτῃ τοῖς Ἐφόροις οἵ τε βασιλεῖς ὑπεξανίσταντο, καὶ τἄλλον ὁ κληθεὶς ὑβάδην ἐπῄει, ἀλλὰ δεῦρο καὶ προσιὼν δι' ἀγορᾶς ἤεντες, ἐπιδεικνυντο τὴν εὐπείθειαν τοῖς πολίταις, ἀγαλλόμενοι τῷ τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας· οὐχ ὥσπερ ἔνιοι τοῦ ἀπειροκάλων καὶ σολοίκων, οἷον ἰχνος ἑαυτῶν καλλωπιζόμενοι περιουσίᾳ, βαθυλοὶ δὲ ἀγῶσι προπηλακίζουσι, καὶ χορηγὸς ἐν Διονυσίοις λοιδορεῖται, καὶ γρα- 817 B

F. 10. τρία λέγοντι] Legendum τρίτα λέγοντι, cum Xyl.

dum enim ſit principem in tragœdia actorem Theodorum vel Polum ſæpenumero mercede conducto hiſtrioni tertiario obſequi, et humiliter cum eo colloqui, nimirum diadema et ſceptrum gerenti: in rebus autem ſeriis ac publicis divitem ac gloria inſignem parvi facere plebeium aliquem et pauperem qui cum magiſtratu ſit, cum hac ratione dives ſuo ſplendore dignitatem urbis contumelia afficiat atque deprimat: ubi potius magiſtratum exornare ſuæ gloriæ ac potentiæ accommodatione debeat: quomodo Spartæ reges Ephoris de via decedebant, et reliquorum ut quiſque vocatus erat, non lento gradu, ſed curſim per forum ſe proripiens, obedientiam ſuam civibus oſtentabant, exultantes ob habitum magiſtratibus honorem. Non ita honeſtatis rudes atque barbari quidam, veluti comti ſuæ potentiæ abundantia, in certaminibus arbitros ac præmiorum collatores circumſcribunt, choragis in Liberalibus convi-

τηκῶν ϗ γυμνασιαρχῶν καταγελῶσιν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μανθάνοντες ὅτι τῷ τιμᾶσθαι τὸ τιμᾶν πολλάκις ἐστὶν ἐνδοξότερον. Ἀνδρὶ γὰρ ἐν πόλει δυναμένῳ μέγα, μείζονα φέρει κόσμον ἄρχων δορυφορούμενος ὑπ' αὐτοῦ καὶ περιπεμπόμενος, ἢ δορυφορῶν ϗ περιπέμπων· μᾶλλον δὲ τοῦτο μὲν ἀηδίαν ϗ φθόνον, ἐκεῖνο δὲ τιμὴν ἀληθινὴν φέρει ϗ τὴν ἀπ' εὐνοίας δόξαν· ὀφθεὶς δὲ ὅπου θύρας ποτὲ ϗ
c πρόπυλον ἀσπασάμενος, ϗ λαβὼν ἐν περιπάτῳ μέσον ὁδὸν ἀφαιρούμενος ἑαυτῷ, τῇ πόλει κόσμον περιτίθησι.

κβ'. Δημοτικὸν δὲ ϗ βλασφημίαν ἐνεγκεῖν καὶ ὀργὴν ἄρχοντος, ἢ τὸ τοῦ Διομήδους ὑποπίπτοντα,

Τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἄμ' ἕψεται,

ἢ τὸ τοῦ Δημοσθένους, ὅτι "Νεῖ οὐκ ἔστι Δημοσθένης "μόνον, ἀλλὰ καὶ θεσμοθέτης ἢ χορηγὸς ἢ στεφανηφόρος." Ἀναθετέον οὖν τὴν ἄμυναν εἰς τὸν χρόνον· ἢ δὲ ἐπέξιμεν

B. 9. φίλου ϗ] ϗ forte rectius abſit ut abeſt in E. et P.

ciantur, prætores ac gymnaſiorum præſides deridet: neque ſcientes neque diſcentes honorare eſſe interdum quam honorari glorioſius. Viro enim in Republica largiter potenti plus ornamenti affert ſtipatus ab eo magiſtratus ac comitatus, quam ſtipans et deducens: immo hoc invidiam et moleſtiam, illud veram parat a benevolentia profectam gloriam: cumque fores ejus viſere aliquando, ſalutatumque prior venire cernitur, mediumque ei inter deambulandum cedere locum, nihil ſibi ipſi demens, civitati ornamentum confert.

XXII. Populare eſt etiam interdum convitium et iram magiſtratus ferre, vel Diomedis illud ſubjicientem,

Scilicet ejus in hac re gloria vertitur:

aut illud Demoſthenis, *Non ipſum nunc eſſe Demoſthenem duntaxat, ſed et legumlatorem et choragum, et coronam geſtare.* Defenſionem autem tempori commendabimus: ita autem perſequemur injuriam nobis factam, ubi ejus auctor

ἀπαλλαγέντι τῆς ἀρχῆς, ἢ κερδανοῦμεν ἐν τῷ σπεύδειν, τὸ παύσασθαι τῆς ὀργῆς.

κγ'. Σπουδὴ μέντοι καὶ προθυμία δεῖ τὰ κοινὰ πράττοντι πρὸς ἅπασαν ἀρχὴν ἀεὶ διαμιλλητέον· ἂν μὲν ὦσι χαρίεντες, αὐτὸν ὑφηγούμενον ἃ δεῖ καὶ φέλτιστα καὶ διδόντα χρῆσθαι τοῖς βουλευομένοις ὀρθῶς, καὶ τὸ κοινὸν εὐδαιμεῖν ὠφελοῦντα· ἐὰν δὲ σὴ τις ἐκείνοις ὄκνος ἢ μέλλησις ἢ κακοήθεια πρὸς τὴ πρᾶξιν, ὥσπερ λῃστὴ παρεῖναι καὶ λέγειν αὐτὸν εἰς τὰς πολλὰς, καὶ μὴ προαμελεῖν, μηδὲ ὑφιέναι τ κοινῶν, ὡς οὐ προσῆκον ἄρχοντος ἑτέρου πολυπραγμονεῖν καὶ προδιοικεῖν. Ὁ γὰρ νόμος ἀεὶ τῷ τὰ δίκαια προσιόντι καὶ γινώσκοντι τὰ συμφέροντα, τῷ προσήκοντι τάξιν ἐν τῇ Πολιτείᾳ δίδωσιν. "Ἦν δὲ "τις," φησὶν, "ἐν τῷ στρατεύματι Ξενοφῶν, ἢ στρα- "τηγὸς, ἢ λοχαγός" ἀλλὰ τῷ φρονεῖν τὰ δέοντα καὶ τολμᾶν αὐτὸν εἰς τὸ ἄρχειν καταστήσας, διέσωσε τοὺς

magiſtratu abierit, aut id lucri habebimus, quod expectando iram dimiſimus.

XXIII. Omni quidem ſtudio ac providentia in curandis Reipublicæ commodis certandum eſt viro civili cum quovis magiſtratu, et, ſi quidem homo aptus eſt qui eum gerit, monere eum debet, et probe conſultata recte perficiendi occaſiones ſuppeditare, et in Reipublicæ gloria et utilitate augenda adjuvare: ubi vero magiſtratum a re gerenda vel ignavia, vel cunctatio, vel malitia abſtinet, ipſe ad populum debet eo de negotio referre, neque Rempublicam eo nomine negligere aut deſtituere, quod alio Reipublicæ præfecto ipſum non conveniat curioſum eſſe et in alienam ſe ingerere adminiſtrationem. Lex enim ſemper ei qui juſta facit, et utilia cognoſcit, primum in Republica locum tribuit. *Erat*, inquit, *Xenophon, quidam in exercitu, neque imperator, neque cohortis alicujus dux:* ſed qui quæ opus erat intelligendo audendoque ſeipſum reliquis ducem creaſſet, itaque Græcos ſervaret. Atque in-

Ἕλληνας. Καὶ τὸν Φιλοποίμενος ἔργων ὑπερφανέστατόν ἐστι, τὸ Ἄγιδος Μεσσήνην καταλαβόντος, οὐκ ἐθέλοντος δὲ τὴν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν βοηθεῖν, ἀλλ' ὑποδειλιῶντος, αὐτὸν ὁρμήσαντα μὴ τῶν προθυμοτάτων ἄνευ δόγματος, ἐξελέσθαι τὴν πόλιν. Οὐ μὴν ἀεὶ μικρὰ δεῖ κ
F τὰ τυχόντα καινοτομεῖν· ἀλλ' ὑπὲρ τοῖς ἀναγκαίοις, ὡς ὁ Φιλοποίμην· ἢ τοῖς καλοῖς, ὡς Ἐπαμεινώνδας, ὑπερβαλὼν τέτταρας μῆνας τὴν Βοιωταρχίαν παρὰ τὸν νόμον, ἐν οἷς εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐνέβαλε καὶ τὰ περὶ Μεσσήνην ἔπραξεν· ὅπως καὶ ἅπαντά τις ὑπὲρ τούτῳ κατηγορίαν κ μέμψις, ἀπολογίαν τῆς κατηγορίας τὴν ἀνάγκην ἔχωμεν, ἢ παραμυθίαν τὸ κινδύνου, τὸ μέγεθος τ παράξεως καὶ τὸ κάλλος.

κδ'. Ἰάσονος τῶν Θεσσαλῶν μοναρχὴ γνώμην ἀπομνημονεύουσιν, ἐφ' οἷς ἐδιάζετο καὶ παρῳώχλει τινὰς ἀεὶ
818 λεγομένην, "Ὡς ἀναγκαῖον ἀδικεῖν τὰ μικρὰ τοὺς βε-

E. 6. Ἄγιδος] Ναβίδος, Mez.

ter facinora Philopœmenis illuſtriſſimum eſt illud, quod cum Nabis Meſſenam occupaſſet, et Achæorum prætor ſubvenire nollet præ formidine, ipſe ſine decreto adſcito promtiſſimo quoque erupit, urbemque eam liberavit. Neque tamen novæ res levibus aut qualibuſcunque de cauſſis tentandæ ſunt: ſed vel neceſſitate urgente, ut Philopœmen fecit: vel præclaræ rei gratia, ut Epaminondas, qui prorogata ſibi contra legem Bœotarchia in quatuor menſes, eo tempore in Laconicam irrupit, et Meſſenam condidit. Ita fiet ut ſi propterea accuſetur et culpetur, neceſſitatis præſcriptione crimen amoliri, aut conſolationem periculi habere poſſit magnitudinem ac pulchritudinem facti.

XXIV. Memoratur Jaſonis Theſſalorum tyranni dictum hoc, ab eo cum multis vim faceret, importuneque moleſtus eſſet, pronunciatum, *Neceſſe eſſe ut in minutis rebus*

" λοιμὸς τὰ μεγάλα διαφθείρειν." Τοῦτον μὲν οὖν ἄν τις εὐθὺς καταμάθοι τὸν λόγον ὡς ἔστι δυναστευτικός. Ἐκεῖνο δὲ πολιτικώτερον ὠφέλημα, τὸ τὰ μικρὰ τῆς πολλοῖς παρίεσθαι χαριζόμενον, ἐπὶ τῷ τοῖς μείζοσιν ἐπίσασθαι καὶ κωλύειν ἐξαμαρτάνοντας. Ὁ δὲ πάντα λίαν ἀκριβὴς καὶ σφοδρὸς, οὐδὲν ὑποχωρῶν οὐδὲ ὑπείκων, ἀλλὰ τραχὺς ἀεὶ καὶ ἀπαράγητος, ἀντιφιλονεικεῖν τὸ δῆμον αὑτῷ καὶ παροξυσκολαίνειν ἐθίζει,

Μικρὸν δὲ πόδας χαλάσαι μεγάλη κύματος ὀλκῇ·

τὰ μὲν αὐτὸν ἐνδιδόντα καὶ συμπαίζοντα χαριζομένως, B οἷον ἐν θυσίαις καὶ ἀγῶσι καὶ θεάτροις· τὰ δὲ ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ νέων ἁμαρτήματα παροψᾶν καὶ παρακύπτειν, ὅπως ἢ μὴ νοσεῖν καὶ παῤῥησιάζεσθαι δύναμις, ὥσπερ φαρμάκου, μὴ καταχρηματίζῃ μηδὲ ἔθος, ἀλλ' ἀκμὴν ἔχουσα καὶ πίστιν, ἐν τοῖς μείζοσι μᾶλλον χαλάπτηται καὶ

injuſte agant, qui in magnis juſtitiam velint ſervare. Quam quidem vocem nemo non ſtatim agnoſcat ejus eſſe, qui ſibi poteſtatem omnem uſurpet. Ad rem civilem magis congruit hæc præceptio, ut quæ levia ſunt, iis omittendis vulgo gratificere; in momenti alicujus rebus eidem te opponas, neque patiare eos delinquere. Qui enim omnibus in rebus nimis eſt accuratus et vehemens, nihilque concedit aut diſſimulat, is dum ſe ubique aſperum et implacabilem gerit, multitudinem ad certamen mutuæ contentionis ac moroſitatis adſuefacit. Itaque interdum debet, ut eſt apud poëtam, *aliquantulum remittere clavum ob magnam fluctus vim:* aliquando ipſe veniam dans, ac ludendi ſe ſocium captandæ gratiæ cauſſa præbens, ut in ſacrificiis, certaminibus, et ſpectaculis: nonnunquam veluti in familiis fit in puerorum peccatis, ſimulans ſe non obſervare quæ delinquuntur, ac ſurda aure prætermittens, ut facultas caſtigandi et libera oratione increpandi, tanquam medicamentum, non uſu jam debilitata et inefficax, ſed viribus ſuis prædita atque auctoritate in majoribus negotiis magis per-

δάκνῃ τὰς πολλάς. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἀκούσας τὴν ἀδελφὴν ἐγνωκέναι τινὰ τῶν καλῶν καὶ νέων, οὐκ ἠγανάκτησεν, εἰπών, "Ὅτι καλείνη τι δοτέον ἀπολαῦσαι τῆς C "βασιλείας" οὐκ ὀρθῶς τὰ τοιαῦτα συγχωρῶν, οὐδὲ ἀξίως ἑαυτοῦ· δεῖ γὰρ τὴν ἀρχὴν τὴν καταλυσιν καὶ ὕβριν, ἀπόλαυσιν μὴ νομίζειν. Δήμῳ δὲ ὕβριν μὲν οὐδεμίαν εἰς πολίτας, οὐδὲ δήμευσιν ἀλλοτρίων, οὐδὲ κοινῶν ἁρπάγματα ὁ πολιτικὸς ἐφήσει κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ πείθων καὶ διδάσκων καὶ διελεγχόμενος διαμαχεῖται ταῖς τοιαύταις ἐπιθυμίαις, οἵας οἱ περὶ Κλέωνα βόσκοντες καὶ αὔξοντες, πολὺν, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, κηφῆνα τῇ πόλει κεκεντραμμένον ἐπεποίησαν. Ἐὰν δὲ ἑορτὴν πάτριον οἱ πολλοὶ καὶ θεοῦ τιμὴν πρόφασιν λαβόντες ὁρμήσωσι πρός τινα θέαν, ἢ νέμησιν ἐλαφρὰν, ἢ χάριν τινὰ φιλάνθρωπον ἢ φιλοτιμίαν, ἔστω πρὸς τὰ τοιαῦτα ἡ τῆς ἐλευθερίας D ἅμα καὶ τῆς εὐπορίας ἀπόλαυσις αὐτοῖς. Καὶ γὰρ τοῖς

cellat atque mordeat multitudinem. Etenim Alexander cum esset certior factus sororem suam cum formoso quodam juvene rem habuisse, non est indignatus, sed *dandum hoc sorori esse*, dixit, *ut regni aliquem et ipsa fructum perciperet:* non recte ille, neque sibi convenienter talia permittens: neque enim petulantiam et imperii subversionem pro fructu ejus duci par est. At civilis vir contumeliam in cives nullam suis, neque publicationem alienorum, aut distributionem publicorum bonorum, quantum omnino præstare potest, concedere debet: sed hujusmodi rerum affectationes, suadendo, docendo, perterrendoque debellare, quas Cleon nutriens atque augens, multos, ut ait Plato, aculeatos fucos in Rempublicam introduxit. Si vero festivitatem aliquam a majoribus institutam populus, aut Dei venerationem pro occasione arripiens ad spectaculum aut divisionem pecuniæ modicam animo feratur, aliamve appetat aliquam rem quam largiri sit humanitatis: hic iis liceat et liberalitate et copia perfrui. Nam in Periclis et Demetrii

Περικλέους πολιτεύμασι, ἢ τοῖς Δημητρίου, ἀλλὰ τοιαῦτα ἔνεστι· καὶ Κίμων ἐκόσμησε τὴν ἀγορὰν πλατάνων φυτείαις καὶ περιπάτοις· Κάτων δὲ τὸν δῆμον ὁρῶν ἐπὶ τοῖς περὶ Κατιλίναν ἀγωνιῶντα καὶ πρὸς μεταβολὴν τῆς Πολιτείας ἀποφανῶς ἔχοντα, συνέπεισε τὴν βουλὴν ψηφίσασθαι πυρίτοις τοῖς πένησι, καὶ τοῦτο δοθὲν ἔσχε τὸ δύσθυρον, καὶ κατέπαυσε τὴν ἐπανάστασιν. Ὡς γὰρ ἰατρὸς ἀφελὼν πολὺ τοῦ διεφθορότος αἵματος, ὀλίγον ἀβλαβῆ τροφὴν προσπάγνυσιν, οὕτως ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ μέγα τι τῶν ἀδόξων ἢ βλαβερῶν παρελόμενος, ἐλαφρᾷ πάλιν χάριτι καὶ φιλανθρώπῳ τὸ δυσκολαῖνον καὶ μεμψιμοιροῦν παρηγόρησεν.

κέ. Οὐ χεῖρον δὲ καὶ μετάγειν ἐπ' ἄλλα χαίροντα τὸ σπουδαζόμενον, ὡς ἐποίησε Δημάδης, ὅτε τὰς προσόδους ἔσχεν ὑφ' ἑαυτῷ τῆς πόλεως· ὡρμημένων γὰρ ἐκπέμπειν τριήρεις βοηθοὺς τοῖς ἀφισταμένοις Ἀλεξάνδρῳ, καὶ χρή-

E. 7. ὡρμημένων] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. B. E. P. Vulgo, ὁρμωμένων.

adminiſtrationibus Reipublicæ multa inſunt talia: et Cimon exornavit forum platanorum conſtitutione ac deambulationibus: Cato etiam in Catilinaria actione populum videns a Cæſare conturbatum, et civitatem in diſcrimen novarum rerum adductam, ſenatui perſuaſit, ut in pauperes largitionem decerneret: eaque munificentia tumultum ſedavit, ac ſeditionem inhibuit. Sicut enim medicus multum corrupti ſanguinis ubi ſubduxit, modicum innoxii alimenti ſuggerit: ſic vir civilis magna aliqua re, quæ ad dedecus aut damnum ſpectabat ſublata, viciſſim exiguo aliquo et accepto hominibus munere animos a reprehenſionibus et quiritationibus avertit.

XXV. Expedit etiam id, cui populus ſtudet, ad utilem aliquam rem traducere, ſicut fecit Demades, quo tempore urbis reditus in ſua habuit poteſtate. Cum enim adjeciſſent animum Athenienſes ad mittendum triremes, quæ auxilium his ferrent qui ab Alex-

F μαται κελεύοντων παρέχειν ἐκεῖνον, "Ἔστιν ὑμῖν," ἔφη, "χρήματα, παρεσκευασάμεθα γὰρ εἰς τὰς χόας, ὥσθ' "ἕκαστον ὑμῶν λαβεῖν ἡμιμναῖον, εἰ δὲ εἰς ταῦτα βούλεσθε "μᾶλλον, αὐτοὶ καλαχρῆσθε τοῖς ἰδίοις." καὶ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅπως μὴ στασιάσουσι τῆς ἀφανομῆς ἀφέντων τὸν ἀπόστολον, ἔλυσε τὸ τῶν Ἀλέξανδρον ἔγκλημα τοῦ δήμου. Πολλὰ γὰρ ἀπ' εὐθείας οὐκ ἔστιν ἐξῶσαι τῶν ἀλυσιτελῶν, ἀλλὰ δεῖ τινος ἀμυσγάπτου καμπῆς καὶ περι-
819 αγωγῆς· οἵᾳ καὶ Φωκίων ἐχρῆτο, κελευόμενος εἰς Βοιωτίαν ἐμβαλεῖν τοῦδε χαλκοῦ, ἐκήρυξε γὰρ εὐθὺς ἀκολουθεῖν ἀφ' ἥβης τοὺς μέχρι ἐτῶν ἑξήκοντα· καὶ δρόμου τῶν πρεσβυτέρων γενομένης, "Τί δεινόν;" εἶπεν, "ἐγὼ γὰρ ὁ στρατηγός, "ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη, μεθ' ὑμῶν ἔσομαι." Τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ καὶ πρεσβείας ἀχθοφόρον ἀκάμψας, συγκαταλέγοντα πολλοὺς τῶν ἀνεπιτηδείως ἐχόντων· καὶ

F. 2. τὰς χόας] B. τὰς χύας.

andro defecerant, et ab ipso pecuniam poscerent, dixit, *In promtu ipsis esse pecuniam: se enim ita eam ad Choas* (sacrificium id erat solenne) *comparasse, ut civium quivis acciperet dimidium minæ, quod si in classem id pecuniæ vellent impendi, ad Choas quisque de suo conferret.* Atque hoc modo illis, ne divisione ista spoliarentur, classis missionem omittentibus, effecit ne Alexander haberet quo nomine populum juste culparet. Sunt enim multa inutilia, quæ recta non possis amoliri, sed ad hoc requiritur aliquis utcunque flexus et circumductio: quali etiam Phocion est usus, qui cum juberetur in Bœotiam facere alieno tempore impressionem, statim edixit, ut omnes se a pubertate usque ad sexagenarios sequerentur, ac tumultuantibus senioribus, *Nullam esse rei indignitatem*, dixit, *ipso præsente ac duce octogenario.* Hoc pacto etiam intempestivæ legationes sunt disjiciendæ, allectis in numerum legatorum iis qui ad eam

καὶ σκευὰς ἀχρήστους, καὶ ἐλεύσεσθαι συνεισφέρειν· καὶ δίκας ἀπορεπεῖς, ἀξιοῦντα συμπαρεῖναι καὶ συναποδημεῖν· ἀφέντας δὲ τὰς γεφύρας τὰ τοιαῦτα καὶ παρεξιόντας ἔλκειν δεῖ καὶ προσλαμβάνειν, ἢ γὰρ ἀναδύομενοι αὐτοὶ τὴν B πρᾶξιν ἀμαλύνειν δόξουσιν, ἢ μεθέξουσι τῶν δυσχερῶν παρόντες.

κϛ'. Ὅπου μέντοι μέγα δεῖ περαινθῆναί τι καὶ χρήσιμον, ἀγῶνος δὲ πολλοῦ καὶ σπουδῆς δέομενον, ἐνταῦθα πειρῶ τῶν φίλων αἱρεῖσθαι τοὺς κρατίστους, ἢ τῶν κρατίστων τοὺς προθυμοτάτους· ἥκιστα γὰρ ἀντιποιήσονται ὕστοι, καὶ μάλιστα συνεργήσουσι, τὸ φιλονεικεῖν ἄνευ τοῦ φιλονεικεῖν ἔχοντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἔμπειρον ὄντα δεῖ προσὸ χαίρειν ἑτέρου πέφυκας αἱρεῖσθαι τοὺς μᾶλλον δυναμένους ἀντὶ τῶν ὁμοίων· ὡς ὁ Διομήδης ὀπὶ

A. 9. συναποδημεῖν] An συμποδίκειν? an cum verſ. Xyl. et Mez. poſt δίκας inſerendum καὶ ἀποδημίας?

rem non ſunt parati: et apparatus inutiles impedies, mandando ut eorum auctores pecuniam eo conferant: et judicia indecora, jubens ſuaſores una adeſſe; et profectiones parum honeſtas, ſi imperes auctoribus ſimul peregrinari. Maxime autem eos, qui primi talia ſuadent atque urgent, oportet in ſocietatem rei agendæ trahere: ita enim aut ipſi tergiverſando irritam rem facere videbuntur, aut partem moleſtiarum una perferent.

XXVI. Cæterum ubi res aliqua magna et utilis conficienda eſt, ſed quæ magnum certamen ac ſtudium vehemens requirat, ibi conare aut optimos amicorum, aut optimorum placidiſſimos adſciſcere: hi enim minime in diverſum nitentur, maxime adjutores negotii peragendi erunt, ſine contendendi cupiditate prudentia præditi. Veruntamen te naturæ tuæ peritum oportet ad ea, in quibus minus ipſe a natura vales, non tui ſimiles, ſed qui præſtare id quod tibi deeſt rectius poſſint, deligere: quemadmo-

C τὴν κατασκοπὴν μεθ' ἑαυτῆς τὸν φρόνιμον εἵλετο, τὰς ἀνδρείας παρελθών. Καὶ γὰρ αἱ πράξεις μᾶλλον ἰσορροπῶσι, καὶ τὸ φιλόνεικον οὐκ ἐγγίνεται πρὸς ἀλλήλους τοῖς ἀφ' ἑτέρων ἀρετῆς καὶ δυνάμεων φιλοτιμουμένοις. Λάμβανε δὴ καὶ δύσης σύνεργὸν καὶ πρεσβείας κοινωνόν· ἂν λέγειν μὴ δυνατὸς ᾖς, τὸν ῥητορικόν, ὡς Πελοπίδας Ἐπαμεινώνδαν· κἂν ἀπίθανος πρὸς ὁμιλίαν πλήθους καὶ ὑψηλός, ὡς Καλλικρατίδας, τὸν εὔχαριν καὶ θεραπευτικόν· κἂν ἀσθενὴς τὸ σῶμα καὶ δύσεργος, ἢ φιλόπονον καὶ ῥωμαλέον, ὡς Νικίας Λάμαχον. Οὕτω γὰρ ἦν ὁ Γηρυόνης
D ζηλωτός, ἔχων σκέλη πολλὰ καὶ χεῖρας καὶ ὀφθαλμούς, ἀλλὰ πάντα μία ψυχὴ διῴκει· τοῖς δὲ πολιτικοῖς ἔξεστι μὴ σώματα μηδὲ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τύχας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετάς, ἂν ὁμονοῶσιν, εἰς μίαν χρείαν συνθέν-

C. 5. *συνεργὸν*] *συνήγορον*, magis probabile.
C. 10. *γὰρ ἦν*] Forte, *γὰρ ἂν ἦν*: alioquin, ſequens *εἰ* mutandum in *ὡς*, quod ne ſic quidem placet.
D. 2. *διῴκει*] Vulgo et omnes libri *διῴκει*.

dum Diomedes ad ſpeculandum fortibus præteritis prudentem ſibi ſocium aſſumſit. Hoc enim modo et actionum magis æqualia dividuntur inter ſocios momenta: et a diverſis virtutibus profecta gloriæ cupiditas contentionibus non eſt obnoxia. Ergo in obeundo judicio aut legatione, ſi ipſe non ſis facundus, arte dicendi inſtructum tibi adjunge, ut Epaminondam Pelopidas: et ſi ad perſuadendum multitudini ineptus ſis, atque elatior, qualis fuit Callicratidas, gratioſum aliquem et demerendi populi gnarum: ſi corpus imbecillum et laboris impatiens ſit, laborum tolerantem ac robuſtum aliquem, ut Nicias Lamachum. Sic enim in admiratione fuit Geryones, habens crura multa, et manus, et oculos, quibus omnibus unus præfuit animus. Datur autem civilibus hoc, ut non corpora tantum et pecunias, ſed et fortunas, et potentiam, et virtutem, ſi quidem concordes ipſi ſint, in communem uſum conferre, ac

ζειν, μᾶλλον εὐδαιμονεῖν ἄλλῳ περὶ τινὸ αὐτῷ πρᾶξιν· ὥσπερ οἱ Ἀργοναῦται τὸν Ἡρακλέα καταλιπόντες ὑπαγκάζοντο ἀφ' τῆς γυναικωνίτιδος κατῳδόμενοι καὶ καταφαρμακῳδόμενοι, σώζειν ἑαυτοὺς καὶ κλέπτειν τὸ κῶας. Χρυσὸν μὲν εἰς ἕνια τῶν ἱερῶν εἰσιόντες ἔξω καταλείπουσιν, σίδηρον δὲ, εἰς ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς οὐδὲν συνεισφέρουσιν· ἐπεὶ δὲ κοινόν ἐστιν ἱερὸν τὸ βῆμα Βουλαίου τε Διὸς καὶ Πολιέως, καὶ Θέμιδος καὶ Δίκης, αὐτόθεν μὲν ἄνθη φιλοπλουτίαν καὶ φιλοχρηματίαν, ὥσπερ σίδηρον, καὶ μοχθηρὸν ἰοῦ νόσημα, τῆς ψυχῆς ἀποδυσάμενος, εἰς ἀγορὰς καπήλων ἢ δανειστῶν ἀπόρριψον

—— αὐτὸς δ' ἀπὸ νίσφι τραπέσθαι,

τὸν ἀπὸ δημοσίων χρηματιζόμενον ἡγούμενος ἀφ' ἱερῶν κλέπτειν, ἀπὸ τάφων, ἀπὸ φίλων, οὐ πεποίθοσιν, ἀπὸ ψευδομαρτυρίας, σύμβουλον ἄπιστον εἶναι, δι-

D. 5. ἄλλῳ] Forte vitii quid ſubeſt. B. ἰσ' ἄλλῳ, quod non ſatisfacit.

majore quam unus aliquis alius cum gloria rem gerere poſſint: quod contra Argonautis evenit, qui, Hercule deſerto, coacti ſunt ad gynæceum confugere, magiciſque incantationibus et veneficiis ſubditi vitam ſuam ſervare, velluſque furtim auferre. Aurum quidem in quædam fana intrantes foris relinquunt: ferrum autem omnino in nullum important templum. Quando igitur tribunal commune quoddam eſt templum Conſultoris atque Urbitenentis Jovis, ac Themidis et Juſtitiæ; jam inde ab initio divitiarum et pecuniæ cupiditatem, tanquam ferrum et morbum animi æruginis plenum exuens, in cauponum aut fœneratorum fora abjice,

—*longeque avertere ab illis:*

atque ſic habe, eum qui quæſtum e publico captat, furari de ſacris, de buſtis, de amicis, proditione, falſi teſtimonii dictione lucrum quærere, infidum eſſe conſiliarium, perjurum judicem, magiſtratum

χρηστὸν ὀπίσσω, ἄρχοντα δωροδόκον, σφαλμάτων ἀπ-
λῶς καθαρὸν ἀδικίας. Ὅθεν οὐ δεῖ πολλὰ περὶ τούτων
λέγειν.

κζ'. Ἡ δὲ φιλοτιμία, καίπερ οὖσα σοβαρωτέρα τῆς φιλοκερδίας, οὐκ ἐλάττονας ἔχει κήρας ἐν Πολιτείᾳ. Καὶ γὰρ τὸ τολμᾶν αὐτῇ μᾶλλον ἐμφύεται μὴ δι' ἀργίαν σφόδρα ταπεινὴν, ἀλλ' ἐρρωμένοις μάλιστα καὶ νεανικοῖς προσαρέσει· καὶ τὸ ῥᾳδίως τὸν ὄχλον ῥᾴθυμον πολλάκις συνεξάπτειν αὐτῷ καὶ συνεξωθοῦν τοῖς ἐπ-
αίνοις, ἀκατάσχετον ποιεῖ καὶ δυσμεταχείριστον. Ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀκουστέον εἶναι τοῖς νέοις ἔλεγεν ἐκ παίδων εὐθὺς, ὡς οὔτε περαιοῦσθαι χρυσὸν αὐτοῖς ἔξωθεν οὔτε κεκτῆσθαι θέμις, οἰκεῖον δὲ τῇ ψυχῇ συμμεμιγμένον ἔχοντας, αἰκτιζόμεθα, οἶμαι, τὴν ἐκ γένους ἀφαιτοῦντες εἰς τὰς φύσεις αὐτῶν ἀρετήν· ὅτε παραμυθούμεθα τὴν φιλοτιμίαν, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς χρυσὸν ἔχειν ἀφθορον καὶ ἀκήρατον καὶ ἄχραντον ὑπὸ φθόνου καὶ μώμου

dona captantem, denique nullo non genere injuſtitiæ obſtrictum. Ut hac de re non ſit multis opus verbis.

XXVII. Ambitio autem, quanquam ſit cupiditate quæſtus nitidior, tamen non pauciores in Republica gignit peſtes. Magis enim ei adeſt audacia, quippe non ignavis aut abjectis, ſed acribus maxime et præcipitibus animis inhærenti: eamque plerumque popularis impetus evehens laudibus atque incitans effrænam reddit atque intractabilem. Quemadmodum igitur Plato præcipit adoleſcentibus a tenera ſtatim ætate inculcandum, non eſſe eis fas foris aurum appoſitum geſtare, neque omnino poſſidere, cum in animis ſuum aurum peculiare habeant admixtum: ſignificans nimirum virtutem, quæ a genere in ingenia eorum propagatur: ſic ab ambitione etiam nos animum abducamus, monendo habere nos in nobis aurum corruptelæ expers, ſincerum, et illæſum ab invidia et reprehenſionibus ho-

τιμὴν, ἅμα λογισμῷ καὶ θεωρήσει τῶν παραγ-
μένων ἡμῖν καὶ περιπολιτευομένων αὐξανόμενον· διὸ μὴ
δεῖσθαι γεγραμμένων τιμῶν ἢ πλατυνομένων ἢ χαλκο- B
τυπουμένων, ἐν αἷς καὶ τὸ εὐδοκιμοῦν ἀλλότριόν ἐστιν.
Ἐπαινεῖται γὰρ οὐχ ᾧ γέγονεν, ἀλλ' ὑφ' οὗ γέγονεν, ὁ
σαλπιγκτὴς καὶ ὁ δορυφόρος· ὁ δὲ Κάτων, ἤδη ποτὲ
τῆς Ῥώμης ἀναπιμπλαμένης ἀνδριάντων, οὐκ ἐῶν
αὐτῷ γενέσθαι, "Μᾶλλον," ἔφη, "βούλομαι περιμά-
"χεσθαί τινας ἀφ' τί μου ἀνδριὰς οὐ κεῖται, ἢ ἀφ' τί
"κεῖται." Καὶ γὰρ φθόνον ἔχει τὰ τοιαῦτα, καὶ νομί-
ζουσιν οἱ πολλοὶ τοῖς μὴ λαβοῦσιν αὐτοὶ χάριν ὀφείλειν,
τοὺς δὲ λαβόντας αὐτοῖς καὶ βαρεῖς εἶναι, οἷον ἐπὶ μισθῷ
τὰς χρείας ἀπαιτοῦντες. Ὥσπερ οὖν ὁ παραπλεύσας C
τὴν Σύρτιν, εἶτα ἀναστρέψας εἰς τὸν πορθμὸν, οὐθὲν
μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν· οὕτως ὁ τὸ ταμιεῖον φυ-
λαξάμενος καὶ τὸ δημοσίωνιον, ἀλυσὶς δὲ εἰς τὴν προ-

A. 9. παραθεωρήσει] Malim ἀναθεωρήσει. Ald. Baſ. Xyl. περιθεωρήσει.
C. 1. ἀπαιτοῦντες] Forte, ἀποτελοῦντες vel οἷον ἐπὶ ταῖς χρείαις μισθὸν ἀπαιτοῦντες.

norem, qui ſimul cum ratiocinatione et contemplatione factorum, et in Republica geſtorum a nobis augetur: ideoque nihil opus eſſe honoribus pictis, fictis, aut ex ære ductis, in quibus etiam id quod præclarum habetur, alienum eſt. Non enim cui, ſed is a quo factus eſt tubicen aut ſtipator, laudatur. Et Cato, cum jam tum ſtatuis Roma oppleretur, nullam ſibi paſſus eſt poni, quod diceret *malle quæri cur non, quam cur ipſi ſtatua eſſet collocata.* Sunt enim id genus res invidiæ expoſitæ, ac plerique cenſent gratiam ſe iis debere, quibus tale dederint nihil: deberi autem ſibi ab iis qui acceperint, eoſque moleſtos eſſe, qui veluti mercede ſuam locent operam. Ergo ſicut qui Syrti evitata navem ad fretum ſubvertit, nihil præclarum aut memorabile præſtitit: ſic qui ærario et redemturis publicis cum abſtinuiſſet, vincitur prima in conſeſſu dignitate aut

εδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον, ὑψηλῷ προσέπταικεν ἀκρωτηρίῳ, βαπτίζεται δὲ ὁμοίως. Ἄριστος μὲν οὖν ὁ μηδενὸς δεόμενος τῶν τοιούτων, ἀλλὰ φεύγων καὶ παραιτούμενος· ἂν δ' ἢ μὴ ῥᾴδιον δῆμου τινὰ χάριν ἀπώσασθαι καὶ φιλοφροσύνην πρὸς τοῦτο ῥέοντος, ὥσπερ οὐκ ἀργυρίτην οὐδὲ δωρίτην ἀγῶνα Πολιτείας ἀγωνιζομένοις, ἀλλὰ ἱερὸν ὡς ἀληθῶς καὶ στεφανίτην, ἐπιγραφή τις ἀρκεῖ, καὶ πινάκιον, καὶ ψήφισμα, καὶ θαλλός, ὡς Ἐπιμενίδης ἔλαβεν ἐξ ἀκροπόλεως, καθήρας τὴν πόλιν. Ἀναξαγόρας δὲ, τὰς διδομένας ἀφεὶς τιμὰς, ἠτήσατο τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἂν τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀφιέναι παίζειν καὶ σχολάζειν ἀπὸ τῶν μαθημάτων. Τοῖς δὲ τοὺς Μάγους ἀνελοῦσιν ἑπτὰ Πέρσαις, ἔδωκαν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις εἰς τὸμπροσθεν τὴν κεφαλῆς τιάραν φορεῖν· τοῦτο γὰρ ἐποιήσαντο σύμβολον, ὡς ἔοικε, χωροῦντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. Ἔχει

C. 5. προσέπταισεν] Sic B. E. Vulgo, προσέπταικεν.

prytaneo, is ſublimi quidem impingit promontorio, nihilo tamen minus mergitur. Optime itaque cum eo agitur, cui nihil cum ulla tali re eſt negotii, ſed fugit ac recuſat omnia. Quod ſi populi huc propendentis gratiam ac ſtudium non facile ſit repudiare: in Republica, ut certamine de præmio non argenteo aut pecuniario, ſed ſacro et coronario, inſcriptio aliqua ſufficiet, et tabella, et decretum, et germen, ſicut ex arce accepit Epimenides, cum urbem luſtraſſet. Et Anaxagoras honoribus qui offerebantur recuſatis, poſtulavit ut ea qua deceſſiſſet e vivis die, pueris vacatio ſcholarum et diſcendi concederetur. Et ſeptem Perſis qui Magos interfecerunt, eorumque poſteris conceſſum eſt ut tiaram in anteriorem capitis partem obverterent: apparet enim eos cum rem eam aggrederentur, hac fuiſſe

δέ τι καὶ ἡ τῦ Πιττακῦ τιμὴ πολιτικόν· ἧς γὰρ ἐπ-
ήσατο χώρας τοῖς πολίταις, γῆν ἣν ἂν ἐθέλοι λαβεῖν
κελευσθείς, ἔλαβε τοσαύτην ὅσην ἐπῆλτε τὸ ἀκόντιον
αὐτῦ βαλόντος· ὁ δὲ Ῥωμῖος Πόπλιος, ἰδὼ ἡμέρᾳ μιᾷ
χωλὸς ὢν ἔσπειρεν. Οὐ γὰρ μισθὸν ἔδει τὴν ἀρε-
ῆς, ἀλλὰ σύμβολον, τιμὼ τιμώ, ἵνα καὶ ἀφορμὴν πο-
λὺν χρόνον, ὥσπερ ἐκεῖνα διέμειναν. Τῶν δὲ Δημητρίε
τῦ Φαληρέως τριακοσίων ἀνδριάντων οὐδεὶς ἔσχεν ἰὸν οὐδὲ
πίνον, ἀλλὰ πάντες ἐπ ζῶντ῟ ἀφανισθησαν· τὰς Γ
δὲ Δημάδε κατεχώνευσαν εἰς ἀμίδας· ἡ γὰρ τοιαῦ-
τα τιμὴ ἀπόνοιαν, οὐ μοχθηρίαν τῦ λαβόντ῟
μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγέθη τῦ δοθέντος ἀναλογισαμ. Διὸ
κάλλιστον καὶ βεβαιότατον εὐτέλεια τιμῆς φυλακτήριον·
αἱ δὲ μεγάλαι καὶ ὑπέρογκοι καὶ βάρος ἔχουσαι, εὐκ-
πλήστως τοῖς ἀσυμμέτροις ἀνδριάσι, ταχὺ ἀφανίζ-
πονται.

E. 5. Πόπλιος] Κόκλας Xyl. Mez. Forte loco ἣν ponendum ὅσην.

uſos teſſera. Habet etiam Pittaci honor civile quippiam: juſſus enim de agro, quem civibus acquiſiverat, ſumere ſibi quantam vellet portionem, tantum accepit, quantum miſſo jaculo conſequebatur: ut Cocles Romanus, quantum una die claudus ipſe circum araret. Debet enim honor non merces facinoris eſſe, ſed ſignum: ut et diu perduret, ſicuti illi duraverunt. At de trecentis ſtatuis Demetrii Phalerei, nullam cepit ærugo aut robigo, ſed omnes vivente ipſo everſæ ſunt: Demadis ſtatuæ conflatæ ſunt in matulas. Multaque talia honoribus contigerunt, non tantum ob ejus cui decreti eſſent pravitatem, ſed etiam ob molem ſuam in odium adducti. Itaque tenuitas ſumtuum optime ac firmiſſime ad honorarii cuſtodiam facit: magna et immodica, itidem ut ſtatuæ non reſpondentes proportioni, ſubvertuntur.

κή. Ὀνομάζω δὲ νῦν τιμὰς ἃς οἱ πολλοὶ κατ' Ἐμπεδοκλέα,

Ἦ θέμις καλεῖσιν· ὅμως ἐπίφημι κ' αὐτός·

ἐπεὶ τιμή γε ἀληθινὴ τιμῇ καὶ χάριν ἱδρυμένην ἐν εὐνοίᾳ καὶ βεβαίοις τοῦ μεμνῆσθαι ὑπ' οὐδενὸς ἀπερύκεται πολιτικὸς ἀνὴρ, οὐδέ γε δόξαν ἀπιμάσθαι, "φεύγων τὸ "τοῖς πέλας ἀνδάνειν," ὡς ἔφη Δημόκριτος. Οὐδὲ γὰρ κυνῶν ἀσπασμὸς, οὐδὲ ἵππων εὔνοια, θηρευταῖς καὶ ἱπποτρόφοις ἀποβλητον, ἀλλὰ καὶ χρήσιμον καὶ ἡδὺ συντρόφοις καὶ συνήθεσι ζώοις τοιαύτην ἐνεργάσασθαι διάθεσιν πρὸς αὐτὸν, οἵαν ὁ Λυσιμάχου κύων ἐπεδείκνυτο, καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἵππων ὁ ποιητὴς διηγεῖται περὶ τὸν Πάτροκλον· οἶμαι δ' ἂν καὶ τὰς μελίττας ἀπαλλάττειν βέλτιον, εἰ τὰς τρέφουσας καὶ θεραπεύουσας ἀσπάζεσθαι καὶ προσίεσθαι μᾶλλον ἢ κεντεῖν καὶ χαλεπαίνειν ἐθέλοντο· νυνὶ δὲ ταύτας μὲ καπνῷ κολάζουσιν· ἵππους δὲ ὑφορισ-

F. 11. καλεῖσιν] Rectius ἐ καλέουσιν cum Mez.

XXVIII. Voco autem nunc honores, quos, ut Empedocleo loquar more,

Sic vulgo dicunt, tamen haud assentior ipse:

nam verum honorem, gratiamque fundatam in benevolentia animique memorum affectione non despiciet vir civilis, neque gloriam contemnet, *fugiens proximis placere*, ut volebat Democritus. Nam neque canum salutatio, neque equorum benevolentia, venatoribus et qui equos alunt videtur aspernanda: immo utile est ad jucundum in animalibus familiaribus et una viventibus hujusmodi affectionem erga se generasse, qualem Lysimachi canis demonstravit, et de Achillis equis erga Patroclum poëta refert. Existimo etiam cum apibus melius actum iri, si eos a quibus nutriuntur et curantur admittere potius et adblandiri, quam abigere et pungere velint; nunc eas fumo puniunt: equos au-

τοὺς καὶ κύνας ἀποσάττας κλοιοῖς καὶ χαλινοῖς ἄγουσιν ἀναγκαζομένους· ἄνθρωπον δὲ ἀνθρώπῳ χαριζόμενον καὶ πρᾶον ἑκουσίως οὐδὲν ἀλλ' ἢ πίστις εὐνοίας καὶ χαλινὰγαθίας δέξα καὶ δικαιοσύνης παρίστησιν. Ἡ καὶ Δημοσθένης ὀρθῶς μέγιστον ἀποφαίνεται πρὸς τὰς τυράννους φυλακτήριον, ἀπιστίαν, ταῖς πόλεσι· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῆς ψυχῆς τὸ μέρος ᾧ πιστεύομεν ἀλόγιστόν ἐστιν. Ὥσπερ οὖν τῆς Κασάνδρας ἀδοξούσης ἀνόητος ἦν ἡ μαντικὴ τοῖς πολίταις,

> Ἄκραντα γάρ με (φησὶν) ἔθηκε θεοπίζειν θεὸς,
> Καὶ πρὸς παθόντων, καὶ κακοῖσι κειμένην
> Σοφὴν πέπλημαι, πρὶν παθεῖν δὲ μάντιν·

οὕτως ἡ πρὸς Ἀρχύταν πίστις, καὶ πρὸς Βάττον εὔνοια τῶν πολιτῶν, μεγάλα τοὺς χρωμένους αὐτοῖς ἔφερε τιμὴν δόξαν ὠφέλησε. Καὶ τοῦτο μὲ πρῶτον καὶ μέγιστον ἔσπι τῇ δόξῃ τῇ τῶν πολιτικῶν ἀγαθῶν, ἡ παρεῖδον ὅτι τοὺς πρόξεις διδοῦσα πίστις· δεύτερον δὲ, ὅτι πρὸς τοὺς

B. 6. Ἡ, καὶ] Sic Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, ἢ καὶ.

tem petulantes, et infidos canes invitos numellis agunt ac frænis. At hominem homini obſequentem ultro cicuremque nihil aliud facit, quam fides benevolentiæ, integritatiſque et juſtitiæ opinio. Quo nomine Demoſthenes recte pronunciavit, *nullam civitatibus adverſus tyrannos meliorem eſſe diffidentia cautionem:* maxime enim ea pars animi, qua fidem adhibemus, capi poteſt. Sicuti ergo Caſſandræ vaticinium civibus inutile erat, quod fides vati derogabatur: ut ipſa dixit,

> *Voluit enim Deus me fari incredita:*
> *Et a ſuum jam naſtis infortunium*
> *Sapiens vocor, furere cum dicerer antea:*

ſic civium erga Archytam fides, et in Battum benevolentia, ob exiſtimationem eorum plurimum conduxit his qui opera ipſorum uterentur. Atque hic primus eſt et maximus civilium virorum exiſtimationis uſus, quod auctoritas iis aditum ad res gerendas conficit: alter eſt, quod mul-

βασιλέως καὶ στρατηγοῦ ὅπλον ἡ φιλία τῶν πολλῶν εὔνοια τοῖς ἀγαθοῖς ἐστιν,

——— ὡς ὅτε μήτηρ
Παιδὸς ἐέργει μυῖαν ὀϊδ' ἡδεῖ λέξεται ὕπνῳ,

ἀπερύκουσα τὸν φθόνον καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις ἐπανισοῦσα τὸν ἀγεννῆ τοῖς εὐπατρίδαις, καὶ τὸν πένητα τοῖς πλουσίοις, καὶ τὸν ἰδιώτην τοῖς ἄρχουσι· καὶ ὅλως ὅταν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ προσγένηται, φορὸν ἐστὶ πνεῦμα καὶ βέβαιον ἐπὶ τὴν Πολιτείαν. Σκόπει δὲ τὴν σωφρίαν καταμανθάνων ἀμφότεσιν ἐν τοῖς παραδείγμασι. Τοὺς μὲν γὰρ Διονυσίου παῖδας καὶ τὴν γυναῖκα καταπορνεύσαντες οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνεῖλον, εἶτα κατακαύσαντες τὰ σώματα, τὴν τέφραν κατέσπειραν ἐκ πλοίου κατὰ τῆς θαλάττης. Μενάνδρου δέ τινος ἐν Βάκτροις ἐπιεικῶς βασιλεύσαντος, εἶτα ἀποθανόντος ἐπὶ στρατοπέδου, τὴν μὲν ἄλλην ἐποιήσαντο κηδείαν κατὰ τὸ κοινὸν αἱ πόλεις, περὶ δὲ τῶν λειψάνων αὐτῷ καταστάντες εἰς ἀγῶνα, μόλις συνέβησαν, ὥστε νεμάμενοι μέρος ἴσον

titudinis benevolentia adversus invidos ac malignos teli instar est bonis viris,

Ut cum filioli, somno sua membra soluti,
Ad cute mordacem pellit matercula muscam,

invidiam arcens, et æqualem superioribus potentia reddens ignobilem patriciis, pauperem divitibus, et privatum magistratibus: denique accedentibus veritate et virtute, existimatio secundus est ad Reipublicæ administrationem tendentibus ventus. Jam contrariam affectionem consideratis exemplis perpende. Dionysii liberos et uxorem, libidinose corporibus tractatis Itali necaverunt, et crematis cadaveribus cinerem e navi in mare disperserunt. At Menandri cujusdam, qui apud Bactra regnum moderate gesserat, in castris mortui civitates funus cum pro consuetudine procurassent, de reliquiis in certamen pervenerunt, ægreque pax hac conditione coiit, ut singulæ, parte cinerum ablata

τῆς τέφρας ἀπελθεῖν, καὶ γενέσθαι μνημεῖα τοῖς πᾶσι τῶν ἀνδρῶν. Αὖθις Ἀκραγαντῖνοι μὲν ἀπαλλαγέντες Φαλαρίδος ἐψηφίσαντο μηδένα φορεῖν ἱμάτιον γλαυκινον· οἱ δὲ ὑπηρέται τῶν τυράννων γλαυκίνοις ἐχρῶντο περιζώμασι. Πέρσαι δ' ὅτι χρυπὸς ἦν Κῦρος, ἔτι καὶ νῦν ἐρῶσι τῶν χρυπῶν, καὶ καλλίστους ὑπολαμβάνουσιν. F

κθ'. Οὗτος ἁπάντων ἐρώτων ἰσχυρότατόν ἅμα καὶ θειότατός ἐστιν ὁ πόλεσι καὶ δήμοις πρὸς ἕνα δι' ἀρετὴν ἐγγινόμενος· αἱ δὲ ἀπὸ θεάτρων ἢ νεμήσεων ἢ μονομάχων ψευδώνυμοι τιμαὶ καὶ ψευδομάρτυρες ἑταιρικῆς ἐοίκασι κολακείας ὄχλων, ἀεὶ τῷ διδόντι καὶ χαριζομένῳ προσμειδιῶντων ἐφημερόν τινα καὶ ἀβέβαιον δόξαν. Εὖ μὲν οὖν ὁ πρῶτος εἰπών, "Καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ "τοῦ πρώτου δεχάσαντος," συνεῖδεν ὅτι τὴν ἰσχὺν ἀπο-

F. 2. οὗτος] Forte, οὕτως cum Xyl. verſ. et Reiſk.

F. 8. ὁ πρῶτος εἰπὼν—δεχάσαντος] Legendum, ὁ εἰπὼν, πρῶτον καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ τοῦ πρώτου δεκάσαντος: ut eſt T. I. p. 220. B.

æquali, monimentum ei viro apud ſe quæque ponerent. Rurſus Agrigentini Phalaride exonerati, decreto ſanxerunt, ne quis glauca veſte uteretur, quia famuli tyranni glaucis ſubligaculis fuiſſent uſi. At Perſæ, quia Cyrus adunco fuiſſet naſo, etiamnum tales amant, ac pro formoſiſſimis habent.

XXIX. Adeo omnium amorum cum validiſſimus eſt, tum diviniſſimus, is quem civitates et populi erga unum aliquem ob virtutem ejus concipiunt. Falſo autem ſic dicti honores, ac falſa teſtimonia, quæ propter ſpectacula, diribitiones, ac ludos gladiatorios deferuntur a multitudine, ſimiles ſunt meretriciarum adulationum, plebe ſubinde ei qui dat ac gratificatur aliquid arridente, uniuſque diei et inſtabilem gloriolam blandiendo tribuente. Recte dixit, quicunque tandem dicti ejus eſt auctor, *populum ab eo primum fuiſſe enervatum, qui eum largitione ineſcaſſet primus:* intellexit enim multitudinem ro-

βάλλουσιν οἱ πολλοί, τῷ λαμβάνειν ἥττονες γενόμενοι·
822 δεῖ δὲ καὶ τὰς δεχαζονίας οἴεσθαι καταλύειν ἑαυτούς, ὅταν ἀναλωμάτων μεγάλων ὠνούμενοι τὴν δόξαν, ἰσχυροὺς ποιῶσι καὶ θρασεῖς τὰς πολλάς, ὡς μέγα τι καὶ ἀφελέσθαι καὶ δοῦναι κυρίους ὄντας.

λ'. Οὐ μὴν ἀφ' τοῦτο μικρολογητέον ἐν τοῖς νενομισμένοις φιλοτιμήμασι, τῶν πραγμάτων εὐπορίαν παρεχόντων· ὡς μᾶλλον οἱ πολλοὶ μὴ μεταδιδόντα τῶν ἰδίων πλείονα, ἢ πένητα τῶν δημοσίων κλέπτοντα δι' ἔχθρας ἔχουσι, καταφρόνησιν τοῦτο καὶ παιδιφρόνησιν αὐτῶν, ἐκεῖνο δὲ ἀνάγκην ἡγούμενοι. Γιγνέσθωσαν οὖν
B αἱ μεταδόσεις πρῶτον μὴ ἀντὶ μηδενός· οὕτω γὰρ ἐκπλήττουσι καὶ χειροῦνται μᾶλλον τοὺς λαμβάνοντας· ἔπειτα σὺν καιρῷ πρόφασιν ἀρετὴν καὶ καλὴν ἔχοντι, μετὰ τιμῆς θεοῦ πάντως ἀγούσης πρὸς εὐσέβειαν· ἐγγίνεται γὰρ ἅμα τοῖς πολλοῖς ἰσχυρὰ ἀφάθησις καὶ δόξα τοῦ τὸ δαιμόνιον εἶναι μέγα καὶ σεμνόν, ὅταν ὡς αὐτοὶ

bur ſuum amittere, dum accipiendo fit imbecillior. Sed et hoc ſentiendum eſt, largitores iſtos ſuam quoque ipſorum vim evertere, quando gloriam magnis impenſis mercati, validam ac ferocem reddunt plebem, quæ ſe magni alicujus et dandi et adimendi poteſtate præditam exiſtimat.

XXX. Neque tamen interea ſordide agendum eſt in largitionibus ſecundum leges faciendis, ubi copia rerum ſuppeditat. Etenim vulgo magis inviſus eſt dives de ſuo nihil largiens, quam pauper publica depeculans: hoc enim neceſſitati, illud ſuperbiæ et contemtui ſui imputant. Primum ergo largitiones gratuitæ ſint. Sic enim eos qui accipiunt facilius permovent atque devinciunt. Deinde per occaſionem fiant, quæ prætextum habeat elegantem atque honeſtum, conjunctum cum cultu dei omnino ad pietatem ducente: ſic enim ſimul in animis multorum excitatur et confirmatur opinio, numen eſſe magnum aliquid ac vene-

τιμῶσι καὶ μεγάλους νομίζωσιν, οὕτως ἀφειδῶς καὶ προθύμως εἰς τὸ θεῖον ὁρᾶσι φιλοτιμουμένους. Ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀφεῖλε τῷ παιδευομένῳ νέαν τὴν ἁρμονίαν τὴν Λύδιον καὶ τὴν Φρύγιον, τὴν μὲν, τὸ θρηνώδες καὶ φιλοπενθὲς ἡμῶν ἐγείρουσαν τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ, τὸ πρὸς C ἡδονὰς ὀλισθηρὸν καὶ ἀχόλαστον αὔξουσαν· οὕτω σὺ τῶν φιλοτιμιῶν ὅσαι τὸ φονικὸν καὶ θηριώδες ἢ τὸ βωμολόχον καὶ ἀχόλαστον ἐρεθίζουσι καὶ τρέφουσι, μάλιστα μὲν ἐξέλαυνε τῆς πόλεως, εἰ δὲ μή, φεῦγε, καὶ μάχου τοῖς πολλοῖς αἰτιωμένοις τὰ τοιαῦτα θεάματα· χρηστὰς δὲ καὶ σώφρονας ἀεὶ ποιοῦ τῶν ἀναλωμάτων ὑποθέσεις, τὸ καλὸν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐχούσας τέλος, ἢ τὸ γοῦν ἡδὺ καὶ κεχαρισμένον ἄνευ βλάβης καὶ ὕβρεως προσούσης.

λα'. Ἂν δὲ ἡ τὰ τῆς οὐσίας μέτρια καὶ κέντρῳ καὶ D ἀφαιρέματι παραπλήσια πρὸς τὰς χρείας, οὔτε ἀγενὲς οὔτε ταπεινὸν ὀφθέν ὅσῃ πενίαν ὁμολογοῦντα ταῖς τῶν ἐχόν-

randum; cum quos ipſi colunt et in magnis viris cenſent, eos ita liberaliter atque alacriter ſumtus in venerationem deorum facere cernunt. Quo igitur pacto ab adoleſcentibus qui liberali inſtituerentur doctrina, prohibuit Plato Lydiam et Phrygiam harmoniam, quod altera animi facultatem ad lugendum et dolendum proclivem excitaret, altera propenſam ad voluptatem et libidines partem impelleret: ſic tu eas largitiones, quæ belluinum et trucem, aut ſcurrilem et intemperantem motum animorum efficiunt atque fovent, omnino ex civitate profliga: ſin vero, fuge et repugna multitudini hujuſmodi ſpectacula depoſcenti: bona autem ſemper et modeſta ſumtuum argumenta facito, quæ ad finem honeſtum aut neceſſarium ſpectent, aut eam ſaltem voluptatem ac gratiam, a qua damnum ac petulantia abſit.

XXXI. Quod ſi facultates ſint mediocres, et ad uſus vitæ quaſi circino circumſcriptæ, nequaquam indecorum eſt, neque abjecti animi confeſſum

τῶν ἐξίστασθαι φιλοτιμίας, καὶ μὴ δανειζόμενον οἰκτρὸν ἅμα καὶ καταγέλαστον εἰς τὰς λειτουργίας· οὐ γὰρ λανθάνουσιν ἐξαυθενοῦντες, ἢ φίλοις ἐνοχλοῦντες, ἢ ψευδόμενοι δανειστάς, ὥστε μὴ δόξαν αὐτοῖς μηδὲ ἰσχύν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρχὴν καὶ καταφρόνησιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναλωμάτων ὑπάρχειν. Διὸ χρήσιμον ἀεὶ πρὸς τοῦτο τοιαῦτα μεμνῆσθαι τοῦ Λαμάχου καὶ τοῦ Φωκίωνος· οὗτος μὲν γὰρ, ἀξιούντων αὐτὸν ἐν θυσίᾳ τῶν Ἀθηναίων ὑποδῦναι, καὶ κρυπτόντων πολλάκις, "Ἀσχημόνως" ἂν," εἶπεν, "ὑμῖν μὲ ὑποδιδοὺς, Καλλιμήδει δὲ τούτῳ "μὴ ἀποδιδοὺς," δείξας τὸν δανειστήν· Λάμαχος δὲ ἐν τοῖς τῆς στρατηγίας ἀεὶ προσυγγράφων ἀπολογισμοῖς ἀργύριον εἰς κρηπῖδας αὑτῷ καὶ ἱμάτιον. Ἕρμωνι δὲ Θεσσαλοὶ, φεύγοντι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ πενίας, ἐψηφίσαντο λάγυνον οἴνου κατὰ μῆνα διδόναι, καὶ μέδιμνον ἀλφίτων ἀφ' ἑκάστης τετράδος. Οὕτως οὔτε ἀγεννὲς ὑπὸ πενίαν

suam paupertatem eorum quibus res est liberalitati locum concedere, neque in publicis actionibus simul et miserabilem fieri et ridiculum: non enim ignorantur qui destituuntur, et vel amicis sunt molesti, vel fœneratores demerentur adulando: ut plane hujusmodi impensis non gloriam aut potentiam, sed dedecus potius et contemtum sibi parent. Itaque utile semper est in tali re exemplorum Lamachi ac Phocionis meminisse: quorum hic in sacrificio quodam postentibus Athenensibus aliquid ut contribueret, sæpiusque plausum dantibus, *At vero*, inquit, *pudeat me vobis dare, et huic Callicli* (simul fœneratorem cui debebat ostendens) *non reddere:* at Lamachus in præturæ suæ militaris rationibus semper ascripsit argentum quod pro se in calceos et vestem impendisset: Hermoni quoque Thessalo magistratus administrationem paupertatis caussa detrectanti, populares in mensem decreverunt lagenam vini, et modium farinæ, in singula quatridua. Ita neque servile est pauperta-

ὁμολογεῖν, ὅτε λείπονται τοῖς δύναμιν ἢ πόλεσι τοῖς ἐτιώντων καὶ χορηγούντων οἱ πένητες, ἂν παῤῥησίαν ἀπ' F ἀρετῆς καὶ πίστιν ἔχωσι. Δεῖ δὴ μάλιστα κρατεῖν ἑαυτοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ μήτε εἰς πεδία καταβαίνειν πρὸ ἱππεῦσι μαχούμενον, μήτε ὑπὲ τάλαντα καὶ θυμέλας καὶ τραπέζας πένητα πλουσίοις ὑπὲρ δόξης καὶ δυνασείας ἀγωνιζόμενον· ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ φρονήματος ἀεὶ μετὰ λόγου πειρωμένοις ἄγειν τὴν πόλιν, οἷς ὑ μόνον ὃ καλὸν καὶ τὸ σεμνὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ κεχαρισμένον καὶ τὸ 823 ἀγωγὸν ἔνεστι,

Κρεισσόων αἰχετώτερον ἵππων.

Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστὸς, οὐδὲ αὐθέκαστος ἔστιν ὁ σώφρων ἀνὴρ, καὶ

Στείχει πολίταις ὄμμ' ἔχων ἰδιῶν πικρόν·

ἀλλὰ πρᾶον μὲν εὐπροσήγορος καὶ κοινὸς ὢν πελάσαι καὶ προσελθεῖν ἅπασιν· οἰκίαν τε παρέχων ἄκλειστον, ὡς λι-

F. 7. πειρωμένοις] Legendum, πειρώμενον, cum Mez.

tem ſuam præ ſe ferre, neque in civitatibus poſteriores cœnas et ludos exhibentibus habentur pauperes: ſi ſua ſibi virtute libertatem dicendi fidemque paraverint. Sane oportet quam maxime in talibus rebus ſeipſum continere, ut ne pedeſter in campum deſcendat contra equitem pugnaturus: hoc eſt, ne pauper gloriæ potentiæve cauſſa cum divitibus de ſtadiis, ſcenæ apparatu, aut epulis in contentionem ſeſe det, ſed ut conetur iis ſe æquare, qui virtute, prudentia, ac facundia urbem volunt temperare: quibus rebus non modo honeſtas atque majeſtas, ſed gratia etiam adeſt, et ad pelliciendum vis, *Cræſi optabilior ſtateribus.* Vir enim bonus non inſolens neque moleſte odioſus eſt, neque vir modeſtus ſua tantum probans,

Incedit inviſo omnibus ore civibus,

ſed primum facilem ſe compellatu præbet omnibus, neminemque non admittit ad ſuum

μῆνα φύξιμον ἀεὶ τοῖς χρήζουσι καὶ τὸ κηδεμονικὸν καὶ φιλάνθρωπον οὐ χρείαις ὁδῷ προφέρεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ συναλγεῖν πταίουσι, καὶ κατορθοῦσι συγχαίρειν, ὑπο-
B δεκνύμενος· οὐδαμοῦ δὲ λυπηρὸς, οὐδὲ ἀνοχλῶν οἰκείων πλήθει προσιὼν, ἢ καταλήγουσι τόπων ἐν θεάτροις, οὐδὲ τοῖς εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ὑπερφόνοις ἀχθόμενος· ἀλλ' ἴσος καὶ ὁμαλὸς ἐαυτῷ καὶ ἀφιλότιμος καὶ τροφῆς παίδων, καὶ θεραπείας γυναικὸς, οἷον ὁμοδημεῖν καὶ συνανθρωπεῖν τοῖς πολλοῖς βουλόμενος. Ἔπειτα σύμβουλον εὔνουν καὶ σωτῆρα ἄμισθον καὶ ἀφιλαυτίᾳ εὐμενῆ προσῆς γυναῖκας ἀνδρῶν, καὶ φίλων προσῆς ἀλλήλους, παρέχων ἑαυτόν· οὐ, μικρὸν ἡμέρας μέρος ἐπὶ τοῦ βήματος ἢ τοῦ λογείου πολιτευόμενος, εἶτα ἤδη πρὸς πάντα τ' ἄλλον βίον

B. 10. λογείου—βίον] λογείου est ex A. P. Ceterum secutus sum Bas. et Xyl. Vulgo, λογίου προπολιτευόμενος, ἢ τὰ μὲν παρὰ τῶν ἄλλων, εἶτα ἤδη τὸν ἄλλον βίον.

colloquium, domum suam tanquam portum perfugii identidem omnibus habens apertam, suamque humanitatem et pro civibus procurationem, non operam navando tantum et agendo, sed et adversa patientibus socium se doloris exhibendo, et gratulando iis qui successibus utuntur bonis demonstrat: neque usquam molestus est multitudine famulorum in balneo, aut occupatione locorum in theatro, neque iis insignis quæ invidiæ ob luxum et sumtuum magnitudinem sunt obnoxia: sed æqualis vestitu ac victus ratione et liberorum educatione ac muliebri familia reliquis, ut qui simul cum aliis unam eandemque popularem tenere rationem, utque alii homines degere velit. Deinde consiliarium se et advocatum nulla mercede conductum, benignumque arbitrum præstat virorum uxoribus reconciliandorum, amicorumque in gratiam reponendorum: neque, exiguam diei partem in tribunali aut concione Rempublicam tractans, reliquo vitæ tempore, *veluti Cæcias nubes*,

Ἕλκων ἐφ' ἑαυτὸν, ὥστε Καιρίας νόφω, C
τὰς χρείας καὶ τὰς οἰκονομίας παντελῶς· ἀλλὰ δημοσίευων ἀεὶ ταῖς φροντίσι, καὶ τῷ Πολιτείαν, βίον καὶ πρᾶξιν, οὐκ ἀσχολίαν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ, καὶ λειτουργίαν ἡγούμενος, πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιστρέφει καὶ προσάγεται τὸν πολλὸν, νόθα καὶ κίβδηλα τὰ τῶν ἄλλων ἐπιτηδεύματα καὶ θελκτήρια πρὸς τὴν τότε κηδεμονίαν καὶ φρόνησιν ὁρῶντας. Οἱ μὲν γὰρ Δημητρίου κόλακες οὐκ ἠξίουν βασιλεῖς τοὺς ἄλλους προσαγορεύειν, ἀλλὰ τὸν μὲν Σέλευκον ἐλεφαντάρχην, τὸν δὲ Λυσίμαχον γαζοφύλακα, τὸν δὲ Πτολεμαῖον ναύαρχον ἐκάλουν, τὸν δὲ Ἀγαθοκλέα, ὑπάρχην· οἱ δὲ πολλοὶ D
καὶ ἐν ἀρχῇ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον ἐπιτρίψουσιν, ὕστερον καταμανθάνοντες αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἦθος, τοῦτον ἡγοῦνται μόνον πολιτικὸν καὶ δημοτικὸν καὶ ἄρχοντα, τὸν δὲ ἄλλων, τὸν μὲν χορηγὸν, τὸν δὲ ἑταίρων, τὸν δὲ γυμ-

C. 1. ἐφ' ἑαυτὸν] ἐφ' αἑτὸν cum Mez. legendum: a reliqua oratione, ut versum, distinxi.

ad se itidem attrahit undequaque usus civium et procurationes: sed curis semper suis publico est intentus, et Reipublicæ administrationem vitam sibi opusque, non negotium et servitutem, ut faciunt multi, deputans, his omnibus eorumque similibus in se convertit, sibique conciliat multitudinem, quæ aliorum adulationes et illecebras cum hujus procuratione et providentia comparatas animadvertat adulterina esse et fucata irritamenta. Etenim Demetrii adulatores reliquos non dignabantur nomine regis, sed Seleucum elephantorum magistrum, Lysimachum gazæ custodem, Ptolemæum classis præfectum, Agathoclem insulæ præsidem appellabant. At multitudo, etiamsi initio bonum ac prudentem virum rejiciat, tamen postea temporis ejus deprehendens veritatem atque ingenium, hunc solum judicat civilem, popularem, atque principem esse: reliquos, alium choragum, alium epulo præbitorem, alium gymnasiar-

ναύαρχον ἢ νομίζουσι ἢ χελώνην. Εἶτα ὥσπερ ἐπὶ τοῖς συμποσίοις, Καλλίου δαπανῶντος ἢ Ἀλκιβιάδου, Σωκράτης ἀκούεται, ἢ πρὸς Σωκράτην πάντες ἀποβλέπουσιν· οὕτως ἐν ταῖς ὑγιαινούσαις πόλεσιν Ἰσμηνίας μὲν
B ἐστιᾷ δυνάμει, καὶ δειπνίζει Λίχας, καὶ χορηγεῖ Νικήρατος, Ἐπαμεινώνδας δὲ ἢ Ἀριστείδης ἢ Λύσανδρος ἢ ἄρχουσι ἢ πολιτεύονται ἢ στρατηγοῦσι. Πρὸς ἃ χρὴ βλέποντα μὴ ταπεινοῦσθαι, μηδὲ ἀκπαλῆχθαι τῷ ἀκροατῇ καὶ ἀπλανέσιν ἢ πολυανδρίοις προσισταμένῳ τοῖς ὄχλοις δόξαν, ἃς ὀλίγον χρόνον ὀπτίζουσιν, καὶ ταῖς μονομαχίαις καὶ ταῖς σκηναῖς ὁμοῦ συναναλισκομένῳ, ἔντιμον δὲ μηδὲν μηδὲ σεμνὸν ἔχουσαν.

F λβ'. Οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι θεραπείας καὶ τροφῆς μελιττῶν, τὸν μάλιστα βομβοῦντα καὶ σίμβλων καὶ θρίβων μέσον, τοῦτον εὐθηνεῖν καὶ ὑγιαίνειν νομίζουσιν· ᾧ δὲ τῶ λο-

E. 5. προσισταμένῳ] Haud affirmem fanum esse locum: nisi accipi possit *fautorem gloriæ*, quod hæc sententia vix capit; fuspices potius scriptum fuisse, προσγινομένῳ τοῖς ὀχλαγωγοῖς.

cham et putant et nominant. Ad hæc, sicuti in conviviis Callia rege aut Alcibiade Socrates tamen auditur, in eumque sunt omnium oculi conversi: sic in recte habentibus Rebuspublicis sumtus facit Ismenias, et Lichas cœnas præbet, chorum instruit Niceratus, Epaminondas autem, et Aristides, et Lysander imperant, Rempublicam ac bella gerunt. In quæ intuentem convenit non submittere animum, neque terreri ea existimatione, quæ plebi ex theatris, cauponis, ac cœtibus hominum frequentibus adest: cum ea perexiguo duret tempore, simulque cum gladiatoriis et scenicis ludis dissipetur, honore aut veneratione dignum habeat nihil.

XXXII. Qui apum curæ atque educationis periti sunt, eum alveum maxime sanas et feliciter agentes apes putant habere, ad quem strepitus est tumultusque plurimum. At vero is, cui deus ratione do-

BODLEIAN OXFORD LIBRARY

γαῦ ἡ πολιτικῆ σμήνης ἐπιμέλειαν ἔχειν ὁ θεὸς ἔδωκεν, ἡσυχίᾳ μάλιστα καὶ τῇ τῶν πολλῶν εὐδαιμονίαν, τὰ μὲν ἄλλα τῆ Σόλωνος ἀποδέξεται, καὶ μιμήσεται καὶ δύναμιν, ἀπορήσει δὲ καὶ θαυμάσει τί παθὼν ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἔγραψεν, ἄτιμον εἶ) τὸν ἐν ταῖς πόλεως μισθοτέρεις τεθέμενον. Οὔτε γὰρ ἐν σώματι 824
πρὶν νοσοῦντι γένεσθαι μεταβολῆς ἀρχὴ τοῖς τὸ ὑγιαίνειν ἀπὸ τῶν συννοσούντων μερῶν, ἀλλ' ὅταν ἡ τοῖς ἐρρωμένοις ἰσχύσασα κρᾶσις ἐκβήσῃ τὸ τοῖς φύσιν· ἔν τε δήμῳ στασιάσαντι μὴ δεινὸν μηδὲ ὀλέθριον φάσιν, ἀλλὰ παυομένῳ, τότε δεῖ τὸ ἀπαθὲς καὶ τὸ ὑγιαῖνον ἐγκεκρᾶσθαι πολὺ, καὶ θαρρεῖν καὶ σωτοικεῖν· ὑπῤῥεῖ γὰρ τούτῳ τὸ οἰκεῖον ἐκ τῶν σωφρονούντων, καὶ δέεσι μᾶλ' τῆ νεοσηκότος· αἱ δὲ δι' ὅλων ἀναταραχθεῖσαι πόλεις, κο-

A. 2. τῷ νοσοῦντι] Recepi ex P. loco vulgati τὸ νοσοῦν: nec inepte Mez. et Salmaſ. νοσοῦντι.
A. 6. παυομένῳ, τότε δεῖ] Legendum ex correctione Mez. et Salmaſ. παυομένῳ ποτε, δεῖ—.
A. 7. τούτῳ] Rectius οὗτος, Mez.

nati ac civilis examinis curam impoſuit, tranquillitate præcipue et placiditate populi felicitatem æſtimans, Solonis reliqua et probabit, et pro viribus imitabitur: id tamen in dubium vocabit, admirabiturque, quid in mentem illi venerit ut legem ferret, qua qui ſeditione in civitate exorta neutri parti ſe adjunxiſſet, infamia notatur. Nam neque in corpore e morbo ad ſanitatem redeundi initium fit ab una correptis morbo membris, ſed tum, cum recte valentium partium temperies prævalens id quod naturæ repugnabat depellit: et in populo non atroci neque exitioſa ſeditione conturbato, ſed quæ componatur aliquando, maxime neceſſe eſt, ut quod incorruptum ac ſanum manſit, multum contemperetur, adſit, atque una habitet: ad hoc enim confluit quidquid ſanorum hominum eſt idem ſentiens, eorumque vis etiam per eos diffunditur qui vitiati fuerant. At civitates in univerſum ſeditionibus conturbatæ funditus peri-

μηδὲ διεφθάρησαν, ἂν μή τινος ἀνάγκης ἔξωθεν τυχοῦσαι καὶ κολάσεως, ὑπὸ κακῶν βίᾳ σωφρονήσωσιν. Οὐ μικρὸν
B ἀναίσθητον, οὐδ' ἀνάλγητον εἶναί φασι καθῆσθαι περισκοπεῖν, τὴν περὶ αὐτὸν ἀταραξίαν ὑμνοῦντα καὶ τὸν ἀπράγμονα βίον καὶ μακάριον, ἐν ἑτέροις ὀπιτερπόμενον ἀγνωμονοῦσιν· ἀλλ' ἐνταῦθα δεῖ μάλιστα τὸν Θηραμένους κόθορνον ὑποδούμενον, ἀμφοτέροις ὁμιλεῖν, καὶ μηδετέροις περισπᾶσθαι· δόξεις γὰρ οὐχὶ τῷ μὴ συναδικεῖν ἀλλότριος, ἀλλὰ τῷ βοηθεῖν κοινὸς εἶναι πάντων· καὶ τὸ μὴ συνατυχεῖν, οὐκ ἔχει φθόνον, ἂν πᾶσι φαίνῃ συναλγῶν ὁμοίως. Κρεῖττον δὲ περιορᾶν ὅπως μηδέποτε φασιά-
C ζωσι, καὶ τοῦτο τῆς πολιτικῆς ὥσπερ τέχνης, μέγιστον ἡγεῖσθαι καὶ κάλλιστον. Ὅρα γὰρ ὅτι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν, εἰρήνης, ἐλευθερίας, εὐετηρίας, εὐανδρίας, ὁμονοίας, περὶ μὲν εἰρήνην οὐδὲν οἱ δῆμοι τῶν πολιτικῶν

B. 3. ὦ μακάριον] Forte, ὡς μακάριον.

erunt, niſi aliqua foris ingruente neceſſitate, maliſque caſtigatæ vi ad ſanitatem redigerentur. Neque vero decet in ſeditione nullo mali ſenſu, nullo dolore perculſum ſedere, ac ſuam perturbationis vacuitatem, vitamque otioſam et beatam prædicare, interim aliorum erroribus delectari. Sed hic maxime Theramenis induendus eſt cothurnus, itaque utraque cum parte conferendus ſermo, ut neutri te aggreges. Exiſtimaberis enim non eo, quod nullius faciendæ injuriæ ſocium te geras, alienus a civibus, ſed ob auxilii lationem omnibus eſſe communis: neque invidebitur tibi ſi non venias in partem calamitatis, cum videare omnium ex æquo ſortem dolere. Eſt autem præclariſſimum, in id operam dare, nulla ut unquam oriatur ſeditio: idque artis quaſi civilis opus maximum eſt et pulcherrimum exiſtimandum. Hoc enim conſidera, cum maxima quæ civitatibus contingere poſſunt bona, ſint pax, libertas, ubertas,

ἔν γε τῷ παρόντι χρήσιμα δεόμενα πόρρω γὰρ ἐξ ἡμῶν ἡ ἀφάνισαι πᾶς μὴ Ἕλλην, πᾶς δὲ βάρβαρος πόλεμος· ἐλευθερίας δὲ ὅσον οἱ κρατοῦντες νέμουσι τοῖς δήμοις μόνοις, καὶ τὸ πλέον ἴσως οὐκ ἄμεινον· εὐφορίαν δὲ γῆς ἄφθονον, εὐμενῆ τε χρῆσιν ὡρῶν, καὶ τίκτειν γυναῖκας εὐκλεᾶ τέκνα γονεῦσι, σωτηρίαν τοῖς γεννωμένοις, εὐχόμενος ἅμα σώφρων αἰτήσεται παρὰ θεῶν τοῖς αὑτοῦ πο- D
λίταις. Λείπεται δὴ τῷ πολιτικῷ μόνον ὃ τῷ ὑπομένειν ἔργον, ὁ μηδενὸς ἐλαττόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν, ὁμόνοιαν ἐμποιῶν καὶ φιλίαν τοῖς ἀλλήλους ἀεὶ τοῖς συνοῦσιν, ἔριδας δὲ καὶ διχοφρονύνας καὶ δυσμένειαν ἐξαίρειν ἅπασαν, ὥσπερ οὖν φίλαν διαφορᾶς, ὃ μᾶλλον εὐόμενον ἀπέχεσθαι μέρος ἐξομιλοῦντα παρέσεσθαι καὶ συναλγεῖσθαι δοκοῦντα καὶ συναγανακτεῖν· εἶτα οὕτως ὑπεχομένῳ

C. 8. εὐφορίαν] Sic B. Vulgo, εὐπορίαν.
C. 9. ἡμῶν] Sic A. B. E. Ald. Baſ. Xyl. Stephanus eumque ſecuti ἡμῖν.

hominum copia, et concordia: ad pacem quidem in præſentia nihil eſt quod operam civilium virorum requirant populi, omni et Græcanico et barbarico bello penitus ſublato: libertatis quoque tantum eſt civitatibus, quantum imperatores concedunt: neque expediret fortaſſe amplius: tum ut ſit terræ ubertas, ac frugum copia abundans, annique temporum conſtitutio ſalubris,

Nupta faciat ſimilique virum nunc prole parentem,

ut proli vita et ſalus conſtet, a diis precabitur prudens. Ergo ex officio civilis viri ſubjectis rebus hoc unum ei reſtat, quod nulli alteri bono præſtantia cedit, ut cives ſuos concordia, mutuaque amicitia inter ſeſe uti doceat, lites, diſcordias, inimicitiaſque omnes aboleat. Qua in re idem aget, quod in amicorum diſſenſionibus: cum ea parte, quæ injuria affici videbitur, ita colloquetur, ut ipſe quoque particeps injuriæ acceptæ indignationiſque videatur: deinde animum placare ejus conabitur, ac docere eos qui injurias di-

παρεῖναι, καὶ διδάσκειν ὅτι τοῦ βιάζεσθαι καὶ νικᾶν ἐμποδίζοντιν οἱ παρόντες, οὐκ ἐπιεικείᾳ καὶ ἤθει μόνον ἀλλὰ καὶ
B φρονήματι καὶ μεγέθει ψυχῆς διαφέρουσι, καὶ μικρὸν ὑφιέμενοι νικῶσιν ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ μεγίστοις· ἔπειτα καὶ καθ' ἕνα καὶ κοινῇ διδάσκοντα καὶ φεύγοντα τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἀσθένειαν, ἧς ἐναπολαύσαι ἄμεινον ὄντι τοῖς εὖ φρονοῦσι καὶ μετ' ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας καταβιῶναι, μηδὲν ἐν μέσῳ τοῦ τύχης ἄθλον ὑπολελοιπότα. Τίς γὰρ ἡγεμονία, τίς δόξα τοῖς εὐγενομένοις; ποία δύναμις, ἣν μικρὸν ἀνθυπάτου διάταγμα κατέλυσεν, ἢ μετέστησεν εἰς ἄλλο; ὅθεν, εἰδ' ἂν σφοδρὸν πυρὸς
C ἄξιον ἔχουσαν. Ἐπεὶ δὲ ὥσπερ ἐμπρησμοὶ οὐ πολλάκις ἐκ τόπων ἱερῶν ἄρχεται καὶ δημοσίων, ἀλλὰ λύχνος τις ἐν οἰκίᾳ σφοδρὰ μελήθεις, ἢ συρφετὸς διαλείς ἅπτει φλόγα πολλήν, καὶ δημοσίαν φθορὰν ἀπεργάζεται· οὕ-

D. 10. παρόντες] Sumſi a Not. Xyl. Mez. et Salmaſ. poterat et παριόντες corrigi, quo ducit Bong. V. Anon. παριόντες. Vulgo, παρόντες.

E. 8. κατέλυσεν—εἰς ἄλλο] Legendum, οὐ κατέλυσεν—εἰς ἄλλον.

mittunt quibus ſunt affecti, his qui contendere et vincere litigando inſtituerunt, non æquitate modo et placiditate, ſed et animi magnitudine potiores eſſe: et cum de ſuo jure paulum remiſerint, in pulcherrimis maximiſque rebus victoriam reportare: poſt et ſingulos et univerſos de imbecillitate rerum Græcarum edocebit, qua perfrui cordatus quiſque ſatius arbitretur, et in pace et concordia inter ſuos vita defungi, quam certamen, cujus nullum fortuna præmium fecerit reliquum, obire. Quis enim principatus, quæ gloria victorem, quæ manet potentia, quam non leve aliquod proconſulis edictum vel abolere poſſit, vel alio tranſferre? nihil ſtudio dignum habituram, ne ſi quidem perduraret. Quoniam autem ficti incendium non ſæpe a ſacris et publicis exoritur locis, ſed plerumque neglecta in domo aliqua lucerna, aut inflammatæ quiſquiliæ ingentem ediderunt ignem, ac publicam perniciem: ſic non ſem-

των οὐκ ἀεὶ φάσιν πόλεως αἱ περὶ τὰ κοινὰ φιλονεικίαι
διαφλαύουσιν, ἀλλὰ πολλάκις ἐκ πραγμάτων καὶ προσ- 825
χρουσμάτων ἰδίων εἰς δημόσιον αἱ διαφοραὶ προελθοῦσαι
συνεπάραξαν ἅπασαν τὴν πόλιν· ὁ δὲ νοῦς ἥτιον τῷ πο-
λιτικῷ προσῆκει ταῦτα ἰᾶσθαι καὶ προκαταλαμβάνειν,
ὅπως τὰ μὲν ὅλως ἔσαι, τὰ δὲ παύσεται ταχέως,
τὰ δὲ οὐ λήψεται μέγεθος, οὐδὲ ἄφελαι τὸ δημόσιον,
ἀλλ' ἐν αὐτοῖς μενεῖ τοῖς διαφερομένοις, αὐτόν τε
προσέχοντα καὶ φέρζοντα τοῖς ἄλλοις ὡς ἴδια κοινῶν
μικρὰ μεγάλων αἴτια καθιστάσαι παρφθέντα, καὶ μὴ
τυχόντα θεραπείας ἐν ἀρχῇ μηδὲ παρηγορίας. Οἷον ἐν
Δελφοῖς ὁ μέγιστος λέγεται γενέσθαι νεωτερισμὸς ὑπὸ Β
Κράτητος, ὃς μέλλων θυγατέρα γαμεῖν Ὀργίλεως ὁ Φά-
λιλος, εἶτα τῆς κρατῆρος αὐτομάτως ὀπὴ ταῖς σπονδαῖς
μέσου ῥαγέντος, οἰωνισάμενος καὶ καταλιπὼν τὴν νύμ-
φιον ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός· ὁ δὲ Κράτης ὀλίγον
ὕστερον θύουσιν αὐτοῖς ἐπισπόνδιον χρυσίον τι τῶν ἱερῶν,

per ſeditionem contentiones de publicis negotiis excitant: ſed ſæpenumero ex rebus et offenſis privatis in publicum propagatæ lites totam exagitant civitatem; civili viro in hoc non minor, quam ulla in alia re, ponenda eſt induſtria, ut his occurrat medeaturque, ut aliæ quidem lites omnino ne exiſtant quidem, aliæ mox ſopiantur, aliæ non faciant incrementum, neque ad Rempublicam pertingant, ſed penes ipſos maneant adverſarios: et cum ipſe animum debet his rebus attendere, tum alios docere, privata publicis, parva magnis cauſſam præbere ſi negligantur, neque ab initio iis medicina et correctio adhibeatur. Quo quidem modo Crates apud Delphos maximam periculoſæ rerum mutationi occaſionem ſuppeditavit. Erat filiam hujus ducturus uxorem Orgilaus Phalidis filius; cumque in ipſis ſponſalibus cratera media crepuiſſet, eo caſu in omen tracto, derelicta ſponſa, cum patre diſceſſerat. His paulo poſt ſacrificantibus vas aureum eorum quæ ſacra ſunt ſubdidit, indic-

κατεκρήμνισε τὸν Ὀργίλαον καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀκρίτως, καὶ πάλιν τῶν φίλων τινὰς καὶ οἰκείων ἱκετεύοντας ἐν τῷ ἱερῷ τῆ Προνοίας ἀνεῖλε· πολλῶν δὲ τοιούτων γενομένων, ἀποκλείναντες οἱ Δελφοὶ τὸν Κρατητα καὶ τοὺς στασιάσαντας, C ἐκ τῶν χρημάτων, ἐναγικῶν προσαγορευθέντων, τοὺς κάτω ναοὺς ἀνωκοδόμησαν. Ἐν δὲ Συρακούσαις δυοῖν νεανίσκων συνήθων, ὁ μὲν τὸν ἐρώμενον τῆ ἑταίρου λαβὼν φυλάττειν, διέφθειρεν ἀποδημοῦντος· ὁ δὲ ἐκείνῳ πάλιν ὥσπερ ἀνταποδιδοὺς ὕβριν, ἐμοίχευσε τὴν γυναῖκα· τῶν δὲ πρεσβυτέρων τις εἰς βουλὴν παρελθὼν, ἐκέλευσεν ἀμφοτέρους ἐλαύνειν πρὶν ἀπολέσαι καὶ ἀναπλησθῆναι τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν τῆς ἔχθρας· οὐ μὴν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου στασιάσαντες ὑπὲρ συμφορᾶς μεγάλαις τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἀνέτρεψαν. Ἔχεις δὲ δή σε καὶ D αὐτὸς οἰκεῖα παραδείγματα, τὴ Παρδάλε πρὸς Τυρ-

B. 8. τινὰς καὶ οἰκείων] καὶ additum ex B. E. P.
B. 9. Προνοίας] Forte, Προναίας. P. Wesseling. ad Diod. Sic. T. I. p. 415.
B. 10. στασιάσαντας] Forte στασιάτας: quo tendere item videtur A. E. στασιάλας.
C. 2. ἀνωκοδόμησαν] Sic E. Vulgo, ἐνωκοδόμησαν.

taque cauſſa Orgilaum cum fratre de ſaxo præcipitavit, rurſumque amicorum familiarium quoſdam ſupplicantes in fano Providentiæ interfecit. Cum multa talia eſſent perpetrata, Delphi Cratetem et ſeditionis ſocios necaverunt, et e pecuniis, quas nefaſtas appellabant, templa exædificaverunt inferiora. Syracuſis de duobus familiaribus adoleſcentibus, alter amaſium alterius ſuæ cuſtodiæ a peregre proficiſcente creditum abſente illo vitiavit: reverſus, ut vicem rependeret, adulteravit alterius uxorem: tum quidam ſeniorum in concilium progreſſus conſuluit eſſe utrumque ejiciendum, prius quam ſua inimicitia urbem corrumpentes exitio eſſent: neque tamen is perſuaſit, ſed orta ex hac occaſione ſeditio maximis cum calamitatibus optimam Reipublicæ formam peſſundedit. Habes nimirum et ipſe domeſtica exempla, Pardali cum Tyrrheno inimicitiam, quæ

ῥωὴν ἔχθραν, ὡς ὀλίγου ἐδέησεν ἀκέλευ τὰς Σάρδεις, ἐξ αἰτίων μικρῶν καὶ ἰδίων εἰς ἀπόστασιν καὶ πόλεμον ἐμβαλοῦσα. Διὸ χρὴ μὴ καταφρονεῖν τῶν πολιτικῶν, ὥσπερ ἐν σώματι, παρασκευασμάτων διαφορμὰς ὀξείας ἐχόντων· ἀλλὰ ὑπολαμβάνειν καὶ πρέζειν καὶ βοηθεῖν παρόντι γάρ, ὥς φησιν ὁ Κάτων, καὶ τὸ μέγα γίνεται μικρὸν, καὶ τὸ μικρὸν εἰς τὸ μηδὲν ἄγεται. Μηχανὴ δὲ οὐδὲ ταῦτα πειθοῦς οὐκ ἔστι μείζων, ἢ τὸ παρέχειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἰδίαις διαφοραῖς ἥμερον διαλλακτὴν, ἀμίκτους ὄντι τῶν παρόντων αἰτιῶν μόνον, καὶ μηδὲν παρόντα φιλονεικίαν μηδὲ ὀργὴν, μηδὲ ἄλλο πάθος ἐμποιοῦν τραχύτητα καὶ πικρίαν τοῖς ἀναγκαίοις ἀμφισβητήμασι. Τῶν μὲν γὰρ ἐν ταῖς παλαίστραις διαμαχομένων ὑπισχύρους περιδέσεσι τὰς χεῖρας, ὅπως εἰς ἀπάτησιν ἡ ἄμιλλα μηδὲν ἐκπίπτῃ, μαλακὴν ἔχουσα τὴν πληγὴν καὶ ἄλυπον· ἐν δὲ ταῖς κρίσεσι καὶ ταῖς δίκαις παρὸς τὰς πο-

D. 4. τῶν πολιτικῶν] τὸν πολιτικὸν E. Coll. Muret. Schott. Anon. T. V. B. P.

parum abfuit quin Sardes perderet ab exiguis et privatis initiis defectione et bello conflatis. Non itaque ſunt negligendæ civium veluti uno in corpore offenſæ, quæ diſcurſus habent celeres : ſed injicienda manus, opprimendæque ſunt, et facienda medicina : nam, ut ait Cato, attentione et magna in parva, et parva in nihilum rediguntur. Ad hanc rem non alia major eſt perſuadendi efficacior machina, quam ſeipſum præſtare in propriis diſſidiis placidum pacificatorem, ſine ira in primis cauſſis perſiſtentem, nullique adhibentem contendendi vehementiam, aut iram, aut alium affectum aliquem, qui neceſſariis diſceptationibus aſperitatem acerbitatemque ingerat. Etenim eorum qui in palæſtra decertant manibus globos quoſdam præligant, ne certamen in plagam aliquam atrociorem et lethalem deſinat. At in diſceptationibus cauſſarum et judiciis præſtat nudis puriſ-

λίτας, ἄμεινόν ἐστι καθαραῖς καὶ φιλαῖς ταῖς αἰτίαις χρώμενον ἀγωνίζεσθαι, ἢ μὴ, καθάπερ βέλη, τὰ πράγματα καθίστανται καὶ φαρμάττονται ταῖς βλασφημίαις, καὶ ταῖς κακοηθείαις, καὶ ταῖς ἀπειλαῖς, ἀνήκεστα καὶ μεγάλα καὶ δημόσια ποιεῖν. Ὁ γὰρ οὕτω πρασσόμενος τοῖς καθ' αὑτὸν, ἐχθροὺς ἕξει καὶ τοὺς ἄλλους· αἱ δὲ περὶ τὰ δημόσια φιλοτιμίαι, τῶν ἰδίων ὑφαιρουμένων ἀπεχθειῶν, εὐτελεῖς γίνονται, καὶ δυσχερὲς οὐδὲν οὐδὲ ἀνήκεστον ἐπιφέρουσιν.

F. 4. φιλοτιμίαι] B. φιλοτιμία. Pol. Jannot. φιλοτιμίαι.

que cauſſæ fundamentis rem gerere, neque res tanquam jacula acuendo convitiiſque malignitate et minis veluti veneno imbuendo, magnas, publicas, infanabiles reddere. Qui enim quo dixi modo eos quibuſcum ipſi res eſt tractat, alios quoque ſibi habebit obtemperantes: at contentiones de publicis negotiis, ubi privatæ inimicitiæ fuerint detractæ, viles fiunt, neque magnum ullum aut atrox malum inferunt.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

PLUTARCHI

DE

UNIUS IN REPUBLICA DOMINATIONE, POPULARI STATU, ET PAUCORUM IMPERIO.

α'. Εἰς τοῦτο δὴ τὸ διαστήριον καὶ αὐτὸς εἰσάγων τὴν
B γενομένην μοι πρὸς ὑμᾶς ἀμφίλεξιν ἐχθές,
ὤμην τὴν πολιτικῆς ἀρετῆς ὕπαρ ἐκ ὄναρ ἀκοῦσαι λεγούσης,

Κεκρότηται χρυσία κρηπὶς ἱεραῖσιν ἀοιδαῖς·

προτρεπόμενος καὶ διαίρων ἐπὶ Πολιτείαν βέβηλον λόγος·

A. 8. Εἰς τοῦτο δὴ] Libellus initio et fine mutilus, ut oſtendemus in Animadverſionibus.
B. 2. οὐκ ὄναρ] Sic Xyl. Vulgo, ἢ ὄναρ.
B. 4. προτρεπόμενος καὶ διαίρων] Legendum, ὁ προτρεπόμενος. Tum διαίρων ex emendatione Salmaſii, pro διαιρῶν. Ald. Baſ. Xyl. διαιρῶν.

I. QUAM heri vobiſcum habui diſputationem, ad vos diſceptatum adducens, viſus ſum mihi non per ſomnium ſed reipſa civilem virtutem dicere,

Nunc jacta fundamenta ſacris
Aurea ſunt quidem cæmentis:

hortans et ad Rempublicam incitans oratio, ut fundamen-

εἰ Ἀτλικῷ μὲν ἤδη τὴν ὀφλομένην ἐποικοδομοῦντες τῇ προτροπῇ διδασκαλίαν, ὀφείλει δὲ ὁ παιδευόμενος τὸν ὅτι τὸ πείθειν τὰ κοινὰ προτροπὴν καὶ ὁρμὴν, ἕξιν ἀκούσαι καὶ λαβεῖν παραγγέλματα Πολιτείας, οἷς χρώμενος, ὡς ἄνυσιν ὄντι ἀνθρώπῳ, δημωφελὴς ἔσαι, μετ' ἀσφαλείας ἅμα καὶ τιμῆς δικαίας εὖ πεπράξεται τὸ οἰκεῖον. C
Ὁ δὲ πρᾶγμα μὲν ὄντι εἰς τὰ μέλλοντα, τοῖς δὲ προλελεγμένοις ἕπεσθαι σκεπτέον, ἥτις ἀρίστη Πολιτεία· καθάπερ γὰρ ἀνθρώπου βίοι πλέονες, ἔστι καὶ δήμου Πολιτεία βίος· ὥστε λαβεῖν τὴν ἀρίστην ἀναγκαῖον· ἡ γὰρ ἐκ πασῶν αἵρησιν ταύτην ὁ πολιτικὸς, ἢ τῶν λοιπῶν τὴν ὁμοιοτάτην, εἰ ταύτην ἀδύνατον.

Β'. Λέγεται μὲν δὴ Πολιτεία καὶ μετάληψις τοῦ εἰς πόλει δικαίων· ὡς φασὶ, Ἀλεξάνδρῳ Πολιτείαν Μεγαρεῖς ψηφίσασθαι· τῶν δ' εἰς γέλωτα δεμένων ἓν ἀπαν-

B. 5. εἰ Ἀτλικῷ μὲν] Monstrum lectionis transformandum in ἐκτιθεμεν.
B. 7. ἑξῆς] Sic Mss. et Reisk. Vulgo, ἐξῆς.
C. 5. ὥστε λαβεῖν] Videntur nonnulla excidisse.

tum, facta est: absolvamus reliqua, debitam doctrinam exhortationi superstruentes: debetur autem ei qui exhortationem ad capessendam Rempublicam recepit, deinceps audienda proponere præcepta, quibus utens, quantum humana fert conditio, utilis in publicum sit tuto simul et cum honore merito suas res recte componens. Quod autem ad sequentia maxime conducit, et ab his pendet, quæ jam dicta sunt, consideremus quæ Reipublicæ forma sit optima. Sicut enim homo plures vitæ degendæ rationes habet propositas, ita et de formis Reipublicæ, quæ sunt quasi vita civitatis, deligere oportet optimam. Hanc vero civilis homo aut ex omnibus formis deliget, aut si non possit eam, simillimam saltem ejus præferet reliquis.

II. Civilis ratio (sic enim *politiam* liceat exprimere) dicitur communicatio juris quod in aliqua est Republica: quomodo dicuntur Megarenses Alexandro jus civitatis decrevisse: cumque is studium ipsorum pro ridiculo haberet,

μὴ αὐτῷ, ἐπεῖν ἐκείνης, Ὅτι μόνῳ προήκεν τὴν Πολιτείαν Ἡρακλεῖ ἢ μετ' ἐκεῖνον αὐτῷ ψηφίσαιντο· τὸ
D δὲ θαυμάσαντα δέξασθαι, τὸ τίμιον ἐν τῷ σανίῳ πηδήμιον. Λέγεται δὲ καὶ βίος ἀνδρὸς πολιτικοῦ ἢ τὰ κοινὰ προάγοντος Πολιτεία· καθὸ τὴν Περικλέους Πολιτείαν ἐπαινοῦμεν ἢ τὴν Βίαντος, ψέγομεν δὲ τὴν Ὑπερβόλου ἢ Κλέωνος. Ἔνιοι δὲ καὶ μίαν πρᾶξιν εὔτροχον εἰς τὰ κοινὰ καὶ λαμπράν, Πολιτείαν προσαγορεύουσιν, οἷον χρημάτων ἐπίδοσιν, διάλυσιν πολέμου, ψηφίσματος εἰσήγησιν· καθὸ καὶ πολιτεύσασθαι τὸν δεῖνα σήμερον λέγομεν, εἰ τύχοι τι διαπεραξάμενος ἐν κοινῷ τῶν δεόντων.

γ'. Παρὰ πάντα ταῦτα λέγεται Πολιτεία, τάξις
E καὶ κατάστασις πόλεως διοικοῦσα τὰς πράξεις· καθά φασι τρεῖς εἶ) Πολιτείας, Μοναρχίαν, καὶ Ὀλιγαρχίαν,

D. 10. Παρὰ πάντα] Sic E. G. Venet. Anon. T. V. B. Mez. Vulgo, περὶ πάντα.

resp̃ondiſſe ipſos, *Nemini ſe hunc honorem unquam niſi olim Herculi, nunc Alexandro habuiſſe:* itaque Alexandrum admiratum raritatem, quæ honorem ſecum traheret, boni æquique id decretum conſuluiſſe. Vita quoque hominis civilis, et qui rem adminiſtrat publicam, *politia* dicitur: ut cum Periclis aut Biantis in gerenda Republica occupationem *(politiam)* laudamus, Hyperboli et Cleonis vituperamus. Sunt qui unicam illuſtrem et Reipublicæ cauſſa ſuſceptam actionem, quæ ſcopum attigerit, *politiam* appellant: ut pecuniæ elargitionem in cives, belli in pacem mutationem, decreti alicujus promulgationem: quomodo certos homines dicimus geſſiſſe Rempublicam, id eſt, tractaviſſe *politiam*, ſi quid eorum confecerint, quæ optimo publico proſunt.

III. Denique *politia* appellatur ordo et conſtitutio civitatis, ad quam diriguntur actiones: quomodo tres *politiæ*, id eſt, formæ Reipublicæ, dicuntur, Monarchia, quæ unius eſt dominatio: Oligarchia, quæ paucorum: Democratia, quæ penes populum

ϗ Δημοκρατίαν· ὧν ϗ Ἡρόδοτος ἐν τῇ τρίτῃ σύγκρισιν πεποίηται, ϗ δοκοῦσι γενικώτατ' εἶναι. Τὰς δ' ἄλλας, ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς διαγράμμασι τὸν ἐναρμόνιον τρόπον ἀνειμένων ἢ ἐπιτεινομένων, συμβέβηκε παραφθορὰς ϗ διαφορὰς κατ' ἔλλειψιν ἢ ὑπερβολὴν εἶναι. Ταύτας δὲ ϗ πλεῖστον ϗ μέγιστον ἐν ἡγεμονίαις δυνηθείσας τῶν ἐθνῶν ἀπεπλήρωσατο τὰς Πολιτείας· Πέρσαι μὲν αὐτοκρατῆ Βασιλείαν ϗ ἀνυπεύθυνον, Σπαρτιάται δὲ ἀριστοκρατικὴν Ὀλιγαρχίαν ϗ αὐθέκαστον, Ἀθηναῖοι δὲ αὐτόνομον ϗ ἄκρατον Δημοκρατίαν. Ὧν ἁμαρτανομένων παραπαὶ ϗ ὑπερχύσεις εἰσὶν αἱ λεγόμεναι τυραννίδες ϗ δυναστεῖαι, ϗ ὀχλοκρατίαι· ὅταν Βασιλεία μὲν ὕβριν ἐντέκῃ ἀνυπεύθυνον· Ὀλιγαρχία δὲ, ὑπερφρόνησιν

F. 1. ϗ πλεῖστον—τὰς Πολιτείας] Legendum, αἱ πλεῖστον ϗ μέγιστον δυνηθεῖσαι ἡγεμονίαι ἰδίων ἀπεπλήρωσαντο.

A. 1. ὅταν Βασιλεία—ἀνύτου] Corrigendum, ὅταν Βασιλεία μὲν ὕβριν ἐντέκῃ τὸ ἀνυπεύθυνον· Ὀλιγαρχία δὲ ὑπερφροσύνην τὸ αὐθάδες· Δημοκρατία δὲ ἀναρχίαν ἐντίκτῃ· ἀμετρίαν δὲ πάσαις τὸ ἀνύτου. Item verti.

ſummam gubernationis ponit. Has etiam Herodotus libro tertio inter ſe comparavit, videnturque eſſe præcipuæ. Reliquæ enim, intentione aut remiſſione harum ortæ, vitia potius ſunt et corruptelæ quam formæ Reipublicæ: quomodo in muſico concentu modis ſeu tonis principibus nimium aut non ſatis contentis error incidit. Has formas delegerunt illi gentium principatus qui maximum plurimumque valuerunt. Perſæ Regnum cum propria poteſtate nulli obnoxia judicio: Spartani paucorum optimatum liberam dominationem: Athenienſes legibus ſuis contentam meram populi adminiſtrationem. Hæ formæ ubi vitiantur, depravatus ſit et confuſus Reipublicæ ſtatus: quales ſunt tyrannis, paucorum potentia, plebis licentia, exiſtunt enim et in Regno, quando libidinem ingenerat illa nullis ſubjecta judiciis potentia: et in paucorum dominatione, quando contemtum aliorum faſtus ſecum trahit: et in populari ſtatu, quando æqualitas imperia magiſtra-

τὸ αὖθαδες· Δημοκρατία δὲ, ἀναρχίαν· ἰσότης, ἀμετρίαν· πᾶσαι δὲ τὸ ἀνόητον.

Δ'. Ὥσπερ οὖν ὁ ἁρμονικὸς καὶ μουσικὸς ἀνὴρ παντὶ μὲν ὀργάνῳ χρήσεται πεπαιδευμένῳ, τεχνικῶς ἁρμοσάμενος, καὶ λόγῳ κεκύων ἕκαστον, ὡς πέφυκεν ἐμμελὲς ὑπηχεῖν· ἥδιστα μέντοι συμβούλῳ Πλάτωνι χρησάμενος, πηκτίδας, σαμβύκας, καὶ ψαλτήρια πολύφθογγα καὶ βαρβίτους καὶ τρίγωνα ἀφεὶς παμπέμφας, τὴν λύραν καὶ τὴν κιθάραν πεποιήσεται· τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ εὖ μὲν Ὀλιγαρχίαν Λακωνικὴν καὶ Λυκούργειον μεταχειριεῖται, συναρμοσάμενος ἀπὸ τῶν ἰσοκρατεῖς καὶ ὁμοτίμους ἄνδρας, ἡσυχῇ προσδιαζόμενος· εὖ δὲ πολυφθόγγῳ καὶ πολυχόρδῳ συνοίσει Δημοκρατία, τὰ μὲν ἀνεὶς, τὰ δὲ ἐπιτείνων τῆς Πολιτείας, χαλάσας τε ἐν καιρῷ, καὶ καρτερῶς αὖθις ἐμφὺς, ἀντιβιῶναι καὶ ἀντισχεῖν ἐπιτάμενος· εἰ δ' αἵρεσις αὐτῷ δοθείη, καθάπερ ὀργάνων, τῶν Πολιτειῶν, οὐκ ἂν

A. 10. πήγματα] Sic T. V. Anon. Mss. Salmaſ. Vulgo, τρίγωνα.

tuum labefactavit: in omnibus denique, quando mentis inſania ingeneravit immoderatam potentiam.

IV. Ergo quemadmodum vir muſicæ peritus quovis inſtrumento oblato uti artificioſe, idque tractare affabre novit, ut pro ſua conditione vocem concinnam reddat: nihilominus tamen Platonis conſilio parens, omiſſis pectidibus, ſambucis, pſalteriis, barbitis, triquetris, aliis inſtrumentis quæ varias edunt voces, lyram et citharam iis præfert: ſic civilis vir probe adminiſtrabit Oligarchiam Laconicam, qualis a Lycurgo inſtituta fuit, æquales dignitate et potentia viros placide ad ſocietatem gerendæ Reipublicæ invitans: probe etiam ſe accommodabit Democratiæ, tanquam variis nervis et ſonis inſtructo inſtrumento, aliquando remittens, interdum intendens, tempeſtiveque fræna laxans, et rurſum contrahens, ubi multitudini reſiſtendi locus datur: attamen, ſi ei detur optio formam Reipub-

ἄλλῳ ἕλοιτο, πλὴν τοῦ Μοναρχίαν, Πλάτωνι πειθόμενος, τὴν μόνῃ δυναμθήλῳ τὸν ἐντελῆ καὶ ὄρθιον ἐκεῖνον ὡς ἀληθῶς τῆς ἀρετῆς τόνον ἀναδέδθαι, καὶ μήτε πρὸς C ἀνάγκῃ, μήτε πρὸς χάριν ἁρμόσαι τὸ συμφέροντος. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι Πολιτεῖαι τοῦτον ποιὰ κρατύμθναι κρατοῦσι, καὶ φερόμθναι φέρουσι τὸ πολιτικὸν ὃν ἔχονται τὸ ἰσχὺν βέβαιον· ὅπου τοῦτος παρ' ὧν ἔχει τὸ ἰσχύον, ἀλλὰ πολλάκις ἀναγκαζόμθνον τὸ Αἰσχύλειον ἀναφωνεῖν ᾧ πρὸς τοῦ τύχου ἐχρῆτο Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἀποβαλὼν τὴν ἡγεμονίαν,

Σύ τοι με φυσᾷς, σύ με καταίθειν μοι δοκεῖς.

C. 2. τῷ συμφέροντος] Excidit quid, forte ἄνευ: forte vitium eſt in ἁρμόσαι.
C. 5. ἐπὶ τούτῳ] Sic Mss. et Reiſk. Vulgo, ἐπὶ τοῦτο.
C. 9. μοι δοκεῖς] Sic Xyl. et locus in Vita Demetr. p. 905. D. Vulgo, μοι abeſt.

licæ tanquam muſicum inſtrumentum ſuo arbitratu capeſſendi, nullam profecto delegerit aliam quam Monarchiam, Platonis fidem ſecutus. Ea enim ſola poteſt perfectum iſtum et *orthium* ſive rectum virtutis tonum et contentionem ſuſtinere, et utilitatem neque neceſſitatis neque gratiæ cauſſa inflectere. Reliquæ id habent, ut fere is qui imperat, ſub imperio et poteſtate ſit, et qui gerit eas, ipſe geratur feraturque, quod non habet vim ſolidam et ſtabilem, qualis eſt in Monarchia: ſed ſæpe cogitur Æſchyleum illud exclamare, quo uſus eſt Demetrius Poliorcetes amiſſo imperio,

Tu me creaſti, tu fers exitium mihi.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

PLUTARCHI

DE

VITANDO ÆRE ALIENO.

α'. ΟΠΛΑΤΩΝ ἐν τοῖς Νόμοις οὐκ ἐᾷ μεταλαμβάνειν ὕδατος ἀλλοτρίου τοὺς γείτονας, ἐὰν μὴ παρ' αὐτοῖς ὀρύξαντες ἄχρι τῆς κεραμίτιδος καλουμένης γῆς, ἄγονον εὕρωσι κάματος τὸ χωρίον· ἡ γὰρ κεραμῖτις, φύσιν ἔχουσα λιπαρὰν καὶ πυκνήν, σέγει παραλαβοῦσα τὸ ὑγρόν, καὶ οὐ διίησι· δεῖ δὲ μεταλαμβάνειν τοῦ ἀλλοτρίου τοὺς ἴδιον κτήσασθαι μὴ δυναμένους· ἀπο-

E. 4. δεῖ δὲ] Xyl. δεῖν δὲ, rectius.

I. PLATO in Legibus vicinos alienæ aquæ participes fieri non ſinit, niſi ubi domi ſolo uſque ad terram ceramitidem (ita argillam vocat) exhauſto, aquæ id ſterile deprehenderint: argilla enim, cum ſit pingui ac denſa natura, humorem acceptum continet, neque dimittit extra ſe: eos autem vult alienorum in partem venire, qui propria

ρία γὰρ βοηθεῖν τὸν νόμον. Ἆρα δέδεικται περὶ χρημάτων τῷ νόμον, ὅπως μὴ δανείζωνται παρ' ἑτέρων, μηδ' ἐπ' ἀλλοτρίας πηγὰς βαδίζωσι, μὴ πρότερον οἴκοι τὰς αὑτῶν ἀφορμὰς ἐξελέγξαντες, καὶ συναγαγόντες, ὥσπερ F ἐκ λιβάδων, τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας ἢ πολυτελείας ἐνδεῶντας τοῖς ἑαυτῶν ἔχοντες, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ὀλίγῳ πολλῷ παρ' ἑτέρων μὴ δόμβυοι· τετμήριον δὲ μέγα· τοῖς γὰρ ἀπόροις οὐ δανείζουσιν, ἀλλὰ βουλομένοις εὐπορίαν τινὰ ἑαυτοῖς κτᾶσθαι, καὶ μάρτυρα δίδωσι καὶ βεβαιωτὴν ἄξιον, ὅτι ἔχει πιστεύεσθαι· δέον ἔχοντα μὴ δανείζεσθαι.

Β'. Τί δραπετεύεις τὴν τραπέζιτιν, ἢ παραγματευτήν; ἀπὸ τῆς ἰδίας δάνεισαι τραπέζης· ὀκτώματα 128 ἔχεις, παροψίδας ἀργυρᾶς, λεκανίδας, ὑπόθου ταῦτα τῇ χρείᾳ· τὴν δὲ τράπεζαν ἡ καλὴ Αὐλὶς ἢ Τένεδος

E. 6. Ἆρα δέδεικται] Forte, Ἆρα δὴ δῆτι γ', ut Dongarſ. et Mex. niſi quod pro δὴ habent δι.

F. 6. ἀλλὰ βουλομένους—πιστεύεσθαι] Forte, ἀλλ' ἢ βουλομένοις εὐπορίαν τινὰ ἑαυτοῖς κτᾶσθαι, καὶ μάρτυρα δίδωσιν καὶ βεβαιωτὴν ἄξιον ὅτι ἔχουσι δεῖν πιστεύεσθαι.

parare nequeunt, lege inopiæ opitulante. Nonne evidens eſt eam legem ad rem pecuniariam pertinere, ne ab aliis mutuum ſumant, alienoſque fontes adeant, non ante domi ſuis copiis examinatis, ut quaſi guttatim collegerint quod uſibus et neceſſitati eorum ſuppeditet? Nunc luxu, mollitie, et prodigalitate adducti non utuntur ſuis, ſed magno fœnore ab aliis accipiunt nulla neceſſitate compulſi. Magnumque eſt hujus rei argumentum, quod egeno pecuniam nemo credit, ſed iis qui ſibi copiam aliquam parare volunt, teſtemque et ſponſorem habent eſſe ſe quibus tuto mutuum committatur: cum debuerit, cui res eſt, mutuum nihil ſumere.

II. Quid menſarium aut negotiatorem demereris? quin tu a tua menſa petis mutuum? pocula habes et paropſides et pelves argenteas: hæc uſibus tuis adhibe: menſam Aulis aut Tenedus viciſſim ornabunt

ἀντιτασσόμενοι τοῖς κεκριμένοις καθαρτηρίοις οὐσι τοῦ ἀργυροῦ· οὐκ ὄζει τόκοις βαρὺ καὶ δυσχερὲς, ὥσπερ ἰοῦ καθ' ἡμέραν ἐπιῤῥυπαίνοντος τὴν πολυτέλειαν· οὐδὲ ἀναμίμνησι τοῦ καλανδῶν καὶ τῆς νουμηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν, ἀποφράδα ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ καὶ φύγιον. Τοὺς μὲν δὴ ἀντὶ τῶν πολεῶν πλέθρους ἐσχηκότας καὶ αὐτοῦ, μὰ Δία οὐ θεὸς σώσειν ὁ Κτήσιος· ἀρχύνοιαν τιμὴν λαμβάνοντες,
B οὐκ ἀρχύνοιαν τόκον τῶν ἰδίων διδόντες. Καίτοι ὅγε Περικλῆς ὀκεῖος ἦν τῆς θεᾶς κόσμον ἄγοντα τάλαντα τεσσαράκοντα χρυσίου ἀπέφθου, περιαιρετὸν ἐποίησεν, ὅπως, ἔφη, χρησάμενοι πρὸς τὸν πόλεμον, αὖθις ἀποδῶμεν μὴ ἔλαττον· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ ὁ πολιορκία, ἕξεις χρείας μὴ παραδεχόμεθα φευγόν δανειοῦ πολεμίου, μηδὲ ὁρᾶν τὰ αὐτοῦ ὅτι δουλεία δίδυμα· ἀλλὰ τῆς τραπέζης ἀφειλόντες τὰ μὴ χρήσιμα, τῆς κοίτης, τοῦ

B. 7. μηδὲ ἰφῶν] Addendum ἀνεχώμεθα, ut vidit Xyl. Poſſit et loco ἰφῶν ſcriptum fuiſſe σπεφθῶν, ut Mes. ſuſpicatur.

figlinis purioribus quam ſint argentea iſta: non enim exhalant gravem iſtum ac moleſtum fœnoris odorem tanquam æruginis quotidie contaminantis luxum, neque Kalendarum et noviluniî admonebunt, quam ſacratiſſimam diem fœneratores atram et abominandam faciunt. Atqui eos, qui potius quam vendant, pignori ſua opponunt, ne Jupiter quidem a poſſidendo Cteſius dictus ſervare poſſit: pudet pretium ſuarum rerum accipere, uſuras perſolvere non pudet. At enim Pericles mundum Minervæ appendentem auri excocti talenta quadraginta, ita compoſuit ut detrahi poſſet: hac de cauſſa, ut aiebat, ut ſi eo auro Athenienſes aliquando ad bellum uterentur, æquale poſtmodo reſtituerent. Ergo et nos tanquam in obſidione uſibus noſtris inſervientes, non patiamur nobis ab hoſte fœneratore præſidium imponi, neque ſuſtineamus res noſtras mancipio duci: ſed a menſa auferendo quorum uſus neceſſarius non

ὀχημάτων, τῆς ἀφιππίας, ἐλευθέρους ἀφιλοτίμους ἑαυτούς, ὡς ἀποδώσοντες αὖθις, ἐὰν εὐτυχήσωμεν.

γ'. Αἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων γυναῖκες εἰς ἐπαρχὴν τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τὸν κόσμον ἐπέδοσαν, ὅθεν ὁ χρυσοῦς κρατὴρ εἰς Δελφοὺς ἐπέμφθη· αἱ δὲ Καρχηδονίων γυναῖκες ἐκείροντο τὰς κεφαλάς, καὶ ταῖς θριξὶν ἐντείνουσι τὰς μηχανὰς καὶ τὰ ὄργανα παρέχουν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἡμεῖς δὲ τ' αὐτάρκειαν ἀρχιώμενοι καταδαυλοῦμεν ἑαυτοὺς ἐπιθήκαις καὶ συμβολαίοις, ὧν εἰς αὐτὰ τὰ χρήσιμα συγαλέκαι, καὶ συναπεργάζηται, ἐκ τῶν ἀχρήστων καὶ περιττῶν καταπωπέντων ἢ πεφθέντων, ἐλευθερίας αὐτοῖς ἱερὸν ἱδρύσασθαι, καὶ τούτοις καὶ γυναιξίν. Ἡ μὲν γὰρ Ἄρτεμις ἡ ἐν Ἐφέσῳ τοῖς χρεώσαις, ὅταν καταφύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ἀσυλίαν παρέχει καὶ ἄδειαν ἀπὸ τῶν δανείων· τὸ δὲ τῆς εὐτελείας, καὶ ἄσυλον καὶ ἄβατον, πανταχοῦ τοῖς σώφροσιν ἀναπέπαλαι, πολλῆς σχολῆς εὐρυχωρίαν παρέχον ἰλαρὰν καὶ ἐπίτιμον. Ὡς γὰρ

est, a sponda, a vehiculis, de victus ratione detrahendo, libertatem nostram tueamur: otiosa ista reparaturi ubi res secundæ affluxerint.

III. Romanæ mulieres mundum suum Apollini Pythio dederunt primitiarum loco, ex quo aureus crater confectus Delphos venit: Carthaginienses autem mulieres capita totonderunt pro patria, ut crinibus earum machinæ et instrumenta intenderentur. Nos, dum contentos esse nostris rebus pudet, dandis pignoribus contractibusque subeundis in servitutem nosmet damus; ubi par erat contractis ad utilia cupiditatibus, inutilia nos et otiosa concidere aut divendere, itaque nobis ac familiæ fanum libertatis exstruere. Diana quæ Ephesi colitur, debitores, qui ad ipsius templum confugiunt, tutos a creditoribus et intactos præstat. At frugalitatis asylum ubique patet temperantibus; cum multo otio amplitudinem parans hilarem atque honorificam. Sicut enim bello Me-

ἡ Πυθία τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τοῦ Μηδικοῦ τείχους ξύλινον διδόναι τὸν θεὸν ἔφη, καὶ κεῖνοι τῇ χώρᾳ καὶ τῇ πόλει καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας ἀφέντες, εἰς τὰς ναῦς κατέφυγον· ὥσπερ δὲ ἐλευθερίας· ὅπως ἡμῖν ὁ θεὸς δίδωσι ξυλίνῳ τραπέζαν, καὶ κεραμέαν λεκάνην, καὶ τραχὺ ἱμάτιον, ἐὰν ἐλεύθεροι ζῆν θέλωμεν.

E Μηδὲ σοί γε ἱππουρίδας τε μίλλειν,

μηδὲ ὀχήματα ζευκτὰ κεραοφόρα καὶ χαλκήλατα, ἃ τόκοι ταχεῖς καταλαμβάνουσι καὶ ὠδῖνες ἔχουσιν· ἀλλ' ὄνῳ τινὶ τῷ τυχόντι καὶ καβάλλῃ λεπτομίτῳ, φεῦγε πολέμιον καὶ τύραννον δανειστήν, οὐ πῦρ αἰτοῦντα καὶ ὕδωρ, ὡς ὁ Μῆδος, ἀλλὰ τὴν ἐλευθερίας ἀπόμοιρον, καὶ προσγράφοντα τῇ ὑβριμίαι· κἂν μὴ διδῷς, ἐνοχλοῦντα· κἂν ἔχῃς, μὴ λαμβάνοντα· κἂν πωλῇς, ἐπευωνίζοντα· κἂν μὴ πωλῇς, ἀναγκάζοντα· κἂν δικάζῃς, ἐντυγχάF νοντα· κἂν ὀμόσῃς, ὑποτύπτοντα· κἂν βαδίζῃς ὀπὶ θύρας,

E. 1. Μηδὲ—ζευκτὰ] Forte, Μηδὲ σό γ' ἱππουρίδας τε μίλλειν, ut libri ſcripti, et editi ante Stephanum.
E. 5. σοῦ] Rectius γῆν ut vertit Xyl. et monitum a Mez. et Reiſk.
E. 9. δικάζῃς] Forte δικάζῃ, ut verti.

dico Pythia Athenienſibus ligneum murum divinitus dari cum dixiſſet, illi regione, urbe, opibus, et domibus relictis, libertatis ſervandæ cauſſa ſe in naves contulerunt: ita nobis concedit deus ligneam menſam, pelvim figlinam, et veſtem aſperam, ſi liberi vivere volumus.

Non tu cornipedes exſpectа,——

non bigas cornutas atque argento ornatas, quæ celeribus fœnoribus antevertuntur: ſed quovis aſino aut caballo utens, fuge hoſtem et tyrannum fœneratorem, qui non terram et aquam Xerxis more poſcit, ſed libertatem invadit tuam, et dignitatem tuam proſtituit: ſi nihil des, obturbat: ſi habes, non accipit: ſi quid vendis, pretium diminuit: ſi nihil vendis, ut vendas cogit; ſi eum in jus vocas, te convenit: ſi juras, imperat: ſi ad fores e-

δος ἡγοῦνται, τῷ νόμῳ διδόντος, αὐτοὶ δὲ μὴ ἀφιέντες δανείζουσι τελωνοῦντες, μᾶλλον δ', εἰ δεῖ τἀληθῆ εἰπεῖν, ἐν ᾧ δανείζειν χρεωκοποῦντες· ὁ γὰρ ἧττον λαμβάνων ἔλαττον, χρεωκοπεῖται. Καίτοι Πέρσαι γε τὸ ψεύδεσθαι δύτερον ἡγοῦνται τῶν ἁμαρτημάτων, πρῶτον δὲ τὸ ὀφείλειν· ὅπου γὰρ τὸ ψεύδεσθαι τοῖς ὀφείλουσι συμβαίνει πολλάκις. Ψεύδονται δὲ μᾶλλον οἱ δανείζοντες, καὶ ῥᾳδιουργοῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐφημερίσι, γράφοντες ὅπου μὴ δεῖν τοσοῦτον διδόασιν, ἔλαττον διδόντες· καὶ τὸ ψεῦδος αἰτίαν ἔχει πλεονεξίας, οὐκ ἀνάγκην, οὐδ' ἀπορίαν, ἀλλ' ἀπληστίαν, ἧς ἀναπόλαυστόν ἐστιν αὐτοῖς τὸ τέλος καὶ ἀνωφελές, ὀλέθριον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις. Οὔτε γὰρ ἀγροὺς ἧς ἀφαιροῦνται τῶν χρεωστῶν γεωργοῦσιν, οὔτε οἰκίας αὐτῶν ἐκβάλλοντες ἐκείνους οἰκοῦσιν, οὔτε τραπέζας παρατίθενται, οὔτε ἑαθῆτας ἐκείνων· ἀλλὰ πρῶτός τις ἀπόλωλε, καὶ δεύτερος κυνηγεῖται ὑπ' ἐκείνου δολοφονούμενος. Νέμε-

C. 7. αὐτοὶ παρανόμως] Legendum cum Mez. αὐτοὶ δὲ παρανόμως.
C. 9. ὁ γὰρ οὐ γράφει] Sic Bongarſ. Mez. Xyl. verſ. et not. Vulgo, ὃ γὰρ οὐ γράφει.
D. 2. πλεονεξίας] Legendum, πλεονεξίαν.

cant, quod tamen leges permittunt, ipſi contra leges fœnerando ſibi homines vectigales faciunt, aut potius, ut verum dicam, inter fœnerandum defraudantes: qui enim minus accipit quam in tabulas acceptiretulit, is circumſcribitur. Enimvero Perſæ ſecundum locum inter peccata aſſignant mendacio, primum æri alieno. Nam plerumque mendacium comitatur debito. Magis autem mentiuntur qui dant quam qui accipiunt: mala enim fraude in ſuis adverſariis ſolent plus ſcribere quam dederint. Cujus mendacii cauſſam habent non neceſſitatem, non inopiam, ſed inſatiabilem avaritiam, cujus finis ipſis non datur fruendus, neque quicquam utilitatis eis affert, pernicie interim ſtat eorum quos illi premunt. Non enim agros eorum, quibus eos eximunt, colunt: neque, debitoribus ejectis, domos eorum inhabitant: neque menſas ſpoliatorum apponunt, aut veſtes uſurpant. Sed ſtatim uno peſſundato, alium venantur atque

E γὰρ ὡς πῦρ τὸ ἄγριον αὐξόμενον ὀλέθρῳ καὶ φθορᾷ τῶν ἐμπιπτόντων, ἄλλον ἐξ ἄλλου κεραυνοῦσιν· ὁ δὲ τοῦτο ῥιπίζων καὶ πέφαν ὅτι πολλοὺς δανειστὴς, οὐδὲν ἔχει πλέον ἢ διὰ χρόνου λαβὼν ἀναγνῶναι πόσους πέπεικε καὶ πόσους ἐκβέβληκε, καὶ πόθεν ποτὲ κυλινδόμενον καὶ σωρεύόμενον ἀργύριον.

ς'. Καὶ ταῦτα μή με οἴεσθε λέγειν πόλεμον ἐξενηνοχότα πρὸς τοὺς δανειστάς·

Οὐ γὰρ πώποτε ἡμεῖς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους,

F ἀλλ' ὀνειδιζόμενοι τοῖς πρηκτῆρας δανειζομένοις ὅσην ἔχει ὁ πρᾶγμα αἰσχύνην καὶ ἀνελευθερίαν, καὶ ὅτι ὁ δανείζων ἐστὶν ἀκάνθης ἀφεσιούσης καὶ μαλακίας βίου. Ἔχεις; μὴ δανείσῃ, ἐπορεῖς· οὐκ ἔχεις; μὴ δανείσῃ, ἐκπίσῃς. Κατ' ἰδίαν δὲ ὅπως ἐκάστοτε σκοπῶμεν. Ὁ Κάτων πρός τινα πρεσβύτην πονηρόν, "Ὦ ἄνθρωπε, τί σὺ γήρᾳ,"

E. ς'. ἡμεῖς βοῦς] Sic B. Vulgo, ἡμῖς βοῦς.

ineſcant. Serpit enim ignis inſtar malum cum pernicie et exitio eorum quos arripit, unum poſt alium conſumens. Ignem autem hunc qui exſuſcitavit atque aluit fœnerator, nihil amplius habet, quam ut interdum ſuas rationes relegens notet quam multos ad auctionem bonorum faciendam adegerit, quam multos domo exegerit, unde et ubi volutatum argentum creverit.

VI. Neque hoc me dicere putetis, quaſi qui bellum fœneratoribus indixerim:

Nam nemo illorum de noſtris bobus ereptis
Avertit prædam——

hoc ſpecto, ut iis qui faciles ſunt ad pecuniam fœnore ſumendam, demonſtrem, quantum ea res turpitudinis habeat, quantum illiberalitatis: denique quam ſit extremæ cum dementiæ tum mollitiei. Habes? noli te ære alieno obſtringere, cum non indigeas. Non habes? ne ſumito mutuum, non es enim ſolvendo. Verum hæc ſingulatim perpendamus. Cato cuidam ſeni male ſe gerenti, *Heus homo*, dixit, *cur ſenectuti multis alie-*

ἔφη, "πολλὰ κακὰ ἔχοντι, ἐπ' ἐμὲ δὲ πενίας ἐπιτίθης" "προστίθης;" Οἰκτρὸν γὰρ οὐ τὴν πενίαν πολλῶν κακῶν αἰτίαν, μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς ἐν τῇ δανείζεσθαι καὶ ὀφείλειν ἀμηχανίας, μηδὲ ἀφαιρεῖ τῆς πενίας, ᾗ μόνῃ τῷ πλούτῳ διαφέρει, τὴν ἀμεριμνίαν. Ἐπεὶ τὸ τῆς παροιμίας ἔσαι γελοῖον·

Οὐ δύναμαι τὴν αἶγα φέρειν, ἐπίθετέ μοι τὸν βῶν.

Πενίαν φέρειν μὴ δυνάμενος, δανειστὴν ἐπιτίθης σεαυτῷ, φορτίον καὶ πλουτοῦντι δύσκολον. Πῶς οὖν διατραφῶ; Τοῦτο ἐρωτᾷς, ἔχων χεῖρας, ἔχων πόδας, ἔχων φωνήν, ἄνθρωπος ὤν, ᾧ τὸ φιλεῖν δοῦναι καὶ φιλεῖσθαι, καὶ τὸ χαρίζεσθαι καὶ τὰ εὐχαριστεῖν; γράμματα διδάσκειν, καὶ παιδαγωγεῖν, καὶ θυραρεῖν, πλεῖν, ἐπιπλεῖν; ὧν ἕκαστον τούτων αἴσχιον, οὐδὲ ἀνιαρότερον τῷ ἐχθρῷ ΑΠΟΔΟΣ.

ζ'. Ὁ Ῥουτίλιος ἐκεῖνος ἐν Ῥώμῃ τῷ Μουσωνίῳ συν-

A. 5. ἐπίθετέ μοι] Mez. ἐπίθεσθέ μου. Reisk. ἐπί μοι θέτε.

qui malis laboranti, malitiæ dedecus superimponis? Et tu, dicerem pauperi, noli paupertati, multis alioquin onustæ incommodis, difficultates mutuum petendi et ære alieno te obligandi accumulare: neque id, quo uno divitiis præstat paupertas, ei aufer, vacuitatem inquam sollicitudinum. Nam illud quidem ridiculum est, quod proverbio jactatur: *Capram non possum portare, imponite mihi bovem:* paupertatem sufferre non potes, et fœneratorem in cervices tuas imponis, onus cui ferendo difficulter etiam dives sufficiat. Dices, At quomodo alar? Hoccine, inquam, te rogare æquum est, qui habeas manus, pedes, vocem? qui homo sis, qui et amare possis et amari, beneficium accipere, et agere gratias? ale te literis docendis, pueros liberaliter formando, janitoris munus obeundo, navigando, propter navem in lembo navigando: nihil horum turpius est, nihil molestius, quam audire hanc vocem, *Persolve quod debes.*

VII. Rutilius ille Romæ cum accessisset ad Musonium,

ελθών, "Μισώνια," εἶπεν, "ὁ Ζεὺς ὁ σωτὴρ, ὃν σὺ μιμῇ "ᾗ ζηλοῖς, ὐ δανείζεται" ᾗ ὁ Μισώνιος μειδιάσας, εἶπεν, "Οὐδὲ δανείζει." Ὁ γὰρ Ῥουτίλιος δανείζων αὐτὸς, ὠνείδιζεν ἐκείνῳ δανειζομένῳ. Στωϊκὴ τις αὕτη τυφομανία· τί γὰρ αὐτὸν δεῖ τὸν Δία τὸν σωτῆρα κινεῖν; αὐτόθεν ὑπομιμνῆσαι τοῖς φαγομυίοις οἷον, Οὐ δανείζουσ᾽ χελιδόνες, ὐ δανείζουσ᾽ μύρμηκες, οἷς ἡ φύσις ὐ χεῖρας, ὐ λόγον, ὐ τέχνην ἐδώκεν· ἄνθρωποι δὲ θρασύτατα σωφρονοῦσι, καὶ τὸ εὐμήχανον, ἵππους ὠκυτέρους, κύνας, πέρδικας, λαγωούς, κολοιούς; τί ἂν γε σαυτῷ κατέγνωκας, ἀπιθανότερος ὢν κολοιοῦ, ᾗ ἀφωνότερος πέρδικος, ᾗ κυνὸς ἀγενέστερος, ὥστε ἀπ᾽ ἀνθρώπου μηδενὸς ὠφελεῖσθαι, περιέπτων, ψυχαγωγῶν, φυλάττων, θρεμματόμενος; Οὐκ ὁρᾷς ὡς πολλὰ μὲν γῆ παρέχει, πολλὰ δὲ θάλαττα;

Muſoni, inquit, *Jupiter Servator quem tu imitare atque æmularis, non ſumit pecuniam mutuam:* reſpondit Muſonius ſubridens, *Idem neque mutuo dat.* Nam Rutilius fœnus mutua danda pecunia quærens, ei exprobrabat quod mutuam acciperet pecuniam. Inſana mehercle fuit hæc Stoici faſtus affectatio. Quid enim attinebat Jovem Servatorem huc adduci, cum ex iis quæ ſemper ante oculos ſunt, licuerit ita monere, *Hirundines formicæque non mutuantur, quibus neque rationem, neque manus, neque artem natura dedit.* Atqui homines abundantia quadam calliditatis, juxta ſe alunt equos, canes, perdices, cervos, graculos. Cur itaque animum ita deſpondiſti? dicerem: an minus ad perſuadendum habes graculo virium? an mutior ea perdice? an cane minus generoſus? ita ut a nullo homine ſperes poſſe te juvari, ſi famuli, pædagogi, oblectatoris, cuſtodis, propugnatoris munus obeas? Non vides quam multas terra, multas mare occaſiones et materias

B. 7. Στωϊκὴ] Sic correxi, deleto ὡς. Vulgo, ὡς Στωϊκὴ.
C. 3. λαγωοὺς] Forte delendum: certe abeſt ab E. B. Venet. P. Xyl. vertit ἰλάφους.

Καὶ μὴν Μίκυλον εἰσιδὼν———

φησὶν ὁ Κρατῖνος,

Τὸν ἰρίον ξαίνοντα, γυναῖκά τε συγξαίνουσαν,
Τὸν λιμὸν φεύγοντας ἐν αἰσῃ δυϊστῦτι.

Κλεάνθῃ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἠρώτα, διὰ χρόνου θεασάμενος ἐν ταῖς Ἀθήναις, Ἀλεῖς ἔτι Κλέανθες; "Ἀλῶ," φησίν, "ὦ βασιλεῦ· ὁ ποιῶ ἕνεκα τῆς ζωῆς· "μόνος δὲ ἀποστῆναι μηδὲ φιλοσοφίας" ὅσον τὸ φέσημεα D τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ τῆς μύλης καὶ τῆς μάκτρας πεπτύσῃ χειρὶ καὶ ἀλέσῃ γεγραφεν ὠδεῖ θεῶν καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ ἡλίου. Ἡμῖν δὲ δουλικὰ δοκεῖ ταῦτα ἔργα. Τοιγαροῦν ἵνα ἐλεύθεροι ὦμεν δανεισάμενοι, κολακεύομεν οἰκότριβας ἀνθρώπους καὶ θεραπεύομεν καὶ δειπνίζομεν, καὶ δῶρα καὶ φόρους ἐκτελοῦμεν, οὐ διὰ τὴν πενίαν, ὑδεὶς γὰρ δανείζει πένητι, ἀλλὰ διὰ τὴν πολυτέλειαν·

C. 14. εἰ φησὶ—φιλοσοφίας] Forte, ὅτως ἵνεκα τοῦ μὴ ζῆν, μὴ δίκ ἀποστῆναί με φιλοσοφίας. Venet. pro μόνος δὲ habet μυδί.
D. 2. μύλας] B. μυλῶνος.

tibi tui alendi ſuggerat? Audi Cratetem:

Micylon hic etiam vidi mala magna ferentem,
Vellera cerpentem uxore adjutante miſella,
Evitare famem ut poſſent ita tempore duro.

Cleanthem Antigonus rex cum longo interpoſito tempore vidiſſet Athenis, interrogavit, *Etiamnumne molis Cleanthe?* ille reſpondit, *Ego vero, O rex, idque vitæ tolerandæ gratia facio, facturus quidvis aliud, dum ne avellar a philoſophia.* En tibi ingentem viri animum, qui a piſtrino et alveo piſtorio digreſſus, ea ipſa manu, qua molam verſaverat, aut farinam coquendo pani ſubegerat, de diis, luna, ſole, ſideribus ſcriberet. Atqui iſta nobis videntur ſervilia opera. Itaque ergo libertatis retinendæ cauſſa æs alienum contrahentes, adulamur vernas, ſtipamus, cœnas præbemus, dona penſioneſque damus: non hoc paupertate cogente, nemo enim pauperi pecuniam credit, ſed prodigalitate impellente. Nam ſi con-

εἰ γὰρ ἠρκέμεθα τοῖς ἀναγκαίοις πρὸς τὸν βίον, οὐκ ἂν ἦν γένος δανειστῶν, ὥσπερ οὐδὲ κενταύρων ἐστὶν, οὐδὲ γοργόνων· ἀλλ' ἡ τρυφὴ δανειστὰς ἐποίησεν, οὐχ ἧττον ἢ χρυ-
E σοχόους καὶ ἀργυροκόπους καὶ μυροψοὺς καὶ ἀνθοβάφους. Οὐ γὰρ ἄρτων οὐδὲ οἴνου τιμὴν ὀφείλομεν, ἀλλὰ χωρίων καὶ ἀνδραποδῶν καὶ ἐπαύλεων καὶ τριβλίνων καὶ τραπεζῶν, καὶ χορηγοῦντες ἀκλεεστάτοις πάλαι, φιλοτιμούμενοι φιλοτιμίας ἀχάριτος καὶ ἀχαρίστους· ὁ δὲ ἅπαξ ὀφειλήσας μένει χρεώστης ἀφθάρτου, ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταλαμβάνων ἀναβάτην, ὥσπερ ἵππος ἐγχαλινωθείς· ἀποφυγὴ δὲ οὐκ
F ἔστιν ὅπου τὰς νομὰς ἐκείνας καὶ τοὺς λειμῶνας, ἀλλὰ πλάζονται, καθάπερ οἱ θέλατοι καὶ οὐρανοπετεῖς ἐκεῖνοι τοῦ Ἐμπεδοκλέους δαίμονες,

Αἰθέριον μὲν γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει,
Πόντος δὲ χθονὸς εἴδας ἀνέπτυσε, γαῖα δ' ἐς αἰγλὴν
Ἠελίου ἀκάμαντος, ὁ δ' αἰθέρος ἴμβαλε δίναις·

E. 4. ἐκλελυμένους] Forte, ἐκκεχυμένους.
F. 5. δὲ χθονὸς] Mss. Reisk. δ' ἐς χθονός.

tenti voluiſſemus eſſe rebus ad vitam neceſſariis, tam non eſſet fœneratorum genus, quam non eſt Centaurorum aut Gorgonum. Ceterum luxus ut aurarios argentarioſque fabros, et unguentarios ac pretioſorum colorum tinctores, ita fœneratores etiam produxit. Non enim panis aut vini pretium debemus, ſed prædiorum, mancipiorum, mulorum, tricliniorum, menſarum, et ea quæ effuſe in publicum faciendo ſumtu, aut ambitioſe inutiliterque magnificentiam affectando prodegimus. Jam qui ſemel involutus eſt debitis, is ſemper manet obæratus, alium ex alio ſeſſorem frænati in modum equi ſuſcipiens. Neque datur effugere in paſcua illa et prata: ſed vagantur ſicut illi Empedoclei dæmones ſive genii deorum ira impulſi ac cœlo deturbati:

Ætheris bos almi vis in maris abjicit undas:
In terram eructat pontus: Titanis ad orbem
Subvectat tellus: in vaſta volumina magni
Ætheris impellit Titan:

ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δηλοῖ παυσὴν ἢ τερματισμὸν Κορίνθιος, εἶτα Πατρεύς, εἶτα Ἀθηναῖος, ἄχρις ἂν ὑπὸ πάντων περιρρύμενος εἰς τόκους διαλυθῇ καὶ κατακερματισθῇ. Καθάπερ γὰρ ἀναγῆναι δεῖ τὸν ἐκπεπλασμένον ἢ μένειν, ὁ δὲ φερόμενος καὶ κυλινδούμενος ὑγρᾷ τῷ σώματι καὶ διαδεύσῃ περιβάλλεται πλείονα μολυσμόν· ὕπως οὐ ταῖς μελαγχολίαις καὶ μελαγχύσεσι τὴν δανείαν τοὺς τόκους προσαναλαμβάνοντες αὐτοῖς καὶ προσπλάττοντες, ἀεὶ βαρύτεροι γίνονται καὶ τὴν χολερικὴν ὀδὸν διαφέρουσιν, οἱ θεραπείαν μὲν οὐ προσδέχονται, τὸ δὲ προστεταγμένον ἐξαίροντες, εἶτα πλέον αὖθις συλλέγοντες ἀεὶ διατελοῦσι· καὶ γὰρ ὅταν καθαρθῆναι βούλωνται, ἀεὶ δ' ὅσαι τῷ ἔτει ὧραι, μετ' ὀδύνης καὶ παραγγμῶν τὸν τόκον ἀναφέροντες, ὑπερρέοντος αὖθις ἑτέρου καὶ προσιόντος, πάλιν ναυτιῶσι καὶ καρδια-

A. 1. ἄλλος] Sic E. P. Bongarſ. Mez. Vulgo, ἄλλων.
B. 2. προστεταγμένον] Forte, προσιέμενον.

ita alius ex alio excipit fœnerator aut negotiator, jam Corinthius, modo Patrenſis, mox Athenienſis, donec ab omnibus oppreſſus vi fœnorum, tandem diſſipetur, et in minutias quaſi diſcerpatur. Sicut enim qui in cœnum lapſus eſt, aut ſurgere debet aut manere, verſans autem ac volutans ſe madefacto corpore majorem in ſe contaminationem recipit: ſic in verſuris ſolvendis debitores alia ſuper alia contrahentes debita, magis magiſque ſenſim gravantur, ac perſimiles fiunt bile flava laborantium, qui curationem nullam admittentes, tantummodo id quod erant juſſi egerentes, deinceps amplius choleræ colligere pergunt. Nam eodem modo hi quoque expurgare malum nolunt, ſed ſingulis anni portionibus cum dolore et adflictatione fœnus pendentes ſtatim imminente ſolvendi alterius tempore, rurſum nauſea et capitis gravedine vexantur, cum debuerint

ἐμοῦ· δεῖν ἀπαλλαγέντας, εἰλικρινεῖς καὶ ἐλευθέρους γίνεσθαι.

η'. Ἤδη γάρ μοι πρὸς τοὺς εὐπορωτέρους ὁ μαλακωτέρους ὁ λόγος ἦν, τοὺς λέγοντας, Ἄδικος οὖν γένωμαι ὁ ἀνόσιος ὁ ἄθεος; ὥσπερ εἰ λέγοι πρὸς ἰατρὸν ἄῤῥωστος ὑδρωπιῶν ὁ φθισικός, Ἰσχνὸς οὖν γένωμαι καὶ κενός; Τί δὲ οὐ μέλλεις, ἵνα ὑγιάσῃς; ὁ σὺ γενοῦ ἄδουλος, ἵνα μὴ δοῦλος ᾖς· ὁ ἀκτήμων, ἵνα μὴ κτῆμα ᾖς ἄλλου. Καὶ τὸν τῶν γυπῶν λόγον ἄκουσον· ἐμέντος τοῦ ἑτέρου, ὁ λέγοντος τὰ σπλάγχνα ἀκβάλλειν, ἕτερος παρὼν, Καὶ τί δεινόν, ἔφη, ὁ τὰ σεαυτοῦ σπλάγχνα ἀκβάλλῃς, ἀλλὰ τοῦ νεκροῦ, ὃν ἄρτι ἐσπαράξομεν. Καὶ τῶν χρεωστῶν ὁ πολεῖ ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ χωρίον, οὐδὲ τὴν ἰδίαν οὐσίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ δανείσαντος, ὃν τῷ νόμῳ κύριον αὐτῶν ἐποίησεν. Νὴ Δία, φησὶν, ἀλλ' ὁ πατὴρ μοι τὴν ἀγρὸν τοῦτον κατέλιπε. Καὶ γὰρ ὁ τὴν ἐλευθερίαν ὁ τὴν ὀπτιμίαν ὁ πατὴρ ἔδωκεν, ὧν σε δεῖ λόγον ἔχειν πλέ-

semel omnibus excussis id genus oneribus integros se ac liberos præstare.

VIII. Jam enim ad locupletiores istos mea et molliores se convertit oratio, qui dicerent, *Ergone servis carebo, et ædibus domoque?* quod perinde est, ac si infirmus et intercute aqua tumens medico diceret, *Ergo gracilem me vis inanemque fieri?* responderit sane medicus, *Quidni, ut sanitatem recuperes?* Tu quoque, inquam, servis care, ne servias: et possessionibus, ne ab alio possidearis. Atque adeo fabulam de vulturibus audi. Vomente uno, et ejicere se intestina dicente, alter adstans, *Quid*, inquit, *mali est? nam enim tuâ egeris viscera, sed cadaveris quod recens laniavimus.* Ita etiam æs habentium alienum quilibet non suam villam, non domum vendit suam, sed creditoris, quem sibi dominum juxta leges ipse fecit. At dices, mehercle, *Ægrum hunc mihi pater hæreditario reliquit.* Etiam libertatem is tibi et dignationem tradidit, quarum rerum major est ducenda ratio. Idem pe-

ονα. Καὶ τὸν πόδα γὰρ ἡ χεὶρ ὁ γαμήσας ἐποίησεν· ἀλλ' ὅταν σαπῇ, μισθοῦ δίδως τῷ ἀποκόψοντι. Τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ τὴν ἐσθῆτα ἡ Καλυψὼ περιέθηκεν,

Εἵματ' ἀμφιέσασα ἰοειδέα

χρωτὸς ἀθανάτου πνέοντα, δῶρα καὶ μνημόσυνα τῆς φιλίας ὄντα τῆς ἐκείνης· ἀλλ' ἐπεὶ περιτραπεὶς γε βυθισθεὶς μόλις ἀνέσχε, τὴν ἐσθῆτα γενομένην ἀφροῦχον καὶ βαρεῖαν, ἐκείνην μὲν ἔρριψεν ἀποδυσάμενος, χρησίμην δέ τινι γυμνὸν ἐκκολύμβησας τὸ στέρνον,

Νῆχε σαφὲς ἐς γαῖαν ἐρύμενος

καὶ ἀφασωθείς, ὅτε ἐσθῆτος ὅτε τροφῆς ἀπόρησε. Τί οὖν; ὁ γίνεται χειμὼν περὶ τοὺς χρεώστας, ὅταν ὀψὲ χρόνῳ δανειστὴς λέγων, ἀπόδος;

Ὡς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον·
Σὺν δ' εὖρός τε νότος τ' ἔπεσε ζέφυρός τε δυσαὴς

τόκων τόκοις ἐπαυλιζόμενος· ὁ δὲ συγκλυζόμενος ἀπό-

D. 4. δίδως] Sic B. Vulgo, δίδου.
D. 6. εἰοειδέα] Συοειδέα apud Homer. Od. ε'. 264. ita etiam corrigunt Xyl. Mez.
E. 1. ἐρύμενος] Hoc ut Homericum ex Od. ε'. 439. cum prioribus conjunxi cum B. E. item καὶ delevi cum B. Vulgo—ἐρύμενος δὲ ἡ διανοίας—.

dem et manum tibi fecit: ſed ſi quid horum computreſcat, mercede conducis qui abſcindat. Ulyſſi vero Calypſo circumdederat veſtes fragrantes divinum odorem, ſui amoris monumentum: verum ubi de rate in profundum præcipitatus ægre emerſit veſte madente ac gravi facta, exuit eam atque abjecit, nudumque pectus vittæ cuidam inſternens

Is terram enavit,——

ſervatuſque e mari, neque veſte, neque cibo deinde caruit. Quid? an non etiam debitoribus tempeſtas oboritur, cum interjecto temporis ſpatio fœnerator invadens, *Perſolve*, inquit?

Sic fatus, nimbos conduxit cærula turbans:
Una Euruſque Notuſque ruunt, Zephyrique tumultus,

fœnora ſuper fœnora illuvie obruentibus: et qui ſic ob-

χίλια τῶν βαρυνόντων, ἀπονήξασθαι καὶ φυγεῖν μὴ δυνά-
μενος, ἀλλ' ἀθεῖται καὶ βυθοῦ, μετὰ τῶν ἐγκυσαμένων
φίλων ἀφανιζόμενος. Κρήτης δὲ ὁ Θηβαῖος οὐκ ἐδέ-
F νὸς ἀπαιτούμενος οὐδὲ ὀφείλων, αὐτὰς δὲ τὰς οἰκονομίας
καὶ φροντίδας καὶ περισπασμοὺς διαχρεμίσων, ἀφῆκεν οὐσίαν
ὀκτὼ ταλάντων, καὶ τρίβωνα καὶ πήρην ἀναλαβών, εἰς
φιλοσοφίαν καὶ πενίαν κατέφυγεν. Ἀναξαγόρας δὲ τῷ
χώρῳ κατέλιπε μηλόβοτον. Καὶ τί δεῖ τούτους λέγειν;
ὅπου Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ Σικελικῇ, κλήρῳ
μεγάλῳ καὶ βίᾳ καὶ οἴκῳ πολλῷ εὐπορίαν ἔχοντος, ὁρῶν
δὲ τρυφὴν καὶ ἡδυπάθειαν καὶ ἀμουσίαν ὑπεχωριάζουσαν,
" Μὰ τοὺς θεούς," εἶπεν, " ἐμὲ ταῦτα τἀγαθὰ οὐκ
" ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα" καὶ καταλιπὼν ἑτέρῳ τὸν
832 κλῆρον, ἐξέπλευσεν. Οἱ δὲ ὀφείλοντες ἀπαιτούμενοι, δου-
μολογούμενοι, δουλεύοντες, ὑπαργυρεύοντες, ἀνέχονται,
καρτεροῦσιν, ὡς ὁ Φινεὺς, ἁρπυίας πινὰς ὑποτρέφους

ruitur, is reluctatur quidem aggravantibus: ſed cum non poſſit enatare, in fundum deprimitur, atque una cum amicis qui ſuam pro eo obligaverunt fidem peſſundatur. Contra Thebanus Crates, cum nemo ab ipſo exigeret, cum nemini quidquam deberet, ipſam rei familiaris diſpenſationem, curaſque et occupationes averſatus, rem octo talentorum deſeruit, ſumtiſque palliolo et pera, ad philoſophiam et paupertatem confugit. Anaxagoras agrum ovibus paſcendum reliquit. Sed quid neceſſe eſt hos commemorare? quando etiam Philoxenus odarum conditor in colonia Sicilienſi hæreditatem, rem, domumque adeptus, cum videret luxuriam, luxum, et inſcitiam vulgo obtinere, *Mehercle*, inquiens, *bona hæc me non perdent, ſed ego iſta:* relicta aliis hæreditate, ex inſula ſolvit. At qui debent, dum exiguntur, tributum poſtulantur, ſerviunt, adulterina moneta circumveniuntur, omnia iſta perferunt atque tolerant, inſtar Phinei, harpyias quaſdam alatas nutrientes, diripi-

βόσκοντες· αἱ φέρουσι τὸν προφὺν ἢ ἀλφαλίζουσιν, οὐ καθ' ἅρπαν ἀλλὰ πρὸν θερισθῆναι τὸν σῖτον ὠνούμενος, καὶ πρὶν ἢ πεσεῖν τὸν ἐλαίαν, ἀγοράζοντας τέλειον, καὶ τὸν οἶνον ἔχειν, φησὶ, τοσαύτου, ἢ προσαγορεύειν ἐδίδασκε τῆς τιμῆς· ὁ δὲ βότρυς χρήμασι, καὶ περιαυξήσει ἔτι τὸν ἀριστῆσαι ἀναδεχόμενος.

A. 4. αἱ φέρουσι] Ita ex veteri lectione ἀὶ φέρουσι, quæ eſt in B. E. Ald. Baſ. Xyl. quod non intelligentes interpolarunt alii ita, αἱ δὲ ἅπασαι ἀεὶ φέρουσι, ut eſt in Schott. Leonic. Jannot. Pol. unde vulgavit Steph.

entes ſuum victum alieno tempore, et frumentum ante meſſem vendentes, oleum ante quam olivæ decutiantur, vinum ante vindemiam. Emptor ait tanti ſe habere, et notari pretium jubet, interim adhuc pendente uva, et viti adhærente, atque Arcturum exſpectante.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ.

Ἀριστείδῃ δὲ συνέζησε, καὶ Σωκράτει τῷ φιλοσόφῳ διεφέρετο τὶ ὑπὲρ τοῦ λόγων διαφορᾶν, οὐ φιλονείκως, ἀλλ' ἐλεγκτικῶς, ὡς Ξενοφῶν ἱστόρηκεν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν· καὶ τινας λόγους τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν συνέγραφεν, εἰς τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγῶνας, ὃθεν τοῦτο ὀνειδίζεται, ὥσπερ τινές φασιν. Τῶν γὰρ ὡς D ἀληθῶς γενομένων ἀνδρῶν φέρεται δικανικὸς λόγος, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κατ' αὐτὸν, ἀφ' οὗ μηδέπω ἐν ἔθει τὸ συγγράφειν ἦν· ὁ Θεμιστοκλέους, οὐκ Ἀριστείδου, οὐ Περικλέους· καίτοι πολλὰς ἀφορμὰς καὶ ἀνάγκας παρεχόντων αὐτοῖς τοῦ καιροῦ· καὶ γὰρ οὐ δι' ἀδυνάμειαν ἀπελείποντο τοῦ συγγράφειν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων ἀνδρὶ τοῖς συγγραφεῦσιν ἐνὸς ἐκείνῳ τῶν παλαιοτάτων ἀνδρῶν. Ὅσους μέντοι ἔχομεν ὀνόματι τὸ παλαιότατον ἀναφέροντες ἀπομνημονεύσαντα τὴν ἰδέαν τοῦ λόγου ταύτην μεταχειρισαμένους, τούτους

C. 9. ὧν τῶν] Rectius ὧν τῶς, ut Mez.
D. 3. τοῦ συγγράφειν] τὸ συγγράφειν Mez. Reisk. quamquam nec vulgatum ratione caret.

tit, et cum Socrate philoſopho de ratione diſſerendi diſputavit, non ſtudio contendendi, ſed induſtria redarguendi uſus: ita enim Xenophon in libris de dictis et factis Socratis ſcripſit. Præterea civibus quibuſdam id petentibus orationes ſcripſit quibus cauſſas in judicio ſuas tuerentur: idque primus ipſe aggreſſus a nonnullis dicitur. Sane eorum, quos ipſe ætate ſubſecutus eſt, nullius ulla juridicialis exſtat oratio: ac ne æqualium quidem ejus; quod nondum conſuetudo invaluiſſet orationes literis mandare: neque igitur orationes exſtant Themiſtoclis, Ariſtidis, Periclis: cum quidem tempora his et occaſionum ſatis offerrent, et neceſſitatis imponerent. Neque vero hos imbecillitas a ſcribendo detinuit: quod ſatis docent ea quæ de ſingulis hiſtoriarum conditores memoriæ prodiderunt: et quos habemus qui id genus orationis tractaverint, omniumque habentur

E εὕροι τις ἂν ὀλιγοστὸν Ἀντιφῶντι πρεσβύτην ἤδη ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην, Κριτίαν, Λυσίαν, Ἀρχίνοον. Πρῶτος δὲ καὶ ῥητορικὰς τέχνας ἐξήνεγκε, γενόμενος ἀγχίνους· διὸ καὶ Νέστωρ ἐπεκαλεῖτο. Καικίλιος δὲ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ συντάγματι, Θουκυδίδου τοῦ συγγραφέως μαθητὴν τεκμήρεται γεγονέναι, ἐξ ὧν ἐπαινεῖται παρ' αὐτῷ ὁ Ἀντιφῶν. Ἔπι δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀκριβὴς καὶ πιθανὸς, καὶ δεινὸς περί τ' εὕρεσιν, καὶ ἐν τοῖς ἐπόροις τεχνικὸς, καὶ ὀπτικειρῶν ἐξ ἀδήλου, καὶ ὀπὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ πάθη τρέπων τοὺς λό-
F γους, τοῦ εὐπρεποῦς μάλιστα φροντίζομενος. Γέγονε δὲ κατὰ Περσικὰ καὶ Γοργίαν τὴ σοφιστὴν, ὀλίγῳ νεώτερος αὐτοῦ· καὶ ἐβιώτευσεν ἕως καλαλύσεως τῆ δημοκρατίας ὑπὸ τῶ Τετρακοσίων γενομένης, ἣν αὐτὸς δοκεῖ συγκαλασκευάσαι, ὁτὲ μὲν δυσὶ τριηραρχῶν ναυσὶν, ὁτὲ δὲ στρατηγῶν, καὶ πολλαῖς μάχαις νικῶν, καὶ συμμαχίας μεγάλας αὐτοῖς περισαγό-

E. 5. μαθητὴν] Sic editi libri et ſcriptus E. item Photius: at Xyl. verſ. T. V. Amiot. Anon. διδάσκαλον, probante Tayloro, et Ruhnkenio Diſſ. Antiphont. p. 9. Si hoc tradidit ſcriptor hujus libri, ſcripſerit ſane καθηγητὴν, quod librarii ſæpe in μαθητὴν mutarunt.

antiquiſſimi, eos invenies Antiphonte jam ſene ſubſecutos eſſe: Alcibiadem, inquam, Critiam, Lyſiam, Archinoum. Primus etiam Oratoriæ artis præcepta edidit. Promto fuit ingenio, ideoque Neſtor cognominatus. Cæcilius in commentario quem de eo ſcripſit, fuiſſe conjicit diſcipulum Thucydidis hiſtorici, ex iis quæ hic in laudem Antiphontis prodidit. Accuratiſſimus eſt in ſuis orationibus, probabilis, in inveniendo callidus, in perplexis rebus artificioſus, ex improviſo argumenta intentans, ſermonemque ad leges et motus animi convertens, maxime decori ſtudioſus. Vixit tempore Perſici belli, ac Gorgiæ ſophiſtæ, paulum minor natu: produxitque vitam uſque ad popularis ſtatus in republica mutationem a Quadringentis factam: cujus quidem ipſe fuiſſe auctor putatur, interdum duabus triremibus præfectus, interdum præturam gerens: et qui magnis potitus

μθ΄, καὶ τοὺς ἀκμάζοντας ὁπλίζων, καὶ τριήρεις πλη-
ρῶν ἑξήκοντα, καὶ πρεσβεύων δὲ ἐκέλευσε τὸν αὐτὸν εἰς
Λακεδαίμονα, ἡνίκα ἐπετείχιζο ἡ Ἐτιωνία. Μετὰ δὲ τὴν 833
κατάλυσιν τῶν Τετρακοσίων εἰσαγγελθεὶς σὺν Ἀρχεπτο-
λέμῳ ἑνὶ τῶν Τετρακοσίων ἑάλω, καὶ τοῖς περὶ τὸν πρε-
σβύτην ὑπεύθυνος ἀναχθεὶς, ἄταφος ἐρρίφη, καὶ σὺν τοῖς
ἄλλοις ἄτιμος ἀνεγράφη. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Τριάκοντα
ἀνῃρῆσθαι αὐτὸν ἱστοροῦσιν, ὥσπερ Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ
τῆς Ἀντιφῶντος θυγατρὸς λόγῳ· ἐγένετο γὰρ αὐτῷ θυ-
γάτριον, ἣν Κάλλαρχος ἐπεδικάσατο· ὅτι δὲ ὑπὸ τῶν
Τριάκοντα ἀπέθανεν, ἱστορεῖ καὶ Θεόπομπος ἐν τῇ πεντε-
καιδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν. Ἀλλ' οὗτός τε ἦν ἡμερώτερος
Λυσιδωνίδου πατρὸς, καὶ Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ οὐ πονηρῷ B

A. 1. ἡ Ἐτιωνία] Ita omnes libri. Probanda emendatio Xyl. Mez. Palmer. Exercit. p. 226. Reiſk. Μετιωνία.

A. 10. οὗτός τε ἂν ἡμερώτερος—μνημονεύει] Recte corrigit Taylor. Lect. Lyſ. cap. 7. οὗτός γε ἂν εἶη ἥτερος, Λυσιδωνίδου παιδὸς, ὃν Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ ὡς πονηρὸν μνημονεύει. Amiot. et Mez. οὗτός γε ἦν πάντως Σμικυθίδου πατρὸς, οὐ Κ. ἐν Π. ὡς πονηρὸν μν. E. et P. habent ἡμέτερος, quod ſi ab auctore eſt, ſcriptum reliquerit, ἀλλ' οὗτός γε οὐχ ὁ ἡμέτερος, ἀλλ' ὁ Λυσιδωνίδου πατρός. Ceterum pro vulgato Πυτίνῃ ſumſi Πυτίνῃ ex E. et Xyl.

victoriis multos belli ſocios eis adjunxiſſet, ætate florentes armaſſet, ſexaginta triremes impleviſſet, identidemque ipſorum nomine legatus Lacedæmonem iviſſet, quo tempore Etionia fuit munita. Ceterum dejectis Quadringentis iſtis, una cum Archeptolemo (qui unus de eorum numero fuit) in jus vocatus condemnatuſque, et pœna proditoribus conſtituta de eo ſumta, interfecti corpus inſepultum abjectum, et cum tota poſteritate inter infames relatus eſt. Sunt qui a Triginta tyrannis interfectum narrent, ut Lyſias in oratione pro filia Antiphontis: reliquit enim filiolam, quam lege propinquitatis Callæſchrus ſibi ſponſam vindicavit. Theopompus quoque quintodecimo Philippicorum libro ſcribit, a Triginta iſtis eum trucidatum. Sed ille quidem junior fuit Lyſidonida patre: et Cratinus in Pytina

μνημονεύει· πῶς γὰρ ἂν ὁ ὑπὸ τῶν Τετρακοσίων, πάλιν ὑπὸ τῶν Τριάκοντα εἴη; Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος περὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· πρεσβεύσαντα γὰρ αὐτὸν εἰς Συρακούσας πλεῦσαι, ἰδίᾳ ἠκροᾶσθαι τῆς τοῦ πατρὸς Διονυσίου τυραννίδος, γενομένης δὲ καὶ πότου ζητήσεως τίς ἄριστός ἐστι χαλκός, καὶ τῶν πολλῶν διαφερομένων, αὐτὸν εἰπεῖν, "Ἄριστον εἶναι ἐξ οὗ Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐποιήθησαν" τοῦτο δὲ ἀκούσαντα τὸν Διονύσιον, καὶ ὑποψησάμενον πρεσβυτὴν εἰς πίθους ἐμβῆναι τὸ ῥηθέν, κελεύσαι ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Οἱ δέ, ὅτι τὰς τραγῳδίας αὐτοῦ διέσυρε χαλεπήναντα. Φέρονται δὲ τοῦ ῥήτορος λόγοι ἑξήκοντα, ὧν κατεψευσμένους φησὶν Καικίλιος τοὺς εἰκοσιπέντε. Κεκωμῴδηται δὲ εἰς φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος σὺν Πεισάνδρῳ. Λέγεται δὲ τραγῳδίας συνθεῖναι καὶ ἰδίᾳ καὶ σὺν Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ. Ἐπὶ δὲ

B. 2. πῶς γὰρ—καὶ ἀναιρεθεὶς] Addidi γὰρ ex Mez. καὶ ex E.

C. 5. σὺν Πεισάνδρῳ] ἐν Πεισάνδρῳ Photius, ita et corrigunt Casaub. ad Athen. p. 664. Salmas. Ruhnken. Diss. Antiph. p. 21.

ejus ut non mali meminit: quomodo enim jam ante occisus a Quadringentis, denuo sub Triginta tyrannis vixerit? Quin et alius sermo fertur de ejus obitu. Legatum eum Syracusas navigasse, florente tum Dionysii prioris tyrannide: ibi cum in vino quæstio agitaretur, *Ecquod æs optimum esset*, diverse aliis respondentibus, ipsum dixisse, *Id æs optimum esse, e quo statuæ Harmodio et Aristogitoni essent factæ:* id tyrannum, cum audivisset, quasi exhortationem ad se insidiis petendum excepisse, et jussisse interfici Antiphontem: alii, quod inique ferret suas ab eo tragœdias exsibilari. Hujus oratoris feruntur sexaginta orationes, quarum viginti quinque spurias perhibet esse Cæcilius. Plato cum Pisandro eum in comœdiis tanquam avarum traducit. Tragœdias fertur composuisse et seorsim, et cum Dionysio tyranno. Quum adhuc poëticæ esset deditus, artem dolo-

ὧν περὶ τὴν ποίησιν τέχνην ἀλυπίας συνεσήσατο, ὥσπερ τοῖς νοσοῦσιν ἡ περὶ τοὺς ἰατροὺς θεραπεία ὑπάρχει· ἐν Κορίνθῳ τε κατασκευασμένος οἴκημά τι περὶ τὴν ἀγορὰν, προέγραψεν ὅτι δύναται τοὺς λυπουμένους διὰ λόγων θεραπεύειν· ὁ πυνθανόμενος τὰς αἰτίας, παρεμυθεῖτο τοὺς κάμνοντας. Νομίζων δὲ τὴν τέχνην ἐλάττω ἢ D
καθ' αὑτὸν εἶναι, ὅπῃ ῥητορικὴν ἀπετάπη. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὸ Γλαύκου τοῦ Ῥηγίνου περὶ ποιητῶν βιβλίον εἰς Ἀντιφῶντα ἀναφέρουσιν. Ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ μάλιστα ὁ περὶ Ἡροδότου, καὶ πρὸς Ἐρασίστρατον περὶ τῶν ἰδεῶν, καὶ ὁ περὶ τῆς ἀγγελίας, ὃν ὑπὲρ ἑαυτοῦ γέγραφε, καὶ ὁ πρὸς Δημοσθένην τὸν ῥητορικὸν παρανόμων. Ἔγραψε δὲ καὶ κατ' Ἱπποκράτους τοῦ [ἰατροῦ] ῥητορικοῦ λόγον, καὶ εἵλεν αὐτὸν εἰς ἐρήμου.

D. 5. Ἡροδότου] Forte Ἡρώδου, ut Palmer. Exercit. p. 226. Fabric. B. G. T. I. p. 888. quæ oratio hodieque exstat.
D. 5. ἰδεῶν] Sine dubio mendosum: πάθων verisimillima est correctio Ruhnkenii Diss. Antiph. p. 40. Mez. ἰδίων.
D. 6. τῆς ἀγγελίας] Rectius, τῆς εἰσαγγελίας, ut Amiot. Xyl. Mez. Reisk.
D. 8. ἰατροῦ] Uncis inclusi ut insititium, delere non ausus ut in libris omnibus proditum, et a Photio qui fine ῥητορικοῦ simpliciter habet ἰατροῦ. E. ἰατροῦ ῥητορικοῦ, ut vertit Amiot. Xylander ἰατροῦ delevit.

rum abolendorum condidit, qualem medici ægrotantibus curationem promittunt: et Corinthi pone forum exstructa taberna proscripsit, *se eos qui in mœrore essent, verbis sublevare:* auditisque ægritudinum caussis, consolatus est ægros. Istam tamen artem se non satis dignam esse arbitratus, ad oratoriam se contulit. Sunt etiam, qui Glauci Rhegini de poëtis librum ei adscribant. Maxime laudantur orationes ejus de Herodoto, adversus Erasistratum de Pavonibus, et quam pro se scripsit postulatus delicti contra legem non scriptam: et in Demosthenem prætorem de publico flagitio. Scripsit accusationem etiam in Hippocratem prætorem, eumque reum peregit, cum quidem is vadimonium deseruisset.

Ψήφισμα ὅπι Θεοπόμπε ἄρχοντος, ἐφ' ᾧ οἱ Τε-
E τρακόσιοι κατελύθησαν. Ψήφισμα, καθ' ὃ ἔδοξαν Ἀν-
τιφῶντα κριθῆναι, ὁ Καικίλιος ἀνεγνώσθη.

" Ἔδοξε τῇ βουλῇ μιᾷ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας·
" Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος
" Πελληνεὺς ἐπεστάτει· Ἄνδρων εἶπε περὶ τῶν ἀνδρῶν,
" ὃς ἀποφάνσιν οἱ στρατηγοὶ πρεσβευομένους εἰς Λα-
" κεδαίμονα ὅπι κακῷ τῆς πόλεως τῆς Ἀθηναίων, καὶ ὃκ
" τὸ στρατοπέδου πλεῖν ὅπι πολεμίας νεὼς, καὶ περιεῦ-
" σαι διὰ Δεκελείας, Ἀρχεπόλεμον καὶ Ὀνομακλέα καὶ
F " Ἀντιφῶντα συλλαβεῖν καὶ ἀποδοῦναι εἰς τὸ δικαστήριον,
" ὅπως δῶσι δίκην. Παραγόντων δ' αὐτοὺς οἱ στρα-
" τηγοὶ, καὶ ὃκ τῆς βουλῆς ὃς πλησ ἂν δοκοῖ τοῖς στρα-
" τηγοῖς, προσελομένους μέχρι δέκα, ὅπως ἂν περὶ
" παντῶν γένηται ἡ κρίσις. Προσκαλεσάμενοι

E. 1. Ψήφισμα, καθ'] Prior vox delenda, et omisit Xyl. Mox ἔδοξεν legendum. Ipsum decretum initio non satis integrum videtur: repetiit hinc Taylor. Vit. Lys. p. 11.

E. 5. ἐπιστάτει] Ita Xyl. ex libro scripto, item Mez. et Taylor. Vulgo, ἐπεστάτει. Legendum item Παλληνεύς.

F. 4. προσελομένους] Malim προσελομένους, ut Reisk.

Decretum archonte seu præfecto urbis Theopompo, cujus in magistratu Quadringentorum potestas deleta est. Decretum, secundum quod placuit Antiphontem judicari, Cæcilius annotavit.

" Die vicesimo primo Pry-
" taneæ placuit Senatui. De-
" monicus Alopecensis scribæ
" munus obiit, præfuit cog-
" nitioni Philostratus Pelle-
" nensis, retulit Andron; vi-
" ros, qui a prætoribus pro-
" nuntiantur legati iisse Spar-
" tam incommodo reipublicæ
" Athenensis, et e castris na-
" vigasse vecti hostili nave, ac
" per Deceleam terra iisse,
" Archeptolemum, Onomac-
" lem, et Antiphontem, com-
" prehendendos esse, et in cu-
" ria sistendos, ut causam di-
" cant. Sistant eos prætores,
" et alii de Senatu usque ad
" decem, quos videbitur præ-
" toribus adscisscere, ut de præ-
" sentibus fiat judicium. Ad-

" δ' αὐτὸς οἱ θεσμοθέται εἰ τῇ αὔριον ἡμέρᾳ, ἢ εἰσα-
" γόντων, ἐπειδὰν αἱ κλίσεις ἐξήκωσιν εἰς τὸ δικαστήριον,
" παρὰ τοσοδοσίας καταγορεῖν τὸς εἰρημένους συνηγόρους ἢ
" τὸς στρατηγούς, καὶ ἄλλους, ἂν τις βούληται. Ὅτῳ
" δ' ἂν καταψηφίσηται τὸ δικαστήριον, παρὰ αὐτῷ ποιεῖν
" κατὰ τὸν νόμον ὃς κεῖται παρὰ τοῖς προδόταις."

Τούτῳ ὑπογέγραπται τὸ δόγμα τὸ καθεδαν. 834

" Πεισοδοσίας ὤφλεν Ἀρχεπόλεμος Ἱπποδάμου Ἀ-
" χυλῆθεν παρὼν, Ἀντιφῶν Σωφίλου Ῥαμνούσιος παρών·
" τούτοιν ἐτιμήθη τοῖς ἔνδεκα παραδοθῆναι, καὶ τὰ
" χρήματα δημόσια εἶναι, καὶ τὸ θεῖον τὸ ὀφειλόμενον, καὶ
" τὰς οἰκίας κατασκάψαι αὐτοῦ, καὶ ὅρους θεῖναι τῶν
" οἰκοπέδων, ὑπογράψαντας, ΑΡΧΕΠΤΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝ-

F. 8. εἰρημένους] T. Mev. ἐρημένους.

F. 9. ἄλλως] Non dubitavi recipere a T. pro vulgato ἄλλος.

A. 2. ὤφλεν] Sic distinxi cum Xyl. In Ald. Bas. continuantur hæc antecedentibus. Porro ὤφλεν est ex Leonic. Schott. T. V. In Ald. est ὦ φίλων: Bas. Xyl. Steph. ὀφείλων: idem ita distinguit—ἀ καταθῖναι στρατιάς. Ὀφείλων—. Hæc ultima vox plane abest in E. ejusque loco lacuna.

A. 6. καὶ ὅρους θεῖναι] Salmas. ἢ ἀρὰς θεῖναι.

" vocent eos theſmothetæ ad
" craſtinam diem, inducant-
" que: quando in judicium
" adducti aderunt, tum acto-
" res, prætores, eorumque pa-
" trocinium ſuſtinentes, ac ſi
" quis alius voluerit, reos pro-
" ditionis accuſent: qui in
" judicio damnatus fuerit, in
" eum animadvertendum e
" præſcripto legis in prodito-
" res latæ."

Huic decreto ſubſcriptum eſt,

" Damnati ſunt proditionis
" Archeptolemus Hippodami
" filius Agrylenſis, præſens:
" Antiphon Sophili filius
" Rhamnuſius, præſens. Iis
" hæc pœna conſtituta eſt, ut
" Undecim viris dedantur,
" bona eorum publicentur,
" decima portione Minervæ
" conſecrata: utque eorum æ-
" des ſolo æquentur, et areis
" termini ponantur, cum hac
" inſcriptione, ARCHEPTO-
" LEMI ET ANTIPHONTIS,

" ΤΙΘΩΝΤΟΣ ΤΟΙΝ ΠΡΟΔΟΤΑΙΝ. Τῷ δὲ δημάρχῳ ἀπο-
" φῶναί τε οἰκίαν ἐς ἣ, ἢ μὴ ἐξεῖναι θάψαι Ἀρχεπτό-
B " λεμον καὶ Ἀντιφῶντα Ἀθηνῆσι, μηδ' ὅσοις Ἀθηναῖοι
" κρατῶσι· καὶ ἄτιμον εἶ) Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα,
" καὶ γένος τὸ ἐκ τούτων, καὶ νόθους καὶ γνησίους· καὶ ἐὰν
" ποιήσηταί τινα τῶν ἐξ Ἀρχεπτολέμου καὶ Ἀντιφῶντος,
" ἄτιμος ἔστω ὁ ποιησάμενος· ταῦτα δὲ γράψαι ἐν
" στήλῃ χαλκῇ, ἥπερ ἂν καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ
" Φρυνίχου, καὶ τούτω θέσθαι."

β.

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ.

Ἀνδοκίδης Λεωγόρου μὲν ἦν πατρός, τῶν δημόσιον
ποτὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνην Ἀθηναίοις, τὸν
δῆμον δὲ Κυδαθηναιέως, ἢ Θυρεύς, γένους εὐπατριδῶν,
C ὡς δὲ Ἑλλάνικος, καὶ ἀπὸ Ἑρμοῦ, καθήκει δὲ εἰς αὐτὸν

A. 9. εἰς τὸν] Deeſt, ejuſque loco lacuna in E. Forte tale quid exciderit, ἀποφῶναι μὴ οἰκεῖν ἔτι τὸν τόπον.
B. 6. ἢ πρὸς ἂν] Forte, ἐν ἢ πρ.
B. 7. τούτου] Forte τοῦτο, ut Reiſk.
B. 10. πατρὸς, τῷ δημίνου] Ruhnkenius Hiſt. Crit. Orator. Gr. p. 49. corrigit, πατρὸς, τῷ Ἀνδοκίδου τοῦ δημίνου.
B. 12. Κυδαθήναιος, ἢ Θυρεὺς] Rectius Κυδαθηναιεὺς ἢ Θυρεύς, ut monuit Taylor. Lect. Lyſ. p. 690.

" PRODITORUM. Præfecto
" autem populi deferre do-
" mum * neque permitti, ut
" Archeptolemus et Antiphon
" Athenis aut in terra Athe-
" nienſium imperio ſubdita ſe-
" peliantur. Porro cum ip-
" ſos infames haberi debere,
" tum qui ex iis ſive ſpurii
" ſive legitimi naſcantur, in-
" famem etiam eum, qui ex
" iſtorum progenie aliquem
" adoptaverit. Hæc inſcri-
" benda eſſe columnæ æneæ,
" eamque ibi ponendam, ubi
" ea ſita eſt, quæ decreta de
" Phrynicho continet."

II.

ANDOCIDES.

Andocides Leogoræ filius,
ejus qui aliquando Athenien-
ſibus pacem adverſus Lacedæ-
monios compoſuit, pago Cy-
dathenienſis, aut Thurenſis,
gente patricia, adeoque, ſi
Hellanico credimus, a Mer-
curio propagata ortus: nam
ad ipſum pertinet præconum

τὸ κηρύκων γένος· διὸ καὶ προχειρίζεται ποτὲ μετὰ Γλαύκωνος σὺν ναυσὶν ἑξήκοντι Κερκυραίοις βοηθήσων, ἀμφεσβήτοις τοῖς Κορινθίοις. Μετὰ δὲ ταῦτα αἰτιαθεὶς ἀσεβεῖν, ὡς καὶ αὐτὸς τὰς Ἑρμᾶς προείλοιτο, καὶ εἰς τὰ τῆς Δήμητρος ἁμαρτὼν μυστήρια, διὰ τὸ πρότερον ἀσχόλαστον ὄντα, νύκτωρ κωμάσαντα, θραῦσαί τι τῶν ἀγαλμάτων τῆς θεοῦ, καὶ εἰσαγγελθέντα, ἐπειδὴ οὐκ ἠβουλήθη ὃν ἐζήτουν οἱ κατήγοροι δοῦλον ὑπόδυναι, διαβληθῆναι, καὶ πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς δευτέρας γραφῆς D ὑποπίον γενέσθαι· ἣν μετ' οὐ πολὺν χρόνον τῆς ἐπὶ Σικελίαν πόλου σωτέον γενέσθαι· Κορινθίων εἰσπεμψάντων Λεοντίνους τε καὶ Αἰγεσταίους ἄνδρας, ἰδίᾳ μελλόντων βοηθεῖν αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίων, νύκτωρ τοὺς πρὸ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμᾶς προέκοψαν, ὡς Κρήτιππός φησι, προσαμαρτὼν μυστήρια· κριθεὶς τε ἐπὶ τούτοις, ἀπέφυγεν ἐπὶ τῷ

C. 8. ᾧ εἰσαγγελθέντα—προσαμαρτὼν μυστήρια] Hæc omnia et rebus turbata, et verbis corrupta ſunt.

progenies. Itaque aliquando fuit cum Glaucone delectus populi votis, ut cum viginti navibus opem ferret Corcyreis, quibus adverſum Corinthios lis erat. Poſtmodo violatæ religionis poſtulatus eſt, quod et ipſe de eorum eſſet cenſu, qui ſtatuas Mercurii truncaſſent, et arcana Cereris vulgaſſent: cui accuſationi anſam præbuit, quod is homo alioqui intemperans noctu per comeſſationem aliquando quandam Mercurii fregiſſet ſtatuam: et cum ſervum eum, quem actores ad quæſtionem expoſcebant, dedere noluiſſet, male ex ea re audiret, itaque ſecundo crimini occaſionem exhiberet: quæ poſterior actio adverſus eum ſuſcepta eſt parvo tempore ab expeditione claſſis in Siciliam ab Athenienſibus miſſæ. Cum enim Corinthii ſubmiſiſſent Leontinos et Ægeſtæos, privatim iis auxilio futuris Athenienſibus, noctu Mercurios, qui apud forum erant collocati, mutilaverunt, ut ait Cratippus. Cui delicto Andocides cum myſteriorum publicationem adjeciſſet, in judicium per-

μιμνύσθη τὸς ἀδικοῦντας· ἀσυδὴν δὲ πᾶσιν ἐνεγκάμενος, ἐξεῦρε τὸς περὶ τὰ ἱερὰ ἁμαρτάνοντας, ἐν οἷς καὶ τὸν
E αὐτῷ πατέρα ἐμήνυσε· καὶ τὸς μὲν ἄλλους πάντας ἐλέγξας ἐτιμώρησεν ἀπολέσθαι, τὸν δὲ πατέρα ἐρρύσατο, καίτοι δεδεμένον ἤδη, ὑποφόμενος πολλὰ λυσιτελήσειν αὐτὸν τῇ πόλει· καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἤλεγξε γὰρ ὁ Λεωγόρας πολλὰς δημόσια χρήματα σφετερισομένους καὶ ἄλλα τινὰ ἀδικοῦντας· καὶ ἀφ' μὲν ταῦτα ἀφείθη τῆς αἰτίας. Εὐδοκιμῶν δὲ ὁ Ἀνδοκίδης ἐπὶ τοῖς πολιτευομένοις, ἐπέθετο ναυκληρίᾳ, καὶ τοῖς τε Κυπρίων βασιλεῦσι καὶ
F πολλοῖς ἄλλοις δοκίμοις ἐπεξενώθη· ὅτε καὶ μίαν τῶν πολιτίδων, Ἀριστείδου θυγατέρα, ἀνεψιὰν οὖσαν αὐτῷ, λάθρᾳ τῶν οἰκείων ἐξαγαγὼν, ἔπεμψε δῶρον τῷ Κυπρίων βασιλεῖ. Μέλλων δὲ ἐπὶ τούτοις εἰς δικαστήριον

D. 8. ἐνεγκάμενος] Legendum, εἰσενεγκάμενος, ut Phot.
D. 9. ἁμαρτάνοντας] Forte, ἁμαρτόντας, ut E.

tractus, ita abſolutus eſt, quod profeſſus eſt ſe indicium de iis delaturum qui ſacra violaſſent. In qua re conficienda cum nihil induſtriæ ſibi feciſſet reliquum, fontes conquiſivit, atque inter eos etiam patris nomen commemoravit: ac reliquos quidem omnes reos peregit, exitiumque eis conſcivit: patrem, tametſi jam vinctum, eripuit neci, pollicens ejus operam multis in rebus utilem civitati futuram. Neque vero in hoc mentitus eſt; multos enim peculatores, aliiſque flagitiis obligatos Leogoras coarguit: eaque de cauſſa abſolutus ſuo eſt crimine. Ceterum Andocides cum ob ea quæ in republica geſſiſſet, clarus haberetur, animum ad navicularíam mercaturam adjecit: et cum regibus Cypriorum, aliiſque multis viris illuſtribus hoſpitii jus contraxit. Quo quidem tempore etiam conſobrinam ſuam quandam civem, Ariſtidis filiam, ſuis clam ſubductam dono miſit Cypriorum regi: ac ſentiens ſe eo nomine in jus pertractum iri, rurſus eandem e

πείσαντος αὐτὸν, φίλον ὄντα καὶ ξένον, πλεῖστα ἀφέλειν, ὡς δέ τινες, ἐκπεσόντα τῶν Συρακουσῶν, πρὸς ὑπὸ Γέλωνος ἐτυραννουμένων. Γενόμενος Ἀθήνησιν ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος τοῦ μετὰ Φραστοκλῆ, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς καὶ δευτέρας ὀλυμπιάδος, τὸ μὲν πρῶτον συνεπαιδεύετο τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἐπεὶ δὲ τὴν εἰς Σύβαριν ἀποικίαν τὴν ὕστερον Θουρίους μετονομασθεῖσαν ἔστελλεν ἡ πόλις, ᾤχετο σὺν τῷ πρεσ- D βυτάτῳ ἀδελφῷ Πολεμάρχῳ (ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι δύο, Εὔδιδος καὶ Βράχυλλος) τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, ὡς κοινωνήσων τοῦ κλήρου, ἔτη γεγονὼς πεντεκαίδεκα, ἐπὶ Πραξιτέλους ἄρχοντος, καθ' ὃν διέμεινε παιδευόμενος καὶ Τισίᾳ καὶ Νικίᾳ τοῖς Συρακουσίοις, κτησάμενός τε οἰκίαν καὶ κλῆρον ἔγγὺς ἐπολιτεύσατο,

C. 4. διαφέρων] Forte, διαφέροντα, ut Amiot. Mes. Taylor. Vit. Lyſ. p. 28.
C. 7. Φρασικλῆ] Φρασικλείδη, Taylor.
D. 3. Εὔδιδος] Amiot. Xyl. veſ. Mer. Εὔδημος. Taylor. Εὐδήμους.
D. 3. Βράχυλλος] Ita omnes libri, excepto Xyl. et hinc Taylor. qui habent Βραχύλλους.
D. 7. κλῆρον ἔγγὺς] κλῆρον τυχὸν Phot. quod magis congruit in rem præſentem, et probat Taylor.

riclis Xanthippi filii ſuaſionibus obtemperans, quo amico atque hoſpite utebatur, homo prædives: alii expulſum Syracuſis eum fuiſſe aiunt, cum eam urbem Gelo tyrannus teneret. Natus eſt Lyſias Athenis, Philocle archonte qui Phraſicli ſucceſſit, anno ſecundo Olympiadis ſecundæ et octogeſimæ. Initio inter nobiliſſimos Athenienſium fuit inſtitutus. Cum autem civitas coloniam ad Sybarin mitteret, cui poſtea Thuriorum nomen factum fuit, eo una profectus eſt cum fratre majore natu, qui nominabatur Polemarchus, mortuo jam patre, (habuit etiam alios duos fratres, Eudemum et Brachyllum) ut in partem ſortis veniret. Actum hoc anno ætatis ejus quinto ſupra decimum, archonte Praxitele. Ibi ergo manſit, et formandum ſe Tiſiæ atque Niciæ Syracuſanis præbuit: domoque parta,

ἕως Κλεάρχου τοῦ Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ἔτη ἑξήκοντα τρία. Τῷ δὲ ἑξῆς Καλλίᾳ, Ὀλυμπιάδι ἐνενηκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ κατὰ Σικελίαν συμβάντων Ἀθηναίοις, καὶ κινήσεως γενομένης τοῦ τε ἄλλων συμμάχων καὶ μάλιστα τῶν τὴν Ἰταλίαν οἰκούντων, ἀτιμασθεὶς ἀτιμάζειν, ἐξέπεσε μετ' ἄλλων τριῶν. Παραγενόμενος δὲ Ἀθήνησιν ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Κλεόκριτον ἄρχοντος, ἤδη τοῦ Τετρακοσίων κατεχόντων τὴν πόλιν, διέτριβεν αὐτόθι. Τῆς δὲ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίας γενομένης, καὶ τοῦ Τριάκοντα καθιστάντων τὴν πόλιν, ἐξέπεσον ἐπὶ ἔτη μείνας, ἀφαιρεθεὶς τὴν οὐσίαν καὶ τὸν ἀδελφὸν Πολέμαρχον· αὐτὸς δὲ ἀφανὴς ἐκ τῆς οἰκίας ἀμφιθύρου οὔσης, ἐν ᾗ ἐφυλάσσετο ὡς ἀπολούμενος, διῆγεν ἐν Μεγάροις. Ἐπιθυμούντων δὲ τοῦ ἀπὸ Φύλης τὴν καθόδῳ,

D. 8. Κλεάρχου] Immo Κλεοκρίτου Taylor. et Corsin. Fast. Att. T. III. p. 251.
D. 8. ἔτη ἑξήκοντα τρία] Forte, ἔτη ἓξ καὶ τριάκοντα τρία.
D. 9. Καλλίᾳ] Legendum, ἐπὶ Καλλίου, cum Mez.
E. 4. τριῶν] Rectius legatur τριακοσίων ex Dionys. Hal. cum Xyl. et Taylor.

sorte ductus rempublicam gessit usque ad id tempus, quo tres supra sexaginta annos implevit, archonte Athenis Clearcho. Proximo anno, Callia archonte, Olympiade nonagesima et secunda, cum in Sicilia cladem accepissent Athenienses, commotique essent et alii socii, et præcipue qui Italiam incolebant, culpatus quod Atticis rebus faveret, cum aliis trecentis ejectus est, venitque Athenas Callia post Cleocritum archonte, cum jam Quadringenti viri urbi imperarent, ibique commoratus est. Pugna porro apud Ægospotamos facta, cum Triginta tyranni urbem occupassent, et ipse jam septem annos Athenis degisset, relegatus, bonis suis multatus est, amisso fratre Polemarcho: ipse per posticum domus, in qua adservabatur ad supplicium, elapsus Megaram venit, ibique interea degit. Cum autem cives a Phyla reditum molirentur, atque maximo usui ip-

ἐπεὶ χρησιμώτατος ἁπάντων ὤφθη, χρήματά τε παρεσχὼν δραχμὰς δισχιλίας καὶ ἀσπίδας ἑξακοσίας, πεμφθεὶς δὲ σὺν Ἑρμᾶι ὁπλίτας ἐμισθώσατο τριακοσίους, δύο τε ἔπεισε τάλαντα δοῦναι Θρασύλαιον τὸν Ἠλεῖον, ξένον αὐτῷ γεγονότα. Ἐφ' οἷς γράψαντος αὐτῷ Θρασυβούλου πολιτείαν μὴ εἶναι τοῦ ἐπὶ ἀναρχίας τῆς τοῦ Εὐκλείδου, ὁ μὲν δῆμος ἐκύρωσε τὴν δωρεάν, ἀπενεγκαμένου δὲ Ἀρχίνου γραφὴν παρανόμων ἑξακόσιοι τὸ ἀπεψηφίσθαι εἰσαχθῆναι, ἑάλω τὸ ψήφισμα· 536
καὶ ὕστερον ἀπελαθεὶς τῆς πολιτείας τὸ λοιπὸν ἔμεινε χρόνον ἰσοτελὴς ὤν, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτόθι ὀγδοήκοντα τρία ἔτη βιούς, ἢ ὡς τινες, ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, ἢ ὡς τινες, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα, ἰδὼν Δημοσθένην μειράκιον ὄντα. Γεννηθῆναι δέ φασιν ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος. Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τεσσαράσιοι εἰκοσιπέντε· τούτων γνησίους

F. 3. ἐπεὶ] Forte, εἶτα.
F. 5. Ἑρμᾶι] Phot. Ἕρμωνι.
F. 6. δύο τε ἔπεισε] Ita ſcripſit pro vulgato, δύο ἐφασκε καὶ item ſtare Mez. et Taylor. ad ſententiam convenit Phot.
F. 6. Θρασύλαιον] Phot. Θρασύλεων.

ſe fuiſſet, nam et duo millia drachmarum ſuppeditavit, et ſcuta ducenta, et cum Hermane miſſus trecentos milites mercede conduxit, ac Thraſylæo Eleo hoſpiti ſuo perſuaſit ut duo talenta conferret: Thraſybulus idcirco ei poſt reditum decrevit civitatem, in magiſtratuum vacatione ante Euclidem. Quod donum cum ratum eſſe juſſiſſet populus, Archino id contra leges factum referente ad judices, quia ſine auctoritate ſcitum fuiſſet, reſciſſum fuit. Ita repulſus a publico munere Lyſias privatus reliquam ætatem exegit: mortuuſque eſt Athenis, annos natus tres et octoginta, aut, ut alii volunt, ſex et ſeptuaginta: alii annos vixiſſe ultra octoginta aiunt, ab eoque Demoſthenem adoleſcentulum viſum fuiſſe. Natus perhibetur archonte Philocle. Orationes ejus feruntur viginti et quinque ſupra qua-

φασὶν οἱ περὶ Διονύσιον καὶ Καικίλιον τὴν ἐπὶ διακοσίους πεντήκοντα, ἐν οἷς δὶς μόνον ἡττῆσθαι λέγεται. Ἔστι δ' αὐτῆς ὁ ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ἐγράψατο Ἄρχινος, τὴν πολιτείαν αὐτῷ περιέχων, καὶ κατὰ τῶν Τριάκοντα ἔτερος. Ἐγένετο δὲ πιθανώτατος καὶ βραχύτατος, τοῖς ἰδιώταις τοῖς πολλοῖς λόγους ἐκδούς. Εἰσὶ δ' αὐτῷ καὶ τέχναι ῥητορικαὶ παρηκμακυῖαι, καὶ δημηγορία, ἐπιτολαί τε καὶ ἐγκώμια, καὶ ἐπιτάφιοι, καὶ ἐρωτικοὶ, καὶ Σωκράτους ἀπολογία ἐσχασμένη τῶν δικαστῶν. Δοκεῖ δὲ κατὰ τὴν λέξιν εὔκολος εἶναι, δυσμίμητος ὤν. Δημοσθένης δ' ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας λόγῳ ἐρασθῆναι αὐτὸν φησι γενομένην Μετανείρας ὁμοδούλου τῇ Νεαίρᾳ· ὕστερον δὲ ἔγημε Βραχύλλου τοῦ ἀδελφοῦ θυγατέρα. Μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ ὡς δεινοτάτου εἰπεῖν καὶ Ἰσο-

A. 9. Ἔστι δ' αὐτοῦ—περιέχων] Legendum videtur, Εἰσὶ δὲ οὗτοι καὶ ὁ ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὃ ἐγράψατο Ἄρχινος τὴν πολιτείαν αὐτοῦ περιελών: item in Verſione expreſſi.

B. 5. καὶ Σωκράτους] καὶ addidimus ex E.

B. 10. Βραχύλλου] Scripſi, ut ſupra, cum E. et Mez.

dringenas: de quibus germanas affirmant Dionyſius et Cæcilius eſſe triginta ſupra ducenas: quarum in duabus tantum victus dicitur. Hæ ſunt oratio ejus pro decreto, quod Archinus reprehendit, ne Lyſias civitatem acciperet: et alia adverſus Triginta tyrannos. Vim ad perſuadendum habuit maximam, ſummaque eſt uſus brevitate. Orationes privatis hominibus vulgo dedit. Sunt etiam ejus Præcepta artis oratoriæ, et Concio, atque Epiſtolæ, Laudationes, Funebres orationes, et Amatoriæ: item Defenſio Socratis, ingeniis judicum accommodata. Videtur dictio ejus facilis eſſe, quanquam eſt imitatu difficilis. Demoſthenes in oratione contra Neæram ait eum amatorem fuiſſe Metaniræ, quæ Neæræ fuerit conſerva: poſt autem duxit filiam Brachylli fratris ſui. Plato in Phædro mentionem ejus facit, ut ſumma vi dicendi præditi, et qui ætate I-

κράτης πρεσβυτέρου. Ἐποίησε δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἐπι- C
γραμμα Φιλίσκος, ὁ Ἰσοκράτης μὲν γνώριμος, ἑταῖρος δὲ Λυσίου· δι' οὗ φανερὸν ὡς πρεσβύτερον τοῖς ἔτεσιν καὶ οὐ τοῦ ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένου ἀποδεδειγμένον. ἔχει δὲ οὕτως,

Ὦ Καλλίστης θύγατερ, πολυηγόρε, φροντίδι δείξεις
Εἴ τι φρονεῖς, καί τι περισσὸν ἔχεις.
Τὸν γὰρ ἐς ἄλλο σχῆμα μεθαρμοσθέντα κἀλλοις
Ἐν κόσμοισι βίου σῶμα λαβόνθ' ἕτερον.
Δεῖ σ' ἀρετῆς κήρυκα τεκεῖν τινα Λυσιδάϊμον,
Δόντα καταφθίμενον καὶ σοφῷ ἀθάνατον.
Ὅς τότ' ἐμῆς ψυχῆς δείξει φιλέταιρον ἅπασι.
Καὶ τὴν τῶ φθιμένω πᾶσι βροτοῖς ἀρετήν. D

Συνέγραψε δὲ λόγον καὶ Ἰφικράτει, τὸν μὲν πρὸς Ἁρμόδιον, τὸν δὲ, πρὸς Θεοδοσίας κρίνων Τιμόθεον, καὶ ἀμφοτέρους νίκα· ἀναδεξαμένω δὲ Ἰφικράτης τὰς τῶ Τιμοθέω πρᾶξεις, ταῖς εὐθύναις ἀναλαβὼν τὴν τῆς Θεοδοσίας

C. 6. Ὦ Καλλίστης—] In emendando hoc Epigrammate operam posuerunt Salmas. Markland. ap. Taylor. Vit. Lys. p. 60. Toup. Em. Suid. II. p. 194. Lennep. ad Phalar. p. 273. Reiskius etiam; de quorum conjecturis in Animadverss. dicemus. Equidem non in Lysiam, sed Lysidem Pythagoreum, scriptum arbitror. Ceterum ita constituendum videtur: Εἰ δ' ἄγε Καλλίστης θύγατερ, πολυηγόρε φρόντι, Δείξεις εἴ τι φρονεῖς καί τι περισσὸν ἔχεις· Τὸν γὰρ ἐς ἄλλο σχῆμα μεθαρμοσθέντι κἀλλοις Ἐν κόσμοισι βίου σῶμα λαβόνθ' ἕτερον, Δεῖ σ' ἀρετῆς κήρυκα τεκεῖν τινα Λυσίδι ὅμοιον, Ζῶντι κατὰ φθιμένον καὶ σοφῷ, ἀθάνατον, Ὅς τότ' ἐμῆς ψυχῆς δείξει φιλέταιρον ἅπασιν, Καὶ τὴν τοῦ φθιμένω πᾶσι βροτοῖς ἀρετήν.

D. 3. κρίνων Τιμόθεον] Legendum, κρίνοντι Τιμόθεον, cum Taylor.

socratem anteiverit. Philiscus ipsius socius, et Isocratis auditor, carmen composuit de eo: unde idem potest cognosci quod ex Platone diximus: ejus sententia hæc est,

Filia Calliopes argutula, nunc age monstra
Quid subtile tibi, quidve sit sapiens.
Namque aliam nactum formam, mundique in alius
Diverso latebris corpore conspicuum
Lysida præconem virtutis te parere est fas,
Cujus apud manes gloria sit celebris.
Qui mea defuncti jactet præconia, laudes
Et nostræ socius dicat amicitiæ.

Conscripsit etiam orationem Iphicrati, quæ est in Harmodium, et aliam qua proditionis accusavit Timotheum: vicit ambabus. Cum autem Timothei actiones in se recepisset, et crimina proditionis diluere

ἀφίεσι, ἀπολογεῖται ἀφ' ᾧ τῷ Λυσίᾳ λόγῳ καὶ αὐτὸς μὲ ἀπελύθη, ὁ δὲ Τιμόθεος ἐζημιώθη πλείστοις χρήμασι. Ἀνέγνω δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει λόγον μέγιστον, ἀφ' ᾧ παραινέσας τοὺς Ἕλληνας καταλῦσαι Διονύσιον.

Δ'.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

E Ἰσοκράτης Θεοδώρου μὲν ἦν τῶν ἐκ τοῦ ἀρχιερέως τὸ μετρίων πολιτῶν, ἱερέα ποιήσας αὐλοποιὸς κεκτημένου, καὶ εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων, ὡς καὶ χορηγῆσαι καὶ παιδεῦσαι τοὺς υἱούς· ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι, Τελέσιππος καὶ Διόμνηστος, ἦν δὲ καὶ θυγάτριον· ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους καὶ Στράτιδος. Γεν-
F όμενος δὲ ἐπὶ τῆς ὀγδοηκοστῆς ἕκτης ὀλυμπιάδος Λυσιμάχου Μυῤῥινουσίου, δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἔτεσιν, πρεσβύτερος

vellet, oratione uſus eſt ad defenſionem a Lyſia conſcripta, eſtque abſolutus, Timotheo maxima multato pecunia. Recitavit etiam in ſolenni Olympico conventu orationem, in qua oſtendit Græcos hoc maximum facturos, ſi inter ſe inſtaurata gratia Dionyſium dejiciant.

IV.

ISOCRATES.

Iſocrates Theodori filius fuit, Erechthienſis, unius de mediocribus civibus, et qui famulos haberet, qui tibias conficerent, atque inde tantum rei faceret, ut et choro ſumtus ſuppeditaret, et filios liberaliter inſtitueret: nam præter Iſocratem etiam alios habuit, Teleſippum ac Diomneſtum, ac filiam: itaque tibiarum gratia eum traduxere Ariſtophanes atque Stratis comici. Natus eſt ſub ſextam et octogeſimam Olympiadem, archonte Lyſimacho Myrrhinuſio. Lyſia poſterior fuit annis viginti et duobus. Pla-

E. 2. ἀρχιερέως] Legendum vel cum Phot. Ἐρεχιέως, vel potius Ἐρεχθιέως ut edidit Xyl. e Steph. Byz. Voc. Ἐρεχθεῖς.

F. 1. Λυσιμάχου—ἔτεσιν] Hier. Wolfius ad Iſocrat. p. 819. corrigit ex Dionyſ. Hal. Λυσιμάχου Μυῤῥινουσίου ἄρχοντος Ἀθήνησι, δυσὶ καὶ εἴκοσιν ἔτεσι πατέρος Λυσίου: ad rei veritatem probabiliter.

δὲ Πλάτωνος ἐπὶ, παῖς ἔτι ὢν ἐπαιδεύετο σφόδρα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀκροώμενος Πρωδίκου τε τοῦ Κείου, καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου, καὶ Θηραμένους τοῦ ῥήτορος· οὗ καὶ συλλαμβανομένου ὑπὸ τῶν Τριάκοντα, καὶ φυγόντος ὅτι τὴν βιαίαν ἐξίαν, ἁπάντων καταπεπληγμένων, μόνος ἀνέστη βοηθήσων, καὶ πολιὸν χρέσνον ἐσίγησε κατ' ἀρχὰς, ἔπειτα ὑπ' αὐτοῦ παρητήθη, εἰπόντος, Ὀδυνηρότερον αὐτῷ συμβήσεσθαι εἴ τις 837
τῶν φίλων ἀπολαύσῃ τῆς συμφορᾶς· καὶ ἐκεῖνα πάσας τέχνας αὐτῷ φασι συμπεραγματεύσασθαι, λύσιν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐσυκοφαντεῖτο, αἳ εἰσὶν ὀπτανόμεναι Βότανος. Ἐπεὶ δὲ ἐώδρώθη, τὴν μὲν πολιτικῶν πραγμάτων ἀπέσχετο, ἰσχνόφωνός τε ὢν, καὶ εὐλαβὴς ἦτον, καὶ τὰ πατρῷα ἀπόβλητα ἐν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ· ἄλλοις δὲ μεμαρτυρηκὼς φαίνεται, ἕνα δὲ μόνον εἰπὼν λόγον τὸν περὶ τῆς Ἀντιδόσεως. Δια-

A. 8. μεμαρτυρηκὼς] μεμελετηκὼς corrigunt Wolf. et Xyl.

tone prior annis ſeptem. Puer inſtitutus eſt ita ingenue, ut quiſquam aliùs Athenienſium: audivitque Prodicum Ceum, Gorgiam Leontinum, Tiſiam Syracuſanum, Theramenem rhetorem. Huic, cum Triginta tyranni eum comprehendi juſſiſſent, et ad aram Curiæ confugiſſet, ſolus Iſocrates ſurrexit opitulaturus: et aliquandiu initio tacuit. Deinde ipſe eum dehortatus eſt Theramenes, quod diceret auctum ſibi iri dolorem, ſi ſuæ calamitatis amicorum aliquis fieret particeps. Sed et præcepta artis quædam a Theramene facta hunc ferunt uſurpaſſe, cum in judicio impeteretur calumniis: quæ Botoni inſcribuntur præcepta. Poſtquam virilem ætatem attigit Iſocrates, civilibus abſtinuit rebus: quod et gracili eſſet voce, et ingenio timido, et paterna bona bello contra Lacedæmonios perdidiſſet. Apparet autem aliis eum orationes compoſuiſſe, unicam ipſum dixiſſe de permutatione. Cum ſcholam inſtituiſſet, ani-

τελείαν δὲ συμπαίδευσιν, ὅτι τὸ φιλοσοφεῖν ἡ γεγφεν
B Ἀθηναΐοις ἐπαίδευσεν, καὶ τὸν τε πανηγυρικὸν λόγον καὶ
τινας ἄλλους τῶν συμβουλευτικῶν, ὃς μὲν αὐτὸς γεγφὼν
ἀνεγίνωσκεν, ὃς δὲ ἑτέροις παρεσκεύαζεν, ἡγούμενος ὅτι
ὅτι τὸ τὰ δέοντα φρονεῖν τοὺς Ἕλληνας παρεσκεύαζεν.
Διαμαρτάνων δὲ τῆς προαιρέσεως, τῶν μὲν ἀπέστη,
ὀλίγης δὲ ἠγεῖτο ὡς τινές φασι, πρῶτον ὅτι Χίοι, μαθη-
τὰς ἔχων σπουδαίους· ὅτι καὶ ἰδὼν τὸν μισθὸν ἀριθμούμενον,
εἶπε δακρύσας, "Ὡς ἐπέγνων ἐμαυτὸν νῦν τούτοις πε-
"πραγμένον." Ὁμιλῶν δὲ τοῖς βουλομένοις, χαρίσας
πρῶτος τοὺς ἐριστικοὺς λόγους τῶν πολιτικῶν, περὶ οὓς
C ἐσπουδάκεσαν. Καὶ ἀρχὰς δὲ καὶ περὶ τὴν Χίων κατέστησε,
καὶ τὴν αὐτὴν τῇ πατρίδι πολιτείαν. Ἀργύριόν τε ὅσον
οὐδεὶς σοφιστῶν εὑπόρησεν, ὡς καὶ τριηραρχῆσαι. Ἀκ-
ουσταὶ δ' αὐτῷ ἐγένοντο εἰς ἑκατόν, ἄλλοι τε πολλοί, ἡ

B. 1. διαπαιδεύσας] ἀ διαπαιδεύσ ex Dionyſ. Hal. probant Wolf. et Xyl.
C. 2. τὴν αὐτὴν] Sic E. T. V. P. Anon. Wolf. Mez. Vulgo, τὴν αὐτῇ.

mum ad philoſophandum ac ſcribendum applicuit: ſcripſitque orationem Panegyricam, et alias quaſdam quæ in conſulendo verſantur, quas partim ipſe recitavit, partim aliis declamandas dedit, opinans ita ſe Græcos ad curam rerum neceſſariarum ſuſcipiendam excitaturum. Sed conatu eo ad irritum cadente, omiſſo hoc inſtituto, ludum aperuit in Chio primum, ut aiunt, novem diſcipulis: cum quidem ferunt, eum, ut numerari mercedem vidit, flentem dixiſſe, *Nunc intelligo, me his eſſe venditum.* Ad ſui conſuetudinem omnes admiſit, qui uti ea vellent. Primus contentioſas orationes a civilibus, quibus operam dabat, ſegregavit. Quin et magiſtratus in Chio conſtituit, et ſimilem Athenienſis formam reipublicæ. Argenti quantum nemo alius ſophiſtarum confecit: ita quidem, ut etiam triſemes ſuo ſumtu inſtrueret. Auditores ejus fuerunt amplius centum interque alios Timotheus Cononis filius,

Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, σὺν ᾧ καὶ πολλὰς πόλεις ἐπῆλθε, συμπέμψας τοὺς παῖδας Ἀθηναίοις. τοῦτον Τιμοθέου στεμματοφόρους ὀβελοὺς ὠνόμασαν. ὅθεν ἐδωρήσατο αὐτῷ τάλαντον τὸ ἀπὸ Σάμου περιγενόμενον. Ἐμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ Θεόπομπος ὁ Χῖος, καὶ Ἔφορος ὁ Κυμαῖος, καὶ Ἀσκληπιάδης, ὁ τὰ τραγῳδούμενα συγγράψας· καὶ Θεοδέκτης ὁ Φασηλίτης, ὁ τὰς τραγῳδίας ὕστερον γράψας, οὗ ὄντος τὸ μνῆμα ὑπὸ τὴν Κυαμίτην πορευομένοις καὶ τὴν ἱερὰν ὁδὸν τὴν ἐπ' Ἐλευσῖνα, ταινίᾳ κατερριμμένον, ἔνθα καὶ D τὰς σάλπιγγας ἃ ποιητῶν ἀνέστησε σὺν αὐτῷ, ὧν Ὅμηρος ὁ ποιητὴς σώζεται μόνος· Λεώδαμάς τε Ἀθηναῖος, καὶ Λάκριτος ὁ νομοθέτης Ἀθηναίοις· ὡς δέ τινές φασι, καὶ Ὑπερείδης, καὶ Ἰσαῖος. Καὶ Δημοσθένη δὲ ἔτι μειρακίσκον φασὶ μὴ ἀσμένως προσελθεῖν αὐτῷ, καὶ χιλίας μόνας εἰσπεράτεσθαι, οὐκ ἔχων φάναι προσιέναι, διακο-

D. 4. Λάκριτος ὁ νομοθέτης] Lacriti nomen nec cognitum ſatis nec hoc loco certum: Photius item habet, at ceterum rectius νομοθετήσας.
D. 5. Δημοσθένη] Sic E. T. V. Vulgo, Δημοσθένης τε.
D. 7. μόνας] Vel mutandum in τὰς μαθητὰς, vel reponendum poſt διακοσίας δὲ, cum Wolf.

cum quo multas obivit urbes, epiſtolas componens eas, quas Timotheus ad Athenienſes miſit: qui eam ob rem talento ex iis quæ a Samo erat adeptus ipſum donavit. Diſcipuli Iſocratis fuerunt etiam Theopompus Chius, Ephorus Cumæus, Aſclepiades tragœdiæ ſcriptor, et Theodectes Phaſelita, qui ipſe etiam poſtmodo tragœdias ſcripſit, (cujus monumentum fuit ad Cyamitidem euntibus via ſacra quæ Eleuſinem ducit, nunc rudera exſtant: ibi etiam cum ſua, ſtatuas nobilium poëtarum excitavit, de quibus ſolius Homeri ſupereſt:) præterea Leodamas Athenienſis, et Lacritus qui leges Athenienſibus condidit. Sunt qui Hyperiden et Iſæum addant. Sed et Demoſthenem ſtudioſe, aiunt, ſe ei etiamnum docenti artem adjunxiſſe, et quia mille drachmas (tanti is docebat) ſolvendo non eſſet, ducenas

ὅπως δὲ δώσομεν ἐφ' ᾧ τε τὸ πέμπτον μέρος ἐλάβομεν· τὸν δὲ Ἰσοκράτην ὡς, "Οὐ τοιαύτην, ὦ Δημόσθενες, E "ἀλλ' ὡς τὰ τῶν ἰχθύων ὅλους "ὠνούμενοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς σοι, εἰ βούλοιο μαθητεύειν, ὅλο- "κληρον ἐπιδώσομεν τὴν τέχνην." Ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ Καλλιμήδου ἄρχοντος, ἀπαγγελθέντων τῶν περὶ Χαιρώνειαν ὑπὸ τῆ Ἱπποκράτους παλαίστρᾳ πυθόμενος, ἐξαγαγὼν αὐτὸν τοῦ βίου τετράσιν ἡμέραις πρὸ τῶν σιτίων ἐπόησεν, προεκπέμψας τρεῖς ἀρχὰς δραμάτων Εὐριπίδου·

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ·
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πίσας μόλων·
Σιδώνιον ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών·

ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη βιούς, ἢ, ὥς τινες, ἑκατόν, ὑπομείνας τετράκις ἰδεῖν Ἑλλάδα καταδυναμούμενος ὑπὸ σαυτοῦ, ἢ, ὥς τινες, ὑπὸ τεττάρων ἐπὶ τῆς τελευτῆς συγγράψας τὸν Παναθηναϊκόν. Τὸν δὲ Παν- γυρικὸν ἔτεσι δέκα συνέθηκεν, οἱ δὲ, δεκαπέντε λέγουσιν,

F. 2. τετράκις] Sic et Phot. tamen displicet, malim vel deleri vel mutari in γεγραμμένος. Wolfius quidem interpretando expedire studet.
F. 3. ἐτῶν] Sic T. V. Anon. Wolf. Vulgo, τῶν.

obtuliſſe, ut quintam partem diſceret: ac reſpondiſſe Iſocratem, *At vero nos, O Demoſthenes, non in fruſta tribuimus artem, ſed eorum more qui bonos piſces totos vendunt agimus: tibi, ſi diſcere eſt animus, totam tradituri artem.* Mortuus eſt Chæronida archonte, cum in Hippocratis palæſtra nuncium de Chæronenſi clade accepiſſet: nam quatriduana inedia ſeipſum e vita eduxit, præfatus tria initia Euripidearum fabularum.

Danaus natarum quinquies decem pater.
Piſas petens prognatus Tantalo Pelops.
Urbem Cadmus linquens olim Sidoniam.

Annos vixit octo ſupra nonaginta, aut, ut alii tradunt, centum, non ſuſtinens videre Græciam quartum in ſervitutem redactam. Anno (ſunt qui quatuor annos dicant) ante mortem, Panathenaicam ſcripſit orationem: Panegyricam annis ante exitum decem, aut, ſi aliis credendum ſit,

ὧν μετελαμβάνομεν ἐκ τῆς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου καὶ Λυσίου τὸν δὲ περὶ τῆς Ἀντιδόσεως, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη γεγονώς· τὸν δὲ πρὸς Φίλιππον, ὀλίγῳ πρότερον ἢ ἀποθανεῖν. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ καὶ παῖς Ἀφαρεὺς πρεσβύτης ἔτι, ἐκ Πλαθάνης τῆς Ἱππίου τοῦ ῥήτορος θυγατρὸς, ἣ δὲ τῆς γυναικὸς τριῶν παίδων ὁ νεώτατος. Εὐπόρουν ἱκανῶς, οὐ μόνον ἀργύριον ἐσπράττειν τοὺς γυμνάσιον, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ Νικοκλέους τοῦ Κυπρίων βασιλέως, ὃς ἦν υἱὸς Εὐαγόρου, ἐπαινοῦσι τάλαντα λαβεῖν ἑκατὸν τοῦ παρ' αὐτὸν γεγραφέντος λόγου· ἐφ' οἷς φθονηθεὶς πρὸς πολλῶν τετύχηκε, καὶ τὸ δὶς μὴ ἀσθένειαν σκηψάμενος, ἀφ' ἑαυτοῦ παρητήσατο, τὸ δὲ τρίτον ἀναγκαῖς, ἀπήλασεν οὐκ ὀλίγα. Πρὸς δὲ τὸ ἐκπονεῖν πατέρα οὐκ ἐᾶν ἀλλ' ἢ ἀνδράποδον συνέπεμψε τῷ παιδί· "Τεχναρίῳ," ἔφη, "ἄπιθι· δύο γὰρ ἀνθ' ἑνὸς ἕξεις ἀνδράποδα." Ἠγωνίσατο δὲ καὶ τὸν ἐπὶ Μαυσώλῳ τεθέντα ὑπὸ Ἀρ-

A. 8. τριήρης] Monſtrum nominis: forte, ut T. V. τριήραρχος: Wolf. et Xyl. τριηραρχεῖν.
A. 8. τὸ δὶς] τὸ delendum cum Mss. nonnullis et T. V.
A. 9. ἀναγκαῖς] Malim ἀναγκασθείς.

quindecim, quem e Gorgiae Leontini et Lyſiae ſcriptis fertur tranſtuliſſe: eam de Permutatione, annos natus duos ſupra octoginta: ad Philippum, paulo ante obitum. Jam ſenex Plathanes, quam Hippiae oratoris ante uxorem duxerat, filium de tribus natu minimum Aphareum adoptavit. Satis dives fuit: quod non tantum mercedem a diſcipulis exigeret, ſed etiam a Nicocle Cypriorum rege, Evagorae filio, viginti talenta pro oratione de ipſo ſcripta accepiſſet. Inde invidiae obnoxius, ter delectus eſt ad inſtruendam triremem: quod cum valetudine adverſa praeſcripta bis per filium excuſaſſet, tertio rem ſuſcepit, ſumtuſque fecit haud exiguos. Patri, qui diceret ſe filio neminem excepto uno mancipio adjunxiſſe, *Abi ergo*, inquit, *habiturus loco unius duo mancipia*. Obivit etiam certamen in honorem Mauſoli

τεμισίας ἀγῶνα· τὸ δὲ ἐγκώμιον οὐ σώζεται. Ἐποίησε δὲ καὶ εἰς Ἑλένην ἐγκώμιον, καὶ Ἀρεοπαγιτικόν. Ἐξελθεῖν δὲ τοῦ βίου οἱ μὲν ἐνάτῳ φασὶ μηνῶν ἐπαγόμενον, οἱ δὲ τεσσαρακοστὸν ἅμα τοῖς τριάκοντα τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων. Συνέγραψε δ' αὐτοῦ καὶ ὁ παῖς Ἀφαρεὺς λόγους. Ἐτάφη δὲ μετὰ τῆς συμβιώσας, πλησίον Κυνοσάργους ὅπῃ τοῦ λόφου οὐ ἀριστερᾷ, ὁ υἱός τε καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Θεόδωρος, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Ταύτης τε ἀδελφὴ, τηλὶς δ' ῥήτορος, Ἀναχώ· καὶ ὁ ποιητὸς υἱὸς Ἀφαρεύς· καὶ
C ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Σωκράτης, μητρὸς Ἰσοκράτους ἀδελφῆς Ἀναχοῦς ὤν· ὁ, τε ἀδελφὸς αὐτῷ, ὁμώνυμος δ' πατρὸς, Θεόδωρος· καὶ οἱ ἐμοὶ δ' ποιητοῦ υἱοῦ παιδὸς Ἀφαρέως Ἀφαρεύς, καὶ ὁ τούτου πατὴρ Θεόδωρος, ἥ τε γυνὴ Πλαθάνη, μήτηρ δὲ δ' ποιητοῦ Ἀφαρέως. Ἐπὶ μὲν δὴ τούτων

B. 8. πλησίον] Sic E. Vulgo, πλησίον δέ.
B. 9. ἐν ἀριστερᾷ] Sic T. V. Anon. Vulgo, ἐν abeſt.
B. 9. ὁ υἱός τε] Infititium videtur: et Xyl. omiſit vertendo.
C. 2. ἀδελφὸς αὐτοῦ] Sic Wolf. et Auger. nuperrimus Iſocratis editor. Libri omnes, ἀδελφὸς αὐτῷ.
C. 3. καὶ οἱ υἱοὶ—ΠλαΘάνη] Legendum, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, τοῦ ποιηθέντος αὐτοῦ παῖδες Ἀφαρέως, ἥ τε γύνη ΠλαΘάνη: itaque partim conjecerant Wolf. et Auger. In E. lacuna eſt inter Ἀφαρεὺς et καὶ ὁ: unde eo magis de corruptela conſtat.

ab Artemiſia inſtitutum: ſed ea laudatio periit. Fecit et Helenæ laudationem, et Areopagiticum. Vita exceſſiſſe aiunt alii cum novem, alii cum quatuor diebus cibo abſtinuiſſet: inciditque ejus obitus in exſequias eorum qui ad Chæroneam oppetierant. Orationes conſcripſit etiam filius ejus Aphareus. Sepultus eſt cum gentilibus ſuis prope Cynoſarges ad lævam, in tumulo: ibi enim conditi ſunt Iſocrates, et pater Theodorus, et mater, ejuſque ſoror Anaco, et adoptitius filius Aphareus, et Socrates Anacus filius, et Iſocratis frater idem cum patre nomen gerens, et nepotes Iſocratis Aphareo nati, Aphareus, ejuſque pater Theodorus et uxor Plathane, mater Apharei adoptati. Ho-

τράπεζαι ἐπῆσαν ἕξ, αἱ νῦν ὑ σώζονται· αὐτοῦ δὲ Ἰσοκράτους ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπῆν κίων τριάκοντα πηχῶν, ἐφ' ᾗ σφιγὶ πηχῶν ἑπτὰ συμβολαῖος, ὃ νῦν ὑ σώζεται. Ἦν δὲ καὶ αὐτῷ τράπεζα πλησίον ἔχουσα ποιητὰς τε καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτῶν, οἷ ἐν οἷς καὶ Γοργίαν εἰς σφαῖραν ἀστρολογικὴν βλέποντα, αὐτόν τε τὸν Ἰσοκράτην παρεστῶτα. Ἀνάκειται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν Ἐλευσῖνι εἰκὼν χαλκῆ, ἔμπροσθεν τοῦ προπυλαίου, ὑπὸ Τιμοθέου τοῦ Κόνωνος, καὶ ἐπιγέγραπται,

Τιμόθεος φιλίας τε χάριν, ξυνίης τε προτιμῶν
Ἰσοκράτης εἰκὼ τήνδ' ἀνέθηκε θεαῖς·

Λεωχάρους ἔργον. Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἑξήκοντα, ὧν εἰσι γνήσιοι, κατὰ μὲν Διονύσιον εἰκοσιπέντε, κατὰ δὲ Καικίλιον εἰκοσιοκτώ, οἱ δ' ἄλλοι κατεψευσμένοι. Εἶχε δ' ἀλλοτρίως πρὸς ἐπίδειξιν· ὡς ἀφικομένων ποτὲ πρὸς αὐτὸν τριῶν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν, τὸν μὲν

C. 7. κίων] Non dubitavi recipere ex T. V. Anon. Wolf. idem voluit P. κριάν. Vulgo, κριός.
D. 6. ξυνίης] Phot. σύνεσιν.

rum monumentis impositæ erant mensæ sex, quæ perierunt. In ipsius autem Isocratis cippo posita fuit columna cubitorum triginta, eique incubuit Siren cubitorum septem: quod indicium fuit ipsius eloquentiæ: neque exstat amplius. Fuit etiam prope mensa, habens poëtas et magistros ejus: interque eos Gorgiam, qui in globum cœlestem intueretur, adstante Isocrate. Eleusine etiam statua ei ærea dedicata est a Timotheo Cononis filio, ante vestibulum porticus, cum hac inscriptione,

Dedicat Isocratis statuam sacratque deabus
Hospitii et studii nomine Timotheus.

opus Leocharis. Orationes ipsius feruntur sexaginta: de quibus germanæ sunt, si Dionysium sequimur quinque et viginti: si Cæcilium, octo et viginti: reliquæ adulterinæ. Alienus fuit a declamatione publica: itaque de tribus ad ipsum audiendum aliquando

δύο καταλεῖν, τὸ δὲ τρίτον ἀπολῦσαι, φάμενος, " Εἰς " τὴν ὑπῆσαν ἥξειν· νῦν γὰρ αὐτῷ τὸ θέατρον εἶναι " ἐν ἀκροατηρίῳ." Εἰώθει δὲ καὶ τοὺς γνωρίμους αὐτῷ λέγειν, ὡς " Αὐτὸς μὲν δέκα μνῶν διδάσκει, τῷ " δὲ αὐτὸν διδάξαντι τόλμαν καὶ εὐφωνίαν δώσειν δέκα- " χιλίας." Καὶ τοὺς τὸν ἐρόμβον ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ ὢν αὐτὸς ἱκανὸς, ἄλλους ποιεῖ, εἶπεν, " Ὅτι καὶ αἱ ἀκόναι " αὐταὶ μὲν τεμεῖν ὐ δύνανται, τὸν δὲ σίδηρον τμητὸν " ποιοῦσιν." Εἰσὶ δ' οἱ καὶ τέχνας αὐτὸν λέγουσιν συγ- γεγραφέναι· οἱ δὲ οὐ μέθοδῳ, ἀλλ' ἀσκήσει χρήσασθαι. F Πολίτῃ δὲ οὐδέποτε εἰσέπραξε μισθόν. Παρήγγελλε δὲ τοῖς γνωρίμοις εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀπαντῶσιν, ἀνα- φέρειν αὐτῷ τὰ εἰρημένα. Ἐλυπήθη δὲ καὶ ὁ μετρίως ἐπὶ τῷ Σωκράτους θανάτῳ, καὶ μελαγχολῶν τῇ ὑστεραίᾳ προσῆλθε. Πάλιν δὲ ἐρωτᾷ τινὸς αὐτὸν τί ῥητορικὴ, εἶπεν, " Τὰ μὲν μικρὰ, μεγάλα, τὰ δὲ μεγάλα, μικρά.

E. 4. ἀκροατηρίῳ] Legendum, ἀκροατηρίῳ, cum Wolf. Xyl. verf. Mez. Salmaſ.

venientibus, duos retinuit, tertio in poſterum diem rejecto: quod diceret *ſibi nunc theatrum eſſe in auditorio.* Solebat etiam diſcipulis ſuis dicere, *ſe docere decem minarum mercede: ſed ei qui ipſum audacem ac vocalem docendo redderet decem millia minarum daturum.* Interrogatus cur cum ipſe ad dicendum non ſatis eſſet inſtructus, alios tamen inſtrueret, reſpondit: *Cotes etiam non habere facultatem ſecandi, habere autem vim ferri acuendi.* Sunt qui eum præcepta artis oratoriæ ſcripſiſſe dicant: alii non via ac ratione uſum, ſed ſola exercitatione, tradunt. A cive nunquam ullo mercedem exegit. Diſcipulis ad concionem abeuntibus injunxit, ut quæ ibi orationes habitæ eſſent, eas ad ſe referrent. Morte Socratis haud mediocrem cepit dolorem: atque adeo atratus poſtridie proceſſit. Interrogatus quæ vis eſſet rhetoricæ, reſpondit, *de parvis magna, de*

" ποιεῖν." Ἐπιόμβροτος δέ ποτε τῷ Νικοκρέοντι τῷ Κύπρου τυράννῳ, παρατιθεμένῳ αὐτὸν τοῖς παροῦσιν διαλεχθῆναι, ἔφη, " Οἷς μὲν ἐγὼ δεινὸς, οὐκ ὁ νῦν καιρὸς, " οἷς δὲ ὁ νῦν καιρὸς, οὐκ ἐγὼ δεινός." Σοφοκλέα δὲ τὸ τρα- 339
γικὸν θεασάμβροτος ἑπόμβροτον ἐρωτικῶς παιδί, ἔφην, " Οὐ " μόνον δεῖ, Σοφόκλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, " ἀλλὰ καὶ τὰς ὀφθαλμούς." Τῆς δὲ Κυμαίας Ἐφόρου ἀπερχθεὶς ὁ σχολῆς ἐξελθόντος, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ παιδὸς Δημοφίλου πεμφθέντος ἐπὶ δαυτέρῳ μισθῷ, παίζων Δίφρον αὐτὸν ἐκάλει, ἐπειδήπερ μόνον τοι ἱκανὸς ἦν περὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ὑποδοσιν τῆς χρείας αὐτὸς ὑπεδήσατο. Ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια καταφερὴς, ὡς ὑποπίνων παρελκυσμῷ ἐν τῇ κοίτῃ χρῆσθαι, κεφαλὴν ἀφόβεσχον ἔχοντα τὸ πρόσωπον καὶ νέον μὲν ὄντα μὴ γῆμαι, γήμαντα δὲ ἑταίρᾳ σωθῆναι, ἢ ὄνομα ἦν Β

A. 6. Δίφρον] Δίφρον Amiot. Xyl. T. Schott. Anon. Mez. Vulgatum tamen nolui repudiare.

magnis parva facere. Conviva aliquando apud Nicocreontem Cypri tyrannum, cum ad differendum ab una accumbentibus invitaretur, respondit, *de iis rebus, in quibus valeo, nunc dicere non est tempestivum: de quibus autem dicere jam esset tempestivum, de iis nihil valeo eloqui.* Sophoclem tragœdiæ scriptorem videns amatorie puero cuidam comitari dixit, *Non manus modo te, O Sophocles, tecum continere, sed etiam oculos oportet.* Cum Ephorus Cumæus re infecta discederet e schola ipsius, denuoque a patre Demophilo mitteretur secundam mercedem adferens, joci gratia eum Diphorum, (hoc est *bis ferentem*) appellavit. Magnam tamen hominis impendit operam, ita sane, ut etiam historiæ scribendæ argumentum ei subjecerit. Pronus porro fuit in venerem: quippe substrato prolixo utens in lecto, et cervical croco humectatum usurpans. Integra ætate non duxit uxorem, senex cum scorto consuevit, cui

Δικαίωσιν, ἐξ ἧς ἔσχε θυγάτριον, ὃ γενόμενον ἐτῶν δώδεκα περὶ γάμων ἐτελεύτησεν. Ἔπειτα Πλαθάνιν τὴν Ἱππίου τοῦ ῥήτορος γυναῖκα ἠγάγετο, τρεῖς παῖδας ἔχουσαν, ὧν τὸν Ἀφαρέα, ὡς προείρηται, ἐποιήσατο, ὃς καὶ εἰκόνα αὐτοῦ χαλκῆν ἀνέθηκε πρὸς τῷ Ὀλυμπίῳ, ὡς ἐπὶ κίονος, καὶ ἐπέγραψεν,

Ἰσοκράτης Ἀφαρεὺς πατρὸς εἰκόνα τὸ δ' ἀνέθηκε
Ζηνὶ θεούς τε σέβων καὶ γονέων ἀρετήν.

C Λέγεται δὲ καὶ κεφτῆσαι, ἔτι παῖς ὤν· ἀνάκειται γοῦν ἐν ἀκροπόλει χαλκοῦς ἐν τῇ σφαιρίστρᾳ τῶν Ἀρρηφόρων κεφτίζων ἔτι παῖς ὤν, ὡς εἴπόν τινες. Δύο δὲ ἅπαντα τὸν βίον συνέσχησαν ἀπορ ἀγῶνες· πρότερος μὲν, εἰς ἀντίδοσιν προκαλεσαμένου αὐτὸν Μεγακλείδου, πρὸς ὃν οὐκ ἀπήντησε διὰ νόσον, τὸν δὲ ἰδιον πέμψας Ἀφαρέα ἐνίκησε· δεύτερος δὲ, Λυσιμάχου αὐτὸν προκαλεσαμένου

B. 6. Ὀλυμπίῳ; ὡς] Forte, Ὀλυμπιείῳ, deleto ὡς.
C. 1. κεφτῆσαι—κεφτίζων] κελητίσαι—κελητίζων Amiot. Xyl. T. V. Anon. Mez. Wolf. Haud scio an rectius.
C. 3. ἔτι παῖς ὤν, ὡς εἴπόν τινες] Forte delendum.

Lagiscæ nomen fuit: ex eaque filiolam susceperat, quæ anno ætatis suæ duodecimo ante nuptias diem obiit. Duxit postea Plathanam Hippiæ rhetoris uxorem, quæ tres habebat filios: quorum natu minimum Aphareum adoptavit, sicut ante diximus: isque ei imaginem æream ad Olympium in columna posuit, tali ferme inscriptione,

Isocratis Aphareus patris hoc posuit simulacrum,
Divos, atque Jovem venerans, meritosque parentes.

Fertur etiamnum puer equo celere certavisse: ac tali statura celere equo vehens æreus in sphæristerio arcis quod Arrephororum dicitur (erant autem hi Minervæ sacrificuli) dedicatus fuisse. Duæ omnem ei per vitam lites sunt intentatæ: una, cum eum ad permutationem Megaclides provocaret, ad cujus disceptationem morbo impeditus non comparuit, sed misso filio Aphareo vicit: altera, cum eum ad munus sumtuum in trire-

περὶ τριηραρχίας εἰς ἀντίδοσιν, ἡττηθεὶς δὲ τῷ τριηραρχίαν ὑπασχεῖν. Ἦν δὲ αὐτῷ καὶ γραπτὴ εἰκὼν ἐν τῷ Πομπείῳ. Ὁ δὲ Ἀφαρεὺς συνέγραψε μὲν λόγους, οὐ πολλοὺς δέ, δικανικούς τε καὶ συμβουλευτικούς· ἐποίησε δὲ καὶ τραγῳδίας περὶ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, ὧν ἀντιλέγονται δύο· ἀρξάμενος δὲ ἐπὶ τοῦ Λυσιστράτου διδάσκειν, D ἄχρι Σωστγένους, ἐν ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ δέκα διδασκαλίας Ἀστικὰς κατέπιεν ἔξ, καὶ δὶς οἴκοθεν ἀφ' Διονυσίων κρατήσας, καὶ δι' ἑτέρων ἑτέρας δύο Λιμναϊκάς. Τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Ἰσοκράτους καὶ Θεοδώρου, καὶ τῆς ταύτης ἀδελφῆς Ἀνακοῦς, εἰκόνες ἀνέκειντο ἐν ἀκροπόλει· ὧν ἡ τῆς μητρὸς νῦν ὑπὸ τὴν Ὑγίειαν κεῖται μετεπιγεγραμμένη· ἡ δὲ Ἀνακοῦς οὐ σώζεται. Ἔσχε δὲ υἱοὺς Ἀλέξανδρον μὲν ἐκ Κοινοῦς, Σωσικλέα δὲ ἐκ Λυσίου.

D. 6. Ἀνακοῦς] Bis repoſui cum Amiot. Xyl. Mez. Wolf. Vulgo, Νανακοῦς.
D. 8. Ἔσχε—Λυσίου] Forte aliunde invectum, aut pars priorum perditorum. Ceterum pro Σωσικλέα rectius habent Σωσικλέα T. V. Xyl. verſ. Anon. Mez. Item legendum Κοινοῦς: ejus loco eſt lacuna in E.

mem pro republica faciendorum de bonorum permutatione poſtularet Lyſimachus: tum quidem ſumtus illos, quod cecidiſſet cauſſa, in ſe recepit. Sed et picta ejus fuit in Pompeio effigies. Scripſit etiam Aphareus orationes juridiciales et deliberativas: ſed Tragœdias etiam ad ſeptem et triginta ſcripſit: de quarum duabus eſt controverſia. Orſus ſub Lyſiſtrato docere fabulas uſque ad Soſigenem perrexit annos octo et viginti: ac ſexies Urbanis Dionyſiis fabulas ſuas in certamen dedit, unde duas retulit victorias actore Dionyſio: duas ex Lenaicis Dionyſiis reportavit victorias, actoribus aliis. Matris eorum, Iſocratis, Theodori, et amitæ Anacus ſimulachra in arce fuerunt dedicata. Matris nunc juxta Salutis viſitur, mutata inſcriptione, Anacus intercidit. Filios habuit, Alexandrum e Cœnone, Soſiclem e Lyſia.

E

ε'.

ΙΣΑΙΟΣ.

Ἰσαῖος Χαλκιδεὺς μὲν ὢν τὸ γένος, ἀφιγενόμενος δὲ εἰς Ἀθήνας καὶ σχολάσας Λυσίᾳ, κατά τε τὴν τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαν, καὶ τὴν ἐν τοῖς σχήμασι δεινότητα· ὥστ' εἰ μή τις ἔμπειρος πάνυ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνδρῶν εἴη, οὐκ ἂν ῥᾳδίως πολλοὶ τῶν λόγων ῥᾳδίως ὁποτέρου τῶν ῥητόρων εἰσίν. Ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἔστιν τεκμήρασθαι ἐκ λόγων αὐτοῦ, καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς παρέτεινε. Καθη-

F γήσατο δὲ Δημοσθένους, ἀποχὰς τῆς σχολῆς, ἐπὶ δραχμαῖς μυρίαις· διὸ καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς ἐγένετο· αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς ἐπιτροπικοὺς λόγους συνέταξε τῷ Δημοσθένει, ὥς τινες ἔφασαν. Καταλέλοιπε δὲ λόγους ἑξήκοντα τέσσαρας, ὧν εἰσι γνήσιοι πεντήκοντα, καὶ ἰδίας Τέχνας. Πρῶτος δὲ καὶ σχηματίζειν ἤρξατο, καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ

F. 3. ἐπιτροπικοὺς] Sumfi ab E. P. Phot. Xyl. Vulgo, ἐπιτρεπτικούς.

V.

ISÆUS.

Iſæus Chalcidenſis patria, cum ſe Athenas contuliſſet, Lyſiæ operam dedit, ab eoque ita didicit vocabulorum concinnationem, et in cauſſis tractandis vim, ut qui non peritus ſit generum dicendi, quod uterque ſectatus pro ſe eſt, de multis orationibus judicare facile non poſſit utrum habeant auctorem. Floruit poſt bellum Peloponneſiacum, ut eſt conjicere ex ipſius orationibus: et uſque ad Philippi imperium duravit. Demoſthenem docuit a ſchola deductus, mercede drachmarum decem millium, qua re maxime claruit. Sunt qui eum dicant Demoſtheni orationes compoſuiſſe, quas habuit contra ſuos tutores. Reliquit orationes quatuor et ſexaginta, de quibus quinquaginta ſunt germanæ: ſed et Præcepta peculiaria artis oratoriæ. Primus etiam figuras adhibere cœpit, et ad res civiles animum ad-

πολιτικὸν τὴν ἀφάνειαν· ὃ μάλιστα μεμίμηται Δημοσθένης. Μνημονεύει δὲ αὐτῆς Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν τῷ Θησεῖ.

ς'.

ΑΙΣΧΙΝΗΣ.

Αἰσχίνης Ἀτρομήτου, φυγόντος μὲν ἐπὶ τοὺς Τριάκοντα, συγκαταγαγόντος δὲ τὸν δῆμον, καὶ Γλαυκοθέας· τὸν δὲ δῆμον Κοθωκίδης, οὔτε καλὰ γένος τῶν ὀπιφανῶν, οὔτε κτῆσιν χρημάτων, νέος δὲ ὢν ἐρρωμένος τῷ σώματι, τοῖς τε γυμνάσια ἐπόνει· λαμπρόφωνος δὲ ὤν, μέλλα ταῦτα τραγῳδίαν ἤσκησεν· ὡς δὲ Δημοσθένης φησὶν, ὑπογραμματεύων καὶ τριταγωνιστῶν Ἀριστοδήμῳ ἐν τοῖς Διονυσίοις διετέλει, ἀναλαμβάνων ἐπὶ σχολῆς τὰς παλαιὰς τραγῳδίας, καὶ ἅπαξ ἂν ἐδίδαξε γεγράμματα σὺν τῷ πατρί. Καὶ μειράκιον ὢν ἐστρατεύετο ἐν τοῖς ὁπλίταις. Ἀλεξάτης δὲ γενόμενος,

A. 4. τὸν δὲ δῆμον Κοθωκίδης] Ald. Bas. Xyl. P. τῶν δὲ δήμων, ſolemni varietate, de qua in Animadverſ. dicetur. Ceterum Κοθωκίδης omnes, præter Xyl. quem ſecutus ſum.

B. 2. ἐν τοῖς στρατιώταις] Tib. Hemſterhuſius ad oram exempli ſui emendat, ἐν τοῖς περιπόλοις. Sane ita ipſe de ſe prodit Æſchin. Or. Falſ. Leg. p. 269. C. et Harpocrat. Voc. περίπολος.

jecit: quod maxime imitatus eſt Demoſthenes. Mentionem ejus facit Theopompus comœdiæ ſcriptor in Theſeo.

VI.

ÆSCHINES.

Æſchines Atrometi filius (ejus qui a Triginta tyrannis in exſilium pulſus, in reducendo Athenas populo interfuit) et Glaucotheæ: tribu Cothocides, neque natalibus fuit, neque opibus præſtans. Is adoleſcens robuſto corpore, gymnaſiis operam dedit: et ob vocis claritatem poſtea tragœdiis agendis, ſi Demoſtheni credimus, Ariſtodemo in Bacchanalibus inſervivit deſcribendo, tertiaſque partes agendo, repetens in ſchola veteres tragœdias. Puer etiamnum docuit literas cum patre, et adultus inter vulgares militavit. Cum vero audiviſſet

ὡς μὲν τινες λέγουσιν, Ἰσοκράτης καὶ Πλάτωνος, ὡς δὲ Καικίλιος, Λεωδάμαντος, καὶ πολιτεύσασθαι οὐκ ἀφανῶς ἐν τῆς ἐναντίας μερίδος τοῖς περὶ Δημοσθένη, ἐπρέσβευσεν ἄλλας τε πρεσβείας πολλὰς, καὶ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· ἐφ' ᾗ κατηγορηθεὶς ὑπὸ Δημοσθένους, ἀνηρημένῳ τῷ Φωκέων ἔθνει, ἔπι δὲ ὡς πόλεμον ἐξάψας, Ἰωνίαν πυλαγόρας ἥρέθη, Ἀμφικτύοσι πρὸς Ἀμφισσεῖς, καὶ τὸν λιμένα ἐργαζομένοις· ἐξ οὗ συνέβη τοὺς Ἀμφικτύονας Φιλίππῳ προσφυγεῖν, τὸν δὲ ὑπὸ τῷ Αἰσχίνῃ συνεργούμενον ὀπισθεν τοῖς πρόγμασι, καὶ τὴν Φωκίδα λαβεῖν· ἀλλὰ συνεπόντος αὐτῷ Εὐβούλου τοῦ Σπινθάρου, Προβαλλησίου, δημαγωγοῦντος, τριάκοντα ψήφοις ἀπέφυγεν. Εἰσὶ δ' οἱ φασι, συγγράψαι μὲν τοὺς ῥήτορας τοὺς λόγους, ἐμποδὼν δὲ γεν-

B. 4. Λεωδάμαντος] Xyl. et alii laudati D. Ruhnkenio Hiſt. Crit. Or. p. 63, corrigunt Ἀλκιδάμαντος.
B. 10. καὶ τὸν λιμένα ἐργαζομένοις] Rectius Wolf. τοὺς τὸν λιμένα ἐργαζομένους.
C. 4. Εὐβούλου—Προβαλλησίου] Duo errores: alter in ſcriptura populi, quæ requirit Προβαλισίου: alter in re, eſt enim Eubulus hic diverſus ab Spinthari F. Probaliſio, Anaphlyſtius: vid. D. Ruhnk. Hiſt. Crit. Or. p. 65.

Iſocratem et Platonem, ut quidam dicunt, ut Cæcilius, Leodamantem, et in republica verſatus contrariam Demoſthenicæ partem non obſcure gereret; cum alias multas legationes obivit, tum ad Philippum, de pace. Ob eam, Demoſthenes ei actionem intendit, Phocenſium exitii cauſſam eum, bellique inflammatorem arguens: quo tempore ab Amphictyonibus Pylagoras ſeu diſceptator adverſum Amphiſſenſes delectus fuiſſet portum molientibus: unde factum fuerit, ut Amphictyones ad Philippum confugerint, iſque ab Æſchine adjutus, res aggreſſus gerere, Phocidem occupaverit. Verum Æſchines patrocinio Eubuli uſus, qui Spinthari filius tribu Probalinthius tum ad populum orabat, triginta ſuffragiis fuit abſolutus. Sunt qui dicant fuiſſe quidem orationes ab oratoribus conſcriptas, ſed in-

ομβρων τῆ τῶν Χαιρώνειαν, μηκέτι τῶν δικῶν εἰσελθεῖν. Χρόνῳ δ' ὕστερον Φιλίππου μὲν τετελευτηκότος, Ἀλεξάνδρου δὲ διαβαίνοντος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐγκαλεῖ Κτησιφῶντα παρανόμων ὅτι ταῖς Δημοσθένους τιμαῖς οὐ μεταλαβὼν δὲ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἔφυγεν εἰς τὴν Ῥόδον, χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ τῆς ἡττης οὐ βεβλημένος καταθέσθαι. Οἱ δὲ ἀπιμίας αὐτῷ προστιμη- D θῆναι λέγουσιν οὐ θέλοντι ἐξελθεῖν τῆς πόλεως, καὶ ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον ὡς Ἀλέξανδρον. Τοῦ δὲ τελευτήσαντος ταραχῆς ὕσης, ἀπάρας εἰς τὴν Ῥόδον, ὅτ' αὖθις πολὺν χρόνον διέτριβε καὶ σχολὴν κατεστήσατο. Ἀνέγνω τε τοῖς Ῥοδίοις τὸν κατὰ Κτησιφῶντος λόγον, ἐπιδεικνύμενος· θαυμαζόντων δὲ πάντων εἰ ταῦτα εἰπὼν ἡττήθη, "Οὐκ "ἂν," ἔφη, "ἐθαυμάζετε, Ῥόδιοι, εἰ τοὺς ταῦτα Δη- "μοσθένους λέγοντος ἠκούσατε." Σχολὴν τε ἔσχε προσ- E κατέλιπε, τὸ Ῥοδιακὸν διδασκαλεῖον κληθέν. Ἔπειτα πλεύσας εἰς Σάμον, καὶ διατρίβων ἐπὶ τῆ νήσου, ὀλίγον

terveniente Chæronenſi clade, in judicium controverſiam non eſſe deductam. Aliquanto poſt cum Alexander, patre mortuo, in Aſiam trajeciſſet, Cteſiphontem Æſchines contra leges commiſſi facinoris accuſavit, quod is Demoſtheni honores decreviſſet. Sed cum quintam ſuffragiorum partem pro ſe non obtinuiſſet, neque mille drachmas vellet, ubi cecidiſſet cauſſa, deponere, Rhodum in exſilium abiit. Alii infamia ulterius notatum aiunt, cùm nollet urbe excedere: et veniſſe Epheſum ad Alexandrum. Quo mortuo cum turbæ fierent, Rhodum abiit, ibique ſcholam aperuit, atque docuit. Cum oſtentandi gratia poſtquam Rhodiis ſuam in Cteſiphontem orationem recitaviſſet, univerſis admirantibus quod tali habita oratione ſuccubuiſſet, dixit: *Non admiraremini, ſi contra hæc oranti Demoſthenem audiviſſetis.* Ac Rhodi quidem ſcholam reliquit, qui ludus Rhodiacus dicitur. Navigavit deinde Samum, paululumque in

ὕστερον ἐτελεύτησεν. Ἐγένετο δὲ εὔφωνος, ὡς δῆλον ἔκ τε ὧν φησι Δημοσθένης, καὶ ἐκ τῆς Δημοχάρους λόγε. Φέρονται δ' αὐτῆ λόγοι τέτταρες, ὅ, τε κατ' Τιμάρχου, καὶ ὁ τῆς παραπρεσβείας, καὶ ὁ κατ' Κτησιφῶντος, οἱ γε μόνοι εἰσὶ γνήσιοι. Ὁ δὲ ἐπιγραφόμενος Δηλιακὸς, ἐκ ἔστιν Αἰσχίνε· ἀπεδείχθη μὲν γὰρ ἐπὶ τῷ κρίσιν τῆς περὶ τῆς ἱερᾶς τῆς ἐν Δήλῳ συγγραθεὶς συνήγορος· οὐ μὴν
F εἶπε τὸν λόγον· ἐχειροτονήθη γὰρ Ὑπερείδης ἀντ' αὐτῆ, ὡς φησι Δημοσθένης. Ἦσαν δὲ καὶ ἀδελφὼ, ὡς φησιν αὐτὸς, Ἄφοβον καὶ Δημοχάρη. Ἀπήγγειλε δὲ καὶ τῷ ἐν Ταμύναις νίκην πρῶτος Ἀθηναίοις τὸ δεύτερον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐστεφανώθη. Οἱ δὲ εἶπον, μηδὲ μαθητεῦσαι τινὶ τὸν Αἰσχίνην, ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπογραμματείας ἀρθῆναι, ἐν τοῖς διαστηρίοις τότε ἀράμενα· πρῶτον δὲ εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ κατ' Φιλίππε, εὐδοκιμήσαντά τε,

F. 3. Δημοχάρη] Immo, Φιλόχαρη.
F. 3. Ἀπήγγειλε] Sic Bas. Xyl. P. Vulgo, ἀντήγγειλε quod Steph. fecit ex Aldino ἀνεπήγγειλε.
F. 4. τὸ δεύτερον] τὸν δευτέραν Amiot. Mez. At Wolf. delet.
F. 6. τινὶ] τινι, Mez.

ea commoratus insula, vitam cum morte commutavit. Vocalem fuisse et e verbis Demosthenis, et e Democharis oratione liquet. Quatuor ipsius feruntur orationes: quarum in Timarchum, de Male obita Legatione, contra Ctesiphontem, solæ sunt germanæ. Quæ enim Deliaca inscribitur, non est Æschinis: nam designatus quidem fuerat, ut causam de templo in Delo oraret: sed fuit in locum ipsius delectus Hyperides, ut ait Demosthenes. Habuit etiam fratres Aphobum et Democharem, ut ipse ait. Primus etiam victoriam apud Tamynas partam denuo Athenienſibus annunciavit: qua de causa etiam est coronatus. Quidam neminis fuisse discipulum Æschinem tradunt: sed cum in judiciis scribæ munere fungeretur, inde ad oratoriam elatum artem: primumque ipsum contra Philippum dixisse:

πρεσβυτὴν χειροτονηθῆναι πρὸς Ἀρκάδας· πρὸς οὓς ἀφικόμενον, συσπᾶσαι τὰς μυρίας ἐπὶ Φίλιππον. Ἐλεά- 41
ψατο δὲ καὶ Τίμαρχον ἑταιρήσεως· ὁ δὲ, ἐκλιπὼν τὸν ἀγῶνα, αὐτὸν ἀνήρτησεν, ὥς που φησὶ Δημοσθένης. Ἐχειροτονήθη πρεσβευτὴς ὡς Φίλιππον κατὰ Κτησιφῶντος καὶ Δημοσθένους περὶ τῆς εἰρήνης· ἐν ᾗ ἄμεινον τῶν Δημοσθένους ἠνέχθη· καὶ δεύτερον δέκατος ὢν, κυρώσας ὅρκοις τὴν εἰρήνην, κριθεὶς ἀπέφυγεν, ὡς προείρηται.

ζ.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

Λυκοῦργος πατρὸς μὲν ἦν Λυκόφρονος τοῦ Λυκούργου (ὃν οἱ Τριάκοντα τύραννοι ἀπέκτειναν, αἰτίαν αὐτῷ τῆς B
ἀναιρέσεως γενομένην Ἀριστοδήμου Βατήσιον, ὃς ἦν ἑλληνοταμίας γενόμενος, ἔφυγεν ἐπὶ τῇ δημοκρατίᾳ) τὸν δὲ δῆμον δὲ Βουτάδης, γένους τοῦ τῶν Ἐτεοβουταδῶν. Ἀκροατὴς δὲ γενόμενος Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου, παρρησίαν

B. 3. τὸν δῆμον δὲ] Sic E. T. V. Anon. Vulgo, δῆμον δὲ τῶν: quod ex veteri, nec tamen vera lectione, ortum, τῶν δήμων δὲ.

et cum placuiſſet populo, ab eo legatum ad Arcades deſignatum, eo profectum eorum commune *decem millia* dictos adverſus Philippum concitaſſe. Timarcho etiam ſcortationis dicam impegit: qui deſerta cauſſæ dictione ſeſe ſuſpendit, ut alicubi Demoſthenes inquit. Legatus ad Philippum de pace contra Cteſiphontem et Demoſthenem, hoc priores tulit. Deinde cum novem aliis jurejurando pacem ſanxit: et in jus vocatus, evaſit: ſicut diximus.

VII.

LYCURGUS.

Lycurgus Lycophronis filius, Lycurgi nepos ejus quem Triginta tyranni interfecerunt, cauſſam necis præbente Ariſtodemo Batenſi: qui etiam Græcorum quæſtor (hic eſt Hellanotamias) factus, exſulavit populo rempublicam gubernante. Populo Lycurgus fuit Butades, genere ortus Eteobutadarum. Initio philoſophatus eſt, auditor Plato-

ἐφιλοσόφησεν· εἶτα καὶ Ἰσοκράτης τοῦ ῥήτορος γνώριμος γενόμενος, ἐπολιτεύσατο ἐπιφανῶς, καὶ λέγων καὶ πράττων, καὶ δὴ πιστευσάμενος τὴν διοίκησιν τῶν χρημάτων· ταμίας δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας τάλαντων μυρίων τετρακισχιλίων, ἢ, ὥς τινες, μυρίων ὀκτακισχιλίων ἑξακοσίων πεντήκοντα (καὶ ὁ τὰς τιμὰς αὐτῷ ψηφιζόμενος Στρατοκλῆς ὁ ῥήτωρ) τὸ μὲν πρῶτον αἱρεθεὶς αὐτὸς, ἔπειτα τῶν φίλων ἐπιγραψάμενός τινα, αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν διοίκησιν ἀφ' οὗ τὸ φθάσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, μὴ πλείω πέντε ἐτῶν διέπειν τὸν χειροτονηθέντα ἐπὶ τὰ δημόσια χρήματα, ἀεί τε ἐφεστὼς τοῖς ἔργοις διετέλεσε, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. Καὶ ἐπὶ τὴν ἐς πόλεμον παρασκευὴν χειροτονηθεὶς, πολλὰ τῆς πόλεως ἐπιδιώρθωσε· καὶ τριήρεις παρεσκεύασε τῷ δήμῳ τετρακοσίας· καὶ τὸ ἐν Λυκίῳ γυμνάσιον ἐποίησε καὶ ἐφύτευσε, καὶ τὴν παλαίστραν

B. 11. καὶ ὁ τὰς τιμὰς—ῥήτωρ] Uncis inclusi, ut perperam invectum e Psephismate, p. 852. Abest etiam in Phot.

C. 9. Λυκίῳ] Rectius cum Mez. Λυκείῳ.

nis philosophi. Postea discipulus Isocratis oratoris factus, exinde rempublicam orando agendoque gessit. Commissa ei etiam fuit pecuniæ administratio: nam quæstor per tria quinquennia dispensavit talentorum millia quatuordecim, aut, ut alii perhibent, talenta duodeviginti millia, sexcentena insuper et quinquagena: (qui ei hunc honorem decrevit Stratocles rhetor) ipse primum ad hoc delectus, deinde amicorum aliquem præscribens ipse pecuniam administravit: fuerat enim lex lata, ne quis quæsturam eam quinque annis amplius curaret. Ceterum Lycurgus assiduus fuit in procuratione rerum conficiendarum æstate hyemeque, et ad apparatum bellicum suffragiis populi destinatus, multas urbis res correxit, populo triremes quadringenas confecit, gymnasium in Lyceo paravit ac plani-

ᾠκοδόμησε, καὶ τὸ ὑπὲρ Διονύσου θέατρον ὀλίγου δεῖν ἐτελεύ- D
τησε. Πιστευσάμενος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ τῶν ἰδιωτῶν ἀφανίσια τετρακόσια τάλαντα ἐφύλαξε, πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τῇ πόλει κατεσκεύασεν, καὶ νίκας χρυσᾶς. Πολλὰ δὲ ἡμίεργα παραλαβὼν ἐξετέλεσε καὶ νεωσοίκους, καὶ τὸν σκιαθήκην· καὶ ὃν ζαδίαν ὃν Παναθηναϊκῷ τῷ κρηπῖδα περιέθηκεν, ἐξεργασάμενος τοῦτό τε καὶ τὴν χαράδραν ὁμαλοῦ ποιήσας, Δινίου τινὸς, οὗ ὑπέκειτο τοῦτο τὸ χωρίον, ἀνέντος τῇ πόλει περὶ παντὸς αὐτοῦ χαρίσασθαι Λυκούργῳ. Εἶχε δὲ καὶ τῶν E
ἄστεος τὸν φυλακὴν, καὶ τῶν κακούργων τὸν σύλληψιν, ὃς ἐξήλασεν ἅπαντας, ὡς καὶ τῶν σοφιστῶν τινες λέγειν, Λυκοῦργον οὐ μέλανι ἀλλὰ θανάτῳ χρίοντα τὰ κάλαμον καὶ τῶν γονέων, ὅταν συγγράφειν. Ὅθεν ἐξαιτηθέντα αὐτὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος οὐ προσήκατο. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπολέμει Φίλιππος πρὸς Ἀθηναίους

E. 1. χαρίσασθαι] T. V. Anon. χαρισαμένου: malim tamen, τῇ πόλει, προσηκόντως, αὐτὸ χαρίσασθαι Λυκούργῳ: ut fere Reisk.
E. 4. θανάτῳ] αἵματι corrigit Mez.

tavit, palæſtram edificavit: et præfectus ædificando theatro Bacchi, opus abſolvit. Idem depoſitum privatorum civium, talenta ducenta et quinquaginta, cuſtodivit. Urbi, pomparum vaſa aurea et argentea, victoriaſque aureas adornavit: multa etiam imperfecta abſolvit, et navalia, et armamentarium: ſtadio Panathenaico crepidinem circumpoſuit, et convallem complanavit, Dinia quodam, cujus ille locus erat, Lycurgo concedente poteſtatem ex ipſius bonis civitatem demerendi. Urbis etiam cuſtodia ei mandata fuit, et maleficorum comprehenſio: quos quidem omnes expulit; adeo ut ſophiſtarum quidam dicerent, *Lycurgum ita contra malos ſcribere, ut qui calamum non atramento ſeu morte imbueret.* Itaque cum ab Alexandro poſtularetur, populus eum non dedidit. Quo tempore Philippus ſecundum contra

τὸν δεύτερον πόλεμον, ἐπρέσβευε μετὰ Πολυεύκτου καὶ Δημοσθένους, εἰς τε Πελοπόννησον καὶ τινας ἑτέρας πό-
F λεις· διετέλεσέ τε τὸν ἅπαντα χρόνον εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ δίκαιος ἦ νομιζόμενος, ὥστε καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὸ φῆσαι Λυκοῦργον, ἐδόκει βοήθημα εἶ τῷ συναγορεύοντι. Εἰσήνεγκε δὲ καὶ νόμους, ἓν μὲν περὶ τῶν κωμῳδῶν ἀγῶνα τοῖς Χύτροις ὀπτελεῖν ἐφάμιλλον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τὸν νικήσαντα εἰς ἄστυ καταλέγεσθαι, πρότερον οὐκ ὄντα, ἀναλαμβάνων τὸν ἀγῶνα ἐκλελοιπότα. Τὸν δὲ, ὡς χαλκᾶς εἰκόνας ἀναθεῖναι τῶν ποιητῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, καὶ τὰς τραγῳδίας αὐτῶν ἐν κοινῷ γραμματεῖον φυλάττειν, καὶ ἓν τῶν γραμματέων παραναγινώσκειν τοῖς ὑποκρινομένοις· οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτοὺς ὑποκρίνεσθαι. Καὶ τρίτον, μηδενὶ ἐξεῖναι
242 Ἀθηναίων, μηδὲ τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν, ἐλεύθερον σῶμα πρίασθαι ἐπὶ δουλείᾳ ὄντα μὴ ἀλισκομένων, ἀνὰ τὸν τῶν

F. 6. καταλήγεσθαι] καθιέναι corrigit H. Valeſ. ad Harpocrat. p. 116. ita enim voluit ſcribere, non κατιέναι ut editur.
F. 11. οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτοὺς] Forte, καὶ οὐκ ἐξεῖναι παρ' αὐτοῖς—.
A. 1. ἐλεύθερον] Mex. ἀπελεύθερον.

Athenienſes bellum geſſit, legatus ipſe cum Polyeucto et Demoſthene in Peloponneſum et circum alias urbes profectus eſt. Omni tempore in magna fuit apud Athenienſes exiſtimatione, et juſtitiæ opinione: ita ſane, ut in judiciis dicta ejus magnam patrocinii vim haberent. Legum quoque auctor fuit: Quarum una eſt, *de comœdis ut ii Chytris certamen theatrico æmulum perageret, victorque in Aſtu recipe-*
retur: quod ante non licebat: eo pacto certamen jam obſoleſcens renovavit. Alia, *ut æreæ imagines ponerentur poëtis Æſchylo, Sophocli, Euripidi: eorumque tragœdiæ exſcriptæ publice adſervarentur, eaſque ſcriba civitatis recitaret loco hiſtrionum, quibus ſuo arbitratu eas agere non liceret.* Tertia: *non licere cuiquam Athenienſi aut Athenis habitanti liberum corpus captum in ſervitutem vendere ſine pri-*

πρεσβύτερα διαπύστου γνώμης. Ἔτι δὲ, ὡς τῷ Ποσειδῶνος ἀγῶνα ποιεῖν ἐν Πειραιεῖ, κυκλίων χορῶν οὐκ ἐλάττων πέλων, δίδοσθαι μὲν τοῖς νικῶσιν οὐκ ἐλάττον δέκα μνᾶς, τοῖς δὲ δευτέροις ἑκατόν, ἐξ δὲ τοῖς τρίτοις χρηθῆναι. Ἐπὶ ζεύγους μὴ ἀπεῖναι γυναῖκα Ἐλευσινάδε, ὅπως μὴ ἐλαττῶνται ὑπὸ τῶν πλουσίων· εἰ δέ τις φωραθείη, ζημιοῦσθαι δραχμὰς ἑξακισχιλίας· τὰ δὲ γυναικὸς αὐτοῦ μὴ πειθούσης, τῶν συκοφαντῶν φωρασάντων τάλαντον αὐτοῖς ἔδωκε· κατηγορούμενος δ' ὑπ' ἄλλου ἐν τῷ δήμῳ, Β ἔφη, Ἀλλ' οὖν ἐγώ γ' ἔδοσαν, ἀ λαμβάνων ἐφάνην. Τελώνῃ δέ ποτε ὀφθαλόντος Ξενοκράτει τῷ φιλοσόφῳ τὰς χεῖρας, καὶ πρὸς τὸ μετοίκιον αὐτὸν ἀπαγαγόντος, ἀπαντήσας ῥάβδῳ τε καλῇ τὴν κεφαλὴν τοῦ τελώνου κατέαξε, καὶ τὸ μὲν Ξενοκράτει ἀπέλυσε, τὸν δὲ, ὡς ἐκ τοῦ παρόντος δράσαντα, εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέλεσεν· ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω τῇ θυγατρὶ, μεθ' ἡμέρας πολὺς συντυχὼν ὁ Ξενοκράτης τοῖς παισὶ τοῦ Λυκούργου, ἔφη, Τα-

A. 3. Ἔτι δὲ, ὡς] Mss. Ἔτι δὲ τὸν, ὡς—.
A. 5. τριῶν, δίδοσθαι] Reisk. τριῶν, ὧν δίδοσθαι.
B. 2. ἐώραμαι] Forte, ἐπιφώραμαι.

oris domini conſenſu. Præterea, *Neptuno certamen in Piræeo faciundum, tribus circularibus choris: victoribus dandas decem minas, non infra, ſecundis octo, tertiis ſex.* Et, *mulierem non debere in bigis Eleuſinem ire, ne a divitibus pauperes ſuperentur: quæ contra feciſſe deprehenderetur, multandam drachmis ſex millibus.* Cum uxor ipſius hanc legem violaſſet, delatoribus qui id reſciverant talentum dedit: eoque nomine accuſatus poſtmodo apud populum, *Ergo*, dixit, *ego dediſſe, non accepiſſe inventus ſum.* Publicano qui Xenocrati philoſopho manus injeciſſet, eumque abduceret ob non ſolutum inquilini tributum, obviam factus baculum in caput inflixit, eumque, liberato Xenocrate, in carcerem incluſit, ut qui indecenter egiſſet. Cumque id ejus factum laudaretur, poſt aliquot dies Xenocrates Lycurgi filiis

C χάρις γε τῷ πατρὶ ὑμῶν ἀπόδοσθε, ὦ παῖδες, τὴν χάριν. ἐπῃνεῖτο γὰρ ὑπὸ πολλῶν ὅτι τῷ βοηθήσαι μοί. Εἰσήνεγκε δὲ ἡ ψηφίσματα Εὐκλείδῃ τινὶ Ὀλυνθίῳ χρήμθνος ἱκανωτάτῳ πρὸς τὰ ψηφίσματα. Εὔπορος δὲ ὢν ἐμάτιον εἶν καθ' αὑτὸ ἐφόρει τῷ χειμῶνος καὶ τῷ θέρους καὶ ὑποδήματα τοῖς ἀναγκαίοις ἡμέραις. Ἐμελέτα δὲ καὶ νυκτὸς ἡ ἡμέρας, ἐὰν εὖ πως τὰ αὐτοσχέδια πεφυκώς, κλινιδίῳ δὲ αὐτῷ ὑπεκειμένῳ, ἐφ' ᾧ μένον ἦν κώδιον καὶ προσκεφάλαιον, ὅπως ἐγείροιτο ῥᾳδίως ἡ μελέτη. Ἐγκαλοῦντος δέ αὐτῷ τινὸς ὅτι μισθοὺς σοφιστῶν δίδωσιν περὶ λόγους ἀγαθοῖς, "Ἀλλ' εἴ τις γε ἐπαγ-
D "γέλλοιτο," ἔφη, "τοὺς υἱεῖς ἀμείνους αὐτῷ ποιήσειν, οὐ "χιλίας, ἀλλὰ καὶ ἡμίσους τῆς οὐσίας προέσθαι." Ἦν δὲ καὶ παῤῥησιαστὴς ἀφ' ἑτέρου εὐγένειαν Ἀθηναίων γε τῶν

C. 2. μοί. Εἰσήνεγκε] Ita recepi emendatum jam a Moſe Solano ad Vit. Plut: T. III. p. 573. et Reiſkio. Similiter T. V. Mez. μοι. Ἤνεγκε. Vulgo, μόγις· ἤνεγκε.
C. 5. καθ' αὑτὸ] Rectius καὶ ταυτὸ, ut Mez. Reiſk.
C. 6. ὑπεδίδετο] μόνοι aut addendum, aut ſubaudiendum, ut vidit Reiſk.
D. 2. τὰ ἡμίσου—προέσθαι] Forte, τὸ ἥμισυ ἀν—προέσθαι: prius monuerunt Mez. et Reiſk.

occurrens, *Celeriter*, inquit, *O pueri, gratiam veſtro patri retuli: nam ob auxilium mihi latum a multis laudatur.* Decreta etiam fecit, opera uſus Euclidis cujuſdam Olynthii ad eam rem aptiſſimi. Quanquam autem erat dives, tamen eandem tunicam æſtate atque hyeme geſtabat, calceoſque neceſſariis diebus geſtabat. Meditabatur dies noctesque, non ſatis idoneus ad extemporalem dictionem. Lecto ſubſtrato uſus eſt, cui tantum pellis villoſa et cervical incumberent: ut eo facilius excitaretur ad meditandum. Culpanti cuidam, quod orationi ſtudens mercedem ſophiſtis penderet, reſpondit, *Si quis promitteret ſe filios ipſi meliores redditurum, ei ſe non mille drachmas, ſed dimidium bonorum ſuorum daturum.* Libertate etiam dicendi uſus eſt ob nobilitatem: nam cum aliquando concionantem Athenienſes

ποτὲ οὐκ ἀνεχομένων αὐτῆ δημηγορῆντος, ἀνάρρηγνυ ἐκβαλλόμενος, " ὦ Κερκυραία μάστιξ, ὡς πολλῶν τα- " λάντων εἶ ἀξία." Πάλιν δὲ θεὸν ἀναγορευόντων Ἀ- λέξανδρον, " Καὶ ποδαπὸς ἂν," ἔφην, " ὁ θεὸς, οὗ τὸ " ἱερὸν ἐξιόντες, δεήσει περιῤῥάνασθαι;" Ἀποθανόντος δὲ αὐτῆ, παρέδωκαν τοὺς παῖδας τοῖς Ἕνδεκα, Μενεσαίχ- μου μὲν κατηγορήσαντος, γεγραμμένα δὲ Θρασυκλέους E Δημοσθένους δὲ, καθ' ὃν ἔφυγε χρόνον, ὀπισείλαντος τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς κακῶς ἀκούουσιν ἐπὶ τοῖς Λυκούργου παι- δίοις, μετενόησαν, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς, Δημοκλέους τοῦ Θεοφράστου μαθητοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογησαμένου. Ἐτά- φη δὲ αὐτὸς καὶ τῶν ἐκγόνων τινὲς δημοσίᾳ· ἐν ἔστι αὐτῶν τὰ μνήματα ἄνωθεν τῆς Παιωνίας Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Μελανθίου τοῦ φιλοσόφου κήπῳ, τράπεζαι ἀπεστεμ- μέναι, αὐταί τε τοῦ Λυκούργου καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ὑπογεγραμμέναι, καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι σωζόμεναι. Τὸ μέ-

D. 9. Μενεσαίχμου] Μνησικλέους corrigit D. Ruhnkenius Hist. Crit. Or. Gr. p. 80.
E. 9. αὐταί τε] Legendum, αὐτοῦ τε, cum Mss. et Reisk.
E. 10. Τὸ μέγιστον—ἀπογεγραμμέναι] Hoc et numeris vitiosum, et perperam e superioribus repetitum.

non ferrent, exturbarentque, exclamavit, *O Corcyræa scutica, quam multorum talentorum æquas pretium!* Rursus iis Alexandrum in deos referentibus, *Qualis vero*, aiebat, *iste sit deus, cujus e templo exeuntes opus habeant aqua se lustrali conspergere!* Mortui Lycurgi filii Undecimviris traditi sunt, Menesæchmo accusante, dica a Thrasycle scripta: sed cum Demosthenes tum exsulans scripsisset Athenienſibus, male ipsos audire propter liberos Lycurgi, mutata sententia eos absolverunt, Democle Theophrasti discipulo eos defendente. Publice sepultus est Lycurgus, et quidam ex ejus posteris: sunt- que eorum monumenta e regione Minervæ Pæoniæ in horto Melanthii philosophi, mensæ factæ, et Lycurgo liberisque ejus inscriptæ, quæ

ἦγεν χίλια διακόσια τάλαντα τοσοῦτον τὴν πόλιν κατέστησε, τοσοῦτον ἐξήκοντα τοσούτων. Μέλλων δὲ τελευτήσειν, εἰς τὸ μητρῷον καὶ τὸ βουλευτήριον ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθῆναι, βουλόμενος εὐθύνας δοῦναι τῆς πεπολιτευμένων· ὀδδενὸς δὲ κατηγορήσαντος πλὴν Μενεσαίχμου, τὰς διαβολὰς ἀπολυσάμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη καὶ ἐτελεύτησεν, ὑπὸ πάντων τῶν βίου χρόνον, ἐν λόγοις ἐπαινεθείς· καὶ μισθὸν ἀγῶνα ἀλοὺς, κρίσει τοσούτων κατηγορησάντων. Ἔσχε δὲ τρεῖς παῖδας ἐκ Καλλιστοῦς τῆς Ἄβρωνος μὲν θυγατρὸς, Καλαεῦ δὲ τοῦ Ἄβρωνος Βατηθεν ἀδελφῆς, τοῦ ταμιεύσαντος στρατιωτῶν ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρ-
843 χοντος· περὶ δὲ τῆς κηδείας ταύτης λέγει ὁ Δείναρχος ὁ τῷ κατὰ Παστίου. Κατέλιπε δὲ παῖδας Ἄβρωνα, Λυκοῦργον, Λυκόφρονα· ὧν ὁ Ἄβρων καὶ ὁ Λυκοῦργος

F. 11. Καλαεῦ] Salmaſ. corrigit Καλλίου.
F. 12. Χαιρώνδου] Forte, Χαιρώνδου.
A. 2. Παστίου] Παστίου recte corrigunt Meurſ. Lect. Att. III, 5. Valeſ. Harpocrat. p. 15.

hodieque extant. Id maximum eſt, quod reditus urbis, qui prius erant ſexaginta talenta, ad mille et ducenta talenta auxit. Moriturus, in Metroum et curiam ſe juſſit portari, rationem volens reddere adminiſtratæ reipublicæ: nemine autem extra unum Meneſsechmum accuſare auſo, reportatus domum eſt dilutis calumniis, ſupremumque vitæ diem morte confecit. Toto vitæ tempore probus eſt habitus, orationeſque ejus laudatæ, et quanquam a multis accuſatus, nunquam cauſſa cecidit. Tres habuit liberos e Calliſtone Abronis filia, et Calæi Abronis, populo Batenſis, ſorore, ejus qui Chæronda archonte quæſtor bellicam pecuniam tractavit: de hac adfinitate loquitur Dinarchus in oratione contra Paſtium. Filios reliquit Abronem, Lycurgum, Lycophronem: de his Abron et Ly-

ἄπαιδες μετήλλαξαν· ὁ δὲ Ἄβρων καὶ πολιτευσάμενος διαφανῶς μετήλλαξε, Λυκόφρων δὲ γήμας Καλλιστομάχην Φιλίππου Ἀξιωνέως ἐγέννησε Καλλιστώ· ταύτην δὲ γήμας Κλεόμβροτος Δεινοκράτους Ἀχαρνεὺς, ἐγέννησε Λυκόφρονα, τοῦτον δὲ ὁ πάππος εἰσεποιήσατο Λυκόφρων, ὃς δὲ ἐτελεύτησεν ἄπαις· μιᾷ δὲ τῇ Λυκόφρονος τελευτῇ, ἔγημε τὴν Καλλιστὼ Σωκράτης, καὶ ἔσχεν υἱὸν Σύμμαχον· τοῦ δὲ, ἐγένετο Ἀριστώνυμος· τοῦ δὲ, Χαρμίδης· τοῦ δὲ, Φιλίππη· ταύτης δὲ καὶ Λυσάνδρου Μήδιος, ὁ καὶ ἐξηγητὴς ἐξ Εὐμολπιδῶν γενόμενος· τότε δὲ καὶ Τιμοθέας τῆς Γλαύκου παῖδες, Λαοδάμεια καὶ Μήδιος, ὃς τῷ ἱερωσύνῃ Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως ἔσχε, καὶ Φιλίππη, ἣ τῆς ἱερώσατο τῆς Ἀθηνᾶς ὕστερον· πρεσβύτερον δ' αὐτοῦ γήμας Διοκλῆς ὁ Μελιτεὺς, ἐγέννησε Διοκλέα τὸν ἐπὶ τὰς ὁπλίτας στρατηγήσαντα· γήμας δ' ὕστος Ἡδίστην Ἄβρωνος, Φιλιππίδην καὶ Νικοστράτην ἐγέν-

A. 6. Ἀξιωνέως] Legendum, Αἰξωνέως, ut recte monuit Xyl.

curgus ſine prole deceſſerunt, cum quidem Abron in republica præclare fuiſſet verſatus. Lycophron ducta Calliſtomacha, filia Philippi Æxonenſis, genuit Calliſtonem: hæc nupſit Cleombroto Dinocratis filio Acharnenſi, et ei Lycophronem peperit, qui ab avo adoptatus, ſine ſobole mortem obiit. Eo mortuo, Calliſtonem duxit Socrates, filiumque ex ea ſuſtulit Symmachum. Eo natus eſt Ariſtonymus: hoc Charmides, qui Philippæ pater fuit: ex hac et Lyſandro natus eſt Medius, qui et interpres, oriundus ab Eumolpidis: hujus et Timotheæ Glauci filiæ liberi fuere Laodameia et Medius, qui ſacerdotium Neptuni Erechthienſis geſſit, et Philippa quæ Minervæ poſtea fuit ſacerdos: ante enim eam duxit Diocles Melitenſis, genuitque Diocleem, qui gravis armaturæ dux fuit: hic uxorem duxit Hediſtam Abronis filiam, ac procreavit Philippidem ac Ni-

C σησε· γήμας δὲ τ Νικοστράτην Θεμιστοκλῆς ὁ Θεοφράστου ὁ δαδοῦχος ἐγέννησε Θεόφραστον καὶ Διοκλέα, διετάξατο δὲ καὶ τ ἱεροποιΐαν τῷ Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως. Φέρονται δὲ τοῦ ῥήτορος λόγοι δεκαπέντε. Ἐστεφανώθη δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου πολλάκις, καὶ εἰκόνων ἔτυχεν· ἀνάκειται δὲ αὐτοῦ χαλκῆ εἰκὼν ἐν Κεραμεικῷ κατὰ ψήφισμα, ὅτε Ἀναξικράτους ἄρχοντος· ἐφ' ᾧ ἔλαβε καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ αὐτός τε καὶ ὁ Λυκοῦργος, καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν ἐκγόνων κατὰ τὸ αὐτὸ ψήφισμα· ἀποθανόντος τε Λυκούργου, ὁ πρεσβύτατος τῶν παίδων Λυκόφρων ἠμφισβήτησε τῆς δωρεᾶς. Εἶπε δὲ καὶ περὶ ἱερῶν πολλάκις, γραφάμενος Αὐτόλυκον τ Ἀρεοπαγίτην, καὶ Λυσικλέα τὸν στρατηγὸν, καὶ Δημάδη τ Δημέου, καὶ Μενέσαιχμον, ἄλλους τε πολλούς, καὶ πάντας ἔλεν. Ἔκρινε δὲ καὶ Δίφιλον ἐκ τῶν ἀργυρίων μετάλλων τοὺς μεσοπρανεῖς, οἳ ἐβάσταζον τὰ ὑποκείμενα βάρη, ὠφελόντα, καὶ ἐξ αὐ-

C. 8. αὐτός τε καὶ ὁ Λυκοῦργος] Forte, καὶ delendum.
D. 5. μεσοπρανεῖς] μεσοπρητῖς correxit et edidit Xyl. ex Polluc. VII, 98.

coſtratam: hæc nupſit Themiſtocli Theophraſti filio facigero, et peperit Theophraſtum ac Dioclem, conſtituit etiam ſacerdotium Neptuni Erechthienſis. Orationes ejus feruntur quindecim. A populo coronatus eſt aliquoties, et ſtatuis donatus. Imago ejus ærea poſita eſt in Ceramico, ex decreto, archonte Anaxicrate, quo eodem ei etiam, ac filiorum natu maximo decretus eſt in Prytaneo victus. Mortuo ipſo, Lycophroni liberorum maximo lis fuit de ea donatione. Multas etiam de ſacris habuit orationes Lycurgus: accuſavitque Autolycum Areopagitam, Lyſiclem prætorem, Demadem Demii filium, Meneſæchmum, alioſque complures, quos omnes reos peregit. Item Diphilum, qui e metallis argentariis ſubduxerat columnas, quibus ſubſtruebantur moles, indeque injuſte divitias

τῶν πεπλουτηκότα ὠφελῇ τὸν νόμον· καὶ θανάτου ὄντος ἐπιτιμίου, ἀλῶναι ἐπάσῃ, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἐκφέρῳ τῶν πολιτῶν διένειμε, τῶν πάντων συναχθέντων ταλάντων ἑξακισχιλίων, ἢ, ὥς τινες, μυρίων. Ὁ δὲ εὐθύνας Ἀριστογείτονα καὶ Κλεισιράτιδον καὶ Αὐτόλυκον δουλείας. Ἐπεκαλεῖτο δὲ ὁ Λυκοῦργος, Ἶβις Λυκούργῳ, Ξενοφῶντι πατρίς. Κατῆγον δὲ τὸ γένος ἀπὸ τούτων, καὶ Ἐρεχθέως τῆς Γῆς καὶ Ἡφαίστου· τὰ δ' ἐγγυτάτω ἀπὸ Λυκομήδους καὶ Λυκούργου, ὃς ὁ δῆμος ταφῆς ἐτίμησε δημοσίᾳ· καὶ ἔστιν αὕτη ἡ κατασκευὴ τοῦ γένους τῶν ἱερασαμένων τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν πίνακι τελείῳ, ὃς ἀνάκειται ἐν Ἐρεχθείῳ, γεγραμμένος ὑπὸ Ἰσμηνίου τοῦ Χαλκιδέως· καὶ εἰκόνες ξύλιναι τοῦ τε Λυκούργου, καὶ τῶν

D. 10. ἡ, ὥς τινες, μυρίων] Positum fuisse videtur ab auctore proxime post δίσμυρια.

E. 1. Ὁ δὲ εὐθύνας—δουλείας] Legendum, Ἀπεμάντου—δουλίας monuit Taylor. ad Lycurg. Or. praefat. fin. et ante eum Valef. ad Harpocrat. p. 103. Vellem iidem duumviri correxiſſent vitioſum illud ὁ δὲ εὐθύνας.

E. 2. Ἐπεκαλεῖτο—πατρίς] Ἶβις Λυκούργῳ· Χαιρεφῶντι πατρίς: verſus eſt Ariſtoph. Avib. 1296. itaque hic corrigendum; Ἐπεκαλεῖτο δὲ ὁ Λυκοῦργος Ἶβις, ὥς φασιν Ἀριστοφάνης· Ἶβις Λυκούργῳ· Χαιρεφῶντι πατρίς. Atque ita fere corrigit Kuſterus: nec multum diverſe Taylor. praefat. ad Lycurg.

E. 3. ἐν Ἐρεχθείῳ] ἐν addidi ex E. et Xyl.

paraverat, fecitque ut morte damnatus puniretur, ac quinquaginta drachmas ex opibus ejus cuivis civium dedit: ſumma donationis centum et ſexaginta talenta æquante: alii minam viritim datam aſſerunt. In jus pertraxit Ariſtogitonem, Leocratem, et Autolyco controverſiam movit ſtatus liberi * Cognominabatur autem Lycurgus Ibis, ut Chærephon noctua. Genus autem ab his deduxerunt, et Erechtheo, qui fuit Terræ et Vulcani filius, proxime autem a Lycomede et Lycurgo: quos populus publica ſepultura honoravit. Eſt eorum generis ſucceſſio, conſecratorum Neptuno, in tabula perfecta, quæ dedicata eſt in ſacrario Erechthei, picta ab Iſmenia Chalcidenſe: et imagines Lycurgi, ejuſque filio-

ὑῶν αὐτῦ, Ἄβρωνος, Λυκύργυ, Λυκόφρονος, ἃς ἐργά-
F σαντο Τίμαρχος καὶ Κηφισόδοτος οἱ Περαξιτέλυς υἱεῖς· τὸν δὲ πίνακα ἀνέθηκεν Ἄβρων ὁ παῖς αὐτοῦ, λαχὼν ἐκ τῦ γένυς τλὼ ἱεροσυλίω, καὶ ἀφεχώρησας τῷ ἀδελφῷ Λυκόφρονι· καὶ διὰ τῦτο πεποίηται ὁ Ἄβρων πεφοδιδὸς αὐτῷ τ' τρίαιναν. Πάντων δὲ ὧν διώκησεν ἀναγεγραφὼς ποησάμδνος, ἀνέθηκεν ἐν στήλῃ, περὶ τῆς ὑπ' αὐτῦ κατασκευασθείσης παλαίστρας, σκοπεῖν τοῖς βυλομδνοις· οὐδεὶς μδντοι ἐδυνήθη ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα νοσφισμοῦ. Ἐγεγράφει δὲ καὶ Νεοπτόλεμον Ἀντικλέυς στεφανῶσαι, καὶ εἰκόνα ἀναθεῖναι, ὅτι ἐπηγγείλατο χρυσώσειν τὸν βωμὸν
244 τῦ Ἀπόλλωνος ἐν ἀγορᾷ, κατὰ τ' μαντείαν τῦ θεῦ. Ἐψηφίσατο δὲ καὶ Διοτίμυ Διοπείθυς Εὐωνυμεῖ τιμὰς ἐπὶ Κτησικλέυς ἄρχοντος.

η'.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Δημοσθένης Δημοσθένυς καὶ Κλεοδύλης τῆς Γύλωνος

A. 6. τῆς Γύλωνος θυγατρός] Ita Xyl. Mez. et in hoc libello editionibus De-

rum Abronis, Lycurgi, et Lycophronis, quas fecerunt Timarchus et Cephisodotus filii Praxitelis. Tabulam dedicavit Abron filius ejus, qui natalium jure adeptus sacerdotium, id fratri Lycophroni concessit, ideoque pictus est qui tridentem traderet. Ceterum Lycurgus descriptionem omnium abs se gestarum rerum fecit, et in columna suspendit ante palæstram a se factam, ut qui vellent, inspicere possent: nemo tamen virum arguere peculatus potuit. Retulit etiam de Neoptolemo Anticlis filio coronando, eique statua dedicanda, quod promiserat se aram Apollinis in foro obducturum auro, ut dei oraculum jubebat. Decrevit etiam Diotimo Diopithis filio Euonymensi honores, archonte Ctesicle.

VIII.

DEMOSTHENES.

Demosthenes Demosthenis filius e Cleobula uxore Gylonis filia, curia Pæaniensis, a

θυγατρὸς, τὸν δὲ δῆμον Παμπεὺς, καταλειφθεὶς ὑπὸ τῷ πατρὸς ἐτῶν ἑπτὰ, μεθ' ἀδελφῆς πενταετίδος, τὴν μὲν ἐν ὀρφανίας χρόνον ὤφλε τῇ μητρὶ δοῦναι θεράζων Ἰσοκράτει, ὡς τινες ἔφασαν, ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι, Ἰσαίῳ ᾧ Χαλκιδεῖ, ὃς ἦν Ἰσοκράτους μαθητὴς, ἀφήγητο δ' Ἀθήναις, ζηλῶν Θουκυδίδην καὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, ὧν τινες εἶπον παρηκολουθηκέναι αὐτῷ σχολάσαι. Ὡς δὲ Ἡγησίας ὁ Μάγνης φησὶν, ἐδεήθη τοῦ παιδαγωγοῦ, ἵνα Καλλιστράτου, Ἐμπαίδου, Ἀφιδναίου, ῥήτορος δαιμόνιου καὶ ἱππαρχήσαντος καὶ ἀναθέντος τὸν βωμὸν τῷ Ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντος δὲ τῷ δήμῳ λέγειν, ἀκούσῃ· ἀκούσας δὲ, ἐραστὴς ἐγένετο τοῦ λόγων· καὶ τούτου μὲν ἐπ' ὀλίγον ἤκουσεν ἕως ἐπεδήμει· ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν ἔφυγεν εἰς Θρᾴ-

mosthenis præfixo, Wolf. et Lambin. Vulgo, τῆς γυναικὸς τῆς θυγατρός: Græco-Lat. 1624. assumta correctione, retento tamen vitio, τῆς γυναικὸς τῆς τοῦ Γυλῶνος θυγατρός.

B. 4. ὃν τινες—αὐτῷ] Rectius Mez. Wolf. Lambin. ὃ τινες—αὐτόν.

B. 5. Ἡγησίας] Δημήτριος scribere debebat auctor. Vid. D. Ruhnkenium ad Rut. Lup. p. 27.

B. 7. Ἐμπαίδου] Immo Καλλιστράτους. Nam alius fuit Calliſtratus Empedi F. Vid. H. Valeſ. ad Ammian. Marc. xxx. p. 402. et D. Ruhnken. Hiſt. Crit. Or. p. 60.

B. 7. ἱππαρχήσαντος] Eadem de cauſſa delendum, quippe ad Empedi filium, non ad Oratorem, pertinens.

patre fuit relictus pupillus annos natus ſeptem, cum ſorore annorum quinque. Orbitatis tempore apud matrem vivens, operam dedit Iſocrati: ita enim quidam ſentiunt: plures aiunt Iſæi Chalcidenſis auditorem fuiſſe, tunc Athenis degentis. Alii Thucydidis et Platonis fuiſſe ſtudioſum narrant: atque huic quidem eum præcipue vacaſſe perhibent. Hegeſias Magnes ſcribit, precibus eum a pædagogo impetraſſe, ut ſibi liceret audire Calliſtratum Empædi filium, Aphidnæum, oratorem nobilem, et qui aliquando equitum magiſter fuiſſet, ac Mercurio forenſi aram dedicaſſet, verba tum ad populum facturum. Quem ubi audivit, amore dicendi captus, ei ſe quamdiu Athenis ille fuit, diſcipulum præbuit. Sed Calliſtrato in Thraciam profugo,

κλῶ, ὁ δ' ἐγεγόνει ἐξ ἐφήβων, τιμιακῶτα παρέβαλλεν Ἰσοκράτει καὶ Πλάτωνι, εἶτα καὶ Ἰσαῖον ἀναλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν τετραετῆ χρόνον αὐτὸν διεπόνησε, μιμούμενος αὐτοῦ τοὺς λόγους. Ὡς δὲ Κτησίβιός φησιν ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, ἀφὰ Καλλίου τοῦ Συρακουσίου πορίσας τοῦ Ζήθου τοῦ Ἀμφιπολίτου λόγους, ἀφὰ δὲ Χαριτλέους τοῦ Καρυστίου τοὺς Ἀλκιδάμαντος, ἀνέλαβεν αὐτούς. Τελειωθεὶς δὲ, ἐλάττω ὧδὰ τ' ἐπιλέγπων ὧδαλαβὼν, ἔκρινεν αὐτοὺς ἐπιτροπῆς ἐπὶ Τιμοκράτους ἄρχοντος, τρεῖς ὄντας, Ἄφοβον, Θηριπίδην, Δημοφῶντα ἢ Δημέαν· καὶ μάλιστα τούτου κατηγόρησεν, ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ὄντος,
D δέκα τάλαντα τίμημα ἐκάστῃ τῶν δικῶν ἐπιγραψάμενος· ᾗ ἔλεν αὐτούς· τῆς δὲ καταδίκης οὐδὲν ἐπράξατο, τοὺς μὲν ἀργυρίου, τοὺς δὲ ᾗ χάριτος. Ἀρισοφῶντος δὲ ἤδη τ' ὠφρασίαν διὰ γῆρας καταλιπόντος, ᾗ χορηγὸς ἐγένετο.

C. 4. αὐτὸν] Sic recte Xyl. Lambin. Wolf. Vulgo, αὐτόν.
C. 6. πορίσας τοῦ] Rectius fuerat πορισάμενος τὰς: hoc Mez. illud Lambin. notavit.
D. 3. χάριτος] ἀφεὶς addit Wolf. ἀφιέναι πρόσθεις addendum notavit in margine Lambin.

tum ex ephebis egreſſus Iſocrati ſe atque Platoni adjunxit. Poſtea Iſæum domum ſuam recepit, ac per annos quatuor elaboravit in ejus orationibus imitandis. Cteſibius in libro de philoſophia perhibet, eum Calliæ Syracuſani opera Zethi Amphipolitæ, per Chariclem Alcidamantis Caryſtii orationes nactum, in iis ſeſe exercuiſſe. Virilem ætatem adeptus, tutores ſuos, quod ab iis minus æquo accepiſſet, male adminiſtratæ tutelæ accuſavit, Timocrate archonte: erant autem tres, Aphobus, Theripides, et Demophon ſive Demeas: atque hunc avunculum ſuum, magis quam alios: et unamquamvis actionem decem talentis æſtimavit: cum autem reos peregiſſet, multam non exegit: alios pecunia, alios etiam gratia * Ariſtophonte autem jam ob ſenectutem præfecturam deferente, etiam choragus factus eſt.

Μειδίαν δὲ τὸν Ἀναγυράσιον πλήξαντα αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ χορηγοῦντα, εἰς κρίσιν καταστήσας, λαβὼν τεττάρων μυριάδων ἀφῆκε τὴν δίκην. Λέγουσι δὲ αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα, εἰς ἀντίλαιον ἀπιέναι, κἀκεῖ φιλοτιμεῖν τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ξυράμενον, ἵνα μὴ προέρχοιτο· καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης κοιμᾶσθαι, ἵνα διὰ ταχέων ἀνίσταιτο· τό τε ῥῶ μὴ δυνάμενον λέγειν ἐκπονῆσαι· καὶ τὸν ὦμον ἐν ᾧ μελέτην κινοῦντα ἀπρεπῶς καταπαῦσαι, ὥστε κρεμάσασθαι ὑπελίσσειν, ἢ, ὥς τινες, ξιφίδιον ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἵνα φοβούμενος ἠρεμοίη· προβαίνοντα δὲ κατὰ τὸν τῶν λόγων ἰχνῶ, ἔσοπτρον ἰσομέγεθες αὐτῷ κατασκευάσαι, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφορῶντα μελετᾶν, ἵνα ἐπανορθώσηται τὰ ἐλλείποντα· καὶ κρότου ἐπὶ τὸ Φαληρικόν, πρὸς τὰς τῶν κυμάτων ἐμβολὰς τὰς σκέψεις ποιεῖσθαι, ἵν' ἔποτε θορυβοίη ὁ δῆμος, μὴ ἐκπλήττοιτο· τοῦ δὲ πνεύματος αὐτῷ ἐνδέοντος, Νεοπτολέμῳ τῷ ὑποκριτῇ μυρίας δοῦναι, ἵνα ὅλας περιόδους ἀπ-

Midiam Anagyraſium qui ipſum in theatro chorum inſtruentem percuſſerat, in judicium pertraxit: ſed acceptis tribus drachmarum millibus miſſum fecit. Ferunt, Demoſthenem etiamnum adoleſcentem in antrum iviſſe, ibique meditatum orationes fuiſſe, raſa dimidia capitis parte, ne exiret: inque anguſta cubuiſſe ſponda, ut cito expergiſceretur: cumque literam R non poſſet pronunciare, labore conſecutum ut proferret: cumque inter declamandum movere ſoleret humerum inconvenienter, id deſueviſſe, ſuſpenſo e culmine veru, aut, quod alii dicunt, gladio, ut ejus metu ſe contineret: cum jam auctus eſſet vi dicendi, ſpeculum feciſſe ſibi æquale, inque id inſpicientem ſe exercuiſſe, ut corrigeret vitia: deſcendiſſe etiam ad Phalericum litus, et adverſus undas obſtrepentes declamaſſe, ut ſi quando populus obturbaret, hoc ſibi non eſſet terrori: cumque eum ſpiritus deficeret, Neoptolemi hiſtrionis opera decem drachmarum millibus conducta didiciſſe uno ſpiritu integras cir-

νεύσεως λέγει. Ἐπεὶ δὲ τῷ πολιτεύεσθαι προσῆλθεν, εἰς δύο δεδημωμένων τὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν μὲν Φιλιππιζόντων, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας δημηγορούντων, τὸν τῶν ἀντιπολιτευομένων Φιλίππῳ τάξιν εἵλετο· καὶ παντὸς τοῦ χρόνου διετέλεσε συμβουλεύων τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι βοηθεῖν, συμπολιτευόμενος
845 Ὑπερείδῃ, Ναυσικλεῖ, Πολυεύκτῳ, Διοτίμῳ· διὸ καὶ συμμάχους τοῖς Ἀθηναίοις ἐποίησε Θηβαίους, Εὐβοεῖς, Κερκυραίους, Κορινθίους, Βοιωτοὺς, καὶ πολλοὺς ἄλλους πρὸς τούτοις. Ἐκπεσὼν δὲ πολὺ ἐπὶ τὸ ἐκκλησίας καὶ ἀθυμῶν, ἐβάδιζεν οἴκοι· συντυχὼν δὲ αὐτῷ Εὔνομος ὁ Θριάσιος πρεσβύτης ἤδη ὤν, προετρέψατο τὸν Δημοσθένη· μάλιστα δὲ ὑποκριτὴς Ἀνδρόνικος, εἰπὼν ὡς οἱ μὲν λόγοι καλῶς ἔχοιεν, λείποι δὲ αὐτῷ τὰ τῆς ὑποκρίσεως· ἀπεμνημόνευσέ τε τὸν ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένων· καὶ δὴ πιστεύσαντα τὸν

A. 9. ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπ' αὐτοῦ] Sic E. Lambin. Wolf. Vulgo, ὑπὸ τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ.

cuitiones efferre. Poſtquam ſe ad rempublicam contulit, diviſo in duas factiones populo, quarum altera Philippo faveret, altera pro libertate concionabatur, Philippo adverſantibus ſe addidit, omnique tempore civibus ſuaſit ut iis auxilium ferrent, quos a Philippo oppreſſum iri periculum erat: ſocioſque ſui inſtituti habuit Hyperidem, Nauſiclem, Polyeuctum, Diotimum. Ideoque etiam Athenienſibus fœdere junxit Thebanos, Euboenſes, Corcyrenſes, Corinthios, Bœotos, multoſque alios. Quodam tempore, cum ejectus e concione, mœſtus domum abiret, Eunomus ei Thriaſius occurrit jam ſenex, atque cohortatus eſt. Maxime autem confirmatus eſt ab Andronico hiſtrione, eique operam dedit, edoctus ab eo *orationes ſuas bene habere*,

Δημοσθένη προδιδῶναι αὐτὸν τῷ Ἀνδρονίκῳ. Ὅθεν B
ἐρομένου αὐτὸν τί πρῶτον ἐν ῥητορικῇ, εἶπεν, Ὑπόκρισις· καὶ τί δεύτερον, Ὑπόκρισις· καὶ τί τρίτον, Ὑπόκρισις. Προελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, νεωτεριῶς τινα λέγων, διεσύρετο· ὡς κωμῳδηθῆναι αὐτὸν καὶ Ἀντιφάνους, καὶ Τιμοκλέους·

Μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα·

ὀμόσας δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ, θόρυβον ἐκίνησεν. Ὤμνυε δὲ καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν, προπαροξύνων Ἀσκλήπιον· καὶ παρεδέδεικτο αὐτὸν ὀρθῶς λέγοντα· Τὸ γὰρ τὸν θεὸν ἵππιον· καὶ ὅτι τοῦτο πολλάκις ἐθορυβήθη. Σχολάσας δὲ Εὐβουλίδῃ τῷ Διαλεκτικῷ C
Μιλησίῳ, ἐπηνωρθώσατο πάντα. Γενόμενος δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει, καὶ ἀκούσας Λαμάχου τοῦ Τερινναίου, Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον ἀναγινώσκοντος, Θηβαίων δὲ καὶ Ὀλυνθίων κατατρέχοντος,

B. 2. αὐτὸν τί] Mss. αὐτόν τινος τί.

ſed actionem iis deeſſe. Itaque interrogatus quid primum, quid ſecundum, quid tertium in arte eſſet oratoria, ſubinde reſpondit, *Actio.* Rurſus in conciones progreſſus, cum nove quædam diceret, exagitatus eſt, ut etiam comici Antiphanes et Timocles eum vexaverint:

Vos juro, terra, fontes, flumina, lacus:

nam cum hoc modo apud populum juraſſet, tumultu eſt exceptus. Quin et Aſclepium (is Æſculapius Latinis eſt) juravit, acuta ſyllaba SCLE, docuitque ſe hoc recte facere; eſſe enim deum *epium* ſive mitem. Quo nomine ſæpe ei obturbatum eſt. Sed omnia iſta emendavit, cum vacaſſet Eubulidæ dialectico Mileſio. Cum veniſſet in ſolennem conventum apud Olympiam, audiviſſetque Lamachum Terinæum recitantem Philippi Alexandrique laudationem, Thebanoſque et Olynthios perſtringentem, contra ad di-

πολλαχοῦ ἀρχαίων ποιητῶν μαρτυρίας παρεμέγκατο περὶ τῶν Θηβαίοις καὶ Ὀλυνθίοις καλῶς πεπραχότων, ὡς παύσασθαί τε τοὐντεῦθεν τὸν Λάμαχον, καὶ φυγεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως. Φίλιππον δὲ πρὸς τὰς ἀναφερομένας
D αὐτῷ τὰς κατ' αὐτοῦ δημηγορίας, εἰπεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἀκούων λέγοντος Δημοσθένους, ἐχειροτόνησα τὸν ἄνδρα πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς πόλεμον· ἐκάλει δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ λόγους ὁμοίους τοῖς στρατιώταις ἀφὸ τοῦ πολεμικοῦ δυνάμει, τοὺς δὲ Ἰσοκράτους, τοῖς ἀθληταῖς, τέρψιν καὶ παρέχειν αὐτοὺς θεατρικήν. Ἑπτὰ δὲ καὶ πεντήκοντα ἔτη γεγονὼς, λογιζομένοις ἀπὸ Δεξιθέου εἰς Καλλίμαχον,
E ἐφ' οὗ παρ' Ὀλυνθίων ἦκε πρεσβεία περὶ τῆς βοηθείας, ἐπεὶ ἐπιέζοντο ὑπὸ Φιλίππου τοῦ πολέμου, ἔπεισε πέμψαι τοῦ βοηθοῦντας· τοῦ δὲ ἔτους, ἐφ' οὗ Πλάτων ἐτελεύτησεν, Φίλιππος Ὀλυνθίους κατεστρέψατο. Ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Ξενοφῶν ὁ Σωκρατικὸς ἢ ἀρχόμενον, ἢ ἀκ-

D. 4. ὁμοίως] Sic E. Lambin. Wolf. Vulgo, ὁμοίως.
D. 4. πολεμικὸν] Recepi ex Phot. edita lectione, Wolf. Amiot. et Xyl. verſ. Vulgo, πομπικόν.

cendum ſurrexit, veterumque poëtarum teſtimoniis prolatis de præclaris Thebanorum atque Olynthiorum factis effecit, ut Lamachus porro quieſceret, eque conventu profugeret. Philippus autem iis, qui orationes a Demoſthene contra ipſum habitas referebant ſibi, reſponderit, *Etiam ipſemet, ſi audiviſſem dicentem Demoſthenem, bello contra me ſuſcipiendo eum ducem elegiſſem.* Idem orationes Demoſthenis militibus ob vim comparabat; Iſocraticas athletis, quod delectationem exhiberent theatricam. Annos natus triginta et ſeptem (a Dexitheo enim ſupputo uſque ad Callimachum, ſub quo legatio ab Olynthiis venit auxilium petentibus, quos Philippus bello premebat) ſuaſit ut mitterentur Olynthiis ſuppetiæ. Anno poſtero, in quem mors Platonis incidit, Philippus Olynthios perdidit. Noverat Demoſthenem etiam Xenophon Socratis diſcipulus, ſive

μάζονται· τῷ μὲν γὰρ τὰ Ἑλληνικὰ ἐτελεῖτο εἰς τὰ περὶ τ' ἐν Μαντινείᾳ μάχῃ, ἄρχοντα δὲ Χαριτλείδην· ὁ δὲ πρότερον ὑπὸ Τιμοκράτους ἔλε τοὺς ὑπερόπτας. Φεύγοντος δὲ Αἰσχίνου μετὰ τὴν καταδίκην, ἵππῳ καταδιώξεν αὐτόν· ὃ δὲ οἰηθέντος αὐτὸν συλλαμβάνεσθαι, καὶ προσπεσόντος ὑπὸ συγκαλυψαμένου, ἀναστήσας αὐτὸν παρεμυθήσατο, καὶ τάλαντον ἔδωκεν ἀργυρίου. Καὶ συνεβούλευσε δὲ τῷ δήμῳ ξενικὸν εἰς Θάσῳ πέρεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ περιέπλευσε. Σιτώνης δὲ γενόμενος, καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς, ἀφείθη. Φιλίππου δὲ Ἐλάτειαν καταλαμβάνοντος, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν Χαιρωνείᾳ μαχεσαμένοις συνεξῆλθεν· ὅθεν καὶ δοκεῖ τὴν τάξιν λιπεῖν, φεύγοντος δὲ αὐτοῦ βάτον ὑπολαβέσθαι τὴν χλαμύδος, τὸν δὲ ὑπερφέροντα εἰπεῖν, Ζῶντα ἔχε· δὲ καὶ ὑπόσημον ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, Ἀγαθὴν Τύχην. Εἶπε μέντοι τὸν ὑπὲρ

E. 4. ἐτελεῖτο εἰς τὰ] εἰς additum ex Wolf. Lambin. Xyl.
F. 4. καταλαμβανομένου] E. καταλαβομένου: forte, rectius.
F, 5. ὅτι] Forte, ὅτε.

incipientem, ſive jam florentem: res enim Græcæ ei in Mantinenſem pugnam et archontem Chariclidam deſinunt: noſter jam ante ſub Timocrate tutores reos peregit. Æſchinem fugientem a damnatione, equo eſt perſecutus: cumque is ſe comprehenſum iri putans ad pedes ei accidiſſet capite velato, erexit hominem, conſolatuſque talento argenti donavit. Auctor fuit populo, ut milites mercenarios in Thaſo aleret, eoque navigavit ipſe triremibus præfectus. Coëmendi frumenti geſto munere, accuſatus peculatus, abſolutuſque eſt. Cum Philippus Elateam occupaſſet, ipſe etiam cum iis egreſſus in bellum, qui ad Chæroneam pugnaverunt: atque ibi eum ordines deſeruiſſe aiunt, et cum fugientis chlamydem rubus apprehendiſſet, ſe convertiſſe, ac clamaviſſe, *Vivum cape:* clypei inſigne habuit Bonam Fortunam. Orationem tamen funebrem habuit de iis

ταφιον ὑπὲ τοῖς πεσοῦσιν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς τὴν ὑπισκδιὴν τῆς πόλεως τῇ ὑπιμελείᾳ τεθεσπλθὼν, καὶ τῶν τειχῶν ὑπιμελητὴς χειροτονθεὶς, ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας εἰσήνεγκε τὸ ἀναλωθὲν ἀργύριον, μνᾶς ἑκατόν· ἐπέ-
246 δωκε δὲ καὶ θεωρῖς μυρίας· τελέσας τε ὑπιδὰς, περιέπλδσε τὺς συμμάχυς ἀργυρολογῶν. Ἐφ' οἷς πολλάκις ἐστεφανώθη, πρότερον μὲν ὑπὸ Δημοτέλους, Ἀριστονείκυ, Ὑπερείδυ χρυσῷ στεφάνῳ, τελδυταῖον δὲ, ὑπὸ Κτησιφῶντος· καὶ γραφέντος τῦ ψηφίσματος παρανόμων ὑπὸ Διοδότυ καὶ Αἰσχίνυ, ἀπολογούμδνος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τ' δικάζοντα μὴ μεταλαβεῖν. Ὕστερον δὲ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατδυομένυ, καὶ φυγόντος Ἁρπάλου μετὰ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ μὲ πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσδεχθῆναι· ἐπειδὴ δὲ εἰσέπλδσε, λαβὼν Δαρεικοὺς
B χιλίυς μετεπέμψατο· βυλομένων τε Ἀθηναίων Ἀντιπάτρῳ παραδιδῶναι τὸν ἄνδρωπον, ἀντεῖπεν, ἔγραψέ τε

qui tum ceciderunt. Secundum hæc cura ad urbem exornandam conversa, cum publice esset murorum procurator delectus, impensam ei rei pecuniam de sua persolvit pecunia, minas centum: impendit etiam decem mille drachmas iis qui publice ad sacras res conficiendas mittebantur, (theoros Græci appellant) et conscensa triremi circumvectus, a sociis pecuniam collegit. Itaque ob hæc sæpius coronatus fuit, a Demotele, Aristonico, Hyperide, coronis aureis: tandem a Ctesiphonte. Cujus decretum cum ut contra leges factum accusarent Diodorus et Æschines, ipse defendens vicit: cum sane actor quintam suffragiorum partem non obtineret. Postea temporis cum Alexander expeditionem in Asiam fecisset, atque Harpalus cum pecunia Athenas fugisset; initio, ne reciperetur, egit. Sed postquam ille navi advenit, acceptis mille Daricis sententiam mutavit: cumque Harpalum Athenienses dedere Antipatro statuissent, reclama-

ἐκθεῖναι τὰ χρήματα εἰς ἀκρόπολιν, ἵνδη τῷ δήμῳ τὴν ἀριθμὸν ἐκφάντα· φήσαντος δὲ Ἁρπάλου ἑπτακόσια ἢ πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ πλείονα, ὡς φησι Φιλόχορος, μὴ δὲ ταῦτα φυγόντος Ἁρπάλου ὑπὸ τῶν δεσμωτηρίου, ὃν ἐφυλάττετο μέχρις ἂν ἀφίκηταί τις παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ πορευθέντα εἰς τὴν Κρήτην, ἢ, ὡς ἔνιοι, ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, αἰτίαν ἔχειν ὁ Δημοσθένης δωροδοκίας, καὶ ἁλῶναι τοῦτο, μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαχθέντων μεμιμημένος, μήτε τὴν τῶν φυλακόντων ἀμέλειαν. Εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου, Πυθέου, Μενεσάχμου, Ἱμεραίου, Πατροκλέους, ἃ ἐποίησαν καταγνῶναι αὐτῷ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, καὶ ἁλοὺς ἔφυγε, πενταπλάσιονα ὑποτίσαι μὴ δυνάμενος, (ἔσχε δὲ αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν), ἢ, ὡς ἔνιοι, οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. Μετὰ δὲ τοῦτον

B. 3. ἵνδη] Forte ſanum: forte vitium ſubeſt: certe Photius corruptius etiam, μηδὲ—ἀποσημαίμενος.

B. 4. ἢ πεντήκοντα] Sic Baſ. Xyl. Lambin. Wolf. Mez. Vulgo, ἢ πεντήκοντα.

C. 3. Πυθέου] Ita Xyl. P. Wolf. Lambin. Vulgo, Πυθαίου.

vit: pecuniamque promulgato decreto in arce deponi, ſummamque populo indicari juſſit: cum Harpalus dixiſſet eſſe ſeptingenta et quinquaginta, aut non multo pauciora talenta: ut eſt apud Philochorum: poſt cum e carcere profugiſſet Harpalus, in quo tantiſper adſervandus fuerat, donec aliquis ab Alexandro veniret, ac ſe in Cretam, vel Tænarum Laconiæ (nam et hoc quidam dicunt) contuliſſet; vitio datum eſt Demoſtheni, quod muneribus ſe paſſus corrumpi, neque numerum relatæ pecuniæ edidiſſet, neque cuſtodiam incuriam indicaſſet. Itaque in judicium pertractus ab Hyperide, Pythea, Meneſæchmo, Himeræo, Patrocle, a concilio Areopagitico damnatus in exſilium abiit, cum quintuplum perſolvere non poſſet: etenim triginta talenta accepiſſe culpabatur: alii, eum ſubire judicii aleam noluiſſe, dicunt.

τὸν χρόνον τῶν Ἀθηναίων Πολύευκτον πεμφάντων παρασβυτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὅπως ἀποστήσας
D αὐτοὺς τῆς τῶν Μακεδόνων συμμαχίας, καὶ τῷ Πολυεύκτῳ πείσας μὴ δυναμένῳ, ὑπεφανεὶς Δημοσθένης καὶ συνεπὼν ἔπεισεν. Ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς, μετὰ χρόνον τινὰ καθόδου ἔτυχε, ψηφίσματος γραφέντος, τριήρεις ἀπαγαλείσης, τῶν δὲ Ἀθηναίων ψηφισαμένων εἰς ἃ ὤφειλε τριάκοντα, πλὴν αὐτὸν τὸν βωμὸν τῷ σωτῆρι Διὶ ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀφεῖσθαι, τοῦτο γράψαντος τὸ ψήφισμα Δήμωνος Παιανιέως, ὃς ἦν ἀνεψιὸς αὐτῷ· πάλιν ἐν τούτοις ἦν πολιτευόμενος. Ἀντιπάτρου δὲ εἰς Λάμειαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων συγκλεισθέντος, τῶν Ἀθη-
E ναίων εὐαγγέλια θυόντων, πρός τινα τῶν ἑταίρων Ἀγησίστρατον ἔφη ὁ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων, ὑπίσχεσθαι μὲν, εἰπεῖν, τὰς Ἑλλήνας ῥᾴδιον μὲν πολεμεῖν καὶ εἰδόσας καὶ δυναμένας, δόλιχον

C. 9. ἀποστῆσαι] Rectius erat, ἀποστῆσαι.
D. 9. ἐν τούτοις ἦν πολιτευόμενος] Lambin. corrigit, ἦν πάλιν ἐν τοῖς πολιτευομένοις. Photius, ᾧ ἦν πάλιν κατὰ τὸ πρότερον πολιτευόμενος.

Secundum hanc tempeſtatem, cum Athenienſes Polyeuctum ad rempublicam Arcadum miſiſſent, ut eos a ſocietate Macedonum abſtraheret, iſque perſuadere nequiret, ſupervenit Demoſthenes, patrocinanſque cauſſæ civium perſuaſit. Hoc ei admirationem peperit: et aliquanto poſt tempore ab Athenienſibus miſſa triremi eſt revocatus in patriam: cum ii, Damone Pæanienſi, conſobrino Demoſthenis, auctore, ſciviſſent ut culpa ſolveretur, modo de triginta quæ debebat talentis ædificaret aram Jovis Servatoris in Piræo. Hoc pacto ad rempublicam rediit. Ceterum Antipatro Lamiam a Græcis concluſo, et Athenienſibus ob fauſtum nuncium ſacrificantibus, cuidam ſociorum Ageſiſtrato dixit, *Se de rebus hiſce non idem cum aliis ſentire, ſcire enim ſe, Græcas ſtadium conficere belligerando poſſe, delichum non poſſe.* Ut

δὲ Ὑπέρ. Φάρσαλον δὲ ἑλόντος Ἀντιπάτρου, καὶ πολιορκήσειν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς ῥήτορας ἐκδώσουσι, καταλιπὼν ὁ Δημοσθένης τὴν πόλιν ἔφυγεν, πρῶτον μὲν εἰς Αἴγιναν ὑπὸ τὸν Αἰάκειον καταδραμών, φοβηθεὶς δὲ εἰς Καλαβρίαν μετέστη. Ἐκδιδόναι δὲ τοὺς ῥήτορας τῶν Ἀθηναίων ψηφισαμένων, καὶ κεῖνον, καθέζετο ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ, ἑλόντος δ' ἐπ' αὐτὸν τὸν Ἀρχίου τοῦ Φυγαδοθήρου ὑπηρετοῦντα, ὃς παρέβαλε Ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι, πεῖθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι ὡς φίλον Ἀντιπάτρῳ γενησόμενον, εἶπεν ὅτι, "Οὔτε ὕστερα γνώσεις ἔπειθές με, εἴτε νῦν πείσῃς συμβουλεύων" τοῦ δὲ ὑπερχειροῦντος βιάζεσθαι, ἐκώλυσαν αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν· ἔφη Δημοσθένης, "Οὐ σωτηρίας δεόμενος καὶ "ἔφυγον εἰς Καλαβρίαν, ἀλλ' ὡς ἐλέγξων Μακεδόνας "καὶ κατὰ τῶν θεῶν βιασαμένους," αἰτήσας τε γραμματεῖον,

E. 8. Αἰάκειον] Ita e Plutarchi Vit. Demosth. correxerunt Xyl. Wolf. Lambin. Vulgo, Ἀκραῖον.
E. 9. Καλαβρίαν] Ita libri. At Lambin. et Wolf. ex Plut. Vit. Demosth. rectius Καλαυρίαν, hic et infra.

Antipater Pharsalo capta minatus est se Athenas obsessurum, nisi Oratores dederent: Urbe relicta Demosthenes fugit, primum Æginam, ut in Æaci templo sessurus: deinde metu compulsus, in Calauriam transiit: cumque decrevissent Athenienses una cum aliis oratoribus ipsum quoque esse dedendum, supplex in fano Neptuni desedit. Ubi eo venit Archias, qui a conquirendis ad supplicium exsulibus nomen Phygadotheræ invenit, discipulusque fuit Anaximenis oratoris, suasitque ut progrederetur, amicus Antipatro futurus, *Neque ante*, inquit, *tragœdias agens te mihi probavisti, neque nunc consulendo persuadebis.* Cumque vim Archias moliretur, prohibuere oppidani: Demosthenes autem dixit, *Non salutis cupiditate Calauriam confugi: verum ut demonstrarem etiam sacrosancta a Macedonibus violari.* Popposcit deinde tabellam: eique, si Demetrio Mag-

347 ἔγραψεν, ὡς μὴν Δημήτριος ὁ Μάγνης φησί, τὸ ἐπὶ τῆ εἰκόνος αὐτοῦ ἐλεγεῖον, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕστερον,

Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ, Δημόσθενες, ἔσχες,
Οὔ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν Ἄρης Μακεδών.

Κεῖται δὲ εἰκὼν πλησίον τοῦ περιῳκοδομήματος τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτου πεποιημένη. Ὡς δ' ἔνιοί φασι, τοῦτο εὑρέθη γεγραμμένον, "Δημοσθένης "Ἀντιπάτρῳ χαίρειν." Ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν, Φιλόχορος μὲν φησι, φάρμακον πόντα· Σάτυρος δὲ ὁ συγγραφεὺς, τὸν κάλαμον πεφαρμάχθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴν Β ἐπιστολήν, οὗ γευσάμενον ἀποθανεῖν. Ἐρατοσθένης δὲ, ὑπὸ πολλοῦ δεδοικότα Μακεδόνας, περὶ τῷ βραχίονι κρίκον περικεῖσθαι πεφαρμαγμένον· εἰσὶ δ' οἳ φασι, συλλόντα αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν· οἱ δὲ εἶπον, τῇ κατὰ τὴν σφραγῖδα φαρμάκῳ γευσάμενον. Ἔζησε δὲ ὡς μὲν οἱ τὰ πλείω λέγουσιν ἔτη ἑβδομήκοντα· ὡς δὲ

B. 5. Ἔζησε δὲ—Ἐπολιτεύσατο] Addidimus hæc e Photio. Vulgo desunt.

neti credimus, inscripsit elegiacum hoc, quod postmodo ipsius simulacro inscribi curavere Athenienses: ejus hic est sensus,

Si tibi vis animo, Demosthenes, æqua fuisset,
Non Macedum ferret Græcia victa jugum.

Situm est simulachrum prope septum et aram duodecim deorum, a Polyucto factum. Alii hoc aiunt fuisse scriptum inventum, *Demosthenes Antipatro salutem.* Mortuum eum esse tradit Philochorus epoto veneno: Satyrus autem historiæ scriptor, veneno imbutum fuisse calamum, quo scribere epistolam cœperit, eoque gustato ipsum periisse: Eratosthenes, jampridem sibi a Macedonibus metuentem, armillam veneno infectam gestasse circa brachium. Sunt qui dicant contento spiritu mortem sibi parasse: alii, venenum hausisse, quod in sigillo habebat. Vixit, ut qui plurimum dicunt, septuaginta an-

οἱ τὰ ἐλάττω, ἑπτὰ ἢ ἑξήκοντα. Ἐπολιτεύσατο δὲ δύο καὶ εἴκοσιν. Ἡνίκα δὲ Φίλιππος ἐτεθνήκει, λαμπρὰν ἐσθῆτα περιβαλόμενος ἦλθεν ἔχων, καίτοι τῆς θυγατρὸς αὐτῷ νεωστὶ τετελευτηκυίας, ἐφηδόμενος τῷ τοῦ Μακεδόνος θανάτῳ. Συμπράττησε δὲ καὶ Θηβαίοις τοῖς Ἀλέξανδρον πολεμοῦσι, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπέρρωσεν ἀεί· C δύπερ Θήβας καθασκάψας, ἐξέπεμψε παρ' Ἀθηναίους Ἀλέξανδρος αὐτὸν, ἀπειλῶν εἰ μὴ δώσουσιν. Στρατευομένῳ δὲ αὐτῷ ἐπὶ Πέρσας, καὶ αἰτοῦντι ναυτικὸν παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπεν, Ἄδηλον, εἶπεν, εἰ οὐ κατὰ τοῦ δεσπότου χρήσεται. Κατέλιπε δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῶν εὐδοκίμων Ἡλιοδώρου τινὸς θυγατρός· θυγατέρα μίαν ἔχει, ἡ παῖς ἔτι οὖσα, πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν· ἔσχε δὲ καὶ ἀδελφιδοῦν, ἐξ ἧς καὶ Λάχης Λευκονέως ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Δημοχάρης ἐγένετο, ἀνὴρ καὶ τὰ πόλεμον ἀγαθὸς, καὶ τὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. Ἔτι δὲ D

C. 7. εἰδοκίμων] Sumſi a Lambin. Mss. Vulgo, εὐδοκίμων.

nos: ut qui minimum, ſeptem ſupra ſexaginta. Rempublicam tractavit duo et viginti. Mortuo autem Philippo, nitida indutus veſte prodiit in publicum, gaudens morte iſtius: quanquam ipſe nuper filiam amiſiſſet. Thebanis quoque contra Alexandrum bellantibus adjumento fuit, ac reliquos Græcos ſubinde animavit. Itaque Alexander cum Thebas everteret, hunc ab Athenienſibus poſtulavit, additis, niſi dederent, minis. Huic in Perſas ducenti, et navale ſubſidium petenti, Demoſthenes contradixit: *Incertum eſſe*, inquiens, *an non contra præbentes id uſurus eo eſſet.* Duos reliquit filios ex una uxore, Heliodori cujuſdam probati civis filia. Unicam habuit filiam, quæ puella, antequam nuberet, e vivis exceſſit. Soror etiam illi fuit, qua, et Lachete Leuconenſi, conſobrinus natus eſt Democharis, vir bellicis rebus, et orationibus civilibus nemini ſecundus. Statua ei poſita in Prytaneo ex-

αὐτῷ εἰκὼν ἐν τῷ πρυτανείῳ ἐπὶ τοῦ τέλους τῆς ἐσθῆτος δεξιᾷ, ὁ δὲ τρόπος περιεζωσμένος ἅμα τῷ ἱματίῳ καὶ ξίφος· ὅτε γὰρ δημηγορῆσαι λέγεται, ἐώθασι Ἀντίπατερ ζητεῖν τὸν ῥήτορας. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀθηναῖοι σίτησίν τε ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι τοῦ Δημοσθένους ἔδοσαν, καὶ αὐτοῦ τετελευτηκότι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ, ἐπὶ Γοργίου ἄρχοντος, αἰτησαμένου αὐτοῦ τὰς δωρεὰς Δ ἀδελφιδοῦ Δημοχάρους· ᾧ καὶ αὐτοῦ πάλιν ὁ υἱὸς Λάχης Δημοχάρους Λευκονοεὺς ἠτήσατο δωρεὰς, ἐπὶ Πυθαράτου ἄρχοντος δεκάτῳ δ' ἔτει ὕστερον, εἰς τὴν τῆς εἰκόνος στάσιν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, αὐτοῦ τε καὶ ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι· καὶ ἔστι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα· ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκομίσθη, περὶ ἧς προείρηται. Φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι γήσιοι ἑξήκοντα πέντε. Φασὶ δέ τινες καὶ

E. 1. δ' ἔτει] Additum ex E. H. Similiter Xyl. Lambin. Wolf. δεκάτῳ ὕστερον ἔτει. Vulgo, δεκάτῳ ὕστερον.

ſtat, ad dextram introitus partem prima, non tantum tunica, ſed etiam gladio accincta: hoc enim habitu concionatus dicitur, quo tempore Antipater Oratores quæſivit. Poſtea temporis Athenienſes cognatis Demoſthenis alimenta in Prytaneo dederunt, ipſique mortuo ſtatuam in foro poſuerunt, Gorgia archonte: cum hos honores ei flagitaſſet Democharis ſorore ipſius natus. Cui et ipſi filius Laches Democharis filii Leuconenſis dona impetravit, decennio poſt, Pytharato archonte: nempe ut ſtatua in foro poneretur: cum ipſe, tum poſterorum ſemper qui natu maximus eſſet, cibum in Prytaneo haberent, primamque ſeſſionem in omnibus certaminum ſpectaculis. Hæc de utriſque decreta, infra perſcripta leges. Statua Democharis, quam memoravimus, in Prytaneum eſt tranſlata e foro. Feruntur orationes ejus germanæ ſexaginta et quin-

ἀσώτως αὐτὸν βιῶναι, γυναικείαις τε ἐσθῆσι χρώμενον, καὶ κωμάζοντα ἑκάστοτε, ὅθεν Βάταλον ἐπικληθῆναι· οἱ δὲ ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς τροφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λελωβοδρηθῆναι. Διογένης δὲ ὁ κύων ὀνομασθεὶς F
τος αὐτόν ποτε ἐν καπηλείῳ ἀρχυνόμενον καὶ ὑποχωροῦντα εἶπεν, "Ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσούτῳ "μᾶλλον ἐν ᾧ καπηλείῳ ἔσῃ" ἔλεγε δὲ αὐτὸν ὠδαμοσκώπτιον ἐν μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην εἶναι, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἀστικόν. Ἔλαβε καὶ ὠδὲ Ἐφιάλτου χρυσίον ἑνὸς τῶν δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα χρήματα φέρων ἦκε λάθρᾳ, ὅπως ἀφανείσας τοῖς δημαγωγοῖς, τὸν πρὸς Φίλιππον ἐξάψῃ πόλεμον· καὶ ὕστερον αὐτὸν δωροδοκῆσαι ὠδὲ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς τρισ- 43
χιλίους. Ἀναξίλαν δέ τινα Ὠρείτιον, ξένον αὐτῷ γενόμενον, συλλαβὼν ἐβασάνιζεν ὡς κατάσκοπον, ὡδὲν δὲ ἐξευπόντα ἐψηφίσατο τοῖς Ἕνδεκα ὠδοδοῦναι. Λέγεται δέ ποτε κωλυόμενος ὑπὸ Ἀθηναίων εἰ ὀχλικὸς, Βέχε,

que. Quidam eum etiam impudice victitaſſe narrant, veſtitu uſum ſubinde muliebri, ac comeſſationibus; unde *Batalus* fuerit cognominatus: alii diminutive a nutricis nomine ferunt ſic per contumeliam vocatum. Diogenes, qui Canis uſurpatus fuit, cum eum aliquando in caupona conſpexiſſet, pudore commoto et intro recedenti, *Quanto magis*, inquit, *intro te recipies, tanto magis intus eris.* Eundem falſe cavillans, *in orationibus* aiebat *eſſe Scytham, in præliis urbanum.* Accepit etiam ab Ephialte aurum, uno popularium Oratorum, qui legatus ad regem Perſarum miſſus, clam attulerat pecuniam, qua inter oratores Athenienſes diſtributa, horum opera bellum contra Philippum inflammaret: ac Demoſthenem a rege nominatim dono Daricorum ter mille corruptum autumant. Anaxilem Oreitem hoſpitem ſuum comprehendit, et ut exploratorem torſit: nihilque confitentem, Undecimviris tradi, facto decreto, juſſit. Cum aliquando in concione Athenienſes eum

ἔφη, βούλεσθαι τοῖς αὐτοὺς εἰπεῖν· τῷ δὲ σιωπησάντων, "Νεανίας," εἶπε, "θέρους ὥρᾳ ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεος "ὄνον Μεγάραδε· μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ σφοδρῶς "φλεγόντος τοῦ ἡλίου, ἐκάτεροι αὐτῶν ἐβούλετο ὑπο- "δύεσθαι ὑπὸ τὴν σκιάν· ἦν δὲ ἀλλήλους, ὁ μὲν, B. "μεμισθωκέναι τὸν ὄνον, οὐ τὴν σκιὰν, λέγων· ὁ δὲ, με- "μισθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν." Καὶ ταῦτα εἰ- πὼν, ἀπῆλθε. Τῶν δὲ Ἀθηναίων ὀπισχόντων, καὶ δεομένων πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, "Εἶθ' ὑπὲρ μὲ ὄντος σκιᾶς," ἔφη, "βούλεσθε ἀκοῦσαι, λέγοντος δὲ ὑπὲρ ἀσωμάτων "πραγμάτων οὐ βούλεσθε;" Πόλιν δέ ποτε τῶν ὑπο- κριτῶν τοῖς αὐτὸν εἰπόντος ὅτι δυσὶν ἡμέραις ἀγωνισά- μενος τάλαντον λάβοι μισθόν, "Ἐγὼ δὲ," εἶπε, "πέντε "τάλαντα, μίαν ἡμέραν σιωπήσας." Παραφθαρεὶς δὲ ὑπὸ φωνὴν ὁ ἐκκλησίας καὶ θορυβηθείς, "Τοὺς ὑπο- "κριτὰς," ἔφη, "δεῖν κρίνειν ἐκ τῆς φωνῆς, τοὺς δὲ ῥήτορας C "ἐκ τῆς γνώμης." Ὀνειδίσαντος δὲ αὐτὸν Ἐπαλέως, ὅτι

non sinerent orare, breve quippiam se iis velle dicere professus est. Factoque silentio ita est fatus: *Adolescens quidam æstate asinum conduxit ex astu Megaram, eo usurus. Meridie cum solis æstus esset vehemens, cum ipse, tum asini dominus in umbra jumenti cubare volentes, alter alterum pellebat: cum dominus non umbram a se, sed asinum esse locatum: conductor in sua potestate esse omnia contenderet.* His dictis ille abire cœpit. Athenienses autem retinentibus, utque orationem pertexeret rogantibus, *Ergo*, inquit, *de asini umbra audire vultis, de rebus seriis differentem audire recusatis?* Polo histrioni aliquando dicenti ad ipsum, *Bidui certamine se talentum pro mercede retulisse*, respondit, *Ego quinque talentis unius diei silentium vendidi.* Aliquando in concione voce ipsum deficiente cum obturbaretur, *de histrionibus*, dixit, *e voce, de Oratoribus e sententia judicium esse petendum.* Exprobranti continentem meditatio-

ἀεὶ σκέπτοιτο, "Αἰσχυνοίμην ἄν," εἶπεν, "εἰ τηλικοῦτος "δήμῳ συμβουλεύων αὐτοσχεδιάζοιμι." Ἱστοροῦσι δὲ ὡς οὐδὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν ἐγένετο, ἀφαιρῶν τὰς λόγους. Αὐτὸς δὲ φησιν ὑδροποσίᾳ χρῆσασθαι. Ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Λυσίας ὁ ῥήτωρ, καὶ Ἰσοκράτης εἶδε πολιτευόμενον ἄχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καὶ τινες τῶν Σωκρατικῶν φιλοσόφων. Τὰς δὲ πλείστας λόγους εἶπεν αὐτοσχεδιάσας, εὖ πως αὐτὰς περιγράψας. Πρῶτος δὲ ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὃν ἐτιμήσατο δὲ Διώνδας. D

θ'.

ΥΠΕΡΙΔΗΣ.

Ὑπερίδης Γλαυκίππου μὲν ἦν πατρὸς τοῦ Διονυσίου, τῶν δὲ δήμων Κολυττεύς· ἔσχε δὲ υἱὸν ὁμώνυμον τῷ πατρὶ Γλαύκιππον ῥήτορα, καὶ λόγους συγγράψαντα· οὗ πάλιν

C. 5. διαχείνων] Rectius, διαχρίσων, Lambin.
C. 9. πρὸς αὐτὰς] Forte, πρὸς αὐτὸ, ut Reisk.

nem Epicli, *Ego vero*, inquit, *dedecori hoc ducerem, ſi tanto populo conſulens aliquid ſubito ad animum mihi allapſum pronunciarem.* Lucernam ab eo nunquam exſtinctam perhibent, ad annum ætatis quinquageſimum, orationes dijudicante. Ipſe ait, ſe aquam potaſſe. Novit eum etiam Lyſias orator, et Iſocrates in republica verſantem vidit, uſque ad pugnam Chæronenſem, et quidam Socraticorum philoſophorum. Pleraſque orationes ex tempore dixit, a natura ad hoc factus. Primus de eo aurea corona donando retulit Ariſtonicus Nicophanis filius Anagyraſius: quanquam Diondas jurejurando dato interceſſit.

IX.

HYPERIDES.

Hyperides Glaucippi filius, Dionyſii nepos, curia Colyttenſis fuit. Habuit filium cognominem avo Glaucippum Oratorem, qui etiam orationes conſcripſit, filiumque ha-

Ἀλφινὸς ἐγένετο. Ἀκεσσατὶς δὲ Πλάτωνος γενόμενος τῦ φιλοσόφυ, ἅμα Λυκούργυ καὶ Ἰσοκράτυς τῦ ῥήτορος, ἐπολιτεύσατο Ἀθηνήσιν, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος
E τῶν Ἑλληνικῶν ἥψατο πραγμάτων· καὶ περὶ τ στρατηγῶν, ὧν ἦτει παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπε, καὶ περὶ τῶν τριήρων· συνεβούλευσε δὲ καὶ τὸ ὑπὲρ Ταινάρῳ ξενικὸν μὴ ἀφαιρεθῆναι, οὗ Χάρης ἡγεῖτο, εὐνόως πως τὸν στρατηγὸν διακείμενος. Τὸ δὲ πρῶτον μισθοῦ δίκας ἔλεγε. Δόξας δὲ κεκοινωνηκέναι τῶν Περσικῶν χρημάτων Ἐφιάλτῃ, τριηραρχός τε αἱρεθεὶς, ὅτε Βυζάντιον ἐπολιόρκει Φίλιππος, βοηθὸς Βυζαντίοις ἐκπεμφθεὶς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῦτον, ὑπέσχη χορηγῆσαι, τῶν ἄλλων λειτουργίας
F πάσης ἀφειμένων. Ἔγραψε καὶ Δημοσθένους τιμὰς, καὶ τῦ ψηφίσματος ὑπὸ Διώνδα παρανόμων γραφέντος, ἀπέφυγε. Φίλος δὲ ὢν τοῖς περὶ Δημοσθένη καὶ Λυσι-

D. 8. Ἀλφινὸς] Ἀλφῖνος E. H. et, ut videtur, P.
E. 3. συνεβούλευσε δὲ] δὲ assumtum ex P. Mez.

buit Alphinum. Sed Hyperides cum fuiſſet Platonis philoſophi auditor, una cum Lycurgo rempublicam geſſit, quo tempore Alexander res Græcas eſt aggreſſus: cui etiam poſtulanti prætores Athenienſium, et triremes, dicendo reſtitit. Conſilium etiam dedit de non dimittendo mercenariorum militum præſidio, quod erat Tænaro impoſitum, duce Charete, idque viſus fuit facere ob benevolentiam, qua eorum ducem complectebatur. Initio mercede conductus cauſſas oravit. Creditus eſt cum Ephialte particeps fuiſſe regiarum pecuniarum. Triremibus præfectus ſuffragiis populi, quo tempore Philippus Byzantium oppugnavit, miſſus ad ferendam ei urbi opem, eo anno ſuſtinuit chorum ſumtibus inſtruere, cum alii omni publico miniſterio ſoluti eſſent. Rogationem etiam tulit de honoribus Demoſtheni deferendis: cumque illud decretum Diondas ut contra leges factum interceſſione jurata impugnaret, abſolutus eſt. In amicitia Demoſthenis, Lyſiclis, et Ly-

οὐ μόνον γὰρ κελεῦσαι αὐτὸν φυγεῖν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐτῶν εἴκοσι ταφῆναι. Οἱ δ', οὐ Κλεωναῖς ἀπολιπεῖν αὐτὸν, λέγουσιν, ἀπαχθέντα μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως γλωττοκομηθῇ καὶ ἀφῃρημένος ὧν περέφυκεν τέγγων τὰς ἀκοὰς λαθόντας, ἅμα τε τοῖς γονεῦσι τοῦ Ἱππάδου συλλῦσαι· ὡς φησιν Ἡλιόδωρος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ μνημάτων. Νῦν δὲ καταφέρεσθαι τὸ μνῆμα, καὶ ἔστιν ἄδηλον. Πάντων δὲ χρὴ τῶν δημηγόρων ἀκμαιέστατον λέγεται. Τέτακται δὲ ὑπὸ ἐνίων τοῦ Δημοσθένους. Φέρεται δὲ αὐτοῦ λόγοι ἑβδομηκονταέξ, ἃ γνήσιοί εἰσι πεντήκοντα δύο. Ἐγένετο δὲ καὶ τοῖς τὰ ἀφροδίσια καταφερὴς, ὡς Ἀθηναῖος μέν τινα ὑπ' ἐρωτικῶν δὲ Μυρρίνῃ τῇ συλληπτριάδι ἑταίρᾳ ἐν Πειραιεῖ δὲ ἔσχεν Ἀρκαδίαν· ἐν Ἐλευσῖνι δὲ ἐν τοῖς ἰδίοις κτήμασι Φίλτην Θηβαίαν, ἅπασι μνῶν λυτρούμενος. Ἐπωλεῖτό τε τὸν περίπατον ἐν τῇ ἐχθυοπωλίδι

C. 12. Ἡλιόδωρος] Legendum, Διόδωρος ex emendatione D. Reinesii Hist. Crit. Or. p. 56.

lium modo ei imperaverant, ſed etiam vetabant ne in patria ſepeliretur. Alii apud Cleonas eum aiunt, eo cum aliis abductum, lingua truncatum periiſſe, eo quo dictum eſt modo: cognatos autem oſſa abſtuliſſe, atque humaviſſe juxta parentum reliquias, ante portam Hippadem ſive equeſtrem: auctor Heliodorus libro De monumentis tertio. Nunc illud monumentum ignotum eſt vetuſtate collapſum. In dicendo ad populum fertur omnibus aliis præſtitiſſe. Sunt qui eum ante Demoſthenem ponant. Orationes ipſius feruntur ſeptuaginta et ſeptem, quarum germanæ ſunt duæ ſupra quinquaginta. Fuit etiam in rem veneream procivis, ita quidem ut filio ejecto introduxerit in domum ſuam ſcortum ſumtuoſiſſimum Myrrhinam: in Piræo habuerit Ariſtagoram: Eleuſine in ſuis prædiis Philtam Thebanam, viginti minis redemtam. Deambulavit in foro piſcario.

E ὀσημέραι. Ὡς εἰκὸς δὲ καὶ δίκην Φρυνίχῃ τῇ ἑταίρᾳ ἀσεβείας χρινομένῃ συνεξητάσθη· αὐτὸς γὰρ τοῦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δηλοῖ· μελλούσης δὲ αὐτῆς ἀλίσκεσθαι, παραγαγὼν εἰς μέσον καὶ διαῤῥήξας τινὶ ἐσθῆτα, ἐπέδειξε τὰ στέρνα τῆς γυναικός· καὶ τοὺς δικαστὰς εἰς τὸ κάλλος ἀποβλέποντας, ἀφεῖτο. Συνετίθη δὲ ἡσυχῇ τῷ Δημοσθένους ἐγκλήματα, ὡς καὶ φαρμακείαν· νοσοῦντος γὰρ τοῦ Ὑπερείδου ἦκον εἰς τινὰ οἰκίαν τὸν Δημοσθένη, ὡς ὀπτασκεψόμενον, καταλαβεῖν κατέχοντα τὸ καθ' αὐτοῦ F βιβλίον· τότε δὲ ἀγανακτοῦντος εἶπε, "Φίλον μὲ ὄντα "οὐδένα λυπήσῃ, ἐχθρὸν δὲ γενόμενον κωλύσῃ τι "κατ' ἐμοῦ πράξαι." Ἐψηφίσατο δὲ καὶ τιμὰς Ἰόλᾳ τῷ δόντι Ἀλεξάνδρῳ τὸ φάρμακον δοῦναι. Ἐκοινώνησε δὲ καὶ Δημοσθένει τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου, καὶ ὑπὲρ τοῖς πεσοῦσιν εἶπε τὸν ὑπιτάφιον θαυμασίως. Φιλίππου δὲ πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας παρεσκευασμένου, καὶ τοὺ

E. 6. Συνετίθει] Sic Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, Συνετίθη.
F. 4. δῆναι] Deleam cum Phot. et Mez.

Conjectura fert, in eum etiam una cum Phryna meretrice impietatis accuſata fuiſſe inquiſitum: id enim ipſe initio orationis ſignificat. Illam, cum jamjam damnanda eſſet, in medium produxit, ac derepta veſte pectus mulieris oſtentavit: ita judicibus pulchritudinem reſpicientibus ea abſoluta fuit. Compoſuit paulatim crimina, quæ Demoſtheni intentaret: nec fefellit: cum enim ægrotantem ipſum Demoſthenes viſendi gratia acceſſiſſet, deprehendit eum tenentem librum in ſe ſcriptum: cumque indignaretur, reſpondit Hyperides, *Hic liber neminem amicum lædet, inimicum autem factum prohibebit quicquam adverſus me agere.* Honores etiam decrevit Iolæ, qui Alexandro venenum dedit. Socius fuit Leoſtheni in Lamiaco bello conflando: in eoque occiſos funebri oratione admirabili celebravit. Cum Philippus claſſem inſtruxiſſet ad petendam Eubœam, et A-

κλέα καὶ Λυκοῦργον, οὐκ ἐτέμεινε μέχρι τέλους· ἀλλ', ἐπεὶ Λυσιλῆς μὲν καὶ Λυκοῦργος ἐτεθνήκεσαν, Δημοσθένης δὲ ὡς τοῦ Ἁρπάλου δωροδοκήσας ἐκρίνετο, προχειριθεὶς ἐξ ἁπάντων, (μόνος γὰρ ἔμεινεν ἀδωροδόκητος,) κατηγόρησεν αὐτοῦ. Κριθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀριστογείτονος παρανόμων ὑπὲρ τοῦ γράψαι μετὰ Χαιρώνειαν, τοὺς μὲν οἴκους πολίτας ποιήσασθαι, τοὺς δὲ δούλους ἐλευθέρους, 449
ἱερὰ δὲ καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀποθέσθαι, ἀπέφυγεν. Αἰτιωμένων δέ τινων αὐτὸν ὡς παραδόντα πολλοὺς νόμους ἐν τῷ ψηφίσματι, "Ἐπισκότει," ἔφη, "μοι τὰ Μακεδόνων ὅπλα· καὶ οὐκ ἐγὼ τὸ ψή-" "φισμα ἔγραψα, ἡ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη." Μετὰ μὴν τοῦτο νεκρῶν ἔδωκεν ἀναίρεσιν ὁ Φίλιππος φοβηθείς, πρότερον οὐ δοὺς τοῖς ἐλθοῦσιν ἐκ Λεβαδίας κήρυξιν. Ὕστερον δὲ μετὰ τὰ περὶ Κράνωνα συμβάντα ἐξαιτηθεὶς ὑπὸ Ἀντιπάτρου, καὶ μέλλων ἐκδίδοσθαι ὑπὸ

A. 4. Ἐπισκότει] Sic revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. E. H. P. Stephanus dederat Εἰ μὴ ἐπισκότει, in quo ei adſentiuntur Leonic. Schott. Anon.
A. 5. ᾧ οὐκ ἐγὼ] ᾧ addidi e Phot. Mez.
A. 6. Μετὰ] Sic E. H. Schott. Mez. Vulgo, Κατά.

curgi non uſque ad finem permanſit. Nam, his duobus vita defunctis, Demoſthene in jus vocato quod ab Harpalo corruptus pecunia diceretur, ex omnibus ipſe deſignatus (ſolus enim corruptelam non admiſerat) eum accuſavit. Poſtulatus violatarum legum, quod lege promulgata juſſiſſet inquilinos in civium numerum referri, ſervos libertate donari, ſacra, liberos, et uxores in Piræum deponi, abſolutus eſt: ac quibuſdam culpantibus, quod eo in decreto multas leges quaſi non videns eas præteriviſſet, *Arma*, reſpondit, *Macedonum ſibi tenebras offudiſſe: neque a ſe id decretum, ſed a Chæronenſi pugna fuiſſe confectum.* Tamen Philippus poſtmodo corpora tolli cæſorum permiſit metu ipſi illato, cum id antea profectis a Lebadia legatis denegaſſet. Denique poſt cladem ad Cranonem acceptam cum poſtularetur ab Antipatro, populuſque eum eſſet

B τῦ δήμου, ἔφυγεν ὀκ τ πόλεως εἰς Αἴγιναν, ἅμα τοῖς κατεψηφισμένοις· καὶ συμβαλὼν Δημοσθένει καὶ περὶ τ διαφορᾶς ἀπολογησάμενος, ἀπαλλαγεὶς ὠχεῖτο, ὑπὸ Ἀρχίᾳ τῦ Φυγαδοθήρᾳ ἁλισκόμενος, Θουρίᾳ μὲν τὸ γένος, ὑπαιριτῦ δὲ τὰ πρῶτα, τότε δὲ τῷ Ἀντιπάτρῳ βοηθοῦντος, ἐλήφθη περὶς βίαν ἐν τῷ ἱερῷ τῦ Ποσειδῶνος, ἐχόμενος ἀγάλματος· καὶ ἀχθεὶς πρὸς Ἀντίπατρον εἰς Κόρινθον, ἔπειτα βασανιζόμενος, δέφαγε τ γλῶτταν, ὥστε μηδὲν ἐξειπεῖν τ τῆς πόλεως ἀπορρήτων δυνηθῆναι· καὶ οὕτως ἐτελεύτησε, Πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἱσταμένυ. Ἕρ-
C μιππος δέ φησιν αὐτὸν γλωττοτομηθῆναι εἰς Μακεδονίαν· ἐλθόντα καὶ ῥιφῆναι ἄταφον, Ἀλφίνεν δὲ ἀνεψιὸν ὄντα αὐτοῦ, ἢ, ὥς τινες, Γλαυκίππυ τινὸς τὸν υἱὸν ἀπὸ Φιλοπείθους τινὸς ἰατρῦ λαβόντα ἐξουσίαν τῦ σώματος, κῆσαι αὐτὸν καὶ τὰ ὀστᾶ κομίσαι εἰς Ἀθήνας τοῖς προσήκουσι, κατὰ τὰ τ Ἀθηναίων καὶ Μακεδόνων δόγματα.

B. 2. ἐκ περὶ] Sic E. Xyl. Vulgo, διὰ P. περὶ.
C. 3. τινὸς τὸν υἱὸν] Xyl. τῦ υἱῦ: quo item ducere videtur E. H. τῶν υἱῶν.

dediturus, una cum aliis damnatis Æginam ex aſtu profugit: congreſſuſque cum Demoſthene purgavit ſe de diſſenſione. Inde profectus, ab Archia (qui cognomento Phygadotheras, Thurius patria, olim hiſtrio, tunc Antipatro inſerviebat) in templo Neptuni Hermionenſi comprehenſus, et vi a ſimulachro quod complectebatur abreptus, ad Antipatrum eſt Corinthum perductus: ibi inter tormenta quæſtionis linguam ſuam dentibus ſuis conſcidit, ne quod patriæ arcanum poſſet eloqui. Itaque mortuus eſt, menſis Pyanepſionis nona die. Hermippus ait, eum cum in Macedoniam eſſet perlatus, lingua fuiſſe mutilatum, inſepultumque abjectum: ſed Alphinum, conſobrinum ejus, ſive, ut aliorum fert opinio, nepotem e filio Glaucippo, opera Philopithis cujuſdam medici, corpore avi potitum, id cremaſſe, oſſaque Athenas ad cognatos pertuliſſe, contra et Athenienſium et Macedonum edicta: nam non exſi-

οὐ μόνον γὰρ κελεῦσαι αὐτὸς φυγεῖν, ἀλλὰ μηδ' ἐν τῇ οἰκείᾳ ταφῆναι. Οἱ δ', ἐν Κλεωναῖς ἀποθανεῖν αὐτὸν, λέγουσιν, ἀπαχθέντα μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπερ γλωττοτομηθῆναι καὶ ἀφαφθαρῆναι ὃν τρόπον τοὺς δὲ οἰκείους τὰ ὀστᾶ λαβόντας, θάψαί τε ἅμα τοῖς γονεῦσι παρὰ τὰς Ἱππάδων πυλῶν· ὡς φησιν Ἡλιόδωρος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ μνημάτων. Νυνὶ δὲ καταρρεπῆσαι τὸ μνῆμα, καὶ ἔστιν ἄδηλον. Πάντων δὲ κατὰ τὴν δημηγορίαν δεινογλεῖν λέγεται. Τέτακται δὲ ὑπὸ ἐνίων μετὰ Δημοσθένους. Φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι ἑβδομηκονταεπτὰ, ὧν γνήσιοί εἰσι πεντήκοντα δύο. Ἐγένετο δὲ καὶ παρὰ τὰ ἀφεδίσια καταφερὴς, ὡς ἐκβαλεῖν μὴ τὸν ἱππέα, εἰσαγαγὼν δὲ Μυρρίνην τὴν πολυτελεστάτην ἑταίραν· ἐν Πειραιεῖ δὲ ἔσχεν Ἀριστάγοραν· ἐν Ἐλευσῖνι δὲ ἐν τοῖς ἰδίοις κτήμασι Φίλτην Θηβαίαν, εἴκοσι μνῶν λυτρωσάμενος. Ἐποιεῖτό τε τὸν περίπατον ἐν τῇ ἰχθυοπώλιδι

C. 12. Ἡλιόδωρος] Legendum, Διόδωρος ex emendatione D. Ruhnkenii Hist. Crit. Or. p. 86.

lium modo ei imperaverant, ſed etiam vetabant ne in patria ſepeliretur. Alii apud Cleonas eum aiunt, eo cum aliis abductum, lingua truncatum periiſſe, eo quo dictum eſt modo: cognatos autem oſſa abſtuliſſe, atque humaviſſe juxta parentum reliquias, ante portam Hippadem ſive equeſtrem: auctor Heliodorus libro De monumentis tertio. Nunc illud monumentum ignotum eſt vetuſtate collapſum. In dicendo ad populum fertur omnibus aliis præſtitiſſe. Sunt qui eum ante Demoſthenem ponant. Orationes ipſius feruntur ſeptuaginta et ſeptem, quarum germanæ ſunt duæ ſupra quinquaginta. Fuit etiam in rem veneream proclivis, ita quidem ut filio ejecto introduxerit in domum ſuam ſcortum ſumtuoſiſſimum Myrrhinam: in Piræo habuerit Ariſtagoram: Eleuſine in ſuis prædiis Philtam Thebanam, viginti minis redemtam. Deambulavit in foro piſcario.

E ὁσημέραι. Ὡς εἰκὸς δὲ καὶ δίκην Φρύνῃ τῇ ἑταίρᾳ ἀσε-
βείαν κρινομένῃ συνεξητάσθη· αὐτὸς γὰρ τοῦτο ἐν ἀρχῇ
τοῦ λόγου δηλοῖ· μελλούσης δὲ αὐτῆς ἀλίσκεσθαι, παρα-
γαγὼν εἰς μέσον ἡ θεμένης τιὼ ἐσθῆτα, ἐπέδειξε τὰ
στέρνα τῆς γυναικός· καὶ τοὺς δικαστὰς εἰς τὸ κάλλος
ἀποβλέποντας, ἀφεῖτο. Συνετίθει δὲ ἡσυχῇ τὸν Δημοσ-
θένους ἐγκλήματα, ὡς καὶ φαρμαθῆναι· νοσοῦντος γὰρ τοῦ
Ὑπερείδου ἦκον εἰς τιὼ οἰκίαν τὸν Δημοσθένη, ὡς
ἐπισκεψόμενον, καταλαβεῖν κατέχοντα τὸ καθ' αὑτοῦ
F βιβλίον· τότε δὲ ἀγανακτοῦντος εἶπε, "Φίλον μὲ ὄντα
"οὐδένα λυπήσῃ, ἐχθρὸν δὲ γενόμενον κωλύσῃ τι
"κατ' ἐμοῦ πράξαι." Ἐψηφίσατο δὲ καὶ τιμὰς
Ἰόλᾳ τῷ δόντι Ἀλεξάνδρῳ τὸ φάρμακον δοῦναι. Ἐκοι-
νώνησε δὲ καὶ Δημοσθένει τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου, καὶ
ὑπὲρ τοὺς πεσοῦσιν εἶπε τὸν ἐπιτάφιον θαυμασίως. Φι-
λίππου δὲ πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας παρεσκευασμένου, καὶ τοὺς

E. 6. συνετίθει] Sic Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, συνετίθη.
F. 4. δοῦναι] Deleam cum Phot. et Mez.

Conjectura fert, in eum etiam una cum Phryna meretrice impietatis accuſata fuiſſe inquiſitum: id enim ipſe initio orationis ſignificat. Illam, cum jamjam damnanda eſſet, in medium produxit, ac derepta veſte pectus mulieris oſtentavit: ita judicibus pulchritudinem reſpicientibus ea abſoluta fuit. Compoſuit paulatim crimina, quæ Demoſtheni intentaret: nec fefellit: cum enim ægrotantem ipſum Demoſthenes viſendi gratia acceſſiſſet, deprehendit eum tenentem librum in ſe ſcriptum: cumque indignaretur, reſpondit Hyperides, *Hic liber neminem amicum lædet, inimicum autem factum prohibebit quicquam adverſus me agere.* Honores etiam decrevit Iolæ, qui Alexandro venenum dedit. Socius fuit Leoſtheni in Lamiaco bello conflando: in eoque occiſos funebri oratione admirabili celebravit. Cum Philippus claſſem inſtruxiſſet ad petendam Eubœam, et A-

Ἀθηναίων εὐλαβῶς ἐχόντων, παρεσκεύασε τριήρεις ἑξήκοντα ἰδίᾳ δόσεως, καὶ τοῦτο ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς ἐπέδωκε δύο τριήρεις. Συστάντος δὲ τοῖς Δηλίοις ἀμφισβητήματος πρὸς αὐτοὺς τοῦ ἱεροῦ, αἱρεθέντος Αἰσχίνου συνεπεῖν, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ Ὑπερείδῃ ἐχειροτόνησεν· καὶ ἔστιν ὁ λόγος Δηλιακὸς ἐπιγεγραμμένος. Ἐπρέσβευσε δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους. Ἥκοντων δὲ καὶ τῶν Ἀντιπάτρου πρέσβεων, ἐπαινέσαντα τὸν Ἀντίπατρον ὡς χρηστὸν, ἀπαντήσας αὐτοῖς εἶπεν, "Οἶδα μὲν "ὅτι χρηστὸς ὑπάρχει, ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐ δούλῳ "χρηστῷ δεσπότῃ." Λέγεται δὲ ἄνευ ὑποκρίσεως δημηγορῆσαι, καὶ μόνον διηγεῖσθαι τὰ πεπραγμένα, καὶ τούτοις οὐκ ἐνοχλεῖν τοὺς δικαστάς. Ἐπέμφθη δὲ καὶ πρὸς Ἠλείους ἀπολογησόμενος ὑπὲρ Καλλίππου τοῦ ἀθλητοῦ, ἐχόντος αἰτίαν φθείρειν τὸν ἀγῶνα· καὶ ἐπέτυχε. Γεγράμμενος δὲ καὶ τὴν Φωκίωνος δωρεὰν, ἣν εἶπε Μειδίας Μειδίου Ἀναγυράσιος ἐπὶ Ξενίου ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος ἑβδόμῃ φθίνοντος, ἡττήθη.

thenienſes ſibi metuerent, Hyperides quadraginta triremes comparavit, privatim contribuentibus civibus: primuſque pro ſe et filio duas contulit in publicum triremes. Controverſia cum Deliis orta Athenienſibus, utri ſacris præeſſe deberent, Æſchine delecto ut cauſſæ Athenienſium patrocinaretur, Senatus Areopagitarum Hyperidem negotio ei deſtinavit: extatque oratio ejus, *Deliaca* inſcripta. Legationem quoque ad Rhodios obivit. Cum ab Antipatro legati veniſſent, laudarentque eum a bonitate, occurrens iis dixit, *Scimus Antipatrum eſſe bonum, ſed nobis quidem bono domino opus non eſt.* Dicitur abſque geſtu ad populum oraſſe: et rebus ut erant geſtæ narrandis contentum, judices non perturbaſſe. Miſſus eſt etiam ad Eleos, excuſandi Calliæ athletæ cauſſa, qui certaminis corrupti inſimulabatur: et obtinuit cauſſam. Cum autem ſententiam de donando Phocione a Midia Midiæ filio Anagyraſio latam accuſaſſet, ſuccubuit: actum hoc archonte Xenio, Gamelionis menſis die quarta et vigeſima.

ι'.

ΔΕΙΝΑΡΧΟΣ.

Δείναρχος Σωκράτης ἢ Σωστράτου, ὡς μὲν τινες, ἐγχώριος, ὡς δέ τισι δοκεῖ, Κορίνθιος, ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας
C ἔτι νέος καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος διὰ τῆς Ἀσίας, καταπλεύσας αὐτόθι, ἀκροατὴς μὲν ἐγένετο Θεοφράστου τοῦ Ἐρεσίου τῆς Ἀριστοτέλους διατριβῆς· ὡμίλησε δὲ καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, μάλιστα δὲ τῷ πολιτευέσθαι μετὰ τὴν Ἀντιπάτρου τελευτήν, τοὺς μὲν ἀπογραφέων ῥητόρων, τοὺς δὲ συκοφαντῶν. Φίλος δὲ Κασάνδρῳ γενόμενος, ὡς ὀλιγαρχικώτερον διεκείμην, χρήματα τοὺς λόγων ἐπιτραγῳδοῦμενος, ἃς τοῖς δεομένοις συνέγραφεν· ἀντετάξατο δὲ καὶ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς τῶν ῥητόρων, οὐκ εἰς δῆμον παρών, ἐπεὶ γὰρ οἷός τε ἦν, ἀλλὰ τοῖς ἰδιώταις λόγους συνέγραφεν· καὶ ἐπεὶ Ἅρπαλος διέδρα, πλείους λόγους συνέγραφε κατὰ τοῦ αἰτίαν λαβόντος δωροδοκῆσαι, καὶ

C. 1. ἐπὶ τὴν Ἀσίαν] Forte, ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ut habuit codex Xyl. aut ex Phot. addendum διέβαινε.
C. 4. δὲ τῷ πολιτεύεσθαι] Mss. δὲ ἐπολιτεύσατο: aut addendum προσῆν.

X.

DINARCHUS.

Dinarchus Socratis ſive Soſtrati filius a quibuſdam Athenienſis perhibitus: ab aliis Corinthi natus, adoleſcens etiamnum Athenas ſe contulit, ibique ſedem poſuit: quo tempore Alexander Aſiam peragravit. Auditor fuit Theophraſti, ejus qui Ariſtoteli in ſchola ſucceſſit. Uſus etiam eſt conſuetudine Demetrii Phalerei: maxime in gerenda republica poſt mortem Antipatri verſatus, cum Oratorum alii necati eſſent, alii exſularent. Amicus autem Caſſandri cum eſſet, plurimum profecit pecunias pro orationibus exigendo, quas requirentibus conſcribebat. Adverſabatur autem nobiliſſimis Oratoribus, non ad populum dicendi cauſſa procedens, neque enim poterat, ſed orationes eorum adverſariis componens. Et poſtquam Harpalus profugit, complures ſcripſit orationes in eos, qui munerum acceptorum et

τούτους τοῖς κατηγόροις ἐξέδωκεν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον αἰτιαθεὶς εἰς λόγους ὠφληκέναι Ἀντιπάτρῳ καὶ Κασσάνδρῳ ὡς δὴ τὴν κατάληψιν τῆς Μουνιχίας, ἣν ἔσχε Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου ἐφεστρήσαντος ἐπ' Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐξαργυρισάμενος τὰ πλεῖστα τῆς οὐσίας, ἔφυγεν εἰς Χαλκίδα. Διατρίψας δὲ ὀλίγον τῆς φυγῆς ὡς πενταετίαν, καὶ πολλὴν οὐσίαν κτησάμενος, κατῆλθε, παρεξάντων αὐτῷ τὴν κάθοδον τῶν περὶ Θεόφραστον ἅμα τοῖς ἄλλοις φυγάσιν. Καταλύσας δὲ ὡς δὴ Περξένῳ ἑταίρῳ αὑτοῦ, καὶ τὸ χρυσίον ἀπολέσας, ἤδη γηραιὸς ὢν καὶ τὰς ὄψεις ἀσθενής, βουλομένῳ τῷ Περξένῳ ἀναζητεῖν, λαγχάνει αὐτῷ δίκην, καὶ τότε πρῶτον ἔπεσε τὸ δικαστήριον. Σώζεται δὲ αὐτῆς καὶ ὁ λόγος. Φέρονται δὲ αὐτῆς καὶ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα τέσσαρες· τούτων ἔνιοι παραλαμβάνονται, ὡς Ἀριστογείτονος. Ζηλωτὴς δὲ ἐγένετο Ὑπερείδου, ἢ, ὥς τινες, ἀφ' οὗ παθητοῦ,

D

E. 1. *βουλομένου*] *ὦ βουλομένου* ſcribendum, aſſentior Xylandro.

corruptelæ rei habebantur. Poſtea temporis, objecto ſibi crimine, quod cum Antipatro et Caſſandro de occupanda Munychia rem compoſuiſſet, quando eam Antigonus et Demetrius præſidio tenuerunt, Anaxicrate archonte, maxima bonorum parte in pecuniam converſa, Chalcidem profugit: inque exſilio ad quindecim annos commoratus, reque aucta, in patriam rediit, Theophraſto ei aliiſque exſulibus redeundi poteſtatem impetrante. Uſus vero tum hoſpitio Proxeni amici ſui, aurum amiſit jam ſenex et viſu debilitato: Proxenum, quod is inquirere de furto recuſaret, in jus vocavit: tuncque primum in curia dixit: exſtat ea oratio. Feruntur orationes ejus germanæ ſexaginta et quatuor: quarum quædam putantur eſſe Ariſtogitonis. Æmulatus eſt Hyperidem: aut, ut nonnulli, ex animi

E

Δημοσθένης, ἡ τὸ σφόδρον τῶν σχημάτων δ' αὐτῷ μιμητὴς ὑπάρχει.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

α'.

F Τιμοχάρης Λάχητος Λευκονεὺς αἰτεῖ Δημοσθένει τῷ Δημοσθένους Παιανιεῖ δωρεὰν εἰκόνα χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, καὶ προεδρίαν αὐτῷ, καὶ ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ· εὐεργέτῃ καὶ συμβούλῳ γεγονότι πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ τοῦ τε ἰδίαν εἰς τὸ κοινὸν καθιέντι τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιδόντι τάλαντα ὀκτὼ καὶ τριήρη, ὅτε ὁ δῆμος ἠλευθέρωσεν Εὔβοιαν· καὶ ἑτέραν, ὅτε εἰς Ἑλλήσποντον Κηφισόδωρος ἐξέπλευσε· 851 καὶ ἑτέραν, ὅτε Χάρης καὶ Φωκίων στρατηγοὶ ἐξεπέμφθησαν εἰς Βυζάντιον ὑπὸ τοῦ δήμου· καὶ λυτρωσαμένῳ πολλοὺς τῶν ἁλόντων ἐν Πύδνῃ καὶ Μεθώνῃ καὶ Ὀλύνθῳ ὑπὸ Φιλίππου· καὶ χορηγίαν ἀνδράσιν ἐπιδόντι, ὅτε ἐκλειπόν-

F. 1. Λευκονεὺς] Ita Xyl. ut infra omnes libri: forma frequentior est Λευκονεύς. Vulgo, Λευκοθεύς.

gravioribus motibus, vehementia, ac figuris colligunt, Demosthenem.

DECRETA.

I.

Democharis Lachetis filius Leuconensis postulat, Demostheni Demosthenis filio Pæanienſi dari hoc donum: ut ærea ei ponatur in foro ſtatua, cibus detur in Prytaneo, ac princeps in conſeſſu locus ipſi, et poſterorum ſubinde ei qui natu eſt maximus. Multa enim beneficia in Populum Athenienſem contulit, ſæpe conſilio eum juvit, patrimoniumque ſuum in rempublicam contulit: talenta octo et triremem ſuppeditavit, quando Populus Athenienſis liberavit Eubœam: iterum triremem, quando Cephiſodorus in Helleſpontum navigavit: aliam, quando Chares et Phocion prætores a Populo Byzantium ſunt miſſi: redemit pretio multos Pydnæ, Methonæ, et Olynthi, captos a Philippo: ſumtus in chorum fe-

των τῶ Παυδιονιδῶν τῆ χορηγίᾳ, ἐπέδωκεν, ἢ χρήματα τοὺς πολίτας τῶν ἐλλειπόντων· καὶ εἰς τὴν τειχοποιΐαν ἀνάλωσε, χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐπιδόντος αὐτῷ τρία τάλαντα· καὶ ἃς ἐπέδωκε δύο τάφρους περὶ τὸν Πειραιᾶ ταφρεύσας· ἢ μίαν μὲν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχιμον ἐπέδωκε τάλαντον· ἢ εἰς τὴν στοιὰν ἐπέδωκεν εἰς τὴν στοὰν τάλαντον· ἢ ὅτι εἰς συμμαχίαν τῷ δήμῳ πρεσβευσάμενος πείσας ἢ εὐεργέτης γενόμενος ἢ σύμβουλος, δι' ὧν ἔπεισεν Θηβαίους, Εὐβοεῖς, Κορινθίους, Μεγαρεῖς, Ἀχαιοὺς, Λοκροὺς, Βυζαντίους, Μεσσηνίους, ἢ δυνάμεις εἰς συνεστήσατο τῷ δήμῳ ἢ τοῖς συμμάχοις, πεζοὺς μὲν μυρίους, ἱππέας δὲ χιλίους, ἢ σύνταξιν χρημάτων ἐπῆσε πρεσβεύσας δίδοναι, τοὺς μὲν συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον πλείω πεντακοσίων ταλάντων· ἢ ὡς ἐκώλυσε Πελοποννησίους ἐπὶ Θήβας Ἀλεξάνδρῳ βοηθῆσαι, χρήματα δοὺς, ἢ αὐτὸς πρεσβεύσας· ἢ ἄλλων πολλῶν ἢ καλῶν τῷ δήμῳ συμβούλῳ γεγονότι· καὶ πεπολιτευμένῳ τὰ καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐλευθερίαν ἢ δημοκρατίαν ἄριστα·

cit, cum Pandionidis deficientibus ea res ceſſaret: largitus etiam eſt et armavit cives indigos: in muri confectionem ſumtus fecit trium talentorum, ad hoc munus a Populo delectus: iterum de ſuo inſumſit, cum duabus foſſis Piræum cingeret. Poſt Chæronenſem pugnam talentum in publicum contulit: aliud in frumentationem, in penuria. Benefaciendo, conſulendo, perſuadendo ad ſocietatem populi Athenienſis pertraxit Thebanos, Euboënſes, Corinthios, Megarenſes, Achæos, Locros, Byzantios, Meſſenios: copias Populo ac ſociis contraxit, peditum decem millia, equitum mille. Item pecuniæ collationem ad bellum legatus impetravit a ſociis, amplius quingentis talentis: legatus data pecunia obtinuit a Peloponneſiis, ne Alexandro ad Thebas auxilia mitterent. Multa alia præclara et utilia præſtitit conſulendo et rempublicam gerendo, ita ut nemo æqualium de libertate et imperio Populi tantum ſit pro-

φυγόντι δὲ δι' ὀλιγαρχίαν καταλυθέντος τοῦ δήμου, καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐν Καλαυρίᾳ, διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὔνοιαν, πεμφθέντων στρατιωτῶν ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Ἀντιπάτρου, διαμείναντι ἐν τῇ πρὸς τὸ πλῆθος εὐνοίᾳ καὶ οἰκειότητι, καὶ οὔτε ὑποχειρίῳ γενομένῳ τοῖς ἐχθροῖς, οὔτε ἀνάξιον ἐν τῷ κινδύνῳ πεφάξαντι τοῦ δήμου.

β'.

Ἄρχων Πυθάρατος. Λάχης Δημοχάρους Λευκονεὺς D αὐτῷ δωρεὰν τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων Δημοχάρει Λάχητος Λευκονεῖ, εἰκόνα χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, καὶ τῶν ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσιν, εὐεργέτῃ καὶ συμβούλῳ γεγονότι ἀγαθῷ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ εὐεργετικόν τὸν δῆμον τάδε πρεσβεύοντι, καὶ γεωφοντι καὶ πολιτευομένῳ, οἰκοδομίαν τειχῶν, παρασκευὴν ὅπλων καὶ βελῶν καὶ μηχανημάτων, καὶ ὀχυρωσαμένῳ τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ πολέμου, καὶ εἰρήνην καὶ ἀνοχὰς

C. 4. Καλαυρία] Ald. Bas. Xyl. Καλαυρία: idque repoſuiſſem, niſi ſupra conſtanter alteram ſcripturam retinuiſſent libri.
C. 8. ὅτι ἀνάξιον] Legendum, ὅτι τι ἀνάξιον, cum Mez.

meritus. Cumque imperio Populi everſo ob paucorum in republica potentiam exſularet, mortuus eſt in Calauria, ob benevolentiam erga Populum immiſſis ei ab Antipatro militibus, perſeverans in ſtudio et amicitia Populi: et neque in manus pervenit, neque in extremo periculo quicquam Populo indignum fecit.

II.

Archon Pytharatus. Laches Democharis filius Leuconenſis a Senatu et Populo Athenienſi poſtulat dari hoc donum Demochari Lachetis filio Leuconenſi, ut ærea ei in foro ponatur ſtatua, cibus in Prytaneo ipſi et ſubinde poſteritatis ejus natu maximo, primus conſeſſus locus in omnibus certaminibus. Quia bene et fecit et conſuluit Populo, hæcque in eum beneficia contulit: legationes obivit, rogationes tulit, rempublicam geſſit, murum refecit, arma, tela, machinaſque paravit, munivit urbem ſub bel-

καὶ συμμαχίαν ποιησαμένῳ πρὸς Βοιωτούς· ἀφ' ὧν ε
ἐξέπεσεν ὑπὸ τῶν καταλυσάντων τὸν δῆμον· εἶτα ὡς κατ-
ῆλθεν ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος ὑπὸ τοῦ δήμου, συσταλὲν
τὴν διοίκησιν ποιήτῳ, καὶ φεισαμένῳ τῶν ὑπαρχόν-
των, καὶ πρεσβεύσαντι πρὸς Λυσίμαχον, καὶ λαβόντι πα-
δήμῳ τριάκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ πάλιν ἕτερα
ἑκατόν· καὶ γεφύραν πρεσβείαν πρὸς Πτολεμαῖον εἰς
Αἴγυπτον, καθ' ἣν ἐκπλεύσαντες πεντήκοντα ἐκόμι-
σαν τάλαντα ἀργυρίου τῷ δήμῳ· καὶ πρὸς Ἀντίπατρον
πρεσβεύσαντι καὶ λαβόντι εἴκοσι τάλαντα ἀργυρίου· καὶ
Ἐλευσίνια κομισαμένῳ τῷ δήμῳ, καὶ χώραν πείσαντι F
ἐλέσθαι τὸν δῆμον καὶ πρόξενον, καὶ φυγόντι μὲν ὑπὸ
δημοκρατίας, μετοχετεύσαντι δὲ ὠφελείας ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ
ἀρχὴν ὠφελείαν ἠρχότι καταλελυκότος τοῦ δήμου· καὶ
μόνῳ Ἀθηναίων τῶν ἀπ' αἰῶνος ἡλικίαν πολιτευσαμένῳ,
μὴ μεμελετηκότι τὴν πατρίδα κινεῖν ἑτέρῳ πολιτεύματι

E. 4. φεισαμένῳ—πρεσβεύσαντι] Sumſi a Mez. Salmaſ. in priori conſentit P. Vulgo, φεισαμένων—πρεσβευσάντων.
E. 10. καὶ Ἐλευσίνια] Amiot. ἢ Ἐλευσινάδε, et cum antecedentibus jungit.
F. 2. ὑπὸ δημοκρατίας] Xyl. et Mez. corrigunt, ὑπὲρ δημοκρατίας: recte.

lum quatuor annorum: pacem, inducias, ſocietatemque cum Bœotis compoſuit. Ob hæc ejectus urbe fuit ab iis qui Populi poteſtatem everterunt. Reverſus archonte Diocle, Populo revocante, contraxit ſumtus publicos, iiſque parſimonia conſuluit. Lyſimachum legatus adiit, Populo triginta talenta impetravit, ac rurſum centum: auctor fuit legationis ad Ptolemæum mittendæ, qua functi populo quinquaginta talenta attulerunt: legatus ad Antipatrum ivit, ac viginti argenti talenta confecit, et ad Eleuſinia Populo attulit. Hæc omnia egit conſenſu Populi, et propter hujus in republica imperium exſulavit, nihil cum ulla paucorum dominatione commune habuit, neque Populo oppreſſo ullum geſſit magiſtratum: ſolus omnium ſua ætate Athenienſium qui rempublicam geſſiſſent, nulla alia quam popu-

ἡ δημοκρατία· καὶ τὰς κρίσεις, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς οὐσίας πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐν ἀσφαλεῖ ποιήσαντι διὰ τῆς αὐτοῦ πολιτείας, καὶ μηδὲν ἐναντίον τῇ δημοκρατίᾳ πεπραχότι μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ.

γ'.

Λυκόφρων Λυκούργου Βουτάδης ἀπεφήνατο αὐτῷ ἐξ οἰ-
852 κήσιν ἐν Θρυλανείῳ καὶ ἣν δοθεῖσαν δωρεὰν ὑπὸ τοῦ δήμου Λυκούργῳ Βουτάδῃ, ὅτε Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ὅτε ἡ Αἰαντὶς ἐν τῇ Θρυλανείᾳ. Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομιεὺς εἶπεν. Ἐπειδὴ Λυκοῦργος Λυκόφρονος Βουτάδης ἐκδεξάμενος παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς οἰκείαν ἐκ παλαιοῦ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὔνοιαν, καὶ οἱ πρόγονοι οἱ Λυκούργου, Διομήδης τε καὶ Λυκοῦργος, καὶ ζῶντες ἐτιμῶντο ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ τετελευτήκασιν αὐτοῖς δι' ἀνδραγαθίαν ἔδωκεν ὁ δῆμος δημοσίας ταφὰς ἐν Κεραμεικῷ· καὶ Λυκοῦργος αὐτὸς πολιτευόμενος, νόμους τε πολλοὺς καὶ καλοὺς
B ἔθηκε τῇ πατρίδι, καὶ γενόμενος ἐπὶ κοινῆς πρεσβείας τα-

lari adminiſtratione rempublicam commovit, judicia, leges, bona, omnibus Athenienſibus in tuto collocavit ſua opera: neque contra Populi in republica principatum quidquam facto dictove egit.

III.

Lycophron Lycurgi filius Butades retulit de cibo ſibi in Prytaneo dando, ſecundum donum quo Populus ornavit Lycurgum Butadem Anaxicrate archonte in præſidio Antiochidis tribus. Stratocles Euthydemi filius Diomienſis pronunciavit. Quandoquidem Lycurgus Lycophronis filius Butades a majoribus ſuis propagatam ſuſcepit erga Populum benevolentiam: ejuſque majores Diomedes et Lycurgus cum vivi in honore apud Populum fuerunt, tum mortuis ob virtutem Populus publicam in Ceramico ſepulturam conceſſit: et Lycurgus ipſe rempublicam gerens, multas bonaſque patriæ leges tulit, et publicorum redituum quæſtor

ρίας τῇ πόλει, ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας, ἃ ἀφῃρέθησαν ὑπὸ τῆς κοινῆς προσόδου μύρια καὶ ἀπταισχίλια καὶ ἐνακόσια τάλαντα· πολλὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν ἀφ' ὑπερθέσεως λαβὼν, καὶ προδανείσας ἐκ τῆς πόλεως χρεμῶν· καὶ τῷ δήμῳ τὰ πάντα ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα· δόξας δὲ ἅπαντα ταῦτα δικαίως διῳκηκέναι, πολλάκις ἐστεφανώθη ὑπὸ τῆς πόλεως· ἔτι δὲ αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, χρήματα πολλὰ συνήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσκοσμήσας τὴν θεὸν κόσμον, νίκας τε ὁλοχρύσους, πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργύρεα, καὶ κόσμον χρυσοῦν εἰς ἑκατὸν κανηφόρους· c χειροτονηθεὶς δὲ ἐπὶ τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς ὅπλα μὲν πολλὰ καὶ βελῶν μυριάδας πέντε ἀνήνεγκεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν· τετρακοσίας τριήρεις πλοίμους κατεσκεύασε, τὰς μὲν ἐπισκευάσας, τὰς δὲ ἐξ ἀρχῆς ναυπηγησάμενος· παρὸ δὲ τούτοις, ἡμίεργα παραλαβὼν τούς τε νεω-

B. 2. ἐπὶ τρεῖς] Ita repoſui ex p. 841. B. poſt Mex. et Taylor. Vulgo, ἐπὶ τρίτου.

B. 3. μυρία καὶ ἑκατοντάχιλια—καὶ πεντήκοντα τάλαντα] Aliquid aut vitii aut difficultatis ſubeſt; de quo in Animadverſ. dicetur.

factus per tria quinquennia eos procuravit: diſtribuitque e communibus reditibus duodeviginti millia, et inſuper noningenta, talenta: multam etiam privatorum pecuniam fide mutuoque accepit opportuno urbis et civium tempore, in univerſum ſexcenta et quinquaginta talenta, omnia creditus eſt juſte diſpenſaſſe, ideoque aliquoties coronatus eſt a civitate: præterea delectus a Populo multum pecuniæ in arcem conduxit, Deneque apparavit ornatum, victorias ex ſolido auro, pomparum vaſa aurea et argentea, mundumque aureum ad Canephoras centum: præfectus etiam bellico apparatui arma multa, et jaculorum quinquaginta millia in arcem retulit, quadringentas triremes ad navigandum inſtruxit, aliis adornatis, aliis de integro fabricatis: porro cum imperfecta inveniſſet navalia, armamentarium,

τούτους ἐν τῷ σταδίῳ, ἐν τῷ θεάτρῳ τὸ Διονυσιακὸν ἐξεργάσατο, καὶ ἐπετέλεσε τό τε ᾠδεῖον τὸ Παναθηναϊκόν, καὶ τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ Λύκειον κατεσκεύασεν, καὶ ἄλλαις πολλαῖς κατασκευαῖς ἐκόσμησε τὴν πόλιν· Ἀλεξάνδρου τε τοῦ βασιλέως ἅπασαν μὲν τὴν Ἀσίαν κατεστραμμένου, κοινῇ δὲ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμονίαν ἀξιοῦντος, ἐξαιτήσας Λυκοῦργον, ὃς ἐναντία πράξαντος αὐτῷ, οὐκ ἐξέδωκεν ὁ δῆμος παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον· καὶ διδοὺς εὐθύνας πολλάκις τῶν πεπολιτευμένων ἐν ἐλευθέρᾳ καὶ δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει, διετέλεσεν ἀνεξέλεγκτος καὶ ἀδωροδόκητος τὸν ἅπαντα χρόνον· ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες διότι τὰς πεφαρμοσμένας ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας δικαίως πολιτεύεσθαι, καὶ ζῶσαι μὲν πλείω ποιεῖται, καὶ τελευτήσασι δὲ ἀποδίδωσι χάριτας ἀειμνήστους· ἀγαθῇ τύχῃ δεδόχθαι τῷ δήμῳ, ἐπαινέσαι μὲν Λυκοῦργον Λυκόφρονος Βουτάδην ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης,

D. 1. ἐξαιτήσας] Legendum, ἐξαιτήσαντος, cum Mez. et Taylor.
D. 2. πραξάντος αὐτοῦ] Rectius Mez. πράξαντα αὐτῷ.
D. 3. παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον] Legendum, διὰ τὸν παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον.
D. 8. περὶ πλείω] Rectius περὶ πλείονος. Mez.

ac Liberi patris theatrum, absolvit ea: nec non ſtadium perfecit Panathenaicum, gymnaſium, Lyceum: multiſque aliis ſtructuris urbem exornavit: cum vero Alexander rex, tota Aſia ſubacta, imperium in omnes Græcos ſibi ſumens, Lycurgum ſibi dedi juberet, ut qui contra ipſum egiſſet, Populus non dedidit eum metu Alexandri: ſæpenumero etiam rationem reipublicæ geſtæ reddens in libera civitate, et in qua ſumma rerum penes Populum eſſet, nunquam ullius fraudis aut corruptelæ compertus eſt: Ergo ut omnibus conſtaret eos qui pro principatu Populi et libertate juſte volunt rempublicam gerere, cum vivos maximi fieri, tum mortuis honores haberi ad omnem memoriam duraturos; quod felix fauſtumque ſit, ſcivit Populus laudandum eſſe Lycurgum Lycophronis filium Butadem virtutis ac juſ-

ἐν στήλαις λιθίναις, καὶ στῆσαι ἐν ἀκροπόλει πλησίον τῶν ἀναθημάτων· εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν στηλῶν δοῦναι τὸν ταμίαν τοῦ δήμου πεντήκοντα δραχμάς, ἐκ τῶν εἰς τὰ ψηφίσματα ἀναλισκομένων τῷ δήμῳ.

titiæ cauſſa: eique a Populo ſtatuendam æream imaginem in foro, niſi ſicubi lex eam ſtare vetat: dandumque in Prytaneo cibum ad omnem poſteritatem quovis tempore ei qui ipſius de propagine natu ſit maximus: omnia ejus decreta rata habenda, et a ſcriba civitatis inſculpta in lapideas columnas debere dedicari in arce, ac poni prope donaria: ad columnarum ſcriptionem quæſtorem Populi debere pendere quinquaginta drachmas, ex ea pecunia quam Populus in decreta impendit.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ.

EPITOMÉ

LIBRI PLUTARCHEI

DE

COMPARATIONE ARISTOPHANIS ET MENANDRI.

α'. Ως μὲ κοινῶς καθόλου εἰπεῖν, πολλῷ προκρίνει τὸν Μένανδρον· ὡς δὲ ὅτι μέρους, καὶ ταῦτα προστίθησι. Τὸ φορτικὸν, φησὶν, ἐν λόγοις καὶ θυμελικὸν καὶ βάναυσον ὡς ἔστιν Ἀριστοφάνει, Μενάνδρῳ δὲ ἀδαμῶς. Καὶ γὰρ ὁ μὴ ἀπαίδευτος καὶ ἰδιώτης οἷς ἐκεῖνος λέγει, ἁλίσκεται· ὁ δὲ πεπαιδευμένος, δυσχεραίνει· λέγω δὲ τὰ ἀντίθετα καὶ ὁμοιόπτωτα καὶ παρωνυμίας.

B. 1. προστίθησι] Sic B. E. Vulgo, προτίθησι.

I. UNIVERSE ut dicam, multo præfert Menandrum. Singulatim autem hæc adjicit. Genus dicendi tumidum, ſcurrile, atque illiberale Ariſtophanem uſurpaſſe, Menandrum neutiquam. Indoctus enim aliquis et plebeius illius oratione capitur, doctus offenditur: loquor de antithetis, ſimiliter cadentibus, et paronymiis: quibus Menander

Τούτοις γὰρ ὁ μὲν μετὰ τῆ προσήκοντος λόγου καὶ ὀλιγάκις χρῆται, βδιμελείας αὐτὰ ἀξιῶν· ὁ δὲ, καὶ πολλάκις, καὶ οὐκ εὐκαίρως, καὶ ψυχρῶς· ἐπαινεῖ γὰρ, φησὶν, ὅτι τὰς ταμίας ἐδάπισεν, οὐ ταμίας ἀλλὰ Λαμίας ὄντας· καὶ,

——ὅτος ἤτοι καικίας ἢ συκοφαντίας ἁπᾶ· C

καὶ,

Γαςρὶ ζῇ κὴ τοῖς ἐντέροις κὴ τοῖς κόλοις·

καὶ,

Ὑπὸ γέλωτος εἰς τὸ γελᾶν ἀφίξομαι·

καὶ,

Τί δέ σοι δράσω κακόδαιμον ἀμφορεὺς ἐξογκακισθείς·

καὶ,

Ἄγρια γὰρ ἡμᾶς, ὦ γυναῖκες, δρᾶ κακὰ,
Ὅτε ἐν ἀγρίοις τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφείς·
Ἀλλ' αἱ τριχόβοςτες τὸν λόφον μὲ κατέφαγον·

C. 1. καικίας] Ariſtoph. Equ. 435, Καικίας corrigendum monuit Kuſterus: et correxit Brunckius, Ὡς ὅτος ἤδη Καικίας ἢ συκοφαντίας ἁπᾶ. Noſtri libri in vulgata conſentiunt.

C. 3. Γαςρὶ ζῇ] Ita omnes libri noſtri. Rectius apud Comicum Equ. 457. Γαςριζῇ ἢ τοῖς ἐντέροις, ἢ τοῖς κόλοις.

C. 5. εἰς τὸ γελᾶν] Mez. eleganter corrigit εἰς γέλων. Itaque jam verterat Xyl.

C. 9. δρᾶ] Recepi, pro vulgato ἄρα, ex loco Comici Theſmoph. 462. Reliqua nolui mutare.

C. 11. τριχόβοςτες] Sic Steph. ex T. et ſane diſerte exſtat in Exemplo Turnebi. Omnes reliqui libri Ald. Baſ. Xyl. B. E. Venet. τριχοκόςυχες. Illud ex ipſo petitum Comici loco Acharn. 1110.

raro et cum ratione utitur atque accurate: alter crebro, et intempeſtive ac frigide. Laudatur enim, inquit, quod *tamias* ſubmerſit, non *tamiæ*, id eſt promicondi, ſed *lamiæ* ſeu ſtriges quod eſſent: atque

Hic ſive malitiam ſive ſycophantiam ſperat:

et,

Ventre tunde, inteſtinis, artubus t

et,

Præ riſu ad Gelan perveniam:

et,

Quid tibi faciam miſera amphora exoſtracisata:

et,

Agreſtia enim nobis, O mulieres, infert mala,
Quippe ipſe in agreſtibus enutritus oleribus:

et,

Niſi crinivori criſtas meas exederint:

id eſt, pediculi verticem meum exederint. Item,

καὶ,

Φέρε διῦρο γοργόωπον ἀσπίδος κύκλον·
Καμοὶ πλακοῦντος γυρόωπον δὸς κύκλον·

καὶ πολλὰ τοιαῦτα. Ἔνεστι μὲν οὖν ἐν τῇ καλασκόπῃ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν τὸ τραγικόν, τὸ κωμικόν, τὸ σοβαρόν, τὸ πεζόν, ἀσάφεια, κοινότης, ὄγκος καὶ διαρμα, ἀπερμολογία καὶ φλυαρία ναυτιώδης. Καὶ τοσαύτας ἁμαρτίας ἔχουσα ἡ ἀνομοιότητας ἡ λέξις, οὐδὲ τὸ πρέπον ἐκάστῃ καὶ οἰκεῖον ἀποδίδωσιν· οἷον λέγω βασιλεῖ τὸ ὄγκον, ῥήτορι τὴν δεινότητα, γυναικὶ τὸ ἁπλοῦν, ἰδιώτῃ τὸ πεζόν, ἀγοραίῳ τὸ φορτικόν· ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ κλήρου ἀπονέμει τοῖς προσώποις τὰ συμπεπτωκότα τῶν ὀνομάτων· καὶ οὐκ ἂν ἀγνοίης εἴτε υἱός ἐστιν, εἴτε πατήρ, εἴτε ἄγροικος, εἴτε θεός, εἴτε γραῦς, εἴτε ἥρως, ὁ ἀναλεγόμενος.

β'. Ἡ δὲ Μενάνδρου φράσις ὅπως συνέζευται καὶ συμπέπνευκε κεκραμένη τοῖς ἑαυτῆς, ὥστε ἀπὸ πολ-

C. 14. γυρόωπον] Apud Ariſtoph. Acharn. 1124. eſt τυρόωπον, verius, puto: licet noſtrum probet Kuſterus.

LA. *Fer Gorgonitergum huc aſpidis mihi circulum.*
DI. *Mihi placentæ caſeitergum orbem cedo.*

multaque id genus alia. Habet nimirum in apparatu verborum aliquid tragicum, necnon comicum, protervum, pedeſtre, obſcuritatem, communitatem, faſtum, elationem, loquacitatem, nugas quæ nauſeam cieant. Cumque dictio ejus tantum habeat diſſimilitudinis et inæqualitatis, ne decorum quidem ſingulis generibus et ſuum accommodavit locum: verbi gratia, regi faſtum, oratori vim dicendi, mulieri ſimplicitatem, pedeſtrem ſermonem plebeio, inſolentem forenſi: ſed, veluti ſorte, perſonis vocabula, ut occurrebat unumquodque, attribuit; ut dignoſcere non poſſis filiuſne loquatur, an pater, ruſticus, deus, anus, heros.

II. At Menandri ita dolata eſt, itaque inter ſe conſpirat contemperata dictio, ut cum per tam varios omnis generis

λῶν ἀγομένη παθῶν καὶ ἠθῶν, καὶ προσώποις ἐφαρμόττουσα παντοδαποῖς, μία τε φαίνεσθαι, καὶ τὸν ὁμοιότητος τηρεῖν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ συνήθεσι καὶ ἐπὶ τὸν χρέους ὀνόμασιν· ἐὰν δέ τινος ἄρα περιτύχῃ εἰς τὸ πρᾶγμα ἢ ψόφου δέηται, καθάπερ αὐλοῦ πάντηκτον ἀναπαύσας, ταχὺ πάλιν καὶ σφαιρικῶς ἐπέβαλε, καὶ κατέστησε τὸν φωνὴν εἰς τὸ οἰκεῖον. Πολλῶν δὲ γεγονότων εὐδοκίμων τεχνιτῶν, ὅτε ὑπόδημα δημιουργός, ὅτε προσωπεῖον σκυτοτόμος, ὅτέ τις ἱμάτιον ἅμα ταυτὸν ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ μειρακίῳ καὶ γέροντι καὶ οἰκέτῃ πρέπον ἐποίησεν· ἀλλὰ Μένανδρος ὅπως ἔδειξε τὸν λέξιν, ἅπασι καὶ φύσει καὶ ἕξεσι καὶ ἡλικίαις σύμμετρον ἔχῃ καὶ ταῦτα νέος μὲν ἔτι τῶν πραγμάτων ἀψάμενος, ἐν ἀκμῇ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ διδάσκειν τελευτήσας, ὅτε μάλιστα καὶ πλείστην ὀπίδοσιν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, λαμβάνει τὰ περὶ τὴν λέξιν τοῖς γράφουσιν. Εἰ οὖν τὰ περῶντα τοῦ Μενάνδρου δραμάτων τὰ μέσα καὶ τὰ

1

E. 2. ἐμιμήσατο] Forte, ἐμαλάττετο, quod vertendo reddidit Xyl.

motus animorum ducatur, et omnigenis accommodetur perſonis, unica tamen videatur, æquabilitatemque perſervet ſuam in vulgatis uſitatiſque vocabulis. Quod ſi alicubi res præſtigiarum aliquid ſtrepituſve requirat, tibicines ſolertes imitatur, qui omnibus tibiæ apertis foraminibus, mox vocem artificioſe in ſuam reſtituunt ſedem. Tametſi autem multi fuerunt præclari opifices, nullus tamen calceum, larvam, aut veſtem fecit, quæ ſimul viro, mulieri, adoleſcenti, ſeni, ac vernæ conveniret. At Menander tali eſt ſermone uſus, qui congrueret cuivis naturæ, ſtatui, ætati: cum quidem et juvenis ſe ad eam rem contuliſſet, et in ipſo vigore ſcribendi ac docendi fabulas mortuus ſit: quando maxime ſcribentes incrementa facere ad elocutionis virtutem, Ariſtoteles teſtatur. Si quis vero primas Menandri

πολλαπλᾶσι προσβάλοι τις, ἐξ αὐτῆς ὑπογνώσεται ὅσα ἄμελλεν, εἰ ἐπεβίω, καὶ τούτοις ἕτερα προσθήσειν.

354 γ'. Ὅτι τῆς διδασκόντων οἱ μὲν πρὸς τὸν ὄχλον καὶ τὸν δῆμον γεγράφασιν, οἱ δὲ τοῖς ὀλίγοις· τὸ δὲ σὺν ἀμφοῖν ἁρμόττον τοῖς γένεσιν οὐ ῥᾴδιον ὅτῳ τῆς πάντων ὑπῆρξεν εὑρεῖν. Ἀριστοφάνης μὲν οὖν οὔτε τοῖς πολλοῖς ἀρεστὸς, οὔτε τοῖς φρονίμοις ἀνεκτὸς, ἀλλ' ὥσπερ ἑταίρας τῆς σοφίστου παραμαχόμενος, εἶτα μιμεμφὴς γαμετὴ, οὔτε οἱ πολλοὶ τῶν αὐθάδειαν προσμένουσιν, οὔτε σωφρονοῦντες τὸ ἀκόλαστον καὶ κακόηθες. Ὁ δὲ Μένανδρος μετὰ χαρίτων μάλιστα ἑαυτὸν αὐτάρκη παρέσχηκεν, ἐν διατριβαῖς, ἐν ἀστικοῖς, ἐν συμποσίοις, ἀνάγνωσμα καὶ μάθημα καὶ ἀγώνισμα κοινότατον
B ὧν ἡ Ἑλλὰς ἐνέσυσχε καλῶν παρέχων τὴν ποίησιν, δεκνὺς ὅ, τι δὴ καὶ ὑπῶν ἰὼν ἄρα δεξιότης λόγου, ὑπὸν ἀπαν-

A. 7. σωφρονοῦντες] Forte, ἐσωφρόνουν, ut Reisk.

B. 1. καλῶν παρέχων] Prius revocavi ex B. E. Schott. Mez. posterius ex Ald. Bas. Xyl. Reiskius item corrigendum monuit. Vulgo, καλὸν παρέχων.

fabulas cum mediis et ultimis comparet, judicare poterit, quanta fuisset additurus, si diutius vixisset.

III. Item. Poëtarum comicorum alios, in scribendo, populo et multitudini se accommodare, alios paucis: non facile ex omnibus inveniri, qui utrique generi se applicuerit. Sed Aristophanes, neque plebi placere, neque ferri a prudentibus potuit: nam poësis ejus similis est meretricis, ætate jam ultra vigorem progressa, matronam imitantis, cujus neque insolentiam vulgus fert, et impudicitiam malitiamque graves homines abominantur. Contra Menander cum venustate quadam ubique se gratum aptumque exhibuit, in theatris, colloquiis, conviviis: suamque poësin ita composuit, ut esset communissimum omnium quæ Græcia tulit bonorum, quod legeretur, disceretur, et certatim ageretur: ostenditque adeo quanta res esset dexteritas

παχόσε μετὰ πειθῦς ἀφίκτυ, καὶ χειρούμθνος ἅπασαν ἀκοὴν καὶ διάνοιαν Ἑλληνικῆς φωνῆς. Τίνος γὰρ ἄξιον ἀληθῶς εἰς θέατρον ἐλθεῖν ἄνδρα πεπαιδευμθνον, ἢ Μενάνδρου ἕνεκα; πότε δὲ θέατρα πίμπλαται ἀνδρῶν φιλολόγων, ἢ κωμικοῦ προσώπυ δεχθέντος; ἐν δὲ συμποσίοις τίνι διαφέρει ἡ τράπεζα τοῦ χορεῖ, καὶ τόπον ὁ Διόνυσος δίδωσι; φιλοσόφοις δὲ καὶ φιλοπόνοις, ὥσπερ ὅταν οἱ γραφεῖς ἀποπνήσωσι τὰς ὄψεις, θλὶ τὰ ἀνθηρὰ καὶ ποώδη χρώματα τρέπουσιν, ἀνάπαυλα τοῦ ἀκράτου καὶ στωτόνου ἐκείνου, Μένανδρός ἐστιν, οἷον εὐαθεῖ λειμῶνι καὶ σκιερῷ καὶ πνθμάτων μεστῷ δεχόμθνος τὴν διάνοιαν.

δ'. Ὅτι κωμῳδίας ὑποκριτὰς τῦ χρόνου τούτυ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τῆς πόλεως ἐνεγκούσης, αἱ Μενάνδρου κωμῳδίαι ἀφθόνων ἀλῶν καὶ ἱερῶν μετέχυσι,

B. 7. ἢ κωμικοῦ] ἢ delendum: itaque reddidi.
B. 9. Διόνυτος] Sic B. E. Ceteri ridicule, Διονύσιος.
B. 9. φιλοπόνοις] Forte, φιλολόγως.
C. 1. ἀκράτων] Res ipsa hoc postulabat; nec latuerat Xylandrum vertentem: Reiskius item vidit. Vulgo, ἀκροατῶν.
C. 5. ἐνεγκούσης] Hoc loco Epitomator, nonnulla ad sententiam necessaria omisit.

dicendi, ubique vi persuadendi inevitabili incedens, omniumque auditum et intelligentiam Græcæ linguæ sibi subjugans. Cujus enim rei gratia vir recte institutus venire dignaretur in theatrum quam propter Menandrum? Quando alias implentur theatra viris eruditionem amantibus, cum comica ostenditur persona? Cui in conviviis justius mensa cedit, locumque Bacchus dat? Jam sicut pictores oculis defessis ad floridos et virides se avertunt colores, ita philosophis et laboriosis requies gravium atque continentium meditationum est Menander, tanquam prato pulchre florenti et opaco atque auræ pleno excipiens animum.

IV. Item. Cum ætate illa actores comœdiarum multos bonosque urbs ferat; Menandri comœdiæ plurimos habent

ὥσπερ ἐξ ἐκείνης γεγονότων τῆς θαλάττης ἐξ ὧν Ἀφροδίτη γέγονεν. Οἱ δὲ Ἀριστοφάνους ἅλες, περὶ καὶ τραχεῖς ὄντες, ἑλκωτικὴν δριμύτητα καὶ δηκτικὴν ἔχουσιν· καὶ οὐκ οἶδα ἐν οἷς ἐστιν ἡ θρυλλουμένη δεξιότης ὑπ' αὐτῷ, ἐν λόγοις ἢ πραγμάτοις· ἀμέλει καὶ τὰ
D μεμιμημένα, πρὸς τὸ χεῖρον μεμίμηται· τὸ γὰρ πανοῦργον, οὐ πολιτικόν, ἀλλὰ κακόηθες· καὶ τὸ ἄγροικον, οὐκ ἀφελές, ἀλλ' ἠλίθιον· καὶ τὸ γελοῖον, ὃ παγγινῶσκες, ἀλλὰ καταγέλαστον· καὶ τὸ ἐρωτικόν, οὐχ ἱλαρὸν, ἀλλ' ἀκόλαστον. Οὐδενὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἔοικε μετρίῳ τινὶ ποίησιν γεγραφέναι, ἀλλὰ τὰ μὴ αἰσχρὰ καὶ ἀσελγῆ τοῖς ἀκολάστοις, τὰ βλάσφημα δὲ καὶ περὶ τοῖς βασκάνοις καὶ κακοήθεσιν.

C. 11. ὑπ' αὐτῷ] Ferri quidem poteſt: malim ſimplex αὐτῷ.
D. 3. ἀφελὲς] Recepi, ut unice verum: nec latuerat Reiſkium et Bryanum adeo ad Vit. Plut. T. II. p. 564. Vulgo, ἀσφαλές.

ſacroſque ſales, tanquam eo natos mari quod Venerem protulit. Ariſtophanis autem ſales amari et aſperi, acrem et mordentem, adeoque exulcerantem vim habent, ut neſciam ubi ſit illa ab ipſo detantata dexteritas, in verbiſne an perſonis. Quinetiam quæ imitatus eſt, corrupit: calliditatem facit non civilem ſed malitioſam: ruſticitatem non ſimplicem, ſed fatuam: jocos non qui rideantur, ſed derideantur: amores non hilares, ſed impudicos. Nulli enim moderato videtur is homo ſuum poëma ſcripſiſſe: ſed turpia et libidinoſa intemperantibus, maledica et acerba invidis atque malignis hominibus.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ.

PLUTARCHI

DE

HERODOTI MALIGNITATE.

α'. ΤΟΥ Ἡροδότου πολλοὺς μέν, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ ἡ λέξις, ὡς ἀφελὴς, καὶ δίκα πόνου καὶ ῥᾳδίως ἐπιτρέχουσα τοῖς πράγμασιν, ἐξαπάτησε· πλείονες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἦθος αὐτοῦ πεπόνθασιν. Οὐ γὰρ μόνον, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, ἔσχατης ἀδικίας, μὴ ὄντα δοκεῖν (F 61) δίκαιον· ἀλλὰ κακοηθείας ἄκρας ἔργον, εὐκολίαν μι-

E. 7. Ἡροδότου πολλοὺς] Ad ſententiam nil requirimus: tamen Ald. Baſ. B. E. lacunam habent inter duas has voces, quam T. V. B. Anon. explent addito τοῦ λογογράφου, vel τοῦ ἱστορικοῦ.

I. HERODOTI multos, Alexander, et dictio ut ſimplex, et nullo labore ac facile rebus ſeſe applicans, decepit: plures etiam ingenium ejus animuſque fefellit. Non enim modo *extremæ eſt*, ut Plato ait, *injuſtitiæ, videri juſtum cum non ſis*: ſed ſummæ eſt malignitatis, facilita-

μίσμυον καὶ ἁπλότητα, δυσφύρατον τῇ εἰ. Ἐπειδὴ δὲ τῇ κακοηθείᾳ μάλιστα τοὺς τε Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κέχρηται, μηδὲ τῶν ἄλλων πρὸς ἀποχὴν μέλλοντα, οἶμαι δεῖν ἡμᾶς, ἀμυνομένοις ὥσπερ τοῦ δικαίου ἅμα καὶ τῆς ἀληθείας, κατ' αὐτὸ τοῦτο τῆς γραφῆς τὸ μέρος ἐπὶ τὰ γε ἄλλα ψεύσματα καὶ πλάσματα βαδιζόμενοις ἐπιδιεξιέναι, πολλῶν ἂν βιβλίων δέησον. Ἀλλὰ

Δεινὸν τὸ τῆς πειθοῦς σχῆμα τοῦτο,

ὡς φησιν ὁ Σοφοκλῆς, μάλιστα δὲ ὅταν ὁ λόγος χάριν ἔχοντι καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐγγένηται, τάς τε ἄλλας ἀτοπίας καὶ τὸ ἦθος ἐπικρύπτειν τῇ συγγραφέως. Ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος ἔλεγε τοὺς ἀφισταμένους Ἕλληνας αὐτῷ, καὶ τῷ Τίτῳ προσπαίζων, ὅτι λευκότερον μέν, μακρότερον δὲ, κλοιὸν μεταλαμβάνουσιν. Ἡ δὲ Ἡροδότου κακοήθεια, λειοτέρα μὲν ὄζιν ἀμέλει καὶ μαλακωτέρα

F. 2. δυσφύρατον] Sic E. Anon. Mez. T. V. B. Vulgo, δυσφύρωτον.
F. 2. Ἐπειδὴ δὲ τῇ κακοηθείᾳ] Recepi hæc ex Anon. T. V. Amiot. certe, aut ita, aut non multum diverſe, ſcripſit Plutarchus. In libris editis Ald. Baſ. Xyl. ex ſcriptis B. E. horum loco eſt ſpatium vacuum.
F. 5. ἀμυνομένοις] Hoc Steph. ſumſit a Leonico, nec diſſentiunt excerpta ex B. E. Nam Ald. ἀμυνομένους; Baſ. Xyl. ἀμυνόμενος. Niſi excidiſſet proxime ante hanc vocem λέγχειν αὐτὸν, vel ἀντιλέγειν πρὸς αὐτὸν, probem cum Mez. ἀμύνασθαι.

tem et ſimplicitatem ita imitari, ut ficta ſimulatio ægre deprehendatur. Quandoquidem vero malignitate maxime adverſus Bœotos et Corinthios uſus eſt, ne aliis quidem parcens; exiſtimo decere nos patrocinium ſuſcipere et majorum, et ipſius veritatis, in hac ipſa operis parte: nam qui alia ejus mendacia et figmenta velit recenſere, multis opus habuerit libris. Sed, quod ait Sophocles,

Perſuaſionis vultus ovalet,

maxime in oratione tantam gratiam et vim habente, cum alia abſurda, tum indolem animumque ſcriptoris occultare. Philippus quidem Græcis ab ipſo ad Titum Quinctium deficientibus dicebat, *eos lævioris ſane ſed longioris jugo colla ſubmiſiſſe.* At Herodoti malignitas eſt ſane lævior et mollior

τῆς Θεοπόμπου, καθάπτεται δὲ καὶ λυπεῖ μᾶλλον, ὥσπερ οἱ κρύφα διὰ τινῶν ὠθούμενοι ἄνεμοι, τὴν διαχεχυμένων. Δοκεῖ δέ μοι βέλτιον εἶναι, τύπῳ τινὶ λαβόν-
B τας, ὅσα κοινῇ μὴ καθαρᾶς μηδ' εὐμενὲς ἔχει, ἀλλὰ κακοήθους, οἷον ἴχνη καὶ γνωρίσματα διηγήσεως, εἰς ταῦτα τὴν ἐξεταζομένων ἕκαστον, ἂν ἁρμόττῃ, τίθεσθαι.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν, ὁ τοῖς δυσκερεστάτοις ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν, ἐπιεικεστέρων παρόντων, ἢ τῷ λέγειν τὰ σκαιὰ γράμματα χρώμενος (ὥσπερ εἰ θράσει τινὶ προσκείμενον ἄγαν ἔχειν εἰπεῖν τὸν Νικίαν, ὁ δὲ θεόληπτον προσείποι· ἢ θρασύτητα καὶ μανίαν Κλέωνος μᾶλλον ἢ κακοηθείαν) οὐκ εὐμενής ἐστιν, ἀλλ' οἷον ἀπολαύων πως τῷ διηγεῖσθαι τῶν πραγμάτων.

C γ'. Δεύτερον, ὅταν κακόν τινα προσῇ ἄλλως, τῇ δ' ἱστορίᾳ μὴ προσῆκον, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπιδράττεται τούτου

B. 9. ὥσπερ τῷ διηγεῖσθαι] Sic Steph. ex Leonic. Schott. Anon. Nam Ald. Baſ. Xyl. ἀπολαύων τῷ φῶς διηγεῖσθαι, male quidem: nec multo melius B. E. ἀπολαύων τῷ σοφῶς διηγεῖσθαι. Forte verum eſt, ἀπολαύων σαφῶς τῷ δ. *manifeſte fruens*: vulgatum ad ſententiam ſatis eſt.

quam Theopompi: magis autem attingit et lædit: ſicut venti per anguſtias occulte ſpirantes moleſtiores ſunt apertis. Videtur autem commodum fore, ut rudi Minerva delineemus, quæ communiter non puræ aut benevolæ, ſed malignæ narrationis quaſi veſtigia et notæ ſint; deinde ſingula eorum quæ examinabimus eo collocaturi quo pertinent.

II. Primum ſi quis in re narranda aliqua odioſiſſimis nominibus utitur, cum in promtu ſint molliora: (ut ſi quis Niciam *divino furore percitum* dicat, cum *nimis deditum divinationi* dicere liceat: aut Cleonis *ferociam et inſaniam*, cum poſſit *futilitatem*:) is non æquus eſt, ſed fruitur ac delectatur quodammodo re, narrans.

III. Deinde ſi quid vitii ineſt alias, quod ad hiſtoriam nihil facit, id ſcriptor arripiens

καὶ παρεμβάλλει τοῖς πράγμασιν οὐδὲν οἰκεῖους, ἀλλὰ τὴν διήγησιν ἐπεξάγων ὁ κυκλέμβολος, ὅπως ἐμπεριλάβοι ἀτύχημά τινος ἢ πρᾶξιν ἄτοπον καὶ ὑ λοιδόρων, ἥδεται ὅστις ἡδόμενος τῷ κακολογεῖν. Ὅθεν ὁ Θουκυδίδης οὐδὲ τὸν Κλέωνος ἁμαρτημάτων, ἀφλόγιστον ὄντα, ἐποιήσατο σαφῆ τὴν διήγησιν· Ὑπερβόλου τε τὸν δημαγωγὸν ὄχλων ἐν ῥήμασι, καὶ μοχθηρὸν ἄνθρωπον προσφατεύσαντα, ἀφῆκε· Φίλιστος δὲ καὶ Διονυσίᾳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀδικιῶν, ὅσαι μὴ συνεπλέκοντο τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι, ἅπασας παρέλιπεν. Αἱ γὰρ ἐκβολαὶ καὶ παρεκτάσεις τῆς ἱστορίας, μάλιστα τοῖς μύθοις δίδονται καὶ ταῖς ἀρχαιολογίαις, ἔπι δὲ πρὸς τοὺς ἐπαίνους· ὁ δὲ παρενθήκην λόγου τὸ βλασφημεῖν καὶ ψέγειν ποιούμενος, ἔοικεν εἰς τὴν τραγῳδίαν ἐμπίπτειν κατάραν,

——— θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς.

C. 8. ἐν] Non dubitavi recipere cum Xyl. nec Bryanum fugerat ad Vit. Plut. T. II. p. 563. Vulgo omnes ἐν.

D. 3. παρεκτάσεις] Sic B. E. T. Amiot. et monuit Wesseling. ad Herodot. VI, 19. Vulgo, παραβάσεις.

et argumento minime poſtulanti admiſcens, narrationem extendit et per ambages circumducit, ut calamitatem alicujus aut flagitium vel actionem illaudabilem inſerat, ſatis oſtendit ſe maledicendo oblectari. Itaque Thucydides ne Cleonis quidem peccata, quæ plurima erant, perſpicue recenſuit: et Hyperbolum popularem oratorem uno verbo attingens, *hominemque malum* appellans, miſſum fecit. Philiſtus etiam Dionyſii in barbaros injurias, quæ cum Græcis rebus connexæ non eſſent, univerſas præteriit. Digreſſiones enim e narratione fabulis maxime permittuntur et antiquitatis explicationi, fierique ad laudandum debent: qui vero additamentum ſermoni facit maledicta et vituperationes, videtur in tragicam incidere execrationem,

Pereas, qui calamitates hominum colligis.

δ'. Καὶ μὲν τό γε ἀπόλογον τούτῳ παντὶ δῆλον ὡς κακῆς τινος καὶ ἀγαθῆς φιλοτιμίας ἐστίν, ἀνυπεύθυνον δοκοῦν προσίγμα εἶναι· γινόμενον δὲ κακοήθως, ἂν περ
E ἐμπίπτῃ τὸ παραλειφθὲν εἰς τόπον προσήκοντα τῇ ἱστορίᾳ· τὸ γὰρ ἀπροθύμως ἐπαινεῖν, τὸ ψέγοντα χαίρειν, οὐκ ἐπιεικέστερον, ἀλλὰ πρὸς τῷ μὴ ἐπιεικέστερον, ἴσως καὶ χεῖρον.

ε'. Τέταρτον τοίνυν τίθεμαι σημεῖον οὐκ εὐμενοῦς ἐν ἱστορίᾳ τρόπου, τὸ δυοῖν ἢ πλειόνων περὶ ταυτὸ λόγων ὄντων, τῷ χείρονι προσίεσθαι. Τοῖς γὰρ σοφισταῖς ἐφεῖται πρὸς ἐργασίαν ἢ δόξαν ἔστιν ὅτε τοὺς λόγους κοσμεῖν τὸν ὕλην παραλαμβάνοντας· ὁ γὰρ ἐμποιοῦσι πίστιν ἰσχυρὰν περὶ τὸ πράγματος, σφόδρα ἀρνοῦνται πολλάκις εἰς τὸ προφανὲς ὑπερ τοῦ ἀπίστου· ὁ δὲ ἱσο-
F ρίαν γράφων, ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ, λέγειν δίκαιός ἐστι, τὰ δὲ ἀδήλων τὰ βελτίονα δοκεῖν ἀληθῶς λέγειν μᾶλλον ἢ

F. 1. ἀληθῆ, λέγειν—δοκεῖν] Postremum sumsi a B. E. prius consequenter correxi: utrumque unice flagitat sententia.

IV. Jam ab altera parte huic respondet, ut nemo non videt, reticentia boni facti: quæ quidem impune fieri plerumque putatur, sed tamen malitiose fit, quando quod omittitur in locum incidit qui ad historiam pertinet. Illiberaliter enim laudare non modo non est melioris animi quam libenter vituperare, immo præterea fortasse etiam deterioris.

V. Quartum ergo signum pono ingenii in historia scribenda parum æqui, cum duo aut plures una de re sermones feruntur, deteriorem amplecti. Sophistis quidem concessum est lucri aut gloriæ caussa sententiam pejorem sumere defendendam: non enim fidem validam faciunt de rebus, et plerumque non negant gaudere se absurdis et incredibilibus probabilitatem conciliando. Qui vero historiam scribit, debet quæ vera scit scribere: de incertis meliora putare rectius quam pejora prodi-

τὰ χείρονα. Πολλοὶ δὲ ὅλως τὰ χείρονα παραλείπουσιν ὥσπερ ἀμέλει καὶ Θεμιστοκλέους Ἔφορος μὲν εἰπών, ὅτι τὴν Παυσανίου προδοσίαν ἀνέγνω, καὶ τὰ πραττόμενα πρὸς τὸν βασιλέως στρατηγὸν, ἀλλ' οὐκ ἐπείθη, φησὶν, οὐδὲ προσεδέξατο κοινωνοῦντος καὶ παρακαλοῦντος αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος· Θουκυδίδης δὲ καὶ τοπαράπαν τὸν λόγον τοῦτον, ὡς κατεγνωκὼς, παρῆκεν.

ς'. Ἐπὶ τοίνυν ὅτι τὸ ὁμολογούμενον παρέσχηται, τὴν δ' αἰτίαν ἀφ' ἧς πέπραχται, καὶ τὴν ἀφόρμην ἐχόντων ἄδηλον, ὁ πρὸς τὸ χεῖρον εἰκάζων, δυσμενὴς ὢν καὶ κακοήθης· ὥσπερ οἱ κωμικοὶ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς Περικλέους ἐκκεκαῦσθαι δι' Ἀσπασίαν ἢ Φειδίαν ἐπιφαίνοντες, οὐ φιλοτιμίᾳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ μᾶλλον φορέσαι τὸ φρόνημα Πελοποννησίων, καὶ μηδενὸς ὑφεῖσθαι Λακεδαιμονίων ἐθελήσαντος. Εἰ μὲν γάρ τις εὐδο-

F. 5. ἀνέγνω] Forte, ἴσχυε: nam ἀν ex proximo natum videtur.
F. 10. Ἔτι τοίνυν] Ita, una litera addita, correxi, ut vertendo Amiot. et Xyl. reddiderant. Omnes libri Εἰ τοίνυν.
A. 3. στρέψαι] Sic Exempl. Turneb. et proxime accedit ad veterem lectionem librorum Ald. Baſ. Xyl. B. E. ἰσχῦσαι: unde Schott. Leonic. Anon. fecerunt εἰς τὸ ἴσχειν, perperam receptum a Steph.
A. 4. Εἰ μὲν γάρ τις] Εἰ ſumſi a B. E. Ald. hinc τις conſequenter correxi. Vulgo, Ἐν μὲν γὰρ τοῖς.

Et hæc ſunt qui omnino prætermittant. Verbi gratia, de Themiſtocle Ephorus ſcribit, *Eum Pauſaniæ proditionem et quæ cum regiis ducibus tractaret legiſſe, non tamen paſſum ſibi hoc perſuaderi, neque admiſiſſe Pauſaniam, a quo ad ſpei ſocietatem vocabatur.* Thucydides id, ut plane damnatum falſi, omiſit.

VI. Porro de rebus quas geſtas conſtat, cauſſa autem et inſtitutum actionis in obſcuro eſt, malignus eſt et iniquus qui in deteriorem partem conjecturas facit: ut Comici bellum a Pericle propter Aſpaſiam vel Phidiam incenſum fuiſſe dicentes: non animi magnitudine et ſtudio contendendi, retundere faſtum Peloponneſiorum, et nulla in re concedere Lacedæmoniis volente. Si quis enim præclaris et laudatis factis atque

κεμῶσιν ἔργοις καὶ πράγμασιν ἐπαινεμένοις ἀρπάσαι φαύλου ὑποπτῶσι, καὶ κατάγεται ταῖς ἀμβολαῖς εἰς ὑπονοίας ἀτόπους περὶ τῆς οὐ φανεῖ προαιρέσεως τοῦ πράξαντος αὐτῆς, τὸ πεπραγμένον ἐμφανῶς οὐ δυνάμενος ψέγειν (ὥσπερ οἱ τὸν ὑπὸ Θήβας Ἀλεξάνδρου τύραννον φόνον, ἢ μεγαλονοίας ἢ δὲ μισοπονηρίας, ζῆλος δέ τινος ἔργον καὶ πάθους γυναικείου πλημμελοῦς καὶ Κάτωνα λέγοντες ἑαυτὸν ἀνελεῖν δείσαντα τὸν μετ' ἀρετῆς θάνατον ὑπὸ Καίσαρος) εὐδηλον ὅτι φθόνου καὶ κακοηθείας ὑπερβολὴ οὐ λέλοιπε.

ζ. Δέεται δὲ καὶ πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ἔργου διήγησις ἱστορικὴ κακοήθειαν, ἂν χρήμασι φάσκῃ μὴ δι' ἀρετῆς κατειργάσθαι τινὰ πρᾶξιν, ὡς Φίλιππον ἔνιοι φάσκουσιν· ἂν σοὶ ῥᾳδίως καὶ ῥᾳδίως, ὡς Ἀλέξανδρον· ἂν μὴ φρονίμως, ἀλλ' εὐτυχῶς, ὡς Τιμόθεον οἱ ἐχθροὶ, γράφοντες πίναξιν εἰς κύρτον τινὰ τοὺς πό-

A. 9. Θήβας] Θήβης Xyl. Mez.
B. 4. Δέχεται δὲ] δὲ recepi ex E.

rebus cauſſam ſubjicit vitioſam, calumniandoque in miniſtras abducit ſuſpiciones de latente ejus qui rem geſſit conſilio, quando ipſum factum palam vituperare non poteſt: (ut qui cædem Alexandri tyranni a Theba perpetratam non magnanimitati et odio malorum, ſed obtrectationi cuidam muliebri imputant: Catonemque aiunt mortem ſibi conſciviſſe, quod metueret ne Cæſar ipſum turpi morte afficeret): hunc liquet ad ſummam invidentiam et nequitiam nihil ſibi feciſſe reliquum.

VII. Etiam in modo agendi narratio hiſtorica malignitatem admittit: ut ſi pecunia quis, non virtute rem confeciſſe dicatur, quod de Philippo nonnulli perhibent: ſi nullo labore, et facile, ut de Alexandro: non prudentia, ſed felicitate, ut Timotheum inimici pingebant dormien-

λεις αὐτὰς ἐκείνῃ καθεύδοντος ἐποδιομβίας. Δῆλον γὰρ ὅτι τῇ τραφέξεων ἐλαττῶσι τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος οἱ τὸ γενναίως καὶ φιλοπόνως καὶ καθ' ἀρετὴν καὶ δι' αὐτῶν C ἀφαιρούμενοι.

η'. Ἐπὶ τοίνυν τοῖς ἀπ' εὐθείας οὐ βέλονται κακῶς λέγεσι δυσκολίαν ὀφλισκάνειν, καὶ θρασύτητα, καὶ μανίαν, ἐὰν μὴ μετριάζωσιν· οἱ δὲ πλαγίως, οἷον ἐξ ἀφανοῦς βέλεσι, χρώμενοι ταῖς ὑφορολαῖς, εἶτα τρεῖόντες ὀπίσω καὶ ἀναδυόμενοι, τῷ φάσκειν ἀπιστεῖν ἃ πάνυ πιστεύεσθαι θέλουσιν, ἀρνούμενοι κακοήθειαν, ἀνελευθερίαν τῇ κακοηθείᾳ τροφοφλισκάνουσιν.

θ'. Ἐγγὺς δὲ τούτων εἰσὶν οἱ τοῖς ψόγοις ἐπαίνους τινὰς ὑφαπλέντες· ὡς ὅτε Σωκράτης Ἀριστόξενος, ἀπαίδευτον καὶ ἀμαθῆ καὶ ἀκόλαστον ἐπών, ἐπιεύσεγκεν, "ἀδικία B "δὲ οὐ πρόσεστιν." Ὥσπερ γὰρ οἱ αὖ τινι τέχνῃ καὶ

C. 3. Ἔτι τοίνυν—λέγωσι] Sic omnes libri, corrupte. Salmaſ. ἔξεστι τοίνυν τοῖς ἐπ' εὐθείας ἃ βούλονται κακῶς λέγωσι. Mex. aliquanto probabilius, ἔξι τοίνυν τοῖς ἀπ' εὐθείας οἷς βέλονται κ. λ. Putem lenius remedium eſſe, Ἔπι τοίνυν βούλονται τοῖς ἀπ' εὐθείας κ. λ.

tem, et urbes ultro in retia ejus ingredientes. Nam haud dubie magnitudinem et pulchritudinem actionum deminuunt, qui generoſe, laborioſe, per virtutem et ſua ipſorum opera auctores earum egiſſe inficiantur.

VIII. Porro qui aperte maledicunt quibuſcumque volunt, eos moroſos appellamus, feroces etiam et inſanos niſi modum ſervent: qui vero oblique et quaſi ex abdito calumniis tanquam ſagittis impetunt, deinde pedem referentes, eo ſe velant, quod non credere dicunt quæ omnino credi volunt, hi ergo dum malignitatem negant, ulterius etiam illiberalitatis ſeſe obligant.

IX. Quibus affines ſunt, qui vituperationibus laudationes aliquas apponunt: ut Ariſtoxenus, qui cum Socratem ineruditum, inſcium et libidinoſum dixiſſet, addidit, *Injuſtitia tamen aberat.* Sicut e-

δεινότητι κολακεύοντες, ἔστιν ὅτε πολλοῖς καὶ μακροῖς ἐπαίνοις ψόγους ἐνδιαμιγνύασιν ἐλαφρούς, οἷον ἅλυσμα τῇ κολακείᾳ τὴν παῤῥησίαν ἐμβάλλοντες, ὅπως τὸ κακοήθες εἰς πίστιν ὧν λέγει παραπνέηται τὸν ἔπαινον.

ι'. Ἦν δὲ καὶ πλείονας καταριθμεῖσθαι τῶν χαρακτήρων· ἀρκοῦσι δὲ ὅτοι καταγνῶσιν τῆς ἀνθρώπου τὴν προαιρέσεως καὶ τοῦ τρόπου κακοήθειαν.

ια'. Πρῶτα δὴ πάντων ὥσπερ ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου ἡγητέος, ἣν πάντες Ἕλληνες ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ καταλιπεῖν ὄνομα πολλαῖς μὲν θαλάτταις, πορθμοῖν δὲ τοῖς μεγίστοις, ἀφ' αὑτῆς φασὶ τιμὴν δόξαι· ἀρχὴν δὲ καὶ πηγὴν τῶν ὀπιφανεστάτων καὶ βασιλικωτάτων γενῶν παρασχεῖν· ταύτην ὁ γενάμενος Ἐπίδαυρος φησιν ἑαυτῷ Φοίνικι φορτηγοῖς, ὑπὸ τοῦ ναυκλήρου λαφθαρεῖσαν ἑκουσίως, καὶ φοβουμένην μὴ κύουσα φανερὰ γένηται. Καὶ

D. 10. Πρῶτα δὴ πάντων] Sic B. E. Lacuna eſt loco πάντων in Ald. Baſ. Abeſt item, ſed fine lacuna, in Xyl. et Steph.

nim qui ex arte et callide adulantur, aliquando multis et longis laudationibus vituperationes admiſcent leviculas, veluti condimentum adulationi libertatem immittentes: ita malignitas, ut fidem criminibus faciat, laudem ſimul ponit.

X. Licebat autem plures etiam notas enumerare, ſed hæ ſufficiunt ad ingenium moreſque Herodoti, qualia fuerint, declaranda.

XI. Primum itaque a Veſta, quod aiunt, orſus, Io Inachi filiam, quam omnes Græci a barbaris cultam divinis honoribus, reliquiſſe multis maribus, et fretis maximis nomen a ſe ob gloriam, cenſent, fontemque et principium nobiliſſimarum ac regiarum proſapiarum præbuiſſe: præclarus iſte negotiatoribus Phœnicibus ſe dedidiſſe ait, vitiatam a nauclero non invitam, et metuentem ne deprehenderetur a ſuis gravida. Mentiturque

καταψεύδεται Φοινίκων, ὡς ταῦτα περὶ αὐτῆς λεγόντων. Περσῶν δὲ τοὺς λόγους μαρτυρεῖν φήσας, ὅτι τὴν Ἰοῦς μετ' ἄλλων γυναικῶν οἱ Φοίνικες ἁφαρπάσαι, εὐθὺς ἀποφαίνεται γνώμην, τὸ κάλλιστον ἔργον καὶ μέγιστον τῆς F Ἑλλάδος ἀβελτηρίᾳ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον γενέσθαι διὰ γυναῖκα φαύλην, " Δῆλον γάρ," φησὶν, " ὅτι εἰ μὴ " αὗται ἐβούλοντο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο." Καὶ τοὺς θεοὺς τοίνυν ἀβέλτερα ποιεῖν λέγωμεν, ὑπὲρ τοῦ Λεύκτρου θυγατέρων βιασθεισῶν μιαιφόνοις, Λακεδαιμονίοις, καὶ κολάζοντας Αἴαντα μὲν τὴν Κασάνδρας ὕβριν. Δῆλα γὰρ δὴ καθ' Ἡρόδοτον, ὅτι εἰ μὴ αὗται ἐβούλοντο, οὐκ ἂν ὑβρίζοντο. Καίτοι καὶ Ἀριστομήνη φησὶν αὐτὸς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ζῶντα σπαρῆναι· καὶ Φιλοποίμενα

E. 9. λόγους] Malim λογίους, ut eſt apud Herodot. I, 1.

E. 9. τὸν Ἰοῦν] Deeſt, ejuſque loco vacuum intervallum in Ald. Baſ. Xyl. B. E. Addidit Steph.

F. 5. τῶν Λεύκτρου] Amiot. et Xyl. vertunt addendo nomine proprio, *Scedaſi*, et ipſum Σκεδάσου pro Λεύκτρου reponere juſſit Bryan. ad Vit. Plut. T. II. p. 557. Forte nil mutandum.

F. 9. Ἀριστομένη] Recepi ab Exempl. Turneb. Leonic. Schott. Baſ. Xyl. Vulgo, Ἀριστόνικον, quod Steph. retinuit ex Aldina, quacum conſentiunt B. E.

Phœnices hæc de ea tradidiſſe: et Perſarum narrationes dicens teſtari, eſſe illam a Phœnicibus una cum aliis raptam mulieribus, mox ſententiam fert de pulcherrimo et maximo Græciæ facinore, ſtulte inquiens bellum Trojanum fuiſſe ſuſceptum propter malam mulierem. *Manifeſtum enim eſt*, inquit, *niſi ipſæ voluiſſent, futurum non fuiſſe ut raperentur.* Proinde dicamus Deos etiam ſtulte feciſſe, qui Spartanos ob violatas Leuctris Scedaſi filias puniverunt, et Ajacem ob vim Caſſandræ factam. Manifeſtum enim eſt, ſi Herodoto credimus, niſi ipſæ voluiſſent, non fuiſſe futurum ut violarentur. Atqui ipſe ait, Ariſtomenem vivum fuiſſe a Spartanis correptum: idemque poſtmodo Philopœ-

ὕστερον ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔπαθε· καὶ
357 Ῥηγοῦλον Καρχηδόνιοι ἐχειρώσαντο τῶν Ῥωμαίων ὕπατον,
ὧν ἔργον εὑρεῖν μαχιμωτέρους καὶ πολεμικωτέρους ἄν-
δρας. Ἀλλὰ θαυμάζειν οὐκ ἄξιον, ὅπου καὶ παρ-
δάλεις ζώσας καὶ τίγρις συναρπάζουσιν ἄνθρωποι· Ἡρό-
δοτος δὲ κατηγορεῖ τῶν βιαθεισῶν γυναικῶν, ἀπολογού-
μενος ὑπὲρ τῶν ἁρπασάντων.

ιβ'. Οὕτω δὲ φιλοβάρβαρός ἐστιν ὥστε Βούσιριν ἀπο-
λύσας τῆς λεγομένης ἀνθρωποθυσίας καὶ ξενοκτονίας, καὶ
πᾶσιν Αἰγυπτίοις θεότητα πολλὴν καὶ δικαιοσύνην μαρ-
τυρήσας, ἐφ' Ἕλλησιν ἀναστρέφει τὸ μύσος τοῦτο καὶ τὴν
μιαιφονίαν. Ἐν γὰρ τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, "Μενέλαον,"
Β φησί, "παρὰ Πρωτέως ἀπολαβόντα τὴν Ἑλένην, καὶ
"τιμηθέντα δωρεαῖς μεγάλαις, ἀδικώτατον ἄνθρωπον
"γενέσθαι καὶ κάκιστον· ὑπὸ γὰρ ἀπλοίας συνεχόμενον,
"ἐπιτεχήσασθαι τοιοῦτον ἔργον οὐχ ὅσιον, καὶ λαβόντα

A. 1. Καρχηδόνιοι] Addidi ex B. E. ubi ſolum, ſine et pro ἐχειρώσαντο, legitur.
A. 6. ὑπὲρ] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Salmaſ. Vulgo, ὑπό.

meni accidit Achæorum prætori: et Carthaginienſes ceperunt Regulum, conſulem Romanorum, quibus non facile inveneris viros pugnaciores et bellicoſiores. Neque mirum hoc, quando pantheræ etiam vivæ et tigres abripiuntur ab hominibus. Herodotus vero vim paſſas mulieres accuſat, et raptoribus patrocinatur.

XII. Ita autem favet barbaris, ut Buſiridem ſacrificiis iſtis, quæ feruntur, humanis, et hoſpitum nece abſolvens, omnibuſque Ægyptiis multum divinitatis et juſtitiæ ſuo quidem teſtimonio deferens, abominandum illud ſcelus atque ſceleſta parricidia in Græcos conetur avertere. Nam in ſecundo libro, *Menelaum*, ait, *cum a Proteo recepiſſet Helenam, magniſque eſſet affectus muneribus, injuſtitia omnes ſuperaſſe homines, et improbitate. Cum enim navigandi facultate deſtitueretur, commentum eſſe rem impiam, arreptiſque duobus*

" δύο παρθένα ἀνδρῶν ὀπτηρίαν, ὀτομαὶς πωπύσας μι-
" σθόν. δὲ ὀπὶ τούτῳ καὶ διακόμενον, ἄγεσθαι φεύ-
" γοντα ναυσὶν ἰθὺ ὀπὶ Λιβύης." Τοῦτον δὲ τὸν λόγον
οὐκ οἶδα ὅστις Αἰγυπτίων εἶπεν· ἀλλὰ ταυταπία, πολ-
λαὶ μὲν Ἑλένης, πολλαὶ δὲ Μενελάου τιμαὶ διαφυλάτ-
τονται παρ' αὐτοῖς.

ιγ'. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ὀκαμάνων, " Πέρσας μόνους,"
φησὶ, " παυσὶ μίσγεσθαι παρ' Ἕλλησιν μαθόντας." (καί-
τοι τοῖς Ἕλλησι Πέρσαι διδασκάλια ταύτης ὀφείλουσι
τῆς ἀκολασίας, παρ' οἷς ὀλίγου δεῖν ὑπὸ πάντων ὁμολο-
γοῦνται παῖδας ὀκτετριῶσθαι πρὶν Ἑλλησικὴν ἰδεῖν θά-
λασσαν·) " Ἕλλησας δὲ μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων πομπὰς
" καὶ πανηγύρεις, καὶ τὰς δώδεκα θεοὺς σέβεσθαι· Δι-
" νύσου δὲ καὶ τὄνομα παρ' Αἰγυπτίων Μελάμποδα μα-
" θεῖν, καὶ διδάξαι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· μυστήρια δὲ
" καὶ τὰς περὶ Δήμητρος τελετὰς ὑπὸ τῶν Δαναΐδων δο-

B. 5. ὀτομαὶς] Sic omnes libri: præterea B. E. inter hanc et ſequentem vocem habent parvulam lacunam. Apud Herod. II, 119. ὀτταμὰς, rectius, judice Weſſ. cui aſſentior.

puerulis incolarum, exta eorum inſpexiſſe: ob hoc cum laboraret invidia, et eſſent qui perſequerentur, profugum navibus recta in Africam fuiſſe avectum. Hæc narratio cujuſnam ſit Ægyptiorum, equidem haud novi. Nam contra apud Ægyptios multi Helenæ, multi Menelao honores etiamnum habentur.

XIII. Idem Herodotus ut ſibi ſimilis maneret, *Perſas*, ait, *a Græcis violationem maſculi ſexus didiciſſe:* (At qui Græcis Perſæ hujus impuritatis minerval debent? apud quos fere omnes alii ſcriptores conſentiunt mares fuiſſe exſectos, antequam Græcum illi attigiſſent mare) *Græcos autem didiciſſe ab Ægyptiis pompas, ſolennes feſtivitates, et cultum horum duodecim deorum. Dionyſi quoque nomen,* (is eſt Bacchus) *Melampodem ab Ægyptiis didiciſſe, et alios Græcos docuiſſe: myſteria quoque, et Cereris ſacrorum initiationes ex Ægypto a Danai filiabus al-*

"γαμέειν ἐξ Αἰγύπτου κομισθέντας καὶ τύπτεσθαι μὲν
"Αἰγυπτίους, φησὶ, καὶ πανηγύριν, οὐ βούλεσθαι αὐτοὺς ὀνο-
"μάζειν, ἀλλ' εὐξόμους κεῖσθαι τοῦτο τὸ ἱρόν." Ἡρα-
D κλέα δὲ καὶ Διόνυσον, ὡς μὲν Αἰγύπτιοι ἀποφαίνονται
θεούς, Ἕλληνες δὲ ἀνθρώπους καταγινεσκέσθαι, ὑδαμοῦ
ἑωυτῶν παραδόντα τὴν εὐλάβειαν· καίτοι γε τὸν Αἰγύπτιον
Ἡρακλέα τῶν δευτέρων θεῶν γενέσθαι λέγει, καὶ τὸν Διό-
νυσον τῶν τρίτων, ὡς ἀρχαῖα ἐοχυῖαν γενέσεως, καὶ οὐ
ὀλίγα, αἰῶνος· ἀλλ' ὅμως ἐκείνους μὲν ἀποφαίνει θεοὺς, τού-
τοις δὲ ὡς φθαρτοῖς καὶ ἥρωσι ἐναγίζειν δεῖν οἴεται,
ἀλλὰ μὴ θύειν ὡς θεοῖς. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ Πανὸς
ἔφρασε, ταῖς Αἰγυπτίων ἀλαζονείαις καὶ μυθολογίαις τὰ
E σεμνότατα καὶ ἁγνότατα τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν ἀνατρέπων.

ιδ'. Καὶ οὐ τοῦτο δεινόν· ἀλλ' ἀναγαγὼν εἰς Περ-

C. 10. οὐ βούλεσθαι] Inter has et antecedentem vocem exiguum eſt ſpatium in B. E. eam explent T. V. Anon. Amiot. ita legendo πανηγύριν, διὰ τί δὲ, αὐτοὺς οὐ βούλεσθαι ὀνομάζειν—. Cetera non male: equidem lacunam expleam verbis τίνι δὲ οὐ βούλεσθαι αὐτοὺς ὀ. Sententia perſpicua eſt ex Herod. II, 61.

C. 11. Ἡρακλέα] περὶ præponit Salmaſ. hoc ſatis eſt mutationis, nec opus Genitivis cum T. V. Anon.

D. 7. φθαρτοῖς] φθιτοῖς B. E.

latas: et planctum luctumque agere Ægyptios in honorem Deorum, ſed ſe nomina eorum nolle edere, ſed de numinibus os compeſcere. De Hercule autem et Baceho, quos Ægyptii Deos appellant, Græci, homines qui conſenuerint, nuſquam adhibuit iſtam cautionem; quamquam Herculem quoque Ægyptium in Diis ſecundis ponit, Bacchum in tertiis: ut qui aliquod ortus ſui principium habuerint, neque æterni fuerint. Sed tamen, *illos Deos eſſe*, pronunciat, *his ut caducis et heroibus parentandum* putat, *non ſacrificandum ut Diis.* Eadem de Pane etiam dixit: Ægyptiorum ſuperbis nugis et fabulis ſacra Græcorum maxime veneranda et caſta ſubvertens.

XIV. Neque hoc fatis atrox. Quin et Herculis genus in Perſeum referens, *Per-*

σία τὸ Ἡρακλέους γένος, Περσέα μὲν Ἀσσύριον γεγενῆσθαι λέγει καὶ τὸν Περσῶν λόγον· "Οἱ δὲ Δωριέων," φησὶν, "ἡγεμόνες φάσκουσιν ἂν Αἰγύπτιοι ἡγεμονεύειν ἔσεσθαι, "εἰ καταλέγοντες τοὺς ἄνω Δαναΐδης καὶ Ἀκρισίου πατέρας." Τὸν γὰρ Ἔπαφον, καὶ τὴν Ἰὼ, καὶ τὸν Ἴασον, καὶ τὸν Ἄργον ὅλους ἀφῆκε, φιλοτιμούμενος μὴ μόνον ἄλλους Ἡρακλεῖς Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας ἀπαφαίρειν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον, ὃν αὐτὸς τρίτον γεγονέναι φησὶν, εἰς βαρβάρους ἀποξενώσας τῆς Ἑλλάδος. Καίτοι τῶν παλαιῶν καὶ λογίων ἀνδρῶν, οὐχ Ὅμηρος, οὐχ Ἡσίοδος, οὐκ Ἀρχίλοχος, οὐ Πείσανδρος, οὐ Στησίχορος, οὐκ Ἀλκμὰν, οὐ Πίνδαρος, Αἰγυπτίων ἔχον λόγον Ἡρακλέους ἢ Φοίνικος, ἀλλ' ἕνα τοῦτον ἴσασι πάντες Ἡρακλέα τὸν Βοιώτιον ἡμῖν καὶ Ἀργεῖον.

ιέ. Καὶ μὲν δὴ ἑπτὰ σοφῶν, οὓς αὐτὸς σοφιστὰς προσεῖπε, τὸν μὲν Θάλητα, Φοίνικα τῷ γένει τὸ ἀνέ-

E. 6. καταλέγοντες—Ἀκρισίου] Recte Mez. καταλέγοντι τὰς ἄνω ἀπὸ Δαναΐδης τῆς Ἀκρισίου—Ita Herodotus, VI, 53.

ſeum, inquit, *Aſſyrium fuiſſe Perſæ aiunt: Dorienſium autem majores videri poſſunt a prima origine indigenæ Ægyptii, ſi quis eos recenſeat qui ante Danaen Acriſii filiam fuerunt.* Nam Epaphum, Io, Argum, Iaſum alioſque omnino omiſit, hoc ſibi ſtudio ducens non modo ut alios Hercules Ægyptios et Phœnices faceret: ſed ut etiam tertium hunc e Græcia patria ejectum in barbaros deportaret. At enim de priſcis et doctis hominibus, neque Homerus, neque Heſiodus, neque Archilochus, neque Piſander, neque Steſichorus, neque Alcman, neque Pindarus ullam habent mentionem Ægyptii aut Phœnicis Herculis: ſed unum illum norunt Herculem noſtrum Bœotum et Argivum.

XV. Jam de ſeptem ſapientibus, quos ille *ſophiſtas* nominat, *Thaletem a Pœnis eriundum ac barbarum genere*

κεθεν ἀποφαίνεται βάρβαρον· τοῖς δὲ θεοῖς λοιδορούμενος
ὑπὸ τῷ Σόλωνος προσωπείῳ ταῦτα εἴρηκεν, " ὦ Κρῖσε,
" βλασφήμου με τὸ θεῖον πᾶν ἐὰν φθονερόν τε καὶ ταρα-
858 " χῶδες ἐπειρατᾶς ἀνθρωπίων περὶ πραγμάτων." Ἃ δ' αὐτὸς ἐφρόνει περὶ τῶν θεῶν, τῷ Σόλωνι προσπεβόμβησε, κακοήθειαν τῇ βλασφημίᾳ προστιθείς. Πιττακῷ τοίνυν εἰς μικρὰ καὶ οὐκ ἄξια λόγου χρησάμενος, ὁ μέγιστόν ἐστι τῶν πεπραγμένων τῷ ἀνδρὶ καὶ κάλλιστον, ὑπ' ταῖς προέξεσι γενόμενος παρῆκε. Πολεμούντων γὰρ Ἀθηναίων καὶ Μιτυληναίων περὶ Σιγείου, Φρυνώνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων προκαλεσαμένου τὸν βουλόμενον εἰς μονομαχίαν, ἀπήντησεν ὁ Πιττακός, καὶ
B δρυτόμῳ προβαλὼν τὸν ἄνδρα ῥαμαλέον ὄντα καὶ μέγαν, ἀπέκτεινε· τῶν δὲ Μιτυληναίων δωρεὰς αὐτῷ μεγάλας διδόντων, ἀκοντίσας τὸ δόρυ, τοῦτο μόνον τὸ χωρίον ἐξίωσεν ὅσον ἐπέσχεν ἡ ἀκμή· καὶ καλεῖται μέχρι νῦν Πιττάκιον. Τί οὖν ὁ Ἡρόδοτος, ἐπὶ τὸν τόπον γενόμενος τοῦ-

A. 6. γενόμενος] Ita edidi et verti, ut jam Reisk. viderat. Omnes libri γενόμενον.

pronunciat. Diis autem maledicens sub persona Solonis: *Me*, inquit, *gnarum omne numen invidum esse ac tumultuosum, de rebus humanis interrogas.* Suam enim de Diis Soloni tribuens sententiam, malignitatem impio sermoni adjunxit. Pittaco idem in paucis et memoratu indignis usus, maximum illius viri factum ac pulcherrimum omisit, quum in eum historiæ locum venisset. Athenienses enim et Mitylenæis de Sigeo bellum gerentibus, Phrynoni Atheniensium duci ad singulare certamen provocanti si quis congredi vellet, occurrit, retique circumjiciens hominem robustum ac magnum interfecit: ac Mitylenæis magna ei dona offerentibus, conjecta hasta, id duntaxat agri petiit, quo cuspis pertigisset: locusque is etiamnum Pittacium dicitur. Quid Herodotus, cum eo loci perveniisset? Pro re a Pittaco

του; Ἀντὶ τῆς Πιτθαχοῦ ἀρετῆς, ἣ Ἀλκαῖος δυσκόλως τῷ ποιητῇ φυγὴν ἐκ τῆς μάχης, τὰ ὅπλα ῥίψαντος τῷ τὰ μὲν χρηστὰ μὴ χεῖρας, τὰ δ' ἀρχεῖα μὴ παραλιπεῖν, μαρτυρήσας τοῖς ἀπὸ μιᾶς κακίας καὶ τὸν φθόνον φύεσθαι καὶ τὴν ἐπιχαιρεκακίαν λέγουσι.

ις'. Μετὰ ταῦτα τοὺς Ἀλκμεωνίδας, ἀνδρας γενομένους, καὶ τὴν πατρίδα τῶν τυράννων ἐλευθερώσαντας, εἰς αἰτίαν ἐμβαλὼν προδοσίας, "δέχεσθαί φησι τὸν "Πεισίστρατον ἐκ τῆς φυγῆς, καὶ συγκαταγαγεῖν ἐπὶ "τῷ γάμῳ τῆς Μεγακλέους θυγατρός· ἣ δὲ πρᾶξις "τοῖς τὴν μητέρα φεύγουσι τὴν ἑαυτῆς, ὅτι οὐ μεμι- "μίδιον ὁρᾷς, οὐ μίγνυταί μοι κατὰ νόμον Πεισίστρατος· "ὅπερ τούτῳ δὲ τοὺς Ἀλκμεωνίδας τῷ προδοσίαν "ἀτιμάσαντας ἐξελάσαι τὸν τύραννον."

ιζ'. Ἵνα τοίνυν μηδ' οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων ἔλαττον ἔχωσι καὶ κακοηθείας, τὸν αὐτοῖς μάλιστα θαυμαζόμενον καὶ τιμώμενον ὅρα πῶς ἀφελελύμανται τὸν

C. 10. l. αὐτοῖς] Sic E. Ald. Bas. Xyl. Vulgo, ἑαυτοῖς.

bene gesta fugam Alcæi ponit, arma in prœlio abjicientis: bene facta non scribendo, turpiter acta non prætermittendo testimonium perhibens iis qui ex eadem malitia nasci invidiam et malevolentiam alienis gaudentem incommodis aiunt.

XVI. Secundum hæc Alcmæonidas, qui viros se præstiterunt, patriamque tyrannide liberaverunt, proditionis insimulans ait, *recepisse ab exsilio Pisistratum, et reduxisse in patriam pactis filiæ Megaclis nuptiis: puellam autem matri narrasse, a Pisistrato se non ut fas est cognosci: hoc scelus Alcmæonidas indigne tulisse, ac tyrannum ejecisse.*

XVII. Ne autem malignitas ejus minus in Spartanos quam in Athenienses redundaret, vide ut Othryadam, in summa apud illos admiratione

Ὀθρυάδεω. "Τὸν δὲ ἕνα," φησὶ, "τὸν ἀπολειφθέντα
D "τῶν τριακοσίων ἀρχομόμνον ἀποστέειν εἰς Σπάρτην
"τῶν συλλοχητέων διεφθαρμένων, αὐτὸν μὲν σὺν τοῖσι θυ-
"ρεῆσι καταλώσασθαι ἑωυτόν." Ἀνω μὲν γὰρ ἀμφοτέρους ὀπίσθιον εἶναι τὸ νικηθὲν φησιν, ἐνταῦθα δὲ τῇ ἀρχῇ τῶν Ὀθρυάδεω ἥτταν τῶν Λακεδαιμονίων καταμαρτύρησεν· ἡττηθέντας μὲν γὰρ ζῆν αἰσχρὸν ἦν, περιγενέσθαι δὲ νικῶντι κάλλιστον.

ιη'. Ἐῶ τοίνυν ὅτι τὸν Κροῖσον ἀμαθῆ καὶ ἀλαζόνα καὶ γελοῖον φήσας εἶναι πᾶσιν, ἐπὶ τούτῳ φησὶν αἰχμαλώτου γενομένου καὶ παιδαγωγεῖσθαι καὶ νουθετεῖσθαι ὑπὸ Κύρου, ὃς φρονήσει καὶ ἀρετῇ καὶ μεγαλονοίᾳ πολὺ πάντων δοκεῖ διαφορώτατος εἶναι βασιλέων· τῷ δὲ Κροίσῳ μηδὲν
E ἄλλο καλὸν ἢ τὸ τιμῆσαι τοὺς θεοὺς ἀναθήμασι πολλοῖς καὶ μεγάλοις μαρτυρήσας, αὐτὸ τοῦτο πάντων ἀσεβέστατον ἀποδείκνυσιν ἔργον. Ἀδελφὸν γὰρ αὐτῷ Παντολέοντα

D. 8. ἀμαθῆ] Sic B. E. Xyl. Vulgo, ἰμμανῆ, quod Steph. ſumſit a Schott. Leonic. Anon. ita corrigentibus Aldinæ et Baſ. vitium ἀμανῆ.
D. 12. τῷ δὲ Κροίσῳ] δὲ addidi ex B. E. Mez.
E. 2. αὐτὸ τοῦτο—ἔργον] Forte corrigendum, αὐτὸν τοῦτον—ἔργῳ.

et honore habitum, fœdet. *Unum autem*, inquit, *de trecentis ſuperſtitem Othryadem ferunt turpe ratum Spartam redire ſociis amiſſis, ibi ad Thyreas ſibi ipſi manum intuliſſe.* Supra enim cum *incertum fuiſſe utrinque* diceret *Victoriam*, hic pudore Othryadis, victos fuiſſe Lacedæmonios, arguit. Turpe enim fuit ei vivere victo: at victori, ſervari pulcherrimum.

XVIII. Mitto nunc, quod Crœſum hominem indoctum, glorioſum, et ridiculum in omnibus faciens, ab eo capto Cyrum, qui prudentia et virtute ac magnanimitate facile omnes reges excelluiſſe creditur, inſtitutum atque officii admonitum ſcribit. Cumque de Crœſo nihil aliud laudabile teſtetur, quam multis eum ac magnis donariis Deos eſſe veneratum: hoc ipſum facinus impiiſſimum fuiſſe monſtrat. *Vivo enim patre, Pantaleontem*

περὶ τῆς βασιλείας διαφέρεσθαι, ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς τὸν ῥῶν Κροῖσον, ὡς εἰς τὴν βασιλείαν κατέσχη, τῶν ἑταίρων καὶ φίλων τοῦ Παντολέοντος ἕνα τῶν γνωρίμων δὴ γνάφῳ διαφθεῖραι καταξαμόμενον, ὃν δὲ τῶν χρημάτων εὐῢ ποιησάμενον ἀναθήματα τοῖς θεοῖς ἀποστεῖλαι. Δημ- F
άλου δὲ τὸν Μῆδον ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ κτησάμενον τὴν ἡγεμονίαν, ὑφ' ὑφοῦ γενέσθαι φησὶ τοῦτον, ἐραθέντα δὲ τυραννίδος, ὑπὸ πλείστων δικαιοσύνης.

Ϛ'. Ἀλλ' ἀφίημι τὰ τῶν βαρβάρων· ἀφθονίαν δ' αὐτὸς ἐν τοῖς Ἕλλησιν πεποίηκεν. "Ἀθηναίους τοίνυν "καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων Ἰώνων ἐπαισχύνεσθαι τὸ "ὄνομα τοῦτο, μὴ βλωμύθους, ἀλλὰ φύσει, Ἴωνας "κεκλῆσθαι, τοὺς δὲ νομίζοντας, αὐτῶν γενναιοτάτους ἔ-

E. 4. βασιλείας διαφέρεσθαι] Inter has duas voces habent ἐν τῷ Ald. et hinc Steph. at B. E. αὐτῷ: unde apparet, id ex proximo temere repetitum esse, et recte deletum a Baf. Xyl. Mes.

E. 5. τῶν ἑταίρων καὶ φίλων] Non est quare deleatur cum Reiskio, servatum in omnibus libris; modo legas τὸν ἑταῖρον καὶ φίλον; nam γνώριμον est *nobilem*, ut recte vertit Amiotus.

E. 7. γνάφῳ] Probæ vocem formæ recepi a B. Vulgo, τάφῳ, quod Steph. sumfit ex Leonic. et Schott. qui ita correxerunt Ald. et Baf. πάφῳ, quod et E. habet. Xyl. κνηφεῖ. Apud Herodot. I, 92, pro κνηφεὺς restituit Weſſ. κνάφυ: idem Plutarcho dediſſem, ſi codices ſcripti præbuiſſent.

F. 3. γενέσθαι—προσποιήματι] Ita mutilum integravi locum ex B. E. Vulgo, γενέσθαι ἀλλὰ προσποιήματι.

F. 5. γὰρ αὐτὸς] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Vulgo, γὰρ αὐτοῦ.

fratrem cum Græſo de regno contendiſſe: eo petitum Græſum, unum de ſociis et familiaribus fratris hominem nobilem, ſuper cædibus fullonias tractum enecaſſe, donariaque ex ejus pecunia facta Diis miſiſſe. Refert etiam Medum Deiocem, qui virtute et juſtitia regnum in Medos ſibi paravit, *non a natura talem fuiſſe, ſed captum cupidine tyrannidis eam invaſiſſe ſimulatione juſtitiæ.*

XIX. Sed mitto barbara, quando magnam exemplorum copiam res Græcæ ſufficiunt. *Athenienſes, et pleroſque alios Ione*s, ait, *nolle ſe Ionum nomine dehoneſtari, ſed id ſu-*

" ναι, καὶ ὁρμηθέντας ἀπὸ τοῦ πρυτανήου τοῦ Ἀθηναίων,
" ἐκ βαρβάρων παιδοποιήσασθαι γυναικῶν, πατέρας
" αὐτῶν καὶ παῖδας φονεύσαντας· διὸ τὰς γυναῖκας νό-
" μον θέσθαι, ὅρκους ἐπελάσαι, καὶ παραδοῦναι ταῖς θυ-
" γατράσι μήποτε ὁμοσιτῆσαι τοῖς γε ἀνδράσι μηδ'
" ὀνομαστὶ βοῆσαι τὸν αὐτῆς ἄνδρα· καὶ τὰς νῦν ὄντας
159 " Μιλησίους, ἐξ ἐκείνων γεγονέναι τῶν γυναικῶν." ὑπ-
εκπεσὼν δὲ καθαρῶς Ἴωνας γεγονέναι τὰς Ἀπατούρια ἄγον-
τας, ἑορτήν, " Ἄγυσι δὲ πάντες," φησὶ, " πλὴν Ἐφε-
" σίων καὶ Κολοφωνίων." Τούτους μὲν ὕπως ἐκκέκλειπε
τῆς εὐγενείας.

κ'. " Πακτύῃ δὲ ἐπιστάντα Κύρῳ," φησὶ, " Κυ-
" μαίους καὶ Μιτυληναίους ἐκδιδόναι παραιτέεσθαι
" τὸν ἄνθρωπον· ὅτι μαθὼν. Οὐ γὰρ ἔχω γε εἰπεῖν
" ἀτρεκέως" (εἰ τὸ μὴ ἀμφιβεβαιοῦσθαι πόσος ἦν ὁ

F. 10. πρυτανήου] Sic B. E. Ald. Baſ. Xyl. et Herod. I. 146. At Steph. πρυτανείου, unde et quare, neſcio.

A. 4. ἐκκέκλεικε] Sic B. E. Baſ. Xyl. Schott. Anon. Vulgo, ἐκκέκλεκε, quod ex Ald. adhæſit Stephano.

A. 6. Κυραλυς—εἰδότα] Ita omnes libri. Corruptus et mutilus locus, nec conjectura probabiliter reſtituendus. Res quidem patet ex Herodoto I, 160, ſententia item univerſe, quam reddidi vertendo.

gere: qui vero ſe nobiliſſimos putarent, et ex ipſo Prytaneo Athenis profectos, eos prolem e barbaris procreaſſe uxoribus, quarum parentes et liberos interfeciſſent: ideoque has legem tuliſſe, et filiabus quoque ſuis ſervandam injunxiſſe, ne unquam cum marito cibum ſumerent, aut eum nominatim compellarent: et qui nunc ſint Mileſii, eos ex iſtis ortos mulieribus. Poſtea ſubjiciens,

Ionas puros eſſe eos qui Apaturia celebrant: Agunt, ait, *omnes, Epheſiis demtis et Colophoniis:* hos ergo ſic nobilitate ſpoliat ſua.

XX. Porro *Pactyam, qui a Cyro defecerat, profugum Cumas, Cumæos ablegaſſe Mitylenam, Mitylenæos, ut dederent*, ait, *pretium pactos egiſſe: quantum, ſe ignorare.* Scilicet præclarum eſt, cum fatearis te pretium ignorare, interim

μυθὸς, τηλικοῦτο δὲ Ἑλλησὶ πόλει προσβαλεῖν ὄνειδος
ὡς δὴ σαφῶς εἰδότα·) " Χίους μέντοι τὸν Πακτύην κο-
" μισθέντα πρὸς αὐτοὺς ἐξ ἱεροῦ Ἀθηναίης Πολιούχου
" ἐκδοῦναι, καὶ ταῦτα ποιῆσαι τοὺς Χίους, τὸν Ἀταρνέα Β
" μισθὸν λαβόντας." Καίτοι Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς,
ἀνὴρ πρεσβύτερος, ἐν τοῖς περὶ Πακτύην λόγοις γενό-
μενος, πιθανὸν οὐδὲν ἔτι Μιτυληναίοις ἢ Χίοις ἄγος
προσλέτριπται, ταῦτα δὲ καὶ λέξιν γέγραφε, " Πακτύης
" δὲ ὡς ἐπύθετο προσηλαύνοντα τὸν στρατὸν τὸν Περσικὸν,
" ᾤχετο φεύγων ἄρτι μὲν εἰς Μιτυλήνην, ἔπειτα δὲ εἰς
" Χίον· καὶ αὐτῶν ἐκράτησε Κῦρος."

κα'. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τῶν βίβλων διηγούμενος τὰ
Λακεδαιμονίων ὅτι Πολυκράτην τὸν τύραννον στρατεύσαι,
" αὐτὸς μὲν οἴεσθαι," φησὶ, " καὶ λέγειν Σαμίους, ὡς χά- C
" ριν ἐκτίνοντες αὐτοῖς τ' ὅτι Μεσσηνίοις βοηθείας στρα-
" τεύσειαν τούς τε φεύγοντας καταγόντες τῶν πολιτῶν,

B. τ. φυήσαι] Unus Steph. credo operarum errore, ποιῆσαι.

C. 1. αὐτὸς μὲν οἴεσθαι] Legendum, αὐτοὺς μὲν οἴεσθαι, ut magis congruum Herodoto III, 47: itaque verterunt Amiot. et Xyl.

quaſi probe comperta re tantam urbi Græcæ infamiam impingere. *Chios*, ait, *Pactyam ad ſe delatum ex Minervæ Poliuchi fano avulſum tradidiſſe, Atarneumque mercedis loco accepiſſe.* At Charo Lampſacenus ætate prior, ubi de Pactya ei ſermo eſt, nullum tale neque Mitylenæis neque Chiis flagitium imputat. Hæc autem ſunt ejus verba: *Pactyas, audito exercitum Perſicum appropinquare, profugit primo Mitylenam, deinde in Chium: eumque cepit Cyrus.*

XXI. In tertio deinde libro Herodotus narrans Lacedæmoniorum adverſus Polycratem tyrannum expeditionem, ſcribit, *Samios exiſtimare et dicere, Spartanos ipſis gratiam rependiſſe pro auxilio quondam iis adverſus Meſſenios lato, ideoque et exſules reduxiſſe Samios, et in tyrannum*

" καὶ τῷ τυράννῳ πολεμῆντες· ἀρνεῖσθαι δὲ τὴν αἰτίαν
" ταύτην Λακεδαιμονίους, καὶ λέγειν ὡς οὐ βοηθοῦντες,
" οὐδ' ἐλευθεροῦντες, ἀλλὰ τιμωρούμενοι Σαμίους στρα-
" τεύσαιντο, κρατῆρά τινα στεμπόμενον Κροίσῳ παρ'
" αὐτῶν, ἢ θώρηκα πάλιν παρ' Ἀμάσιδος κομιζόμενον
" ἀφελομένους." Καίτοι πόλιν οἱ τοῖς τότε χρόνοις,
οὔτε φιλόσημον οὕτως, οὔτε μισοτύραννον ἴσμεν, ὡς τὴν
Λακεδαιμονίων γενομένην· ποίου γὰρ ἕνεκα θώρηκας, ἢ
τίνος κρατῆρος ἐτέρου, Κυψελίδας μὲν ἐξέβαλον ἐκ
D Κορίνθου καὶ Ἀμπρακίας, ἐκ δὲ Νάξου Λύγδαμιν, ἐξ
Ἀθηνῶν δὲ τοὺς Πεισιστράτου παῖδας, ἐκ δὲ Σικυῶνος
Αἰσχίνην, ἐκ Θάσου δὲ Σύμμαχον, ἐκ δὲ Φωκέων Αὐ-
λιν, ἐκ Μιλήτου δὲ Ἀριστογένη· τὴν δὲ ἐν Θετταλοῖς
δυναστείαν ἔπαυσαν, Ἀριστομήδη καὶ Ἄγγελον καταλύσαντες
ἀφ' Λεωτυχίδου τοῦ βασιλέως, σφίσι ὧν ἐν ἄλλοις ἀκ-
ριβέστερον γέγραπται· τὴν δὲ Ἡρόδοτον, οὔτε κακίας,
οὔτε ἀβελτηρίας ὑπερβολὴν λελοίπασιν εἰ τὴν καλ-

D. 1. Νάξου] Recepi ab Exemplo Turn. Amiot. Xyl. Ceteri omnes, Ξανάγου.

bellum moviſſe. Lacedæmonios autem id negare, ac dicere ſe non opitulandi, aut liberandi, ſed ulciſcendi Samios cauſſa eam ſuſcepiſſe expeditionem, qui miſſum ipſis a Cræſo craterem, rurſumque ab Amaſide thoracem, furripuiſſent. Atqui nullam ea tempeſtate urbem ita et magnificam et tyrannis infenſam novimus, ut fuit Sparta. Cujus enim thoracis cauſſa aut crateris Cypſelidas ejecerunt Corintho et Ambracia, Lygdamin Naxo, Piſiſtrati filios Athenis, Sicyone Æſchinem, Thaſo Symmachum, Phocide Aulin, Mileto Ariſtogenem, dominationem in Theſſalis everterunt, Ariſtomede et Angelo opera Leotychidæ regis dejectis? de quibus alibi copioſius ſcriptum eſt. Si autem Herodoto credimus, nihil ſibi malitiæ, nihil ſtultitiæ fecerunt reli-

λίσην καὶ δικαιοτάτην τῆς στρατείας ἀρνούμενοι προφάσιν, ὁμολόγουν αἰσχρὰν μνησικακίαν καὶ μικρολογίαν θνητοῖς δυσχεραίνειν ἀνθρώποις καὶ κακῶς πρᾶττουσιν. E

κβ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ Λακεδαιμονίους μὲν ἄλλως πως ὑποπεσόντας αὐτῷ τῷ γραφείῳ παρέσχετο· τὴν δὲ Κορινθίαν πόλιν ἐκτὸς δρόμου κεῖσθαι τοῦτον οὖσαν τὸν τόπον, ὅμως παρεμβαλεῖν, ὁδοῦ, φασὶ, πάρεργον, ὑπέπλεων αἰτίας δεινῆς καὶ μοχθηροτάτης αἰσχύνης. "Σμικρὰ- "λάβοντο γὰρ," φησὶ, "τοῦ στρατεύματος ἐπὶ Σάμῳ, "ὅτε γενέσθαι, Κορίνθιοι προθύμως, ὑφ' ὁρίσματος ὡς "αὐτοὺς ἐπὶ Σαμίων πέμψαντος ἐπάρξαντος· ἐν F "δὲ τούτῳ· Κερκυραίων παῖδας τριακοσίους τῶν πρώτων "Περίανδρος ὁ Κορίνθου τύραννος ἐπ' ἐκτομῇ παρ' Ἀ- "λυάττην ἔπεμπε· τούτους ἀποβάντας, εἰς τὴν νῆσον ὡς "Σάμιοι διδάξαντες ὁ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἱκέτας καθί- "σασθαι, καὶ πρασιὰ περιθέντες αὐτοῖς σησάμου καὶ

E. 2. ἄλλως γέ πως] Forte ἀμωσγέπως, ut Reisk.
E. 5. φασὶ] Recepi ab uno Xyl. Vulgo, φησί.
F. 6. περιθέντες] Hoc dedi quia in E. exstat, et præstat vulgato στρεπτιθέντες:

quum, qui pulcherrimam et justissimam expeditionis causam abnegantes, fassi sunt se ob acceptæ injuriæ memoriam, reique vilis magnam æstimationem miseros homines afflictosque adoriri..

XXII. Enimvero Lacedæmonios utcunque tum sub stylum suum venientes ibi pupugit. Corinthum autem, quæ hic quidem extra cursum narrationis erat, tamen obiter quoque arripiens turpissimo crimine et calumnia pessima conspersit: *Hæc*, inquit, *expeditio ut fieret, studiose Corinthii adjuverunt, quibus ipsis quoque contumelia erat olim a Samiis facta: res ita habet: Corcyræorum pueros trecentos primaries Periander Corinthi tyrannus ad Alyattem misit castrandos: hos cum in ipsorum insulam excensionem fecissent, docuerunt Samii in fano Dianæ supplices sedere, ac placentas e sesame et melle ad e-*

" μέλιτος, ἐξεπρίσαν." Τοῦτο ὕβρισμα Σαμίων εἰς Κορινθίους ὁ συγγραφεὺς προσαγορεύει, καὶ ἀφ' τοῦτο, φησὶ, συμπαρεξώσαι Λακεδαιμονίους κατ' αὐτῶν ἔτεσιν οὐκ ὀλίγοις ὕστερον, ἔγκλημα ποιησαμένους ὅτι τριακοσίους παῖδας Ἑλλήνων ἐφύλαξαν ἄνδρας. Ὁ δὲ τοῦτο Κορινθίοις προστριβόμενος τύραννος, ἀποφαίνει ἑαυτοῦ τυραννικωτέραν τὴν πόλιν· ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κερκυραίους ἀνελόντας, ἠμύναντο· Κορίνθιοι δὲ τί παθόντες ἐτιμωροῦντο Σαμίους ἐμποδὼν στάντας ὁμοίοις καὶ παρανομίας τοσαύτης; καὶ ταῦτα μετὰ τρεῖς γενεὰς ὀργὴν καὶ μνησικακίαν ἀναφέροντες ὑπὲρ τυραννίδος, ἧς καταλυθείσης, πᾶν τὸ μνῆμα καὶ πᾶν ἴχνος ἐξαλείφοντες καὶ ἀφανίζοντες οὐκ ἐπαύοντο, χαλεπῆς καὶ βαρείας αὐτοῖς γενομένης. Ἀλλὰ δὴ τὸ μὲν ὕβρισμα τοιοῦτον ἦν τὸ Σα-

alioqui recipiendum erat παρατιθέντες ex T. V. Ceterum poſt αὐτοῖς B. et E. addunt ὁσημέραι.

F. 9. Λακεδαιμονίους—παῖδας] Ita ſupplevi locum mutilum ex B. E. Vulgo, Λακεδαιμονίους ὅτι παῖδας.

F. 13. γὰρ—ἀπολόντας] Prius ſumſi a Mez. poſterius ab ipſa rei veritate. Vulgo, γε—ἀπολόντα.

A. 4. τὸ μνῆμα] Forte, τι μνῆμα, ut Reiſk.

dendum proponentes conſervaverunt. Hoc contumeliam Samiorum in Corinthios appellat ſcriptor, ideoque hos ſtimulos Lacedæmoniis addidiſſe adverſus Samios multis poſtea annis, crimini dantes iis nimirum quod trecentos filios Græcorum mares relinqui obtinuiſſent. Quod ſcelus Corinthiis ille tribuens, urbem ipſo tyranno flagitioſiorem facit. Is quidem ultus fuit Corcyræos, qui filium ejus interfecerant. Quid autem evenit Corinthiis, ut a Samiis pœnas expeterent, quod ii crudelitati et improbitati tantæ impedimento fuerunt? idque adeo poſt tres ætates, ut memoriam acceptæ injuriæ renovarent in ejus gratiam tyrannidis, cujus, ut quæ graviſſima ipſis fuiſſet, exſtinctæ omnia monumenta et veſtigia abolendi finem nullum faciebant. Talis ergo fuit Samiorum in Corinthios in-

μίων εἰς Κορινθίους· τὸ δὲ πιμώρημα ποῖόν τι τὸ Κορινθίων εἰς Σαμίους; εἰ γὰρ ὄντως ὠργίζοντο Σαμίοις, ὑπαροξύνειν, ἀποτρέπειν δὲ μᾶλλον αὐτοὺς ἦν ἄρχοντας Λακεδαιμονίους ἐπὶ Πολυκράτη στρατευομένους, ὅπως μὴ τῆς τυραννίδος καταλυθέντος ἐλεύθεροι Σάμιοι γένοιντο, καὶ παύσαιντο δουλεύοντες. Ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι, τί δήποτε Κορίνθιοι Σαμίοις μὲν ὠργίζοντο βεληθεῖσι καὶ μὴ δυνηθεῖσι σῶσαι τοὺς Κερκυραίων παῖδας, Κνιδίοις δὲ τοῖς σώσασι καὶ ἀποδιδοῦσιν οὐκ ἐπεχάλων; Καί τοι Κερκυραῖοι Σαμίων μὲν ἐπὶ τούτῳ λόγον οὐ πολὺν ἔχουσι, Κνιδίων δὲ μεμνῆνται, καὶ Κνιδίοις εἰσὶ τιμαὶ καὶ ἀτέλειαι καὶ ψηφίσματα παρ' αὐτοῖς· ὅτε γὰρ ἐπιπλεύσαντες ἐξέλασαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς Περιάνδρου φύλακας, αὐτοὶ δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παῖδας εἰς Κέρκυραν διεκόμισαν, ὡς Ἀντήνωρ τε ὁ Κρητικὸς ἱστόρηκε, καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκιδεὺς ἐν ταῖς Κτίσεσιν. Ὅτι δὲ οὐ τιμωρούμενοι Σα-

A. 10, ὅπως μὴ] Sic E. Vulgo, ὅπως μηδέ.
B. 7. μίμνηνται] Sic B. E. Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, μίμνεται.

juria. Qualis vero pœna Corinthiorum de Samiis expetitur? Atqui, ſi vere iraſcebantur Samiis, non inſtigare, ſed dehortari potius Lacedæmonios ab expeditione in Polycratem debuerunt; ne tyranno dejecto Samii unquam libertatem recipere poſſent. Quod autem maximum eſt, cur tandem Corinthii Samiis iraſcebantur qui voluerunt, non potuerunt etiam, ſervare Corcyræorum pueros: Cnidios, qui ſervaverunt eos et reddiderunt, non culpant? Et quidem hac de re Corcyræi non magnam habent Samiorum rationem: Cnidiorum meminerunt, hiſque ſunt apud ipſos honores, immunitates, et decreta; nam hi navibus advecti, cuſtodes Periandri e templo expulerunt, pueroſque ad ſe receptos Corcyram pervexerunt: ut Antenor Cretenſis perhibet, ac Dionyſius Chalcidenſis libro de Origine Urbium. Non autem ulciſcendi Samios, ſed a tyranno

μίας, ἀλλ' ἐλθερῶντες ἀπὸ τῶ τυράννω καὶ σώζοντες ἐτεφάνωσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Σαμίοις αὐτοῖς δῆλα ποιήσαντες μάρτυσιν. Ἀρχίᾳ γὰρ ἀνδρὶ Σπαρτιάτῃ λαμπρῶς ἀγωνισαμένῳ τότε, καὶ πεσόντι, τάφον τε δημοσίᾳ κατασκευασμένον ἐν Σάμῳ, καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν λέγουσι· διὸ καὶ τοὺς ἀπογόνους τῶ ἀνδρὸς ἀεὶ φιλοτελεῖν Σαμίοις οἰκείως καὶ φιλανθρώπως πεφυκέναι, ὡς αὐτὸς Ἡρόδοτος ταῦτα γοῦν ἀπομεμαρτύρηκεν.

κγ'. Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ, τὰ ἀρίστων Ἀθήνησι καὶ πρώτων ἀνδρῶν "Κλεισθένη μὲ ἀναπεῖσαι," φησὶ, "τὴν Πυθίαν ψευδόμαντιν γενέσθαι, πεφρέσασαν ἀεὶ Λακεδαιμονίοις ἐλθερῶν ἀπὸ τῶν τυράννων τὰς Ἀθήνας" καλλίστῳ μὲν ἔργῳ καὶ δικαιοτάτῳ πεπαύλων ἀσεβήματος βαθολιὰ τηλικούτου καὶ ῥαδιουργήματος, ἀφαιρούμενος δὲ τὸ θεὸν μαντείαν καλὴν καὶ ἀγαθὴν, καὶ τῆς λεγομένης συμπροφητεύειν Θέμιδος ἀξίαν· "Ἰσαγόραν δὲ "τῆς γαμετῆς ὑφίεσθαι Κλεομένει φοιτῶντι παρ' αὐ"τὴν" ὡς δὲ εἰώθει, ὠθαμιγνὺς πίστεως ἕνεκα τοῖς

liberandi cauſſa Spartanos expeditionem ſuſcepiſſe, ipſis Samiis teſtibus poteſt doceri. Tradunt enim, Archiæ Spartano, cum is fortiſſime tum pugnans cecidiſſet, ſepulchrum in Samo publice factum, idque a ſe honoribus affici: ideoque poſteros etiam ejus ſemper cum Samiis familiariter atque humaniter agere: quod ipſum quidem Herodotus quoque teſtatus eſt.

XXIII. Idem libro quinto de præſtantiſſimis Athenienſium ac principibus viris *Cliſthenem*, ait, *Pythiæ perſuaſiſſe, ut Spartanis ſemper falſa oracula redderet, quibus juberentur Athenas a tyrannis liberare:* facto pulcherrimo et juſtiſſimo tantam ſceleris ac impoſturæ annectens calumniam: Deoque adimens vaticinium bonum atque verum, et dignum Themide quæ ei adſidere dicitur. Ait præterea, *conjugis ſuæ abuſum permiſiſſe Iſagoram Cleomeni ad eam ventitanti:* et more ſuo

ψόγοις ἐπαίνες τινὰς, " Ἰσαγόρας δὲ," φησὶν, " ὁ Τι- E
" σάνδρου οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ
" ἔχω φράσαι, Διὶ δὲ οἱ συγγενεῖς αὖτε Δὶ Καρίῳ."
Εὔρυθμός τε ἡ πολιτικὸς ὁ μικτὴρ τῆς συγχωρήσεως,
εἰς Κᾶρας ὥσπερ εἰς κόρακας ἀποδιοπομπούμενος τὸν
Ἰσαγόραν. Ἀριστογείτονα μέντοι οὐκ ἔτι κύκλῳ κρεκτὸν,
ἀλλὰ ἄντικρυς διὰ πυλῶν εἰς Φοινίκην ἐξελαύνει, " Γε-
" φυραῖον γεγονέναι λέγων ἀνέκαθεν· τὸν δὲ Γεφυραίους
" οὐκ ἀπ' Εὐβοίας, ὡδ' Ἐρετριῆς, ὥσπερ οἴονταί τινες,
" ἀλλὰ Φοίνικας εἶναι, φησὶν, αὐτὸς οὕτω πεπεισμένος." F
Ἀφελέσθαι τοίνυν Λακεδαιμονίους μὴ δυνάμενος τὴν
Ἀθηναίων ἐλευθέρωσιν ἀπὸ τῶν τυράννων, αἰσχίστῳ πάθει
κάλλιστον ἔργον οἷός τ' ἦν ἀφανίζειν ἢ καταισχύνειν.
" Ταχὺ γὰρ μετανοῆσαι," φησὶν, " αὐτοὺς ὡς ἐπ' ἀνοή-
" σαντας ὀρθῶς, ὅτι κιβδήλοισι μαντηίοισιν ἐπαρθέντες

E. 4. Εὔρυθμός τε] τε mutandum in γε, ut et Reisk. monuit.

E. 6. κακῶς] Aut delendum, aut mutandum in melius, quod nunc probabile quidem non ſuppetit: an κύκλῳ σως?

F. 1. πεπεισμένος] Probabilius eſt πεπυσμένος ut Reisk. et jam vertit Xyl. ad auctoritatem Herodoti, V, 57.

fidei parandæ gratia admiſcens vituperationibus laudes aliquas: *Iſagoras*, inquit, *Tiſandri filius familia fuit natus nobili, ſed originem ejus non habeo dicere: cognati quidem ejus Jovi Cario ſacrificant.* O hominem verſuto et civili naſo, qui ad Cares tanquam corvos Iſagoram abominando rejiciat. Ariſtogitonem vero non oblique jam, ſed recta portis ejectum in Phœniciam proturbat, *a Gephyræis originem eum trahere* inquiens: *eſſe autem Gephyræos non ex Eubœa aut Eretrienſes, ſed Phœnices: ut quidem ipſe auditu acceperit.* Sed cum Athenienſium a tyrannis liberationem adimere Lacedæmoniis non poſſet; audet turpiſſimo affectu pulcherrimum facinus conſpurcare. *Mox enim*, ait, *Spartanos correptos fuiſſe pœnitentia, quod adulte-*

"ἄνδρας ξείνους ὄντας, αὐτοῖσι, καὶ ἑτοιμαζομένους ὑπο-
"χείρια παρέξειν τὰς Ἀθήνας, ἐξέλασαν ἐκ τῆς
"πατρίδος τοὺς τυράννους, καὶ δήμῳ ἀχαρίστῳ παρέ-
"δωκαν τὴν πόλιν. Εἶτα μεταπεμψαμένους Ἱππίαν
"ἀπὸ Σιγείου κατάγειν εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀντιπῆναι δὲ
"Κορινθίους αὐτοῖς, καὶ ἀποστρέψαι, Σοκλέους διελθόν-
"τος ὅσα Κύψελος ὁ Περίανδρος ἐν τῇ Κορινθίων πό-
361 "λιν ἐργάσαντο τυραννεύοντες." Καίτοι Περιάνδρου φαύ-
λότερον οὐδὲν ἀμότερον ἔργον οὐδὲν ἱστορεῖται τῆς ἐκ-
πομπῆς τῶν τριακοσίων ἐκείνων, οὓς ἁρπάσαντες καὶ
ἀφαιρούμενοι παιδῶν ταῦτα Σαμίοις ὀργίζεσθαί φησι
καὶ μνησικακεῖν Κορινθίους ὥσπερ ὑβριζόντας. Τοσαύτης
ἀναπλεῶν ὄντι παρεγχῆς ὁ ἀφροσύνης τὸ κακόηθες αὐτῷ
τῶν λόγων, ἐξ ἁπάσης τῆς διηγήσεως παροφάσεως ὑποδυόμενον.

F. 8. παρέξειν] Sic B. E. T. V. Anon. ut Herodot. V, 91. Vulgo, παρέξειν.
F. 12. Σωκλέους] Rectius Σωσικλέους Anon. ut Herodot. V, 92. Una Græco-Lat. media anni 1620, Σοσικλέους.
F. 13. κατὰ τὴν Κορινθίων] Ita omnes libri: nec tamen non legendum καὶ τὴν Κορινθίων —.
A. 2. ἱστορεῖται] Sumsi ex B. E. Vulgo, εἶπας, in quo Steph. cum Baf. et Xyl. consentit. Ald. ἰσχὺν εἶπας, quod ortum ex vero a nobis recepto, in ἰσχὺν εἶπεῖν mutarunt Leonic. T. V. B.
A. 2. ἀντιπῆναι] Revocavi ex B. E. Ald. Baf. Xyl. Mex. Vulgo, ἀντιφῆναι quod Steph. dedit ex Leonic. Schott. Anon.
A. 7. τῇ διηγήσει] τῇ addidi ex B. E.

rinis moti oraculis viros hospitio sibi junctos, promittentesque ipsis Athenas in potestatem tradituros, e patria expulissent tyrannos, ingratoque populo urbem restituissent. Voluisse deinde eos Hippiam a Sigeo revocatum Athenas perducere: sed Corinthios iis obstitisse, Sosicle narrante qualia egissent Cypselus et Periander Corinthi tyrannidem gerentes. Atqui nullum atrocius aut crudelius facinus memoratur, atque ista trecentorum emissio: quos quia eripuissent Samii, ac ne castrarentur prohibuissent, ideo iis ut contumelia affectos iratos fuisse Corinthios dixerat. Tanto tumultu ac dissensione malignitas ejus plena est, in narrationes quacumque passim se insinuans occasione.

κδ'. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς τὰ περὶ Σάρδεις διηγούμενος, ὡς οἶμαι μάλιστα διέλυσε καὶ διελυμήνατο τὴν πρᾶξιν· ἃς μὲν Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι τιμωροὺς ἀποστάσι βασιλέως, ἀρχαϊκοὺς τολμήσας προσφέρειν, ὅτι τοσαύτας πόλεις καὶ τηλικαύτας Ἑλληνίδας ἐλευθερῶν ἐπεχείρησαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, Ἐρετριέων δὲ κομιδῇ μνησθεὶς ἐν παρέργῳ, καὶ θαυμασιότητος μέγα κατόρθωμα καὶ ἀοίδιμον. Ἤδη γὰρ ὡς * περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένην, καὶ τόλου βασιλικοῦ προσαλέοντος, ἀπαντήσαντες ἔξω Κυπρίους ἐν τῷ Παμφυλίῳ πελάγει κατεναυμάχησαν· εἶτα ἀναστρέψαντες ὀπίσω, καὶ τὰς ναῦς ἐν Ἐφέσῳ καταλιπόντες, ἐπέθεντο Σάρδεσι, καὶ Ἀρταφέρνην ἐπολιόρκουν, εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγόντα, βουλόμενοι τὴν Μιλήτου λῦσαι πολιορκίαν· καὶ τοῦτο μὴν ἔπραξαν, καὶ τοὺς πολεμίους ἀνέστησαν ἐκεῖθεν ἐν φόβῳ θαυμαστῷ γενομένους· πλῆθος δὲ ὀπτυθέντος αὐτοῖς ἀπ-

B. 4. ὡς * περὶ] Omnes libri vacuum hic habent, B. et E. quidem trium fere literarum: ergo forte corrigendum, ὡς τῶν περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένων. Anon. et Valcken. ad Herod. V, 99. item T. V. ὡς περὶ τὰς Ἰωνίας συγκεχυμένας. Xyl. pro ὧδε dedit ᾗδει.

XXIV. In sequentibus, Sardibus gesta narrans, quantum potuit rem luxavit atque corrupit: naves, quas Athenienses Ionibus qui a rege defecerant tutandis miserunt, ausus *malorum* vocare *initium*, quod tot tantasque Græcas urbes a barbaris liberare conarentur: Eretrienſium autem obiter admodum faciens mentionem, magnumque eorum et præclarum facinus reticens, ac memorabile. Jam enim ut turbatis Ioniæ rebus, classe regia adnavigante, foras obviam euntes, Cyprios in mari Pamphylio pugna navali devicerunt. Post hæc retro conversi, navibus apud Ephesum relictis, Sardes adorti sunt, et Artaphernem, qui in arcem confugerat, obsederunt, ut Miletum obsidione liberarent: quod et consecuti sunt, hostesque mirabili terrore perculsos inde amoverunt: ipsi, multitudine obrutum se iri viden-

χώρησαν. Ταῦτα δὲ ἄλλοι τε καὶ Λυσανίας ὁ Μαλλώτης ἐν τοῖς περὶ Ἐρετρίας εἴρηκε· καὶ καλῶς εἶχεν, εἰ καὶ μικρὰ μηδὲν ἄλλο, τῇ γοῦν ἀλώσει καὶ φθορᾷ τῆς πόλεως ἐπεισπεῖν τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο καὶ τὴν ἀριστείαν· ὁ δὲ καὶ κρατηθέντας αὐτοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων, φησὶν, εἰς τὰς ναῦς καταδιωχθῆναι, μηδὲν τοιοῦτο τοῦ Λαμψακηνοῦ Χάρωνος ἱστορήσαντος, ἀλλὰ ταυτὶ γράφοντος καὶ λέξιν· " Ἀθηναῖοι δὲ εἴκοσι τριήρεσιν ἔπλευσαν ὑπουργή-
D " σοντες τοῖς Ἴωσι, καὶ εἰς Σάρδεις ἐστρατεύσαντο· καὶ εἷλον " τὰ περὶ Σάρδεις ἅπαντα, χωρὶς δὲ τείχους δὲ βασιλήιου· " ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπανεχώρησαν εἰς Μίλητον."

κέ. Ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ διηγησάμενος περὶ Πλαταιέων, ὡς σφᾶς αὐτοὺς ἐδίδοσαν Σπαρτιάταις, οἱ δὲ μᾶλλον ἐκέλευσαν πρὸς Ἀθηναίους τρέπεσθαι πλησιοχώρους ὄντας ἑαυτοῖς, καὶ τιμωρέειν ἀδικεῦσι, πρὸς ἰδιώτησιν, ἀλλ' ὡς ἀκριβῶς ὑπισάμενος, ὅτι ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατ' εὔνοιαν τὴν Πλα-

D. 9. εἴκοσιν] οὔτω addit Mez. et Reisk. ex Herodoto VI, 108.

tes, receſſerunt. Hæc cum alii, tum Lyſanias Mallotes in opere de Eretria ſcripſerunt: et conveniebat, ſi nulla alia de cauſſa, ſaltem excidio urbis ejus et interitui accinere memorandum iſthuc et præclarum facinus. Herodotus vero etiam *victos a barbaris eos in naves* ait *confugiſſe inſequente hoſte*: cum nihil tale Lampſacenus prodiderit Charo, cujus ſunt verba: *Athenienſes autem viginti triremibus navigarunt, ut auxilium ferrent Ionibus, et ad Sardes expeditione facta, omnia circa eam urbem ceperunt, excepta munitione regia: his actis Miletum reverterunt.*

XXV. Porro in ſexto libro Herodotus narrans quomodo Platæenſes Spartanis ſeſe dediderint, illi vero eos ad Athenienſes ablegaverint, utpote finitimos, et defenſores non malos, addit non quaſi ſuſpicionem aut opinionem, ſed tanquam rem ſibi compertam, *Lacedæmonios non ita*

τιμέων, ἐς βελόμβους τὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόνον σευσεσ-
τῶντας Βοιωτοῖς. Οἰκοῦν εἰ μὴ κακοήθης Ἡρόδοτος,
ὀπίσθιοι μὲν ἦσαν κακόβουλοι Λακεδαιμόνιοι, ἀναίσθητοι δὲ E
Ἀθηναῖοι προσυμφορηθέντες, Πλαταιεὺς δὲ ὁ κατ' ἐκεῖνον,
οὐδὲ τιμῆς, ἀλλὰ πολέμου προφάσεως εἰς μέσον ἐμπε-
φηνώς.

κϛ'. Καὶ μὴν τὴν πανσέληνον ἤδη σαφῶς ἐξελήλεγκται Λακεδαιμονίων καταψεύδομενος, ἣν φησι συμμῆναι, αὐτὺς εἰς Μαραθῶνα μὴ βοηθῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις· οὐ γὰρ μόνον ἄλλας μυρίας ἐξόδους καὶ μάχας πεποίηνται μηνὸς ἱσταμένου, μὴ προμείναντες τὴν πανσέληνον, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς μάχης, ἕκτης Βοηδρομιῶνος ἱσταμένου γεγενημένης ὀλίγου ἀπελείφθησαν, ὥστε καὶ θεάσασθαι τὺς νεκρὺς ἐπελθόντας ὕστερον τὸν τόπον. Ἀλλ' ὅμως ταῦτα πρὸ τῆς πανσελήνου γέγραφεν· " Ἀδύ- F

E. 2. συμπροσθέντες] Sic B. E. Anon. T. V. Xyl. Mez. Vulgo, συμπαρα-
σθέντες.

E. 10. ἕκτης] Legendum ἕκτῃ cum Reisk.

iſtud conſilium benevolentia erga Platæenſes, ut ſtudio laborem Athenienſibus incutiendi, rem cum Bœotis habituris, dediſſe. Proinde, niſi malignus eſt Herodotus, inſidiatores fuerunt et maligni Spartani: ſtulti autem Athenienſes, ita ſibi imponi qui ſinerent: Platæenſes vero non honoris aut benevolentiæ cauſſa, ſed ut belli futuri anſa, in medium projecti ſunt.

XXVI. Jam vero manifeſti convincitur mendacii de illo plenilunio, cujus exſpectatione Lacedæmonios Athenienſibus ad Marathoniam pugnam non veniſſe auxiliatum, ſcribit. Non enim modo ſexcenties alias illi exercitum eduxerunt et ſigna contulerunt initio menſis, non præſtolati plenilunium: et parum abfuit quin ad hanc pugnam, ſexta Boëdromionis die commiſſam, venirent; adeo ut cadavera etiam ſpectaverint ad locum prælii jam præſentes. Et tamen Herodotus de plenilunio

" ναται δὲ σφιν τοπαραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βυλο-
" μένοισιν λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσαμφὶς τῇ μινυός·
" ἐνάτῃ δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν, ἢ πλήρεος ἐόν-
" τος τοῦ κύκλου. Οὕτω μὲν οἱ τότε παντέλιον ἔμενον."
Σὺ δὲ μεταφέρεις τὴν παντέλιον εἰς ἀρχὴν μινυός,
διχομηνίας οὔσης, καὶ τὸν ὑπερνὸν ὁμοῦ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ
πάντα πρήγματα συνταράσσεις· καὶ τὰ τῆς Ἑλλά-
862 δος ἐπαγγελλόμενος γράφειν. * Ἐπουδακὼς δὲ περὶ τὰς
Ἀθήνας διαφθεῖραι, οὐδὲ τὴν εἰς Ἄγρας πομπὴν
ἱστόρησας, ἣν πέμπουσιν ἔτι νῦν τῇ Ἑκάτῃ χαριστήρια τῆς
νίκης ἑορτάζοντες. Ἀλλὰ τοῦτό γε βοηθεῖ τῷ Ἡροδότῳ
πρὸς ἐκεῖνον τὴν διαβολήν, ἣν ἔχει κολακεύσας τοὺς

F. 5. μινός· ἐνάτῃ δὲ] Xyl. Mes. similiter Reisk. corrigunt, μινὸς ἐνάτου, ἐνάτῃ δὲ· ex Herod. VI, 106.

F. 9. ὄντας] Legendum οὖσαν, sententiam assecutus est Corsinus Fast. Att. Vol. I. p. 60. Reiskius etiam verbi correctionem vidit. Abest in Ald. Bas. Xyl. E. ex B. nil notatum varietatis a vulgata. Addidit Leonic. Schott. Anon. Ergo et ἐν διχομηνίας καὶ τ. poterat corrigi. Aliter variant T. V. B. μινὸς καὶ διχομηνίας οὔσης καί.

A. 1. γράφειν. *] Lacunam habent omnes libri: quam T. V. Anon. Amiot. his verbis explent, τὰ τῶν βαρβάρων ἐπαίρειν τῷ λόγῳ, ex conjectura, si quid video. Forte locus restituatur, καὶ ταῦτα τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπαγγελλόμενος γράφειν.

A. 2. Ἄγρας—ἑορτάζοντες] In hac lectione non est quod ad sententiam desideretur: tamen Plutarchi consilium postulare videtur, ut pro τῇ Ἑκάτῃ legatur τῇ ἔκτῃ: idque unum satis est assumere ex Valckenarii conjectura ad Herodot. VI, 109.

ista scripsit: *Non poterant vero isto hæc tempore facere, quia violare legem nolebant: erat enim nona mensis dies: qua die exire sibi licere negabant, orbe Lunæ non pleno: itaque plenilunium operiebantur.* Tu quidem, Herodote, plenilunium, quod est medio mense, transfers in mensem ineuntem: unoque conatu cœlum, tempora, et res omnes conturbas; professus te tes Græcas scribere. Maxime autem Atticis rebus operam impendens, ne pompam quidem cognovisti, quam solennem etiamnum Athenienses ad Agras mittunt, gratias Hecate pro victoria agentes. Verum hoc facit pro Herodoto adversus crimen quod ei objicitur, mag-

Ἀθηναίους, ἀργύριον πολὺ λαβεῖν παρ' αὐτοῦ. Εἰ γὰρ
ἀνέγνω ταῦτα Ἀθηναίοις, οὐκ ἂν εἴασαν οὐδὲ παρεῖδον ἐν-
αγῆ τὸν Φιλιππίδην παραλοῦντα Λακεδαιμονίους ἐπὶ
τὴν μάχην ἐκ τῆς μάχης γεγενημένον, καὶ ταῦτα, δευτεραῖον
εἰς Σπάρτην ἐξ Ἀθηνῶν, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀφιγμένον· εἰ Β
μὴ μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς πολεμίους Ἀθηναῖοι μετεπέμ-
ποντο τοὺς συμμάχους. Ὅτι μέντοι δέκα τάλαντα δω-
ρεὰν ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν Ἀνύτου τὸ ψήφισμα γράψαν-
τος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ Δείλλος
εἴρηκεν. Ἀπαγγέλλας δὲ τοῦτο ἐν Μαραθῶνι μάχην ὁ
Ἡρόδοτος, ὡς μὲν οἱ πλεῖστοι λέγουσι, καὶ τῶν νεκρῶν
τῷ ἀριθμῷ καθεῖλε τὸ ἔργον. Εὐξαμένους γάρ, φασί,
τοὺς Ἀθηναίους τῇ Ἀγροτέρᾳ θύσειν αἶγας ὅσους ἂν
τῶν βαρβάρων καταβάλωσιν, εἶτα μὴ τὴν μάχην ἀνα-
ρίθμου πλήθους τῶν νεκρῶν ἀναφανέντος, παρατεῖσθαι

A. 7. ἐναγῆ] Immo ἐνάτῃ i in verſione quidem ita correxi.
B. 4. Ἀνυτου] Ita recepi a Baſ. Xyl. Amiot. Turneb. Vulgo, et ceteri omnes libri, ἀντὶ τοῦ.
B. 8. φασὶ] Sic Mez. et item corrigit Valcken. ad Herodot. VI, 109. Vulgo, φασὶ quod viros doctos de hoc argumento ſcribentes in errorem induxit.

nam eum ab Athenienſibus propter adulationem accepiſſe pecuniam. Si enim his iſta recitaſſet, non omiſiſſent aut neglexiſſent locum de Phidippida, qui nona menſis die e pugna veniens Lacedæmonios ad pugnam vocaret, biduo quidem, ut ipſe ait, Athenis Spartam profectus: niſi forte Athenienſes devictis hoſtibus ad pugnam demum ſocios vocaverunt. Sane decem talenta Athenis dono veniſſe ipſi, Anyto rogationis auctore, Diyllus ſcripſit Athenienſis, homo in hiſtoria non contemnendus. Narranda porro Marathonia pugna Herodotus, ut plerique aiunt, ipſo occiſorum numero rei magnitudinem evertit. Scribunt enim Athenienſes Dianæ Agroteræ ſeu Agreſti voviſſe tot hædorum victimam, quot barbarorum corpora ſtraviſſent: poſt pugnam autem, cum immenſus videretur occiſorum numerus,

C ψηφίσματι τὴν θεὸν, ὅπως καθ' ἕκαστον ἑαυτὸν ἐπιθύωσι πεντακοσίας τῷ χιμάρους.

κζ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ τούτου ἐάσαντες, ἴδωμεν τὰ μετὰ τὴν μάχην. "Τῆσι δὲ λοιπῆσιν οἱ βάρβαροι ἐξανα-"κρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ὅσοι ἦσαν ἔλι-"πον τοὺς ἐξ Ἐρετρίης ἀνδραποδα, ὡς ἐπλεον Σούνιον, "βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀφικομένους ἐς τὸ "ἄστυ· αἰτίην δὲ ἔσχον Ἀθηναίοισιν οἱ Ἀλκμαιωνίδεων "μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ὑποθῆναι· τούτους γὰρ συν-"θεμένους τοῖσι Πέρσῃσιν ἀναδεῖξαι ἀσπίδα ἐοῦσαν ἤδη "ἐν τῇσι νηυσί· ἔτοι μὲν δὴ ὡς ἐπλεον Σούνιον." Ἐνταῦθα τὸ μὲν τοὺς Ἐρετριέας ἀνδράποδα ὡς ἐσώσειπεῖν, D ὅτε τόλμαν Ἑλλήνων οὐδενὸς, ὅτε φιλοπμίαν ὑπερεσέ-ρεαν ὑπαρχόμενοι, καὶ παθόντας ἀνάξια τῆς ἀρετῆς, ἀφ-είσθω· ἀμφιβεβλημένων δὲ τῶν Ἀλκμαιωνιδέων, ἐν οἷς οἱ μέγιστοί τε τῶν οἴκων, καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν ἦσαν,

C. 3. τὰ μετὰ τὴν μάχην.] τὰ recepi ab Anon. T. V. Mez. Vulgo abeſt.

C. 7. ἀφικομένους] Legendum, ἀφικόμενοι ex Herod. VI, 116: et monuit Reiſk. In E. eſt parva lacuna paucis punctis notata ἀφικομενο...

decreto hoc Deam placaſſe, ut quotannis quingentos ſe immolaturos promitterent.

XXVII. Verum his omiſſis, videamus acta poſt pugnam. *Reliquis*, inquit, *navibus retro actis barbari, receptis ex inſula ubi reliquerant mancipiis Eretrienſibus, Sunium flexerunt, cupientes Athenienſes ſuo in aſtu adventu antevertere. Suſpicabantur Athenienſes id fieri Alcmæonidarum machinatione, qui de compoſito ſcutum Perſis oſtendiſſent, cum jam eſſent in navibus. Hi ergo flectebant Sunium.* Hoc loco id diſſimulemus, quod Eretrienſes *mancipia* nominat, quibus nemo Græcorum majore audacia ac ſtudio rem geſſit, indigna paſſos ſua virtute. Neque adeo magnam habeamus rationem calumniæ Alcmæonidis intentatæ, e quibus et familiæ maximæ conſtabant,

ἀλάτῃων λόγος· ἀνατέτραπται δὲ τῆς νάυις τὸ μέγεθος, καὶ τὸ τέλος εἰς οὐδὲν ἦκει θαυμαστοῦ κατορθώματος, οὐδὲ ἀγὼν τις ἔσχεν οὐδὲ ἔργον γενόμενον τοσοῦτον, ἀλλὰ παράκρουσμα βραχὺ τῆς βαρβάρου ἀπιδόντων, ὥσπερ οἱ ἀμφισβητοῦντες καὶ βασκαίνοντες λέγουσιν, ἐν μεταῖ τοῦ μάχου ἐ φεύγουσι κόψαντες τὰ πτέρυγα τῶν νεῶν τῷ φεύγειν παρασκευάσω τῆς Ἀττικῆς ἀνέμῳ θαλάττης ἐ αὐτούς· ἀλλ' ἄρετας μὲν ἀσπὶς αὐτοῖς παλαιᾶς σημεῖον, ὁπλιτεύουσι δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐλπίζοντες ἀφίξῃ, καθ' ἡσυχίαν Σούνιον κάμψαντες ὑπερμεγέθη Φαλήρου, οἱ δὲ πρῶτοι καὶ δαιμόνιοι τῶν ἀνδρῶν * ἀπεγνωκότες τοῦ πόλιν· καὶ γὰρ ἀπολύων ἦγεν Ἀλκμαιονίδας, ἐπέχεις τοῦ παλαιᾶν ἀνατίθησιν· "ἀνεδίχθη μὲν γὰρ "ἀσπὶς, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν" φησὶν, αὐτὸς

E. 5. ἀνδρῶν—ἀπεγνωκότες] Lacuna forte explenda, ἀνδρῶν, ἢ οἱ μὲν ἄλλοι, συνέθεντο ἀφῖξαι αὐτοὺς ἐς ἓν ἀπεγνωκότες τὴν πόλιν. Alii aliter corrigunt, de quibus ſuo loco. Illud verti.

E. 8. αὐτὸς ἰδὼν] Aut, ſupplendum ὡς, ut verti: aut, per cavillationem dictum putandum.

et nobiliſſimi viri celebrantur. Ipſius certe victoriæ de magnitudine actum eſt, finiſque tam decantati facinoris ad nihilum redit, neque videtur certamen fuiſſe aut magnum aliquod opus: ſed barbaris, quod invidi aiunt, rem iſtam traducentes, levis quædam accidiſſe offenſio et exiguum incommodum; ſi quidem a pugna non fugerunt præciſis retinaculis, vento ſe quam longiſſime ab Attica provehenti dantes: ſed ſublato ſcuto proditionis teſſera, Athenas claſſe petunt ſpe capiendi, et per otium Sunio circumnavigato, ſupra Phalerum in alto naves detinent: primi autem et illuſtriſſimi viri, aut alii, quicumque tandem ii fuerunt, urbe deſperata, cum Perſis paciſci ſtudent. Nam paulo poſt crimine Alcmæonidas ſolvit, alioſque proditionis reos facit. *Nam ſcutum ſublatum certe fuit: neque aliter dicere licet.* Hoc ac ſi ipſe vidiſſet, dicit Herodotus. Fieri autem po-

F ἰδὼν. Τοῦτο δὲ ἀμήχανον μὴ ἰῶ γενέσθαι νεανικώτων χεῖρος τῶν Ἀθηναίων· γενόμενον δ' οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν βαρβάρων σωφθῆ, φυγῇ καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ τραύμασι καὶ βέλεσιν εἰς τὰς ναῦς ἐλαυνομένων, καὶ ἀπολιπόντων τὸ χωρίον, ὡς ἕκαστος τάχος εἶχεν. Ἀλλ' ὅταγε πάλιν ὑπὲρ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ἀπολογεῖσθαι ᾠετο σοφοποιὸς μῦθος, ἃ ᾠετο ἀνθρώπων ἐπενείκαι ἐγκλήματα εἶπε. * καὶ οὐκ ἀνδέχομαι τὸν λόγον, "Ἀλκμαιωνίδας ἄν "ποτε ἀναδεῖξαι Πέρσῃσιν ὀκ σωθήματος ἀσπίδα, "βαλομένους γε ἦ) Ἀθηναίους ὑπὸ Ἱππίῃ," κόμματός τινος ἀναμιμνήσκομαι παροιμιακῦ,

Μίν, Καρκῖνε, καὶ σὲ μενῶσι·
Τί γὰρ ἰσπούδακας καταλαβεῖν,
Εἰ καταλαβὼν μεθιέναι μέλλεις;

863 Καὶ σὺ κατηγορεῖς, εἶτα ἀπολογῇ· καὶ γράφεις κατὰ

F. 7. εἶπε—ἀνέχομαι] Supplendum et corrigendum, εἶπῃ, "Θεῦμα δέ μοι, ἢ οὐκ ἀνδέχομαι τὸν λόγον, ex Herod. VI, 121.

F. 8. ἀνδέχομαι] Sic B. E. Vulgo, ἀνδέχεσθαι.

F. 10. γε εἶναι] γε, ut rectius vulgato δὲ, recepi ex B. E. Aliter Herodotus.

F. 11. παροιμιακῦ—ἰσπούδακας] Hæc ita supplevimus et expreſſimus ex B. E. Vulgo abſunt.

tuit nullo modo, cum Athenienſes ſolidam obtinuiſſent victoriam: et ſi factum fuiſſet, conſpici a barbaris non potuit, fuga magnoque labore inter vulnera et tela in naves ſe proripientibus, et locum quanta quiſque celeritate poterat deſerentibus. Sed ubi rurſum Alcmæonidas a ſe excuſari ſimulans iis de criminibus, quæ primus ipſe hominum ipſis objecit, ſic loquitur,

Ego autem hunc ſermonem non admitto, Alcmæonidas Perſis de compoſito clypeum extuliſſe, ac voluiſſe Athenienſes in barbarorum et Hippiæ poteſtatem dedere: cujuſdam recordor verſus proverbialis,

Exſpectas, Cancer, et te dimittam?
Quid ſtudes me deprehendere;
Si deprehenſum dimittere vis?

Ita enim accuſas, mox patrocinaris: calumniaſque de viris

ὑπεπτὸν, ὥσπερ εἴωθε, καὶ ἀναδύμενος, " Οὐκ οἶδ' ἔναι," φησὶ, " περὶ τούτων ἀτρεκέως, οἶδα δ' ὅτι πᾶσιν ἀν" " θρώποις ὀξὺν ἐγκλήματα, καὶ οὐκ Ἀργείοισι αἰσ-" " χιστα πεπόνηται. Ἐγὼ δὲ λέγειν ὀφείλω τὰ λεγό- D" " μενα, πείθεσθαί γε μὴν οὐ πανταπασιν ὀφείλω, καί" " μοι τὸ ἔπος τοῦτο ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον· ἐπεὶ καὶ" " ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ Ὀπικαλε-" " σάμενοι τὸν Πέρσεω Ὀρέστ' Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφίσι" " περὶς τὰς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἐπέπεσε," " πᾶν δὴ βουλόμενοι σφίσι περιποιῆναι τῆς παρούσης" " λύπης." Ἆρα ἂν ὀχλ, ὅπερ αὐτὸς τ' Αἰθίοπά φησι περὶς τὰ μύρα καὶ τὼ πορφύρεα ἐπῶν; ὡς " δο-" " λερὰ μὲν τὰ ἀλείμματα, δολερὰ δὲ τὰ ἕματα τ' " Περσέων ὀξί," τοῦτο ἄν τις εἴποι περὶς αὐτὸν, ὡς δο-" λερὰ μὲν τὰ ῥήματα, δολερὰ δὲ τὰ σχήματα τ' Ἡρο- E δότου λόγων,

D. 7. προσεῖναι] Herod. VII, 152, εἶναι πρό: quod hic reſtituendum erat niſi dubium eſſet an προσεῖναι ſcripſerit Plutarchus.

D. 10. ἀλείμματα] Sic Exempl. Turneb. Amiot. Anon. forte eſt correctio, ſed vera tamen antiquæ lectionis Ald. Baſ. Xyl. B. E. χρίματα mutatæ a Steph. in vulgatum χρώματα. Vidit et Reiſk. probavit Weſſeling. ad Herod. III, 22. a quo in dicti forma diſſentit Plutarchus.

Poſtea ſubjiciens more ſuo aliquam tergiverſationem, ait *Nihil ſe certi hac de re ſcire: hoc ſcire, neminem ſine crimine vivere, neque Argivos eſſe omnium deterrimos. Ego autem dicere hæc*, inquit, *debeo quæ dicuntur: eaque mihi ratio valeat per totum hiſtoriæ opus. Nam et hoc dicitur: ab Argivis, cum adverſus Lacedæmonios bellum male ſuſtinerent, arceſſitum in Græciam fuiſſe Perſam, quidquid potius tolerandum ratos quam præſentem moleſtiam.* Nonne autem ſicut ipſe Æthiopem ait de unguento et purpura dixiſſe, *doloſa unguenta, doloſas veſtes eſſe Perſarum:* ita aliquis de ipſo pronunciaverit, *doloſas eſſe dictiones, doloſas dictionis Herodoteæ figuras,*

Ἐλικτὰ κἀδέδυνε· ὑγιὲς, ἀλλὰ σαῦρ' εἶρε,

ὥσπερ οἱ ζωγράφοι τὰ λάμπρα τῇ σκιᾷ τραχύτερα ποιοῦσιν, ὅπως ταῖς ἀρνήσεσι τὰς ἀμφιβολὰς ὀπιτείνοντος αὐτῷ, καὶ τὰς ὑπονοίας ταῖς ἀμφιβολίαις βαθυτέρας ποιοῦντος. Ἀργεῖοι δ' ὅτι μὲν οὐ συναράμενοι τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τῆς ἀρετῆς Λακεδαιμονίοις ἐκχάντες, κατήχθησαν ἐν τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν εὐγένειαν, οὐκ ἔστιν ἀντειπεῖν. Σιφνίοις δὲ ἴσως καὶ Κυθνίοις ἄμεινον ἐλευθεροῦν τὴν Ἑλλάδα, ἢ Σπαρτιάταις φιλονεικοῦντας ὑπὲρ ἀρχῆς ἐγκαταλιπεῖν τοσούτους καὶ τοιούτους ἀγῶνας. Εἰ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ ὀπισθεσάμενοι τὸν Πέρσην ὀπὶ τὴν Ἑλλάδα, μᾶλλον τὴν κακῶς ἐσῶσαν αὐτοῖς αἰχμὴν τοῦς Λακεδαιμονίους, πῶς οὐκ ἐμέλλομεν ἀναφανδὸν ἥκοντος; ἀλλ', εἰ μὴ συστρατεύειν ἐβούλοντο βασιλεῖ, τὴν γοῦν Λακωνικὴν ὑπο-

F. 1. ἐκχάντες—ἀντειπεῖν] Ita edidi ex E. Vulgo, præpoſtere, ἐκχάντες ἀλλ' ἔστιν ἀντειπεῖν, κατήχθησαν ἐν τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν εὐγένειαν. Monuit et Reiſk.

F. 2. Σιφνίοις] Mez. Σὶν Σιφνίοις. Certe tale quid requiritur. Forte verisimilius eſt Ὑπὲ Σιφνίοις: idque vertendo reddidi.

Perplexa, nilque ſani, ambages omnia?

qui, ſicut pictores umbris adjectis ſplendidiora faciunt quæ apparere debent, ita negando ipſas intendit calumnias, ambigendoque efficit ut ſuſpiciones altius inſideant. Argivi quidem ſi ob contentionem cum Lacedæmoniis de principatu iis cum principatu etiam virtutem ceſſerunt, neque Græcis ſe adjunxerunt, non poteſt negari quin indignos ſe Hercule geſſerint et ſua nobilitate. Præſtabat enim Argivis vel ſub ductu Siphniorum et Cythniorum Græciam liberare, quam cum Spartanis contendendo, de imperio, tot tantaque certamina ſubterfugere. Sin autem ii ſunt, qui Perſam contra Græcos acciverunt, quod bellum ipſis contra Lacedæmonios non ſatis commode ſuccederet; qui factum eſt ut Xerxe veniente non palam Medis ſe adjunxerint? aut, ſi in regis caſtra ſe noluerunt conferre, cur non Laconicam incurſio-

" ἦν γάρ τις καὶ τούτῳ ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παι-
" δικτόνος." Τοῦτο μὲν οὖν παντὶ δῆλον, ὅτι τὰ χρυσᾶ
χρήματα, καὶ τὰ εὑρήματα, καὶ τὸν ἐκβεβαστόμενον
ὑπὸ τῆς θαλάττης πλοῦτον, ἐπεισήγαγε τῇ ἱστορίᾳ,
χώραν καὶ τόπον ποιῶν ἐν ᾧ θήσεται τὴν Ἀμεινοκλέους
παιδοφονίαν.

λα'. Ἀριστοφάνης δὲ τὸν Βοιωτὸν γράψαντος ὅτι χρή- D
ματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρ' Ἀθηναίων, διτχει-
ρῶν δὲ τοῖς νέοις ἀγελάζεσθαι καὶ συναλάζειν, ὑπὸ τ'
ἀρχόντων ἐκωλύθη δι' ἀχρηστίαν αὐτοῦ καὶ μισολογίαν,
ἄλλο μὲν οὐδὲν ὄφελος τεκμήριον· ὁ δὲ Ἡρόδοτος τῷ Ἀρι-
στοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ δικὰ
* τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ διαφερόμενος τοῖς Θηβαίοις ἐγ-
κέκληκε. Θεσσαλοὺς μὲν γὰρ ὑπὸ ἀνάγκης ἀποφαίνεται
μηδίσαι τὸ πρῶτον, ἀληθῆ λέγων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων

D. 2. παρ' Ἀθηναίων] Legendum, παρὰ Θηβαίων, Mez. et Reisk. Amiot. viderunt. Sæpe in his nominibus permutatio turbavit.

D. 6. δικὰ *] Forte, δι' ἀδικίαν. Alii aliter. T. V. δικὰ πολλαχοῦ, vel δι' ἔχθραν. Mez. δι' ἄγνοιαν. Reisk. ψευδῶς τὰ δικά.

tuliſſet, id eum malum haud leviter animi angebat. Quis non videat, eum aureas iſtas inventas opes, ejectaſque ad litus a mari divitias propterea in hiſtoriam introduxiſſe, ut locum faceret in quo Aminoclis cædem prolis collocaret?

XXXI. Cum autem Ariſtophanes Bœotus ſcripſerit, Herodotum pecunias petentem a Thebanis nihil impetraſſe: aggreſſo autem cum pueris diſſerere et ſcholam inſtituere, a magiſtratibus fuiſſe interdictum ob ruſticitatem eorum et odium literarum: aliud quidem certum rei nullum exſtat argumentum. Sed Ariſtophani Herodotus teſtimonium tulit, dum alia falſo, alia per injuſtitiam, alia tanquam exoſus Thebanos et adverſum eos jurgans vituperat. *Theſſalos*, ait, *ab initio neceſſitate compulſos ad Medos inclinaſſe*, vere hoc, ut et cum ariolatus de

Ε Ἑλλήνων μαιλευόμενος ὡς προδόντων ἂν Λακεδαιμονίους, ὑπέπεμπεν ὡς οὐχ ἑκόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἁλισκομένων πόλις. Θηβαίοις δὲ τοῖς αὐτῆς ἀνάγκης οὐ δίδωσι τὴν αὐτὴν συγγνώμην, καίτοι πεντακοσίους μὲν εἰς τὰ Τέμπη καὶ Μναμίαν στρατηγὸν ἔπεμψαν, εἰς δὲ Θερμοπύλας ὅσους ἤτησε Λεωνίδας· οἱ καὶ μόνοι σὺν Θεσπιεῦσι παρέμειναν αὐτῷ, τῶν ἄλλων ἀπολιπόντων μὲν τὸν κίνδυνον· ἐπεὶ δὲ τῶν παρόδων κρατήσας ὁ βάρβαρος οὐ τοῖς ὄρεσι ἦν, καὶ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης ἅμα ξενίας οὔσης ὢν Ἀ-
F παγίνῳ τῷ πρεσβύτῃ τῆς ὀλιγαρχίας, διεπρέσβευσε φίλον βασιλέως γενέσθαι καὶ ξένον, οἱ δὲ Ἕλληνες οὐ ταῖς ναυσὶν ἦσαν, πρὸς δὲ οὐδεὶς προσήλαυνεν, ὅτε προσεδέξαντο τὰς ἅμαξυσις, οὐτὸ τῆς μεγάλης ἀνάγκης ἐγκαταλειφθέντες· οὔτε γὰρ θάλασσα καὶ νῆες αὐτοῖς παρῆσαν ὡς Ἀθηναίοις, οὔτε ἀπωτάτω κατῴκουν ὡς Σπαρτιάται τῆς Ἑλλάδος οὐ μυχῷ, μιᾶς δὲ ἡμέρας

E. 9. Ἀπαγίνῳ] Scribendum Ἀτάγινῳ ut ap. Herodot. IX, 6, 86.
F. 5. ἐγκαταλειφθέντες] Rectius videtur ἐγκαταληφθέντες.

aliis Græcis, futurum fuiſſe ut proderentur ab iis Spartani, ſubjecit, *Non volentibus quidem, ſed neceſſitate coactis, una poſt alteram capta urbe.* Thebanis tamen ejuſdem neceſſarii facti veniam non itidem facit. At enim Thebani quingentos viros duce Mnamia in Tempe miſerunt, et ad Thermopylas tot quot popoſcit Leonidas: qui et ſoli cum Theſpienſibus perſeveraverunt apud hunc, reliquis a circumventione deſerentibus: poſtquam vero barbarus aditibus occupatis in montes pervenit, et Demaratus Spartanus ob hoſpitium favens Apagino, tum paucorum in republica dominationis præſidi, effecit ut is amicus et hoſpes regis fieret: Græci autem in navibus erant, neque terra quiſquam accedebat: ita demum conditiones pacis acceperunt deſerti, magna eos urgente neceſſitate. Nam neque mare et naves iis ad manum erant ut Athenienſibus: neque procul diffiti erant, ut Spartani penetralia Græciæ incolentes: cumque ſeſquidiei

"ἦν γάρ τις καὶ τούτῳ ἄχαρις συμφορὰ λυπεῦσα παι-
"δικτόνος." Τοῦτο μὲν οὖν παντὶ δῆλον, ὅτι τὰ χρυσᾶ
χρήματα, καὶ τὰ εὑρήματα, καὶ τὸν ἐκβεβοσόμφον
ὑπὸ τῆς θαλάττης πλοῦτον, ἐπεισήγαγε τῇ ἱστορίᾳ,
χώραν καὶ τόπον ποιῶν ἐν ᾧ θήσεται τὴν Ἀμεινοκλέους
παιδοφονίαν.

λα'. Ἀριστοφάνης δὲ τὸν Βοιωτὸν γράψαντος ὅτι χρή- D
ματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρ' Ἀθηναίων, ὀπτευ-
ρῶν δὲ τοὺς νέους σχολάζειν, ὑπὸ τ' ἀρχόντων ἐκωλύθη δι' ἀγροικίαν αὐτὸν καὶ μισολογίαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ὄντι τεκμήριον· ὁ δὲ Ἡρόδοτος πρὸ Ἀριστοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ διὰ * τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ διαφερόμενος τοῖς Θηβαίοις ἐγκέκληκε. Θεσσαλοὺς μὲν γὰρ ὑπὸ ἀνάγκης ἀποφήνασθαι μηδίσαι τὸ πρῶτον, ἀληθῆ λέγων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων

D. 2. παρ' Ἀθηναίων] Legendum, παρὰ Θηβαίων, Mez. et Reisk. Amiot. viderunt. Sæpe in his nominibus permutatio turbavit.

D. 6. διὰ *] Forte, δι' ἀδικίαν. Alii aliter. T. V. διὰ πολλαχοῦ, vel δι' ἔχθραν. Mez. δι' ἀγνοιαν. Reisk. ψευδῶς τὰ δικά.

tuliſſet, id eum malum haud leviter animi angebat. Quis non videat, eum aureas iſtas inventas opes, ejectaſque ad litus a mari divitias propterea in hiſtoriam introduxiſſe, ut locum faceret in quo Aminoclis cædem prolis collocaret?

XXXI. Cum autem Ariſtophanes Bœotus ſcripſerit, Herodotum pecunias petentem a Thebanis nihil impetraſſe: aggreſſo autem cum pueris diſſerere et ſcholam inſtituere, a magiſtratibus fuiſſe interdictum ob ruſticitatem eorum et odium literarum: aliud quidem certum rei nullum exſtat argumentum. Sed Ariſtophani Herodotus teſtimonium tulit, dum alia falſo, alia per injuſtitiam, alia tanquam exoſus Thebanos et adverſum eos jurgans vituperat. *Theſſalos*, ait, *ab initio neceſſitate compulſos ad Medos inclinaſſe*, vere hoc, ut et cum ariolatus de

Ε Ἑλλήνων μανθανόμενος ὡς προδόντων ἂν Λακεδαιμονίους, ὑπεῖπεν ὡς οὐχ ἑκόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἀλισκομένων τὴν πόλιν. Θηβαίοις δὲ ἡ αὐτῆς ἀνάγκης ἀδίδωσι τὴν αὐτὴν συγγνώμην, καίτοι πεντακοσίους μὲν εἰς τὰ Τέμπη καὶ Μναμίαν στρατηγὸν ἔπεμψαν, εἰς δὲ Θερμοπύλας ὅσους ἤτησε Λεωνίδας· οἱ καὶ μόνοι σὺν Θεσπιεῦσι παρέμειναν αὐτῷ, τῶν ἄλλων ἀπολιπόντων μὴ τὴν κύκλωσιν· ἐπεὶ δὲ τῶν παρόδων κρατήσας ὁ βάρβαρος ἦν τοῖς ὄρεσι ἤδη, καὶ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης ἅμα ξενίας οὔσης ἂν Ἀ-
F παγίνῳ τῷ προεστῶτι τῆς ὀλιγαρχίας, διεπράξατο φίλον βασιλέως γενέσθαι καὶ ξένον, οἱ δὲ Ἕλληνες ἦν τοῖς νεωσὶν ἦσαν, πρὸς ἠπείρῳ δὲ οὐδεὶς προσήλαυνεν, ὅτω προσεδέξαντο τὰς ἅμαξας, ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀνάγκης ἐγκαταλειφθέντες· οὔτε γὰρ θάλασσα καὶ νῆες αὐτοῖς παρῆσαν ὡς Ἀθηναίοις, οὔτε ἀπωτάτω κατῴκουν ὡς Σπαρτιάται τῆς Ἑλλάδος ἦν μαχῇ, μιᾶς δὲ ἡμέρας

E. 9. Ἀπαγίνῳ] Scribendum Ἀτάραγίνῳ ut ap. Herodot. IX, 6, 86.
F. 5. ἐγκαταλειφθέντες] Rectius videtur ἐγκαταληφθέντες.

aliis Græcis, futurum fuiſſe ut proderentur ab iis Spartani, ſubjecit, *Non volentibus quidem, ſed neceſſitate coactis, una poſt alteram capta urbe.* Thebanis tamen ejuſdem neceſſarii facti veniam non itidem facit. At enim Thebani quingentos viros duce Mnamia in Tempe miſerunt, et ad Thermopylas tot quot popoſcit Leonidas: qui et ſoli cum Theſpienſibus perſeveraverunt apud hunc, reliquis a circumventione deſerentibus: poſtquam vero barbarus aditibus occupatis in montes pervenit, et Demaratus Spartanus ob hoſpitium favens Apagino, tum paucorum in republica dominationis præſidi, effecit ut is amicus et hoſpes regis fieret: Græci autem in navibus erant, neque terra quiſquam accedebat: ita demum conditiones pacis acceperunt deſerti, magna eos urgente neceſſitate. Nam neque mare et naves iis ad manum erant ut Athenienſibus: neque procul diffiti erant, ut Spartani penetralia Græciæ incolentes: cumque ſeſquidiei

οὐδὲν καὶ ἡμαρτάνε ἀπέχοντι τῷ Μήδῳ συμάχους ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ διαπεπολεμωμένοι μὲν μόνοις Σπαρτιάταις καὶ Θεσπιεῦσιν ἐτύγχανον. Ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἐστὶ δίκαιος τις· ὅτε Λακεδαιμονίους μὲν μοναδίκους, καὶ γενομένους συμμάχων ἐρήμους, τυχὸν ἄν φησιν ὁμολογίᾳ χρῆσθαι τοὺς Ξέρξεω· Θηβαίοις δὲ τὸ αὐτὸ διὰ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην παθοῦσι λοιδορεῖται. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ κάλλιστον ἔργον ἀπελεῖν μὴ δυνηθεὶς ὡς οὐ προσῆκον αὐτοῖς, αὐτὸς φαύλῃ καὶ ὑπονοίᾳ διαβεβλημένος, ταῦτ' ἔγραφεν, "Οἱ "μὲν οὖν ξύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι ἠρώτων τε ἀπόν- "τες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ· Θεσπιεῖς δὲ καὶ Θηβαῖοι "κατέμειναν μόνοι σὺν Λακεδαιμονίοισι· τούτων δὲ "Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμιμνον καὶ οὐ βουλόμενοι, κατ- "ῆγε γὰρ σφέας Λεωνίδης ἐπ' ὀμήρων λόγῳ πεμπό- "μενος· Θεσπιεῖς δὲ ἑκόντες μάλιστα, οἳ οὐδαμᾶ ἔφα- "σαν ἀπολιπόντες Λεωνίδεω καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀπολ- "λέσθαι." Εἶτα οὐ δῆλός ἐστιν ἰδίαν τινὰ τοῖς Θη-

A. 3. σὺν Λίρξεω—λοιδορεῖται] Addita sunt ex B. E.
A. 6. αὐτὴν] Dubium utrum αὐτὴν scripserit Plutarchus, an illud prudens imprudensve ex hac Ionicæ dictionis consuetudine tenuerit.

spatio itinere ab ipsis absenti Medo cum solis Lacedæmoniis et Thespiensibus se in faucibus angustiarum opposuissent, succubuerant. Verum hic scriptor ea est æquitate, ut cum dixisset Lacedæmonios ab omnibus destitutos sociis fortasse pactum inituros fuisse cum hoste: Thebanorum maximum et pulcherrimum facinus obliterare prorsus quia non poterat, tamen veluti vitiosa caussa et suspectione corrumpens, ita scripserit, *Socii igitur qui missi erant, Leonidæ consilium sequentes abierunt. Soli apud Lacedæmonios remanserunt Thespienses ac Thebani: hi quidem inviti et nolentes: sed eos obsidum loco Leonidas retinebat. Thespienses admodum volentes, et qui nusquam se a Leonida discessuros dicerent, et iis quos secum habebat.* An vero non prodit

βαίως ἔχων ὀργὴν καὶ δυσμένειαν, ὑφ' ἧς οὐ μόνον δι-
βαλὰ ψευδῶς ἢ ἀδίκως τὴν πόλιν, ἀλλ' αὐδὲ τῷ πλανᾶν
τῆς διαβολῆς ἐφρόντισεν, οὐδὲ ὅπως αὐτὸς ἑαυτῷ τὰ
ἁμαρτία λέγων παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους ἢ φανεῖται σωφ-
ρονῶν; προσεποιεῖτο γάρ, "ὡς ὁ Λεωνίδης, ἐπεί τ' ἤσ-
"θητο τοὺς συμμάχους εὐνοϊκῶς, ἀπροθύμους, καὶ οὐκ ἐθέ-
c "λοντας συγκινδυνεύειν, κελεύσας σφέας ἀπαλλάττεσ-
"θαι" πάλιν μὲν ὀλίγον λέγει "τοὺς Θηβαίους ἄκοντας
"αὐτὸν κατασχεῖν," ὃς οὐκὸς ἦν ἀπιέναι ἢ βουλομένους
κατεχομένους, εἰ μηδὲν αἰτίαν εἶχον. Ὅπου γὰρ οὐκ
ἐδέοντο τῶν μὴ προθύμων, τί χρήσιμον ἦν ἀναμεμίχθαι
μαχουμένοις ἀνθρώπους ὑπόπτους; Οὐ γὰρ δὴ φρένας
εἶχεν τοιαύτας ὁ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς ἢ τῆς Ἑλ-
λάδος ἡγεμών, ὥστε κατέχειν ἐν ὁμήρων λόγῳ τοὺς τρι-
ακοσίους τοὺς τετρακοσίους ὅπλα ἔχοντας, καὶ προσκει-

B. 8. παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους] Forte, παῦσι ὀλίγοι ἀνθρώποις. Nec tamen repudiandum Reiskii παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους.
C. 1. πολιόσας] Forte πολιῶσαι, ut Herodot. VII, 220. et Reiskio visum.
C. 3. ἀπολάσαι καὶ βουλομένους] Prius sumsi ex B. E. tum μὲν delevi cum Bas. Xyl. Amiot. Reisk. Vulgo, ἀπιλᾶσθαι καὶ μὲν βουλομένους.

liquido se peculiari aliquo Thebanorum odio affectum? quo impulsus non modo urbem falso et injuria vituperavit, sed etiam probabilitatem calumniae aliquam parare, et curare ne omnibus hominibus videretur secum pugnantia dicere, sibique mendacii esse conscius, posthabuit. Nam cum dixisset Leonidam, quod sentiret non esse bene animatos neque paratos ad subeundum periculum socios, jussisse discedere: paulo post subjicit, *Thebanos invitos ab eo fuisse detentos:* quos, si ad Medos inclinare animis credebat, etiam manere volentes debuit abigere: ubi enim nulli usui sibi fore censuit non alacres, quid attinebat pugnantibus permisceri suspectos? Neque vero rex Spartanorum idemque Graeciae dux ita stultus fuit, ut trecentis suis quadringentos Thebanos armis instructos obsidum loco sibi pe-

μῶν ἔμπροσθεν ἤδη καὶ ὄπισθεν ἅμα τῷ πολεμίων καὶ
γὰρ εἰ πρότερον εἰ ὁμήρων λόγῳ ποιούμενος ἦγεν αὐτούς,
ἔν γε τοῖς ἐσχάτοις ἐκεῖνός τε Λεωνίδα
μηδὲν φροντίσαντας ἀπαλλαγῆναι, καὶ Λεωνίδαν διῶσαι τ' D
ἐπ' ἐκείνων μᾶλλον ἢ τῷ βαρβάρων κίνδυνον. Ἀνὰ
δὲ τούτων, πῶς οὐ γελοῖος ὁ Λεωνίδας, τοὺς μὲν ἄλλους
Ἕλληνας ἀπιέναι κελεύων ὡς αὐτίκα μάλα τεθνηξομέ-
νους, Θηβαίους δὲ κωλύων, ὡς ἐπ' αὐτῷ φυλάττοιντο
τοῖς Ἕλλησιν ἀποθνήσκειν μέλλοντος· εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς
εἰ ὁμήρων λόγῳ, μᾶλλον δὲ ἀνδραπόδων, πρόῃτο τοὺς
ἄνδρας, οὐ κατέχων ὄφελεν αὐτοὺς μετὰ τῷ ἀπολλυ-
μένων, ἀλλὰ παραδοῦναι τοῖς ἀπιοῦσι τ' Ἑλλήνων. Ὁ
δὲ λοιπὸν ἦν τ' αἰτίων εἰπεῖν, ἵνα δὲ ἀπολωλυῖαν κατ-
έσχε, καὶ τοῦτο ἀπήρκεσεν ὁ συγγραφεύς, οἷς πρὸ τῆς φι- E

D. 4. τεθνηξομένους] τεθνηξόμενος T. V. Amiot. Schott. Leonic. Anon. item Xyl. vertens, et Mez.
D. 7. ὁμήρων λόγῳ] Sic B. E. Vulgo, ὁμήρου λόγῳ.
D. 8. ἀπολλυμένων] Probo Reiſkii ἀπολωμένων.
D. 10. ἵνα δὲ ἀπολωλυῖαν] Annotatiuncula hæc videtur in margine a correctore ad illud ſuperius ἀπολλυμένων poſita. Hic, cum Mez. legam, ἵνα ἰὼς ἀπολωμένους.

taret detinendos, hoſtibus maximе a fronte jam et tergo imminentibus. Nam ut prius eos obſidum loco habens ſecum duxerit, certe ad extremum probabile erat eos contemto Leonida fuiſſe diſceſſuros, et Leonidam magis veriturum ne ab his quam ne a barbaris circumveniretur. Præter hæc qui non ſit ridiculus Leonidas, ſi reliquos Græcos abire jubens ut mortem ſibi impendere præſentem intelligens, Thebanos detinuit, ſcilicet Græcis eos ſervaturus, jamjam moriens ipſe? nam ſi vere pro obſidibus hos, aut potius mancipiis circumduxit, non debuit inter perituros detinere, ſed diſcedentibus Græcis eos tradere. Quæ una reſtabat cauſſa, cur Thebanos Leonidas noluiſſe dimittere diceretur, nempe ut una ſecum eos perderet: hanc quoque Herodotus ipſe ſuſtulit, de ambitione Leonidæ ſic ſcri-

λοιπμίας τῦ Λεωνίδου κατὰ λέξιν. * " ταῦτα δὲ δὴ
" ὑπολεγόμενον Λεωνίδαν, καὶ βυλόμενον καταλέσθαι
" κλέος μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τὺς συμ-
" μάχυς μᾶλλον ἢ τῆσι γνώμησι διενεχθέντας." Ὑπερ-
βολὴ γὰρ εὐηθείας ἦν, ἧς ἀπήλαυνε δόξης τὺς συμ-
μάχους, κατίχειν μελλόντους τὺς πολεμίυς. Ὅτι
F τοίνυν οὐ διεβέβλητο τοῖς Θηβαίοις ὁ Λεωνίδας, ἀλλὰ
καὶ φίλους ἐνόμιζε βεβαίυς, ἐκ τῦ παραγμένων δῆ-
λον ἐστί. Καὶ γὰρ παρῆλθεν εἰς Θήβας ἄγων τὸ στρά-
τευμα, καὶ δεηθεὶς ἔτυχεν οὗ μηδὲ εἷς ἄλλος, ἐν
τῷ ἱερῷ καταχαμηθῆναι τῦ Ἡρακλέυς, καὶ τινὰ ὄψιν
ἣν εἶδεν ὄναρ ἐξήγγειλε τοῖς Θηβαίοις· ἔδοξε γὰρ ἐν
θαλάσσῃ πολλῇ ἐχούσῃ καὶ τραχὺν κλύδωνα, τὰς
ὑπερφυεστάτας καὶ μεγίστας πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀνω-
μάλως διαφέρεσθαι καὶ σαλεύειν, τινὰ δὲ Θηβαίων
ὑπερέχειν τε πασῶν, καὶ μετέωρον ἀρθῆναι πρὸς τὸν

E. 2. λέξιν * ταῦτα] Nil nisi γράφει, aut simile, excidisse videtur.
E. 4. Σπαρτιητέων] Sic B. E. Vulgo, Σπαρτιατέων.
E. 6. ἀπήλαυνε] Sic E. Bas. Xyl. Vulgo, ἀπόλαυε.
F. 6. ὄναρ] Sic B. E. Vulgo, Ἦρον.

bens: *Hæc reputans Leonidas, volensque gloriam hanc solis Spartanis parare, socios dimisit: magis ob hoc, quam quod eorum diversæ essent sententiæ.* Extremæ vero stultitiæ fuit, a qua gloria socios arceret, in ejus societatem pertrahere invitos hostes. Ceterum non fuisse suspectos malæ fidei Thebanos Leonidæ, sed pro amicis habitos constantibus, res gestæ demonstrant. Nam et Thebas venit exercitum ducens, et orans id impetravit, quod nemo alius, ut in fano Herculis dormiret: et visum divinitus oblatum Thebanis exposuit. Imaginatus fuit enim in mari se videre multis et asperis exagitato undis illustrissimas et maximas Græciæ urbes inæqualiter differri atque fluctuare: Thebas supra omnes alias ferri, et sublimes ad cœlum extolli, ac post

αὐχμηρὸν, εἶτα ἐξάφνης ἀφανῆ γενέσθαι· ἢ ταῦτα μὲν οὐ ὅμοια τοῖς ὕστερον χρόνῳ πολλῷ συμπεσοῦσι περὶ τὴν πόλιν.

λβ'. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῇ διηγήσει τῆς μάχης, καὶ τὴν Λεωνίδου τοῦ μεγίστου ἠμαύρωκε τοῖς ἔργοις, ἀνὴρ ἀφανῶν πάντων ἐπὶ τοῖς στενοῖς περὶ τὸν Κολωνὸν ἀποθανόντων. Δῆλος δὲ ἄλλως. Ἐπεὶ γὰρ ἐπύθοντο νύκτωρ τὴν περίοδον τῆς παλαιμίου, ἀναζώσαντες ἐβάδιζον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν σκηνὴν ὀλίγοι δὴν βασιλέως, ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν ὑποκτεινοῦντες, καὶ περὶ ἐκείνῳ τεθηρευμένοι μέχρι μὲν οὖν τῆς σκηνῆς ἀεὶ τὸν ἐμπεσόντα φονεύοντες, τοὺς δὲ ἄλλους τρεπόμενοι παρῆλθον· ἐπεὶ δὲ οὐχ ηὕρισκετο βασιλεύς, ζητοῦντες ὀλίγοι καὶ ἀχανεῖ στρατεύματι, καὶ πλανώμενοι, μόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων πανταχόθεν περιχυθέντων διεφθάρησαν. Ὅσα μὲν οὖν ἄλλα περὶ τούτων παλαίσματα καὶ ῥήματα τῶν Σπαρ-

A. 6. ὀλίγων δὴν] Huic quid faciam non habeo. Reiſcius quidem delet.

ſubito evaneſcere. Atque hæc quidem ſimilia erant eorum, quæ multo poſt tempore Thebis evenerunt.

XXXII. In pugnæ autem narratione Herodotus Leonidæ etiam maximum facinus obſcuravit, omnes dicens in anguſtiis juxta Colonum occidiſſe. Res aliter geſta eſt. Cum enim noctu ſe circumventos a barbaris eſſe accepiſſent, recta in hoſtium caſtra agmen moverunt ſuum, et fere ipſum regis tentorium, ut eo interfecto juxta mortem oppeterent: venerunt ergo uſque ad tentorium regis, obvios ſubinde trucidantes aut in fugam vertentes: cum autem Xerxes in tentorio non inveniretur, quærentes eum in vaſtiſſimis caſtris ac vagantes, vix tandem a barbaris undique circumfuſis ſunt occidione cæſi. Quos alios conatus, et quæ alia dicta Spartanorum Herodotus præterniſerit, ſcri-

παρῆν καταλέλοιπεν, ὃν τῷ Λεωνίδου βίῳ γεγράφαντες μικρὰ δὲ οὐ χεῖρόν ἐστι καὶ ἡμῖν διελθεῖν. Ἀγῶνα μὲν γὰρ ἐπιτάφιον αὐτῷ ἠγωνίσαντο περὶ τῆς ἐξόδου, καὶ τοῦτον ἐθεῶντο πατέρες αὐτῷ καὶ μητέρες· αὐτὸς δὲ ὁ Λεωνίδας τοὺς μὲν τῶν ἐπόντων παντελῶς ὀλίγους ἐξάγειν αὐτὸν ἔφη τοὺς μαχουμένους, "Πολλοὺς μέν," ἔφη, "τεθνηξομένους." Πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα συνθαπτομένην ἐξιόντος αὐτοῦ τι λόγου, μεταστραφεὶς εἶπεν, "Ἀγαθῆς γα-
c "μεῖσθαι, καὶ ἀγαθὰ τίκτειν." Ἐν δὲ Θερμοπύλαις, μετὰ τὴν κύκλωσιν, δύο τῶν ἀπὸ γένους ὑπεξελέσθαι βουλόμενος, ἐπιστολὴν ἑκάτερῳ ἑτέρᾳ, καὶ ἕτερον· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο, φήσας μετ' ὀργῆς, "Μαχατὰς τοι οὐκ "ἀγγελιαφόρος πέμπεται." τὸν δὲ ἕτερον ἐκέλευε τοῖς τὰ τέλη τῶν Σπαρτιατῶν, ἃ δὴ, ἀπειρήκατε τὰ προστάγματα καὶ τὴν ἀσπίδα λαβὼν, εἰς τάξιν

B. 4. καταλέλοιπεν] Malim παραλέλοιπεν.
B. 4. ἐν τῷ Λεωνίδου] Sic B. E. Baſ. Xyl. Nam Ald. ἐν δὲ Λεωνίδου: particulam δὲ in δὴ mutarunt Leonic. et Schott. quos Steph. ſecutus eſt.
B. 6. αὐτῷ] αὐτὸν Leonic. Schott. T. V. B. Amiot.
C. 3. ἑτέρῳ] Defidero articulum τῷ: forte legendum ἑταίρῳ.
C. 6. ἀπειρήκατε τὰ προστάγματα] Legendum, ἀπειρήκατο τῷ προστάγματι. Prius recepi ex E. T. V. Nam B. ἀπειρήκατο. Vulgo, ἀπαξιόντος.

bemus in Vita Leonidæ: nihil tamen impedit quin hic etiam quædam ponamus. Certamen funebre Spartani Leonidæ egreſſuro in iſtud bellum egerunt, patribus et matribus una proficiſcentium ſpectantibus. Ipſe Leonidas dicenti, Perpaucos tecum ad pugnam educis, *Multos vero*, inquit, *utpote morituros*. Uxori interroganti proficiſcentem ecquid mandaret, converſus, *Bonis*, inquit, *nubere, et bonos liberos parere te jubeo*. In Thermopylis jam cinctus ab hoſte, cupiens duos genere ſibi junctos ſervare, alteri epiſtolam dedit et emiſit, alterum amandavit magiſtratibus Spartæ aliquid nunciaturum: ſed et ille literas rejiciens cum ſtomacho, *Pugnator*, aiebat, *veni, non tabellarius:* et hic facto reſpondens, ſcuto ſumto in acie adſtitit. Hæc ſi quis alius

χρεῖος. Ταῦτα τίς οὐκ ἂν ἐπαίνησεν ἄλλως πως λυπούντως; ὁ δὲ τὴν Ἀμάσιδος ἐπιφοράν, καὶ τὴν τῶν ὄνων τῶν κλέπτειν προσέλασιν, καὶ τὴν τῶν ἀσκῶν ἐπίδοσιν, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συναγαγών, καὶ ἀναμνημονεύων, οὐκ ἀμελείᾳ δόξειεν ἂν καὶ ὑπεροψίᾳ παρεῖσθαι καλὰ μὲν ἔργα, καλοὺς δὲ φανάς, ἀλλὰ οὐκ εὐμόρφους D ἂν πρὸς ὀργάς, οὐδὲ δίκαιος.

λγ'. Τοὺς δὲ Θηβαίους φεύγειν μέν, φησί, μὴ τοὺς Ἕλληνας ἑκόντας μάχεσθαι ὑπὸ ἀνάγκης ἐκμοθήνους. Οὐ γὰρ μόνον Ξέρξης, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ Λεωνίδας μαστιγοφόρους εἶχεν ἑπομένους, ὑφ' ὧν οἱ Θηβαῖοι πρὸς γνώμην ἠναγκάζοντο μαστιγούμενοι μάχεσθαι· καὶ μάχεσθαι μὲν ὑπὸ ἀνάγκης φησὶ τοὺς ἀπελθεῖν καὶ φεύγειν δυναμένους, μισθοῦ δὲ ἑκόντας οἷς πρόδηλος παρῆν βοηθῶν. Ἔξης δὲ τούτοις γό-

C. 8. τίς εἰκ ἂν] Sic Steph. poſt Amiot. Turneb. Leonic. Schott. Anon. At B. E. Ald. Baſ. Xyl. ὃν ἂν τις: quod in verſione reliqui.

D. 2. δίκαιος] Sic omnes libri, excepto Steph. qui habet δικαίως: forte errore operarum.

D. 3. πρῶτον] Recepi a Baſ. et Xyl. ut verum, quippe refertur ad ſequens Ἔξης. Non procul abeunt Ald. B. E. πρῶτος. Deterius eſt vulgatum πρώτους, a Stephano ſumtum ex Leonic. Schott. Anon.

omiſiſſet, fortaſſe reprehenſione poſſet carere. At, qui Amaſidis crepitum, advectionem aſinorum furis, utrium largitionem, multaque talia conduxiſſet et commemoraſſet, certe videri poteſt ille non incuria aut contemtu prætereviſſe pulchre facta atque dicta: ſed quod quibuſdam male vellet, eſſetque in eos injurius.

XXXIII. Thebanos autem ait primum cum Græcis conjunctos neceſſitate compulſos pugnaviſſe: credo, quia non Xerxes modo, ſed etiam Leonidas haberet flagelliferos in ſuo comitatu, a quibus Thebani contra animi ſententiam cogebantur pugnare: ac pugnaſſe quidem invitos ait, qui diſcedere poterant et fugere: ultro autem ad Medos inclinaſſe, quibus nullus aderat auxiliarius. Poſt hæc ſcri-

γεγραφεν, ὅτι " τ' ἄλλων ἐπεκρώμων ὅτι τὸν Καλωνὸν,
" ἀποκλιθέντες οἱ Θηβαῖοι χειρός τε ἀφέτειναν, καὶ
E " ἦσαν ἄαστον τῆ βαρβάρων, λέγοντες τὸν ἀληθέστατον
" τῆ λόγων, ὡς μηδίσαιεν, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἔδοσαν
" βασιλεῖ, ὑπὸ δὲ ἀνάγκης ἐλθόμενοι εἰς Θερμοπύλας
" ἀπικέατο, καὶ ἀναίτιοι εἶεν τοῦ τρώματος τοῦ γενομένου
" βασιλεῖ ταῦτα λέγοντες ἀφεγένοντο, εἶχον γὰρ καὶ
" Θεσσαλοὺς μάρτυρας τούτων τῆ λόγων." Ὁρᾷ δὲ τοσούτων ἐν βαρβάροις κραυγαῖς καὶ παμμιγέσι θορύβοις καὶ φυγαῖς καὶ διώξεσιν ἀκεομένην δικαιολογίαν, καὶ μαρτύρων ἀνάκρισιν, καὶ Θεσσαλοὺς μεταξὺ τῆ φονευομένων καὶ πατουμένων ὑπὸ Ἑλλήνων, ἀφ' ἁπάντων, Θηβαίοις
F συμμαχοῦσας, ὅτι τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κρατοῦσας ἄχρι Θερμοπυλῶν ἔναγχος ἐξήλασαν μάχῃ ἀφεγνόμενοι, καὶ τ' ἄρχοντα Λατταμίαν ἀποκτείνοντες. Ταῦτα γὰρ ὑπῆρχε Βοιωτοῖς τότε καὶ Θετταλοῖς πρὸς Ἕλληνας, ἀθυμίαι

E. 1. ἔσαν] ἦσαν T. V. Xyl. ut Herod. VII, 233.
E. 10. παρὰ τὰ ἔπεα] Sic B. E. Vulgo, πάντα γὰρ ἔπεα.
F. 2. ἀφεργνύμενοι] Sic Amiot. et Xyl. vertendo: Mez. et Reisk. corrigendo.
F. 3. Λατταμίαν] E. Λαττομίαν.

bit, *Reliquis ad Colonum contendentibus, Thebanos ab iis se avelliſſe, manuſque intendiſſe ad barbaros, acclamaſſe accedentes voce veriſſima, ſe Medorum rebus ſtuduiſſe, regique aquam et terram præbuiſſe, nunc neceſſitate adactos ad Thermopylas veniſſe, et extra culpam eſſe de vulnere regi inflicto. Hæc eos fatos ſalutem impetraſſe, cum Theſſali etiam teſtimonium ipſis perhiberent.* En tibi tot verbis inter barbaricas conclamationes, omnigenos tumultus, fugas, inſecutiones, exauditam cauſſæ dictionem, et teſtium examen, et Theſſalos inter cædes et conculcationes in tantis anguſtiis, Thebanis patrocinantes: nimirum quod hos Græcia uſque ad Theſpias potitos Thebani nuper pugna ſuperatos ejecerunt, occiſo eorum duce Lattamya: ita enim tum inter Theſſalos et Thebanos res erat, amicitia nulla aut be-

δὲ καὶ φιλάνθρωπον ὄδύν. Ἀλλὰ δὴ τῶν Θεσσαλῶν μαρτυρούντων πῶσι προσεγένοντο Θηβαῖοι; "τοὺς μὲν "αὐτῶν ἀπέκτειναν οἱ βάρβαροι προσιόντας," ὡς αὐτὸς εἴρηκε· "τοὺς δ' ἐπὶ πλεῦνας, κελεύσαντος Ξέρξεω, "ἔστιξαν στίγματα βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ στρατηγοῦ "Λεοντιάδεω." Οὔτε Λεοντιάδης ὁ Θερμοπύλαις ἦν στρατηγὸς, ἀλλὰ Ἀναξάνδρης, ὡς Ἀριστοφάνης ὁ τῶν κατὰ ἄρχοντας ὑπομνημάτων ἱστορικὸς, καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος· ὅτι γινώσκει τοὺς ἀνθρώπων παρὰ Ἡροδότῳ στιχθέντας ὑπὸ Ξέρξεω Θηβαίους. Ἐπεὶ μέγιστον ἦν ἀπολόγημα τῆς αἰσχολῆς, καὶ καλῶς ἔχε τὴν πόλιν ἀγάλλεσθαι τοῖς στίγμασιν ἐκείνοις, ὡς Ξέρξῃ δοκοῦντος ἐχθίστοις χρήσασθαι Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ, τῷ μὲν ζῶντος ἔστιξεν. Ὁ δὲ τὸν μὲν εἰς Λεωνίδαν ὠμότητα δηλοῦσα πρὸς-

F. 8. πλεῦνας] Sic B. E. Xyl. Herod. l. c. Vulgo, πρῶτους.

A. 7. διαιτήσαντες] Forte, διαιωτήσαντες, ut Reisk.

A. 8. Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ] Sic B. E. ut res ipsa postulat. Steph. ex Ald. vulgavit Λεωνίδην καὶ Λεοντίδῃ. Bas. et Xyl. deterius fecerunt, omisso καὶ Λεοντιάδῃ: hic male vertit, bene Amiot.

nevolentia. Sed tamen Theſſalis teſtimonio juvantibus quomodo Thebani evaſerunt? *Alii eorum*, inquit, *accedentes a barbaris ſunt obtruncati: plures etiam mandato Xerxis notis regiis compuncti ſunt, initio facto a duce eorum Leontiada.* Atqui non fuit Leontiades dux Thebanorum in Thermopylis, ſed Anaxander: ut Ariſtophanes e magiſtratuum commentariis docuit, et Nicander Colophonius. Neque agnoſcit quiſquam hominum ante Herodotum compunctos a Xerxe Thebanos. Alioqui maxima hæc adverſus calumniam erat futura defenſio, debebantque gloriari ob iſtas notas Thebæ, quod Xerxes ſtatuiſſet ut inimiciſſimos ſibi tractare Leonidam et Leontiadem: ſiquidem hujus mortui corpus Xerxes contumelioſe habuit, illius vivum compunxit. Sed enim qui e crudelitate in Leonidam de-

μθμος ὅτι μάλιστα δὴ ἀνδρῶν ὁ βάρβαρος ἐθυμώθη
B ζῶντι Λεωνίδῃ, Θηβαίους δὲ καὶ μηδίζοντας λέγων ἐν Θερμοπύλαις στιχθῆναι, καὶ στιχθέντας αὖθις ἐν Πλαταιαῖς μηδίζειν προθύμως, δοκεῖ μοι, καθάπερ Ἱπποκλείδης ὁ τοῖς σκέλεσι χειρονομῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰπεῖν ἂν, ἐξορχούμενος τ' ἀλήθειαν, Οὐ φροντὶς Ἡροδότῳ.

λδ'. Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ, "τοὺς Ἕλληνας," φησὶ, "καταδειλιάσαντας ὑπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ὁρμὸν βου-
"λεύεσθαι ἔσω εἰς τ' Ἑλλάδα· καὶ τῶν Εὐβοέων δεο-
"μένων ὀλίγον ὑπομεῖναι χρόνον, ὅπως ὑπεκθοῖντο γεν-
"εὰς καὶ τὸ οἰκετικὸν, ὀλιγωρεῖν, ἄχρις οὗ Θεμιστοκλῆς
C "ἀργύριον λαβὼν Εὐρυβιάδῃ τε μετέδωκε καὶ Ἀδειμάντῳ
"τῷ Κορινθίων στρατηγῷ· τότε δὲ μεῖναι καὶ ἀγανα-

B. 5. Ἡροδότῳ] Recepi ex B. E. ut accommodatius huic loco, quam vulgatum Ἱπποκλείδῃ, quod ex univerſa et vulgari eſt proverbii forma.

B. 9. ἔτω] Addidi ex B. E. Sic et Herod. VIII, 4. et Mez.

B. 10. γενεὰς] Vetus et exquiſiti uſus lectio, revocata eſt ex B. E. Ald. Baſ. Xyl. non intellecta Leonico, Schott. Anon. ab iiſdem mutata in γυναῖκας, quod Steph. vulgavit. Herodoto, ni fallor, reſtituenda pro τέκνα, VIII, 4.

monſtrat maxime omnium hominum Leonidæ viventi iratum fuiſſe Xerxem: Thebanos autem dicens Medorum rebus ſtudentes et apud Thermopylas fuiſſe notis compunctos, et tamen poſtea apud Platæas Medis alacriter faviſſe: is videtur mihi, in morem Hippoclidis iſtius, pedibus in menſa geſticulantis, veritate ob ineptam ſaltationem amiſſa dicturus, *Non curat hoc Herodotus.*

XXXIV. Libro octavo ait *Græcos metu captos fugam ab Artemiſio in Græciam meditatos, Euboenſium orantium ut exiguum temporis ſpatium manerent, dum familiam exponerent, nullam habuiſſe rationem: donec Themiſtocles accepta ab Euboenſibus pecunia Eurybiadem et Adimantum Corinthiorum ducem impertiit: hac ratione factum ut manerent, et*

δὲ καὶ φιλάνθρωπον ὄδδεν. Ἀλλὰ δὴ τῶν Θεσσαλῶν μαρτυρούντων πῶς μετεμέλοντο Θηβαῖοι; "τοὺς μὲν "αὐτῶν ἀπέκτειναν οἱ βάρβαροι προσιόντας," ὡς αὐτὸς εἴρηκε· "τοὺς δ' ἔτι πλεῖονας, κελεύσαντος Ξέρξου, "ἔστιξαν στίγματα βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ στρατηγοῦ "Λεοντιάδεω." Οὔτε Λεοντιάδης ὁ Θερμοπύλαις ἦν στρατηγὸς, ἀλλὰ Ἀναξάνδρης, ὡς Ἀριστοφάνης ἐκ τῶν κατὰ ἄρχοντας ὑπομνημάτων ἱστόρησε, καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος· ὅτε γινώσκει τοὺς ἀνθρώπους παρὰ Ἡροδότῳ στιχθέντας ὑπὸ Ξέρξου Θηβαίους. Ἐπεὶ μέγιστον ἦν ἀπολόγημα τῆς αἰσχολῆς, καὶ καλῶς ἔχε τῷ πάλιν ἀγάλλεσθαι τοῖς στίγμασιν ἐκείνοις, ὡς Ξέρξου διαφανεῖς ἐχθίστοις χρήσασθαι Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ, τῷ μὲν ὃ νικήσατο στερεώτατος τὸ σῶμα, τῷ δὲ ζῶντος ἔστιξεν. Ὁ δὲ τῷ μὲν εἰς Λεωνίδαν ὠμότητα δήλωμα ποιή-

F. 8. πλείονας] Sic B. E. Xyl. Herod. l. c. Vulgo, πρῶτος.

A. 7. διασάντες] Forte, διασώσαντες, ut Reisk.

A. 8. Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ] Sic B. E. ut res ipsa postulat. Steph. ex Ald. vulgavit Λεωνίδῃ καὶ Λεοντίδῃ. Bas. et Xyl. deterius fecerunt, omisso καὶ Λεοντιάδῃ: hic male vertit, bene Amiot.

nevolentia. Sed tamen Theſſalis teſtimonio juvantibus quomodo Thebani evaſerunt? *Alii eorum*, inquit, *accedentes a barbaris ſunt obtruncati: plures etiam mandato Xerxis notis regiis compuncti ſunt, initio facto a duce eorum Leontiada.* Atqui non fuit Leontiades dux Thebanorum in Thermopylis, ſed Anaxander: ut Ariſtophanes e magiſtratuum commentariis docuit, et Nicander Colophonius. Neque agnoſcit quiſquam hominum ante Herodotum compunctos a Xerxe Thebanos. Alioqui maxima haec adverſus calumniam erat futura defenſio, debebantque gloriari ob iſtas notas Thebae, quod Xerxes ſtatuiſſet ut inimiciſſimos ſibi tractare Leonidam et Leontiadem: ſiquidem hujus mortui corpus Xerxes contumelioſe habuit, illius vivum compunxit. Sed enim qui e crudelitate in Leonidam de-

μθνος ὅτι μάλιστα δὴ ἀνθρώων ὁ βάρβαρος ἐθυμώθη
B ζώντι Λεωνίδῃ, Θηβαίους δὲ χρῆ μηδίζοντας λέγων σὺν Θερμοπύλαις τιχθῆναι, καὶ τιχθέντας αὖθις σὺν Πλαταιῇς μηδίζειν τοιθύμως, δοκεῖ μοι, καθάπερ Ἱπποκλείδης ὁ τοῖς σκέλεσι χειρονομῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰπεῖν ἂν, ἐξορχήμενος τὴν ἁλήθειαν, Οὐ φροντὶς Ἡροδότῳ.

λδ'. Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ, "τοὺς Ἕλληνας," φησὶ, "καταδειλιάσαντας ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ὁρμᾶσθαι βου-"λευέσθαι ἔσω εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ τῶν Εὐβοέων δεο-"μένων ὀλίγον ἐπιμεῖναι χρόνον, ὅπως ὑπεκθοῖντο γυ-"ναῖκας καὶ τὸ οἰκετικὸν, ὀλιγωρεῖν, ἄχρις οὗ Θεμιστοκλῆς
C "ἀργύριον λαβὼν Εὐρυβιάδῃ τε μετέδωκε καὶ Ἀδειμάντῳ "τῷ Κορινθίων στρατηγῷ· τότε δὲ μεῖναι καὶ ἀπαναυ-

B. 5. Ἡροδότῳ] Recepi ex B. E. ut accommodatius huic loco, quam vulgatum Ἱπποκλείδῃ, quod ex univerſa et vulgari eſt proverbii forma.

B. 9. ἔσω] Addidi ex B. E. Sic et Herod. VIII, 4. et Mez.

B. 10. γυναῖκας] Vetus et exquiſiti uſus lectio, revocata eſt ex B. E. Ald. Baſ. Xyl. non intellecta Leonico, Schott. Anon. ab iiſdem mutata in γυναῖκας, quod Steph. vulgavit. Herodoto, ni fallor, reſtituenda pro τίκνα, VIII, 4.

monſtrat maxime omnium hominum Leonidæ viventi iratum fuiſſe Xerxem: Thebanos autem dicens Medorum rebus ſtudentes et apud Thermopylas fuiſſe notis compunctos, et tamen poſtea apud Platæas Medis alacriter faviſſe: is videtur mihi, in morem Hippoclidis iſtius, pedibus in menſa geſticulantis, veritate ob ineptam ſaltationem amiſſa dicturus, *Non curat hoc Herodotus.*

XXXIV. Libro octavo ait *Græcos metu captos fugam ab Artemiſio in Græciam meditatos, Euboenſium orantium ut exiguum temporis ſpatium manerent, dum familiam exponerent, nullam habuiſſe rationem: donec Themiſtocles accepta ab Euboenſibus pecunia Eurybiadem et Adimantum Corinthiorum ducem impertiit: hac ratione factum ut manerent, et*

α μαχῆσαι πρὸς τοὺς βαρβάρους." Ὁ μὲ Πίνδαρος, οὐκ ἂν συμμάχου πόλεως, ἀλλὰ μηδίζειν αἰτίαν ἐχούσης, ὅμως τῇ Ἀρτεμισίᾳ μνησθεὶς ἀπεφώνησε,

——— Ἵν' παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο
Φαεινὰν ἐλευθερίας.

Ἡρόδοτος δέ, ὑφ' οὗ κεκοσμῆσθαί τινες ἀξιοῦσι τὴν Ἑλλάδα, δωροδοκίας καὶ κλοπῆς ἔργον ἀποφαίνει τὴν νίκην ἐκείνην γενομένην, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀκουσίως ἀγωνισαμένους, ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξαπατηθέντας ἀργύριον λαβόντων. Καὶ τοῦτο πέφυκε μὲ γίγνεσθαι αὐτῷ τῆς κακοηθείας, ἀλλὰ πάντες μὲ ἄνθρωποι ἡδὺν ὁμολογοῦσι ταῖς D ναυμαχίαις αὐτόθι κεκλοῦσθαι τοὺς Ἕλληνας, ὅμως ὑφεῖναι τῇ Ἀρτεμισίᾳ τοῖς βαρβάροις, τὰ περὶ Θερμοπύλας ἀκούσαντας· ὧδε γὰρ ἴσως ἄφελος ἐνταῦθα κεκτῆσθαι φοβερὸν τὸν θάλασσαν, ἐντὸς Πυλῶν τοῦ πολέμου γενόμενος, καὶ Ξέρξου τὰ παιδῶν κρατοῦντος. Ἡρόδοτος δέ, πρὶν ἀπαγγελθῆναι τὸν Λεωνίδου θάνατον, ἤδη πασῶν

C. 6. Ἵν'] Sic B. Mez. Vulgo, ὅτι.

cum barbaris navali pugna decertarent. Pindarus quidem, non ſociæ urbis ſed Medis favere ſuſpectæ civis, tamen Artemiſii facta mentione exclamat:

——— *Ubi filii Athenienſium*
Splendidum jacere libertatis fundamentum.

Herodotus autem, a quo nonnulli exornatam volunt Græciam, victoriam illam captorum munerum et furti opus facit, deceptos a ducibus argento corruptis Græcos contra animi ſententiam pugnaſſe dicens. Neque hic malignitati finem ſtatuit. Fatentur omnes homines fere, Græcos etſi navalibus prœliis victoriam obtinerent, tamen Artemiſio barbaris ceſſiſſe, audita clade ad Thermopylas accepta: neque enim expediebat ibi morari et mare cuſtodire, cum hoſtis jam intra Pylas perveniſſet, Xerxe aditus tenente. Herodotus tamen Græcos fa-

τὺς Ἕλληνας βεβλευμμένους ἀποδιδράσκειν· λέγε δὲ ὅτως, " Τριηρέως δὲ ἐπιπεσεόντες, καὶ οὐκ ἤκιστα Ἀθηναῖοι, " τῶν αἱ ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμμέναι ἦσαν, δρησμὸν " ἐβάλλοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα." Καίτοι τὴν περὶ τῦ ἀγῶνος ἀναχώρησιν ὅτως ὀνομάσαι, μᾶλλον δὲ ὀνειδίσαι, δεδόθω· ὁ δὲ καὶ πρότερον δρασμὸν εἶπεν, καὶ νῦν δρασμὸν ὀνομάζει, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐρεῖ δρασμόν· ὅτω πικρῶς τῷ ῥήματι προσπέφυκε· " τοῖς δὲ βαρ- " βάροισιν αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθεν ἀνὴρ Ἑστι- " αιεὺς ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τῦ Ἀρτεμισίῃ τὸν τῶν " Ἑλλήνων· οἱ δὲ ὑπὸ ἀπιστίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα " εἶχον ἐν φυλακῇ, νέας δὲ ταχείας ἀπέστειλαν προσκα- " ταμμένους." Τί σὺ λέγεις; ἀποδιδράσκειν ὡς κεκρατημμένους ὃς οἱ πολέμιοι μετὰ τὴν μάχην ἀπιστῶσι φεύγειν, ὡς πολὺ κρατῦντας; Εἶτα πιστεύειν ἄξιον τῦ-

D. 9. περιαγχθέντες] Rectius erat, περιαφθέντες, ut Herod VIII, 18. B. περιεργθέντες.
E. 1. ἐβάλλοντο] Sic B. E. ut Herodot. Vulgo, ἐβουλεύοντο.
E. 3. δεδόσθω] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Vulgo, δεδόσθαι.
E. 5. πικρῶς] Haud ſcio an rectius fuerit γλίσχρως.
E. 6. Ἑστιαιεὺς] Non mutavi, quod B. E. Ald. Baſ. et alii ſervant. Xyl. ex correctione ipſe ſua Ἱστιαιεὺς, ut Herod. VIII, 23.

cit nondum audita Leonidæ morte fugam molientes, his adeo verbis, *Male autem accepti, et haud minime Athènienſes, quorum navium dimidium erat confractum, fugam in Græciam meditabantur.* Liceat ſane ei diſceſſionem ante conflictum ſic appellare, aut potius hoc probro adficere: ita quidem odioſe huic vocabulo inhæret, ut et ante, et nunc, et mox rurſum *fugam* nominet. *Ad barbaros*, inquit, *ſtatim ſecundum hæc navi venit vir Heſtiæenſis fugam Græcorum ab Artemiſio factam nuntians. Illi, quod incredibilis res videbatur, nuntio in cuſtodiam dato, naves celeres ſpeculatum miſerunt.* Quid ais tandem? Fugere tanquam victos dicis, quos poſt pugnam hoſtis non credit fugere, ſciens ſuperiores multo fuiſſe? Jam par eſt homini huic credi de

τῷ γράφοντι περὶ ἀνδρὸς ἢ πόλεως μιᾶς, ὃς ἑνὶ ῥήματι τὸ νίκημα τῆς Ἑλλάδος ἀφαιρεῖται, καὶ τὸ τρόπαιον καθαιρεῖ, καὶ τὰς ὑπογραφὰς ἃς ἔθεντο ᾠδὴ τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Περσικῇ κόμπον ἐπιφαίνει καὶ ἀλαζονείαν; ἔχει δὲ οὕτω τὸ ὑπόγραμμα,

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίας ἀπὸ χώρας
Παῖδες Ἀθηναίων τῇδ' ἔστ' ἐν σειλάγει
Ναυμαχίᾳ δαμάσαντες, ἐπεὶ τρατὸς ὤλετο Μήδων,
Σήματα ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι. 868

Ἐν μὲν οὖν ταῖς μάχαις οὐκ ἔταξε τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ ἐδήλωσεν ἣν ἑκάστη πόλις ἔχουσα χώραν συνεμάχησε· τὴν δὲ τῶν Σικυωνίων, ὃν αὐτὸς ἀριστῶν στρατηγορεύει, πρώτους φησὶ Κορινθίους πλεῖν, ὑστάτους δὲ Ἀθηναίους.

λε'. Ἔδει μὲν οὖν μηδὲ τοῖς μηδίσασιν Ἕλλησιν ἄγαν ἐπεμβαίνειν, καὶ ταῦτα Θούριον μὲν ὑπὸ τῶν ἄλλων νομιζόμενον, αὐτὸν δὲ Ἁλικαρνασσέα προσχόμενον, οἱ, Δωριεῖς ὄντες, μὴ τῆς γυναικωνίτιδος ὑπὲρ τοὺς Ἕλλη-

F. 5. Προστὼν] Recepi poſt Xyl. ex pari loco Plutarchi, Themiſtocl. p. 115. F. Omnes alii libri habent πρὸς, ſequente lacuna.

viro aliquo aut urbe ſcribenti, qui uno verbo victoriam Græcis adimit, tropæumque dejicit, et inſcriptiones quas illi poſuerunt apud Orientalem Dianam, faſtum pronunciat eſſe inanemque jactantiam? Epigrammatis hæc eſt ſententia,

Cecropia hoc quondam in pelago cum claſſe juventus
Dev cit populos omnigenos Aſiæ,
Medorum peritque exercitus: iſta tropæa
Protinus erexit, virgo Diana, tibi.

Porro in præliis non indicans ordinem Græcorum, et quem quæque civitas in pugna navali tenuiſſet locum, in diſceſſu, quem ipſe *fugam* appellat, primos ait navigaſſe Corinthios, ultimos Athenienſes.

XXXV. Oportebat profecto non nimis inſultare Græcis Medorum partes amplexis hominem qui, ab aliis Thurius habitus, ipſe ſe inter Halicarnaſſenſes refert; qui cum eſſent Dorienſes, una cum gynæceo in bellum contra Græ-

νας ἐστράτευσαν· ὁ δὲ τοσοῦτον ἀποδεῖ τοῦ πρόσθεν ὀνομάζειν τὰς τοῦ μηδισάντων ἀνάγκας, ὥστε περὶ Θετταλῶν διηγησάμενος ὅτι Φωκεῦσιν ἐχθροῖς καὶ πολεμίοις ἦσι, προεστάλμεναν, ἐπαγγελλόμενοι τῷ χώρην αὐτοῦ ἀβλαβῆ διαφυλάξειν, εἰ πεντήκοντα τάλαντα μισθὸν λάβοιεν, ταῦτα περὶ Φωκέων γέγραφεν αὐτοῖς ὀνόμασιν· "Οἱ γὰρ Φωκεῖς μᾶλλον τοῦ τοιούτου ἀνθρώπων οὐκ ἐμί-
"σιζον, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος εὑ-
"ρίσκω, κατὰ δὲ ὃ ἔχθος ὃ Θεσσαλῶν· εἰ δὲ Θεσσαλοὶ
"τὰ Ἑλλήνων ἤμυνον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐμήδιζον ἂν οἱ
"Φωκεῖς." Καίτοι μετὰ μικρὸν αὐτὸς ἐρεῖ τεισκαίδεκα πόλεις τῶν Φωκέων ὑπὸ τοῦ βαρβάρου κατακεκαῦσθαι, διεφθάρθαι τὴν χώραν, ἐμπεπρῆσθαι τὸ ἐν Ἄβαις ἱερὸν, ἄνδρας ἀπολωλέναι καὶ γυναῖκας, ὅσοι μὴ διαφυγόντες ἔφθησαν εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἀλλ' ὅμως τοῖς τὰ ἔσχατα παθεῖν ὅτι τῷ μὴ προσθέσθαι τὸ καλὸν ὑπομείναντας, εἰς τὴν αὐτὴν ἔθετο κακίαν τοῖς προθυμοτάτοις

cos ſunt profecti. Ille vero tantum abeſt ut neceſſitates prius recenſeat eorum qui ad barbaros defecerunt, ut de Theſſalis quoque narrans, "miſiſſe eos ad Phocenſes, quibus cum illis inimicitiæ et "bella intercedebant, pollicitoſque regionem ipſorum ab "omni damno immunem præſtituros, mercede quinquaginta talentorum accepta, "hæc de Phocenſibus ſcripſerit:" *Soli enim Phocenſes iſtis indocis non inclinabant ad Medos: nulla alia de cauſſa, quantum ipſe conjectura aſſequor, quam quia oderant Theſſalos: qui ſi Græcorum rebus ſtuduiſſent, arbitror Phocenſes Medis ſe adjuncturos fuiſſe.* Atqui paulo poſt ipſe dicit, "duodecim Phociças urbes a "barbaro fuiſſe combuſtas, e-"vaſtatum agrum, incenſum "quod Abis erat templum, "viros et mulieres interfectos, "niſi qui fuga in Parnaſſum "evaſiſſent." Et tamen eos qui ſuſtinuerunt extrema, ne proderent honeſtatem, eodem ponit loco cum iis qui prom-

μηδίσασι· καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν ψέξαι μὴ δυνηθείς, αἰτίας ἐκάθητο φαύλας καὶ ὑποψίας ἐπὶ τῇ γραφείσῃ συνθήκας κατ' αὐτῶν, καὶ κελεύων, οὐκ ἀφ' ὧν ἔπραξαν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἔπραξαν ἂν εἰ μὴ ταῦτα Θετταλοῖς ἔδοξε, κρίνεσθαι τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν, ὥσπερ χώρας ἀντειλημμένης ὑφ' ἑτέρων, τῆς προδοσίας ἐκπολεμφθέντας. Εἰ τοίνυν Θετταλός τις ἐπιχαίρει τῇ μηδισμῷ προβαλλόμενος, D λέγων ὡς οὐ ταῦτα ἐβούλοντο, τῇ δὲ πρὸς Φωκέας ἀλλοφορᾷ τοῖς Ἕλλησι προσπεμφθέντες ὁρῶντες, αὐτοὶ πρὸ γνώμην ἐμήδισαν, ἆρα οὐκ ἂν ἄρχειν κολακεύειν ἔδοξε καὶ πρὸς ἑτέρων χάριν αἰτίας χρηστὰς ἐπὶ πράγμασι φαύλοις προίζων ἀλλοτρέφειν τὴν ἀλήθειαν; Ἐγὼ μὴν οἶμαι. Πῶς οὖν οὐ προφανὲς ἅπασι συνοφαντεῖν, ὁ μὴ δι' ἀρετὴν τὰ βέλτιστα Φωκεῖς ἑλομένους ἀποφαινόμενος, ἀλλ' ὅτι ταναντία Θετταλοὶ

C. 7. κελεύων] Sic E. margo B. Anon. Vulgo, κελεύων, quod bifariam corrigit T. V. κελεύων et κελεύειν.

C. 8. ἀλλ' ἀφ' ὧν ἔπραξαν ἄν] Ita ex codice vetere P. correxit Mez. et res ipsa loquitur.

C. 9. ἀντειλημμένης] Legendum puto καταλημμένης. Vulgo, ἀντειλημμένους. Receptum exstat in E. Leonic. Mez. T. V.

tissime Medum secuti sunt: et cum Phocensium facta non posset culpare, causas malas et suspiciones stylo fingens adversus illos sedet, jubens eorum consilium æstimare non ex iis quæ fecerunt, sed ex iis quæ facturi fuissent, nisi hoc Thessalis placuisset, qui Phocensibus proditionem præripuissent ægre exclusis tamquam a loco jam ab aliis occupato. Jam si quis Thessalorum ad Medos defectionem aggressus excusare, diceret non sua voluntate eos ita egisse, sed odio Phocensium, quos viderent Græcis se adjungere, ipsos præter animi sententiam Medi partes fuisse secutos; nonne turpissime is adulari videretur, et in aliorum gratiam malis factis bonas causas affigendo veritatem pervertere? Equidem puto. Qui ergo non aperte calumniari putetur, qui non ob virtutem Phocenses optima delegisse, ait, sed quia

ἔγνωσαν φρονοῦντας; Οὐδὲ γὰρ εἰς ἑτέρους, ὥσπερ εἴωθεν,
E ἀνάγει τὴν διαβολήν, ἀκριβέναι λέγων, ἀλλ' αὐτὸς εὑρίσκειν συμβαλλόμενος. Εἰκὸς οὖν ἦν τὰ τεκμήρια δι' ὧν ἐπείσθη τοὺς ὁμοια φρονοῦντας τοῖς ἀρίστοις, τὰ αὐτὰ τοῖς φαυλοτάτοις διανοηθῆναι· τὸ γὰρ τῆς ἔχθρας γελοῖόν ἐστιν· οὔτε γὰρ Αἰγινήτας ἐκώλυσεν ἡ πρὸς Ἀθηναίους διαφορὰ, μὴ Χαλκιδεῖς ἡ πρὸς Ἐρετριέας, μὴ Κορινθίους ἡ πρὸς Μεγαρέας, τῇ Ἑλλάδι συμμαχεῖν· ἀλλ' ἦν πάλιν Θεσσαλοὺς μηδίζοντας οἱ πολεμιώτατοι Μακεδόνες, ἡ πρὸς τὸν βάρβαρον φιλίας ἀπέστρεφαν· τοὺς γὰρ ἰδίας ἀπεχθείας ὁ κοινὸς ἀπέκρυψε κίνδυνος, ὥστε τὴν
F ἄλλων παθῶν ἐκκαθάρσας, ἢ τῷ καλῷ δι' ἀρετὴν, ἢ τῷ συμφέροντι δι' ἀνάγκην προσλίθεσθαι τὴν γνώμην. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην ἢ κατελήφθησαν ὑπὸ Μήδων γενέσθαι, πάλιν μετεβάλοντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας οἱ ἄνδρες, καὶ Λαοκράτης μὴν αὐτοῖς ὁ

E. 8. μηδίζοντες] Ita leviter correxi lectionem B. E. μηδίζοντας. Vulgo, καλλίζοντας. Reiskius item verum vidit.

contrarium ſentire Theſſalos viderent? Neque enim ad alios hoc commentum, ut alias ſolet, auctores refert, ſed *ipſum ſe hoc* ait *conjiciendo inveniſſe*. Oportebat ergo certa argumenta proferre, quibus ei perſuaſum fuiſſet eos qui ſimilia optimorum factis edunt, eadem cum peſſimis ſequi conſilia. Nam quod de inimicitiis adfert, ridiculum eſt. Neque enim Æginetas cum Athenienſibus, neque Chalcidenſes cum Eretrienſibus, neque Corinthios cum Megarenſibus diſcordia a ſocietate Græcorum abſtinuit: neque rurſum Theſſalos infeſtiſſimi Macedones barbaro faventes ab amicitia cum barbaro averterunt. Nam privatas inimicitias commune obruebat periculum, ut reliquis animi affectionibus excuſſis, aut honeſtati virtutis ſtudio, aut utili neceſſitatis impulſu quiſque animum adjungeret. Enimvero poſt neceſſitatem illam, quæ ipſos coëgerat Medis parere, rurſum ad Græcos ſe contulere Phocenſes. Idque de iis

Σπαρτιάτης ἄνταρυς ἐμαρτύρησεν· αὐτὸς δὲ ὁ Ἡρόδοτος, ὥσπερ ἐκβιασθεὶς ἐν ταῖς Πλαταιϊκαῖς ὁμολογῆ καὶ Φωκέας συναγενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν.

λϛ'. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ τοὺς ἀτυχήσασιν ἔγκειται σκληρῶς, ὅπου καὶ τοὺς συναγωνισθέντας καὶ συγκινδυνεύσαντας, εἰς τιμὴν τῶν πολεμίων μερίδα καὶ μεγάλην μεταπέμποι. Νάξιοι μὲν γὰρ τρεῖς ἔπεμψαν τριήρεις συμμάχους τοῖς βαρβάροις, εἷς δὲ τῶν τριηραρχῶν Δημόκριτος ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἑλέσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων. Οὔτως οὐδὲ ἐπαινεῖν ἅπαν τοῦ ψόγου οἶδεν, ἀλλ' εἰ ἕως ἀνὴρ ἐγκωμιασθῇ, πόλιν ὅλην δεῖ κακῶς ἀκοῦσαι καὶ δῆμον. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτῷ τῷ μὲν πρεσβυτέρων Ἑλλάνικος, τῷ δὲ νεωτέρων Ἔφορος, ὁ μὲν ἓξ, ὁ δὲ πέντε ναυσὶν αὐτοὺς Νάξιους ἐλθεῖν τοῖς Ἕλλησι βοηθοῦντας ἱστορήσας. Αὐτὸς δὲ καὶ παντάπασιν ἑαυτὸν ὁ Ἡρόδοτος ἐξελέγχει ταῦτα

A. 6. Μαρτυρεῖ] Sententia poſtulat ἀντιμαρτυρεῖ, quod Xyl. vertendo ſecutus eſt.

A. 8. αὐτοὺς Νάξιους] αὐτοὺς aut delendum, aut mutandum in τοὺς, ut et Reiſk. monuit.

Laocrates Spartanus palam teſtatus eſt: atque ipſe Herodotus veluti vi adactus in Plataica re fatetur Phocenſes etiam Græcis adfuiſſe.

XXXVI. Neque mirum videri debet, eum acerbe inſectari eos qui adverſam pertulerunt fortunam: quando etiam hos qui interfuerunt rei gerendæ, unaque cum Græcis ſalutem ſuam periclitati ſunt, inter hoſtes et proditores numerat. *Naxios*, ait, *tres naves barbaris auxilio miſiſſe, unum autem de triremium præfectis Democritum perſuaſiſſe civibus, ut reliqui Græcorum cauſſam amplecterentur.* Adeo laudare ſine vituperio non poteſt Herodotus; ut ſi unum hominem laudet, male audire totam civitatem aut populum oporteat. Teſtimonium contra eum dicunt de vetuſtioribus Hellanicus, de recentioribus Ephorus, alter ſex, alter quinque navibus ipſos Naxios auxilio veniſſe Græcis ſcribentes. Et ipſe Herodotus planiſſime

πλατιόμμον. Οἱ μὲν γὰρ Ναξίων ἀρχαιόφροι λέγουσι,
B καὶ πρότερον Μεγαβάτῳ ἀπώσασθαι ναυσὶ μακροῖσιν ὑπαπλεύσαντα τὴν νήσον, καὶ Δάτιν αὖθις τὸν στρατηγὸν ἐξελάσαι καταφρήσαντα ποιῆσαι κακόν. Εἰ δὲ, ὡς Ἡρόδοτος εἴρηκεν Ἑλλαχθῆ, τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν ἐμπρήσαντες διέφθειραν, οἱ δὲ ἄνθρωποι καταφυγόντες εἰς τὰ ὄρη διεσώθησαν, ἵππων καλλιὼ αἰτίαν ἔσχον, τοῖς ἀπολέσασι τὴν πατρίδα πέμπειν βοήθειαν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἀμυνομένοις ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀμύνειν. Ὅτι δὲ οὐκ ἐπαινέσας βελτίους Δημόκριτον, ἀλλ' ἐπ' αἰσχύνῃ Ναξίων συνέθηκε τὸ ψεῦδος, δῆλός ἐστι τὴν παλαιπεῶν
C ὅλως καὶ παλαιωπῆσαι τὸ Δημοκρίτου κατόρθωμα, καὶ τὴν ἀρετείαν, ἣν ἐπιγράμματι Σιμωνίδης ἐδήλωσε,

Δημόκριτος τρίτος ἦρξε μάχης, ὅτε παρ Σαλαμῖνα
Ἕλληνες Μήδοις σύμβολον ἐν πελάγει·

B. 3. καταπρήσαντα ποιῆσαι κακόν] Legendum puto καταπλεύσαντα ναυσὶ ἑπαλέας. Turneb. καπρήσαντα πόλεις ἑκατόν, quod reddidit Amiot. a rei natura abhorret, nisi forte pro πόλεις legas ἑπαύλεις.
B. 9. αἰσχύνῃ] Sic Leonic. T. V. B. Mez. Vulgo, αἰσχύνην.

arguit hæc a ſe fingi. Nam Naxiorum annalium ſcriptores aiunt, *ante quoque Megabatem fuiſſe ab iis repulſum, cum ad inſulam cum ducentis navibus accederet: et Datin poſt ducem profligatum ab iis, cum incendio ipſis malefeciſſet.* Quod ſi, ut alibi Herodotus dixit, urbem ipſorum barbari combuſſerunt, hominibus fuga in montes ſalutem conſecutis, nimirum juſtam cauſſam habuerunt Naxii auxilium mittendi iis qui patriam ipſorum perdidiſſent, non potius adjuvandi eos qui publicam libertatem protegebant. Non laudandi autem Democriti, ſed Naxiis infamiam parandi cauſſa, hoc mendacium eum compoſuiſſe inde apparet, quod Democriti præclarum facinus remque pulcherrime geſtam ita præteriit, ut ne verbo quidem uno attingeret: quam Simonides hoc epigrammate illuſtravit,

Tempore quo Graium robur Salamina ſub amplam,
Cum Medis pugnam ſubſtitit in pelago:
Tertius ante alios ductor Democritus ivit,

Πάντι δὴ νῆας ἔλεν ἀνδρῶν, ἕξτην δ' ὑπὸ χεῖρα
Ῥύσατο βαρβαρικὴν Δωρὶδ' ἁλισκομένην.

λζ'. Ἀλλὰ τί ἄν τις ἀγανακτοίη τοῖς Ναξίοις; εἰ γάρ εἰσιν Ἀντίποδες ἡμῶν, ὥσπερ ἔνιοι λέγουσι, τῆς γῆς τὰ κάτω τοῖς ποσὶν ἡμῶν ὑποκοῦντες, οἶμαι μηδὲ ἐκείνους ἀποκόους τῆς (εἰ) Θεμιστοκλέους καὶ τῆς Θεμιστοκλέους βουλεύματος, ὃ βουλεύσας τῇ Ἑλλάδι ναυμαχήσαι πρὸ Σαλαμῖνος, ἱδρύσατο ναὸν Βουλῆς Ἀρτέμιδος ἐν Μελίτῃ, τῆς βαρ- D βάρου καταπολεμηθέντος. Τοῦτο μὲν τὸ Θεμιστοκλέους ὁ χαρίεις συγγραφεὺς ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ παραπέμπει, καὶ τὴν δόξαν εἰς ἕτερον μεταφέρων, ταῦτα γράφει καὶ λέγει, "Ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλέα ἀφικόμενον ὅτι τὴν νέα, εἴρετο "Μνησίφιλος ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὅ, τι σφὶν ἔοι βεβουλα- "μένον· πυθόμενος δὲ παρὰ αὐτοῦ, ὡς ὅτι δεδογμένον "ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν, καὶ περὶ τῆς

C. 6. *βαρβαρικὴν*] Sic B. E. quod satis est ad correctionem. Vulgo, *βαρβαρικήν*. T. V. B. ἀπὸ χειρὸς ῥ. βαρβαρικῆς. Reisk. et Brunck. Analect. T. I. p. 133. ἀπὸ χειρῶν ῥ. βαρβαρικῶν.

D. 1. *Βουλῆς*] Legendum videtur Ἀριστοβούλης ex Vit. Themistocl. p. 123. A. ut monuit Xyl. et sane præstat Bryani conjecturæ Βυλαίας ad Vit. Plut. T. I. p. 95.

D. 2. *τὸ Θεμιστοκλέους—παραιτούμενος*] Legendum, *τοῦ Θεμιστοκλέους—παραιρούμενος*, ut et Valckenarius monuit ad Herod. VIII, 57.

Barbaricas victor quinque rateſque tulit:
Cœperat et ſextam: ſed barbarus impete grandi
Victoris trepidam de manibus rapuit.

XXXVII. Sed quis pro Naxiis indignetur? Equidem, ſi ſunt, quod nonnulli aiunt, antipodes inferiorem terræ partem verſis adverſus noſtra veſtigiis incolentes, ne illis quidem puto inauditum eſſe Themiſtoclem, et conſilium Themiſtoclis, quo cum Græcis perſuaſiſſet ut ante Salaminam navali prælio decernerent, victo barbaro in Melita templum Conſulentis Dianæ dedicavit. Hoc, Themiſtocli ſcitus iſte ſcriptor quantum in ipſo fuit adimens, gloriamque in alium transferens, in hæc verba ſcribit: *Hic Themiſtoclem cum in navim veniſſet, interrogavit Mneſiphilus vir Athenienſis, quidnam conſtituiſſent: eumque audiret decretum eſſe ut naves ad Iſthmum reducerentur, ac*

" Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε, σὺ ἄρα, ἢν ἀπά-
" ρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, φόνδε τρέχοις μὴ ἔτι
" πατρίδος ναυμαχήσων· τί γὰρ πόλεις ἕξεσι τρέφουσι;"
E Καὶ μετ' ὀλίγον, " Ἀλλὰ εἴ τις σοὶ μαχαίρη, εἶπε τε καὶ
" περιὼν ἀφαιρέοι τὰ βεβουλευμένα, ἢν κως δύνῃ ἀναγ-
" κάσαι Εὐρυβιάδεα μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ με-
" νέειν" ἔστι ὑπερεπὶν ὅτι, " χάρτα τῷ Θεμιστοκλέϊ ἤρε-
" σεν ἡ ὑποθήκη, καὶ εὖ δὴν τοὺς ζώντα ἀμειψόμενος,
" ἀφίκετο τοὺς τ' Εὐρυβιάδεω," πάλιν αὐταῖς λέξεσι
γέγραφεν, " Ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλῆς παρεζόμενος κα-
" τελέγει κεἰνά τε ἃ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἑωυτοῦ ποιεύ-
F " μενος, καὶ ἄλλα προστιθείς." Ὁρᾷς ὅτι κακοηθείας
προστίθεται τῷ ἀνδρὶ δόξαν, ἴδιον αὐτῷ βούλευμα
ποιεῖσθαι τὸ τοῦ Μνησιφίλου λέγων;

λη'. Ἔτι δὲ μᾶλλον τὴν Ἑλλήνων καταγελῶν,
Θεμιστοκλέα μὴ οὕτε φρονῆσαι τὸ συμφέρον, ἀλλὰ
παριδεῖν, ὡς Ὀδυσσεὺς ἐπωνομάσθη ἀφ' ὕβρεως

E. 8. ποιούμενος] Sic E. Anon. Vulgo, ποιούμενος.

navale prælium ante Peloponneſum committeretur, dixit, Non ergo tu, Themiſtocles, ſi illi naves a Salamina abducent, unquam pro patria propugnabis: quivis enim ſuam urbem petent. Et paulo poſt: *Sed ſi quid reſtat conſilii, ito, et quæ decreta ſunt confundere conare; ſi qua ratione Eurybiadi poſſis perſuadere ut maneat mutato inſtituto.* Deinde ſubjiciens: *Themiſtoclī perplacuiſſe hanc admonitionem, nulloque eum dato reſponſo, ad Eurybiadem illico abiiſſe,* his ipſis verbis ſic loquitur: *Proinde adſidens ei Themiſtocles expenit quæ e Mneſiphilo audiverat, ſua eſſe ea fingens, et alia addens.* Vides ut Themiſtoclem improbitatis notet, ſibi eum arrogare dicens, quod eſſet Mneſiphili.

XXXVIII. Amplius etiam deridens Græcos, *Themiſtoclem*, ait, *non potuiſſe perſpicere quid in rem eſſet, ſed in eo cæcutiiſſe:* cum quidem ob prudentiam ei nomen Ulyſſis fac-

Ἀρτεμισίαν δὲ τὴν Ἡροδότου πολίτην, μηδενὸς διδάξαντος, αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς ἐπινοήσασαν, Ξέρξῃ παρεσκευάσθαι ὡς "Οὐχ οἷοί τε πολὺν χρόνον ἔσονταί σοι ἀντέχειν "οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφέας διασκεδᾷς, ἐπὶ πόλεις δὲ "ἕκαστοι φεύξονται· ἢ οὐκ εἰκὸς αὐτούς, ἢν σὺ ἐπὶ τὴν "Πελοπόννησον ἐλαύνῃς τὸν πεζὸν στρατόν, ἀτρεμήσειν, "οὐδὲ σφίσι μελήσειν περὶ τῆς Ἀθηναίων ναυμαχίας· ἢν "δὲ αὐτίκα ἐπειχθῇς ναυμαχῆσαι, δείσαντα μὴ ὁ "ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς καὶ τὸν πεζὸν προδιαλύσῃ." Ταῦτα μὲν ἂν μέτρων οὐδὲν τῷ Ἡροδότῳ, Σίβυλλαν ἀποφῆναι τὴν Ἀρτεμισίαν τὰ μέλλοντα προθεσπίζουσαν ἔτεσιν ἀκριβῶς. Διὸ καὶ Ξέρξης αὐτῇ παρέδωκε τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀπάγειν εἰς Ἔφεσον· ἐπελέλητο γὰρ οὐκ Σούσων, ὡς ἔοικεν, ἄγειν γυναῖκας, εἰ γυναικείας ἐδέοντο παραπομπῆς οἱ παῖδες.

λθ'. Ἀλλ' ὁ μὲν ἔψευσαι, λόγος ἡμῖν οὐδεὶς

A. 5. προδιαλύσηται] Rectius apud Herod. VIII, 68, προσδιαλύσηται.
A. 6. Ταῦτα μὲν οὖν] Forte, Ταῦτα μέντοι.

tum fuerit. Artemiſiam autem, Herodoti civem, nemine docente ipſam ſua ſponte re excogitata ſic Xerxem monuiſſe: *Non diu poterunt tibi Græci reſiſtere, ſed diſſipabis eos, diffugientque per oppida: neque veriſimile eſt, eos, te terreſtres copias in Peloponneſum adducente, quieturos, aut in eam curam incubituros, ut pro Athenienſibus navale prælium obeant: ſi vero confeſtim properes navale prælium committere, metuo ne claſſiarii tui detrimentum paſſi, etiam terreſtribus graviter incommodent.* Nihil præter verſuum menſuram defuit Herodoto, quin ex Artemiſia Sibyllam faceret, ita exacte vaticinantem futura. Itaque Xerxes etiam liberos ſuos ei Epheſum deducendos tradidit, oblitus, quantum apparet, Suſis mulieres ſecum abducere, ſiquidem muliebri comitatu ii indigebant.

XXXIX. Verum de Herodoti mendaciis non eſt nobis rationes ineundi propoſi-

B ἀδετ * ψεῦσαι μόνον ἐξετάζομεν. Φασὶ τοίνυν, "Ἀθη-
" ναίους λέγειν, ὡς Ἀδείμαντος ὁ Κορινθίων στρατηγὸς, ὑπ'
" ἐρωτος τῶν πολεμίων γενομένων, ὑποφευγούσης ἤδη
" καταδύσας ἔφυγεν· ὑπ' ὠρύμιναν κρυσάμενος, οὐδὲ δια-
" δὺς ἀτρέμα ἀφ' τῶν μαχομένων, ἀλλὰ λαμπρῶς
" ἐπαιρόμενος τὰ ἱστία, καὶ τοὺς ναῦς ἁπάσας ἀπο-
" στρέψας· εἶτα μύτοι κέλης ἐλαυνόμενος αὐτῷ συνέ-
" τυχε τοῖς τὰ λήγοντα τῆς Σαλαμινίας, οὐκ δὲ τῶ
" κέλητος ἐφθέγξατό τις, Σὺ μὲν, ὦ Ἀδείμαντε, φεύ-
" γεις καταπροδοὺς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι,
C " καθάπερ ἠρῶντο ὑπερατῆσαι τῶν ἐχθρῶν." Ὁ δ'
κέλης ὕτος ἦν, ὡς ἔοικεν, θεοπεσίης· τί γὰρ ἔδει τι-
θέσθαι μηχανῆς τραγικῆς, ἢ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπερ-
παίοντα τοὺς τραγῳδοὺς ἀλαζονείᾳ; Πιστεύσας οὖν ὁ
Ἀδείμαντος, " ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπ' ἐξειρ-

B. 1. ἀδετ * ψεῦσαι] Forte, ἃ δὲ τῶν Ἑλλήνων κατέψευσαι. Aliter Xyl. et Amiotus aliter, verterunt.

C. 2. τίθεσθαι] Subeſt mendum: ad ſententiam quidem accommodatum eſt Valckenarii τιτᾶσθαι, non ad conſuetudinem Plutarchi. Omnino ἀπίχεσθαι aut ſimile requiro.

C. 5. ἐπ' ἐξειργασμένους] Sic margo B. Herod. VIII, 94. T. V. Vulgo, ἐπεξειργασμένος.

tum: in ea duntaxat inquirimus, quæ mentitus eo eſt, ut alienæ gloriæ detraheret. *Ab Athenienſibus*, ait, *narrari, Adimantum Corinthiorum ducem jam cum hoſte manus conſerturum tanto fuiſſe metu perculſum, ut non prora obverſa retrorſum, aut paulatim per pugnantes ſe ſubducens, ſed aperte ſublatis velis profugerit, averſis ſecum omnibus ſuis navibus: huic jam ſub finem oræ Salaminiæ occurriſſe navim uniremem, et quendam ex ea ſic locutum fuiſſe, Tu quidem, Adimante, fugis proditis Græcis: illi tamen vincunt, et ex voto hoſtibus ſunt ſuperiores.* Haud dubie navicula illa de cœlo fuit delata. Quid enim impediebat, quin tragicam machinam attolleret, qui omnibus aliis in rebus tragicos ſua jactantia ſuperaret? Ergo fidem habens Adimantus, *ad claſſem rediit, cum jam res confecta eſſet. Hic*, inquit, *rumor*

" χασμένους· αὕτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων· ἡμεῖς μὲν
" τοι Κορίνθιοι ὁμολογέομεν, ἀλλὰ οὐ πρεσβεῖα σφέας
" αὐτοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζομεν γενέσθαι· μαρτυρέει δέ
" σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς." Τοιοῦτος ἔστιν οὐ πολλοῖς ὁ
ἄνθρωπος, ἑτέρως καὶ ἑτέρων ἁμαρτάνων καὶ κατηγο-
ρίας καταπίθησιν, ὅπως μὴ ἁμαρτεῖν τὸν φαυλότατόν τινα
πάντως ποιῇ· ὥσπερ οὐκοῦν ἐκεῖνα πρέπει αὐτῷ, πιστευο- D
μένῳ μὲν τῆς ἁμαρτίας, Κορινθίοις δὲ δόξαν, ἀπιστουμένῳ
δὲ, Ἀθηναίοις, ἢ οἱ μηδὲ Κορινθίων Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ τού-
των ἀμφοτέρων ὁμοῦ καταψεύδεσθαι. Θουκυδίδης γοῦν ἀπο-
πλέοντα ποιῶν τῷ Κορινθίῳ τὸν Ἀθηναῖον τῷ Λακεδαι-
μονίῳ, καὶ πολλὰ περὶ τῶν Μηδικῶν λαμπρυνόμενον ἔρ-
γων καὶ περὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ἐνδεικίαν αἰτίαν
προδοσίας καὶ λειποταξίας, ἐπικεύσας Κορινθίους· οὐδὲ γὰρ
εἰκὸς ἦν Ἀθηναίοις ταῦτα βλασφημεῖν περὶ τῆς Κορυ-

D. 3. ἢ οἱ μηδὲ—καταψεύδεσθαι] Sic mendose B. Ald. Steph. Nec melius ceteri, E. Baſ. εἰ μηδὲ—Xyl. εἰ μηδὲ. Legendum puto, ἢ εἶμαι μηδὲ Κορινθίων Ἀθηναίους, ἀλλὰ τούτων ἀμφοτέρων ἁμοῦ καταψεύδεσθαι: ſententia in Latinis reddita eſt: τούτων quidem præbent T. Anon. Mez.

D. 9. εἰκὸς ἦν Ἀθηναίοις] Maſim εἰκὸς ἂν Ἀθηναίους, vel Ἀθηναίων. Plurali retento, proxime legendum erit ἑώρων, ut verterunt Xyl. Amiot. et monuit Mez.

ab Athenienſibus eſt ditus: Corinthii negant, ſeque in navali pugna inter primos ponunt, teſtimonio illos juvante reliqua Græcia. Talis eſt multis etiam aliis in rebus Herodotus, diverſa de diverſis crimina ſpargens, ne id non aſſequatur, ut certe aliquis malus videatur. Ita hic quidem id ſibi reſervavit, ut calumnia credita Corinthii, repudiata Athenienſes male audirent. Quam equidem calumniam non ab Athenienſibus in Corinthios, ſed ab iſto in utroſque ementitam arbitror. Certe Thucydides Spartæ faciens Athenienſem legatum Corinthio reſpondentem, et multa de Medico bello ſplendide jactantem ac Salaminio navali prælio, nullum proditionis aut deſerti ordinis crimen Corinthiis infert. Neque enim probabile erat hæc Athenas Co-

ἣιον πόλεως, ἣν πρίτιν μὲν ἐόρα μετὰ Λακεδαιμονίους, καὶ μετ' αὐτοὺς ἐγχαραττομένην τοῖς ἀπὸ τῶν βαρβάρων
B ἀναθήμασιν· οἱ δὲ Σαλαμῖνι πρὸς τὴν πόλιν ἔδοξαν αὐτοῖς θάψαι τε τοὺς ἀποθανόντας, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομένους, καὶ ἐπιγράψαι τόδε τὸ ἐλεγεῖον,

Ὦ ξεῖνε, ὕδρου ποτ' ἰναίομεν ἄκυ Κορίνθου,
Νῦν δὲ ἀνάματος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.
Ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
Καὶ Μήδους, ἱερὰν Ἑλλάδα ῥυόμεθα.

Τὸ δ' ἐν Ἰσθμῷ κενοτάφιον ἐπιγράφην ἔχει ταύτην,

Ἀκμᾶς ἰσχυΐαν ἐπὶ ξυροῦ Ἑλλάδα σῶσαν
F Ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κείμεθα ῥυσάμενοι.

Διοδώρου δέ τινος τῶν Κορινθίων τεταγμένων ἐν ἱερᾷ Λητοῦς ἀναθήμασι κειμένοις καὶ τοῦτο ἐπιγέγραπται,

Ταῦτ' ἀπὸ δυσμενίων Μήδων ναύτᾳ Διοδώρῳ
Ὅπλ' ἀνέθεντο Λατοῖ, μνάματα ναυμαχίης.

D. 11. μετ' αὐτοὺς] Sic B. Anon. T. V. Vulgo, μετ' αὐτῶν: cui ut antecedens congrueret, Λακεδαιμονίων edidit Xyl. perperam: ſententia utroque loco poſtulat Accuſativum.

E. 5. ἀνάματος] Nolui mutare, ut in omnibus Plutarchi libris ſervatum. Apud Dion. Chryſ. Or. xxxvii. p. 459. C, eſt μετ' Αἴαντος. Brunck. Analect. T. I. p. 133. dedit ἄμμι' Αἴαντος.

rintho objicere flagitia, cum ſecundum Spartanos et ipſos, eam tertio loco viderent inſculptam donariis quæ erant de barbaris dedicata: et in Salamina conceſſiſſent Athenienſes, ut Corinthii prope urbem ſuorum cadavera humarent, tanquam hominum qui ſe præclare geſſiſſent; inſcriptione etiam hac poſita:

Hoſpes, aquoſa olim nobis ob culta Corinthus:
Inſula nunc condit pauper aquæ Salamis.

Hic Pœnûm naves, Perſas, Medoſque, prementes,
Tutati bene te, Græcia diva, ſumus.

Et honorarium in Iſthmo ſepulchrum ſic eſt inſcriptum:

Nos ſitam in extremo diſcriminis Helladа cunctam
Tutati noſtris condimur hic animis.

Quin et Diodori Corinthiorum de trierarchis unius in fano Latonæ repoſitis donariis hoc eſt inſcriptum:

Arma hæc Latonæ, pugnæ monumenta marinæ
Dedicat, a Medis hæc Diodorus habet.

Αὐτός γε μὴν ὁ Ἀδείμαντος, ᾧ συλλήβδην λοιδορούμενος Ἡρόδοτος ἀματειλᾶ, καὶ λέγων μοῦνον ἀπαίρειν τῶν στρατηγῶν ὡς φοβούμενον ἀπ' Ἀρτεμισίου, καὶ μὴ δεδυνημένα, σκόπει τίνα δόξαν ἔσχεν·

Οὗτος Ἀδείμαντος κεῖνος τάφος, ὃν διὰ πᾶσα
Ἑλλὰς ἐλευθερίας ἀμφίθετο στέφανον.

Οὔτε γὰρ τελευτήσαντι τοιούτῳ εἰκὸς ἦν ἀνδρὶ δειλῷ καὶ πονηρῷ γενέσθαι τιμὴν, οὔτ' ἂν ἐτόλμησε τοῖς θυγατέρων ὄνομα θέσθαι τῇ μὲν Ναυσινίκῃ, τῇ δὲ Ἀκροθινίῳ, τῇ δὲ Ἀλεξιβίᾳ, Ἀριστέα δὲ καλέσαι τὸν υἱόν, εἰ μή τις ἦν ὑπόφασις ἢ λαμπρότης περὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἔργων ἐκείνων. Καὶ μὴν ὅτι μόναι τῶν Ἑλληνίδων αἱ Κορίνθιαι γυναῖκες εὔξαντο τῷ καλῷ ἐκείνῳ καὶ δαιμονίῳ εὐχῇ, ἐρᾶσθαι τοῖς ἀνδράσι τὸ θεῖον τοὺς βαρβάρους μάχης ἐμβαλεῖν τῷ θεῷ, οὐχ ὅπως τοὺς περὶ τὸν Ἡρόδοτον ἀγνοῆσαι πιθανὸν ἦν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἔπαθον

F. 10. κεῖνος] Vulgo abeſt: addidimus ex B. E. et confirmat Dio Chryſ. l. c. qui pro ὃν διὰ πᾶσα habet οὗ διὰ βυλάς.
A. 8. δαιμονίῳ] Forte, δαιμόνων.
A. 9. τοὺς περὶ] τοὺς addidi ex Anon. T. V. Mss. certe, aut hoc addendum, aut περὶ delendum erat.

Ipſe quidem Adimantus, quem Herodotus crebro inſectatur, ſolumque omnium imperatorum ait fugiendi cauſſa ab Artemiſio avectum, neque hoſtes ſubſiſtere toleraſſe, vide in quanta ſit gloria:

Cujus ſeſe opera redimivit Græcia ſerto
Libero, Adimanto conditur hoc tumulo.

Nam neque mortuo probabile eſt homini timido et proditori tantum honoris habiturum quemquam fuiſſe: neque filiabus ſuis auſus fuiſſet nomina ponere Nauſinicam, Acrothinium, Alexibiam, filio Ariſteam; niſi quid ipſe in ea pugna illuſtre et memorabile egiſſet. Jam ſolas Corinthiorum mulieres præclarum illud et divinum feciſſe votum Veneri, quo petierunt ut Dea maritis ipſorum amorem pugnæ adverſus barbaros immitteret: non eſt probabile vel extremo Carum, nedum Herodoto fuiſſe ignotum. Pervulgata enim res manſit: et

Καρῶν· διδοῦσι γὰρ ὁ τρίγραμμα, ἡ Σιμωνίδης ἐποίησεν ἐπίγραμμα, χαλκῶν εἰκόνων ἀναστάσεων ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀφροδίτης, ἣν ἱδρύσασθαι Μηδείαν λέγουσιν, οἱ μέν, αὐτῇ ὡς παυσομένην τῆς ἀνδρός, οἱ δ' ὅτι τῷ τὸν Ἰάσονα τῆς Θέτιδος ἐρῶντα παῦσαι τῶν θεῶν· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τοῦτό ἐστιν,

Αἶδ' ὑπὲρ Ἑλλάνων τε καὶ ἰδιομάχων πολιητᾶν
Ἕρκεϊ εὐξάμεναι Κύπριδι δαιμόναι.
Οὐ γὰρ τοξοφόροισιν ἐμήδετο δῆτ' Ἀφροδίτα
Μήδοις Ἑλλάνων ἀκρόπολιν πορθέμεν.

C Ταῦτα ἔδει γράφειν καὶ τούτων μεμνῆσθαι μᾶλλον, ἢ Ἀμεινοκλέους ἐμβαλεῖν παιδοφονίαν.

μ'. Τῶν τοίνυν αἰτιῶν τῶν κατὰ Θεμιστοκλέους ἀναπλεῳ ἐμφορηθείς, ὡς οἷς κλέπτοντα καὶ πλεονεκτοῦντα λάθρᾳ τοὺς ἄλλων στρατηγῶν οὐ φησι παύσασθαι πρὶν τοὺς ὅρους· τέλος αὐτοῦ Ἀθηναίων τὸν στέφανον ἀφελόμενος,

B. 4. αὐτὴν παυσαμένην] Vel addendum ἰρᾶσαν, aut ἱρᾷ: vel legendum, ἐπὶ τῇ αὐτὴν παῦσαι ἰρᾶσαν, quod verterunt Amiot. et Xyl.

B. 6. Θέτιδος] Mss. Κρεοντίδος: vulgatum vix ſanum videtur.

B. 8. Αἶδ' ὑπὲρ—πορθέμεν] Nil mutandum videbatur in hac vulgata lectione, in qua libri noſtri conſentiunt. Et ita fere Brunck. Anal. T. I. p. 132.

C. 3. ἀναιδῶν] Ita omnes libri: tamen legitima forma eſt ἀνείδων: frequentiſſima in libris permutatio.

Simonides inſcriptionem fecit, aeneis imaginibus poſitis in fano Veneris, quod Medea condidiſſe perhibetur, ab aliis, petens ut mariti amore ipſam Venus ſolveret, ab aliis, ut illum Venus amore Thetidis liberaret. Inſcriptio hæc eſt,

Has Veneri matres ſtatuas poſuere Ephyreæ
Pro Græcis, ſorti proque ſuo populo.
Nam non artifera Medis Venus Hellados arcem
Prædare, ſic votis rite vocata, volet.

Hæc potius ſcribere oportebat et commemorare, quam Aminoclis cædem proli ſuæ illatam inculcare.

XL. Poſtquam igitur abunde criminibus Themiſtocli intentatis ſatiatus utcunque fuit, dum illum clam aliis ducibus ait nullum feciſſe furandi et compilandi inſulas finem, tandem coronam victoriæ ipſis palam abſtrahens A-

Αἰγινήταις ἐπιτίθησιν, γράφων ταῦτα, " Πέμψαντες
" ἀπαρχήν οἱ Ἕλληνες εἰς Δελφούς, ἐπηρώτων τὸ θεῖον
" κοινῇ εἰ λελάβοιτο πλήρεα καὶ ἀρεστὰ ἀπαρχήν· ὁ δὲ
" φαρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλλων ἔφησεν ἔχειν, φαρ'
" Αἰγινητέων δ' οὔ· ἀλλ' ἀπαίτησε αὐτοὺς τὰ ἀρεστὰ τῶν D
" ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας." Οὐκ ἔπι Σκύθαις, οὐδὲ
Πέρσαις, οὐδ' Αἰγυπτίοις τοὺς ἑαυτῶν λόγους ἀναπλάττει
πλάττων, ὥσπερ Αἴσωπος κόραξι καὶ κίττῃσι, ἀλλὰ
τῷ τῶν Πυθίᾳ πρεσβύτῃ χρώμενος, ἀπωθεῖ τῶν Σα-
λαμῖνι τροπεῖον τὰς Ἀθήνας. Θεμιστοκλεῖ δὲ τῶν
δευτερείων ἐν Ἰσθμῷ γενομένων, ἀφ' ὧν τῶν στρατηγῶν
ἕκαστον αὑτῷ μὲν τὸ πρωτεῖον, ἐκείνῳ δὲ τὸ δευτερεῖον
ἀπεδοῦναι, καὶ τέλος τῆς κρίσεως μὴ λαβούσης, δεῖν
ἐπαίσασθαι τὴν φιλοτιμίαν τῶν στρατηγῶν, πάντας
ἀποπλεῦσαι, φησί, τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ φόνῳ, μὴ βε- E
λτίστους ἀναγορεῦσαι τῇ ἀνδρείᾳ πρῶτον.

D. 5. τῶν Σαλαμῖνι] Forte, τῶν ἐν Σαλαμῖνι.

thenienſibus, Æginetis imponit, ita ſcribens, *Græci cum ad Delphos mitterent manubiarum primitias, communiter e Deo quæſiverunt, an eas plenas et placentes accepiſſet: ille reſpondit, ſe habere a reliquis Græcis, ſed non item ab Æginetis: ab iis enim ſe præcipuum donarium expectare, ut qui rem Salaminio prælio omnium geſſiſſent optime.* Ecce autem, non jam Scythis, aut Perſis, aut Ægyptiis ſua figmenta inſcribit, ſicut Æſopus ſolet corvis et ſimiis: ſed perſonam Apollinis Pythii induens, Athenas a præcipua rei ad Salamina geſtæ laude detrudit. Idem cum Themiſtocli ſecundus inter optime re geſta laudandos deferretur ab omnibus aliis ducibus locus, quod horum quivis ſibi primas, Themiſtocli ſecundas adſignaret partes, et judicium abſolvi non poſſet: cum deberet ambitionem imperatorum reprehendere; *omnes*, ait, *Græcos inde ſolviſſe, quod ob invidiam nollent Themiſtocli primas deferre.*

μα'. Ἐν δὲ τῇ ὑστάτῃ καὶ τελευταίᾳ τῶν βίβλων, ὅσον ἦν ὑπόλοιπον ἐν τῇ τοῦ Λακεδαιμονίους ἀπὸ δυσμενείᾳ, ὀχυρὰν ἀπεύδων, τὸ παρ' αὐτὸν ἀφείλετο τ' ἀοίδιμον νίκιν καὶ τὸ θεοδότον Πλαταιᾶσι κατόρθωμα τῆς πόλεως· γέγραφε γάρ, " ὡς τοίνυν μὴ ὄρρω- " δωῦτας Ἀθηναίους μὴ πειθέντες ὑπὸ Μαρδονίου " τοὺς Ἕλληνας ἐγκαταλίπωσιν, τῷ δὲ Ἰσθμῷ τειχισ- " θέντος ἐν ἀσφαλεῖ θέμενοι τὸν Πελοπόννησον, ἠμέλουν " ἤδη τῶν ἄλλων καὶ θεωρῶν, ἑορτάζοντες οἶκοι, καὶ " τὰς παρέσεις τῶν Ἀθηναίων κατειρωνεύόμενοι, καὶ F " καταφρονοῦντες." Πῶς ἂν ἐξῆλθον εἰς Πλαταιὰς πεντακισχίλιοι Σπαρτιάται, εἰ αὐτὸν ἕκαστος ἐπὶ δὲ ἑπτὰ εἵλωτας; ἢ πῶς κίνδυνον ἀράμενοι τοσοῦτον, ἐκράτησαν, καὶ κατέβαλον μυριάδας τοσαύτας; Ἄκουσον αἰτίας πιθανῆς. "Ἴτυχε," φησὶν, " ἡ Σπάρτη παρε-

E. 4. αὐτῷ δυσμενείᾳ—νίκιν] Hæc, vulgo deſiderata, addidimus ex B. E.

E. 7. ὑφωδῦντας Ἀθηναίους] Legendum, ὑφώδυν τὸς Ἀθηναίους, ductu Herodoti VIII, 144: ut monuit etiam Reiſkius.

F. 1. εἰς Πλαταιὰς] Ita Leonic. Anon. T. V. Mez. Vulgo, ἐκ Πλαταιᾶς.

F. 5. παρεπιδημῶν] Ita Xyl. Anon. T. V. Vulgo, παρεπιδραμών.

XLI. Reſtat nonus, iſque ultimus liber, in quo omne ſuum reliquum in Lacedæmonios odium effundere properans, quantum in ipſo erat, eos defraudavit celebrata illa victoria, et nobiliſſima ad Platæas parta gloria. Scribit enim, *Initio Spartanos metuiſſe, ne Mardonium ſibi hoc finerent perſuadere Athenienſes ut ipſos deſererent. Iſthmo autem munito, eos jam omnia Peloponneſi in tuto eſſe ratos, reliquos etiam facile contemſiſſe, domique dies agitaſſe feſtos, et Athenienſium legatis illuſiſſe eoſque per jocum detinuiſſe.* Quomodo ergo factum eſt, ut Sparta ad Platæas proficiſcerentur viri quinquies mille, quorum quiſque ſecum Hilotas ſeptem duceret? aut quomodo tam grandi periculo ſe objicientes, vicerunt, dejeceruntque tot hominum millia? Audi vero cauſſas probabiles. *Forte*, inquit, *Spartæ tum peregrina-*

" πιθομῶν ὁ Τεγέας ἀνὴρ ὄνομα Χείλεως, ᾧ φίλοι
" τινὲς καὶ ξένοι τῶν Ἐφόρων ἦσαν, οὗτος οὖν ἔπεισεν
" αὐτοὺς ἀποπέμψαι τὸ στράτευμα, λέγων ὅτι τῷ λό-
" γῳ τοιχίσματος ἕνεκεν ὄφελός ἐστι Πελοποννησίοις, ἂν
" Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ συστήσωνται." Τοῦτο Παυ-
σανίαν ἐξήγαγεν εἰς Πλαταιὰς μετὰ τῆς δυνάμεως·
εἰ δέ τι κατέσχεν οἰκεῖον ὁ Τεγέα στρατεύμα τὸν Χεί- 872
λεων οἰκεῖον, οὐκ ἂν ἡ Ἑλλὰς ἐσῴζετο.

μβ'. Πάλιν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οὐκ ἔχων ὅ, τι
χρήσαιτο, ποτὲ δὲ καταβάλλει τὴν πόλιν ἄνω καὶ
κάτω μεταφέρων, ὡς Τεγεάτας μὲν εἰς ἀγῶνα λέγει
σὺν τῷ δευτερείων καταστάντας, Ἡρακλειδῶν τε μεμ-
νῆσθαι, καὶ τὰς τῶν Ἀμαζόνας στρατιὰς προφέρῃ,
ταφάς τε Πελοποννησίων ὑπὸ τὴν Καδμείᾳ ποι-
σόντων· καὶ τέλος, εἰς τὸν Μαραθῶνα καταβαίνειν τῷ
λόγῳ φιλοτιμουμένους, καὶ ἀγαπῶντας ἡγεμονίας τυχεῖν

F. 9. Πελοποννησίοις] Sic B. E. Vulgo, Πελοποννήσου.
A. 4. ποτὲ δὲ καταβάλλει] Videtur proxime antea excidiſſe, ποτὲ μὲν αἴρει: ut et Reiſk. monuit.

batur Tegeates quidam, nomine Chileus, cui amicitia et jus hoſpitii cum Ephoris quibuſdam intercedebat: is ergo Spartanis perſuaſit, ut exercitum emitterent: monens iſtam Iſthmi munitionem, qua Peloponneſum intercepiſſent, nullius fore momenti, ſi Mardonio ſe Athenienſes adjunxiſſent. Hoc ergo conſilium Pauſaniam cum exercitu ad Platæas eduxit. Quod ſi Chileum iſtum Tegeæ aliquod privatum negotium occupaſſet, actum ſcilicet erat de Græcia.

XLII. Rurſus quia neſciebat quo modo ageret cum Athenienſibus, ſurſum deorſumque eam jactat civitatem. Ait, *Eos de ſecundo loco cum Tegeatis in contentionem ingreſſos, mentionem Heraclidarum feciſſe, et acta adverſus Amazones protuliſſe, utque ſepeliverint Peloponneſios qui ſub Cadmia occubuiſſent: denique etiam ad Marathonem uſque ſermone deſcendiſſe: cum ambitioſe iſta proferentes, tamen contentos ſe fore*

B τῦ ἀριστερῦ κέρως· ὀλίγον δὲ ὕστερον αὐτοῖς Παυσανίαν καὶ Σπαρτιάτας τῆς ἡγεμονίας ὑφίεσθαι, καὶ παρακαλεῖν ὅπως ἐν Πέρσας ἀντιταχθῶσι, τὸ δεξιὸν κέρως παραλαβόντες, αὐτοῖς δὲ παραδόντες τὸ εὐώνυμον, ὡς ἀηθείᾳ ἐπὶ τοὺς βαρβάρους μάχεω ἀπολογουμένους. Καίτοι γελοῖον εἰ μὴ συνήθεις ἦεν οἱ πολέμοι, μάχεσθαι μὴ θέλειν. Ἀλλὰ τύς γε ἄλλως Ἕλληνας εἰς ἕτερον ὑπὸ τῶ στρατηγῶν ἀγομένους στρατόπεδον, ὡς ἐκινήθησαν, φησὶ, φεύγειν ἀσμένως τ' ἵππον καὶ τ' ἐν Πλαταιέων C πάλιν· φεύγοντας δὲ ἀφικέσθαι πρὸς τὸ Ἡραῖον. Ἐν ᾧ καὶ ἀπέσθαι καὶ λειποταξίαν καὶ παράδοσιν ὁμοῦ τι πάντων κατηγόρησε. Τέλος δὲ μόνους, φησὶν, τοὺς μὲν βαρβάρους Λακεδαιμονίους καὶ Τεγεάτας, τοὺς δὲ Θηβαίοις Ἀθηναίους συμπεσόντας ἀγωνίσασθαι· τὰς δὲ ἄλλας πόλεις ὁμαλῶς ἁπάσας τῦ κατορθώματος ἀπεστέρηκε, οὐδένα συνεφάσασθαι τῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καθη-

B. 5. ἀπολογουμένους] Hoc germanum Plutarcheum præbuit varia lectio in margine codicis B. Vulgo, ἀπολογουμένους.
C. 2. ὁμοῦ τι] Sic E. legitima forma. Vulgo, ὁμῶ τοι.
C. 7. οὐδένα] Forte, οὐδένα γάρ.

oſtenderent ſiniſtri cornu præfectura. Paulo poſt, Pauſaniam iis et Spartanos de principatu conceſſiſſe, hortatoſque fuiſſe ut in dextro cornu contra Perſas pugnarent, ſiniſtrumque ipſis darent, qui ſe imperitos pugnæ adverſus bărbaros excuſarent. Eſt vero ridiculum non velle pugnare in hoſtem, niſi cum eo pugnare conſueveris. Ceterum, *reliquos Græcos in alia a ducibus tranſlatos caſtra, cum eſſent victi, equitatum*, ait, *non ſine lætitia fugiſſe ad Platæenſium urbem, itaque ad Heræum perveniſſe.* Quo quidem loco et contumaciam, et ordinum deſertionem, et proditionem univerſis fere objicit. Ad extremum inquit, *ſolos Lacedæmonios et Tegeatas cum barbaris, Athenienſes cum Thebanis congreſſos, depugnaſſe:* reliquas civitates ex æquo omnes laude victoriæ defraudans, dum pronunciat *neminem certamini ſocium ſe*

μόνους πάντας ὅτι τὸ ὅπλων ἐγγὺς καταλιπεῖν καὶ προδοῦναι τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν μαχομένους· ὑφ' ὧν δὲ Φλιάσιοι καὶ Μεγαρεῖς πυθομένους ναιῶντα Παυσανίαν, προσφερομένους καὶ ἐμπεσόντας εἰς τὸ Θηβαῖον ἱππικόν, ἐδόκει λόγῳ ἁμαρτάνειν· Κορίνθιοι δὲ τῇ μὲν μάχῃ μὴ προσγενέσθαι, μετὰ δὲ τὴν νίκην ἐπειγομένους ἀφ' τῶν λόφων, μὴ προλαβεῖν τοῖς ἱππεῦσι τῶν Θη- D
βαίων· οἱ γὰρ Θηβαῖοι τῆς τροπῆς γενομένης προϊππεύοντες τῶν βαρβάρων, προθύμως παρεβοήθουν φεύγουσιν αὐτοῖς, δηλονότι τῶν ὑπὲρ Θερμοπύλαις τιμάτων χάριν ἀποδιδόντες. Ἀλλὰ Κορίνθιοι τε καὶ τάξιν ἣν ἐμάχοντο τοῖς βαρβάροις, καὶ τέλος ἦλθον ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν Πλαταιϊκῶν ἀγώνων, ἔξεστι Σιμωνίδου πυθέσθαι, γεγράφοντος ὑπὲρ τούτοις,

Μέσοις δ' οἱ τ' Ἔφυραν σκυτοτόμοι ναιετάοντες,
Παντοίης ἀρετῆς ἵδρις ἐν σταλάμῃ,

C. 11. Θηβαῖον] Legendum videtur Θηβαίων, ut Reiskio.
D. 1. προϊππεύοντες] παρϊππεύοντες, recte corrigit Reisk.
D. 5. ἣν ἐμάχοντο] ἣν aliquid ad integritatem requirit; legendum vel ᾗ, vel ἃ ᾗ, vel καθ' ἣν, vel ἣν ἔχοντες. Paulo ante, τε mutandum in γε.
D. 6. τέλος] Malim κλέος.
D. 9. οἱ τ' Ἔφυραν] Sic poſt Fulv. Urſin. Fragm. Lyr. p. 160. Brunck. Analect.

addidiſſe, ſed armatos deſediſſe omnes, proditis et deſertis qui pro ipſis depugnabant. Sero quidem Phliaſios et Megarenſes, audito Pauſaniam vincere, accurriſſe, cumque in equitatum incidiſſent Thebanum temere periiſſe: Corinthios pugnæ non interfuiſſe, parta victoria dum per colles properant, evitaſſe Thebanorum equites. Nam Thebani fuſis barbaris equitatu ſuo præcedentes, promte fugientibus opem ferebant: nimirum ut pro impreſſis apud Thermopylas notis gratiam iis referrent. Ceterum Corinthii in Platæenſi adverſus barbaros pugna, quales, quo loco fuerint, quem finem conſecuti, audire licet Simonidem ſic canentem,

In medioque Ephyre quos miſit divus aquarum
Fontibus, et belli munera quæ mavis;

Οἵτε πάλιν Γλαύκειον Κορίνθιον ἄστυ νέμοντες,
E Οἱ * κάλλιστον μάρτυρ ἔθεντο πόνον
Χρυσοῦ τιμήεντος ἐν αἰθέρι· καί σφιν ἀέξει
Αὐτῶν τ' εὐρείαν κληδόνα καὶ σατίρων.

Ταῦτα γὰρ οὐχ οἷον ἐν Κορίνθῳ διδάσκων, οὐδὲ ἆσμα ποιῶν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλως δὲ, τὰς πράξεις ἐκείνας, ἐλεγεῖα γεάφων, ἱστόρησεν. Ὁ δὲ περιαμβάλλων τὸν ἔλεγχον τῶν ψεύσματος τῶν ἐρησομένων, πόθεν οὕτω πο-
F λυάνδρια, καὶ σήκαι τοσαῦτα καὶ μνήματα νεκρῶν, ἐν οἷς ἐναγίζουσιν ἄχρι νῦν Πλαταιεῖς τῶν Ἑλλήνων συμπαρόντων * αἴσχιον, ὡς οἶμαι, τὴν προδοσίας τῶν γενεῶν κατηγόρησεν ἐν τούτοις, " Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται

T. I. p. 129. Vulgo, οἱ Γίφυραι. B. T. V. οἱ γ' Ἔφυραι. Principium in libris ſcriptis B. E. et editis Ald. Baſ. Xyl. eſt Μίσσωνες. Vulgatum Steph. habet a Turneb. et Anon.

E. 1. Οἵ * κάλλιστον] Fulv. Urſin. defectum explet particula καὶ, Xyl. ἴσον. Reiſkius voce Θεῶν, vel κρίσιμα καλλίστων deleto σ': quorum hoc probat Brunck.

E. 4. αἶσι] Hoc et ipſum diſplicet, et verbum requiritur. An forte legendum οὐκ εἶσιν?

E. 6. περιαμβάλλων τὸν] Sic E. Vulgo, περιαμβάλλει τό: B. περιαμβάλλει τόν: Ald. Baſ. Xyl. περιαμβάλλων τόν.

F. 2. συμπαρόντων * αἴσχιον] Locus difficilis non tam defectu notato quam proximo γενεῶν in quo item alius defectus latere videtur: ſed hoc, ſiquidem pro *poſteris*, ſeu *futuris generationibus* accipi poſſit, ita forte locus conſtituatur—ἐν οἷς ἐναγίζουσιν ἄχρι νῦν Πλαταιεῖς; τῶν συμπαρόντων Ἑλλήνων, ἔγκλημα πολὺ αἴσχιον τῆς προδοσίας, ἁπάντων γενεῶν κατηγόρησεν.

Quique urbem Glauci pulchram tenuere Corinthum,
Indicium antlati grande laboris habent
Auri, quod miramur in æthere: at decus ipſis
Et fama augetur nominis, et generis.

Hæc enim non dixit Corinthi ut artem demonſtrans, aut carmen in urbis laudem condens: ſed obiter facinora iſta, elegias ſcribens, memoriæ mandavit. Sed Herodotus, dum antevertere vult hanc objectionem, qua aliuſvis interrogando utens mendacium ejus evinceret, quærens *unde tot polyandria, arcæ, et monumenta mortuorum, ubi etiamnum Plataenſes in præſentia Græcorum parentant*; Herodotus igitur Græcis multo turpius, niſi fallor, quam proditionis, crimen eo modo impegit. Sic enim loquitur, *Reliquorum quæ viſuntur apud*

" ὁ Πλαταιᾶσιν ἐόντες τάφοι, τύτες δὴ, ὡς ἐγὼ πυ-
" θάνομαι, ἀρχωμεθέντες τῇ ἀπεσῇ τῆς μάχης ἑκάστες
" χώματα χῶσαν κενὰ, τῷ ὀλιγωμένῳ εἶνεκ' ἀν-
" θρώπων." Ταύτην ἀπεσὼ τῆς μάχης πεφθονίαν οὖσαν Ἡρόδοτος ἀνθρώπων μόνος ἁπάντων ἔφυσε. Παυσανίαν δὲ καὶ Ἀριστείδην, καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους ἔλαθον οἱ Ἕλληνες ἐγκαταλιπόντες τὸν κίνδυνον καὶ ὕστε 873
Αἰγινήτας, Ἀθηναῖοι ἀμφέρεις ὄντας, εἶρξαι τῆς ὀλιγαρ-
χῆς, οὔτε Κορινθίους ἤλεγξαι, ὡς πρότερον ναῦται
φεύγων ἀπὸ Σαλαμῖνος, ἀντιμαρτυρούσης αὐτοῖς τῆς
Ἑλλάδος. Καίτοι Κλεάδας ὁ Πλαταιεὺς ἔτεσι δέκα
ὕστερον τῶν Μηδικῶν Αἰγινήταις χαριζόμενος, ὡς φησι
Ἡρόδοτος, ἐπώνυμον ἔχουσιν αὐτῶν πολυάνδριον. Ἀθη-
ναῖοι δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ παθόντες αὐθὺς τότε πρὸς
μὲν ἀλλήλους ὀλίγον ἐδέησαν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν πρὸ τῆ

F. 6. τῇ ἀπεσῇ—πεφθονίαν] Ita Steph. ex Turneb. probabiliter fane. Nam in libris Ald. Baſ. Xyl. B. E. tribus defectibus notatus eſt hic locus; ita, τῇ απο * τῆς μάχης, ἱκάσυς: tum, ἀνθρώπων * τυύτων ἀπο * τῆς μάχης πεφθονίαν—.

A. 3. ὃς πρότερον ναῦται] Corrigendum videtur, ὡς πρότερον ἀυτύς.

Platæas ſepulchra, audivi ego, turpitudine motos, quod e pugna abfuiſſent, unumquemque inanem condidiſſe tumulum, poſteritatis cauſſa. Hanc a pugna abſentiam, fuiſſe proditionem ſolus hominum omnium inaudivit Herodotus. Pauſaniam enim, et Ariſtidem, et Athenienſes, et Lacedæmonios, fefellerunt Græci, qui ſe ſubduxiſſent e periculo: ac neque Æginetas, ipſis adverſarios, inſcriptione excluſerunt Athenienſes: neque Corinthios arguerunt, quod ante partam victoriam a Salamine fugiſſent; contra teſtimonium Græcia perferente. Atqui Cleadas Platæenſis, decem poſt Medicum bellum annis gratificans, ut ait Herodotus, Æginetis, polyandrium aggeravit ab iis nomen habens. At vero qui factum eſt, ut de tropæi erectione ſtatim a bello confecto Athenienſes et Spartani pæne etiam manibus con-

τροπαίῳ τ' ἀναζάσεως· τοὺς δὲ Ἕλληνας ἀποδειλιάσαντας
B καὶ ἀποδράσαντας οὐκ ἀπήλαυνον τοῦ ἀριστείων, ἀλλὰ
συνέγραφον τοῖς τροπαίοις καὶ τοῖς κολοσσοῖς, καὶ μετεδί-
δοσαν τ' λαφύρων; τίνος δὲ τῷ βωμῷ τὸ ἐπίγραμμα
τοῦτο γράφοντες ἐνεχάραξαν;

Τὸν δὲ σοῦ Ἕλληνες νίκης κράτει, ἔργῳ Ἄρηος,
Εὐτόλμῳ ψυχῆς λήματι πειθόμενοι,
Πέρσας ἐξελάσαντες, ἐλευθέρα Ἑλλάδι κοινὸν
Ἱδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἐλευθερίου.

μὴ καὶ τοῦτο Κλεάδας, ἢ τις ἄλλος, ὦ Ἡρόδοτε, κο-
λακείων τὰς πόλεις ἐπέγραψε; Τί οὖν ἐδέοντο τὴν γῆν
ὀρύσσοντες ἀφανοῦς ἔχειν τὰ τεφρώματα, καὶ δημι-
C ουργῶν χώματα καὶ μνήματα, τ' ὀπτηνομένων ἕνεκ' ἀν-
θρώπων καταισχύνοντες, οἳ τοῖς ὀπιφανεστάτοις καὶ
μεγίστοις ἀναθήμασι τὴν δόξαν αὐτῶν καθιερωμένην
ὁρῶντες; Καὶ μὴν Παυσανίας, ὡς λέγουσιν, ἤδη τυραν-
νικὰ φρονῶν, ἐπέγραψεν ἐν Δελφοῖς,

B. 9. μὴ καὶ τοῦτο—, ὦ Ἡρόδοτε] Sic B. E. Baſ. Xyl. Turneb. Amiot. Mes. iteſa Ald. niſi quod ὡς Ἡρόδοτος habet. Vulgo, εἰ μὴ—ὡς Ἡρόδοτος.

ſertis litem tranſegerint? et tamen Græcos fuga prælio deterritos non arcuerint ab honore eorum qui rem optime geſſiſſent? ſed et in tropæa ac coloſſos eos inſcripſerint, et de ſpoliis partem conceſſerint? denique aræ hanc inſculpſerint inſcriptionem,

Hanc quondam Græci ſuperatis hoſtibus aram,
Libertas patriæ cum ſua tuta ſtetit,
Et proſligatis ſervata eſt Græcia Perſis,
Munus Eleutherio conſtituere Jovi,

Num hoc quoque Cleadas, Herodote, aut alius aliquis adulando civitates demerens ſcripſit? Quid ergo neceſſe habuerunt terram fodiendo inanem laborem impendere, tumulos conficere, et monumenta poſteritatis cauſſa ſtatuere? cum viderent gloriam ſuam in illuſtriſſimis et maximis donariis conſecratam. Pauſanias quidem, cum jam ad tyrannidem aſpiraret, Delphis hoc inſcripſit,

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ τροπὸν ἔλιπε Μήδων
Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ' ἀπόθυτα τόδε.

κοινόμυθος ἀμωσγέπως τοῖς Ἕλλησι τὴν δόξαν ὧν ἑαυτὸν ἀνηρήθησεν ἡγεμόνα· τὸ δὲ Ἑλλήνων ἐκ ἀναχωμένων, ἀλλ' ἐγκαλούντων, πέμψαντες εἰς Δελφοὺς Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο μὲν ἐξεκόλαψαν, τὰ δ' ὀνόματα τῶν πόλεων, ὥσπερ ἦν δίκαιον, ἐπεχάραξαν. Καίτοι πῶς ἐικὸς ἐστὶν ἢ D τοὺς Ἕλληνας ἀγαναχτῶν τῆς ὑβρεγράφης μὴ μετασχόντας, εἰ συμῆδεσαν ἑαυτοῖς τὴν ἐπόλεμον ἢ μάχης; ἢ Λακεδαιμονίους τὸ ἡγεμόνα καὶ σφετερὸν ἐκχαράξαντας, ὑβρεγράφαι τοὺς ἐγκαλιπόντας καὶ φεύδεσθαι τὸν κίνδυνον; Ὡς δεινότατόν ἐστιν εἰ Σωφάνης μὲν καὶ Δείπνεος, καὶ πάντες οἱ ἀφ' ἑπτὰ ἀγωνισάμενοι τὴν μάχην ἐκείνην, ὧδε Κυθνίων ὑβρεγραφομένων τοῖς προπάροις

C. 8. πανσάμενος ἀμωσγέπως] Prius addidi ex E. Vulgo deeſt, ejuſque loco lacuna in B. Alterum neceſſario ipſe correxi, pro vulgato ἄλλως τε ὅπως.

D. 4. ἐκχαράξαντας] Sic E. Schott. Anon. Xyl. T. V. Mez. Vulgo, ἐγχαράξαντας.

D. 6. Ὡς δεινότατόν ἐστιν] Suſpicor, quid vitii latere. Forte legendum, Ὧν δ. ἐ. Sed nec hoc ſatisfacit.

D. 6. Σωφάνης μὲν καὶ Δείπνεος] Mendoſum hoc reliqui ut in omnibus noſtris libris ſervatum. Legendum, Σωφάνης μὲν καὶ Ἀείμνεος ut eſt apud Herodot. IX, 73. et monitum a Valckenario et Weſſelingio.

Ibhuc Pauſanias Phœbo poſuit monumentum,
Medos Græcorum dux quia perdiderat.

quodammodo cum Græcis gloriam communicans, quorum ſe ducem profiteretur. Cum autem id Græci non ferrent, ſed vitio verterent Spartanis, hi Delphos miſerunt, qui exſcinderent illud epigramma, et civitatum nomina, uti juſtum erat, inſculperent. At enim quomodo probabile eſt, aut Græcos indigne tuliſſe in inſcriptione ſui non fieri mentionem, ſiquidem ſibi conſcii erant deſertionis? aut Lacedæmonios, ducis ſui nomine eraſo, deſertores inſcripſiſſe, et eos qui ſe periculo communi ſubduxiſſent? Enimvero indigniſſimum fuit, Sophanem, Aeimneſtum, et alios omnes, qui ſe eo in prælio præclariſſime geſſerunt, æquo animo ferre ut

E ὅδε δὲ Μηλίων ἠχθέσθησαν· Ἡρόδοτος δὲ τοῖσι μούνοις πόλεσιν ἀναθὶς τὴν ἀγῶνα, τὰς ἄλλας πάσας ἐκχαράττει τῆς τροπαίων καὶ τῶν ἱερῶν.

μγ'. Τεσσάρων δὲ ἀγώνων τότε πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένων, ἐκ μὲν Ἀρτεμισίου τοὺς Ἕλληνας ἀποδρᾶναι, φησίν· ἐν δὲ Θερμοπύλῃσι τῷ στρατηγῷ καὶ βασιλέος προκινδυνεύοντος, οὐκορεῖν καὶ ἀμελεῖν Ὀλύμπια καὶ Κάρνεια πανηγυρίζοντας· τὰ δὲ ἐν Σαλαμῖνι διηγέμονος, τοσούτους περὶ Ἀρτεμισίης λόγους γέγραφεν, ὅσους ἄλλῳ τῳ ναυμαχίαν οὐκ ἀπήγγελκε· τέλος δὲ, καθημένους ἐν Πλαταιῇς ἀγνοῆσαι μέχρι τέλεος τὴν ἀγῶνα τοὺς Ἕλληνας, ὥσπερ βατραχομυομαχίας γενομένης, Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίης ἐν ἔπεσι παίζων καὶ φλυαρῶν ἔγραψε, σιωπῇ διαγωνίσασθαι σιωπεμένων ἵνα λάθωσι τοὺς

F

E. 2. ἐκχαράττει] Sic E. T. V. Anon. Mez. Vulgo, ἐκχαράττων.
E. 4. Τεσσάρων δὲ—] Hæc a prioribus diſtinxi exemplo Xyl. Amiot. Baſ. Vulgo, continuata prioribus, nec niſi commate diſcreta erant. Monuit et Reiſk.
E. 5. ἐκ μὲν Ἀρτεμισίου] Vulgo, ἐκ μὲν γὰρ Ἀρτεμισίου. Particulam γὰρ delevit Xyl. vertendo omiſit Amiot. Reiſk. item delendam monuit. In τῷ mutant T. V. Anon. Orta eſt ex proxima ſyllaba.
F. 3. Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίης] Legendum, ἦν Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίης, ſubintellecto φυλέτης, non *frater* ut Xyl. quod temporum rationes non ſinunt. Forte φυλέτης ipſum excidit. Plura in Animadverſ.

Cythnii etiam et Melii inſcriberentur tropæis: Herodotum tribus duntaxat civitatibus certamen illud adſcribentem, omnes e tropæis et ſacris donariis eradere.

XLIII. Ceterum, cum quater ſit tunc adverſus barbaros pugnatum, ab Artemiſio profugiſſe Græcos, ait: ad Thermopylas Lacedæmonios, rege ipſorum diſcrimen mortis adeunte, domi ſecuros deſe-

diſſe, Olympia et Carneia celebrantes: rem vero ad Salamina geſtam narrans, plura de Artemiſia verba fecit, quam de toto prælio: denique apud Platæas Græcos deſediſſe otioſos, et ad finem uſque ignoraſſe pugnam, veluti ranarum quodam et murium duello facto (ut Pigres Artemiſiæ civis in ſuo carmine jocans, et nugans fingit), Spartanos de compoſito tacite pugnaſſe, ne

ἄλλως, αὐτὸς δὲ Λακεδαιμονίους ἀνδρίᾳ μὲ ὀδὲν χρήσασθαι γενέσθαι τῶν βαρβάρων, ἀνόπλοις δὲ καὶ γυμνοῖς μαχομένους κρατῆσαι. Ξέρξου μὲν γὰρ αὐτῷ παρόντος ὑπὸ μάστιγων μόλις ὄπισθεν ὠθούμενοι προσέφερόντο τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Πλαταιᾶς, ὡς ἔοικεν, ἑτέρως φο- 874
βοὺς μεγαλοδόξους, "λῃστὰς μὲ γὰρ οὐκ ἦσαν οὐδένες ἦσαν,
"ἢ δὲ ἐλθὼν ἔρημος ἦσα ὅπλων ἐκκλησιάζοι σφέας, πρὸς
"γὰρ ὁπλίτας ἐόντες γυμνῆται ἀγῶνα ἐποιέοντο." Τί οὖν θαυμάσειεν ἔνδοξον ἢ μέγα τοῖς Ἕλλησιν ἀπ' ἐκείνων τῶν ἀγώνων, εἰ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀόπλοις ἐμάχοντο, τοὺς δὲ ἄλλους ἡ μάχη παρόντας ἔλαθε, καὶ δὲ τρόπαια ψευδῆ τοῖς ἐχθροῖς, ψευδῶν δὲ γραμμάτων μεστοὶ τρίποδες ἑστᾶσι καὶ βωμοὶ πρὸ τῶν θεῶν, μόνος δὲ τἀληθὲς Ἡρόδοτος ἔγνω, τοὺς δὲ ἄλλους ἄνθρωπους ὅσοι λόγον Ἑλλήνων ἔχουσιν, ἐξαπάτησεν ἡ B

A. 5. ἐκείνων τῶν ἀγώνων] Malim, ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος: refertur enim ad ſolum prælium Platæenſe.

A. 8. τοῖς ἐκείνοις] Legendum, ἐκείνους, ψευδῆ τὰ γραμμάτων. Nam τοῖς videtur appoſitum fuiſſe ſupra ἐκείνοις ab annotatore ita vere corrigente ἐκείνους: vide ſupra p. 872. F. et Herod. IX, 85.

alii exaudirent: ipſos autem Lacedæmonios fortitudine nihil præſtitiſſe barbaris, ſed viciſſe, quia adverſus nudos et inermes pugnarent. Nimirum Xerxe ipſo præſente ægre a tergo flagellis impulſi cum Græcis congreſſi ſunt barbari: ad Platæas aliis animis ſumtis, *audacia quidem*, inquit Herodotus, *et robore inferiores non erant, ſed veſtis armorum expers ipſis nocuit, cum nudi adverſus gravis armaturæ hoſtem pugnarent.* Quid ergo relinquitur magnum aut memorabile Græcis ex iſtis certaminibus? quando Lacedæmonii cum inermibus pugnaverunt, reliquos præſentes prælium fefellit, et eorum quibuſque culta ſtant inania polyandria, ſtant mendacium inſcriptionum pleni tripodes, plenæ aræ coram Diis: denique ſolus Herodotus veritatem habet cognitam: reliquos omnes homines, quicunque aliquam Græcorum rationem habent, decepit fama iſtorum facino-

φήμη τῶν τότε κατορθωμάτων, ὡς ὑπερφυῶν γενομένων; Τί δῆτα; γραφικὸς ἀνὴρ, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος, καὶ χάρις ἔπεστι καὶ δεινότης καὶ ὥρα τοῖς διηγήμασι·

Μῦθον δ' ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως

μὲν οὖν, λιγυρῶς δὲ καὶ γλαφυρῶς ἠγόρευκεν. Ἀμέλει ταῦτα καὶ κηλεῖ καὶ τερπομένους πάντας. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν ῥόδοις δεῖ καινταρίδα φυλάττεσθαι τὴν βλασφημίαν αὐτῆς, καὶ κακολογίαν λείοις καὶ ἁπαλοῖς σχήμασιν ὑποδεδυκυῖαν· ἵνα
c μὴ λάθωμεν ἀτόπους καὶ ψευδεῖς περὶ τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων τῆς Ἑλλάδος πόλεων καὶ ἀνδρῶν δόξας λαβόντες.

B. 5. Μῦθον—πάντας] Hæc rectius diſtinximus. Illa, Ἀμέλει—πάντας. Xyl. vertendo omiſerat.
B. 9. κακολογίαν] Sic E. Alii omnes σμικρολογίαν, quod Salmaſ. in περιλογίαν mutavit.

rum, ut præclaras et admirandas res geſtas putarent. Quid ni? Homo eſt ſcribendi gnarus, oratio jucunda, venuſtate et vi quadam prædita, et narrationibus ineſt elegantia, ac

Sermonem, veluti cantor, ſcite

quidem non adeo, ſed tamen ſuaviter propoſuit. Hæc, profecto, cunctos et deliniunt et alliciunt. Verum ſicut in roſa cantharides, ita hic cavendæ ſunt calumniæ ejus et invidentia, ſub lævibus et teneris latentes figuris verborum; ne per imprudentiam abſurdas et falſas de præſtantiſſimis atque maximis Græciæ civitatibus et viris opiniones concipiamus.